ARHIEPISCOPIA IAŞILOR - MITROPOLIA MOLDOVEI ŞI BUCOVINEI
INSPECTORATUL ŞCOLAR JUDEŢEAN BOTOŞANI

SEMINARUL TEOLOGIC LICEAL ORTODOX „SFÂNTUL IOAN IACOB" DOROHOI

Ţara de Sus

VATRĂ DE CULTURĂ ŞI SPIRITUALITATE

REVISTĂ
a
PROIECTULUI - SIMPOZION

Înscris în
Calendarul activităţilor educative judeţene 2024,
desfăşurate în judeţul Botoşani (nr. 16047/13.11.2023) - poziţia 104
Domeniul interdisciplinar, spiritualitate şi cultură, literatură

Anul II, Nr. 2 - Martie 2024

Motto: „***Sufletul culturii este cultura sufletului***”.
(*Preafericitul Părinte Patriarh Daniel*)

Țara de sus - vatră de cultură și spiritualitate
ISSN 2972 - 1075
ISSN-L 2972 - 1075

Cuprins

Colegiul de redacție **17**
Școli participante la proiect **18**
Cuvânt introductiv **20**

Secțiunea **SIMPOZION** - *CADRE DIDACTICE*

Queridos hermanos del Seminario Teologico „San Juan Jacobo" de Dorohoi, Pr. Prof. Dr. José Antonio Badiola, Decan al Facultății de Teologie Romano-Catolică din Vitoria Gasteiz, Spania 25
Sfinții doctori fără de arginți și sensurile cinstirii acestora, Prof. dr. Alexa Ana-Maria, Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul" Timișoara, Timiș 29
Sfinți tămăduitori în Istoria Bisericii, Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela, Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu" Dorohoi, Botoșani 30
Preotul Nicolae Sandovici - deșteptător al neamului în Proboteștii Herții sau „Satul părintelui Nicolae, Pr. prof. Budacă Teodor-Cătălin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 36
Bolnițele – lăcașuri ale vindecării prin credință, Pr. prof. Chichioacă Petru-Georgel, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 46
Sfinți doctori fără de arginți și sensurile cinstirii acestora, Prof. Cioabă Cornelia Mădălina, Școala Gimnazială „Constantin Negreanu" Drobeta Turnu Severin, Mehedinți 52
Sfinții doctori fără de arginți și sensurile cinstirii acestora, Prof. Ciurdea Elena Livia, Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri" Roman, Neamț 57
Sfinți tămăduitori în istoria Bisericii, Sfântul Cuvios Samson cel Mare și Sfântul Pantelimon, Prof. Cirimpei Olimpia-Doina, Colegiul Național Pedagogic „Carmen Sylva" Timișoara, Timiș..... 59
Lucrarea slujitoare a bisericii, modele și repere ale filantropiei bisericii ortodoxe române în trecut, Prof. Dîrdea Anca, Școala Gimnazială nr. 1 „Mioarele" Argeș 61
Lucrarea cuvântului lui Dumnezeu în vindecarea sufletului, în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur, Arhid. prof. dr. Hrișcă Bogdan-Mihai, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei" Suceava..... 65
Hristos Doctorul trupurilor și al sufletelor noastre, Pr. prof. Iftodi Marian Liviu, Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu" Dumbrăvița, Botoșani 70
Lucrarea pastorală a bisericii și a slujitorilor ei pentru îngrijirea bolnavilor în zilele noastre, Prof. Ilina Elena, Școala Gimnazială nr. 1 „Valea Danului" Argeș 76
Hristos, doctorul sufletelor și trupurilor noastre, Prof. Mișcoi Ioana Larisa, Grădinița P.P. „Curcubeul copiilor" Arad 81

Cercetarea bolnavilor ca datorie mântuitoare a fiecărui credincios, Prof. Moroianu Magda Daniela, Liceul Tehnologic „Edmond Nicolau" Brăila 83
Pastorația și îngrijirea bolnavilor în Sfânta Scriptură, Prof. Nechita Adrian-Viorel, Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare" Bacău 85
Îngrijirea bolnavilor este poruncă dumnezeiască și datorie socială, Prof. Nicolovici Constantin,Liceul „Mătăsari" Gorj 90
Iisus Hristos, vindecătorul sufletelor și trupurilor, Prof. Opariuc Diana Valentina, Grădinița cu Program Prelungit „Prichindel" Suceava 93
Biserica, bolnavii și sfinții tămăduitori, Prof. Petrescu Letiția Paraschiva, Școala Gimnazială „Constantin Negreanu" Drobeta Turnu Severin, Mehedinți 95
Sfinții Tămăduitori în istoria și tradiția bisericii, Prof. Șorop Livia-Maria, Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara 97
Tămăduirea bolnavilor ilustrată în lumina Sfintei Scripturi, Prof. Timofti Maria Valentina, Școala Gimnazială „Elena Rareș" Botoșani 99
Alexandru N. Sandovici, preot profesor la Seminarul Teologic „Pimen Mitropolitul" din Dorohoi, Prof. pensionar Zaharia Adrian, Fost inspector școlar teritorial Dorohoi,director la Școlile gimnaziale din comunele Roma, Broscăuți și la Școala Gimnazială „Al. I. Cuza" Dorohoi 103

Secțiunea CREAȚII LITERARE (ESEU) - *CADRE DIDACTICE*

Mihai Eminescu - poetul „nemarginilor de gândire", Prof. Apolozan Georgeta, Liceul Teoretic „Carol I" Fetești, Ialomița 107
Amintiri din copilăria lui George Enescu (1881-1956), Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza" Dorohoi, Botoșani / Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu" Dorohoi, Botoșani 111
Dincolo de NU POT, Prof. Cerna Delia Elena, Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara 116
Viața lui Grigore Antipa, Prof. Condrea Adina Silvia, Școala Gimnazială nr. 1 Cristești, Botoșani 118
Dragostea și natura în lirica eminesciană, Prof. Doroftei Doina, Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu" Orhei, Republica Moldova 121
Miorcanii de poveste, tihnă și inspirație pentru Ion Pillat, Prof. Gavrilescu Oana Mihaela, Școala Gimnazială nr. 1 Rădăuți-Prut, Botoșani 124
Tema suferinței la Eminescu, Prof. Gonciar Radu, Liceul Pedagogic „Nicolae Iorga" Botoșani ... 129
Istoricul Nicolae Iorga, Prof. Leonte Mariana-Liliana, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi" Iași ... 133
Contribuții ale personalităților din Țara de Sus în domeniul muzical, Prof. dr. Postolachi Vasile, Prof. Sarafim Răzvan-Gabriel, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 138

Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, Prof. Stana Coca Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești, Dâmbovița 148
Nicolae Iorga, Prof. Șorop Livia-Maria, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara 152
Mihai Eminescu și rolul poeziei în dezvoltarea copiilor, Prof. Tudoroiu Anamaria Alexandra, Prof. Viezure Isabelle Elena Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni, Vâlcea 157

Secțiunea SIMPOZION - *ELEVI*

Hristos, doctorul sufletelor și trupurilor noastre, Prof. dr. Alexa Ana-Maria, Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” Timișoara, Timiș 160
Sfinții tămăduitori fără de arginți de ieri și de azi, Prof. dr. Alexa Ana-Maria, Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” Timișoara, Timiș 161
Sfinții Doctori fără de arginți și sensurile cinstirii acestora, Pr. prof. Budacă Teodor-Cătălin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani..... 163
Nașterea Domnului Iisus Hristos – naștere spirituală anuală, Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela, Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu” Dorohoi, Botoșani 168
Făclii de lumină din Țara de Sus Familia Preotului Iconom Stavrofor Ioan Ionescu (1859-1945), Prof. dr. Simiraș Constantin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Vasile” Iași 171
Suferința trupului, cale de vindecare a patimilor în gândirea Sfinților Tămăduitori ai Bisericii: Sfântul Luca al Crimeii, Prof. dr. Gheorghe Butuc, Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Apostol Andrei” Galați 176
Îngrijirea bolnavilor în lumina Sfintei Scripturi, Prof. Șorop Livia-Maria, Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara 180
Mântuitorul Hristos, doctorul sufletelor și al trupurilor noastre, Prof. Iancu Dorin, Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Nicolae” Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea 181
Sfântul Pantelimon-ocrotitorul Paraclisului Seminarului de la Neamț, Pr. prof. Laiu Viorel-Romus, Seminarul Teologic Ortodox „Veniamin Costachi” Mănăstirea Neamț, Neamț..... 185
Prietenia în viziunea Sfinților Vasile cel Mare și Grigorie Teologul, Prof. dr. Postolachi Vasile, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani..... 189
Modelul mitropolitului Veniamin Costache în educația tinerilor, Prof. dr. Pintilie Ana-Maria, Colegiul Național Militar „Ștefan cel Mare” Câmpulung Moldovenesc, Suceava 194
Vindecările săvârșite de Mântuitorul în zi de sâmbătă, Arhid. prof. dr. Hrișcă Bogdan-Mihai, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” Suceava 198
Sfinți tămăduitori în istoria Bisericii, Prof. dr. Dascălu Daniel, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani 203
Sfinții tămăduitori în istoria Bisericii, Prof. dr. Alexa Ana-Maria, Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” Timișoara, Timiș 206

Biserica - spital duhovnicesc, Prof. dr. Ionescu Marian, Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Apostol Andrei" Galați 208
Părintele Paisie Olaru - model de trăire duhovnicească, Prof. Terciu Andreea-Mădălina, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 212
Sfântul Vasile cel Mare - model pentru tinerii de astăzi, Prof. Sarafim Răzvan Gabriel, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 217
Părintele Cleopa Ilie – tămăduitor sufletesc al poporului român, Pr. prof. Chichioacă Petru-Georgel, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani..... 222
Vindecarea vine de la Dumnezeu, Prof. dr. Ionescu Marian, Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Apostol Andrei" Galați..... 226

Secțiunea CREAȚII LITERARE (POEZIE ȘI ESEU) - *ELEVI*

Lăudăm pe Eminescu, Prof. Doroftei Doina, Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu" Orhei, Republica Moldova 230
În veșnicia cuvintelor, Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani..... 233
În ceruri veghează, Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani..... 234
Nicolae Iorga, Prof. Bostan Anamaria, Școala Gimnazială Nr. 1 Cristești, Botoșani..... 235
Din nou e ianuarie, Prof. Bostan Anamaria, Școala Gimnazială Nr. 1 Cristești, Botoșani 236
A fost odată, Prof. Pop Emanuela, Liceul Tehnologic Automecanică, Mediaș, Sibiu..... 237
Cum să spun?, Prof. Șorop Livia-Maria, Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara 238
Atelierul de culori, Prof. Șorop Livia-Maria, Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara 239
Mihai Eminescu, Prof. Gușe Mariana-Valentina, Liceul Tehnologic „Costachi Conachi" Pechea, Galați 240
Στην πόρτα της Ευλογίας ΆΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ (ΡΟΥΜΑΝΟΣ), Poezia „La ușa milostivirii", de Sfântul Ioan Iacob, Traducere în limba neogreacă, Pr. prof. Pristavu Cosmin Constantin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 241
Nicolae Iorga - Lumina istoriei, Prof. Gușe Mariana-Valentina, Liceul Tehnologic „Costachi Conachi" Pechea, Galați..... 244
Lui Dimitrie Brândză, Prof. Ceică Cristina-Luminița, Școala Gimnazială „Dimitrie Brândză" Viișoara, Botoșani 245
Lui Eminescu, Prof. Năpîrcă Felicia, Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă" Săveni, Botoșani 246
Poet boem, Prof. Ciurdea Elena Livia, Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri" Roman, Neamț..... 247
Mihai Eminescu, Prof. Budacă Corina-Mariana, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 248

Acolo-i Rădăuți, de-acolo vin, Prof. Covaș Simona, Școala Gimnazială Nr. 1 Rădăuți-Prut, Botoșani 249
Sună cerul, Prof. Panica Nastasia, Școala Gimnazială „George Enescu" Năvodari, Constanța 250
Mihai Eminescu, Prof. Năpîrcă Felicia, Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă" Săveni, Botoșani..... 251
Dimitrie Cantemir, Prof. Crișan Nela, Liceul Tehnologic „Costache Conachi" Pechea, Galați..... 252
O stea, Prof. Șorop Livia-Maria, Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara..... 253
Mihai Eminescu, Prof. Bostan Anamaria, Școala Gimnazială Nr. 1 Cristești, Botoșani..... 254
Omagiu pentru Eminescu, Prof. Cerna Delia Elena, Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara 255
Odă lui Grigore Vieru, Prof. Doroftei Doina, Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu" Orhei, Republica Moldova 256
Lumea notelor divine, Prof. Șorop Livia-Maria, Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara 257
O stea, Prof. Vîrlan Daniela, Colegiul Economic „Virgil Madgearu" Iași..... 258
Ai plecat, Prof. Ciurdea Elena Livia, Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri" Roman, Neamț..... 259
Eminescu, printre vise, Prof. Antoci Tamara, Liceul Tehnologic „Petru Poni" Iași 260
Și iată, Prof. Bostan Anamaria, Școala Gimnazială Nr. 1 Cristești, Botoșani..... 262
Dor de Eminescu, Prof. Berilă Iuliana, Colegiul Tehnic "Costin D. Nenițescu" Brăila..... 263
Drumul vieții, Prof. Cerna Delia Elena, Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara 264
Cu întuneric de Psaltire, Prof. Terciu Andreea-Mădălina, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani..... 266
Mihai Eminescu, Prof. Pop Emanuela, Liceul Tehnologic Automecanică Mediaș, Sibiu..... 267
Despre tine, Prof. Ciurdea Elena Livia, Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri" Roman, Neamț ... 268
Mihai Eminescu, Prof. Condrea Adina Silvia, Școala Gimnazială nr. 1 Cristești, Botoșani..... 269
Răsare un suflet, Prof. Șorop Livia-Maria, Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara 270
Repet, Maestre..., Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 271
Culoare neîmpărtășită, Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani..... 272
Rădăcini înțelepte, Prof. Ceică Cristina-Luminița, Școala Gimnazială „Dimitrie Brândză" Viișoara, Botoșani..... 273
Anemone albastre..., Prof. Antoci Tamara, Liceul Tehnologic „Petru Poni" Iași..... 274
Mihai Eminescu, Prof. Bostan Anamaria, Școala Gimnazială Nr. 1 Cristești, Botoșani..... 275
Întrebări pentru Mihai Eminescu, Prof. Muntianu Violeta-Ana, Liceul Tehnologic „Petru Poni" Iași 277
O baladă a vieții – George Enescu, Prof. Zugravu Claudiu-Vasile, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani 278

Părintele Ilie Cleopa, Lumina Spiritualității Ortodoxe Românești, Prof. Călinescu Amalia, Colegiul Național „Tudor Vladimirescu" București 280
Rugă domnului Ștefan, Prof. Dărîndău Arhip Felicia, Școala Gimnazială „ Tiberiu Crudu" Tudora, Botoșani..... 281
La școala perfectă, Prof. Cerna Delia Elena, Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara 282
Sfinții Trei Ierarhi, Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani..... 283
Ce păcat, Pr. prof. Budacă Teodor-Cătălin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 284
Simfonie - George Enescu, Prof. Zugravu Claudiu-Vasile, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani..... 286
Gând despre Mihai Eminescu, Prof. Budacă Corina-Mariana, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 287
Preotul – vindecător de suflete, Pr. prof. Chichioacă Petru-Georgel, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 288
Poezie pentru Mihai Eminescu, Prof. Muntianu Violeta-Ana, Liceul Tehnologic „Petru Poni" Iași 289
Gânduri pentru Marele Poet, Prof. Muntianu Violeta-Ana, Liceul Tehnologic „Petru Poni" Iași. 290
Poetul, Prof. Năpîrcă Felicia, Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă" Săveni, Botoșani..... 291
Poem, Prof. Ionescu Claudiu, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe" Botoșani..... 292
Sus în Cer, Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 294
Fericirea veșnică în creația poetică a Sfântului Ioan Iacob, Prof. Rusu Narcisa, Liceul „Dimitrie Cantemir" Darabani, Botoșani 295
Mihai Eminescu, Prof. Zugravu Claudiu-Vasile, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani 299
Mihai Eminescu (1850-1889), Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela, Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu" Dorohoi, Botoșani 300
Nicolae Iorga - o viață de OM, Pr. prof. Budacă Teodor-Cătălin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 302
George Enescu. Viața unui geniu., Prof. Crișan Nela, Liceul Tehnologic „Costache Conachi" Pechea, Galați 306
Mihai Eminescu, Prof. Lojniță Luminița, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani..... 310
Nicolae Iorga - mare personalitate a românilor, Prof. Lojniță Luminița, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani..... 312
Mihai Eminescu – Luceafărul poeziei românești, Prof. Lojniță Luminița, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani..... 314
George Bacovia-actor principal în propriul univers, Prof. Crișan Nela, Liceul Tehnologic „Costache Conachi" Pechea, Galați..... 317

Evocare. În amintirea lui Eminescu, Prof. Bălan Georgiana Alina, Liceul Tehnologic „Toma Socolescu" Ploiești, Prahova 322
Țara de Sus, loc de tihnă duhovnicească, Prof. Lojniță Luminița, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani 326
Mâinile care vindecă, dar nu cer - Leon Dănăilă, Prof. Rusu Narcisa, Liceul „Dimitrie Cantemir" Darabani, Botoșani 327
Nicolae Pisoski – deputat, pașoptist și unionist român din Botoșani, Prof. Apostol Alexandru, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza" Dorohoi, Botoșani 330
Nicolae Iorga – personalitate a culturii botoșănene, Prof. Ciobanu Monica-Claudia, Colegiul Național „Grigore Ghica" Dorohoi, Botoșani 334
Actorul Dan Condurache, Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela, Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu" Dorohoi, Botoșani 339
Dor de Eminescu, Prof. Doroftei Doina, Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu" Orhei, Republica Moldova 342
Mihai Eminescu - Lumina Poeziei Românești, Prof. Condrea Adina Silvia, Școala Gimnazială nr. 1 Cristești, Botoșani 343
Icoana eminesciană în inimile contemporane, Prof. dr. Bahrin Ana Daniela, Colegiul Național „Vasile Alecsandri" Iași 344
Mihai Eminescu, om de cultură, Prof. dr. Alexa Ana-Maria, Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul" Timișoara, Timiș 346
Rugăciunea inimii se îndeplinește atunci când crezi în *Rugăciunea lui Iisus,* Prof. Ardeiu Iulica Daniela, Liceul Tehnologic Motru, Gorj 348
Theodor Balș - ctitor de biserică, școală și târg în secolul al XIX-lea, Prof. Apostol Alexandru, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza" Dorohoi, Botoșani 349
Eminescu sub egida filozofiei existențiale, Prof. Apolozan Georgeta, Liceul Teoretic „Carol I" Fetești, Ialomița 352
Geniul, rodul unei bune maternități ..., Prof. Bălan Georgiana Alina, Liceul Tehnologic „Toma Socolescu" Ploiești, Prahova 354
Mihai Eminescu – personalitate a culturii botoșănene, Prof. Ciobanu Monica-Claudia, Colegiul Național „Grigore Ghica" Dorohoi, Botoșani 357
Eminescu și folclorul, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 362
„Codrule, codrușule…". Motivul codrului în lirica eminesciană, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 365
Eminescu și limba română, Prof. Grigore Cristina, Seminarul Teologic Ortodox „Veniamin Costachi" Mănăstirea Neamț, Neamț 368
Pentru pace, pentru pace,Mulțumim frumos, Prof. Doroftei Doina, Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu" Orhei, Republica Moldova 371
Nicolae Iorga, o personalitate inspirând generații, Prof. dr. Bahrin Ana Daniela, Colegiul Național „Vasile Alecsandri" Iași 373

Nicolae Iorga, Prof. Crișan Nela, Liceul Tehnologic „Costachi Conachi" Pechea, Galați 375
Sfânta Teodora de la Sihla, Prof. Stana Coca, Colegiul Național „Vladimir Streinu" Găești, Dâmbovița 378
Lucian Blaga – viziunea adolescentină, Prof. dr. Bahrin Ana Daniela, Colegiul Național „Vasile Alecsandri" Iași 383
Dimitrie Pompeiu, academician și matematician genial (1873-1954), Pr. prof. Pristavu Cosmin Constantin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 385
Sofia Nădejde, Prof. Terciu Andreea-Mădălina, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 389
Ștefan Luchian, un simbol național, Prof. dr. Alexa Ana-Maria, Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul" Timișoara, Timiș 392
Amintiri din cultură, Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 394
La un pas de cunoaștere..., Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 396
Mihai Eminescu, poezia vieții, Prof. dr. Alexa Ana-Maria, Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul" Timișoara, Timiș 398
Lirica patriotică eminesciană. Poetica istoriei, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 399
Sfântul Maslu, taină vindecării, Pr. prof. Pristavu Cosmin Constantin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 404
Doamna Elena Rareș și Bisericile Botoșaniului, Prof. Apostol Alexandru, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza" Dorohoi, Botoșani 410
George Enescu, Pr. prof. Budacă Teodor-Cătălin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 415
Geniul Eminescu: Lumina Poeziei în Inimile și Gândurile Noastre, Prof. Doroftei Doina, Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu" Orhei, Republica Moldova 417
Patria e ca un copil: dacă uiți de ea poate să plece de acasă – Grigore Vieru, Prof. Doroftei Doina, Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu" Orhei, Republica Moldova 420
Grigore Vieru: Lumina Poeziei în Vatra Spiritualității Românești, Prof. Seiciuc Gutiera, Prof. Iațeniuc Angela, Liceul Teoretic Lipcani, orașul Lipcani, raionul Briceni, Republica Moldova 422

Secțiunea DESENE-PICTURĂ - *ELEVI*

Mihai Eminescu, Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela, Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu" Dorohoi, Botoșani 427
Părintele Iustin Pârvu, Prof. Măriuței Ioana, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare" Iași 428

Ștefan Luchian, Prof. Cozmescu Florina, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași 429
George Enescu, Prof. Cozmescu Florina, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași 430
Nicolae Iorga, Prof. Cozmescu Florina, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași .. 431
Patriarhul Teoctist, Prof. Cozmescu Florina, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași 432
Pr. Iustin Pârvu, Prof. Măriuței Ioana, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași .. 433
Dimitrie Pompeiu, Prof. Șcarlii Ioana, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani 434
Petru al II-lea al Moldovei, Prof. Șcarlii Ioana, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani..... 435
Nicolae Iorga, Prof. Șcarlii Ioana, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani. 436
Mihai Eminescu, Prof. Vlad Alina-Mirela, Colegiul Național „Gh. M. Murgoci” Brăila 437
Octavian Cotescu, Prof. Șcarlii Ioana, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani 438
Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, Prof. Lojniță Luminița, Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani..... 439
Părintele Iustin Pârvu, Prof. Țebrean Livia-Teodora, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” Suceava..... 440
Mihai Eminescu, Prof. Berilă Iuliana, Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu” Brăila 441
George Enescu, Prof. Huțanu Maria, Școala Gimnazială nr. 7 Botoșani 442
Nicolae Iorga, Prof. Bodai Ana-Maria, Liceul „Demostene Botez” Trușești, Botoșani 443
Părintele Ilie Cleopa, Prof. Bodai Ana-Maria, Liceul „Demostene Botez” Trușești, Botoșani..... 444
Nicolae Iorga, Prof. Altiparmac Anca, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău 445
Dorința – Mihai Eminescu, Prof. Altiparmac Anca, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău..... 446
Mihai Eminescu, Prof. Altiparmac Anca, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău..... 447
George Enescu, Prof. Altiparmac Anca, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău 448
Forme, Prof. Bahrin Ana Daniela, Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Iași 449
Mundus, Prof. Bahrin Ana Daniela, Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Iași 450
Mângâierea sfântă, Prof. Pușcașu Maria-Cristina, Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani..... 451
Sf. Cuv. Onufrie de la Vorona, Prof. pr. Chichioacă Petru-Georgel, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani 452
Mihai Eminescu / Ion Creangă / Ștefan Luchian, Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani 453

Sf. Ierarh Nectarie, Prof. pr. Chichioacă Petru-Georgel, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 454
Ștefan Luchian, Prof. Bodai Ana-Maria, Liceul „Demostene Botez" Trușești, Botoșani 455
Sf. Ioan Iacob Hozevitul, Prof. Istrate Vlad, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 456
Ștefan Luchian, Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 457
Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, Prof. Ignat Cristina-Ionela, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 458
Tei în noapte, Prof. Bahrin Ana Daniela, Colegiul Național „Vasile Alcsandri" Iași 459
Noaptea Viselor, Prof. Bahrin Ana Daniela, Colegiul Național „Vasile Alcsandri" Iași 460
Mihai Eminescu, Prof. Apetrei Irina, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani 461
Cuviosul Cleopa de la Sihăstria, Prof. Blănaru Florin-Robert, Școala Gimnazială „Înv. N. Pâslaru" Cașin, Bacău 462
Nicolae Iorga-portret, Prof. Irimia Denisa-Anca, Școala Gimnazială „Radu Stanian" Ploiești, Prahova 463
Reformatorul școlii românești-Spiru Haret, Prof. Irimia Denisa-Anca, Școala Gimnazială „Radu Stanian" Ploiești, Prahova 464
Ștefan Luchian-pictorul florilor, Prof. Irimia Denisa-Anca, Școala Gimnazială „Radu Stanian" Ploiești, Prahova 465
Nicolae Iorga-Privind spre viitor, Prof. Irimia Denisa-Anca, Școala Gimnazială „Radu Stanian" Ploiești, Prahova 466
Nicolae Iorga-patriarhul culturii române, Prof. Irimia Denisa-Anca, Școala Gimnazială „Radu Stanian" Ploiești, Prahova 467
George Enescu, Prof. Pană Andreea, Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri" Brăila 468
Mihai Eminescu, Prof. Pană Andreea, Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri" Brăila 469
Mihai Eminescu, Prof. Pană Andreea, Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri" Brăila 470
Mihai Eminescu, Prof. Pană Andreea, Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri" Brăila 471
Mihai Eminescu, Prof. Pană Andreea, Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri" Brăila 472
George Enescu, Prof. Burcea Năstase Ionel, Școala Gimnazială nr. 2 Cartojani, Giurgiu 473
Mihai Eminescu, Prof. Burcea Elena, Școala Gimnazială nr. 1 Mârșa, Giurgiu 474
Mihai Eminescu, Prof. Burcea Elena, Școala Gimnazială nr. 1 Mârșa, Giurgiu 475
Mihai Eminescu, Prof. Burcea Elena, Școala Gimnazială nr. 1 Mârșa, Giurgiu 476
Mihai Eminescu, Prof. Burcea Elena, Școala Gimnazială nr. 1 Mârșa, Giurgiu 477
Ștefan Luchian, Prof. Ciobanu Monica-Claudia, Colegiul Național „Grigore Ghica" Dorohoi, Botoșani 478

George Enescu, Prof. Ciobanu Monica-Claudia, Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani..... 479
Mihai Eminescu, Prof. Ciobanu Monica-Claudia, Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani..... 480
Ion Creangă, Prof. Voinea Oana Cristina, Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași..... 481
Mihai Eminescu-Lumina vieții, Prof. Ignat Eugenia-Corina, Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași 482
Leon Dănăilă, Prof. Zugravu Claudiu-Vasile, Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani 483
Mihai Eminescu, Prof. Zugravu Claudiu-Vasile, Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani..... 484
George Enescu, Prof. Zugravu Claudiu-Vasile, Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani 485
Mihai Eminescu, Prof. Zugravu Claudiu-Vasile, Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani 486
George Enescu-Compozitorul din Liveni, Prof. Sarafim Răzvan-Gabriel, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani 487
Ștefan cel Mare, Prof. Șcarlii Ioana, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani 488
Ciprian Porumbescu-portret, Prof. Ignat Gabriela, Liceul Tehnologic „N. Bălcescu” Flămânzi, Botoșani..... 489
Mihai Eminescu-portret, Prof. Ignat Gabriela, Liceul Tehnologic „N. Bălcescu” Flămânzi, Botoșani 490
Nicolae Iorga-portret, Prof. Ignat Gabriela, Liceul Tehnologic „N. Bălcescu” Flămânzi, Botoșani 491
Cuviosul Cleopa Ilie, Prof. Cîrlescu Anca-Nicoleta, Școala Gimnazială „Titu Maiorescu” Iași... 492
Sf. Cuvios Ioan Iacob, Prof. pr. Iftodi Marian-Liviu, Școala Gimnazială „M. Sadoveanu” Dumbrăvița, Botoșani..... 493
Arhimandrit Ilie Cleopa, Prof. pr. Iftodi Marian-Liviu, Școala Gimnazială „M. Sadoveanu” Dumbrăvița, Botoșani..... 494
George Enescu, Prof. Cîrlescu Anca-Nicoleta, Școala Gimnazială „Titu Maiorescu” Iași..... 495
Mihai Eminescu, Prof. Cîrlescu Anca-Nicoleta, Școala Gimnazială „Titu Maiorescu” Iași 496
Mihai Eminescu, Prof. Cîrlescu Anca-Nicoleta, Școala Gimnazială „Titu Maiorescu” Iași 497
Mihai Eminescu, Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin, Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava..... 498
Mihai Eminescu, Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin, Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava..... 499

Mihai Eminescu, Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin, Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava..... 500
Mihai Eminescu, Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin, Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava..... 501
Mihai Eminescu, Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin, Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava..... 502
Mihai Eminescu, Profesor coordonator: Dărîndău Arhip Felicia, Școala Gimnazială „Tiberiu Crudu” Tudora, Botoșani 503
Eminescu-Luceafărul poeziei românești, Prof. Dărîndău Arhip Felicia, Școala Gimnazială „Tiberiu Crudu” Tudora, Botoșani..... 504
Mihai Eminescu, Prof. Nicolovici Constantin, Liceul Mătăsari, Gorj..... 505
Mihai Eminescu, Doroftea Biatrice Alice, Dorohoi, Botoșani 506
Mihai Eminescu, Prof. Puiu Ionela, Școala Gimnazială nr. 1 Todirești, Iași..... 507
Mihai Eminescu, Prof. Pascu Ana Maria, Școala Gimnazială Bârnova, Iași..... 508
Mihai Eminescu, Prof. Pascu Ana Maria, Școala Gimnazială Bârnova, Iași..... 509
Mihai Eminescu, Prof. Pascu Ana Maria, Școala Gimnazială Bârnova, Iași..... 510
Mihai Eminescu, Prof. Pascu Ana Maria, Școala Gimnazială Bârnova, Iași..... 511
Alexandru Ioan Cuza, Prof. Bîndiul Liliana, Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, Suceava..... 512
Domnul Cuza, Prof. Bîndiul Liliana, Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, Suceava 513
Mihai Eminescu, Prof. Bîndiul Liliana, Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, Suceava..... 514
Elena Cuza, Prof. Bîndiul Liliana, Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, Suceava 515
Geniul pustiu al poeziei românești-Mihai Eminescu, Prof. Dobrincu Alina, Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani 516
Simplitatea Părintelui Cleopa Ilie, Prof. Dobrincu Alina, Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani..... 517
Lumina din ochii marelui istoric Nicolae Iorga, Prof. Dobrincu Alina, Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani 518
Muzicianul român-George Enescu, Prof. Dobrincu Alina, Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani..... 519
Luceafărul poeziei românești-Mihai Eminescu, Prof. Răileanu Manuela, Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani 520
George Enescu, Prof. Răileanu Manuela, Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani..... 521

Nicolae Iorga, Prof. pr. Budacă Teodor-Cătălin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 522
George Enescu, Prof. pr. Budacă Teodor-Cătălin, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 523
Mihai Eminescu, Prof. Dolea Marian, Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Apostol Andrei" Galați 524
Cleopa Ilie, Prof. Zugravu Claudiu-Vasile, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani.. 525
George Enescu, Prof. Păvăleanu Magdalena, Școala Gimnazială „M. Sadoveanu" Dumbrăvița, Botoșani 526
Mihai Eminescu, Prof. Păvăleanu Magdalena, Școala Gimnazială „M. Sadoveanu" Dumbrăvița, Botoșani 527
Mihai Eminescu, Prof. Tulbure Claudia-Lavinia, Școala Gimnazială Gurasada, Hunedoara 528
Mihai Eminescu, Prof. Tulbure Claudia-Lavinia, Școala Gimnazială Gurasada, Hunedoara 529
Mihai Eminescu, Prof. Tulbure Claudia-Lavinia, Școala Gimnazială Gurasada, Hunedoara 530
Ștefan Luchian, Prof. Pădurariu Cristian-Vasile, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare" Botoșani 531
Mihai Eminescu, Prof. Pădurariu Cristian-Vasile, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare" Botoșani 532
Mihai Eminescu, Prof. Pădurariu Cristian-Vasile, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare" Botoșani 533
Mihai Eminescu, Prof. Pădurariu Cristian-Vasile, Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare" Botoșani 534
Mihai Eminescu, Prof. Cioabă Cornelia Mădălina, Școala Gimnazială „Constantin Negreanu" Drobeta Turnu Severin, Mehedinți 535
George Enescu, Prof. Petrescu Letiția Paraschiva, Școala Gimnazială „Constantin Negreanu" Drobeta Turnu Severin, Mehedinți 536
Pr. Cleopa Ilie, Prof. Lojniță Luminița, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani 537
Mihai Eminescu, Prof. Altiparmac Anca, Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza" Bacău..... 538
Mihai Eminescu, Prof. Lojniță Luminița, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani... 539
Mihai Eminescu, Prof. Lojniță Luminița, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani... 540
Mihai Eminescu, Prof. Lojniță Luminița, Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani... 541
Marele duhovnic părintele Cleopa Ilie, Prof. Cosac Daniela, Școala Populară de Arte Giurgiu 542
Pictorul florilor Ștefan Luchian, Prof. Cosac Daniela, Școala Populară de Arte Giurgiu..... 543
Mihai Eminescu, Prof. Antoci Tamara, Liceul Tehnologic „Petru Poni" Iași 544
Mihai Eminescu, Prof. Antoci Tamara, Liceul Tehnologic „Petru Poni" Iași 545
Mihai Eminescu, Prof. Antoci Tamara, Liceul Tehnologic „Petru Poni" Iași 546
Aron Pumnul, Prof. Schiteanu Claudiu, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Nicolae" Rm. Vâlcea. 547

Mircea Giuca, Prof. Schiteanu Claudiu, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Nicolae” Rm. Vâlcea. 548
Gavriil Musicescu, Prof. Schiteanu Claudiu, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Nicolae” Rm. Vâlcea 549
Ion Creangă, Prof. Schiteanu Claudiu, Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Nicolae” Rm. Vâlcea ... 550
George Enescu, Prof. Berilă Iuliana, Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu” Brăila 551
Mihai Eminescu, Prof. Timofti Maria-Valentina, Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani 552
Mihai Eminescu-poet gânditor, Prof. Timofti Maria-Valentina, Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani 553
Genialul Enescu, Prof. Cosac Daniela, Liceul Teoretic „Tudor Vianu” Giurgiu 554
Marele povestitor Ion Creangă, Prof. Cosac Daniela, Liceul Teoretic „Tudor Vianu” Giurgiu 555
Istoricul savant Nicolae Iorga, Prof. Cosac Daniela, Liceul Teoretic „Tudor Vianu” Giurgiu... 556
George Enescu, Prof. Dulama Daniela, Sava Mădălina, Liceul Tehnologic Măcin, Tulcea 557
Mihai Eminescu, Prof. Dulama Daniela, Sava Mădălina, Liceul Tehnologic Măcin, Tulcea 558
Ștefan Luchian, Prof. Dulama Daniela, Sava Mădălina, Liceul Tehnologic Măcin, Tulcea 559
Nicolae Iorga, Prof. Dulama Daniela, Sava Mădălina, Liceul Tehnologic Măcin, Tulcea..... 560
Ștefan Luchian, Prof. Digrandi Nicoleta, Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați 561
Omul culturii - Nicolae Iorga, Prof. Digrandi Nicoleta, Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați 562
Mihai Eminescu, Prof. Digrandi Nicoleta, Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați 563
Nicolae Iorga, Prof. Digrandi Nicoleta, Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați 564
Muzica și Enescu, Prof. Digrandi Nicoleta, Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați 565
Mihai Eminescu, Prof. Moga Adina, Liceul Tehnologic Automecanică, Mediaș, Sibiu 566
Nicolae Iorga, Prof. Szoke Daniela, Liceul Tehnologic Automecanică, Mediaș, Sibiu 567
Mihai Eminescu, Prof. dr. Dumbrăvescu Nicolae, Liceul Teologic Greco-Catolic „Sfântul Vasile cel Mare” Blaj, Alba 568
Mihai Eminescu, Prof. dr. Dumbrăvescu Nicolae, Liceul Teologic Greco-Catolic „Sfântul Vasile cel Mare”, Blaj, Alba 569
George Enescu, Prof. Năpîrcă Felicia, Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni, Botoșani 570
Mihai Eminescu, Prof. Năpîrcă Felicia, Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni, Botoșani 571
Mihai Eminescu, Prof. Șerban Mihaela Anca, Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși” București 572
Mihai Eminescu, Prof. Șerban Mihaela Anca, Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși” București 573

Mihai Eminescu, Prof. Șerban Mihaela Anca, Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși" București 574
Mihai Eminescu, Prof. Șerban Mihaela Anca, Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși" București 575
Mihai Eminescu, Prof. Șerban Mihaela Anca, Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși" București 576
Ion Creangă, Prof. Corduneanu Carmen, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 577
Mihai Eminescu, Prof. Corduneanu Carmen, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 578
Ștefan Luchian, Prof. Corduneanu Carmen, Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani 579
Mihai Eminescu, Prof. Corduneanu Carmen, Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu" Dumbrăvița, Botoșani 580
George Enescu, Prof. Dîrdea Anca, Școala Gimnazială nr. 1 Mioarele, Argeș 581
Grigore Antipa, Prof. Bojin Nicoleta-Maria, Liceul Tehnologic „Dacia" Caransebeș, Caraș-Severin 582
Mihai Eminescu, Prof. Bojin Nicoleta-Maria, Liceul Tehnologic „Dacia" Caransebeș, Caraș-Severin 583
Nicolae Iorga, Prof. Budacă Corina-Mariana, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 584
Mihai Eminescu, Prof. Cocriș Alina, Aostăcioaei Laura, Șutac Larisa, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 585
Mihai Eminescu, Prof. Cocriș Alina, Aostăcioaei Laura, Șutac Larisa, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 586
Mihai Eminescu, Prof. Cocriș Alina, Aostăcioaei Laura, Șutac Larisa, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 587
Nicolae Iorga, Prof. Cocriș Alina, Aostăcioaei Laura, Șutac Larisa, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 588
Nicolae Iorga, Prof. Cocriș Alina, Aostăcioaei Laura, Șutac Larisa, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 589
Nicolae Iorga, Prof. Budacă Corina-Mariana, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 590
Mihai Eminescu, Prof. Budacă Corina-Mariana, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 591
Mihai Eminescu, Prof. Budacă Corina-Mariana, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 592
Sf. Ioan Iacob, Prof. Budacă Corina-Mariana, Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava 593
Ion Creangă, Prof. Pr. Plești Florin, Școala Gimnazială „Nicolae Iorga" Dersca, Botoșani 594
Mihai Eminescu, Prof. Muntianu Violeta Ana, Liceul Tehnologic „Petru Poni" Iași 595
George Enescu, Prof. Crișan Nela, Liceul Tehnologic „Costache Conachi" Pechea, Galați 596

Ciprian Porumbescu, Prof. Crișan Nela, Liceul Tehnologic „Costache Conachi" Pechea, Galați 597
Ștefan Luchian, Prof. Gușe Mariana-Valentina, Liceul Tehnologic „Costache Conachi" Pechea, Galați 598
George Bacovia, Prof. Gușe Mariana-Valentina, Liceul Tehnologic „Costache Conachi" Pechea, Galați 599
Mihai Eminescu, Prof. Ștefan Simona-Luminița, Școala Gimnazială nr. 1 Dorohoi, Botoșani 600
Mihai Eminescu, Prof. Ștefan Simona-Luminița, Școala Gimnazială nr. 1 Dorohoi, Botoșani 601
Mihai Eminescu, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 602
George Enescu, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 603
Pr. Iustin Pârvu, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 604
Grigore Antipa, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 605
Ion Luca Caragiale, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 606
George Călinescu, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 607
Mihai Eminescu, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 608
Ion Creangă, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 609
Nicolae Iorga, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 610
Ciprian Porumbescu, Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța, Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna" Galați 611
Mihai Eminescu, Prof. Leonte Mariana Liliana, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi" Iași 612
Mihai Eminescu, Prof. Pascu Ana Maria, Școala Gimnazială Bârnova, Iași 613
Mihai Eminescu, Prof. Leonte Mariana Liliana, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi" Iași 614
Mihai Eminescu, Prof. Leonte Mariana Liliana, Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi" Iași 615
George Enescu, Prof. Cîrlescu Anca-Nicoleta, Școala Gimnazială „Titu Maiorescu" Iași 616
Mihai Eminescu, Prof. Dîrdea Anca, Școala Gimnazială nr. 1 Mioarele, Argeș 617
Sf. Cuvios Ioan Iacob, Prof. pr. Iftodi Marian-Liviu, Școala Gimnazială „M. Sadoveanu" Dumbrăvița, Botoșani 618
Concluzii 619

Colegiul de redacție

Președinte,

Înaltpreasfințitul Părinte Teofan,
Arhiepiscopul Iașilor și
Mitropolitul Moldovei și Bucovinei

Vicepreședinte,

Director
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi
Pr. prof. Chichioacă Petru-Georgel

Coordonatori,

Inspector Școlar General - ISJ Botoșani - Prof. Suruciuc Bogdan Gheorghe
Inspector școlar disciplina Religie - ISJ Botoșani - Pr. prof. Botezatu Liviu
Pr. Prof. Apetrei Ionuț-Ștefan
Pr. Prof. Budacă Teodor-Cătălin
Pr. Prof. Pristavu Cosmin Constantin
Prof. Dr. Postolachi Vasile
Prof. Stoleru Paula-Mihaela

Redactori,
Cadre didactice
Elevi
Colaboratori

Tehnoredactare și design,
Pr. Prof. Budacă Teodor-Cătălin

Adresa redacției:
Str. Poștei, nr. 14, mun. Dorohoi, jud. Botoșani
Email: semdorohoi@yahoo.com
www.facebook.com/seminaruldorohoi
Cod poștal 715200
Tel. / fax. 0231611961

„*Țara de Sus – vatră de cultură și spiritualitate*" este o revistă școlară de cultură, spiritualitate și creație, cu apariție anuală, realizată de profesorii Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" din Dorohoi.

Revista apare cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului
Părinte Teofan, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei.

Responsabilitatea pentru articolele publicate în revista
„*Țara de Sus – vatră de cultură și spiritualitate*" revine în exclusivitate autorilor.

Lucrările, ilustrațiile și fotografiile cuprinse în această revistă pot fi reproduse, preluate sau utilizate numai cu menționarea sursei.

Școli participante la proiect

- Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă, Băbeni, Vâlcea
- Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați
- Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Iași
- Colegiul Național „Gh. M. Murgoci” Brăila
- Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani
- Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara
- Colegiul Național „Tudor Vladimirescu” București
- Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Iași
- Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești, Dâmbovița
- Colegiul Național Militar „Ștefan cel Mare” Câmpulung Moldovenesc, Suceava
- Colegiul Național Pedagogic „Carmen Sylva” Timișoara, Timiș
- Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău
- Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu” Brăila
- Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iași
- Grădinița cu P.P. „Curcubeul copiilor” Arad
- Grădinița cu P.P. „Prichindel” Suceava
- Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Orhei, Republica Moldova
- Liceul Tehnologic „Edmons Nicolau” Brăila
- Liceul „Demostene Botez” Trușești, Botoșani
- Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani
- Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați
- Liceul „Mătăsari” Gorj
- Liceul Pedagogic „Nicolae Iorga” Botoșani
- Liceul Tehnologic „Costache Conachi” Pechea, Galați
- Liceul Tehnologic „Dacia” Caransebeș, Caraș-Severin
- Liceul Tehnologic „N. Bălcescu” Flămânzi, Botoșani
- Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava
- Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași
- Liceul Tehnologic „Toma Socolescu” Ploiești
- Liceul Tehnologic Automecanică, Mediaș, Sibiu
- Liceul Tehnologic Măcin, Tulcea
- Liceul Tehnologic Motru, Gorj
- Liceul Teologic Greco-Catolic „Sfântul Vasile cel Mare”, Blaj, Alba
- Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” Timișoara
- Liceul Teoretic „Carol I” Fetești, Ialomița
- Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni, Botoșani

- Liceul Teoretic „Tudor Vianu” Giurgiu
- Liceul Teoretic Lipcani, orașul Lipcani, raionul Briceni, Republica Moldova
- Seminarul Teologic Ortodox „Veniamin Costachi”, Mănăstirea Neamț
- Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” Suceava
- Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani
- Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Nicolae” Rm. Vâlcea
- Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași
- Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Apostol Andrei” Galați
- Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Nicolae” Râmnicu Vâlcea, Vâlcea
- Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău
- Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Dorohoi
- Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși” București
- Școala Gimnazială „Constantin Negreanu” Drobeta Turnu Severin, Mehedinți
- Școala Gimnazială „Dimitrie Brândză” Viișoara, Botoșani
- Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani
- Școala Gimnazială „George Enescu” Năvodari, Constanța
- Școala Gimnazială „Înv. N. Pâslaru” Cașin, Bacău
- Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu” Dorohoi, Botoșani
- Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Dumbrăvița, Botoșani
- Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Dersca, Botoșani
- Școala Gimnazială „Radu Stanian” Ploiești, Prahova
- Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani
- Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Botoșani
- Școala Gimnazială „Tiberiu Crudu” Tudora, Botoșani
- Școala Gimnazială „Titu Maiorescu” Iași
- Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Brăila
- Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri,, Roman, Neamț
- Școala Gimnazială Bârnova, Iași
- Școala Gimnazială Gurasada, Hunedoara
- Școala Gimnazială nr. 1 Cristești, Botoșani
- Școala Gimnazială nr. 1 Dorohoi, Botoșani
- Școala Gimnazială nr. 1 Mârșa, Giurgiu
- Școala Gimnazială nr. 1 Mioarele, Argeș
- Școala Gimnazială nr. 1 Rădăuți-Prut, Botoșani
- Școala Gimnazială nr. 1 Todirești, Iași
- Școala Gimnazială nr. 1 Valea Danului, Argeș
- Școala Gimnazială nr. 2 Cartojani, Giurgiu
- Școala Gimnazială nr. 7 Botoșani
- Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava
- Școala Populară de Arte Giurgiu
- Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, Suceava

Cuvânt introductiv

În anul școlar 2023-2024, ***Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" din Dorohoi*** a organizat, *cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Părinte Teofan, Arhiepiscop al Iașilor și Mitropolit al Moldovei și Bucovinei,* Proiectul Concurs-simpozion *„Țara de sus – vatră de cultură și spiritualitate"*, ediția II, inclus în Calendarul activităților educative județene la nivelul Inspectoratului Școlar Județean Botoșani.

„Ancorați în trecut, trăim prezentul în perspectiva unui viitor mai bun."

În data de 26 februarie a.c., Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" din municipiul Dorohoi a găzduit a doua ediție a Simpozionului din cadrul Proiectului Județean „Țara de sus, vatră de spiritualitate și cultură românească", o sărbătoare a demnității, culturii și spiritualității botoșănene, și nu numai.

Proiectul județean, organizat în perioada decembrie 2023 – februarie 2024, pornește de la nevoia valorizării modelelor de spiritualitate și cultură prezențe în arealul geografic al Țării de sus și oferirii acestora tinerei generații, ca paradigme de viață spirituală și culturală. De asemenea, organizatorii au oferit posibilitatea ca referatele să fie alcătuite în corelație cu tematica anului omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și comemorativ, al tuturor sfinților doctori fără de arginți. În această perspectivă, Simpozionul a fost structurat pe secțiuni dedicate elevilor – creații literare (poezie și eseu), creații artistice (desene și pictură) și eseuri, precum și cadrelor didactice (referate și eseu).

Așezată liturgic la începutul perioadei Triodului și în ziua de comemorare a ctitorului Seminarului, preotul, cărturarul și folcloristul dr. Dumitru Furtună (26 februarie 1890 – 15 ianuarie 1965), Simpozionul a fost organizat în format fizic, dar accesibil și online, realizat în parteneriat cu Inspectoratul Școlar Județean Botoșani și inclus în calendarul activităților educative județene, depășind cu mult spațiul județean, întrucât s-a bucurat de onoranta prezență a numeroși oaspeți veniți din țară și de peste hotare, dintre care amintim: prof. Bogdan-Gheorghe Suruciuc, inspector școlar general al ISJ Botoșani, prof. Vitalie Știrbu, inspector școlar general al Direcției de Învățământ, Tineret și Sport Brinceni, Republica Moldova, însoțit de prof. Rodica Cojocaru, inspector general adjunct, prof. Galina Gumen, inspector centrul metodic, prof. Elena Știrbu, director școala Gimnazială Larga, prof. Angela Iateniuc și prof. Gutiera Seiciuc de la Liceul Teoretic Lipcani, pr. prof. Liviu Botezatu, inspector de specialitate ISJ Botoșani, pr. prof. dr. Constantin Simiraș, director al Seminarului Teologic din Iași, pr. prof. dr. Daniel Dascălu, directorul Seminarului Teologic din Botoșani, arhid. prof. dr. Bogdan-Mihai Hrișcă, directorul Seminarului Teologic din Suceava, prof. Paula-Mihaela Stoleru, director Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza" Dorohoi, prof. Oana Mihaela Gavrilescu, director Școala Gimnazială nr. 1 Rădăuți Prut, pr. prof. Gabriel-Ioan Pelin, spiritual al Seminarului Teologic din Galați, pr. Ionuț-Ștefan Apetrei, protopop al Protopopiatului Dorohoi,

Col. (r) Doru Pogoreanu, director al editurii Prospexi Dorohoi, prof. pensionar Adrian Zaharia, fost inspector al ISJ Botoșani, dimpreună cu numeroase cadre didactice de la școlile participante, însoțiți de elevi. Cu participare indirectă, Simpozionul s-a bucurat și de colaborarea din partea pr. prof. Jose Antonio Badiola - Decan al Facultății de Teologie Romano-Catolică din Vitoria Gasteiz, Spania.

Lucrările Simpozionului propriu-zis au fost precedate de oficierea slujbei de Te-Deum, de pomenirea ctitorilor, elevilor, profesorilor și binefăcătorilor „școlii de la Răscruci" adormiți întru Domnul, săvârșite în Paraclisul Seminarului, pentru ca ulterior să fie vernisată expoziția cuprinzând lucrările artistice ale proiectului.

După luările de cuvânt ale oficialităților prezente, a urmat prezentarea lucrărilor alcătuite de cadre didactice și elevi, pe cele două secțiuni, deschis de o inedită lansare și prezentare de carte, intitulată Preoția voastră să o pomenească Domnul Dumnezeu întru Împărăția Sa!, lucrare în două volume, alcătuită de părintele Marius Onofrei, absolvent al Seminarului din Dorohoi și pasionat cercetător al istoriei locale.

În deschiderea Simpozionului județean „Țara de Sus - vatră de spiritualitate și cultură românească", pr. prof. Petru-Georgel Chichioacă a urat „Bun venit" tuturor invitaților și participanților, făcând apoi câteva precizări cu privire la această ediție.

„Aflat la a doua ediție, Simpozionul este înscris în Calendarul activităților educative județene. Receptivitatea cu care a fost primit și implicarea cu mult interes a unui număr mare de profesori și elevi ne motivează ca în viitor să facem demersurile necesare înscrierii în Calendarul activităților educative regionale și interjudețene.

De altfel, anvergura proiectului este deja de un astfel de nivel. Inspirați de tematica proiectului inițiat și derulat de Seminarul Teologic dorohoian s-au pregătit cu lucrări 33 profesori și 296 elevi din 25 județe, 78 unități de învățământ partenere, remarcându-se inclusiv alăturarea unor participanți din Republica Moldova, Ucraina și Spania.

Împărtășesc aceeași opinie cu domnul profesor Dumitru Borțun (doctor în filosofie și profesor universitar la Facultatea de Comunicare și Relații Publice a Școlii Naționale de Studii Politice și Administrative din București), care a făcut o observație îngrijorătoare cu privire la nivelul de conștientizare istorică și culturală de care dă dovadă o parte din tânăra generație. Dumnealui relata că soția sa, de asemenea cadru universitar, a fost întrebată de un student de ce trebuie să citească și să știe ce a spus Platon, că ≪ăla a murit demult≫. ≪Această viziune, un fel de *cancel culture*, de cultură a anulării - tot ce este vechi nu mai merită studiat, noi citim p-ăștia care sunt în viață, care ne spun ceva. Trăim într-o coală de hârtie, nu mai avem a treia dimensiune, timpul, Generația actuală nu știe că este moștenitoarea unei tradiții și că are misiunea de a o duce mai departe≫ (prof. Dumitru Borțun)

Rolul profesorilor este să ajute actuala generație să aibă conștiință istorică, conștiință temporală, conștiință geografică, să știe unde se situează ca țară, ca popor, care îi sunt vecinii... . Aceste lucruri țin de natura școlii, de calitatea profesorilor din școală, fără a trăda sau abdica de la statutul de educator. Școala, pe lângă pregătirea elevilor pentru examenele viitoare, trebuie să aibă în vedere și înzestrarea tinerilor cu valori umane și sociale.

Prin implicarea în Proiectul județean „Țara de Sus - vatră de spiritualitate și cultură românească”, participanții au posibilitatea de a-și reaminti, ori de a cunoaște, care le sunt înaintașii din perspectivă culturală, spirituală.”

După această introducere, au luat cuvântul invitații.

„Vă felicit pentru că vă aflați la a doua ediție, gândind în perspectivă și dorind să-l duceți la nivel național, pentru îndrăzneala de a face acest proiect, deoarece, dacă ne uităm originile, nu avem viitor. Vreau să cred că școlile din județ vor lua exemplu de bună practică privind la ceea ce se întâmplă în învățământul teologic din județul Botoșani, învățământ aflat pe un trend ascendent, cu cadre didactice pe care noi ne bazăm și cu activități cu care ne mândrim! Încrederea de care se bucură biserica trebuie fructificată în rândul copiilor și al tinerilor. Vă ofer toată recunoștința în ce privește neuitarea vatrei românești!” (prof. Bogdan-Gheorghe Suruciuc, Inspector General ISJ Botoșani)

„Înaltpreasfințitul Părinte Mitropolit Teofan binecuvântează lucrările Simpozionului și ne asigură de toată prețuirea pentru astfel de evenimente culturale organizate de Seminarii. Un alt gând este cel de felicitare pentru inițiatorii, organizatorii și participanții la acest Simpozion, cu dorința ca Simpozionul să se transforme într-unul interjudețean și național. Doresc ca, la finalul zilei, fiecare dintre noi să considere timpul petrecut la Seminarul dorohoian un timp cu folos, un câștig personal, cultural și spiritual.” (pr. Bogdan-Ștefan Mihai, reprezentant al Centrului Eparhial Iași)

„M-am bucurat foarte mult pentru purtarea de grijă pe care o aveți față de valorile spirituale ale neamului omenesc. Sunt două dileme ale tinerei generații, dorind să se adapteze la ce este nou, însă întorcându-se la origini, la tradiții, la portul popular. Valorile spirituale pe care încercații să le reînviați aici constituie un reper de orientare puternic pentru tineri, derutați de modernismul de azi. Nicolae Iorga spunea că un om moare atunci când nu-și mai amintește nimeni de el. Vă felicit, părinte director, pentru toată activitatea și mă bucură foarte mult preocuparea școlii teologice de aici pentru promovarea culturii și spiritualității românești. (pr. prof. Liviu Botezatu, Inspector școlar de specialitate)

„Pocăința este lucrarea terapeutică a Bisericii prin care Hristos-Domnul vindecă făptura omenească, lucrare de vindecare care se împlinește prin misiunea și activitatea Bisericii, dar și a școlii. Lucrarea Bisericii înseamnă și înnoire, sfințire, îndumnezeire, ridicare din lumesc la ceea ce este ceresc. Cum se poate lumina, sfinți, înveșnici firea omenească? Avem două mari daruri de la Dumnezeu. Primul dar este spiritualitatea, credința, cel de-al doilea este cultura creștină. Cuvântul vatră duce cu gândul la spațiul în care se zămislesc valorile care ne definesc ca neam și credință. Prin acest simpozion, Biserica ne arată că ținutul nostru este unul binecuvântat, deoarece din frământătura lui s-au născut personalități, care ne reprezintă cu cinste în variate domenii de activitate. Mă bucur pentru că Seminarul din Dorohoi reușește să ducă la cote înalte tot ceea ce înseamnă performanță în domeniile educației, culturii și spiritualității. Felicit pe părintele director, pe toți profesorii și ostenitorii Seminarului implicați în acest eveniment de mare ținută! ”(pr. prof. Ionuț-Ștefan Apetrei, protopop al Protopopiatului Dorohoi)

„Mă adresez cu alese salutări, sunt foarte onorat pentru invitație. Am făcut cunoștință cu instituția dumneavoastră prin intermediul dlui profesor Vasile Postolache, alături de care avem o colaborare mai veche, care unește malurile Prutului, și m-am bucurat mult să văd deschiderea instituției dumneavoastră, drept dovadă l-am văzut pe dl Vasile însoțit de domnul profesor Răzvan-Gabriel Sarafim, care au colindat la Liceul Teoretic din Lipcani. Țara de sus este o vatră de cultură, fapt confirmat atât de marile personalități de aici, dar aș dori să extind această listă, făcând cunoștință publicului larg și cu personalități precum poetul Grigore Vieru, academicianul Mihai Cimpoi, tenorul și artist al poporului Mihai Munteanu, compozitorul și dirijor Dumitru Blajinu, actorul Victor Ciutac, scriitorul Constantin Stamate Ciurea. Deschiderea spre un dialog constructiv și eficient va asigura o nouă perspectivă de colaborare fructuoasă, pentru noi și pentru elevii de pe ambele maluri ale Prutului, care vor putea face un frumos schimb de experiență, învățând unii de la alții valorile umane și naționale, racordându-ne la actualitate. Vă mulțumesc mult! Succes în tot ce faceți!” (prof. Vitalie Știrbu, inspector școlar general al Direcției de Învățământ, Tineret și Sport Brinceni, Republica Moldova)

„Este un moment de sărbătoare, un eveniment deosebit, deoarece cuvântul vatră, menționat în titlu, leagă seminariile între ele, deoarece Seminarul de la Iași a fost vatră și matcă a seminariilor din cuprinsul Moldovei. Preotul cărturar Dumitru Furtună a fost un eminent absolvent a Seminarului Veniamin Costachi din Iași. Evenimentul aduce un plus de cunoaștere, creează punți de legătură, reînnoiește legăturile dintre seminarii. Mitropolitul Bartolomeu Anania spunea că omul fără cultură este un înger apter, fără aripi, de aceea seminariile trebuie să rămână focare de lumină. Părintele Dumitru Furtună spunea că seminariile sunt cetăți și străji ale patriei și ale neamului. Felicităm pe părintele director pentru acest eveniment și avem speranța să revenim cu drag și la celelalte ediții! (pr. prof. dr. Constantin Simiraș, director al Seminarului din Iași)

„Componenta culturală este una deosebit de importantă, deoarece dincolo de a fi preot sau militar sau orice altceva, suntem purtători ai unei culturi. Părintele Dumitru Stăniloae spunea că rolul ortodoxiei române este de a reîncreștina Europa. Cu atât mai mult acum este nevoie de acest lucru. Un vechi proverb chinez spune că virtutea superioară lucrează fără luptă, și așa face și cultura. Iar noi avem nordul sau busola, care este credința ortodoxă, pentru că nu este nici un vânt prielnic pentru corăbierul care nu știe unde merge.” (col. r. Doru Pogoreanu)

La finalul activității, corurile Agnus și Simbol, coordonate de prof. Răzvan-Gabriel Sarafim, au interpretat o cântare bizantină și câteva piese patriotice și ușoare, în limbile română și greacă veche. În încheierea Simpozionului, pr. prof. Petru-Georgel Chichioacă, directorul instituției de învățământ a apreciat participarea consistentă a acestei a doua ediții a proiectului județean, evidențiind calitatea și consistența materialelor redactate, participarea numeroasă cu prezență fizică, precum și tematica abordată, în armonie cu anul omagial, comemorativ și cu obiectivele proiectului. „Spunea teologul francez Olivier Clement, că în momentul în care oamenii nu vor mai avea preocupări spirituale și nu se vor mai hrăni din veșnicie, istoria se va transforma în zoologie; deci viața spirituală trebuie să aibă prioritate înaintea oricăror altor preocupări. Aducem mulțumiri celor care au depus efort și dedicare în organizarea și

desfășurarea simpozionului și-i felicităm pe toți elevii și profesorii participanți! Să ne ajute Dumnezeu să fie un timp și o experiență câștigate!".

Mulțumiri se cuvin și lui Ștefan Chichioacă (absolvent al școlii teologice dorohoiene), care are meritul de a fi surprins în imagini cadre memorabile din ziua Simpozionului. Grație implicării sale, vor dăinui peste timp mărturii ale tinerilor ortodocși despre tradiție, spiritualitate și cultură în Țara de Sus.

Queridos hermanos del Seminario Teologico „San Juan Jacobo" de Dorohoi

Pr. Prof. Dr. José Antonio Badiola,
Decan al Facultății de Teologie Romano-Catolică din Vitoria Gasteiz, Spania

Con mucha alegria he recibido vuestra invitacion para participar a la segunda edicion de Simposio : El Pais de Arriba- cuna de espiritualidad y cultura rumana y con mucha alegria he acceptado a escribir algo en este sentido.

Y si en el año pasado hablé sobre como conocí vuestra institución por medio de Vasile Postolachi, este año quiero confesar, con mucha alegía como me he implicado en una actividad de vuestro Seminario por medio de Vasile Postolachi y Razvan Sarafim, dos jovenes profesores muy comprometidos en las actividades sociales y especificamente en la excursion: Siguiendo los pasos de los Santos. ¡Cuanta alegria, a ver las intenciones y la implicacion sincera de los dos profesores en motivar a los jovenes seminaristas y hacerles a entender su proposito y por eso he participado en sus intenciones.

A partir de estas intenciones, quiero invitarvos a meditar un poco sobre nuestro mensaje en el mundo en cual vivimos.... ¿En que consiste nuestro mensaje cristiano? Nuestro mensaje consiste a ofrecer al mundo una persona, Jesus de Nazaret y un proyecto, el Reino de Dios ¿Cual fue el recorrido histórico de tal personaje y tal proyecto? El calvario. Hay una tension dialectica entre el Dios Omnipotente y el Dios Crucificado... y casi siempre sale ganando el Dios Omnipotente, que solo es utilizado como mascara por los omnipotentes, para justificar au propio sistema y olvidar las victimas. Pero en los dias de vino y rosas, el personaje, que es Jesús de Nazareth, destacó por algo: por su autoridad. Todos le reconocían autoridad, aunque sus enemigos la discutían. Autoridad, en griego, tiene que ver con autenticidad y coherencia: uno hace lo que dice, pero uno es aquello que hace y dice. Ese es Jesus. Ese es Pablo. ¿ese es un prototipo general de evangelizador hoy? Pero es una condición indispensable para que nuestra palabra sea atendible.

VICA es la sigla del mundo que tenemos: Volátil, Incierto, Complejo y Ambiguo, una denominación del estado del mundo donde todo puede cambiar de un momento a otro y nada es seguro.

Volatil hace referencia a un mundo oscilante. De pronto todo parece haber vuelto a la tranquilidad y de repente irrumpe algo qu rompe nuevamente el ansiado equilibrio. Las cosas cambian.

Incierto hace referencia a que ya no hay nada completamente seguro ni lo habrá, la gestión de la incertidumbre se hace insoslayable, porque las personas, empresas y organizaciones de qualquier tipo necesitan aprender a convivir con ella.

Complejo: la realidad indica que hasta con las mejores intenciones casi todas las cosas tienen un rulo, una vuelta que aun no le encontramos del todo. Es posible que ese tiempo que dedicamos a buscarle el sentido a lo complejo, nos haga perder de vista de que , en el caso de que lo hallemos- ya estará desactualizado y habremos perdido el tiempo.

Ambiguo está producido por la complejidad, incertiduble y la volatilidad de todo. Las cosas han adquirido multiples y confusos significado.

Si el mundo es así, la oferta de la Iglesia no va a tener éxito, al menos en la metafora del oceano, del edredon globalizador que cubre los mundos individuales. Pero si la oferta de la Iglesia, que es transparentar la persona y el proyecto de Jesus, se traslada a esas linéas verticales que son las personas en su desamparo existencial, naturalmente que no conseeguira Iustrosos exitos, pero estara actuando conforme a lo que ella misma es y su fundador quiere.

Así que todos nosotros debemos dar a conocer el mensaje cristiano más a través de nuestras vidas que de nuestras palabras y que no olvidais las palabras de San Juan: „ Hijitos, no amemos con puras palabras y de labios para afuera, sino de verdad y con hechos" (I Jn. 3, 18)

Iubiți frați de la Seminarul Teologic „Sfântul Ioan Iacob" din Dorohoi

Cu multă bucurie am primit invitația voastră de a participa la cea de-a doua ediție a Simpozionului Țara de Sus- vatră de spiritualitate și cultură românească și cu multă bucurie am acceptat să scriu ceva în acest sens.

Și dacă anul trecut vorbeam despre cum am cunoscut instituția voastră prin intermediul lui Vasile Postolachi, în acest an doresc să vă împărtășesc cu multă bucurie cum m-am implicat într-o activitate a Seminarului prin intermediul lui Vasile Postolachi și Răzvan-Gabriel Sarafim, doi tineri profesori foarte implicați în acțiuni sociale, alături de ei m-am implicat în Excursia Pe urmele Sfinților. Câtă bucurie să vezi intențiile și implicarea sinceră a celor doi profesori de a-i motiva pe tinerii seminariști și de a-i face să își înțeleagă menirea și de aceea am participat și eu la intențiile lor.

Plecând de la aceste intenții, vă invit să meditați puțin asupra mesajului nostru creștin pentru lumea în care trăim. În ce constă mesajul nostru creștin? Mesajul nostru constă în a oferi lumii o persoană: Iisus de Nazaret și un proiect, Împărăția lui Dumnezeu. Care a fost parcursul istoric a acestei Persoane și a acestui proiect? Răstignirea. Este o tensiune dialectică între un Dumnezeu Atotputernic și Dumnezeu răstignit... și aproape mereu câștigă Dumnezeu cel Atotputernic

Care este folosit ca o mască pentru cei puternici să își justifice propriul sistem și să uite victimele. Dar în zilele Sale de glorie, Iisus Hristos s-a remarcat prin ceva: prin autoritatea Sa. Toți îi recunoșteau autoritatea Sa, chiar și dușmanii Lui o discutau. Termenul Autoritate în greacă are legătură cu autenticitate și coerență: unul face ce zice dar unul este cel ce face și zice. Acesta este Iisus, acesta este Pavel. Acesta este prototipul general al celui care duce vestea bună, astăzi? Este o condiție necesară pentru ca al nostru cuvânt să fie ascultat.

VICA este sigla lumii pe care o avem: volatilă, incertă, complexă și ambiguă, o denumire a stagiului lumii în care totul se poate schimba de la un moment la altul și nimic nu este sigur.

Volatilă: se referă la o lume oscilantă. Pe moment totul pare să fie liniștit și dintr-o dată apare ceva ce distruge echilibrul dorit. Lucrurile se schimbă.

Incertă: se referă la faptul că nu este și nici nu va fi nimic sigur complet, gestionarea nesiguranței devine inevitabilă deoarece persoanele, firmele și organizațiile de orice fel trebuie să învețe să trăiască cu ea.

Complexă- realitatea arată că până și cele mai frumoase intenții au un reverso pe care nu l-am descoperit pe deplin. Este posibil ca acest timp pe care îl dedicăm căutării sensului complex, să ne facă să pierdem din vedere că, în caz că îl găsim, deja el să nu mai fie actual și noi să fi pierdut timpul.

Ambiguă: este dată de complexitatea, nesiguranța și volatilitatea a toate. Lucrurile au dobândit numeroase și confuze sensuri.

Dacă lumea este așa, oferta Bisericii nu va avea succes, cel puțin în metafora oceanului, a păturii globalizatoare care să acopere lumile individuale. Dar dacă oferta Bisericii este să facă transparentă persoana și proiectul lui Iisus, s va îndrepta spre acele linii verticale care sunt persoanele în neputința lor existențială, sigur nu va avea succesuri strălucitoare dar va acționa în conformitate cu ceea ce este ea însăși și cu ceea ce Întemeietorul ei dorește.

Așa că fiecare dintre noi trebuie să facă cunoscut mesajul creștin mai ales prin viețile noastre decât prin cuvintele noastre și să nu uitați de cuvintele Sfântului Evanghelist Ioan: ,,copilașilor, să nu iubim doar cu vorba și cu buzele, din afară, ci prin adevăr și prin fapte (I In. 3, 18).

SECȚIUNEA
Simpozion
CADRE DIDACTICE

Sfinții doctori fără de arginți și sensurile cinstirii acestora

Prof. dr. Alexa Ana-Maria,
Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul" Timișoara, Timiș

Mântuitorul Iisus Hristos, Maica Sa și Sfinții tămăduitori fără de arginți sunt cu adevărat vindecători bolnavilor, de multe ori ajutând, inspirând lucrarea medicului care tratează. Vindecările realizate de sfinți în lume sunt recunoscute ca fiind manifestările unui har special pe care îl primesc de la Dumnezeu și îl dau mai departe, tot ca dar. Unii sfinți taumaturgi, au studiat medicina din epocile lor și au vindecat atât cu medicamente, cât și cu harul Sfântului Duh, prin rugăciune. Alții nu au studiat medicina, însă au primit harul de a tămădui. Toți aceștia au o trăsătura comună: harul dăruit fiecăruia pentru a vindeca omul bolnav. Ei sunt numiți „doctori sau tămăduitori fără de arginți" deoarece nu au cerut niciodată plată pentru Vindecările lor.

Primul medic al Bisericii apostolice amintit de Sfântul Apostol Pavel în scrierile sale este „Luca, doctorul cel iubit", adică Sfântul Apostol și Evanghelist Luca. Tot în aceeași perioada ca tămăduitoare este Sfânta Mare Mucenița Tecla, cea întocmai cu apostolii, ucenică a Sfântul Apostol Pavel. Aici sunt și cei doisprezece Sfinți tămăduitori fără de arginți pomeniți liturgic la Proscomidie: Cosma și Damian, Chir și Ioan, Pantelimon și Ermolae, Samson și Diomid, Mochie și Anichit, Talaleu și Trifon, alături de alți sfinți tămăduitori: Sfântul Grigorie Taumaturgul, Sfântul Ierarh Spiridon, Sfântul Ierarh Partenie de Lampsakos, Sfântul Ierarh Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei, sau alți sfinți taumaturgi mai noi, foarte iubiți de credincioși: Sfântul Ierarh Nectarie al Eghinei, Sfântul Ierarh Luca, Arhiepiscopul Crimeei, Sfântul Gherasim din Kefalonia sau Sfântul Cuvios Nichifor Leprosul. Toți acești sfinți tămăduitori dăruiesc vindecare acolo unde medicii nu pot vindeca boli grele. Sfinți taumaturgi Îl fac cunoscut pe Dumnezeu ca fiind Doctorul cel Mare, Care le-a dăruit și lor darul vindecărilor.

Sfinții doctori fără de arginți și sensurile cinstirii acestora este respectul față de știința medicală, cunoscută de aceștia la cel mai înalt nivel al vremii în care au trăit. Admirația față de credința lor manifestată printr-o bogată activitate misionară. Cinstirea marii lor capacități de jertfă, nu numai prin renunțarea la avantajele materiale ale profesiei lor, ci și prin sfârșitul lor mucenicesc.

De aceea să nu uităm că sănătatea este un dar de la Dumnezeu, iar acest dar trebuie păzit, îngrijit și sfințit. Daca l-am pierdut, trebuie să-l căutam cu multă credința și speranța, rugându-ne lui Dumnezeu, Maicii Domnului și Sfinților tămăduitori fără de arginți să ne vindece sufletul de păcate și trupul de boli.

Sfinți tămăduitori în Istoria Bisericii

Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela,
Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu” Dorohoi, Botoșani

Toți sfinții din calendarul Bisericii Ortodoxe sunt modele și mijlocitori la Dumnezeu pentru creștini și îi ajută să găsească rezolvare la problemele pe care le întâmpină. Între ei, se remarcă anumiți sfinți care vin în ajutor pentru tămăduirea bolilor trupești și sufletești.

În anul 2024, consacrat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române comemorării tuturor sfinților tămăduitori fără de arginți, vom evidenția, lună de lună, sfinții cunoscuți pentru darul vindecării sau pentru capacitatea lor de a duce crucea bolii.

Sfinții vindecători sunt clasificați în funcție de boala pe care o lecuiesc. Și este important să știi la care dintre ei să te rogi la nevoie.

Sfinții vindecători de boli:

1. Sfântul Antipa alungă durerile de dinți.
2. Sfânta Apollonia este cunoscută ca fiind patroana medicilor dentiști și vindecătoare de dureri de dinți.
3. Sfântul Ulric din Augsburg protejează alunițele și veghează asupra celor cu cancer de piele. Mai are rolul de a proteja și împotriva complicațiilor la naștere, stărilor de confuzie, febrei. În plus, tot el face ca oamenii să moară fericiți.
4. Sfântul Rafael îi ajută pe cei cu probleme de vedere, poate vindeca orbirea.
5. Sfântul Iacov alungă artrita.
6. Sfântul Andrei le ia durerile celor care suferă de gută.
7. Sfântul Liberius te scapă de pietre la fiere.
8. Sfânta Agata protejează sânii femeilor și alungă orice boală de sân.
9. Sfântul Partenie din Lampsakos este ocrotitorul bolnavilor de cancer și tămăduitor al tuturor bolilor.
10. Sfântul Nectarie este vindecătorul cancerului.
11. Sfântul Gherasim din Kefalonia vindecă bolile psihice.
12. Sfântul Stelian este recunoscut pentru grija sa față de copii în general, mai ales față de copiii neputincioși la trup, la fel ca și Sfântul Efrem.
13. Sfânta Scholastica este cea care îi apără pe epileptici și care nu lasă să mai apară convulsiile.
14. Sfântul Policarp este protectorul oamenilor împotriva dizenteriei.

15. Sfântul Camil de Lellis este ocrotitorul tuturor bolnavilor, mai ales al celor aflați în regim de urgență, în vreme ce Sfântul Pantelimon, Sfântul Diomid, Sfinții Cosma și Damian Doctori fără de arginți îi apără pe toți bolnavii.

16. Sfântul Fiacre este cel care are grijă de cei cu boli cu transmitere sexuală.

17. Sfânta Gertrude de Nivelles are grijă ce cei ce suferă de surifobie, adică se tem de șoareci.

18. Sfinții Rochus și Sebastian apără împotriva ciumei.

19. Sfânta Monica, protectoarea alcoolicilor, este considerată salvatoarea celor căzuți în patima beției.

Sf. Ier. Vasile cel Mare (1 ianuarie)

Sfântul Vasile cel Mare este unul dintre cei mai seamă Sfinți Părinți ai Bisericii din secolul al IV-lea. S-a născut într-o familie de oameni distinși și credincioși, care a dat lumii opt sfinți. Educația primită în familie l-a îndrumat atât către aprofundarea cunoștințelor, cât și către cultivarea virtuților.

Studiile sale de la Atena, alături de prietenul său, Sf. Grigorie Teologul, au inclus pe lângă filosofie, astronomie sau matematică și medicina. Aceste informații le-a folosit mai târziu în ajutorarea celor bolnavi.

Sfântul Vasile a înființat, lângă Cezareea, un așezământ de binefacere cunoscut ulterior drept „Vasiliada”. În jurul unei biserici erau adunate case de oaspeți, spitale, bolnițe și azile pentru leproși. Sinaxarele menționează faptul că sfântul îi îngrijea uneori el însuși pe leproși și nu ezita să-i îmbrățișeze.

Epuizat de boli și de viața ascetică, dar și de responsabilitățile sale de episcop, Sfântul Vasile a trecut la Domnul la vârsta de 49 de ani.

Sfântul Vasile cel Mare este sărbătorit în 1 ianuarie, în aceeași zi cu mama sa, Sfânta Emilia. Câteva zile mai târziu, pe 9 și 10 ianuarie sunt sărbătoriți și frații săi, Sfântul Petru, episcopul Sevastiei, respectiv Sf. Grigorie, episcopul Nyssei.

Sf. Cuv. Serafim de Sarov (2 ianuarie)

Sfântul Serafim de Sarov a luminat Biserica cu dragostea și blândețea sa ieșită din comun, în secolul al XVIII-lea.

Fiu al unor negustori evlavioși din orașul Kursk, Rusia, sfântul a urmat calea monahală din tinerețe. În primii ani de mănăstire, după ce a căzut grav bolnav și a refuzat ajutorul medicilor, a cerut un singur medicament: Sfânta Împărtășanie. După aceea, Maica Domnului i s-a arătat, alături de Sfinții Apostoli Petru și Ioan, vindecându-l complet.

După această întâmplare, tânărul frate de mănăstire a strâns bani în satele învecinate și a ridicat o infirmerie pe locul în care Maica Domnului se arătase.

Mai târziu, după mulți ani de viață pustnicească și încercări, el însuși îi vindeca pe bolnavii care veneau el. Îi ungea cu ulei de la candela care ardea în chilia lui sau le dădea să bea apă de la izvorul numit apoi „izvorul Sfântului Serafim”, aflat în apropierea mănăstirii Sarov.

Moaștele sale au înfăptuit numeroase minuni la canonizarea sa din 19 iulie 1903. După ce au fost pierdute, ca urmare a instaurării regimului comunist, acestea au fost redescoperite în Muzeul Ateismului din Sankt Petersburg.

Sf. Cuv. Nichifor cel Lepros (4 ianuarie)

Sf. Nichifor cel Lepros este un sfânt contemporan care s-a născut în Grecia în 1890 și a trecut la Domnul în 1964.

A fost atins de lepră încă de la vârsta de 13 ani și, pentru a evita internarea în leprozerie, a plecat în Alexandria, Egipt, unde a fost primit de comunitatea elenă. Când nu a mai putut ascunde semnele bolii, un episcop l-a trimis înapoi în Grecia, la leprozeria din Chios, îngrijită de Sf. Antim, la rândul său afectat de această boală.

În acest loc a fost tuns în monahism și a înaintat pe calea virtuții. După închiderea leprozeriei, în 1957, Cuviosul Nichifor a ajuns la spitalul de boli infecțioase Sf. Varvara din Atena. Pentru răbdarea sa în boală, Dumnezeu i-a dăruit harisme duhovnicești prin care aducea mângâiere și nădejde bolnavilor din spital. Episcopi și duhovnici renumiți veneau să-i ceară sfatul la spitalul transformat într-o „anticameră a Raiului”.

În perioada în care a stat în Atena, l-a avut ca ucenic pe un alt sfânt, părintele Eumenie Saridakis, care se vindecase de lepră.

Sfântul Nichifor a dobândit o popularitate crescândă în timpul pandemiei de coronavirus declanșată în 2020.

Sf. Nina, luminătoarea Georgiei (14 ianuarie)

Sfânta Nina s-a născut în Capadocia, spre sfârșitul secolului al III-lea. Crescută într-o familie evlavioasă, sfânta a avut de mică o chemare specială de la însăși Maica Domnului care i-a încredințat creștinarea Iberiei, actualul teritoriu al Georgiei.

Maica Domnului i-a dăruit ca semn al ocrotirii ei o cruce făcută din mlădițe de viță de vie.

Această cruce a fost folosită mai târziu de Sfânta Nina pentru o vindeca pe regina Iberiei, Nana, de o boală incurabilă. Sfânta a refuzat orice răsplată, spunând că această minune nu era meritul ei, ci lucrarea lui Hristos.

Prin rugăciunile ei, bolnavii se ridicau pe deplin tămăduiți, iar din lacrimile sale se forma un izvor minunat care avea darul de a da lapte mamelor ce nu aveau.

Astfel, numeroasele minuni și vindecări îi convingeau pe păgâni să primească botezul creștin și contribuiau la împlinirea misiunii sale.

Sfânta Nina a fost unica fiică a generalului Zabulon, nașul Sfântului Mare Mucenic Gheorghe.

Sf. Cuv. Antonie cel Mare (17 ianuarie)

Sfântul Antonie cel Mare este o figură emblematică pentru părinții pustiei din secolele II – III.

În jurul vârstei de douăzeci de ani, sfântul a renunțat la viața din lume după ce a auzit cuvintele Evangheliei: „Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta, dă-o săracilor și vei avea comoară în cer; după aceea, vino și urmează-Mi.” (Matei 19:21).

A urmat „calea cea îngustă”, presărată cu multe încercări și ispite ale vrăjmașului, care l-au șlefuit și l-au transformat într-un adevărat părinte duhovnicesc, spre care au alergat numeroși monahi.

În viața sa este menționat faptul că Sfântul Antonie avea puterea de a tămădui bolile prin rugăciune. Se ruga pentru cei care veneau să-i ceară vindecarea bolilor trupești, socotindu-le ca fiind ale sale.

Când Dumnezeu împlinea prin el tămăduirea, sfântul aducea slavă, iar dacă Domnul nu răspundea, el mulțumea oricum și îi încuraja pe cei bolnavi să nu își piardă nădejdea.

Viața Sfântului Antonie a fost scrisă de ucenicul său, Sf. Atanasie cel Mare.

Sf. Xenia din Petersburg (24 ianuarie)

Sfânta Xenia a trăit în secolul al XVII-lea ca o „nebună pentru Hristos”. După moartea soțului său, a renunțat la tot confortul lumesc și a ales să străbată străzile cartierelor sărace ale Petersburgului, desculță, îmbrăcată, vară și iarnă, în haine ponosite, fără adăpost deasupra capului, precum Mântuitorul.

Însă Dumnezeu o însoțea peste tot și prin ea, săvârșea numeroase minuni. Când sfânta intra într-un magazin, câștigul zilei creștea, când săruta un copil bolnav, acesta se însănătoșea.

În prezent, Sfânta Xenia este îndrăgită de numeroși credincioși pentru grabnicul ei ajutor în rezolvarea multor probleme actuale ale oamenilor și în vindecarea suferințelor trupești. Credincioșii vin să-i ceară ajutorul la mormântul său din Cimitirul Smolensk (Sankt Petersburg), de unde iau pământ sau ulei de la candelă.

Sfânta Xenia este recunoscută ca grabnică ajutătoare pentru găsirea unui loc de muncă și pentru întemeierea unei familii.

Sf. Mc. Doctori fără de arginți Chir și Ioan (31 ianuarie)

Sfinții Chir și Ioan, pomeniți în rândul doctorilor fără de arginți, au trăit în vremea Împăratului Dioclețian, în secolele II – III.

Sfântul Chir era de profesie medic, dar îi vindeca pe bolnavi și cu ajutorul rugăciunii, propovăduind cuvântul lui Dumnezeu. Sfântul Ioan era soldat, dar întâlnindu-l pe Sf. Chir, a devenit ucenicul lui.

L-au mărturisit pe Hristos în fața guvernatorului păgân al Siriei care a poruncit să li se taie capul.

În secolul al VII-lea, Sf. Sofronie al Ierusalimului a fost vindecat de o boală la ochi, după ce i s-au arătat cei doi sfinți: Sf. Chir i-a vindecat un ochi cu semnul Sfintei Cruci, iar imediat după aceea Sf. Ioan i-a redat complet vederea, sărutându-i celălalt ochi.

Iată care sunt sfinții vindecători:

Orice boală – Sfântul Mare Mucenic și Tămăduitor Pantelimon, Sfinții doctori fără de arginți Cosma și Damian, Sfântul Arhanghel Rafael, icoana Maicii Domnului „Tămăduitoarea”;

Cancer – Sfântul Ierarh Nectarie, Sfântul Partenie din Lampsaskos (vindecă cancerul la femei), icoana Maicii Domnului „Pantanassa”;

Cancer la sân – Sfânta Agata (cancer de sân), Sfântul Teodosie cel Mare;

Boli psihice – Sfântul Mare Mucenic Gheorghe, Sfântul Serghie Șevici, Sfinții Cirpian și Iustina, Sfântul Gherasim din Kefalonia, Preacuviosul Nifon, Preacuviosul Naum al Ohridei;

Boli de ochi și orbire – Sfântul Mare Mucenic Dimitrie Izvorâtorul de Mir, Sfântul Mare Mucenic Mina, Sfântul Mucenic Longhin Sutașul, Sfânta Muceniță Paraschevi, icoana Maicii Domnului de la Kazan;

Boli de urechi, surzire – icoana Maicii Domnului „Bucurie neașteptată”;

Mutenie, probleme de vorbire – Sfântul Ioan de la Rila; Boli de gât – Sfântul Vlasie;

Boli de inimă, piept, plămâni – Sfântul Dimitrie al Rostovului;

Boli ale copiilor – Sfântul Stelian, Sfântul Mare Mucenic Efrem cel Nou;

Lipsă de lapte la proaspetele mămici – Sfântul Ipatie, icoana Maicii Domnului „Alăptătoarea”

Dureri de dinți – Sfântul Mucenic Antipa;

Dureri de cap – Sfântul Ioan Botezătorul;

Boli de stomac și intestine – Sfântul Serafim de Sarov, Sfântul Teodor Studitul;

Hernie – Sfântul Mare Mucenic Artemie;

Boli de spate, sciatică, lumbago – Sfântul Serafim de Sarov;

Boli ale mâinilor – Sfântul Ioan Damaschin;

Boli ale picioarelor – Sfântul Serafim de Sarov, Sfinții Boris și Gleb, Sfântul Cuvios Dimitrie cel Nou din Basarbi;

Boli ale femeilor – Sfântul Mucenic Ipatie;

Infertilitate – Sfinții Dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana, Sfântul Prooroc Zaharia și Dreapta Elisabeta;

Naștere grea – Sfânta Muceniță Melania Romana;

Otrăvire – Sfânta Muceniță Anastasia, Sfântul Chiril cel întocmai cu Apostolii;

Stări de rău la femeile însărcinate și copii mici, convulsii – Sfântul Mucenic Nichita, Sfântul Tămăduitor Pantelimon;

Tulburări de memorie, ateroscleroză – Fericitul Andrei cel nebun pentru Hristos;

Frisoane, febră – Sfântul Apostol Petru;

Lepră – Sfântul și Dreptul Iov, Sfântul Antonie cel Mare;

Furunc, abces – Sfinții Chir și Ioan;

Boli de piele, răni, cancer de piele – Sfântul Artemie;

Vărsat de vânt – Sfântul Mucenic Conon;

Lovituri la mâini și picioare – Sfântul Împărat Constantin cel Mare;

Boli de sânge, hemofilie, leucemie – Sfântul Mucenic Ioan Ostașul;

Boli de nervi – Sfântul Efrem Sirul, icoana Maicii Domnului „Rugul aprins”;

Tulburări de somn – Sfântul Marcel, Sfinții 7 tineri din Efes;

Retenție de apă, umflături, edeme – Sfântul Ipatie;

Epilepsie, leșin – Sfântul Mucenic Vit;

Paralizie – Sfânta Cuvioasă Parascheva de la Iași;

Răceală, febră – Sfinții 40 de Mucenici din Sevasta;

Tuse puternică – Sfântul Roman de Târnovo;

Înțepături de insecte, mușcături de șarpe – Sfântul Apostol Filip, Sfântul Apostol Pavel, Sfântul Alexie, omul lui Dumnezeu;

Greață, vomă – Sfântul Alexandri din Svir;

Nevroze, fobie – Sfinții Mucenici Ciprian și Iustina, Sfântul Înger păzitor;

Patima beției – Sfânta Monica, mama Fericitului Augustin;

Alcoolism, dependență de tutun, substanțe interzise– Sfântul Mucenic Bonifatie, Sfântul Moise Arapul;

Boli grele, și cei care nu pot să moară – Sfântul Atanasie Athonitul.

Preotul Nicolae Sandovici - deșteptător al neamului în Proboteștii Herții sau „Satul părintelui Nicolae”

Pr. prof. Budacă Teodor-Cătălin,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Nu se poate vorbi despre părintele Nicolae Sandovici fără a scoate în evidență faptul că toată lucrarea sa în via Domnului a fost în permanentă concordanță cu îndemnurile Sfintei Evanghelii. Cuvântul Scripturii l-a însoțit întreaga viață fiind convins că numai muncind cu chibzuință și cu vrednicie „vom răscumpăra vremea, ferindu-ne de faptele cele de rușine ale întunericului”[1]. Gândurile, trăirile și convingerile sale sănătoase au fost extrapolate asupra comunității satului Probotești, 49 de ani, ani în care a păstorit turma peste care a fost pus păstor.

S-a născut în comuna Târnauca, ținutul Herța din fostul județ Dorohoi, România (astăzi regiunea Cernăuți, Ucraina), la data de 26 octombrie 1861, din părinții Rarița și Ștefan Sandovici. Tatăl său a fost dascăl la biserica „Sfântul Dumitru” din Târnauca. A fost nepotul preotului Sandu Grigorovici, fiul adoptiv al economului Alexandru Neculau, fost cumnat cu Gheorghe Asachi.

Numele de Sandovici, însușit de către tatăl său (Ștefan al lui Sandu Grigorovici), „provine de la prenumele Sandu și înseamnă «fiul lui Sandu», formulă de politețe, consacrată prin uz și similară altor nume de familie din vechiul onomasticon românesc, cum ar fi Procopovici, Grigorovici, etc.”[2].

Clasele I-II le-a urmat la curtea vistiernicului Alecu Sturdza, iar ultimele două clase primare le face în satul natal, în școala deschisă în anul 1870. Păstrează amintiri frumoase despre învățătorul Gheorghe Călinescu, spunând că era un om înalt, frumos, impunător și demn, care a pus în valoare abilitățile intelectuale cu care venea în școală elevul Nicolae, elev care încă de la șase ani știa să citească, cu atenție și cu înțeles, Ceaslovul și Psaltirea.

După ce termină școala primară se înscrie la Seminarul inferior „Socola”, din Iași, în anul 1876, absolvind cursurile în anul 1881, obținând atestatul No. 376.

Prin 1930, povestind despre anii de seminar își amintește: „Conducătorul școalei era Arhimandritul Nechifor Iliescu, un profesor foarte priceput. Dintre colegi îmi amintesc pe d. Prof. D. Boroianu, astăzi decanul Facultății de Teologie din București, pe d. Sireteanu, prof. de știință religioasă, pe Pr. Th. Stupcanu, prof. de muzică, pe Pr. Gh. Florescu, precum și de alții…”[3].

---

[1] V.V. Cărăușu, *Triumful muncii și adevărului, încercare de studiu social, povestind viața unui preot*, Editura T. M. Carpați, Iași, 1931, p. 13.
[2] Vasile Pavel, *Probotești față de Racovăț și Mihai Viteazu*, Editura Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hașdeu” al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării din Republica Moldova, Chișinău, 2019, p. 106.
[3] V.V. Cărăușu, *op.cit.*, p. 12.

În anul 1882, la data de 24 ianuarie, se căsătorește cu Profira I. Dumitriu, din Dimăcheni. La 24 aprilie, același an, a fost hirotonit preot pentru parohia „Sf. Voievozi", Probotești, comuna Târnauca, slujind cu multă dăruire și tact duhovnicesc până la mutarea sa la Domnul la data de 10 decembrie 1931. Familia preotului Sandovici a fost binecuvântată cu un copil, Augustin (1886-1957), care a avut la rândul său patru copii: Octavian, Nicolae, Suzana și Profira. În anii 1940-1944 toți s-au refugiat în România.

Casa preotului Sandovici se înălța pe partea stângă a drumului care duce la biserică, fiind situată doar la vreo sută metri de aceasta. Pentru vremurile acelea era cea mai mare și îngrijită casă din sat. Preotul era foarte muncitor, așa și-l aminteau bătrânii, mereu era văzut în grădină cu sapa în mână sau îngrijindu-și livada.

În fața casei lui creștea o livadă cu meri ocupând o suprafață de 0,5 ha.. Niște meri înalți, cu mere albe, aromate și deosebit de mustoase, spunându-li-se în sat „merii din pomătul lui Augustin". Livada s-a păstrat până la sfârșitul anilor 90 ai secolului trecut.

Nu trebuie trecut cu vederea nici faptul că familia preotului Sandovici a înfiat-o pe Olimpia Scriba, fiica învățătorului Dumitru Scriba. Mama, Ecaterina Scriba a murit când copila avea 2 ani, rămânând astfel orfane două fetițe: Natalia și micuța Olimpia.

Părintele Nicolae Sandovici, pe tot parcursul vieții sale, a acordat o mare atenție educației culturale, sociale și religioase a enoriașilor săi. A fost un far strălucitor pe marea întunecată a vremurilor de restriște, o icoană sfântă a năzuințelor poporului, un militant înflăcărat, cu vorba și cu fapta, clădindu-și viața pe muncă și pe adevăr. Prin autoritatea sa a devenit omul de încredere al enoriașilor săi, fiind și sfătuitor, dar și judecător ales de popor, a luptat pentru îmbunătățirea vieții sătenilor, pentru dezvoltarea economică și culturală, pentru păstrarea tradițiilor, portului și graiului străbun. Avea o vorbă limpede și energică, nedându-se înfrânt în nici o împrejurare, era un „patriarh care comanda cu autoritate și era ascultat cu evlavie"[4].

Învățământul organizat din Probotești l-a avut ca inițiator. Acesta a amenajat în propria casă două săli de clasă, lecțiile fiind predate în cea mai mare parte de către el și de către Dumitru Scriba. În anul 1898, în centrul satului, peste drum de biserică a fost ridicată clădirea primei școli din Probotești, construită din cărămidă, cu trei săli spațioase și luminoase, cu condiții superioare acelor timpuri. Școala a fost ridicată pe cheltuiala principesei Elena-Olga Obolenschi (născută Sturdza).

Primul învățător care a predat în noua școală, a fost Titus Lăzărescu, chemat de la Fundu Herții de către părintele, acesta slujind pentru luminarea copiilor probotești nilor din anul 1898 până în anul 1924.

Pentru preotul Sandovici școala era o „poartă a tuturor drumurilor spre lumină"[5], iar învățătorii erau „lumina lumii și sarea pământului"[6].

[4] *Ibidem*, p. 4.
[5] *Ibidem*, p. 14.
[6] *Ibidem*, p. 24.

În plan social și economic de numele său este legat mai ales actul de împroprietărire cu pământ a locuitorilor din Probotești și Târnauca.

Odată cu modernizarea României, fiii boierilor părăsesc îndeletnicirea de a fi buni gospodari ai moșiilor strămoșești, devenind funcționari și politicieni, iar pământul țării în chip neobservat, trece în exploatarea arendașilor străini, cei mai mulți provenind din cămătari și negustori de vite. Astfel o bună parte din moșiile Moldovei trec în mâinile Trustului Fischer, care exploatează fără milă, ani de zile, rodnicia pământului străbun și pe țăranul muncitor, bătându-și joc de brațele lui de muncă, de religia lui, de portul lui și de datinile lui. Nu trebuie uitat faptul că datorită acestor împrejurări izbucnește marea răscoală țărănească de la Flămânzi, din 1907.

În anul 1931 a fost întrebat, într-un interviu scris, cum a reușit să facă din satele Probotești și Târnauca niște flori între satele județului Dorohoi. Răspunsul său a fost următorul: „Numai cu ajutorul solidarității sociale am răsbit. Sunt peste treizeci de ani de când am înfipt fierul în ogorul înțelenit al cooperației, de când glasul nostru îndurerat a fost ascultat de marele Spiru Haret și însoțitorii lui, de ni s-a clădit un falnic local de școală, poarta tuturor drumurilor către lumină, îndemnând în același timp pe preoți și învățători să acționeze și ca factori sociali, pe lângă aceea de propagatori ai culturii în lumea satelor.”[7].

Pătruns de ideea că pământul trebuie să-l stăpânească cei care îl muncesc, a înființat la 4 noiembrie 1901, Banca Populară „Înaintarea”, cu scopul principal de strângere a banilor necesari pentru cumpărarea moșiei. Spunea de multe ori, în glumă, că atunci când s-a înfiripat ideea înființării băncii, s-a motivat spunându-și: „Înainte și-napoi, c-așa-i jocul pe la noi. Și așa dintr-o șagă, a ieșit o treabă-ntreagă.”[8].

La început banca a avut sediul în școală, apoi din 1905 în casa sa, fără a se plăti chiria, luminatul, încălzirea sau servitorii, iar din 1921 sediul se mută în localul propriu, Casa de sfat. Preotul era cel care îndeplinea tripla funcțiune: de casier, contabil și președinte al băncii. Când era anunțată vreo inspecție, aceasta trecea foarte repede, inspectorul „vorbea în același timp cu tot personalul băncii”[9].

În privința împroprietăririi țăranilor, cuvintele părintelui sunt grăitoare: „Eu, ca fiu de dascăl de țară, care a fost împroprietărit de fericitul domnitor Cuza-Vodă, ajungând prin voia lui Dumnezeu părintele satului Probotești, aprins de dorul nețărmurit de a pune capăt iobăgiei străinismului, cu entuziasmul eroului care știe să-și pue în joc viața pentru Neam și Rege, în indiferența grozavă a factorilor culturali și sociali din localitate, după îndemnurile social-creștine primite în Congresul Băncilor-populare din Bacău în 1905, unde s-a spus de către urzitorii mișcării cooperatiste, că pământul țării trebuie să-l stăpânească cei ce-l muncesc, m-am întors acasă și n-am putut găsi răgaz până ce n-am înființat în 14 august 1905, Obștea de arendare și cumpărare a moșiei Târnauca-Probotești, împreună cu 514 inși din aceste sate.

[7] *Ibidem*, p. 14.
[8] *Ibidem*, p. 15.
[9] *Ibidem.*

Dar cum această moșie fusese arendată de către Societatea de asigurare «Națională» din București cetățeanului Frederich Costiner, cum acest contract era în curs de execuție până la 1909, din această cauză atunci când Obștea Târnauca-Probotești ceru să i se arendeze moșia, Societatea Națională încheie al doilea contract de arendă, cu același cetățean Costiner (asta în 1906), pe periodul 1909-1917, pentru ca să taie obștenilor pofta de pământ, fiindcă, ziceau ei, că odată țăranul înfipt pe moșie, nu mai poate fi scos. Ziceau că dacă ne trebuie moșie s-o cumpărăm de veci (în 12 mai 1906 Soc. Națională a respins cererea obștii). Și atunci, în 14 noiembrie 1906, cu prilejul Congresului Băncilor populare și Expoziției – Naționale, plecând la București sub conducerea mea și a învățătorului, 24 săteni, prin deciziunea Consiliului de Miniștri s-a reziliat al doilea contract de arendă a moșiei Târnauca, pe periodul 1909-1917, fiindcă Tribunalul Ilfov a apreciat dreptele năzuințe al Obștei Târnauca. Și astfel, în mod răsleț, fără adesiunea factorilor culturali și fără consimțământul mandatarilor Obștei, cari împreună cu dușmanii noștri ziceau: când va face palma păr, atunci va lua popa moșia, în 30 mai 1908, când încă nu ființa Casa Rurală, cu de la sine putere, am încheiat cu Societatea Națională din București, convenția de cumpărare a moșiei sale Târnauca-Probotești, cu preț de 2.200.000 lei, cu pădure, acarete, pământ arabil, fâneață, vii, pomete și zăvoaie, pe care pentru finanțare am cedat-o Onor Casei Rurale, în octombrie 1908."[10].

În anul 1907, împreună cu învățătorul Lăzărescu, reușește să deschidă Cooperativa de consum „Viitorul", „cu bani de adunătură"[11]. Această inițiativă a fost zadarnică din mai multe motive: vânzătorului îi plăcea să fure din bani, era nepriceput la negustorie și ca eșecul să fie deplin au venit hoții și au jefuit cooperativa.

A instalat cinematograf, radio și a pus bazele unei biblioteci populare destul de mari, fiind călăuzit de sfaturile înțelepților vremii, raportându-se cu respect la îndemnurile lui Gheorghe Asachi. Spunea părintele, în 1931, că: „în unirea forțelor am văzut puterea de propășire culturală și economică, de aceea am căutat să-i ajutăm pe consătenii noștri, să-i înfrățim și să-i înălțăm până la egal cu noi. Am vrut să fie toți – o inimă și-un cuget -, cum zice Sf. Ap. Pavel. Dar crezi c-am fost întotdeauna înțeles? Și dintre cei care m-au înțeles, câți crezi că m-au urmat?"[12]. Era destul de dezamăgit de reacția păstoriților săi la toate aceste încercări de luminare!

La 20 iulie 1909 constituie Cooperativa de exploatare a moșiei, cumpărând, cu ajutorul Băncii „Înaintarea", 7 vagoane de sămânță și toate mașinile agricole aflate în inventarul moșiei, iar la 20 decembrie 1909 înființează Cooperativa forestieră „Propășirea" prin care arvunește de la Casa Rurală cumpărarea masivului Bidășceni, iar în ceea ce privește pădurea de la Târnauca, datorită ridicării prețului de licitare de către exploatatorii de păduri din Botoșani-Dorohoi, hotărăște întovărășirea Cooperativei forestiere „Propășirea" cu Asociația Românească din Herța, astfel reușind să ia în exploatare 100 de hectare pădure și cumpără pentru vecie 152

[10] *Ibidem*, pp. 16-17.
[11] *Ibidem*, p. 21.
[12] *Ibidem*, p. 22.

hectare pădure cu câte 5000 de lei hectarul, pe numele a 41 de oameni, membri ai Cooperativei forestiere „Propășirea”.

În ziua de 14 septembrie 1912, în fața unei asistențe numeroase, s-a efectuat împărțirea loturilor de pământ fiind puși în stăpânire 268 lotași a câte 5 hectare teren, plătit integral cu câte 485 lei hectarul, fără nici o cheltuială. Tot atunci a luat naștere și Societatea de Agricultură, societate cu realizări importante pentru localnici.

Pentru a simți și noi astăzi bucuria „ce s-a încuibărit atunci în sufletele obștenilor împroprietăriți și de solemnitatea acelei zile”[13], reproducem impresiile unui țăran pe nume Tudor I. Ivan, impresii publicate la Vălenii de Munte imediat după împroprietărire:

„…O desăvârșită ordine a domnit în tot timpul tragerii la sorți a loturilor; pe la orele 4 și jumătate apare în fața ușii părintele cu pricina, albit de muncă, dar cu fața strălucind de bucurie că și-a împlinit visul.

Lumea se descopere respectuos și păsările pare că se opriau din zborul lor la începerea slujbei. Din gura lui ieșea rugăciunea de mulțumire către Dumnezeu a celui ce a fost atât de cuvios, că îmbina cerul cu pământul, atât de înălțător, că ți se părea că Duhul Domnului lucrează în el; ținuta lui demnă te stăpânia: și e doar băiatul dascălului Ștefanachi Sandovici, care abia s-a procopsit cu patru clase la Seminarul din Socola în 1881!

Atunci fericitul Mitropolit Iosif Naniescu a vrut să-l țină diacon și el nu a primit, căci gândul lui era să fie preot al deșteptării neamului în Probotești-Târnauca. Și n-a dat greș…”[14].

În anul 1931, sfătuindu-se cu credincioșii, hotărăște prelungirea bisericii, spre est, pentru că devenise neîncăpătoare, populația Probotештiului fiind în creștere.

Câteva date statistice privind evoluția creșterii populației din Probotești de-a lungul timpului sunt necesare de scos în evidență: „în anul 1803 în Probotești, erau 171 de birnici (plătitori de bir), birul anual fiind de 1988 lei și 20 locuitori erau scutiți de bir, stăpână fiind Pităreasa Zoița Potlog. În 1816 erau 146 de birnici, 376 lei birul pe un sfert de an, stăpână fiind aceeași Zoița Potlog.

În *Catagrafia Ținutului Herța* din anul 1820, 7/1820, registrul nr. 15, se arată că erau 135 de liuzi (contribuabili) dintre care 116 birnici „ce poartă havaleli (obligații față de boier)”, 13 liuzi fără bir și 6 „a bisărăcii”, amintiți fiind: „preut Gligori, preut Constandin, diaconul Tuduran, dascăl Vasăle, Ștefan săn (fiu) Popa dascal, Vasăle Zvâncă pălămar”. Aceasta se încheie cu o mică descriere a satului: „Sat acesta este lângă păduri, locul de hrană cu îndestulari nu au, alijveriș (afacere profitabilă în activități comerciale) lor urmează cu bani cu chirie și bani pe fălci, fiind mai (?) în putere de boi și de cară.

În anul 1846 erau pe moșie 173 de birnici, iar în anul 1866 existau 275 de familii.”[15].

La sfârșitul secolului al XIX-lea, așa cum găsim în *Marele dicționar geografic al României*, erau în Probotești 1586 locuitori.

[13] *Ibidem*, p. 23.
[14] *Ibidem*, p. 24.
[15] Ioan Murariu, *Istoria ținutului Herța până în anul 1940*, Editura Vicovia, Bacău, 2010, pp. 164-165.

Dicționarul statistic al României întocmit pe baza rezultatelor definitive ale Recensământului general al populațiunii din 19 decembrie 1912, ne arată că aici erau 431 de case locuite, 18 case nelocuite, 451 de gospodării, totalul populației fiind de 1979 persoane, dintre care 973 erau bărbați și 1006 femei.

Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930 , vol. 2, ne spune că totalul populației Proboteștiului era de 2025 locuitori, dintre care 1897 erau români, 127 țigani și un polonez, 957 fiind bărbați și 1068 femei. Ca și religie, acest recensământ, dezvăluie că 2024 dintre locuitori erau ortodocși, iar unul era adventist.

După cum vedem, la momentul luării deciziei de lărgire a bisericii erau 2025 persoane în sat, astfel că s-au adunat bani de la enoriași, iar preotul Sandovici a donat suma de 211.015 lei. Dacă până atunci spațiul bisericii era de 34 m², după renovare și prelungire acesta a ajuns la 112 m².

În momentul sfințirii temeliei bisericii reînnoite, la 20 iunie 1931 părintele spunea: „Și iată cum dintr-o nimica toată și fără să cerșim mila altor sate, ori a vreunei organizații politice sau vreunui bogătaș, cum se obișnuiește îndeobște, numai prin noi înșine și mila lui Dumnezeu, am început lucrul cel bun de zidit. Și dacă azi adierea aerului, ne aduce mirosul suav de înflorire al cerealelor, ca o binecuvântare dumnezeiască, noi zărim în picăturile cristaline din roua dimineții încrederea deplină ce și frații noștri, care din pricina crizei actuale, au zăbovit cu ajutorul lor bănesc pentru reconstruirea bisericii noastre, de bună seamă că la secerișul producțiunii agricole, pe întrecere vor veni toți la cunoștința adevărului […]. Iar acum fraților și fiilor iubiți ajutați-mă vă rog fierbinte și pe mine întru săvârșirea operii uriașe ce am de întreprins, după cum și eu ca înțelegător al nevoilor omenești, v-am înțeles durerea dvs. în ziua necazului și v-am ajutat cu tot dragul inimei mele în toate chipurile, ca să vă cumpărați lesne un ogor, vite de muncă și prăsilă, ori să vă construiți o casă și alte așezări acătării la gospodăria dvs., astfel ca în toamna viitoare cu ajutorul Tatălui Ceresc, să pot iarăși intona în acest sfânt locaș cu toată însuflețirea: Slavă întru cei de Sus, lui Dumnezeu și pre pământ pace, între oameni bună voire. Așa să-mi ajute Dumnezeu!”[16].

Și iată că oamenii vrednici ai Proboteștiului au ascultat și împlinit cuvântul preotului lor. La 6 decembrie 1931 a fost sfințită biserica, iar la 10 decembrie părintele Nicolae, după ce toate gândurile sale de propășire a enoriașilor s-au realizat, se mută în locașurile Domnului. A fost înmormântat în curtea bisericii aproape de altarul iubit și glia strămoșească.

Pentru toate faptele sale bune, numele bunului părinte a rămas neuitat. Cuvintele sale răzbesc până în zilele noastre și parcă îl auzim spunând: „Feriți-vă de meșterii vorbelor rele ce întunecă mintea și pustiesc sufletul nevinovat, măcar de poartă și numele de - luminători ai poporului -, dar susțineți-vă cu focul sfânt al dragostei creștine, ce hotărăște pe om la jertfa de sine, pentru reușita binelui obștesc.”[17].

[16] V.V. Cărăușu, *op.cit.*, pp. 26-27.
[17] Nicolae Sandovici, *Sfaturi prielnice date în biserică și școală sătenilor din comuna Târnauca, Județul Dorohoi la Cercurile Culturale și Cooperative*, Editura Tipografia Societății anonime „Poporul”, București, 1914, p. 35.

Model de muncă, cinste și dreptate.

Cuvintele de caldă apreciere pentru preotul Nicolae Sandovici au fost și sunt multe, cei care l-au cunoscut au ținut să lase posterității cuvinte semnificative, de profund respect.

Părintele Dumitru Furtună, marele istoric, publicist și folclorist român, dar și întemeietorul Seminarului Teologic Ortodox „Pimen Mitropolitul" din Dorohoi, prezent la sfințirea temeliei bisericii reînnoite din Probotești, la 20 iunie 1931, spunea atât de frumos, că: „Am văzut și noi (prezenți la eveniment au fost toți conducătorii administrativi ai județului, în frunte cu prefectul Burbure) acest sat în care stările nouă se îmbină de minune cu vechile tradiții. Privirile tuturor au fost ațintite în acele clipe asupra părintelui Nicolae: un chip albit de vreme, pe care se vedeau brazdele ostenelilor aspre a 50 de ani de preoție și se puteau ceti razele mângâierii și ale biruinței.

Ce vorbă limpede și energică la acest patriarh care nu se dă înfrânt! La vârsta lui și în puterea misiunei lui, el comandă cu autoritate și este ascultat cu evlavie. […] Dar mai presus de toate, taina stă în vrednicia părintelui și în pasiunea ce Sf. Sa a știut și știe să pună în misiunea sfântă ce are în mijlocul poporului său.

E într-adevăr, poporul său, satul său.

De aceea satul Probotești, pentru toți sătenii județului Dorohoi, se numește, cu nume vechi și drept Satul Părintelui Neculai…"[18].

Într-un proces verbal semnat de către controlorii Băncii Populare, Dumitrescu Bumbești, P. Rădulescu și C. Sachelaride se scria că: „Toată această minunată mișcare și deșteptare a sătenilor din Probotești, se datorește lăudabilelor stăruințe ale părintelui N. Sandovici și învățătorului N. Lăzărescu, cari cu mult tact și-n deplină armonie lucrează cu inima pentru ridicarea sătenilor."[19] .

Fotin Enescu, Directorul Băncii Populare, care a dorit să-l decoreze pe părintele pentru curajul și dragostea de a urma fără frică împlinirea cauzei care avea să ducă la îmbunătățirea traiului țăranului, pătruns de admirația vredniciilor preotului Sandovici îi spune acestuia într-o clipă de sinceritate și exaltare: „N-am să te uit nici în mormânt, părinte!", și părintele i-a răspuns: „Dacă n-aș crede în învierea morților, n-aș fi nebun pentru Christos!"[20].

Tot el, în 1921, cu ocazia împlinirii a 60 de ani de viețuire și 40 de preoție îi scrie părintelui Nicolae o felicitare: „Să trăiască Sfântul Nicolae din Probotești, mulți ani pentru a putea fi de folos poporului său, pe care a înțeles să-l iubească, să-l ajute, să-l înfrățească și să-l înalțe. Și să fie o pildă vie, pentru mulți rătăciți ce nu-și cunosc menirea!"[21].

C. Cercel, Directorul Centralei Cooperativelor Sătești îi adresează următoarele cuvinte, cu ocazia contractării unui împrumut: „Prea Cucernice Părinte, Întotdeauna idealist și plecat cu sufletul spre fapte folositoare populației în mijlocul căreia trăiești, aduci cu Sf. Ta un aer de

[18] V.V. Cărăușu, *op.cit.*, p. 4.
[19] Gheorghe N. Pavel, *Probotești, un sat martir din ținutul Herței*, Editura Casa Editorială Bukrek, Cernăuți, 2006, p. 29.
[20] *Ibidem*, p. 30.
[21] V.V. Cărăușu, *op.cit.*, p. 32.

optimism și de îmbărbătare la datorie, pe care întotdeauna l-am simțit. Rog a conta pe nealteratul meu devotament."[22].

Ghe. Nemțanu, proprietarul moșiei Costești-Botoșani, așterne cuvinte frumoase într-o scrisoare sinceră și apreciativă:

„5 ianuarie 1913

Stimate Părinte,

Rog primește felicitările mele de Sf. sărbători și ale anului nou. Am primit broșura trimisă de Sf. Voastră, vă felicit că ați avut norocul a rămâne neuitat pentru țăranii ce s-au împroprietărit pe moșia Târnauca.

Ați făcut pentru ei ca și Domnitorul Cuza la 1864. Veți avea mulțumirea sufletească, că ați făcut o faptă bună, dar țăranul nu cunoaște.

Să ne vedem sănătoși.

Vă salut cu stimă!

Gh. Nemțanu"[23]

Cu ocazia expedierii unei telegrame, I. G. Duca răspunde preotului Nicolae: „Cuvioase Părinte Sandovici, îți mulțumesc pentru inimoasa telegramă și te rog, să lucrezi pentru binele obștesc cu aceeași râvnă cu care ai lucrat până acum."[24].

Prietenul său Dumitru Gavril Popa, îi scrie: „Când biserica și credința noastră se zdruncină, când Hristos în inimile acestor nevrednici, care suntem noi – mâine va fi doar o amintire – văd că undeva mai este un om și poate singurul, care propovăduiește că Biblia este izvorul înțelepciunii omenești și că adevărurile cuprinse în ea sunt eterne și de nezdruncinat."[25].

V. V. Cărăușu, locotenent și avocat, spune despre părintele Sandovici, că: „Sf. Sa este unul din ceata celor cari plâng pierderea obiceiurilor creștinești și portului strămoșesc. Sf. Sa este omul care luptă cu vorba și cu fapta în contra clevetirei, în contra tâlhăriei, în contra desfrânării și luxului, și mai ales în contra beției. – După port și după vorbă se cunoaște un neam de oameni – o afirmă Sf. Sa cu filozofie. Și are dreptate."[26].

În *Gazeta Cultura Poporului*, din 6 iulie 1924, apărută la Cluj, într-un articol semnat de către Tudor Ivan prin care se face o analiză reală a vieții satului Probotești, se relatează că: „Am vizitat apoi casa preotului Sandovici, care este un gospodar strașnic, având gospodăria aranjată după felul gospodăriilor din Bucovina. Preotul în vârstă de peste 60 de ani, se menține bine, iar cucoana preotească, este o minunată gospodină. Tot pământul e cultivat foarte bine, de către Sf. Sa, din jurul gospodăriei, iar pometul este un adevărat rai."

Prof. univ. Vasile Pavel, fiu al satului Probotești scria despre Părintele Sandovici următoarele: „Nicolae Sandovici a fost un preot devotat până la sacrificiu enoriașilor săi. S-a

[22] *Ibidem*, p. 33.
[23] *Ibidem*, p. 34.
[24] *Ibidem.*
[25] *Ibidem*, p. 35.
[26] *Ibidem*, p. 10.

străduit să îndrumeze enoriașii către credința în Dumnezeu, către săvârșirea dragostei creștine prin viața cinstită și binefăcătoare semenilor săi. A căutat să le deschidă gustul la învățătura cărții sătenilor, acelor care de veacuri au păstrat prin port, datini, credință și grai originea sfântă a neamului nostru. Prin slove pline de înțelepciune propovăduia că adevărurile cuprinse în Biblie sunt eterne și de nezdruncinat."[27].

Gheorghe N. Pavel, în cartea *Probotești, un sat martir din ținutul Herții* se exprima astfel: „Curajul preotului Sandovici era mare. El pășea cu fruntea sus și nici un fel de atac, fățiș sau din umbră, nu-l clintea din hotărârile sale."[28].

Din amintirile oamenilor acelor timpuri aflăm că preotul Nicolae Sandovici era un cărturar cu spirit prevăzător, cu dorința deșteptării spirituale, culturale și educaționale a enoriașilor săi, era foarte ferm în hotărâri și se ținea de cuvânt. Prin educație și instruire vedea el posibilitatea prosperării. Era susținut în activitatea sa de gospodarii satului, printre care erau și cărturari.

Este cel care încearcă și reușește, în acele timpuri grele, să clădească o altă viață nouă și frumoasă, bazată pe muncă și adevăr, păstoriților săi. Avea cuvânt cu putere multă, limpede și ușor de înțeles: „Ești muncitor pe pământ, ori meșteșugar, lucrează cinstit, fii om de inimă, cu bună credință, ca să nu vie mânia lui Dumnezeu peste fiii neascultători. Ferește-te de patimi care te ruinează, să ai economia în muncă și cheltuieli ca brățară de aur, mulțumește lui Dumnezeu că te ține sănătos și vei avea îndestularea vieții și nu-ți va lipsi viața sfântă."[29].

În timp relativ scurt reușește să facă cunoscut numele satului în întregul județ Dorohoi, ca un sat cu gospodării bine rânduite și Casă de sfat, cu bibliotecă populară, radio și cinematograf, dar și cu biserică frumoasă și bine îngrijită. Satul Probotești devenise sat model în județul Dorohoi.

A reușit să înfăptuiască toate acestea având nădejde deplină în ajutorul lui Dumnezeu și încredere în sprijinul proboteștienilor, a fost convins că prin școală și biserică se putea curma răul și se va putea deschide calea spre civilizație.

Atât de hotărât era încât atunci când marele proprietar de moșii N. H. Verona, în 1908, încerca să-l convingă să fie un om cuminte, să se astâmpere acasă și să nu mai umble după potcoave de cai morți, că moșia nu poate să o obțină niciodată, îi răspunde astfel: „Numai un glonț trimis la vreme oportună mă poate scoate din luptă. Astfel, merg înainte orbește, merg până la capăt. Și de nu voi reuși în izbânda cauzei ce urmăresc, mai mult se va cerceta cauza neizbânzii mele!"[30].

Pentru a se vedea și mai bine dorința arzătoare a Părintelui Nicolae Sandovici de a-i face pe toți să simtă lucrurile la fel, reproducem versurile pe care le rostea aproape de fiecare dată celor care participau la diferite întâlniri organizate în vederea împlinirii idealurilor nădăjduite:

„Am voit din piept să scot
Inima cu dor cu tot,

[27] Vasile Pavel, *op. cit*, pp. 108-109.
[28] Gheorghe N. Pavel, *op. cit*, p. 30.
[29] Nicolae Sandovici, *op. cit*, p. 29.
[30] V.V. Cărăușu, *op.cit.*, p. 31.

Și s-o pun în pieptul tău
Ca să simți ce simt și eu."[31]

De aceea este important să readucem în circuitul cunoașterii numele lui Nicolae Sandovici, un preot al deșteptării enoriașilor săi și figură marcantă între personalitățile timpului, în fostul județ Dorohoi.

Bibliografie:

- Cărăușu, V.V., *Triumful muncii și adevărului, încercare de studiu social, povestind viața unui preot*, Editura T. M. Carpați, Iași, 1931
- D.J.A.N. Iași, *Catagrafia Ținutului Herța din anul 1820,* 7/1820, registrul nr. 15
- *Dicționarul statistic al României întocmit pe baza rezultatelor definitive ale Recensământului general al populațiunii din 19 decembrie 1912,* Ediție oficială, vol. I, Argeș-Iași, București
- Lahovari, I. George, g-ral Brătianu, C. I., Tocilescu, G. Grigore, *Marele dicționar geografic al României,* București, vol. I, 1898, vol. II, 1899, vol. III, 1900, vol. IV, 1901, vol. V, 1902
- Murariu, Ioan, *Istoria ținutului Herța până în anul 1940*, Editura Vicovia, Bacău, 2010
- Pavel, N. Gheorghe, *Probotești, un sat martir din ținutul Herței*, Editura Casa Editorială Bukrek, Cernăuți, 2006
- Pavel, Vasile, *Probotești față de Racovăț și Mihai Viteazu*, Editura Institutului de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hașdeu" al Ministerului Educației, Culturii și Cercetării din Republica Moldova, Chișinău, 2019
- *Recensământul general al populației României din 29 decembrie 1930,* vol. 2, Editura Institutului Central de Statistică, București, 1938
- Sandovici, Nicolae, *Sfaturi prielnice date în biserică și școală sătenilor din comuna Târnauca, Județul Dorohoi la Cercurile Culturale și Cooperative*, Editura Tipografia Societății anonime „Poporul", București, 1914

[31] *Ibidem*, p. 33.

Bolnițele – lăcașuri ale vindecării prin credință

Pr. prof. Chichioacă Petru-Georgel,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

De-a lungul istoriei, Biserica Ortodoxă Română și-a continuat actul liturgic și în afara lăcașului de cult, prin chipul văzut al filantropiei. Această expresie a compasiunii și slujirii aproapelui este o parte esențială a valorilor creștine. La început, aceasta s-a concretizat în ajutorarea celor în nevoi, cu prilejul praznicelor mari, al hramurilor, iar mai apoi, odată cu dezvoltarea organizării bisericești din Moldova și Țara Românească, au apărut și lăcașuri instituționalizate cu diferite ramuri de activitate. Cele mai cunoscute au fost bolnițele, așezăminte sociale construite pe lângă mănăstiri și biserici, în vederea ajutorării bolnavilor.

Prezente mai ales în Evul Mediu românesc (dar menținute până în epoca modernă), bolnițele mănăstirești erau locuri destinate îngrijirii celor suferinzi, spital, infirmerie și azil pentru bătrânii și bolnavii din mănăstiri dar și pentru mireni cu diverse afecțiuni sau chiar nevoiași. Acestea erau administrate de către monahi și monahii care aveau cunoștințe medicale și care asigurau îngrijirea trupească, iar biserica le oferea tămăduirea și mângâierea sufletească.

Evident că bolnițele nu au existat doar în țările române, ci și în Serbia, Bulgaria, Rusia, Imperiul bizantin etc. Originea lor se găsește în acele *Vasiliade* înființate de Sfântul Vasile cel Mare în secolul IV. Bătrâni, orfani, săraci sau bolnavi, cu toții găseau încă din primele secole creștine un loc al tămăduirii sufletești și trupești prin funcționarea bolnițelor. De cele mai multe ori marginalizați de comunitate și condamnați la propria suferință, astfel de așezăminte au oferit o nouă șansă celor ce le-au trecut pragul, amintind tuturor că vindecarea provine prin „slava Celui ce ne ocârmuiește și căruia I se cuvine toată cinstirea" (Sfântul Vasilie cel Mare, *Epistola 94*).

Bolnițele erau construite în locuri speciale, având mai multe camere, bucătărie și biserică proprie. Zidite în locuri mai retrase, undeva lângă mânăstiri, unde să fie multă liniște și odihnă, bolnițele erau locurile unde medicina își aducea și ea aportul, alături de rugăciunea Bisericii. Condițiile erau destul de modeste, dar decente, după cum rezultă din cuvintele Sfântului Sava al Sârbilor (+1236): "Pentru bolnavi să existe o cameră, să aibă un pat în care să se poată odihni și un infirmier care să-i îngrijească și o sobiță pe care să se încălzească apa. La rândul lor, bolnavii să nu se răsfețe cerând prea mult, să fie modești și să accepte ce li se oferă în măsura posibilităților mânăstirii."

Trupul și sufletul omului se află într-o atât de mare unitate, încât nu se poate răni o parte, fără să sufere și cealaltă. Grija față de trup și grija față de suflet sunt oarecum una și aceeași

preocupare, anume pentru sănătatea sufletului și a trupului. De aceea, pentru că din acest mic grupaj cu funcțiuni diferite ce îl constituia bolnița componenta religioasă nu putea lipsi, o capelă sau un paraclis propriu răspundeau nevoilor spirituale ale trăitorilor de aici. În timp, aceste bisericuțe au devenit importante creații de arhitectură, iar unele au fost acoperite cu ansambluri murale dintre cele mai valoroase. Dar, dacă funcția socială cu timpul avea să dispară, în epoca modernă, fiind preluată de instituții specializate, cea de locaș de închinare s-a păstrat, odată cu preluarea și perpetuarea denumirii, de bolniță.

Bolnițele în Țara Românească

În actele oficiale ale Țării Românești, termenul de bolniță, care definea locul unde se îngrijeau bolnavii, a fost folosit pentru prima dată în secolul al XVI-lea când, în documentul prin care voievodul Vladislav al III-lea dăruia în 1523 bolniței de la Simidreni jumătate din veniturile unei „cășerii", se precizează scopul donației: „să le fie hrană fraților de la bolniță".

În afară de bolnița de la Simidreni, cele mai vechi bolnițe au fost cele din zona Vâlcii și Argeșului, de la mănăstirile Bistrița, Curtea de Argeș, Cozia, Horezu, Dintr-un Lemn, care au existat până după înființarea Spitalului Colțea.

Cea mai veche bolniță din această parte a țării, atestată documentar, este cea de la Bistrița, ridicată de Barbu Craiovescu în 1514. Aici s-au păstrat documente care certifică vindecarea trupească a mai multor persoane, printre care fiul paharnicului Jianu, iar în pomelnicele mănăstirii se găsesc mulțumiri pentru vindecările de tifos, epilepsie, psihopatii și ciumă. Tot complexul din jurul bolniței este așezat în afara incintei mănăstirii.

Mănăstirea de la Curtea de Argeș, ctitorită de între 1515-1517 de sfântul voievod Neagoe Basarab avea, de asemenea, o bolniță și un xenodohion (clădire specială pentru primirea străinilor).

Pe Valea Oltului, peste drum de Mănăstirea Cozia, se află bolnița Cozia, construită de Radu Paisie la 1542, împreună cu chiliile din jur. La vest de biserica bolniței se găsea un ansamblu de clădiri din care astăzi nu a rămas decât una, lungă de 30 de metri și lată de șase metri, pe care există o placă de marmură pe care este scris: „Această casă a fost dintr-un început a bolniței Sfintei Mănăstiri Cozia, iar în curgerea vremurilor năruindu-se, în 1964-1965 s-a reînnoit precum se vede".

Bolnița Horezu a fost ridicată în 1696 de Maria Brâncoveanu, soția voievodului Constantin Brâncoveanu, care a mărturisit că a zidit această bisericuță-bolniță „pentru buna pomenire a strămoșilor săi". Chiliile acesteia se găsesc la aproximativ 100 de metri la nord de bolniță, iar întreg acest complex este înconjurat de ziduri. Toate acestea s-au construit odată cu clădirea bisericii, pentru a folosi drept locuință călugărilor bolnavi, preoților, precum și pelerinilor. În această bolniță, monahii și monahiile care aveau cunoștințe medicale asigurau

îngrijirea trupească, iar biserica le oferea tămăduirea și mângâierea sufletească. Că la această bolniță au fost tratați și bolnavi veniți din afara mănăstirii este demonstrat de rezultatul diverselor săpături care s-au făcut în curtea bolniței, unde s-au găsit trupuri care nu au fost înmormântate după rânduiala călugărească, cu cărămidă sub cap și înfășurate cu mantia, ci după obiceiul mirenilor, în sicriu.

Bolnițele în Moldova

Primele astfel de așezăminte cunoscute în Moldova au fost cele de la Schitul Jgheabul (sec. XVI) și cea a lui Anastasie Crimca, de la Dragomirna (1602). Există informații că și ctitoriile lui Petru Rareș și Alexandru Lăpușneanu au avut, de asemenea, bolnițe. Pentru „alinarea suferințelor celor mulți și săraci", prima ctitorie de la Dragomirna (așezământul din 1602) a fost transformată în bolniță, iar în 1619 mitropolitul Anastasie a înființat, pe cheltuiala lui, primul spital atestat documentar din Moldova, la Suceava.

Reorganizarea monahală săvârșită în Moldova spre sfârșitul secolului al XVIII-lea, sub îndrumarea duhovnicească a călugărului cărturar și sfânt Paisie Velicikovski, va marca și o perioadă de evoluție și înflorire a bolnițelor. În zelul ctitoricesc paisian a existat și un curent favorabil întemeierii de instituții spitalicești. Din însemnările protopopului Serghie Cetfericov, biograful sfântului Paisie, aflăm că la Mănăstirea Dragomirna „bolnavii bătrâni și cei slabi se așezau în spitălaș și se încredințau fratelui Onufrie, care cunoștea puțin iscusința doftoricească, avea o inimă plină de dragoste și se pricepea cum să mângâie pe suferinzi, cu vorbe și cu sfaturi duhovnicești".

Mutându-se cu obștea sa la Mănăstirea Secu, starețul Paisie i-a cerut în 1778 mitropolitului să întărească tipicul vieții monahale în care era consemnată și obligația de a sluji bolnavilor celor slabi și bătrâni din soborul fraților și celor ce nu mai încap în spital.

Când a avut loc mutarea Sf. Paisie la Neamț împreună cu cea mai mare parte dintre călugării săi de la Secu, aici, după cum ne informează biograful său, „starețul zidi în mănăstire un spital, case de oaspeți și înmulți considerabil numărul chiliilor. Grija de cei bolnavi, bătrâni și străini preocupa îndeosebi pe stareț, căci toți aceștia veneau la dânsul și cu lacrimi îl rugau să-i adăpostească pentru Domnul în mănăstire. Starețul așeza pe cine trebuia în spital și poruncea fratelui Onufrie, care și aici fu pus la aceeași treabă pe care o îndeplinea la Dragomirna, să le dea toată îngrijirea și odihna și să aibă pentru ei neadormită purtare de grijă". Din însemnările biografice și din toate documentele vremii reiese că „spitalul lui Paisie era mai degrabă un azil pentru bătrâni și bolnavi, accentul curativ punându-se pe dietă și pe regimul de viață.

De la bolnițe la spitale

Spital cu 24 de paturi la Biserica Colțea din București

Secolul al XVIII-lea a fost secolul apariției spitalelor, astfel că cel mai vechi spital, Colțea, a fost înființat la București la 14 decembrie 1704 de către spătarul Mihai Cantacuzino. La înființare acest spital cuprindea 24 de paturi și o farmacie, „cu felurite leacuri și felurite buruieni tămăduitoare". Construit în curtea Mănăstirii Colțea din centrul Capitalei, în apropierea curții domnești și a vămii orașului, spitalul era destinat bolnavilor săraci și străinilor bolnavi. Acest așezământ era deservit de un personal compus dintr-un medic, un chirurg, un bărbier, îngrijitori și farmacist. În afara spitalului și a farmaciei, spătarul Cantacuzino a mai clădit o serie de chilii pentru săraci, camere pentru odihna străinilor, han, o școală slavo-română și o școală pentru învățarea muzicii bisericești. Întreg edificiul a fost pus sub patronajul duhovnicesc al Sfinților Trei Ierarhi.

Spitalul Pantelimon, pentru bolnavii cu afecțiuni cronice

Al doilea spital construit în capitala Țării Românești a fost Spitalul Pantelimon, ctitorie a lui Grigorie Ghica al II-lea, construit între anii 1735-1752 pe lângă mănăstirea cu hramul „Sfântul Tămăduitor Pantelimon". Acest spital a avut la începuturi 12 paturi și a fost destinat bolnavilor cu afecțiuni cronice, „pentru cei ce ar pătimi de boale cronice", cum scria în hrisov. Asistența bolnavilor era asigurată de un medic care vizita bolnavii de două ori pe săptămână. În apropiere, Grigorie Ghica a construit o serie de clădiri, grupate în jurul unei bisericuțe cu hramul „Sfântul Visarion", pentru izolarea bolnavilor de ciumă. Ceva mai târziu, în 1762, Al. Moruzi a ctitorit un nou spital pentru ciumați, la Dudești, în apropierea Bucureștiului. Toate clădirile spitalului gravitau de asemenea în jurul bisericii cu hramul „Sfinții Haralambie, Alexandru și Visarion".

„Sfântul Spiridon", cel mai mare spital din Moldova

La Iași, domnitorul Constantin Cehan Racoviță a întemeiat în 1757 Spitalul „Sfântul Spiridon", pe lângă mănăstirea cu același nume. „S-au pus la cale ca să se facă spital la mănăstirea ce din nou s-a zidit aicea în orașul Iașilor, a Sfântului Spiridon, pentru folosul străinilor slabi și neputincioși, căci porunca zice să primești pe străin, să îmbraci pe cei goi și să cercetezi pe cei bolnavi", scria în hrisov. Documentele arată că, în primii ani, spitalul avea 30 de paturi. Se pare că până la atestarea documentară din vremea lui Constantin Cehan, ideea de a ctitori bolnița „Sf. Spiridon" a aparținut lui Ștefan Bosie în 1743, care, cu banii primilor donatori numiți epitropi, A. V. Kogălniceanu, Vasile Roset și Anastasie Lipscanul, a construit în 1754 Biserica „Sf. Spiridon" și în jurul ei bolnița.

În 1765 s-a hotărât mărirea capacității spitalului, iar în 1860 a ajuns să aibă 280 paturi și să administreze 13 instituții spitalicești din toată Moldova. Veniturile așezământului au crescut în fiecare an, iar în 1821 avea 45 de moșii, fiind cel mai mare din Moldova.

În anul 1830 s-a înființat în jurul Spitalului „Sfântul Spiridon“ prima societate științifică medicală din țara noastră care a tipărit și prima revistă științifică medicală românească, revista medico-chirurgicală.

De spitalul „Sfântul Spiridon” a aparținut în secolul XIX și bolnița Mănăstirii Neamț. În 1864, bolnița-ospiciu de la Mănăstirea Neamț a fost trecută sub oblăduirea Direcției Sanitare Publice din Moldova, care a administrat-o prin Epitropia Sf. Spiridon din Iași, ca efect al decretului secularizării averilor mănăstirești. La această bolniță-ospiciu, persecutat de adversarii săi politici, a fost internat și marele poet Mihai Eminescu, de la începutul lui noiembrie 1886 și până pe 10 aprilie 1887. Deșii medicii bolniței au constatat că „pacientul” trimis spre internare pentru probleme psihice era perfect sănătos și că internarea nu se justifica, Eminescu a rămas aici aproape jumătate de an, atât din pricina vremii nefavorabile, cât și din lipsa banilor necesari transportului la Iași sau Botoșani. Un fapt ce merită menționat e acela că în urmă cu aproape jumătate de secol filologul și lingvistul Paul Miron a descoperit o însemnare pe fila unui Ceaslov din biblioteca Mănăstirii Neamț. Ieroschimonahul Vasian Panaite (1821-1903), care l-a spovedit pe Eminescu, a făcut următoarea consemnare: „Pe ziua de Sfinții Voievozi, în anul 1886, m-au chemat la bolniță și l-am spovedit și l-am împărtășit pe poetul M. Eminescu. Și a fost acolo și Ion Gheorghiță, din Crăcăoani, care acum este primar”. Cu siguranță că această spovedanie și împărtășania de după i-au adus alinarea fizică și spirituală neînțelesului poet.

Revenind la ideea că veacul al XVIII-lea a fost secolul apariției spitalelor, trebuie precizat că în această perioadă au luat ființă, tot pe lângă mănăstiri și biserici, spitale și în Craiova (1737), Buzău (1739), Roman (1797).

Concluzii

Bolnița a fost în Evul Mediu românesc singura instituție cu anumite preocupări curativiste existentă pe meleagurile noastre, putând fi considerată „spitalul medieval românesc“. Bolnița este cea mai mare mărturie a grijii Bisericii fata de trup. Oricât de aspră ar fi viața dintr-o mănăstire, trupul nu este niciodată trecut cu vederea, el fiind „vehiculul” sufletului. Până și în cele mai aspre și izolate locuri, schiturile și mânăstirile au avut grijă să existe un loc special amenajat pentru îngrijirea trupului și a neputințelor ostenitorilor. Trupul este cinstit și îngrijit, ca o bună și credincioasă slugă. Scârba față de trup, specifică unor grupări eretice, a fost întotdeauna respinsă de Părinții Bisericii. Distrugerea și neîngrijirea trupului este păcat și cădere din dreapta credință a Bisericii de Răsărit.

Din Evul Mediu și până astăzi Biserica Ortodoxă Română continuă să își exprime valorile spirituale prin practica filantropiei, în cadrul spitalelor, azilelor, orfelinatelor, centrelor de zi etc. pe care le-a înființat și în care cei cuprinși de neputințe și izolare își găsesc alinarea

durerilor sufletești și trupești. Grija față de cei aflați în suferință reprezintă o expresie vie a compasiunii și iubirii milostive, în conformitate cu învățăturile creștine.

Bibliografie:

- Cerfericov, Serghie, *Paisie, stareţul Mănăstirii Neamțului din Moldova. Viața, învățătura și influența lui asupra Bisericii Ortodoxe*, Editura Nemira, București, 2010
- Păcurariu, pr. prof. dr. Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Romane*, Editura Basilica, București, 2014
- Sf. Vasile cel Mare, Epistole (trad. de pr. Teodor Bodogae), în colecția „Părinți și Scriitori Bisericești", vol. 3, Editura Basilica, București, 2010
- Zamora, Luiza, *Bolnițele. Arhitectură, iconografie, istorie*, Editura ACS, 2023

Webografie:

- https://ro.wikipedia.org/wiki/Lista_m%C4%83n%C4%83stirilor_din_Rom%C3%A2nia
- https://historia.ro/sectiune/general/bolnita-manastirii-hurezi-vindecare-prin-credinta-566710.html
- https://ziarullumina.ro/societate/reportaj/mii-de-bolnavi-si-au-gasit-vindecarea-in-bolnitele-manastiresti-50244.html
- www.crestinortodox.ro/liturgica/arhitectura-bisericeasca/bolnita-acolo-unde-rugaciunea-uneste-medicina-118781.html
- https://marturieathonita.ro/bolnita-alinare-trupeasca-si-sufleteasca-a-celor-in-nevoie/
- https://www.rfi.ro/emisiunile-rfi-ro-161602-bolnite-arhitectura-iconografie-istorie-un-nou-volum-semnat-de-istoricul-de
- https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/an-omagial/mihai-eminescu-si-bolnita-manastirii-neamt-186703.html

Sfinți doctori fără de arginți și sensurile cinstirii acestora

Prof. Cioabă Cornelia Mădălina,
Școala Gimnazială „Constantin Negreanu” Drobeta Turnu Severin, Mehedinți

Sfinții doctori fără de arginți i-au vindecat pe cei bolnavi și nu au perceput vreo taxă pentru binele făcut. Cei mai cunoscuți sunt pomeniți câte doi în cultul liturgic.

În Biserica Ortodoxă Română, anul 2024 este închinat comemorării „tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți” care sunt „cinstiți în evlavia poporului român”, după cum arată Preafericitul Părinte Patriarh Daniel. O categorie aparte de sfinți sunt Doctorii fără de argint. Ei au fost medicii creștini care aduceau vindecare fără a condiționa actul medical. Pe lângă cunoștințele medicale, Dumnezeu i-a învrednicit cu darul facerii de minuni pentru sfințenia vieţuirii lor în Hristos, cu Hristos și pentru Hristos.

Calendarul creștin ortodox prezintă numele a sute de sfinți mucenici, martiri, apostoli, cuvioși, ierarhi și mulți alții. O categorie aparte o reprezintă doctorii fără de arginți, aceia care și-au pus talantul vindecător în slujba aproapelui, vindecând nu doar trupul ci și sufletul.

Numele celor mai cunoscuți doctori fără de arginți sunt: Cosma și Damian din Roma, Chir și Ioan, Pantelimon și Ermolae, Samson și Diomid, Mochie și Anichit, Talaleu și Trifon.

De menționat că în rândul sfinților au fost trecute trei perechi de sfinți doctori fără de arginți cu aceleași nume: Cosma și Damian din Roma, prăznuiți pe 1 iulie, Cosma și Damian din Asia, cinstiți pe 1 noiembrie și Cosma, Damian, Leontie, Antim și Evprepie, înscriși în sinaxare pe 17 octombrie.

Sfinții Cosma și Damian s-au născut și au trăit la Roma în a doua parte a secolului al III-lea, fiind botezați încă din tinerețe. Amândoi au învățat medicina, care i-a ajutat să răspândească ușor credința creștină printre compatrioții lor suferinzi. Aceștia le spuneau celor bolnavi că este necesar să se boteze pentru a fi vindecați complet.

Lucrarea lor tămăduitoare nu putea fi trecută cu vederea în plină perioadă a prigoanei creștine. Împăratul roman Carin i-a chemat să dea socoteală și să îi convingă să jertfească idolilor, însă, în acel moment, fața i s-a sucit la spate. După ce a fost vindecat de Sfinții Cosma și Damian, împăratul Carin s-a convertit la creștinism.

Sfinții tămăduitori și-au continuat activitatea. Însă profesorul care îi învățase medicina, împreună cu alți medici, i-au ucis cu pietre pe cei doi tămăduitori, fiindcă îl întrecuseră în vindecarea bolnavilor.

Sfinții Cosma și Damian ocrotesc lăcașuri de cult, instituții medicale și sociale din țara noastră, iar fragmente din cinstitele lor moaște se găsesc la mai multe biserici din România.

Sfinții Mucenici și doctori fără de arginți Cosma și Damian serbați pe 1 iulie.

Sf. Chir și Ioan

Sfinții doctori fără de arginți Chir și Ioan au trăit în vremea împăratului Dioclețian. Sfântul Chir s-a născut în Alexandria, Egipt, unde a studiat medicina. Bolnavilor care îl vizitau le spunea: „Dacă nu vreți să vă îmbolnăviți, păziți-vă de păcat, pentru că, de cele mai multe ori, boala este un rezultat al păcatului”.

Într-o zi, ostașul Ioan din Edessa Mesopotamiei, l-a vizitat pe doctorul Chir la mănăstirea unde se retrăsese. Ioan a fost încreștinat de Chir și tot de la el a învățat medicina, alăturându-i-se în lucrarea de vindecare a bolnavilor.

Sfinții Chir și Ioan plecau uneori din mănăstirea unde locuiau, pentru a-i ajuta pe oamenii din satele învecinate și pentru a propovădui Evanghelia lui Hristos. Într-una din aceste plecări au fost întemnițați de autoritățile romane, torturați și apoi decapitați.

Istoria a consemnat mai multe minuni ale acestora, una din ele fiind redarea vederii Patriarhului Sofronie al Ierusalimului, care a trăit în secolul al VII-lea.

În țara noastră, șase spitale clinice și de urgență pentru copii sunt ocrotite de Sfinții doctori fără de arginți Chir și Ioan – printre ele, Capela Spitalului pentru Copii din Galați și a Spitalului din Vatra Dornei. Sfinții Mucenici și doctori fără de arginți Chir și Ioan sun prăznuiți pe 31 ianuarie.

Sf. Pantelimon și Ermolae

Sfântul Pantelimon, Pantoleon după numele primit la naștere, s-a născut în Nicomidia în timpul împăratului Maximian, din părinții Evula și Eustrogie. Convertirea sa la creștinism a fost una minunată, astfel că, după ce a pus la încercare puterea lui Dumnezeu, înviind prin rugăciune un copil mușcat de o viperă, a hotărât să se boteze.

Ca și în cazul Sfinților Chir și Ioan, Sfântul Pantelimon a fost încreștinat de Sfântul Ermolae, preot și doctor fără de arginți.

Sfântul Pantelimon a învățat medicina din tinerețe și trebuia să fie doctorul împăratului roman Maximian, dar, când acesta din urmă a auzit că tânărul a devenit creștin, a încercat să îl convingă să jertfească idolilor. Fiind fără izbândă încercarea împăratului, Sfântului Pantelimon a murit decapitat după multe alte încercări și chinuri.

Sfântul Pantelimon este ocrotitorul mai multor spitale și lăcașuri de cult din țară. Fragmente din cinstitele sale moaște se află la mai multe biserici din Capitală, printre care Mărcuța, „Sf. Gheorghe” – Capra și „Sf. Dumitru” – Poștă.

Sfântul Mucenic și tămăduitor Pantelimon este pomenit pe 27 iulie.

Sfântul Ermolae a fost preot în Nicomidia în timpul împăratului Maximian. Fiind un creștin râvnitor, a fost hirotonit diacon și apoi preot pentru creștinii din oraș.

Într-un an, în seara de Crăciun, împăratul a poruncit să fie arși de vii toți creștinii din cetate, știind că se adunau la slujbe. Printre cei care au scăpat s-a numărat și preotul Ermolae. Moartea i-a fost adusă de convertirea Sfântului Pantelimon, care era pe atunci doar un tânăr ce studia medicina. Împăratul Maximian s-a mâniat că i-a fost încreștinat viitorul doctor și a poruncit să fie adus Ermolae la el. Preotul s-a dus de unul singur la împărat și, refuzând să jertfească idolilor, a fost decapitat.

Sfântul Ermolae este pomenit pe 26 iulie împreună cu Ermip și Ermocrat, în ajunul prăznuirii Sfântului Pantelimon.

Sf. Samson și Diomid

Sfântul Samson s-a născut la Roma, într-o familie care avea descendențe imperiale, fiind rude cu Sfântul Împărat Constantin cel Mare. A studiat filosofia, poezia și medicina, vindecând bolnavii fără a percepe vreo taxă, deoarece considera medicina o îndeletnicire filantropică.

După moartea prinților săi, a dat săracilor toată averea și s-a mutat la Constantinopol, continuându-și misiunea de tămăduitor. Primea în casa lui pe cei care nu aveau unde să locuiască și pe cei sărmani, de unde a primit și numele de „iubitor al străinilor". Patriarhul Mina al Constantinopolului a aflat de el și l-a hirotonit preot.

În acea vreme, împărat al Imperiului Roman era Iustinian, care suferea de o boală grea. Rugându-se la Dumnezeu să îi trimită un tămăduitor, i s-a descoperit în vis Samson, pe care chemându-l, l-a vindecat cu rugăciunile sale.

Drept răsplată, Împăratul Iustinian a ridicat o bolniță unde mii de oameni erau îngrijiți de Sfântul Samson. Când sfântul a trecut la Domnul, a fost înmormântat în Biserica Sfântului Mochie din Constantinopol, un alt sfânt tămăduitor fără de arginți.

Sfântul Samson este prăznuit pe 27 iunie.

Sfântul Diomid s-a născut, în secolul al III-lea, într-o familie de buni creștini din Tarsul Ciliciei care l-au învățat să își iubească aproapele. Datorită iubirii pentru cei care sufereau, Diomid a studiat medicina și a devenit un doctor cunoscut pentru tămăduirile lui miraculoase.

A mers în Niceea Bitiniei pentru a propovădui Evanghelia lui Hristos și a-i vindeca pe oamenii din cetate. I sa dus rapid vestea că e un medic bun, însă împăratul Dioclețian a auzit și de faptul că este creștin, ordonând uciderea lui.

Când grupul de ostași a ajuns la casa lui, Sfântul Diomid trecuse la viața veșnică, însă unul din ostași i-a tăiat capul pentru a-l arăta împăratului, ceea ce i-a adus orbirea pe loc.

Dioclețian a cerut să fie dus capul înapoi la casa lui Diomid și, odată cu aceasta, ostașul orb și-a revenit, iar capul Sfântului s-a lipit de restul trupului ca și cum nu ar fi fost tăiat vreodată.

Sfântul Diomid este prăznuit pe 16 august.

Sfântul Mochie a fost preot în cetatea Amfipolis, în timpul împăratului roman Dioclețian. Pe lângă propovăduirea Evangheliei lui Hristos, practica medicina pentru a-i ajuta pe semenii săi aflați în suferință.

Într-o zi, când guvernatorul orașului jertfea idolilor, Sfântul Mochie a dărâmat altarul idolesc, fiind torturat și închis în temniță pentru asta. La schimbarea guvernatorului, Sfântul Mochie a mărturisit iarăși credința creștină, pentru care a fost tras pe roată în Constantinopol.

Creștinii din oraș l-au înmormântat, iar Sfântul Împărat Constantin cel Mare i-a construit o biserică unde au fost așezate cinstitele sale moaște.

Este prăznuit pe 11 mai.

Sfântul Anichit a fost printre primii martiri creștini uciși de împăratul Dioclețian la scurt timp după ce a emis Edictul împotriva creștinilor.

Sfântul Anichit a îndurat multe torturi pentru curajul de a-i răspunde lui Dioclețian împotriva edictului său. A fost bătut, aruncat în groapa cu lei, legat de o roată sub care a fost aprins foc. A fost încercată și decapitarea lui, însă călăului i-a paralizat mâna.

După toate acestea, nepotul său, Fotie s-a convertit la creștinism, fiind amândoi închiși în temniță timp de trei ani, apoi aruncați într-un cuptor, de la care au trecut amândoi la viața veșnică.

Sfântul Anichit este serbat pe 12 august împreună cu nepotul său, Fotie.

Sf. Talaleu și Trifon

Sfântul Talaleu s-a născut într-o familie creștină din Liban și a studiat învățăturile vremii, formându-și un caracter frumos, prin care a convins mulți oameni să se convertească la creștinism. A studiat medicina din dorința de a-i ajuta pe bolnavi. La scurt timp după ce a început practicarea medicinei, Sfântul Talaleu a renunțat la leacurile din ierburi, vindecând doar cu rugăciunea.

Pe când se afla în Cilicia, Sfântul Talaleu a fost pârât guvernatorului de doctorii păgâni care își pierduseră clienții. A îndurat multe chinuri, care nu au reușit să îi aducă moartea, fapt pentru care a fost decapitat.

Sfântul Talaleu este prăznuit pe 20 mai.

Sfântul Trifon a trăit, în prima parte a secolului al III-lea, într-un sat numit Lampascus. Prima sa minune, săvârșită la 17 ani, a fost vindecarea fiicei demonizate a împăratului roman Gordian, care l-a răsplătit cu multe daruri pentru ajutorul său.

Sfântul Trifon a împărțit săracilor darurile de la împărat și a continuat să își îngrijească turma de gâște în satul natal. La un moment dat, viile din zona sa s-au îmbolnăvit și se uscau. Localnicii au mers la el ca să se roage lui Dumnezeu, iar acestea și-au revenit. Când a urcat pe tron Deciu, Sfântul Trifon a fost arestat și obligat să jertfească idolilor. Refuzul său i-a adus moartea, fiind decapitat în Niceea Bitiniei. El este ocrotitorul agricultorilor, fiind pictat în icoane cu o foarfecă de tuns pomii în mână. Un fragment din cinstitele sale moaște se află la Mănăstirea „Sfânta Treime" de la Meteora, Grecia.

Sfântul Trifon este prăznuit pe 1 februarie.

Întrucât mântuirea stă în comuniunea cu Hristos, atotiubitoarea persoană dumnezeiască devenită om, iar omul s-ar putea ca din boala prezentă să treacă în moarte lipsit, din pricina faptelor sale de capacitatea pentru această comuniune, întrucât n-a înaintat, prin celelalte Taine și prin conlucrarea sa, în ea, Biserica face un efort maxim să-l pregătească pentru această comuniune cu Hristos și să-l deschidă comuniunii cu semenii, deci un efort maxim pentru mântuirea lui prin mai mulți preoți, prin mai multe rugăciuni, prin mai mulți credincioși, care se roagă împreună, deschiși comuniunii cu Hristos și dornici să întărească comuniunea cu cel bolnav.

Ne dăm seama astfel, că atât preoții cât și credincioșii trebuie să se roage în comuniune pentru cel bolnav, pentru ca suferindul să poată intra în comuniune cu cel care ne împărtășește din Harul Său cel vindecător.

Mai întâi ne rugăm pentru iertarea păcatelor lui, apoi pentru sănătatea trupului, care vine ca efect al iertării păcatelor. Un deosebit înțeles teologic reiese și din faptul că în această Taină la temelia vindecării bolilor trupești este așezată tămăduirea sufletului., datorită strânsei legături dintre suflet și trup.

Bibliografie:

- Pr. Prof. Dr. Nicolae D. Necula, *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. II, Episcopia Dunării de Jos, Galați, 2001
- Preot Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, vol. III, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1997
- Dr. Talaat Takla Mourkus, *Taina Sfântului Maslu în Biserica Coptă și în Biserica Ortodoxă Română*, în „Teologie și Viață", Anul XVIII, Nr. 7-12, Iulie – Decembrie 2008

Sfinții doctori fără de arginți și sensurile cinstirii acestora

Prof. Ciurdea Elena Livia,
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri" Roman, Neamț

Sfinții doctori fără de arginți sunt patru sfinți importanți în istoria Bisericii Catolice și a Bisericii Ortodoxe: Sfântul Grigorie Icel Mare, Sfântul Ambrozie, Sfântul Augustin și Sfântul Hieronym. Acești sfinți sunt cunoscuți pentru contribuțiile lor pe plan teologic și pentru rolul lor în promovarea credinței creștine. Sensurile cinstirii lor diferă în funcție de tradițiile și credințele religioase. În următoarea lucrare, vom explora viața și moștenirea acestor sfinți și vom analiza sensurile cinstirii lor în cadrul religiei creștine.

Sfântul Grigorie Icel Mare, cunoscut și ca Grigorie Dialogul, a fost un papă al Romei în secolul al VI-lea și este considerat unul dintre cei mai importanți papi ai Bisericii Catolice. În timpul păstoririi sale, el a ajutat la consolidarea autorității papale și la extinderea influenței Bisericii. Grigorie a scris cărți de referință despre viața mistică și spirituală, precum și comentarii ale Scripturii. El este adesea considerat reformatorul muzicii liturgice, deoarece a contribuit semnificativ la dezvoltarea cântului gregorian. Sfântul Grigorie Icel Mare a fost canonizat și este venerat atât în Biserica Catolică, cât și în Biserica Ortodoxă.

Sfântul Ambrozie a fost un episcop și teolog important în secolul al IV-lea. El a fost ales în mod miraculos ca episcop al Milanei, chiar înainte să fie botezat. Ambrozie era cunoscut pentru eloquența sa și pentru spiritul său iubitor. El a scris multe lucrări teologice și a ajutat la stabilirea unor doctrine importante ale Bisericii, precum atribuirea Duhului Sfânt ca persoană distinctă în Sfânta Treime. Ambrozie a fost, de asemenea, un mare apărător al drepturilor și libertăților bisericilor, luptând împotriva opresiunii și persecuției creștinilor. El este venerat în ambele tradiții religioase pentru contribuțiile sale la teologie și pentru puritatea și sfințenia vieții sale.

Sfântul Augustin, cunoscut și sub numele de Aurelius Augustinus, a fost un filosof și teolog important în secolul al V-lea. El este considerat unul dintre cei mai influenți gânditori creștini și a avut o influență majoră asupra dezvoltării teologiei și filosofiei creștine. Augustin a scris multe lucrări importante, printre care "Confesiuni" și "Cetatea lui Dumnezeu". El a dezvoltat doctrina păcatului originar și a influențat multe idei teologice și filosofice ulterioare. Augustin a fost, de asemenea, un om al rugăciunii și al contemplației și este venerat pentru sfințenia și spiritualitatea sa profundă.

Sfântul Hieronym a fost un teolog și traducător important în secolul al IV-lea. El a tradus Biblia din limba ebraică și greacă în limba latină, în ceea ce a devenit cunoscut sub

numele de Vulgata. Această traducere a devenit standard în Biserica Catolică și a jucat un rol semnificativ în promovarea înțelegerii Bibliei în Evul Mediu. Hieronym a fost, de asemenea, un călugăr ascet și unul dintre cei mai influenți teologi ai vremii sale. El este venerat pentru contribuțiile sale la traducerea Bibliei și pentru puritatea și sfințenia vieții sale.

Cinstirea Sfinților doctori fără de arginți are mai multe sensuri în cadrul religiei creștine. Pe de o parte, această cinstire exprimă recunoștința și respectul față de moștenirea teologică și spirituală lăsată de acești sfinți. Lucrările și învățăturile lor au influențat în mod semnificativ dezvoltarea credinței creștine și au fost un punct de referință pentru mulți teologi și credincioși de-a lungul timpului.

De asemenea, cinstirea acestor sfinți servește și ca model de sfințenie și virtute pentru credincioși. Viața lor exemplară, devotamentul lor față de Dumnezeu și iubirea lor față de aproapele reprezintă un model pentru toți creștinii. A urma exemplul lor de sfințenie și de a trăi în conformitate cu învățăturile lor teologice și spirituale poate ajuta credincioșii să-și aprofundeze relația cu Dumnezeu și să trăiască o viață creștină autentică.

De asemenea, cinstirea acestor sfinți are și o dimensiune liturgică importantă. Prin sărbătorirea lor în biserici și prin rugăciunile adresate lor, credincioșii întăresc comuniunea lor cu sfinții și primește harul și binecuvântările lor. Cinstirea acestor sfinți în timpul slujbelor și prin alte manifestări liturgice contribuie la construirea identității creștine și la întărirea credinței comunității religioase.

În concluzie, Sfinții doctori fără de arginți au jucat un rol important în dezvoltarea și promovarea credinței creștine. Viețile lor exemplare, învățăturile lor teologice și contribuțiile lor literare au lăsat o moștenire valoroasă în istoria Bisericii. Sensurile cinstirii lor în cadrul religiei creștine sunt multiple și includ recunoștința spre învățăturile lor, respectul față de viețile lor sfințite și modelul pe care îl oferă credincioșilor. Cinstirea lor reprezintă și o aprofundare a relației credincioșilor cu sfinții și un mijloc de întărire a comuniunii lor cu Dumnezeu.

Sfinți tămăduitori în istoria Bisericii
Sfântul Cuvios Samson cel Mare și Sfântul Pantelimon

Prof. Cirimpei Olimpia-Doina,
Colegiul Național Pedagogic ,,Carmen Sylva" Timișoara, Timiș

Istoria Bisericii Ortodoxe este plină de sfinți vindecători, medici, unii fără de arginți, tămăduitori care au vindecat prin har diverse boli în numele lui Iisus Hristos. Sfinții tămăduitori ai Bisericii reprezintă o lumină de speranță și vindecare în credința creștină. De-a lungul secolelor, numeroase figuri sfinte au fost cunoscute pentru miracolele lor de vindecare, aducând alinare și confort celor aflați în suferință. De la Sfântul Pantelimon, un medic care și-a dedicat viața slujirii săracilor și a bolnavilor, până la Sfânta Parascheva, protectoarea celor nevoiași, acești sfinți au devenit simboluri ale compasiunii divine manifestate în lume. Acest eseu explorează viețile și faptele acestor sfinți tămăduitori, rolul lor în comunitatea creștină și moștenirea lor spirituală care continuă să inspire și să aducă speranță până în zilele noastre.

Unul dintre aceștia este Sfântul Samson cel Mare care este cunoscut ca unul dintre sfinții vindecători și este sărbătorit în Biserica Ortodoxă. A fost medic și a folosit darurile sale pentru a ajuta pe cei săraci și bolnavi, fără a cere nimic în schimb. S-a născut în Roma și mai târziu a devenit monah, dedicându-și viața slujirii celor nevoiași. Sărbătoarea lui este pe 27 iunie. E un exemplu minunat de compasiune și altruism! Nu sunt multe detalii specifice despre alte minuni, dar viața sa dedicată vindecării și credința sa puternică sunt considerate în sine minunate. A construit și un spital și a ajutat la vindecarea multor oameni, ceea ce a dus la reputația sa de făcător de minuni. Samson cel Mare, despre care străbătea vestea pretutindeni, provenea din cetatea Romei. El s-a născut din părinți cinstiți și bogați, de neam mare, care se trăgeau din sânge împărătesc. Acesta învățând bine învățătura din afară, se deprinsese și la meșteșugul doctoricesc, nu de nevoie, nici pentru îmbogățirea sa, pentru că avea destulă bogăție ci, pe de o parte, ca să nu petreacă în deșertăciune, iar pe de alta, ca din meșteșugul său să poată sluji lui Dumnezeu și săracilor. El tămăduia pe cei cuprinși de boli netămăduite; pentru că pe lângă meșteșugul doctoricesc, i se adăugase și darul Domnului, care dă tămăduiri, pentru faptele lui cele bune în care sporea și pentru credința pe care o câștigase către Dumnezeu.

Un alt sfânt tămăduitor este Sfântul Pantelimon care este unul dintre cei mai cunoscuți și iubiți sfinți ai Bisericii lui Hristos. Sfântul Pantelimon, cunoscut și ca Panteleimon, a fost un medic creștin din Nicomedia (acum Izmit, Turcia) în timpul împăratului roman Dioclețian. Se spune că a avut un talent remarcabil pentru vindecarea atât a trupului, cât și a sufletului, și că a oferit tratament gratuit celor săraci. A fost martirizat pentru credința sa creștină, și datorită

abilităților sale de vindecare este considerat patronul medicilor și al celor bolnavi. Sfântul Pantelimon este sărbătorit pe 27 iulie în calendarul ortodox și pe 26 iulie în cel catolic. Se crede că rugăciunile către el pot aduce vindecare și alinare celor suferinzi. Atras de învățătura creștină, ca urmare a influenței dragostei mamei sale, acesta va înceta a mai cerceta căile sfinte o data cu moartea acesteia. Filosofia ii va prinde mai mult atenția. După moartea mamei, tatăl a dat copilul la școlile păgâne ale timpului. A terminat cu succes Scoala de Medicina la Nicomidia. Mai apoi, tânărul Pantelimon a fost încredințat, spre ucenicie, medicului Eufrosin. Dobândind multe cunoștințe și o înțelepciune aleasă a practicării medicinei, el a fost remarcat de împărat, care l-a și ales drept medic al sau. După primirea Sfântului Botez, mai multe vindecări făcea Pantelimon, boli incurabile și neputințe nespuse pierind în fața iubirii și credinței sale. Marele Pantelimon face minuni atat prin harul primit, cât și prin tratamentele pe care le da celor bolnavi. Drept urmare a milosteniei sale, el și-a împărțit toata averea săracilor, iar celor pe care îi vindeca de boli și neputințe, nu le cerea nimic drept plata. De aici i se trage si numele "doctor fără de arginti".

În încheiere, Sfântul Pantelimon și Sfântul Samson cel Mare rămân două dintre cele mai luminoase exemple de sfinți tămăduitori, ale căror vieți și fapte continuă să inspire credința și să aducă speranță. Moștenirea lor spirituală ne amintește de puterea compasiunii și a vindecării într-o lume adesea plină de suferință. Prin rugăciunile și exemplul lor, ne sunt reamintite valorile de bază ale Bisericii: iubirea necondiționată și slujirea față de semeni. Sfântul Pantelimon, cu abilitățile sale de vindecător și devotamentul său față de săraci, împreună cu Sfântul Samson, ospitalierul și milostivul, ne încurajează să urmăm calea iubirii și să oferim ajutor celor în nevoie, reflectând astfel dragostea lui Dumnezeu în lumea noastră.

Webografie:

- https://doxologia.ro/viata-sfantului-cuvios-samson-primitorul-de-straini
- https://www.crestinortodox.ro/sfinti/sfantul-pantelimon-96365.html

Lucrarea slujitoare a bisericii, modele și repere ale filantropiei bisericii ortodoxe române în trecut

Prof. Dîrdea Anca,
Școala Gimnazială nr. 1 „Mioarele" Argeș

Mărturiile sfinților Părinți referitoare la sensul teologic al suferinței exprimă trăirile și rezolvările personale în fața acestui dat al firii umane care este suferința, păstrând în același timp o unitate desăvârșită a învățăturii așa precum sfintele Evanghelii păstrează unitatea Duhului și a propovăduirii subliniind în același timp personalitatea sfinților Apostoli și Evangheliști. Trăirile Părinților animați de același Duh nu sunt numai experiențe singulare și rezolvări originale, ci ele se încadrează în experiența comună a Bisericii ca trup al lui Hristos și devin paradigme pentru întreaga suflare creștină nedespărțită de Biserică. Această unitate a Duhului și a propovăduirii îi face pe Părinții Bisericii contemporani cu fiecare creștin, inclusiv cu noi cei de astăzi.

Membrii acum ai Bisericii triumfătoare, Părinții au trecut prin ceea ce trecem noi în prezent și au găsit, luminați fiind de Duhul Sfânt, cea mai bună cale spre mântuire și viață veșnică, țelul oricărui creștin. Ei au fost următori și împlinitori ai Evangheliei cuvântului și au păstrat Scriptura ca pe un izvor nesecat de vindecare si tămăduire atât a bolilor sufletești cât și a bolilor trupești prin Sfintele Taine.

Canoanele după care Biserica se conduce astăzi, textele rugăciunilor din sfintele Taine ale Bisericii și ale cântărilor de la strană, îndrumările pe care duhovnicii le dau credincioșilor, toate acestea sunt alcătuite sau inspirate de sfinții Părinți ai Bisericii nu în baza unei filosofii lumești, ci având ca sursă Sfânta Scriptură și trăirea lăuntrică a prezenței reale a lui Hristos în sufletul fiecăruia. Duhul promis de capul Bisericii, Mântuitorul Iisus Hristos, apostolilor săi s-a revărsat cu prisosință asupra Părinților Bisericii care ne picură nouă astăzi din dulceața scrierilor lor cuvinte, îndemnuri și fapte de urmat mai ales pentru cei care suntem la căpătâiul bolnavilor din spitale, având în minte cuvintele Mântuitorului: „bolnav am fost și m-ați cercetat" (Matei 25, 36).

Suferința ca dat al firii umane căzute nu a fost străină sfinților Părinți. Din contră unii dintre ei au trecut prin mari și îndelungate chinuri din pricina verticalității lor morale, al curajului cu care înfierau păcatul, a dreptei lor credințe și chiar a invidiei oamenilor. Amintim în acest context de Sfântul Ioan Gura de Aur și „luptele" sale cu aristocrația fără de Dumnezeu; de Sfântul Vasile cel Mare și „luptele" sale cu episcopii arieni, de Sfântul Maxim Mărturisitorul și prigonirile îndurate din pricina dreptei sale credințe ș.a.m.d.

Sfântul Vasile cel Mare (330-379)

Dintre toți sfinții părinți, Sfântul Vasile cel Mare a fost cel care s-a remarcat printr-o activitate socială bogată. Așezămintele sale de binefacere numite generic „Vasiliada” au rămas ca modele în veacurile ce au urmat pentru ceea ce astăzi numim asistența socială în Biserică. Coordonator desăvârșit al treburilor bisericești, iconom al tainelor lui Dumnezeu, îndrumător de suflete povățuitor și legiuitor al monahilor, părinte al dogmelor, Sfântul Vasile cel Mare a fost un om de o bunătate desăvârșită.

Pentru el sensul suferinței este dat de însăși natura căzută a omului, iar la vindecarea sau ușurarea celui necăjit contribuie comunitatea și societatea în plenitudinea ei, dar și omul prin eliberarea de cele lumești.

Dedicat slujirii lui Dumnezeu și vieții monahale, Sfântul n-a trăit în izolare ci s-a implicat activ încă dinainte de a ajunge episcop pentru ajutorarea celor aflați în necazuri și suferințe. El însuși bolnav după cum mărturisește în câteva din epistolele sale și neavând nici o avere personală ci mulțumindu-se cu ofrandele prietenilor și rudelor , Sfântul concluzionează: „Nu-i cu putință să nu mai existe oameni săraci, dar nu-i cu putință nici ca să-i refuzăm să-i ajutăm”. De aceea în timpul foametei din anul 368 îl găsim pe sfântul Vasile împărțind provizii de hrană și mângâind pe cei sinistrați. În ceea ce-i privește pe cei bolnavi, el recomandă pe lângă tratamentul și ajutorul medicilor, rugăciunea împreună a preoților și credincioșilor pentru mângâierea suferinzilor și ocrotirea lor.

Spiritul său organizatoric se va face mai vădit atunci când ajunge ierarh. Din această poziție de arhiepiscop al Cezareei Capadociei începe vasta sa operă de caritate numită „Vasiliada” și se luptă pentru ca cei săraci și nenorociți să nu mai fie asupriți de aparatul de stat.

Confruntat încă de la începutul episcopatului său cu amestecul funcționarilor statali în bunul mers al treburilor bisericești, îi scrie guvernatorului Cezareei Capadociei, Ilie, următoarele rânduri:

„De aceea, cred că văzând ce program bogat de construcții ne-am propus, marele nostru suveran ne-a îngăduit să ne administrăm noi înșine Bisericile noastre.

Căci aș vrea să întreb pe cei care sâcâie mereu urechile tale loiale: ce greșim noi față de stat, sau ce fel de interes obștesc, mic sau mare, se nesocotește dacă noi ne administrăm singuri Bisericile? Afară, poate, de cazul că ar putea spune cineva că aducem prejudicii statului atunci când ridicăm Dumnezeului nostru câte un lăcaș de rugăciune mai spațios, cu câteva locuințe în jurul lui, din care una mai arătoasă rezervată episcopului, iar celelalte mai modeste pentru slujbașii bisericești din subordine, așa cum se petrec lucrurile și în viața de stat.

Pe cine nedreptățim noi oare când construim hotele și aziluri pentru străinii care vin pe la noi în trecere și care au vreo suferință de tămăduit? Sau, în sfârșit, când facem așezăminte trebuitoare ușurării lor, cu infirmieri, doctori, animale pentru povară, cu personal auxiliar? Căci

a fost nevoie, într-adevăr, să mai prevedem aici și multe feluri de meserii și ateliere necesare vieții, precum și tot ceea ce mintea omenească a putut născoci pentru menținerea unei vieți onorabile. În fine și alte spații pentru diferite munci manuale; lucruri care în totalitatea lor sunt o adevărată podoabă pentru orașul nostru și un temei de mândrie pentru guvernatorul nostru, căci și asupra lui se revarsă buna faimă a acestor lucrări".

Pe aceste așezăminte (azile de săraci, case de oaspeți, cămine pentru orfani, școli de meserii etc.) sfântul le-a protejat și le-a purtat de grijă, prezentându-le prietenilor și colaboratorilor săi ca pildă pentru fapta cea bună. Astfel, într-o scrisoare către Amfilohiu de Iconiu pe care-l invita la praznicul sfântului Eupsihie (7 septembrie), sfântul scrie: „te rog să sosești mai devreme cu trei zile, ca prin prezența ta să faci mai strălucită și aniversarea anuală a azilului pentru săraci". Sfântul mijlocește în altă epistolă pentru reducerea de impozite datorate de o casă pentru orfani, astfel încât „traiul în acest așezământ să poată fi suportabil". Îndeamnă de asemenea pe oamenii bogați să sprijine azilele de săraci. Pe lângă acesta, sfântul ierarh îi implică și pe colaboratorii săi direcți, horepiscopi, preoți și călugări în activitatea sa de binefacere. Pentru acești a din urmă sfântul va interveni la autoritățile statului ca să fie scutiți de dări întrucât slujesc și interesului public.

Pentru ajutorarea oamenilor năpăstuiți de lipsuri materiale (mai ales ai văduvelor, orfanilor și bătrânilor) și supuși abuzurilor sistemului fiscal roman, sfântul Vasile cel Mare nu se va da în lături să intervină personal prin scrisori adresate proconsulilor, consulilor, magistraților, inspectorilor, contabililor cerând acestor funcționari scutirea de dări, iertarea datoriilor, oprirea abuzurilor și chiar iertarea celor acuzați pe nedrept, pentru care sfântul se pune garant.

Observăm că Sfântul Ierarh nu se retrage în contemplație în fața greutăților semenilor lui ci se pune în slujba aproapelui împreună cu toți cei care îi datorau ascultare în numele Domnului Iisus Hristos spre binele Bisericii și spre împlinirea Evangheliei cuvântului lui Dumnezeu.

Nici în fața bolilor și nevoințelor trupești sfântul nu rămâne indiferent. El însuși încercat, așa cum am amintit mai sus, găsește puterea să-i mângâie și să-i ajute pe cei bolnavi pentru al căror folos sufletesc Domnul îngăduie necazul, slăbiciunea și lipsurile. Scăderile acestea trupești și inerente firii umane căzute nu îl afectează însă pe omul virtuos pus în opoziție cu cel înlănțuit de plăcerile lumești:

„Într-adevăr, nu stă în puterea corăbierului să poată liniști valurile când vrea, dar e foarte ușor să ne facem o viață tihnită și fără valuri dacă vom ști să facem să tacă zgomotele pe care patimile le ridică în noi și dacă ajutăm voinței să fie mai tare decât tot ce poate veni din afară. Pentru că nici pierderile, nici bolile, nici alte greutăți ale vieții nu vor putea atinge pe omul virtuos atâta vreme cât își va ține cugetul destul de sus, încât să poată păși pe urmele Domnului, să-și îndrepte privirea spre viitor și să stăpânească ușor și cu iscusință furtuna care

se ridică de pe pământ. Într-adevăr, despre cei pe care i-au înlănțuit puternic grijile vieții s-ar putea spune că se târăsc pe jos ca niște dobitoace, ca niște păsări prea greoaie, care în zadar poartă aripi".

Sfântul Părinte a preluat scaunul de arhiepiscop al Cezareei într-un moment în care erezia ariană făcea încă mari tulburări în Biserică. De aceea, cu implicarea caracteristică, el nu rămâne indiferent la suferința Bisericii, Trupul lui Hristos, care se afla sub „năpasta rătăcirii ariene". El va lupta cu cei care căutau să strice Biserica tot timpul activității sale, neobosit în argumentări și iscusit în înțelegerea Sfintelor Scripturi, luminat fiind de Duhul Sfânt.

Rezolvările pe care am văzut că le propune Sfântul Vasile cel Mare în problemele care ne interesează pe noi astăzi se traduc printr-o mai bună colaborare a partenerilor sociali în vederea ușurării suferințelor celor nevoiași și năpăstuiți precum și printr-o permanentă implicare a slujitorilor Bisericii în activitatea de a celor aflați în suferințe, necazuri și boli.

Bibliografie:

- *Biblia* sau *Sfânta Scriptură*, tipărită sub îndrumarea PreaFericitului Teoctist, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006
- Sfântul Vasile cel Mare, *Scrieri-Partea a treia*, Colectia „Părinți și Scriitori Bisericești", volumul 12, Ed. I.B.M. al B.O.R., București, 1988
- Zăgrean, Arhid., Prof., Dr., Ioan, *Dogmatica Ortodoxă*, Editura Renașterea, Cluj-Napoca, 2005

Lucrarea cuvântului lui Dumnezeu în vindecarea sufletului, în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur

Arhid. prof. dr. Hrișcă Bogdan-Mihai,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei" Suceava

Sfântul Ioan Gură de Aur rămâne peste veacuri ca o personalitate complexă, cu o minte înaltă, insuflată de Dumnezeu, având o vocație ascetică rar întâlnită, izvorâtă din căutarea permanentă a lui Dumnezeu și din viețuirea cu dor de cer, preocupat mereu de cunoaștere și de afirmarea adevărurilor creștine în fața ereziilor vremii, păstor atent la bunul mers al turmei duhovnicești, om de mare cultură a vremii sale și, în același timp, aproape cei aflați în nevoie, căci nu întâmplător a fost considerat un adevărat ambasador al săracilor. Dar poate mai mult decât prin toate acestea, el se remarcă prin dragostea sa covârșitoare față de cuvântul lui Dumnezeu, consemnat în Sfânta Scriptură, pe care l-a prețuit, l-a cercetat intens și l-a trăit, câștigându-și meritul de a fi cel mai mare exeget creștin, dar și cel mai mare grăitor al cuvântului lui Dumnezeu. În Scriptură Sfântul Ioan nu a căutat un sistem filosofic, ci pe Dumnezeu Însuși. Pentru el cuvântul Scripturii era cuvântul lui Dumnezeu.

Dacă omul n-ar fi păcătuit – spunea Sfântul Ioan Gură de Aur – „ar fi trebuit să nu avem nevoie de ajutorul Sfintelor Scripturi, ci să avem o viață atât de curată încât harul Duhului Sfânt să fi ținut locul Scripturii în sufletele noastre. Și după cum Sfintele Scripturi sunt scrise cu cerneală, tot așa ar fi trebuit ca și inimile noastre să fi fost scrise cu Duhul Sfânt."[1] Dar, întrucât omenirea s-a depărtat de harul acesta, trebuie – ne îndemna el în continuare – să pornim pe o nouă cale: pe calea Sfintelor Scripturi. „La început, Dumnezeu vorbea El Însuși cu oamenii, pe cât le era cu putință oamenilor să-L audă. Așa a venit la Adam; așa l-a certat pe Cain; așa a grăit cu Noe; așa S-a făcut oaspetele lui Avraam. Iar după ce s-a plecat spre răutate firea noastră și ca într-o țară depărtată s-a înstrăinat, atunci le-a trimis cărți ca unora plecați departe, înnoind ca printr-o epistolă prietenia cea veche către noi."[2] Așadar Cel Care ne vorbește prin Scriptură este Însuși Dumnezeu „Stăpânul îngerilor și Domnul celor vii și al celor morți. Acela le-a legiuit pe acestea [scrierile sfinte n.n.]".[3] Drept consecință „chiar dacă ar învia un mort, chiar dacă s-ar pogorî înger din cer, totuși Scripturile sunt mai vrednice de credință decât toate". „Când auzi

[1] Idem, *Omilii la Matei,* trad. Dumitru Fecioru, în P.S.B., vol. 23, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Biserici Ortodoxe Române, București, 1994, *Omil. I, 1,* p. 15-16.
[2] *Ibidem*.
[3] Idem, *Omilii la săracul Lazăr. Despre soartă și providență. Despre rugăciune, despre viețuirea după Dumnezeu,* trad. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005, p. 98.

pe Proorocul zicând: <<Acestea zice Domnul>>, depărtează-te de pământ – ne atenționa Sfântul Ioan – ridică-te și tu la cer, gândește-te Cine este Cel Ce-ți grăiește prin acela".[4]

Cuvântul lui Dumnezeu lucrează în sufletele oamenilor. Roadele acestei lucrări sunt nenumărate. Nu există problematică cu care ne-am putea confrunta sau neajuns sau întrebare cărora să nu le găsim răspunsul prin cercetarea Scripturii. În cele ce urmează doresc să evidențiez însă doar câteva idei ale marelui arhipăstor al Constantinopolului privitoare la rolul cuvântului lui Dumnezeu în vindecarea sufletului omenesc.

Pentru început remarcăm că prin cuvântul lui Dumnezeu ajungem la identificarea stării de păcătoșenie și, mai apoi, ne ferim să trăim în această stare. Spre exemplu, Sfântul Ioan preciza că Psalmii oferă sfaturi „în privința îndepărtării de cei răi". [5] Acesta este motivul pentru care el considera că această carte începe „zicând: <<Fericit bărbatul care n-a umblat în sfatul necredincioșilor>> și mai adaugă <<și pe scaunul pierzătorilor n-a șezut>>".[6] Cuvintele psalmilor ne îndeamnă să ne ferim de lăcomie, de mânie, de furt, de desfrânare, de lăcomie, de fuga după bogăție și slavă deșartă[7]. Faptul că poruncile Scripturii îl îndepărtează pe om de săvârșirea păcatelor este evidențiat și prin istoria vetero-testamentară a poporului evreu. Sfântul Ioan Gură de Aur amintea că membrii poporului ales nici nu conștientizau adesea starea de păcătoșenie în care se aflau, „nici măcar că simțeau greutatea păcatelor lor, iar nesimțind, nici iertarea nu o doreau".[8] De aceea, Dumnezeu „a dat legea, ca să scoată la lumină rănile, și astfel să dorească medicul". Legea „a fost arătătoare a păcatului"[9], întrucât descoperea în mod lămurit răul și-l pedepsea[10].

Mai deplin, în Noul Testament, Mântuitorul mustră păcatul prin cuvântul Său. Dacă în vechime se avea în vedere îndepărtarea omului de fapta păcătoasă, El poruncește oprirea chiar a poftelor și a gândurilor care stau la baza păcatelor, învățând „să nu te mânii, să nu te uiți cu gând de desfrânare la o femeie"[11], căci „cel care nu-i stăpânit de mânie cu atât mai mult nu va ucide; iar cel ce-și înfrânează mânia, cu atât mai mult își va stăpâni mâinile"[12]. „Legile date de Hristos sunt superioare într-adevăr legilor date de Moise, dar scopul Legiuitorului este același. Care este scopul? Să curme răutatea din sufletul nostru și să ne ridice spre o virtute desăvârșită."[13] Dacă în Vechiul Testament, prin cuvântul Său Dumnezeu îl îndepărta pe om

[4] Idem, *Comentariile sau tâlcuirea Epistolei întâi către Corintheni*, traducere din limba elină, după ediția Oxonia, 1847, de arhim. Theodosie Athanasiu, ediție revizuită de Constantin Făgețean, Editura Sophia, București, 2005, *Omil. XXXVI*, p. 393.
[5] Idem, *Comentariile sau explicarea Epistolei către Coloseni, I și II Tesaloniceni a Sfântului Apostol Pavel,* traducere din limba elină, după ediția Oxonia, 1855, de Arhim. Theodosie Athanasiu, București, 1905, *Omil. IX,* p. 109.
[6] *Ibidem.*
[7] *Ibidem.*
[8] Idem, *Comentariile sau explicarea Epistolei către Galateni*, traducere din limba elină, ediția Oxonia, 1852, de Arhim. Theodosie Athanasiu, Tipografia „Dacia", Iași, 1901, p. 80.
[9] *Ibidem.*
[10] *Ibidem.*
[11] Idem, *Omilii la Matei…, Omil. XVI, 3*, p. 201.
[12] *Ibidem, Omil. XVI, 5*, p. 205.
[13] Idem, *Despre feciorie. Apologia vieții monahale. Despre creșterea copiilor,* trad. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2001, p. 29.

de păcat, tăind – după cum preciza Sfântul Ioan – fructul păcatului, cuvântul lucrează în Noul Testament, smulgând și rădăcina păcatului. În vechime cuvântul oprea cursul răutății, acum el îi seacă și izvorul.[14]

Este important să reținem că prin cuvântul Său, Dumnezeu nu ne mustră doar pentru păcatele noastre și ne îndeamnă să ne îndepărtăm de ele, ci ne oferă și leacul tămăduitor pentru aceste păcate sau patimi, căci, spunea Sfântul Ioan, cuvântul lui Dumnezeu „este pentru toți, fiecare va afla din el leac pentru nevoia sa”[15]. Cuvântul „scos din dumnezeieștile Scripturi înmoaie mai bine decât focul un suflet învârtoșat și-l face în stare să săvârșească orice lucru bun”.[16] El rodește întrucât acționează asemenea unui „leac, împotriva patimilor noastre, ca să putem scăpa de pedeapsa ce atârnă deasupra capetelor noastre”.[17] Puterea tămăduitoare a cuvântului lui Dumnezeu este atât de mare încât „nu este patimă sufletească sau trupească, din cele care supără pe oameni, care să nu-și poată găsi leacul în Sfânta Scriptură”.[18] Cuvântul lui Dumnezeu este chiar „mai tăios ca orice cuțit, cuvânt care taie desăvârșit tot putregaiul păcatului și nu pricinuiește durere celui ce-i tăiat. Nu am foc în dreapta mea – spunea el – ci învățătură mai tare ca focul; am învățătură care nu arde, dar oprește întinderea păcatului; învățătură care, în loc de dureri, pricinuiește celui scăpat de păcat multă desfătare. Aici, pentru vindecare, nu-i nevoie de timp îndelungat, de osteneli și de bani! E de ajuns numai să voiești, și am și săvârșit toată virtutea.”[19]

Pentru a evidenția într-un mod cât mai lămurit roadele care se nasc din lucrarea cuvântului lui Dumnezeu, Sfântul Ioan aseamănă acest cuvânt cu un izvor, spunând că „după cum cei care stau lângă izvor se desfată cu răcoreala apei, și, udându-și mereu fața pe timp de zăduf, alungă nădușeala și sting repede setea care-i chinuia, pentru că au, din izvor, aproape leacul, tot așa și cel care stă lângă izvorul dumnezeieștilor Scripturi: de vede că-l supără flacăra păcătoasă a poftei, alungă repede văpaia, udându-și sufletul cu apele acelea; de-l supără mânie arzătoare, clocotindu-i inima ca o căldare sub care arde focul, potolește îndată nerușinata patimă, picurând o picătură din izvor. Din toate gândurile rele, ca din mijlocul văpăii, ne smulge sufletul citirea dumnezeieștilor Scripturi.”[20]

Sfântul Ioan ne oferă chiar câteva exemplificări concrete, prin care înfățișează rodirea cuvântului lui Dumnezeu în sufletele ascultătorilor. Astfel, Sfântul Apostol Pavel i-a potolit și i-a îmblânzit prin cuvânt pe îngâmfații și semeții corinteni”[21], care se lăudau „tocmai cu fapte

[14] Idem, Idem, *Omilie la cuvântul apostolic ce spune: „Dar având același duh ...,* în *Despre schimbarea numelor. Despre răbdare. Despre milostenie. Despre tăria credinței. Despre propovăduirea Evangheliei,* trad. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006, p. 284-285.
[15] Idem, *Omilia „Acest început al minunior...”,* în *Cateheze maritale. Omilii la căsătorie,* trad. Marcel Hancheș, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2004, p.141.
[16] Idem, *Omilii la Matei..., Omil. II, 6,* p. 36.
[17] Idem, *Omilii la săracul Lazăr..., Omilia VII*, p. 155.
[18] Idem, *Omilii la Facere I*, trad. D. Fecioru, în „Părinți și Scriitori Bisericești” (PSB), vol. 21, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987, *Omil. XXIX, 1,* p. 363.
[19] Idem, *Cuvânt la pilda celui ce datora zece mii de talanți*, în *Omilii la săracul Lazăr...,* p. 225.
[20] Idem, *Despre folosul citirii Scripturii...,* în *Omillii la săracul Lazăr...,* p. 332.
[21] Idem, *Omilii la Matei..., Omil. II, 6,* p. 36.

de care trebuiau să se rușineze și să-și acopere fețele”.[22] Cuvântul rostit de acest Apostol „a curățit întreaga lume; acest glas a dezlegat bolile, a scos răutatea, a readus adevărul cel întru Hristos, și în Duhul lui Hristos a colindat pământul de la Răsărit la Apus”.[23] La fel se întâmplă și în cazul celorlalți Apostoli. Prin cuvântul lui Dumnezeu, rostit prin gura lor, „au semănat cuvântul credinței, au tăiat spinii, au smuls vechile obiceiuri și au sădit pretutindeni legile lui Hristos”[24], iar popoarele care ascultau s-au depărtat „de la vechiurile obiceiuri”.[25]

Fiind mereu lucrător în sufletul fiecărui ascultător, cuvântul lui Dumnezeu rodește ori de câte ori ne amintim anumite episoade din Sfânta Scriptură. Spre exemplu, Sfântul Ioan Hrisostom evidențiază că citind despre nașterea Domnului de la Duhul Sfânt și din Fecioara Maria (cf. Mt. 1, 18), „cel ce aude aceste cuvinte este luat imediat de iubirea față de feciorie, admiră această naștere minunată;… dacă ești bogat, tu nu te vei mai îngriji de bogății, când vei fi învățat că această logodnică a unui tâmplar, stând într-o casă săracă, este Maica Domnului; dacă ești sărac, tu nu vei mai roși pentru sărăcia ta, atunci când vei fi învățat că Creatorul lumii n-a roșit să locuiască într-o iesle smerită. Dacă meditați la aceste lucruri spunea Sfântul Ioan – nu veți mai fura, nu veți mai lăcomi, nu veți mai răpi bunul altuia, ci mai bine veți iubi sărăcia și veți disprețui bogățiile; prin aceea veți alunga din sufletul vostru toate relele și orice viciu. Și încă, atunci când Îl veți vedea pe Iisus culcat într-o iesle, nu veți avea invidie ca să-i dați fiului vostru o haină țesută cu aur, nici femeii tale un pat împodobit cu argint; și odată liberi de aceste ocupații zadarnice, nu vă veți mai da la lăcomie și la răpiri.”[26]

Ferm convins de faptul de lucrarea cuvântul lui Dumnezeu în sufletul bolnav de păcate, Sfântul Ioan încuviințează că nici măcar vicleanul demon nu mai îndrăznește să ne atace când citim Sfintele Scripturi, „pentru că știe că încercarea lui e zadarnică și că îndrăzneala se întoarce pe capul lui”.[27]

Sfântul Ioan Gură de Aur a dorit mereu să-i împărtășească pe cei care îl ascultau de această lucrare a cuvântului lui Dumnezeu, îndemnând ca „fiecare din ascultători să ia leacul potrivit. Cel cu păcate să pună capăt trândăviei, să nu meargă mai departe, ci cu sârguința pe care o va arăta să se ridice și să-și îndrepte păcatele; cel fără de păcate să se întărească și mai mult, ca să nu fie prins în lațul diavolului și nici să mai păcătuiască vreodată”.[28]

Este cu neputință – spunea Sfântul Ioan Gură de Aur – „să ajungă neroditor un cuvânt răspândit în auzul atâtora”.[29] Chiar dacă acel cuvânt nu va aduce rodul său imediat, totuși cei care l-au ascultat nu vor mai săvârși păcatele la fel ca înainte, căci de acum înainte vor fi mustrați de conștiință. „Iar dacă cineva se rușinează – menționa Sfântul mai departe – dacă

[22] *Ibidem.*
[23] Idem, *Omilii la Epistola către Romani,* trad. de Arhiereu Theodosie Athanasiu, ed. revizuită și îngrijită de Cezar Păvălașcu și Cristian Untea, Editura Christiana, București, 2005, *Omil. XXXII,* p. 555.
[24] Idem, *Omilii la Facere I…, Omil. XXVIII, 4,* p. 358-359.
[25] *Ibidem.*
[26] Idem, *Comentar la Evanghelia de la Ioan,* trad. Ghe. Băbuț, Editura Pelerinul Român, Oradea, 2005, *Omil. LIII, 3,* p. 262.
[27] Idem, *Omilii la Facere II*, trad. Dumitru Fecioru, în P.S.B., vol. 22, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Biserici Ortodoxe Române, București 1989, *Omil. XXXVII, 1*, p. 41.
[28] Idem, *Omilii la Facere I…, Omil. VI, 3*, p. 80.
[29] Idem, *Omilii la săracul Lazăr…, I*, p. 25-26.

osândește faptele sale, atunci fapta aceasta este început de mântuire, de minunată schimbare."[30] De aceea, el îndemna: „Ascultă chiar dacă nu faci! Că din auzit vine făcutul! Chiar dacă nu faci, ajungi, de îți este rușine de păcat! Chiar dacă nu faci, ajungi, de îți schimbi părerea! Chiar dacă nu faci, ajungi, de te osândești tocmai pentru ceea ce nu faci. Iar această osândire a ta de unde vine? E rodul cuvintelor mele! Când spui: Vai, am auzit, și n-am făcut, acest vai este începutul schimbării tale în bine."[31]

Cele expuse sunt doar câteva cuvinte ale Marelui Ioan Gură de Aur, rostite acum mai bine de 1600 de ani, dar care nu s-au învechit ca alte cuvinte ale lumii vechi, pentru că ele sunt mărturii ale vieții în Hristos, Care este „ieri și azi și în veci Același" (Evr. 13, 8). Primiți-le ca pe o invitație spre lecturarea operei celui care a iubit cu dor adânc cuvântul lui Dumnezeu și ca pe o dovadă de netăgăduit a lucrării acestui cuvânt în sufletul fiecăruia dintre noi.

Bibliografie:

- Sfântul Ioan Gură de Aur, *Cateheze maritale. Omilii la căsătorie*, trad. Marcel Hancheș, Editura Oastea Domnului, Sibiu, 2004
- Idem, *Comentariile sau explicarea Epistolei către Coloseni, I și II Tesaloniceni a Sfântului Apostol Pavel*, traducere din limba elină, după ediția Oxonia, 1855, de Arhim. Theodosie Athanasiu, București, 1905
- Idem, C*omentariile sau tâlcuirea Epistolei întâi către Corintheni, traducere din limba elină*, după ediția Oxonia, 1847, de arhim. Theodosie Athanasiu, ediție revizuită de Constantin Făgețean, Editura Sophia, București, 2005
- Idem, C*omentariile sau tâlcuirea Epistolei a doua către Corintheni*, trad. Theodosie Athanasiu, ediție revizuită de Constantin Făgețean, Editura Sofia, București, 2007
- Idem, *Comentariile sau explicarea Epistolei către Galateni, traducere din limba elină*, ediția Oxonia, 1852, de Arhim. Theodosie Athanasiu, Tipografia „Dacia", Iași, 1901
- Idem, *Despre schimbarea numelor. Despre răbdare. Despre milostenie. Despre tăria credinței. Despre propovăduirea Evangheliei*, trad. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2006
- Idem, *Omilii la Facere I*, trad. D. Fecioru, în „Părinți și Scriitori Bisericești" (PSB), vol. 21, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1987
- Idem, *Omilii la Matei*, trad. Dumitru Fecioru, în P.S.B., vol. 23, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Biserici Ortodoxe Române, București, 1994
- Idem, *Omilii la Epistola către Romani*, trad. de Arhiereu Theodosie Athanasiu, ed. revizuită și îngrijită de Cezar Păvălașcu și Cristian Untea, Editura Christiana, București, 2005
- Idem, *Omilii la săracul Lazăr. Despre soartă și providență. Despre rugăciune, despre viețuirea după Dumnezeu*, trad. Dumitru Fecioru, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2005

[30] *Ibidem.*
[31] *Ibidem, VI…,* p. 128-129.

Hristos Doctorul trupurilor și al sufletelor noastre

Pr. prof. Iftodi Marian Liviu,
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Dumbrăvița, Botoșani

În Sfânta Scriptură, boala este înțeleasă, în primul rând, ca o alterare a sănătății, iar din acest punct de vedere, ea poate cuprinde atât infirmități ale sufletului, cât și ale trupului.

Mântuitorul Hristos este prezentat încă din Vechiul Testament ca fiind Cel ce a asumat neputințele, bolile și suferințele noastre: "El fusese străpuns pentru păcatele noastre și zdrobit pentru fărădelegile noastre. El a fost pedepsit pentru mântuirea noastră și prin rănile Lui noi toți ne-am vindecat" (Isaia 53, 4). În rănile Lui se găsește vindecarea oamenilor, adică El nu este doar Unul Care vindecă, ci Unul Care suferă și vindecă, în același timp, Unul Care ia asupra Sa suferințele și bolile umanității întregi. El Se identifică cu natura umană slăbită prin păcat, deși nu are păcat; El nu vindecă din exterior, ci din interior. Vindecarea Sa este în primul rând compasiune, adică împreună-pătimire cu oamenii suferinzi.

În Noul Testament bolnavii cer vindecare de la Mântuitorul Iisus Hristos, iar ucenicii Lui vindecă și ei, dar cu puterea dată lor de Dumnezeu. În Sfintele Evanghelii vedem ce rol mare are activitatea de vindecare a Mântuitorului. El nu doar predică, ci așa cum spune Evanghelia: "Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia Împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor" (Matei 9, 35). Întotdeauna în jurul lui Iisus se aflau oameni care veneau pentru vindecare sufletească și trupească. Numărul mare al vindecărilor din Sfintele Evanghelii ne arată cât de importantă era, pentru misiunea lui Iisus în lume, vindecarea. Într-un anume sens, vindecarea însăși devine o predică, un mod de a proclama puterea și prezența plină de compasiune a lui Dumnezeu-Omul între oameni. De pildă, vedem cum Mântuitorul Hristos vindecă: un lepros sluga sutașului în Capernaum, soacra lui Petru, cei doi demonizați din ținutul Gadarei, slăbănogul din Capernaum doi orbi și un mut din Capernaum; un lunatic, fiica femeii cananeence orbul din Betsaida, o femeie care de doisprezece ani avea curgere de sânge, femeia gârbovă, cei zece leproși, orbul din Ierihon; slăbănogul de la scăldătoarea Vitezda orbul din naștere. De asemenea, Mântuitorul Hristos săvârșește și trei minuni de înviere din morți, și anume, învia pe: fiul văduvei din Nain, fiica lui Iair și pe Lazăr, prietenul Său Din versetele de la Sfântul Evanghelist Matei (4, 23; 9, 35; 11, 4-5) și Sfântul Evanghelist Luca (9, 11), unde se spune că „mulțimile, aflând, au mers după El și El, primindu-le, le vorbea despre împărăția lui Dumnezeu, iar pe cei care aveau trebuință de vindecare îi făcea sănătoși”, înțelegem că vindecările pe care Mântuitorul le săvârșește sunt semnul prezenței Împărăției lui Dumnezeu în lume. Deci, vindecările au și un

sens profetic, și anume ele sunt inaugurarea sau începutul unei vindecări finale, care se va realiza într-un cer nou și un pământ nou, în care nu va mai fi lacrimă și moarte (cf. Apocalipsa 21, 1, 4), pentru că Învierea de obște va fi vindecarea definitivă a tuturor oamenilor de moarte și de stricăciune.

Adesea, iertarea păcatelor este începutul sau temelia vindecărilor pe care le săvârșește Mântuitorul Iisus Hristos. Slăbănogului sau paraliticului îi spune mai întâi: „Îndrăznește, Fiule! Iertate sunt păcatele tale" (Matei 9, 2). Și apoi îi spune: Ia-ți patul tău și mergi la casa ta (Matei 9, 6). Iertarea păcatelor este ea însăși o vindecare a sufletului, pentru că boala cea mai profundă a sufletului este păcatul. Păcatul înseamnă despărțirea de Dumnezeu, ruperea comuniunii sau căderea din comuniunea de iubire cu Dumnezeu, de aceea păcatul mai este numit și neascultare. Când decide să vindece trupul, Hristos Domnul mai întâi iartă sufletul și îl eliberează din legăturile păcatului. Apoi, vindecarea sufletului antrenează și vindecarea trupului. Vindecările Mântuitorului au un sens profetic, și anume mântuirea omului sau dobândirea vieții veșnice

Vindecarea de o boală trecătoare nu este totul și nu este ultimul scop al venirii Mântuitorului Hristos în lume, ci vindecarea de păcat și de moarte, de păcat și de consecința lui ultimă care este moartea (cf. Romani 6, 23). Din această perspectivă, credința pe care o cere Hristos celor bolnavi vizează mântuirea ca dobândire a vieții veșnice, care înseamnă vindecarea de moartea păcatului ca despărțire a omului de Dumnezeu.

Sfinții Apostoli, la fel ca Mântuitorul Iisus Hristos, când vindecă trupul și sufletul, o fac tot ca un gest profetic al mântuirii, în vederea vindecării finale, desăvârșite și definitive. Ceea ce trebuie să remarcăm însă este faptul că ucenicii nu vindecă pe cei bolnavi cu puterea proprie, ci în numele lui Iisus, adică ei sunt purtători ai vindecării, ca unii care au primit darul vindecării, însă nu sunt ei izvorul vindecării, ci Mântuitorul Hristos, Care este Viața însăși, adică Viața veșnică. El are viață în Sine ca și Tatăl și o dăruiește cui voiește El (cf. Ioan 5, 26). Iisus Hristos nu este doar Cel înviat, ci și Învierea - „Eu sunt Învierea și Viața" (Ioan 11, 25).

Astăzi, Hristos, Cel ce „în vremea aceea" vindeca orice boală și orice neputință în popor (cf. Matei 9, 35), este prezent în Biserică - Trupul Său tainic. De aceea, Sfintele Taine ale Bisericii sunt o formă a prezenței active a lui Hristos în lume prin harul Duhului Sfânt. Ele sunt, cum spunea părintele profesor Dumitru Stăniloae, multipla dăruire a lui Hristos. Sfânta Scriptură și Sfânta Tradiție ne arată că Sfintele Taine nu sunt simple instrumente ale harului, ci forme de prezență și de dăruire a iubirii vindecătoare a lui Hristos. Așa cum a vindecat o mulțime de orbi și ologi atunci, Hristos-Vindecătorul este și acum prezent și lucrător în Sfintele Taine ale Bisericii Sale care sunt lucrări de vindecare și mântuire. În Taina Sfântului Maslu, Hristos este Cel ce vindecă prin preot. Nu Biserica singură mântuiește, ci Hristos prin Biserică, pentru că ea este Trupul tainic al lui Hristos, iar El este Capul ei.

După Învierea Sa din morți și înainte de Înălțarea Sa la cer, Domnul Iisus Hristos spune ucenicilor: „Eu cu voi sunt în toate zilele, până la sfârșitul veacului" (Matei 28, 20). Prin aceste

cuvinte înțelegem că Domnul Hristos este prezent în Biserică în mod nevăzut, dar lucrător prin harul Său. Și precum a săvârșit vindecări în timpul activității Sale pământești, tot așa săvârșește vindecări și acum în Biserică. În Epistola Sfântului Apostol Iacob se spune: „Este vreunul dintre voi în suferință? Să se roage. Este cineva cu inimă bună? Să cânte psalmi. Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și, de va fi făcut păcate, se vor ierta lui. Mărturisiți-vă deci unul altuia păcatele și vă rugați unul pentru altul, ca să vă vindecați, că mult poate rugăciunea stăruitoare a dreptului” (Iacob 5, 13-16).

Aici vedem temeiul Tainei Sfântului Maslu sau al Tainei ungerii bolnavilor. Se cere ca preoții Bisericii să se roage, desigur, împreună cu toată obștea. Dar de ce preoții? Pentru că lor, ca urmași ai Apostolilor, în mod deosebit, li s-a dat darul iertării păcatelor sau darul vindecării de păcat. Puterea iertării păcatelor este puterea lui Dumnezeu dăruită de Hristos ucenicilor Săi după Învierea Sa din morți, după ce El a biruit suferința și moartea. Nu a dăruit ucenicilor Săi această putere înainte, ci după ce a vindecat natura Sa umană de orice suferință, cauzată de păcatele (răutățile) oamenilor.

Așadar, puterea de iertare a păcatelor ca putere vindecătoare este necesară vindecării trupului. Iar rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica. Deci, Domnul este lucrător prin preoți și prin Biserica întreagă, prin puterea rugăciunii celor care cred în Hristos. Oamenii se roagă, a lor este rugăciunea, însă a lui Hristos Domnul este lucrarea de vindecare. Preoții pun mâinile pe cei bolnavi, îi ung cu untdelemn sfințit, dar vindecarea se dăruiește prin harul Duhului Sfânt, căci untdelemnul este semnul lucrării Duhului Sfânt Cel de viață făcător, este semnul văzut al harului care vindecă, al binecuvântării și al compasiunii. Untdelemnul era, în Antichitate, un medicament natural folosit pentru vindecare, dar în Sfântul Maslu puterea lui vindecătoare de păcat și boală vine prin harul dumnezeiesc, care dăruiește iertarea păcatelor ca bază a vindecării sufletului și a trupului. Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui. Cu alte cuvinte, Taina Sfântului Maslu ca Sfântă Taină specială de vindecare săvârșită de Biserică se întemeiază pe puterea vindecătoare a lui Hristos prezent în Biserica Sa, care este Trupul Său tainic.

Așadar, Taina Sfântului Maslu este Sfântă Taină a vindecării bolnavilor în modul cel mai explicit, din punctul de vedere al Sfintei Scripturi. Există, însă, tot pentru vindecare - mai ales sufletească - și o altă lucrare a Bisericii, și anume Taina Pocăinței sau a Spovedaniei, întrucât foarte adesea, dar nu întotdeauna, multe din bolile fizice ale oamenilor sunt cauzate de bolile sufletului. În acest sens, vindecarea sufletului de patimi egoiste, ca ură, lăcomie, răutate, invidie și dispreț, contribuie la sănătatea întregului organism.

Biserica este în primul rând un „spital” pentru vindecarea de păcate. Pentru unii Sfinți Părinți de odinioară conta mai puțin dacă trupul era sănătos sau nu. Unii chiar se întristau dacă trecea vreun an-doi și nu mai sufereau de vreo boală. Ei foloseau pedagogia bolii ca o aducere

aminte de moarte, ca o conștientizare a faptului că omul nu se poate încrede deplin în sănătatea lui trupească, în propriile forțe limitate. Pe aceștia îi interesa foarte mult sănătatea sufletului, și anume dacă sunt împăcați cu Dumnezeu și cu semenii, dacă pot iubi pe Dumnezeu și pe semeni. Primul semn al bolii sufletului este constatarea faptului că omul nu se mai roagă, nu mai mulțumește lui Dumnezeu pentru darul vieții. Când omul nu se mai roagă înseamnă că sufletul său este bolnav, că nu mai respiră spiritual, rugăciunea fiind respirația sufletului în comuniunea iubirii smerite și milostive. Cu cât se roagă mai mult omul, cu atât sufletul lui se află în mișcare de creștere în comuniune cu Dumnezeu. Când nu se mai roagă lui Dumnezeu, sufletul scade și decade spiritual. Prin urmare, terapia duhovnicească folosește rugăciunea ca fiind singurul medicament care nu poate fi înlocuit cu nimic. Întrucât păcatul ca boală a sufletului este ruperea comuniunii cu Dumnezeu, rugăciunea este refacerea comuniunii cu Dumnezeu, este începutul însănătoșirii omului. De aceea, Sfinții Părinți spun că rugăciunea este respirația sufletului, termometrul vieții duhovnicești, izvor de iubire curată și smerită.

Am văzut cum prin Sfântul Maslu puterea vindecătoare a lui Hristos din Sfintele Evanghelii se manifestă în lucrarea de vindecare a Bisericii. Această lucrare a inspirat Biserica să organizeze și instituții de vindecare, pentru ca puterea vindecătoare a lui Hristos să fie arătată într-o formă mai eficientă, mai organizată, ca răspuns al iubirii omului față de iubirea lui Dumnezeu. Evanghelia vindecărilor lui Hristos și Sfânta Taină a vindecării (Sfântul Maslu) au inspirat înființarea de bolnițe de către Biserică, infirmerii în mănăstiri și în parohiile mari, spitale, leprozerii, ospicii etc. Exemplul clasic al unei instituții de acest gen este Vasiliada - opera filantropică a Sfântului Vasile cel Mare, în secolul al IV-lea.

Deci, lucrarea filantropică a Bisericii este Evanghelia iubirii milostive a lui Hristos adusă în actualitate. Ea nu este o influență romano-catolică, protestantă sau umanist-secularizată, ci este revenirea la ceea ce Hristos săvârșește în Evanghelie: vestește iubirea, dar și vindecă boala. Biserica nu se poate mărgini doar la vestirea cuvântului și la cântare. Ea are Sfinte Taine ale vindecării - cum sunt Taina Maslului și a Pocăinței -, dar și instituții sau așezăminte ale vindecării de boală și înstrăinare, adică: spitale, infirmerii, cabinete medicale, case pentru bătrâni, cămine pentru copii orfani etc. Există în jurul nostru încă multă suferință, multă singurătate, multă boală sufletească și trupească, pentru că este și multă lipsă de iubire adevărată, nepătimașă, duhovnicească, lipsă de iubire sfântă care izvorăște din iubirea milostivă a lui Hristos.

În concluzie, subliniem faptul că un creștin, care deși nu poate ajunge la vindecarea trupului lui, nu trebuie totuși să cadă în deznădejde. Problema existențială cea mai profundă a omului, dincolo de tratarea medicală, este aceea că, dacă nu poate scăpa de o boală, să îi dea totuși un sens. Într-o carte scrisă de un medic creștin, cu titlul ”În fața suferinței”, se spune că foarte multe genii, oameni mari, au ajuns mari și pentru că au știut să transforme o neputință sau o infirmitate într-o lucrare de depășire a stării de suferință; adică i-au dat suferinței un sens

din interior și astfel au biruit-o spiritual, chiar dacă aceasta a continuat să persiste fizic. Foarte adesea, calamități naturale sau boli grele au determinat oamenii să găsească soluții și să dezvolte medicina, să dezvolte tehnica, iar multele încercări prin care a trecut persoana umană au făcut ca spiritul creator din om să biruiască suferința, dându-i sens pe un alt plan.

În această privință, avem exemplul Sfântului Apostol Pavel, care a vindecat o mulțime de oameni, deși el însuși era bolnav trupește. Dar boala sa fizică nu l-a împiedicat să fie cel mai mare misionar. Cunoscându-și boala, de trei ori a rugat pe Dumnezeu ca să-l vindece, iar a treia oară i s-a răspuns: „Îți este de ajuns harul Meu, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune" (cf. II Corinteni 12, 7-9). Cu alte cuvinte, prin neputința fizică a omului, uneori marcată de o boală, de o infirmitate, se poate dezvolta puterea lui spirituală, care vine din legătura lui cu Dumnezeu. De aceea, foarte adesea, boala, în pedagogia divină, este o încercare, un examen, o încercare de fidelitate față de Dumnezeu, o încercare a persoanei care suferă și o încercare a persoanelor care se află în jurul celui suferind.

Dacă, la un moment dat, cineva iubește o persoană, iar după ce constată că persoana respectivă este bolnavă nu o mai iubește, înseamnă că iubirea sa a fost foarte superficială. Sau dacă omul Îl iubește pe Dumnezeu numai atunci când îi merge bine, iar când vine încercarea nu-L mai iubește, nu mai crede în El, se revoltă, aceasta înseamnă că omul respectiv nu a dat un sens mântuitor încercării sale prin boală, prin suferință.

Pedagogia bolii, ca formă de smerenie și de apropiere de Dumnezeu, este o taină. De aceea, noi în această taină vedem pe Hristos prezent în cel bolnav, dar și în medicul care tratează pe cel bolnav. Nimic nu este, din perspectivă filantropică, mai paradoxal decât prezența lui Hristos deodată în cel bolnav și în cel care-l vindecă. Criteriul Judecății de apoi, al evaluării libertății omului în istorie, este iubirea lui față de semeni săi. Cât de sănătoasă sufletește a fost o persoană cât a trăit în lume se vede din cât de mult a iubit pe semenii săi. Mântuitorul spune: „Am fost bolnav și nu M-ați cercetat" (Matei 25, 43). Nu spune că nu ați cercetat pe cei bolnavi, ci nu M-ați cercetat! Adică El se identifică cu acele persoane care au nevoie de iubirea semenilor lor - cu cel bolnav, flămând, fără haine, întemnițat. Tocmai unde demnitatea umană este umilită mai mult, acolo este Hristos prezent mai intens. Astfel, bolnavul devine un loc al prezenței lui Hristos. Aceasta a fost și motivația cea mai puternică a operei filantropice a Bisericii: întâlnirea cu Hristos în fiecare om suferind. În același timp, Hristos este numit Doctorul sufletelor și al trupurilor și pentru că El folosește medicul ca fiind mâna Sa vindecătoare. Hristos, ca să ajute pe unii oameni, folosește mâinile altor oameni. Astfel, omul împrumută mâinile lui, inteligența și priceperea lui lucrării milostive și vindecătoare a lui Hristos.

Bolnavul care are nevoie de vindecare cuprinde tainic în el prezența lui Hristos, Care prin bolnavi îi cheamă pe oameni să exerseze iubirea lor milostivă și smerită față de semeni. În același timp, când omul ajută la alinarea suferinței și la vindecare, Hristos este prezent și în cel ce ajută. Hristos este Bolnavul care ne cere iubirea noastră și tot El este Doctorul care Se

folosește de iubirea noastră pentru a arăta iubirea Lui în lume. Astfel, atunci când omul lucrează pentru vindecare și pentru alinarea suferinței, el lucrează împreună cu Hristos.

Bibliografie:

- *Biblia* sau *Sfânta Scriptură*, E.I.B.M.B.O.R, Tipărită cu Binecuvântarea Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, București, 2013
- Bissias, Pr. David G., *Sfântul Maslu - Taina vindecării*, Traducere: Dragoș Dâscă, Ed. Doxologia, Iași, 2012
- Dahlke, Ruediger, *Boala ca simbol*, Ed. Adevăr Divin, București, 2019
- Larchet, Jean-Claude, *Terapeutica bolilor spirituale*, Ed. Sophia, București, 2006
- Vlachos, Ierotheos, *Boala și tămăduirea sufletului*, Traducere de Teofan Munteanu, Ed. Sophia, București, 2022

Lucrarea pastorală a bisericii și a slujitorilor ei pentru îngrijirea bolnavilor în zilele noastre

Prof. Ilina Elena,
Școala Gimnazială nr. 1 „Valea Danului” Argeș

Lucrarea pastorală a Bisericii și a slujitorilor săi în îngrijirea bolnavilor reprezintă un aspect fundamental al misiunii creștine. Această activitate pastorală nu se limitează doar la oferirea sprijinului spiritual, ci implică și acțiuni practice care să aducă alinare și îngrijire celor aflați în suferință.

Slujitorii bisericești, în special preoții, oferă consiliere și încurajare bolnavilor și familiilor acestora. Ei aduc un cuvânt de speranță și vindecare prin împărtășirea învățăturilor biblice și a principiilor spirituale. Acestea reprezintă aspecte fundamentale ale lucrării pastorale în îngrijirea bolnavilor.

Slujitorii bisericești oferă consiliere spirituală bazată pe învățăturile biblice. Ei ajută bolnavii să găsească sens și scop în suferința lor, îndrumându-i spre credință și încredere în Dumnezeu în ciuda circumstanțelor dificile. Prin împărtășirea înțelepciunii religioase și a învățăturilor tradiționale, slujitorii bisericești oferă ghidare în privința modului în care bolnavii pot aborda spiritualitatea în timpul bolii și al recuperării. Consilierea pastorală are și rolul de a întări credința și speranța. Slujitorii bisericești încurajează bolnavii să privească dincolo de suferință, să găsească speranță în credință și să vadă suferința ca pe o oportunitate de creștere spirituală. Bolnavii pot avea îndoieli și frici legate de boală și de viitor. Slujitorii bisericești oferă un spațiu în care aceste sentimente pot fi exprimate și abordate, aducând liniște și confort prin credință. Slujitorii bisericești încurajează bolnavii să își cultive o viață de rugăciune personală. Rugăciunea devine un mijloc de comunicare cu Dumnezeu și de găsire a puterii necesare pentru a traversa momentele dificile.

În situațiile în care bolnavii se confruntă cu decizii medicale complexe, slujitorii bisericești oferă sfaturi în conformitate cu valorile și principiile religioase ale individului, ajutându-i să ia decizii informate și în concordanță cu credința lor. Bolnavii se pot confrunta cu pierderi, fie că este vorba de sănătate, independență sau relații. Slujitorii bisericești sunt prezenți pentru a oferi confort, ajutându-i să își depășească doliul și să găsească consolare în credință.

Consilierea și încurajarea reprezintă astfel elemente esențiale ale asistenței pastorale, aducând suport spiritual și emoțional în cadrul procesului de îngrijire a bolnavilor.

O parte esențială a lucrării pastorale este rugăciunea pentru cei bolnavi. Preoții vizitează bolnavii acasă sau în spitale, oferind rugăciuni, împărtășanie și alte slujbe religioase care aduc alinare și pace sufletească. Acestea reprezintă un aspect vital al lucrării pastorale în îngrijirea bolnavilor. Preoții oferă rugăciuni care aduc alinare și liniște în inimile bolnavilor. Aceste rugăciuni sunt concepute pentru a oferi consolare și pentru a-i ajuta pe cei bolnavi să își găsească pacea în credința lor. Un moment important în asistența pastorală este împărtășania, în care preoții oferă Sfânta Împărtășanie celor care doresc să primească. Acest sacrament aduce apropierea de Dumnezeu și contribuie la întărirea spirituală a bolnavilor. Ele pot implica atât ritualuri colective, cât și rugăciuni personalizate pentru fiecare individ.

Preoții se roagă nu doar pentru bolnav, ci și pentru familia și cei dragi ai săi. Rugăciunile pentru susținerea celor din jur, inclusiv pentru familiile care îngrijesc persoanele bolnave, sunt un aspect important al lucrării pastorale. În ciuda provocărilor, rugăciunile de mulțumire sunt încurajate, ajutând persoanele bolnave să își concentreze atenția asupra aspectelor bune ale vieții și să recunoască binecuvântările în ciuda suferinței. În momentele critice, precum intervențiile chirurgicale sau stadiile avansate ale bolilor, preoții oferă rugăciuni speciale pentru putere, încredere și îndrumare. Aceste momente sunt privite ca oportunități de comuniune spirituală între bolnav și divinitate. Ele au scopul de a întări credința persoanelor bolnave. Ele aduc un sentiment de prezență divină și de grijă continuă, ajutându-i să treacă prin experiența bolii cu încredere și speranță.

Rugăciunile și slujbele religioase reprezintă un mijloc prin care slujitorii bisericești oferă sprijin spiritual bolnavilor, contribuind la tăria credinței și aducând pacea interioară în timpul dificultăților. Iată te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai păcătuiești, ca să nu fie ceva mai rău. (Ioan 5, 14)

În fața unor decizii medicale dificile, slujitorii bisericești pot oferi sfaturi morale și spirituale. Aceștia pot ajuta la înțelegerea și acceptarea planurilor de tratament, oferind ghidare în lumina credinței. Preoții pot lucra împreună cu cei bolnavi pentru a examina opțiunile medicale din perspectiva conștiinței morale. Prin discuții și rugăciuni, pot ajuta persoana să își clarifice valorile și să ia decizii care sunt în armonie cu credința lor. Slujitorii bisericești pot contribui la explicarea clară a opțiunilor medicale și a riscurilor implicate. Alegerea unui tratament sau a unei intervenții medicale poate aduce cu sine temeri și anxietate. Slujitorii bisericești pot oferi un suport emoțional, ajutând la gestionarea acestor sentimente și oferind încurajare pentru a înfrunta cu încredere deciziile medicale. În situații în care deciziile medicale ridică întrebări etice, preoții pot oferi consiliere și discuții în jurul aspectelor morale ale situației. Ei îi pot încuraja pe cei bolnavi să găsească răspunsuri în cadrul credinței lor și să adopte decizii care să corespundă valorilor lor. Slujitorii bisericești pot sublinia importanța consultării cu profesioniști medicali pentru a obține informații complete și detaliate despre opțiunile de tratament. Sfătuirea în luarea deciziilor medicale face parte dintr-o abordare holistică a îngrijirii

bolnavilor, asigurându-se că aceștia beneficiază nu doar de sprijin medical, ci și de îndrumare spirituală în fața unor alegeri delicate și importante.

Biserica și comunitatea pot oferi sprijin practic pentru bolnavi și familiile acestora. Acest sprijin poate consta în aducerea de alimente, oferirea de transport sau ajutor în rezolvarea altor nevoi materiale. Ele pot organiza colecte de alimente sau furnizarea de mese pregătite pentru cei bolnavi și familiile acestora. Acest sprijin asigură că aceștia au acces la nutriție adecvată și se pot concentra pe procesul de vindecare. Oferirea de servicii de transport pentru a ajuta bolnavii să ajungă la consultații medicale, tratamente sau alte activități necesare pentru îngrijirea lor. Acest sprijin logistic facilitează accesul la îngrijirea medicală.

Comunitatea poate oferi ajutor în gestionarea sarcinilor casnice și a gospodăriei pentru cei bolnavi sau pentru familiile care se ocupă de un membru bolnav. Curățenie, cumpărături sau alte activități zilnice pot fi ușurate prin implicarea membrilor comunității. În funcție de posibilitățile financiare ale bisericii și comunității, se pot oferi și forme de asistență financiară pentru a acoperi costurile medicale sau alte nevoi urgente. Aceasta poate implica colectarea de fonduri sau organizarea de evenimente caritabile.

În situații în care bolnavii sau familiile lor se confruntă cu probleme administrative sau juridice legate de îngrijirea medicală sau asigurări, slujitorii bisericești pot facilita accesul la consiliere specializată sau informații legale. Comunitatea poate organiza grupuri de suport pentru bolnavi sau familiile acestora, oferind un mediu în care pot împărtăși experiențe, găsi sprijin emoțional și împărtăși resurse utile. În cazul în care bolnavii au copii sau persoane dependente de îngrijire, comunitatea poate oferi sprijin pentru îngrijirea acestora. Organizarea de servicii de îngrijire a copiilor sau asistență pentru persoanele dependente poate ușura povara familiilor. Biserica și comunitatea pot organiza sesiuni de instruire și educație pentru a împărtăși cunoștințe despre îngrijirea bolnavilor, administrarea medicației sau alte aspecte practice legate de gestionarea bolii.

Prin aceste acțiuni practice, biserica și comunitatea devin susținătoarele unei abordări holistice a îngrijirii bolnavilor, oferind ajutor nu doar la nivel spiritual, ci și la nivel practic, contribuind astfel la îmbunătățirea calității vieții pentru cei afectați de boală.

Biserica poate organiza evenimente speciale, cum ar fi slujbe de vindecare, rugăciuni comunitare sau adunări în care comunitatea să se roage împreună pentru cei bolnavi. Aceste evenimente creează un context de susținere și încurajare reciprocă. Aceste slujbe aduc credincioșii împreună pentru a cere vindecare și putere divină pentru cei afectați de boală. Se pot organiza sesiuni de rugăciune comunitară în care membrii bisericii se adună pentru a împărtăși nevoile și pentru a se ruga unii pentru alții. Aceste momente de comuniune spirituală pot aduce consolare și sprijin în fața provocărilor de sănătate. Evenimente de înălțare și mulțumire pot aduce împreună comunitatea pentru a reflecta asupra bunătăților și pentru a aduce mulțumire pentru viață. Aceste momente de recunoștință pot influența pozitiv starea de

spirit a celor bolnavi. Organizarea de serii de învățare pe teme legate de credință, speranță și acceptare în fața bolii poate oferi cunoștințe și încurajare. Invitarea de vorbitori sau specialiști în domeniu poate aduce perspective valoroase. Aceste acțiuni contribuie la solidaritatea comunității și la creșterea gradului de conștientizare. În cadrul acestor evenimente, slujitorii bisericești pot oferi consiliere și suport pastoral, îndrumând credincioșii spre sursele potrivite de ajutor și oferind cuvinte de încurajare.

Prin aceste evenimente speciale, biserica devine un spațiu în care credincioșii se pot uni, se pot sprijini reciproc și pot găsi alinare spirituală în fața provocărilor de sănătate. Aceste inițiative contribuie la crearea unei comunități în care dragostea, compasiunea și solidaritatea sunt promovate ca valori esențiale în îngrijirea celor bolnavi.

Slujitorii bisericești și voluntarii pot dezvolta programe regulate de vizitare a celor bolnavi, atât în instituții medicale, cât și acasă. Aceste vizite aduc alinare spirituală și umană. Vizitele slujitorilor bisericești și a voluntarilor oferă oportunitatea de a aduce alinare spirituală celor aflați în suferință. Prin rugăciune, împărtășirea cuvântului divin și consiliere, se oferă un suport spiritual în momentele dificile. Vizitele aduc cu sine expresia directă a compasiunii și a apropierea umană. Prin prezența fizică și atenția acordată nevoilor individuale, se creează un cadru în care bolnavii se simt văzuți și ascultați. Prin vizite regulate, slujitorii bisericești pot stimula comunicarea deschisă cu cei bolnavi. Aceasta poate contribui la împărtășirea emoțiilor, a gândurilor și a nevoilor, facilitând astfel o mai bună înțelegere și sprijin. Prin intermediul vizitelor, slujitorii bisericești pot identifica nevoile practice ale celor bolnavi. Aceste nevoi pot include asistență în procurarea alimentelor, a medicamentelor sau alte aspecte practice ale vieții de zi cu zi. Pentru cei care doresc, slujitorii bisericești pot aduce Euharistia și pot oferi sacramentele, cum ar fi împărtășania și ungerea bolnavilor, în conformitate cu practicile religioase specifice. Slujitorii bisericești pot oferi informații și consiliere cu privire la aspecte spirituale și morale. Aceste discuții pot aborda dileme etice, sensul suferinței și alte teme importante pentru cei bolnavi. Vizitele contribuie la menținerea celor bolnavi în cadrul comunității lor de credință. Sentimentul de apartenență și de conectare la comunitate poate aduce oamenilor în suferință o senzație de normalitate și sprijin. Suferința aduce răbdare și răbdarea încercare, iar încercarea nădejde. (Romani 5, 3-4)

Prin implementarea unui program de vizitare bine structurat, biserica devine un loc în care slujitorii bisericești și voluntarii manifestă practic iubirea și grija față de cei bolnavi, oferindu-le suportul necesar în călătoria lor de vindecare și împăcare spirituală.

Biserica poate oferi cursuri de educație medicală pentru a-i informa pe credincioși despre prevenție, gestionarea bolilor și sprijinul pe care îl pot oferi celor afectați. Acestea pot acoperi subiecte precum prevenția bolilor, stiluri de viață sănătoase, gestionarea stresului, nutriție echilibrată și multe altele. Educația medicală contribuie la creșterea nivelului de conștientizare în privința prevenției. Credincioșii pot învăța să recunoască semnele timpurii ale

unor afecțiuni și să adopte comportamente care să îi protejeze împotriva unor probleme de sănătate.

În contextul preocupărilor tot mai mari privind sănătatea mintală, slujitorii bisericești pot juca un rol important în sensibilizarea comunității față de aceste probleme și în încurajarea deschiderii la discuție. Slujitorii bisericești pot include în predicile și învățăturile lor referiri la sănătatea mintală, abordând subiectul cu empatie și înțelegere. Predicile pot oferi sprijin spiritual și moral celor care se confruntă cu tulburări psihologice și pot promova acceptarea și compasiunea în comunitate. Slujitorii bisericești pot oferi sesiuni de consiliere și sprijin spiritual celor care trec prin probleme de sănătate mintală. Aceste sesiuni pot implica discuții individuale sau în grup, rugăciuni și îndrumare scripturală. Organizarea de rugăciuni comunitare dedicate sănătății mintale poate aduce împreună membrii bisericii în susținerea celor afectați și în manifestarea compasiunii față de suferințele lor. Slujitorii bisericești pot juca un rol important în combaterea stigmatului asociat problemelor de sănătate mintală. Prin promovarea înțelegerii și compasiunii, ei pot contribui la crearea unui mediu în care cei afectați să se simtă acceptați și susținuți. ...în dar ați luat, în dar să dați. (Matei 10,8)

Sensibilizarea comunității la problemele de sănătate mintală este esențială pentru crearea unei atmosfere de sprijin și înțelegere. Slujitorii bisericești pot fi lideri în această inițiativă, contribuind la eliminarea prejudecăților și la promovarea sănătății mintale în rândul credincioșilor.

Lucrarea pastorală în îngrijirea bolnavilor reflectă grija și compasiunea creștină față de cei aflați în nevoie. Prin implicarea activă a Bisericii și a slujitorilor ei în această lucrare, comunitatea devine un loc de sprijin și vindecare pentru toți membrii săi. Suntem datori cu toții să-i urmăm Sfântului Ierarh Vasile cel Mare, cel care în anul 369 a înființat și dezvoltat într-un cartier din Cezareea un complex de asistență socială și sanitară.

Bibliografie:

- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutul Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2019
- Alexandrescu, Eugeniu N., *Preotul şi îngrijirea bolnavilor*, Cernica, 1941
- Erdei, Miron, *Taina Sfântului Maslu şi îngrijirea bolnavilor în tradiţia omiletică şi catehetică a Bisericii Ortodoxe Române* (simpozion anual al profesorilor universitari de Omiletică şi Catehetică din România), Editura Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2012

Hristos, doctorul sufletelor și trupurilor noastre

Prof. Mișcoi Ioana Larisa,
Grădinița P.P. ,,Curcubeul copiilor" Arad

Maslul sau Eleoungerea este Taina în care, prin rugăciunile preoților și prin ungerea cu untdelemn sfințit, se împărtășește creștinilor bolnavi harul vindecării de bolile sufletești și trupești, precum si iertare de păcate, cu toate că în Sfânta Scriptură nu se arată când a fost instituită această Taină, sunt însă numeroase dovezi despre practicarea ei de către Sfinții Apostoli.

Taina Sfântului Maslu, este slujba prin care Biserica se roagă pentru cei bolnavi, dăruindu-le harul tămăduirii, al iertării păcatelor prin ungerea cu untdelemn sfințit însoțită de rugăciunea preoților (Pr. Prof. Dr. Dumitru Stăniloae, „Dogmatică", vol III).

Tot mai mult s-a încetățenit mai cu seamă în parohiile urbane obiceiul de a săvârși Taina Sfântului Maslu în zile de vineri, pentru credincioșii bolnavi sufletește, dar mai ales trupește, din comunitatea parohială respectivă. Mulți credincioși își îndreaptă pașii cu încredere spre preoții săvârșitori ai acestei Sfinte Taine, cu nădejdea izbăvirii de suferințele fizice sau sufletești care s-au abătut asupra lor. Dar, din nefericire, mulți dintre acești buni credincioși ai noștri care își pun atâtea nădejdi în Taina Sfântului Maslu, știu prea puțin despre ea și mai cu seamă despre "efectele" sau urmările ei. De aceea, socotim necesar un scurt cuvânt de învățătură despre ea.

Fără a avea caracter de Taină, ungerea cu untdelemn se practica și în Vechiul Testament ca mijloc sfințitor: la aducerea jertfelor, la sfințirea obiectelor de cult: la sfințirea persoanelor cu chemări speciale: regi, prooroci, preoți. Este de înțeles deci de ce această ungere în Noul Testament a primit o putere tămăduitoare de boli si de iertare a păcatelor, datorita harului nevăzut al Duhului Sfânt, dobândind astfel caracter de Taină.

După învățătura Bisericii noastre, Sfântul Maslu este ultima din șirul celor șapte Taine: Botezul, Mirungerea, Pocăința (Spovedania), Împărtășania (Euharistia), Preoția, Nunta și Maslul. Se știe că "Sfintele Taine sunt lucrări sau acte sfinte văzute, întemeiate de Mântuitorul lisus Hristos și săvârșite de Biserică prin episcopii și preoții ei, prin care se împărtășește primitorului, harul dumnezeiesc cel nevăzut și mântuitor" (Învățătură de credință creștină ortodoxă, ed. București, 1992, p. 144).

Denumirea de maslu este de origine slavă: „maslo" care înseamnă „untdelemn", dar se mai folosește denumirea de „eleoungere" - „ungere cu untdelemn".

Epistola Sfântului Apostol Iacob este cea care atestă originea practică a Tainei Sfântului Maslu, atunci când Apostolul vorbește de vindecarea celor bolnavi prin „rugăciunea credinței": „De este cineva bolnav să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și-l va ridica pe el Domnul, iar de va fi făcut păcate se vor ierta lui" (Iac.5, 15). Înțelegem prin aceste cuvinte că vindecarea bolnavului constă în credința sa în Dumnezeu, unită cu rugăciunea preoților și chiar faptul că bolnavul cheamă preoții să se roage pentru el implică credința lui în lucrarea lui Dumnezeu, „Doctorul sufletelor și al trupurilor", prin aceasta făcând-o lucrare a Harului lui Dumnezeu cu scopul de a-l vindeca (sufletește și trupește) și întări pe om.

Bibliografie:

- *Mica Biblie,* Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1998
- Păcurariu, Pr. Prof. Dr. Mircea - *Predici*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2000
- Todoran, Pr. Prof. Dr. Isidor; Zăgrean, Arhid. Prof. Dr. Ioan – *Dogmatica ortodoxă, manual pentru seminariile teologice*, Renașterea, Cluj, 2000

Webografie:

- https://doxologia.ro/ce-este-taina-sfantului-maslu

Cercetarea bolnavilor ca datorie mântuitoare a fiecărui credincios

Prof. Moroianu Magda Daniela,
Liceul Tehnologic „Edmond Nicolau" Brăila

În lumina credinței, după cuvintele Sfântului Apostol Pavel: „[…] dacă pătimim împreună cu El, împreună cu El să ne și preamărim" (Romani 8, 17), înțelegem că bolile sau orice suferință, necaz sau încercare , suportate cu supunere sub „mâna tare" a lui Dumnezeu, sunt garanții pentru dobândirea fericirii veșnice pe care Mântuitorul Iisus Hristos ne-a câștigat-o cu scump sângele Său.

Orice om, după venirea sa în această lume, trebuie să se aștepte, mai mult sau mai puțin, la anumite boli, neputințe sau lipsuri. De aceea, nu contează cât de mult suferim, ci cât de mult înțelegem din aceste suferințe. Ca și în cazul bolii fizice, boala sufletească, păcatul, a avut și are nevoie de un doctor pentru a putea fi vindecată.

Pentru adevăratul credincios, boala este o încercare, o normă de îndreptare, o modalitate de apropiere de Dumnezeu, și nu o pedeapsă. El îi mulțumește lui Dumnezeu că nu l-a uitat, că l-a mișcat puțin din amorțeala duhovnicească în care se afla. Cel nepregătit spiritual se plasează în fața bolii într-o stare de răzvrătire. La el se observă lipsa conștientizării stării lui interioare păcătoase. De aceea, o mare parte dintre oamenii nepregătiți duhovnicește rămân necredincioși și în fața bolii. Cei care au ajutorul familiei, al prietenilor sau al Bisericii și sunt îndemnați spre întâlnirea cu Hristos prin Sfintele Taine trec mai ușor prin boală și înțeleg mai bine că prin aceasta pot dobândi iertare de păcate.

Omul este obișnuit să ceară de la Dumnezeu sănătate. Dar câți dintre noi ne-am întrebat vreodată ce este sănătatea? Sănătatea este armonia dintre suflet și trup, iar în această armonie se reflectă lucrarea Duhului Sfânt. Bolile apar atunci când păcatele omului pun la încercare mila și răbdarea lui Dumnezeu, iar ele sunt privite în Sfânta Scriptură ca pedepse de la Dumnezeu, menite să ajute la întoarcerea omului în sine: „Sculându-mă, mă voi duce la tatăl meu și-i voi spune: Tată, am greșit la cer și înaintea Ta…" (Luca 15, 18).

Taina Sfântului Maslu este una dintre cele mai frecventate slujbe săvârșite în Biserica Ortodoxă. Lucrul acesta se datorează faptului că, prin această Taină, slujitorii Bisericii, împreună cu credincioșii, se roagă pentru tămăduirea de boală a tuturor celor care sunt în suferințe trupească și sufletească. Această Sfântă Taină a fost instituită de Mântuitorul Iisus Hristos și practicată de Sfinții Apostoli. După epoca apostolică și până în prezent, Maslul a fost săvârșit mereu în biserică, dar și la casele credincioșilor. Sfinții doctori fără de arginți, oameni care au primit de la Dumnezeu darul tămăduirii, purtau de grijă celor aflați în diferite suferințe

trupești și sufletești, fără a percepe ceva în schimb. Ei făceau aceste fapte minunate nu pentru a se îmbogăți cu aur sau argint, ci ca să arate dragostea nemărginită a Creatorului. Tămăduiau bolile nu cu buruieni, ci cu numele Domnului, împlinind porunca Celui ce a zis: „[…] în dar ați luat, în dar să dați" (Matei 10, 8). Pentru zilele noastre este foarte important ca exemplele sfinților doctori fără de arginți să fie urmate. Orice lucru săvârșim și în orice domeniu activăm, dacă suntem creștini adevărați, trebuie să arătăm că nu am pierdut legătura cu Dumnezeu. Așa cum Sfântul Mucenic Pantelimon a aflat că Hristos este singurul Doctor adevărat, tot astfel noi trebuie să fim conștienți că numai în legătură cu Hristos, profesia noastră, oricare ar fi ea, are un sens clar definit și numai așa știm că nu ne aflăm în rătăcire, ci în căutarea Adevărului.

Biserica îndeamnă întreaga comunitate a credincioșilor, nu doar pe cei aflați în boală sau în alte neputințe, la rugăciune, nădejde și răbdare.

Bibliografie:

- Gavrilă, Pr. Vasile, *Pastorația îndumnezeirii. Lucrarea Bisericii cu tinerii - o experiență în mediul universitar*, 2021

Pastorația și îngrijirea bolnavilor în Sfânta Scriptură

Prof. Nechita Adrian-Viorel
Colegiul Național Pedagogic „Ștefan cel Mare” Bacău

Bolile, suferințele și moartea constituie o dimensiune reală și prezentă a vieții umane. Fiecare dintre noi a vizitat un spital. Fiecare dintre noi, și în special un preot, când intră într-un spital, știe că lumea noastră, cu poziția ei optimistă în aparență, este de fapt o lume a durerii și a suferinței. Adesea încercăm să uităm despre aceasta, să trăim într-o lume unde, în aparență, nu există nici boală, nici suferință, nici moarte. Dar, dincolo de paginile revistelor și de perfecțiunea promovată obsesiv de mijloacele media în care lumea este prezentată ca sănătoasă și fericită, stă realitatea vieții cotidiene cu bolile și suferințele ei. Știm însă că viața reală este mai bine revelată în spital și că suferința este expresia ei inevitabilă. Omul din revistă sau de pe ecran care ne-a impresionat prin tinerețe, fericire și frumusețe se luptă aici cu durerea, disperarea și moartea. Pentru că suferința este aceea care ne așteaptă mai devreme sau mai târziu, care ne face pe toți uniți în definirea omului ca „ființă care suferă”. De aceea, taina vindecării, răspuns divin la suferința umană, nu este ceva care-l privește doar pe preot; ea este problema fundamentală a întregii Biserici .

Uităm adesea de darul vieții care ni s-a oferit pentru o relație veșnică cu Dumnezeu. În efemeritatea noastră, uităm adesea de Izvorul vieții noastre și al tuturor bunătăților. Ne irosim în preocupările noastre materiale trecătoare, ne pierdem în mijlocul noilor catedrale ale consumerismului, ne plângem de slăbiciunile firii noastre, ne izolăm în lucruri, ne îndulcim în păcatele noastre și ne descoperim deodată însingurați, bolnavi și în suferințe. Abia atunci poate ne amintim și de cuvintele rostite și pentru noi prin profetul Moise: „Vedeți, vedeți, dar, că Eu sunt și nu este alt Dumnezeu afară de Mine; Eu omor și înviez, Eu rănesc și tămăduiesc, și nimeni nu poate scăpa din mâna Mea!” (Deut. 32, 39).

În situația extremă când experiază boala și suferința, omul contemporan își amintește de Dumnezeu „căci El rănește și El leagă rana, El lovește și mâinile Lui tămăduiesc” (Iov 5,18). Și abia atunci omul se întoarce spre „apa cea vie”.

Bolile, suferințele și moartea nu au fost constitutive firii umane prin creație. Omul a fost înzestrat de Dumnezeu cu o cinste deosebită, de purtător al chipului Său, destinul lui împlinindu-se doar în comuniunea cu Creatorul Său: „Ce este omul că-ți amintești de el? Sau fiul omului, că-l cercetezi pe el? Micșoratu-l-ai pe dânsul cu puțin față de îngeri, cu mărire și cu cinste l-ai încununat pe el. Pusu-l-ai pe dânsul peste lucrul mâinilor Tale, toate le-ai supus sub picioarele lui” (Psalmi 8, 4-6). Însă omul a încălcat porunca dumnezeiască, iar păcatul

strămoșesc a introdus în firea omenească stricăciunea și moartea căci „precum printr-un om a intrat păcatul în lume și prin păcat moartea, așa și moartea a trecut la toți oamenii, pentru că toți au păcătuit în el” (Romani 5, 12). Analizând textul din Înțelepciunea lui Solomon 1, 13 („Dumnezeu nu a făcut moartea, nici nu se bucură de pierea celor vii.”), Sfântul Grigorie Palama observă că moartea „își are obârșia în neascultarea noastră dintru început față de Dumnezeu, în călcarea poruncii pe care ne-a dat-o, în păcatul strămoșesc săvârșit în rai. Astfel încât bolile și neputințele, greutatea ispitelor de tot felul, toate vin prin păcat. Căci din pricina aceluia am fost îmbrăcați cu tunicile de piele, care sunt însuși trupul acesta bolnăvicios, muritor și îndelung chinuit, și ne-am sălășluit în lumea aceasta trecătoare și pieritoare și am fost osândiți să trăim o viață nenorocită și plină de patimi. Așadar, boala este ca o potecă aspră și greu de urcat pe care păcatul a adus-o neamului omenesc, iar ultimul popas pe această cale și ultima găzduire este moartea însăși” .

În Vechiul Testament, boala era așadar privită ca o consecință a păcatului și ca o pedeapsă din partea lui Dumnezeu pentru transgresiunile Legii Sale: „De veți disprețui așezămintele Mele și de se va scârbi sufletul vostru de legile Mele, neîmplinind poruncile Mele și călcând legământul Meu, atunci Eu am să mă port cu voi așa: Voi trimite asupra voastră groaza, lingoarea și frigurile, de care vi se vor secătui ochii și vi se va istovi sufletul” (Levitic 26, 15-16; Deuteronom 28, 20-22). Astfel, din cauza cercetării lui Baal-Zebub, zeul Ecronului, boala regelui Ohozia îl va conduce spre moarte (IV Regi 1, 16-17). Pocăindu-se, regele Iezechia este vindecat de Dumnezeu cu ajutorul unei turte de smochine aduse de prorocul Isaia și așezată peste buba regelui (Isaia 38, 21). Neeman Sirianul s-a vindecat de lepră ascultând îndemnul proorocului Elisei de a se îmbăia de șapte ori în râul Iordan (IV Regi 5, 14), însă Ghehazi, sluga lui Elisei, s-a îmbolnăvit de lepră ca pedeapsă pentru lăcomia sa (IV Regi 5, 27). Regele Asa a suferit pentru necredința sa de o boală de picioare (II Paralipomena 16, 12), iar Ioram a fost pedepsit pentru uciderea fraților săi cu o boală a măruntaielor și „a murit în cele mai grozave chinuri” (II Paralipomena 21, 18-19).

Iov a răbdat îndelung boala leprei adusă asupra sa de ispita demonică (Iov 2), dar pentru răbdarea sa a primit mare răsplată de la Dumnezeu. Bătrânul Tobit a fost vindecat de Dumnezeu prin ungerea ochilor săi bolnavi de albeață cu fierea peștelui prins de fiul său, Tobie (Tobit 6, 9), iar demonul care o chinuia pe viitoarea sa noră a fost îndepărtat prin afumarea cu inima și ficatul aceluiași pește, conform sfatului îngerului (Tobit 6, 17).

Dacă boala trupească este privită în întreaga Scriptură ca rod al bolii sufletești, și vindecarea trebuie să cuprindă întreaga personalitate umană, în unitatea sa biopsihică, conform îndemnului lui Sirah: „Fiule! În boala ta nu fi nebăgător de seamă; ci te roagă Domnului și El te va tămădui. Depărtează păcatul și întinde mâinile spre faptele drepte și de tot păcatul curățește inima ta. Dă miros cu bună mireasmă și pomenire de făină de grâu și junghie jertfe grase, pe

cât te ajută puterile. Și doctorului dă-i loc că și pe el l-a făcut Domnul și să nu se depărteze de la tine, că și de el ai trebuință" (Înțelepciunea lui Isus Sirah, 38, 9-12).

Întruparea Domnului nostru Iisus Hristos a adus vindecarea firii noastre căzute, precum și ridicarea acesteia din robia bolii și a morții întrucât ,,nu cei sănătoși au nevoie de doctor, ci cei bolnavi" (Matei 9, 12). Mântuitorul a luat firea noastră integrală, afară de păcat, și a vindecat progresiv afectele noastre, făcându-Se pildă pentru fiecare om, aflat în urcușul său duhovnicesc spre Dumnezeu. Iar Învierea Sa, ca biruința supremă a Domnului asupra morții care stăpânea firea noastră, ne-a redeschis calea spre înfiere și spre îndumnezeire.

Fiul lui Dumnezeu a venit în mijlocul istoriei și ca să aducă vindecare atât sufletelor, cât și trupurilor contemporanilor Săi, ,,învățând în sinagogile lor și propovăduind Evanghelia împărăției și tămăduind toată boala și toată neputința în popor" (Matei 4, 23).

Sfinții Evangheliști menționează în scrierile lor unele dintre bolile fiziologice vindecate de Mântuitorul Hristos. Dintre ele amintim lepra (Matei 8, 2-4; Luca 5, 12-14; Luca 17, 12-19), frigurile (Matei 8, 14-15; Marcu 1, 30-31), paralizia (Matei 9, 1-7; Marcu 2, 1-12; Luca 5, 17-26), scurgerea de sânge sau hemoragia (Matei 9, 20-22; Marcu 5, 25-34; Luca 8, 43-48), gârboveala (Luca 13, 10-13), orbirea (Matei 9, 27-31; Matei 20, 29-34; Marcu 8, 22-26; Luca 18, 35-43; Ioan 9), uscarea mâinii (Marcu 3, 1-4; Luca 6, 6-11), surzenia (Marcu 7, 31-37), idropica (Luca 14, 1-4). La acestea se adaugă și bolile de origine demonică precum epilepsia și convulsiile (Marcu 9, 14-29; Luca 9, 37-43), mutenia (Matei 9, 32-33) și posedările (Matei 8, 28-34; Matei 15, 21-28; Marcu 1, 23-26; Marcu 5, 1-20; Luca 8, 26-39).

Mântuitorul a vindecat unele boli în prezența bolnavilor așa cum vedem în cazul vindecării orbului din naștere (Ioan 9) sau a slăbănogului de la scăldătoarea Vitezda (Ioan 5, 1-15). Alți bolnavi însă au fost vindecați de la distanță, precum fiul slujitorului regesc (Ioan 4, 46-53) sau fiica femeii canaaneience (Matei 15, 21-28).

Așa cum învățătura Mântuitorului era adaptată auditoriului, și modul vindecării bolnavilor era diferit de la caz la caz, conform înțelepciunii dumnezeiești și scopului minunii. Unii bolnavi, precum soacra lui Petru (Matei 8, 14-15), s-au vindecat fiind atinși de Mântuitorul Hristos, alții precum femeia cu scurgerea de sânge s-au atins ei înșiși de veșmintele Domnului (Matei 9, 20-22). Asupra altor bolnavi Mântuitorul Hristos Și-a pus mâinile, oferindu-le vindecare, așa cum a procedat în patria Sa (Marcu 6, 5). Alteori Domnul a folosit scuipat și chiar tină pentru a deschide ochii orbilor (Marcu 8, 23; Ioan 9). Pentru alți bolnavi însă a fost suficient ca Domnul să îi vindece doar prin cuvânt, așa cum s-a întâmplat în cazul slugii sutașului din Capernaum (Matei 8, 5-13).

Constanta tuturor vindecărilor este credința pe care Domnul Hristos o cere tuturor bolnavilor și pe care o regăsim mărturisită cu multă emoție de tatăl copilului demonizat sau de femeia canaaneiancă, a cărei fiică era bolnavă.

Mandatul de a aduce alinare și vindecare bolnavilor, Mântuitorul l-a oferit și Sfinților Săi Apostoli când ,,le-a dat lor putere asupra duhurilor celor necurate, ca să le scoată și să tămăduiască orice boală și orice neputință" (Matei 10, 1). Evangheliile menționează practica apostolică de a unge cu ,,untdelemn pe cei bolnavi" (Marcu 6, 13) și de a pune mâinile peste aceștia pentru a-i vindeca (Marcu 16, 18). De asemenea, în perioada apostolică, cei bolnavi erau scoși în ulițe ,,și-i puneau pe paturi și pe tărgi ca venind Petru, măcar umbra lui să umbrească pe vreunul dintre ei" (Fapte 5, 15) sau ,,se puneau ștergare sau șorțuri purtate de Pavel, și bolile se depărtau de ei, iar duhurile cele rele ieșeau din ei" (Fapte 19, 12).

În scop pedagogic, pentru întărirea conștiințelor și a răbdării creștinilor bolnavi trupește și sufletește, însuși Sfântul Apostol Pavel mărturisește propria experiență a bolii: ,,Și pentru ca să nu mă trufesc cu măreția descoperirilor, datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un înger al satanei, să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc. Pentru aceasta de trei ori am rugat pe Domnul ca să-l îndepărteze de mine; și mi-a zis: Îți este de ajuns darul Meu, căci puterea Mea se desăvârșește în slăbiciune. Deci foarte bucuros, mă voi lăuda mai ales în slăbiciunile mele, ca să locuiască în mine puterea lui Hristos" (II Corinteni 12, 7-9).

Cu timpul, în noile comunități creștine, atitudinea față de îngrijirea bolnavilor a fost normată în conformitate cu îndemnul Sfântului Apostol Iacov: ,,Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn, în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și Domnul îl va ridica, și de va fi făcut păcate se vor ierta lui" (Iacov 5, 14-15). De la practica apostolică, asistența sacramentală, medicală și socială a Bisericii a crescut și a rodit în întreaga istorie a Bisericii, urmând porunca Mântuitorului de a cerceta pe cel bolnav (Matei 25, 36), luând o primă formă organizată în eparhia Sfântului Vasile cel Mare, arhiepiscopul Cezareii Capadociei.

Sfânta Scriptură ne oferă așadar o imagine cuprinzătoare a sensului bolii și suferinței ca urmare a păcatului, dar și a vindecării aduse firii noastre de Domnul nostru Iisus Hristos prin propria pildă și jertfă. De la acest model revelat, împletind continuu Liturghia cu filantropia, ca un spital al sufletelor și trupurilor, Biserica se apleacă astăzi cu multă dragoste părintească și grijă asupra bolnavilor, cuprinzându-i atât în rugăciunea liturgică și sacramentală prin Tainele Spovedaniei, Maslului și Împărtășaniei, cât și în asistența medicală și socială pe care o oferă. Doar astfel, bolnavul simte prezența Păstorului celui Bun Hristos Domnul în viața sa și înțelege sensul profund al existenței și al suferinței în orizontul mântuirii personale.

Bibliografie:

- ***, *Biblia sau Sfânta Scriptură*, EIBMBOR, 1991
- ***, *Asistența social-filantropică și medicală organizată de Biserica Ortodoxă Română în trecut și astăzi*, Ed. Basilica, București, 2012

- Dinu, pr. lect. dr. Adrian, *Păcat, boală și moarte*, în rev. „Teologie și viață", serie nouă, an XIII (LXXIX), nr. 7-12, iulie-decembrie 2004, pp. 202-214
- Douglas, J. D., *Dicționar biblic*, trad. de Liviu Pup și John Tipei, Ed. Cartea Creștină, Oradea, 1995
- Larchet, Jean-Claude, *Terapeutica bolilor spirituale*, trad. de Marinela Bojin, Ed. Sophia, București, 2001
- Larchet, Jean-Claude, *Teologia bolii*, ed. a 2-a, trad. de pr. prof. Vasile Mihoc, Ed. „Oastea Domnului", Sibiu, 2005
- Larchet, Jean-Claude, *Terapeutica bolilor mintale. Experiența creștinismului răsăritean al primelor veacuri*, trad. de Marinela Bojin, Ed. Sophia, București, 2008
- Larchet, Jean-Claude, *Dumnezeu nu vrea suferința omului*, trad. de Marinela Bojin, Ed. Sophia, București, 2008
- Larchet, Jean-Claude, *Creștinul în fața bolii, suferinței și a morții*, trad. de Marinela Bojin, ed. a 2-a rev., Ed. Sophia, București, 2015
- Mircea, Pr. Dr. Ioan, *Dicționar al Noului Testament*, EIBMBOR, București, 1995
- Pricop, diac. Cosmin, *Taina Sfântului Maslu – semnificație teologică și existențială*, în rev. „Biserica Ortodoxă Română", seria a IV-a, anu III (2012), nr. 2
- Schmemann, Alexander, *Liturghie și viață*, trad. de pr. dr. Viorel Sava, Iași, 2001
- Semen, Petre, *Sensul vieții și al suferinței – Comentariu la Ecclesiast și Iov*, Ed. Doxologia, Iași, 2010
- Streza, Ciprian, *Boala și suferința în tradiția liturgică a Bisericii*, în rev. „Studii Teologice", seria a III-a, an VIII (2012), nr. 2
- Sfântul Grigorie Palama, *Omilii*, vol. II, trad. de Parascheva Grigoriu, Ed. Anastasia, București, 2004

Îngrijirea bolnavilor este poruncă dumnezeiască și datorie socială

Prof. Nicolovici Constantin,
Liceul „Mătăsari” Gorj

Într-o lume în care omul se închide tot mai mult în propria lui individualitate, văzându-se doar pe el și nevoile lui, Biserica se roagă pentru întreaga umanitate și în mod deosebit pentru cei ce suferă.

Slujirea sacerdotală a cuprins dintotdeauna și datoria clericilor de a se îngriji de cei bolnavi, ca o împlinire a poruncii Domnului Iisus Hristos, dată ucenicilor Săi trimiși la propovăduire: „Tămăduiți pe cei neputincioși, înviați pe cei morți, curățiți pe cei leproși, pe demoni scoateți-i; în dar ați luat, în dar să dați” (Matei 10, 8). Slujitorii Bisericii au misiunea de a prelungi în spațiu și timp lucrarea Domnului Iisus Hristos: „Și Iisus străbătea toate cetățile și satele, învățând în sinagogile lor, propovăduind Evanghelia Împărăției și vindecând toată boala și toată neputința în popor” (Matei 9, 35).

De fapt, vedem că Dumnezeu dorește să vindece omul în integralitatea ființei sale, primirea învățăturii fiind ea însăși condiție pentru vindecare, iar din Sfânta Scriptură înțelegem limpede că vindecarea trupului este semnul unei vindecări mult mai profunde care este iertarea păcatelor (cf. Marcu 2, 10-12). Biserica, primind porunca tămăduirii și a îngrijirii bolnavilor de la Domnul Iisus Hristos, se străduiește să o îndeplinească având grijă de cei aflați în suferință și însoțindu-i cu rugăciunea ei, cerând ajutorul lui Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor.

Pastorația și îngrijirea bolnavilor în societatea contemporană se confruntă cu o serie de dificultăți, la care trebuie să găsim soluții adecvate. Bătrânețea, care, desigur, nu este echivalentă bolii, este însă o perioadă a vieții în care fragilitatea trupului îl expune pe vârstnic suferințelor fizice, iar acestea îl fac pe bolnav de foarte multe ori, mai ales în lipsa îndrumării duhovnicești potrivite, să se însingureze și să-și acutizeze starea, neînțelegând că suferința trupească îndeamnă și la căutarea sănătății spirituale. Din păcate, medicalizarea majoră a îngrijirii bolnavilor, care în sine este pozitivă, a devenit un factor ce duce la însingurarea acestora.

Viața cotidiană a devenit foarte complexă, ritmurile de lucru s-au accelerat și nu mai găsim timp pentru a vizita bolnavii în spital sau pe cei singuri, aflați în suferință acasă. Pe lângă îngrijirea medicală corespunzătoare, optimă, bolnavul are nevoie și de o alinare sufletească pe măsură, care nu poate fi înlocuită de niciun tratament medical.

Sprijinul emoțional, compasiunea, înțelegerea și comunicarea eficientă între bolnav, familia acestuia și personalul medical sunt condițiile principale pentru a spori vindecarea celor suferinzi. Ceea ce astăzi oferă tot mai puțin familia și instituțiile statului trebuie oferit de slujitorii Bisericii, deoarece vindecarea sufletului facilitează vindecarea trupului.

Domnul Iisus Hristos, așa cum ne învață Sfânta Scriptură și scrierile Sfinților Părinți, este Doctorul sufletelor și al trupurilor, El fiind, în același timp, doctor și medicament (medicus et medicamentus[1]), așa cum anunțau mai înainte profeții Vechiului Testament, zicând: „El a luat asupră-Și durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat" (Isaia 53, 4).

Însă Domnul Iisus Hristos nu a venit în lume doar pentru o simplă însănătoșire a omului, ci spre a-i dărui viața cea veșnică (cf. Ioan 11, 25). De aceea, „scopul Bisericii nu este să dea lumii un mod de a supraviețui sau de a dobândi o viață cât mai lungă, ci viața care biruiește moartea"[2]. Hristos Însuși este medicament, Sfânta Euharistie fiind leac nu doar pentru tămăduirea sufletului și a trupului, ci și spre iertarea păcatelor și viața de veci (cf. Ioan 6, 54).

Astfel, Domnul Iisus Hristos este principalul nostru model pentru îngrijirea bolnavilor: El dăruiește prelungirea vieții pământești prin lucrările Sale minunate, ca semne ale Împărăției cerurilor, ca: Samarinean milostiv, El a venit la omul aproape mort „și, văzându-l, i s-a făcut milă și, apropiindu-se, i-a legat rănile, turnând pe ele untdelemn și vin" (Luca 10, 34), iar prin ascultare smerită până la moarte Se jertfește pe Sine pe Cruce, pentru a vindeca păcatul neascultării lui Adam și pentru a birui moartea prin înviere (cf. Filipeni 2, 7).

Domnul Iisus Hristos, Maica Sa și Sfinții tămăduitori fără de arginți sunt adevărații vindecători ai bolnavilor, de multe ori, inspirând lucrarea medicului, care tratează. Diversele vindecări realizate de sfinți în lume sunt recunoscute ca fiind manifestările unui har deosebit pe care îl primesc în dar de la Dumnezeu și îl oferă mai departe, tot ca dar.

Dintre sfinții taumaturgi, unii au studiat știința medicală a epocii lor și au vindecat bolnavii atât cu medicamente, cât și cu harul Sfântului Duh, prin rugăciune. Alții din această categorie nu au studiat medicina, însă li s-a dăruit harul de a tămădui.

Pe aceștia credincioșii au ajuns să-i venereze ca vindecători minunați, iar alții au fost incluși în categoria sfinților tămăduitori datorită vindecărilor minunate săvârșite după moartea lor, prin puterea harului dăruit de Dumnezeu sfintelor moaște. Toți aceștia au o trăsătură comună: harul dăruit fiecăruia pentru a vindeca omul aflat în boală. Ei sunt numiți „doctori sau tămăduitori fără de arginți" (ἀνάργυροι), întrucât nu au cerut niciodată plată pentru vindecările lor.

Primul medic al Bisericii apostolice amintit de Sfântul Apostol Pavel în epistolele sale este „Luca, doctorul cel iubit" (Coloseni 4, 14), adică Sfântul Apostol și Evanghelist Luca, autorul Evangheliei a treia și al cărții Faptele Apostolilor.

Tot ca tămăduitoare, din aceeași perioadă de început a creștinismului, trebuie amintită Sfânta Mare Mucenița Tecla, cea întocmai cu apostolii, ucenică a Sfântului Apostol Pavel.

Din primele patru secole sunt și cei doisprezece Sfinți tămăduitori fără de arginți pomeniți liturgic la Proscomidie: Cosma și Damian, Chir și Ioan, Pantelimon și Ermolae, Samson și Diomid, Mochie și Anichit, Talaleu și Trifon, alături de alți sfinți tămăduitori din primele secole: Sfântul Grigorie Taumaturgul, Sfântul Ierarh Spiridon, Sfântul Ierarh Partenie

[1] Aurelius Augustinus, *Sermo* 329, 1-2, în: *PL* 38, 1454-1455.
[2] Georgios Mantzaridis, *Morala creștină*, vol. II, trad. de Diac. Cornel Constantin Coman, București, Ed. Bizantină, 2006, p. 474.

de Lampsakos, Sfântul Ierarh Meletie, Arhiepiscopul Antiohiei, sau de alți mari sfinți taumaturgi mai noi, dar foarte iubiți de credincioși ca: Sfântul Ierarh Nectarie de la Eghina, Sfântul Ierarh Luca, Arhiepiscopul Crimeei, Sfântul Gherasim din Kefalonia sau Sfântul Cuvios Nichifor Leprosul.

Toți acești sfinți tămăduitori și mulți alții oferă speranță celor fără de speranță, dăruiesc vindecare acolo unde medicii nu pot vindeca boli grele. Sfinții taumaturgi, ca membre ale Trupului tainic al lui Hristos, Îl fac cunoscut lumii pe Domnul Iisus Hristos ca fiind Doctorul cel Mare, care le-a dăruit și lor darul vindecărilor, așa cum imnografia Bisericii noastre ne învață, zicând: „Ce vă vom numi pe voi: Doctori ce vindecați sufletele și trupurile, tămăduitori de patimi nevindecate, care în dar tămăduiți pe toți, luând darurile de la Mântuitorul Hristos, Cel Ce dăruiește nouă mare milă”[3].

Sănătatea este un dar de la Dumnezeu, nu un drept, iar acest dar trebuie păzit, îngrijit și sfințit. Dacă l-am pierdut, trebuie să-l căutăm cu multă credință și speranță, rugându-ne lui Dumnezeu, Maicii Domnului și Sfinților tămăduitori fără de arginți, să ne vindece sufletul de păcate și trupul de boli, spre slava Preasfintei Treimi și a noastră mântuire.

Bibliografie:

- Augustinus, Aurelius, *Sermo 329*, 1-2, în: PL 38
- Mantzaridis, Georgios, *Morala creștină*, vol. II, trad. de Diac. Cornel Constantin Coman, București, Ed. Bizantină, 2006
- *Mineiul pe noiembrie* (Slava Stihoavnei, Vecernia la prăznuirea Sfinților și făcătorilor de minuni, doctori fără de arginți, Cosma și Damian, din Asia, luna noiembrie, ziua întâi), București, Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, 2017

[3] *Slava* Stihoavnei, Vecernia la prăznuirea Sfinților și făcătorilor de minuni, doctori fără de arginți, Cosma și Damian, din Asia, luna noiembrie, ziua întâi, în: *Mineiul pe noiembrie*, București, Ed. Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, 2017, p. 9

Iisus Hristos, vindecătorul sufletelor și trupurilor

Prof. Opariuc Diana Valentina,
Grădinița cu Program Prelungit „Prichindel" Suceava

Textul biblic din Duminica a XXIX-a după Rusalii aduce în prim plan vindecarea a zece leproși de lepra trupului, dar pune accentul pe faptul că doar unul dintre aceștia, un samarinean recunoscător, s-a vindecat și de "lepra sufletului" - adică nerecunoștința sau uitarea față de cel care i-a vindecat. În esență, mesajul transmis este că vindecarea trupului este incompletă fără vindecarea sufletului, prin recunoștința și mulțumirea pentru binefacerile primite.

Scrierile sacre descriu boala într-un sens extins, ca o afectare atât a sănătății trupești, cât și a sănătății sufletești. Psalmii din Vechiul Testament conțin rugăciuni și strigăte pentru vindecare. Mântuitorul Hristos, prezentat încă din Vechiul Testament ca Cel care își asumă suferințele umane, devine vindecător prin intermediul rănilor Sale.

În Noul Testament, atât Mântuitorul, cât și discipolii Săi, desfășoară acte de vindecare, iar această activitate devine esențială pentru misiunea lui Iisus. Vindecarea nu este doar un gest exterior, ci o manifestare a compasiunii, o identificare cu suferința umană.

Vindecarea sufletului este strâns legată de iertarea păcatelor, iar rugăciunea devine mijlocul prin care aceasta este obținută. Tainele Sfântului Maslu și Pocăinței sunt prezentate ca mijloace prin care Biserica aduce vindecare atât sufletească, cât și trupească. Harul divin al iertării este esențial în acest proces.

Bolile trupești sunt percepute ca oportunități de creștere spirituală și de apropiere de Dumnezeu. Exemplul Sfântului Apostol Pavel subliniază faptul că suferința fizică nu împiedică experimentarea unei vieți spirituale împlinite.

Biserica, inspirată de Evanghelia vindecării și iubirii, dezvoltă instituții de îngrijire medicală și socială, considerându-le manifestări ale iubirii milostive a lui Hristos. În fața suferinței, credincioșii sunt chemați să ofere nu doar asistență medicală, ci și dragoste și compasiune, recunoscând prezența lui Hristos în fiecare suferind.

Învățăturile mântuitoare pe care le insuflă, extrase din Sfânta Scriptură, subliniază obligația noastră de a onora și respecta medicii. Cartea Înțelepciunii lui Isus Sirah (cap. 38, 1) amintește solemn: "Cinstește pe doctor cu cinstea ce i se cuvine, că și pe el l-a făcut Domnul." Într-o perspectivă mai largă, Sfântul Vasile cel Mare, un iluminat al Bisericii, așază medicina în rândul artelor date de Dumnezeu, contribuind astfel la menținerea și îmbunătățirea vieții. El

evidențiază faptul că, în fața slăbiciunii noastre umane, medicina este esențială, asemenea altor arte precum agricultura, țesutul sau arhitectura.

Responsabilitatea uriașă, povara misiunii și recunoștința adusă celor care au răspuns chemării divine de a adopta această artă medicală sunt reliefate în cuvintele Sfântului Vasile cel Mare. Acesta subliniază că cei dedicați medicinei înțeleg că vocația lor înseamnă să aibă grijă de ceilalți. El recunoaște că acei medici care plasează știința lor deasupra altor ocupații și râvnei umane merită respectul și că, în fața valorii supreme a vieții, este dificil să eviți responsabilitatea de a restabili sănătatea cuiva.

În scrierile Spirituale Ortodoxe, se subliniază că medicul credincios, care își desfășoară activitatea fără a căuta recompense materiale, ci din dragoste pentru aproapele său și pentru Dumnezeu, este privit cu încredere în fața Divinității. Cuvintele transmise de la Dumnezeu în pustiu lui Antonie cel Mare indică prezența unui medic binecuvântat, asemenea căruia există în oraș și care împărtășește din cunoștințele sale pentru binele celor sărmani, aducând astfel laude împreună cu îngerii.

Aceste aspecte subliniază faptul că medicina, văzută prin prisma credinței și dăruirii necondiționate, primește o binecuvântare divină și devine o misiune nobilă, de mare importanță în slujba umanității.

Bibliografie:

- Cristian, Bădiliță, *Patericul sau Apoftegmele Părinților din pustiu*, Editura Polirom, Iași, 2007

Biserica, bolnavii și sfinții tămăduitori

Prof. Petrescu Letiția Paraschiva,
Școala Gimnazială „Constantin Negreanu" Drobeta Turnu Severin, Mehedinți

Anul 2024 a fost proclamat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române ca „An omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor", dar și „An comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți". În ultimii ani s-a observat o creștere accelerată a numărului de oameni afectați de bolile clasice și de adicții multiple actuale. Viața și sănătatea omului sunt daruri ale lui Dumnezeu față de care Biserica își arată mereu grija și responsabilitatea.

În anul 2024 se propune o atenție sporită către oamenii bolnavi sau afectați de dependențe (adicții, patimi) în plan social-filantropic și social-medical în instituțiile medicale înființate și administrate de Biserică (cabinete medicale, centre de recuperare, spitale), dar și în instituțiile medicale de stat, prin cooperarea dintre preoți și medici sau psihologi. Bătrânețea nu este echivalentă bolii, însă este o perioadă a vieții în care fragilitatea trupului îl expune pe vârstnic suferințelor fizice, iar acestea îl fac pe bolnav de foarte multe ori să se însingureze și să-și acutizeze starea, neînțelegând că suferința trupească îndeamnă și la căutarea sănătății spirituale. Din păcate, medicalizarea majoră a îngrijirii bolnavilor, care în sine este pozitivă, a devenit un factor ce duce la însingurarea acestora.

Taina Sfântului Maslu este una din cele mai solicitate și frecventate slujbe săvârșite în Biserica Ortodoxă. Acest lucru se datorează faptului că prin această Sfânta Taină ne rugăm pentru tămăduirea de boală a tuturor celor care sunt în suferință trupească și sufletească[1]. În acest sens, Sf. Apostol Iacob spune: „Este cineva bolnav între voi? Să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și de va fi făcut păcate, se vor ierta lui" (Iacob 5, 14-15).

Sfântul Maslu este o Taină instituită de Însuși Mântuitorul (Marcu 6, 12-13), cu rădăcini apostolice, fiindcă Apostolii au învățat despre ea și au practicat-o în zilele vieții lor (Iacov 5, 14-15; Marcu 6, 12-13).

Viața cotidiană a devenit foarte complexă, ritmurile de lucru s-au accelerat și nu mai găsim timp pentru a vizita bolnavii în spital sau pe cei singuri, aflați în suferință acasă. Pe lângă îngrijirea medicală corespunzătoare, optimă, bolnavul are nevoie și de o alinare sufletească pe măsură, care nu poate fi înlocuită de nici un tratament medical.

Pentru zilele noastre este foarte important ca exemplele Sfinților Doctori fără de arginți să fie urmate. Într-o lume secularizată, este necesar să se ofere mărturia cea bună indiferent de mediile în care activăm. Orice lucru săvârșim pe pământ, dacă suntem creștini adevărați, trebuie să arătăm că nu am pierdut legătura cu Dumnezeu. Așa cum Sfântul Doctor Pantelimon a aflat

[1] Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae D., *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. II, Episcopia Dunării de Jos, Galați, 2001, pg. 405.

că Hristos este singurul doctor adevărat, așa și noi trebuie să fim conștienți că numai în legătură cu Mântuitorul, profesia noastră, oricare ar fi ea, are un sens clar definit și numai așa știm că nu ne aflăm în rătăcire, ci în căutarea Adevărului.

Profesia medicilor contemporani trebuie făcută în folosul general al celorlalți, în spiritul iubirii creștinești, meseria nobilă de vindecare a aproapelui nu trebuie să devină o afacere. Iar ca mari exemple în acest sens stau doctorii cei fără de arginți: Sfântul Pantelimon, Sfânții Chir și Ioan, Sfântul Trifon, Sfântul Iulian, Sfântul Mohie, Sfântul Talaleu, Sfântul Samson, Sfântul Ermolae, Sfânții Anechit și Fotie, Sfânții Cosma și Damian din Arabia, Sfinții Epictet și Astion și mulți alții.

Iar dacă medicii, cei care vindecă trupurile trebuie să lucreze în acest mod, cu atât mai mult noi cei care suntem tămăduitorii sufletelor și al trupurilor trebuie așa să lucrăm în ogorul Domnului.

De asemenea, comemorarea în anul 2024 a tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți cinstiți în evlavia poporului român, este un moment favorabil de sporire a rugăciunii pentru vindecarea bolnavilor și de apreciere a celor care îi îngrijesc pe cei bolnavi la casele lor sau în spitale. Domnul Iisus Hristos, Maica Sa și Sfinții tămăduitori fără de arginți, sunt adevărații vindecători ai bolnavilor, de multe ori, inspirând lucrarea medicului, care tratează. Diversele vindecări realizate de sfinți în lume, sunt recunoscute ca fiind manifestările unui har deosebit pe care îl primesc în dar de la Dumnezeu și îl oferă mai departe, tot ca dar. Pe Sfinții taumaturgi, credincioșii au ajuns să-i venereze ca vindecători minunați, iar alții au fost incluși în categoria sfinților tămăduitori datorită vindecărilor minunate săvârșite după moartea lor, prin puterea harului dăruit de Dumnezeu sfintelor moaște.

Toți acești Sfinți tămăduitori au o trăsătură comună: harul dăruit fiecăruia pentru a vindeca omul aflat în boală. Ei sunt numiți „doctori sau tămăduitori fără de arginți”, întrucât nu au cerut niciodată plată pentru vindecările lor. Chiar și după moartea lor, ei au săvârșit și săvârșesc minuni, vindecând pe cei care se roagă lor cu credință. Sfânta Biserică are rugăciuni și acatiste aduse lor, pe care cei ce doresc să primească vindecare le folosesc ori de câte ori este nevoie, fie în rugăciunea Bisericii, fie în cea personală.

Bibliografie:

- Necula, Pr. Prof. Dr. Nicolae D., *Tradiție și înnoire în slujirea liturgică*, vol. II, Episcopia Dunării de Jos, Galați, 2001
- Mourkus, Dr. Talaat Takla, *Taina Sfântului Maslu în Biserica Coptă și în Biserica Ortodoxă Română*, în „Teologie și Viață”, Serie nouă, Anul XVIII, Nr. 7-12, Iulie – Decembrie 2008.

Sfinții Tămăduitori în istoria și tradiția bisericii

Prof. Șorop Livia-Maria,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

I. Introducere:

Sfinții Tămăduitori au jucat un rol deosebit de important în istoria Bisericii Creștine, reprezentând nu doar modele de virtute spirituală, ci și intermediari între divinitate și suferința umană. Acești sfinți au fost adesea recunoscuți pentru darul lor de a aduce vindecare și alinare, devenind astfel surse de inspirație și sprijin spiritual pentru credincioși.

II. Sfinții Medici și Martiri - Cosma și Damian:

Printre cei mai veneraţi Sfinți Tămăduitori se numără Sfinții Cosma și Damian, medici creștini și martiri din Antiohia. Viața lor este marcată de slujirea medicală desfășurată gratuit, manifestând în acțiuni iubirea creștină. Acești sfinți au devenit ocrotitori ai medicilor și sunt cunoscuți pentru vindecările miraculoase pe care le-au realizat în numele credinței.

Sfinții Cosma și Damian s-au născut și au trăit la Roma în a doua parte a secolului al III-lea, fiind botezați încă din tinerețe. Amândoi au învățat medicina, care i-a ajutat să răspândească ușor credința creștină printre compatrioții lor suferinzi. Aceștia le spuneau celor bolnavi că este necesar să se boteze pentru a fi vindecați complet.

Lucrarea lor tămăduitoare nu putea fi trecută cu vederea în plină perioadă a prigoanei creștine. Împăratul roman Carin i-a chemat să dea socoteală și să îi convingă să jertfească idolilor, însă, în acel moment, fața i s-a sucit la spate. După ce a fost vindecat de Sfinții Cosma și Damian, împăratul Carin s-a convertit la creștinism.

Sfinții tămăduitori și-au continuat activitatea. Însă profesorul care îi învățase medicina, împreună cu alți medici, i-au ucis cu pietre pe cei doi tămăduitori, fiindcă îl întrecuseră în vindecarea bolnavilor.

Sfinții Cosma și Damian ocrotesc lăcașuri de cult, instituții medicale și sociale din țara noastră, iar fragmente din cinstitele lor moaște se găsesc la mai multe biserici din România.

Capela Institutului Clinic Fundeni are două fragmente din cinstitele moaște ale Sfinților doctori fără de arginți Cosma și Damian, ocrotitorii lăcașului de cult.

III. Sfinții Tămăduitori în Tradiția Ortodoxă:

Creștinismul ortodox a recunoscut și venerat o mulțime de Sfinți Tămăduitori, precum Sfinții Pantelimon, Nectarie și Haralambie. Acești sfinți au fost apreciați pentru harul lor de vindecare și pentru rolul lor de ocrotitori împotriva bolilor. Viața lor sfântă și rugăciunile

puternice au avut un impact semnificativ în rândul credincioșilor, aducând consolare și alinare în vremurile de suferință.

Sfântul Pantelimon, Pantoleon după numele primit la naștere, s-a născut în Nicomidia în timpul împăratului Maximian, din părinții Evula și Eustrogie. Convertirea sa la creștinism a fost una minunată, astfel că, după ce a pus la încercare puterea lui Dumnezeu, înviid prin rugăciune un copil mușcat de o viperă, a hotărât să se boteze.

Ca și în cazul Sfinților Chir și Ioan, Sfântul Pantelimon a fost încreștinat de Sfântul Ermolae, preot și doctor fără de arginți.

Sfântul Pantelimon a învățat medicina din tinerețe și trebuia să fie doctorul împăratului roman Maximian, dar, când acesta din urmă a auzit că tânărul a devenit creștin, a încercat să îl convingă să jertfească idolilor. Fiind fără izbândă încercarea împăratului, Sfântului Pantelimon a murit decapitat după multe alte încercări și chinuri.

Sfântul Pantelimon este ocrotitorul mai multor spitale și lăcașuri de cult din țară. Fragmente din cinstitele sale moaște se află la mai multe biserici din Capitală, printre care Mărcuța, „Sf. Gheorghe” – Capra și „Sf. Dumitru” – Poștă.

IV. Moaștele și Pelerinajele:

Moaștele Sfinților Tămăduitori sunt adesea considerate sfinte și au fost păstrate în biserici și mănăstiri. Credincioșii fac pelerinaje către aceste locuri pentru a se ruga și a căuta vindecare spirituală și trupească. Moaștele devin astfel un simbol al prezentei divine și al posibilității vindecării prin rugăciune și credință.

V. Iconografia și Spiritualitatea Sfinților Tămăduitori:

Iconografia ortodoxă ilustrează adesea Sfinții Tămăduitori în momentele de vindecare sau în contemplare divină. Aceste reprezentări artistice nu numai că transmit simboluri spirituale, dar și emoții și înțelegere a profunzimii harului pe care acești sfinți îl aduc. Astfel, iconografia devine o cale de a comunica spiritualitatea și tămăduirea într-o formă accesibilă credincioșilor.

VI. Concluzie:

În concluzie, Sfinții Tămăduitori reprezintă un aspect vital al istoriei și tradiției Bisericii Creștine. Viața lor sfântă și slujirea dezinteresată au adus vindecare și consolare, oferind credincioșilor modele de virtute și credință. Moaștele lor, pelerinajele, iconografia și prezența în rugăciunile credincioșilor sunt expresii palpabile ale influenței lor asupra spiritualității creștine. Astfel, Sfinții Tămăduitori continuă să ofere alinare și speranță în fața suferinței umane, amintindu-ne de puterea harului divin și a credinței neclintite.

Tămăduirea bolnavilor ilustrată în lumina Sfintei Scripturi

Prof. Timofti Maria Valentina,
Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Motto: „Iată, te-ai făcut sănătos, de acum să nu mai păcătuiești, ca nu cumva să-ți fie ție mai rău!” (Ioan, 5, 14)

În societatea agitată a vieții contemporane, nu există om care să nu întâmpine o suferință trupească sau sufletească, în viața sa. Putem vedea oameni chinuiți de dureri, de suferințe, de boli, căzuți la pământ cu totul. Dar, trebuie știut faptul că suferința este strâns legată de viața omului, iar în suferință fiind trebuie să ne amintim de Hristos. Acesta spune: „În lume, necazuri veți avea, dar îndrăzniți, Eu am biruit lumea” (Ioan, 16, 33).

Credința în Dumnezeu naște virtuți, nădejde, nepătimire și dragoste. Dar, când acestea se denaturează, imediat apar și consecințele neplăcute ale suferinței. Cel sănătos duhovnicește percepe dragostea lui Dumnezeu în bucurie, dar și în momentele apariției unor dificultăți. El nu se schimbă, pentru că poate să rabde și să îndure orice pentru că simte iubirea lui Dumnezeu. Răsplata pentru această răbdare în suferință o va primi în Împărăția lui Dumnezeu.

Deci, suferința și boala sunt îngăduite de Dumnezeu în timpul vieții pământești, ca omul să învețe chiar din firea sa că nu mai trebuie să primească niciodată gândul pe care l-a avut primul om, Adam, precum că el este ca Dumnezeu. Primul păcat, al neascultării lui Adam, a adus suferință și moarte, nu din întâmplare, ci dintr-o rațiune îndreptătoare, pentru ca omul să poată cunoaște neîndoielnic și pentru totdeauna că el nu este ca Dumnezeu.

Hristos Doctorul, care a venit printre oameni pentru a vindeca bolile sufletești și trupești. El n-a ezitat niciodată să-i ușureze de bolile și neputințele lor trupești pe cei ce-L rugau. El n-a văzut în ele o durere necesară și a dat pilda în ce privește atitudinea pe care se cuvine s-o adoptăm împotriva lor. El nu ezită niciodată să Se prezinte oamenilor ca doctor: "Nu cei sănătoși au trebuință de doctor, ci cei bolnavi". (Mt. 9, 12; Mc. 2, 17; Lc. 7, 31)

"Acesta neputințele noastre a luat și bolile noastre le-a purtat". (Mt. 8, 16 - 17; Ic. 53, 5). În acest sens, Sfinții Părinți și întreaga tradiție a Bisericii au grijă să-L prezinte atât ca "Doctor al trupurilor", cât și ca "Doctor al sufletelor".

Chemându-i pe cei doisprezece ucenici ai Săi, Hristos le transmite puterea Sa de tămăduire: El face din ei doctori după asemănarea Sa, dându-le puterea de a porunci duhurilor necurate și de a le izgoni (Mc. 6, 7; Lc. 9, 1), precum și de a tămădui toată boala și toată neputința (Mt. 10, 1 si 8; Lc. 9, 2). Această putere tămăduitoare a fost transmisă apoi ierarhiei bisericești și se menține în continuare până la sfârșitul vieții pământești.

Hristos rămâne totuși "singurul Doctor" căci, prin apostoli și sfinți, El este întotdeauna Cel care vindecă. Atunci când Sf. Antonie săvârșea o minune, întotdeauna mulțumea lui Dumnezeu. El le reamintea bolnavilor că puterea de a vindeca nu este a lui, nici a nimănui altcuiva, căci acest fapt Îi este rezervat numai lui Dumnezeu. Cei vindecați erau învățați să mulțumească nu lui Antonie, ci numai lui Dumnezeu. Și Însuși Sf. Antonie precizează: "N-am această putere de a vindeca (...), eu nevrednicul. Tămăduirea este lucrarea Mântuitorului; El se milostivește, în tot locul, spre cei ce-L cheamă. Domnul Și-a plecat urechea la rugăciunea mea și Și-a arătat iubirea Sa de oameni, desoperindu-mi că va tămădui (...)".

Pentru a-i acorda omului vindecarea pe care acesta o cere, Dumnezeu nu-i cere decât un lucru, să se roage Lui cu credință: "Toate câte veți cere, rugându-vă cu credință, veți primi." (Mt. 21, 22); iar Sf. Apostol Iacov (5, 16) recomanda: "Rugați-vă unii pentru alții, ca să vă vindecați".

Scrierile celor patru Sfinte Evanghelii prezintă numeroase exemple de vindecări realizate de Mântuitorul Iisus Hristos: vindecarea femeii cu scurgerea de sânge, vindecarea unui lepros, vindecarea celor zece leproși, vindecarea soacrei lui Petru (Mt., cap. 8), vindecarea slăbănogului din Capernaum, vindecarea orbului din naștere (Ioan, cap. 9), vindecarea femeii gârbove, vindecarea a doi orbi, vindecarea slugii sutașului, vindecarea îndrăciților gadareni, vindecarea unui orb și mut, vindecarea omului cu mâna uscată, vindecarea slăbănogului de la Scăldătoarea Betezda, vindecarea fiicei femeii canaaneence, vindecarea lunaticului (Mt., 17, 14-23), vindecarea urechii lui Malhus (Mt. 26, 52), etc.

La inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh Daniel, Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a aprobat ca anul 2024 să fie declarat, în Patriarhia Română, Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți. Între manifestările culturale și educaționale, programate cu prilejul anului omagial și comemorativ, Sectorul teologic-educațional organizează Concursul Național Catehetic Hristos - Cuvântul care vindecă. Unele teme sugerate pentru acest proiect se fundamentează pe argumente scripturistice, după cum urmează:

1. Forme ale pastorației și îngrijirii bolnavilor în Sfânta Scriptură:

a. Dumnezeu îi iubește pe cei îndelung răbdători în vreme de boală (Ioan 5, 5-9; Marcu 5, 25-34);

b. Dumnezeu îi cercetează și îi tămăduiește pe cei bolnavi (Isaia 38, 1-6; Iezechiel 34, 16);

c. Îngrijirea celor bolnavi și suferinzi, condiție pentru mântuirea omului (Ecclesiasticul 7, 37; Matei 25, 31-46);

d. Dumnezeu Se descoperă mai ușor oamenilor încercați de boală sau suferințe fizice (Ioan 9, 1-7);

e. Darul dumnezeiesc al libertății se batjocorește prin atașamentul patologic față de adicții și vicii pătimașe (Galateni 5, 1; Ioan 8, 24-34);

f. Asumarea suferinței și credința în Dumnezeu sunt prima condiție spre vindecarea completă, trupească și sufletească, a omului (Iov 2, 10);
g. Ajutorul concret al lui Dumnezeu pentru bolnavi dobândit prin mijlocirile și rugăciunile semenilor (4 Regi 5, 1-14);
h. Prețuirea sănătății și a vieții ca daruri ale lui Dumnezeu (Macabei 9, 20-21; Ioan 5, 14; 13, 6).

Și Sfântul Apostol Pavel, în epistolele sale, are nenumărate precizări referitoare la suferință, la îndelungă răbdare în boală, la vreme de încercări. El a vizitat Lystra, Iconia, Antiohia „întărind sufletele ucenicilor, îndemnându-i să stăruie în credință și arătându-le că prin multe suferințe trebuie să intrăm în Împărăția lui Dumnezeu.” (Fapte, 14, 22).

Tot Sfântul Apostol Pavel spune că „Mă bucur de suferințele mele pentru voi și împlinesc în trupul meu lipsurile necazurilor lui Hristos.” (Col. 1, 24)

Să avem tot timpul în gând cuvintele mărețe ale Sfântului Apostol Pavel: „În toate pătimind necaz, dar nefiind striviți, lipsiți fiind, dar nu deznădăjduiți, prigoniți fiind, dar nu părăsiți, doborâți, dar nu nimiciți.” (II Cor. 4, 8-9)

Suferința în boală nu este altceva decât un semn al milei și dragostei lui Dumnezeu, iar atunci când am primit vindecarea, e important să ne umplem gurile de lauda lui Dumnezeu, să-I slujim prin îndreptarea căilor noastre păcătoase și să trăim numai pentru El. Sfântul Tihon din Zadonsk spunea că în suferință putem afla dacă credința noastră este vie sau teoretică. Încercarea adevăratei credințe este răbdarea în mijlocul suferințelor, căci „răbdarea este semnul vieții creștine”. Ce înseamnă să-L urmezi pe Hristos? întreabă el. Înseamnă „să suferi toate lucrurile, privind către Hristos Care a suferit. Mulți doresc să fie slăviți cu Hristos, dar puțini caută să ramână cu Hristos Care suferă. Și nu doar prin oarecari necazuri, ci chiar prin multe necazuri se intră în Împărăția lui Dumnezeu.”

O frumoasă rugăciune a Sfântului Ambrozie, episcop al Milanului spune: „Pe Tine, Doamne Iisuse, Te urmez, Cel Care îmi tămăduiești rănile mele. Căci ce mă va despărți pe mine de iubirea de Dumnezeu, care vine de la Tine, Doamne? Necazul, primejdia, foamea? Sunt ținut strâns ca în niște cuie și legat cu legăturile dragostei. Doamne Iisuse, depărtează de la mine, cu sabia Ta cea puternică, stricăciunea păcatelor mele. Ține-mă în legăturile dragostei Tale; taie de la mine toată stricăciunea. Vino degrab și pune capăt mulțimii durerilor mele ascunse și tainice. Deschide rana, ca nu cumva să se împrăștie aplecarea cea rea. Cu baia Ta cea nouă, curățește-mă de toată întinăciunea. Ascultați, voi, oameni pământești, care în păcatele voastre dați naștere la gânduri desfrânate: am găsit un Doctor. Locuiește în Cer și dă vindecare aici pe pământ. Numai El poate vindeca durerile mele; El, Care nu are niciuna. Numai El, Care știe cele ascunse, poate risipi tristețea inimii mele, teama sufletului meu: Iisus Hristos. Hristos este Harul, Hristos este Viața, Hristos este Învierea! Amin!”

Bibliografie:

- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992
- *Învățătura de credință creștină ortodoxă*, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1992
- *Învățătura Sfinților Părinți despre boală. Rugăciuni pentru bolnavi*, Editura Cartea Ortodoxă, Editura Egumenița, Caransebeș, 2001
- Vlachos, Mitropolit Hierotheos, *Psihoterapia ortodoxă*, Editura Sophia, București, 2001

Alexandru N. Sandovici, preot profesor la Seminarul Teologic „Pimen Mitropolitul” din Dorohoi

Prof. pensionar Zaharia Adrian
Fost inspector școlar teritorial Dorohoi,
director la Școlile gimnaziale din comunele Roma, Broscăuți și la
Școala Gimnazială „Al. I. Cuza” Dorohoi

Înainte de a vă prezenta aspecte din viața și activitatea preotului profesor doctor Alexandru Sandovici, permiteți-mi să vă aduc la cunoștință câteva aspecte din localitatea în care s-a născut, a copilărit, a trăit și a sfârșit personalitatea mai sus menționată.

Istoricul comunei Broscăuți se pierde în negura vremurilor, cercetările arheologice scoțând la iveală vestigii de locuire de peste 4.000 de ani. Numele de Broscăuți ar proveni de la boierul Giurgea Broască, sfetnic în sfatul domnesc a lui Ștefan cel Mare. De-a lungul anilor, localitatea a fost pe rând proprietate domnească (a fraților voievozi Irimia și Simion Movilă), proprietate mănăstirească (a călugărilor de la Mănăstirea Sucevița), proprietate boierească (a stolnicului Constantin Plaino, care avea funcții administrative în sfatul domnesc al Moldovei).

Prima atestare documentară a Broscăuțiului datează din 6 martie 1633 din timpul domniei lui Alexandru Ilieș Voievod. Viața spirituală și religioasă a locuitorilor comunei este atestată documentar în anul 1772, când în așa numita „Catagrafie de la Chișinău” se precizează că în sat existau trei preoți, Tudose, Ioan și Pintilei și un diacon pe nume Anton.

Așa cum reiese din lucrarea eruditului preot Constantin Ciocoiu, „Biserici din județul Dorohoi”, în anul 1791 a fost construită din lemn „bisericuța de la cimitir”, iar în anul 1859 a fost sfințită „biserica mare”, construită de Alexandru Plaino în memoria tatălui său, stolnicul Constantin Plaino, îngropat în curtea bisericii.

La sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea, Broscăuțiul a început să dea oameni de valoare care s-au afirmat la nivel internațional și național. Este locul în care s-a născut savantul Dimitrie Pompeiu, dar și preotul profesor Alexandru Sandovici, despre care ne vom ocupa mai mult în prelegerea de astăzi.

A fost fiul preotului Nicolae Sandovici, care avea ca studii Teologia și care a fost primul învățător în învățământul de stat, ca urmare a „Legii instrucțiunii publice”, date de Alexandru Ioan Cuza, prin care învățământul de patru clase devenea obligatoriu și gratuit. La 1 martie 1865 a început să funcționeze prima clasă I cu un efectiv de 39 de elevi.

Firește că la vremea respectivă nu exista local propriu de școală și iată ce ne amintește părintele Alexandru Sandovici despre condițiile precare în care se desfășurau cursurile:

„Localul de școală era o casă acoperită cu stuf, aavea lut pe jos, fără bănci și fără mobilier. Copiii stăteau pe niște bănci făcute din scânduri, sprijinite pe pari bătuți în pământ, iar cărțile și caietele și le țineau pe brațe”.

Alexandru Sandovici s-a născut la 9 mai 1883 în Broscăuți. Urmează cursurile primare în localitatea natală și termină cursurile seminarului superior teologic ortodox. A fost numit ca preot paroh în comună la 1 decembrie 1907, la vârsta de 24 de ani. Și-a susținut doctoratul în Științe teologice la Cernăuți. A funcționat mulți ani ca profesor de limba greacă veche și latină la Seminarul Teologic din Dorohoi și, pentru mici perioade de timp a fost și director, fiind la mare concurență cu o altă personalitate a Dorohoiului, preotul Dumitru Furtună. A mai funcționat mulți ani ca profesor de latină și filosofie la Școala Normală de la Șendriceni, care a pregătit generații de învățători pentru județul Dorohoi, și nu numai, unii dintre ei ajungând personalități universitare sau membri marcanți ai culturii naționale.

În timpul când era preot paroh a luat ființă un cor bisericesc, ce cânta pe patru voci, primul dirijor și inițiator fiind Gheorghe Avădănesei, nașul meu de botez și fratele mamei mele. Corul a ajuns faimos în tot județul și a fost chiar invitat să concerteze muzică religioasă la Mitropolia din Iași. În anii comunismului a fost transformat în cor laic, cor ce a obținut multe premii la nivel național.

Preotul Alexandru Sandovici nu a fost scutit de persecuțiile regimului comunist, fiind nevoit să-și părăsească impunătoarea casă și să se mute în gazdă la o familie din comună. A fost repus în drepturi la intervenția primului ministru al României, Ion Gheorghe Maurer, care fusese avocat, coleg de barou cu ginerele părintelui Alecu, așa cum era denumit de toți cetățenii comunei.

Părintele Alecu moare în anul 1969, fiind regretat de toți enoriașii și este înmormântat în curtea bisericii. A fost la vremea respectivă o enciclopedie ambulantă, sfaturile lui având ecou în sufletele tuturor. Părintele Alecu a avut patru copii: Puiu (colonel în armată), Mira (profesoară), Călin (medic), Costică (medic). Copiii săi au donat o parte din vasta grădină ce înconjura casa părintească pentru construirea unui nou local de școală și aceasta în amintirea tatălui, și în special a bunicului, care a fost primul învățător din comună.

Am avut onoarea, în calitate de director al Școlii din Broscăuți, să inaugurez acest local în anul 1980 (ulterior în 1984 am ridicat și o statuie închinată savantului Dimitrie Pompeiu). La propunerea mea, Consiliul local al comunei i-a acordat post-mortem titlul de „Cetățean de onoare” al comunei Broscăuți, în luna octombrie 2023.

Subsemnatul, am avut onoarea să-l cunosc mai bine pe părintele Alecu, casa mea părintească învecinându-se cu casa dumnealui. Multe momente ale copilăriei și adolescenței le-am petrecut în preajma părintelui, căruia îi port o neștearsă amintire. Dumnezeu să-l odihnească în pace!

În încheiere, aș vrea să-l parafrazez pe marele cronicar Miron Costin și să vă spun că și în „Țara de sus, vatră de cultură și spiritualitate”, se nasc oameni și că „nu sunt vremile sub cârma omului, ci bietul om subt vremi”.

Așa a fost și personalitatea preotului profesor doctor Alexandru Sandovici care s-a născut, a slujit, a trăit bucurii și neîmpliniri alături de broscăuțeni, decenii la rând.

SECȚIUNEA
Creatii literare
(eseu)
CADRE DIDACTICE

Mihai Eminescu - poetul „nemarginilor de gândire”

Prof. Apolozan Georgeta,
Liceul Teoretic „Carol I” Fetești, Ialomița

Indubitabil, Eminescu este un liric de anvergură națională, dar și europeană, care a acționat ca un prestidigitator al unui univers complementar ființei sale, atingând rezonanțele cosmologice ale unei existențe tragice, dominate de conștiința străveche a sinelui contemplativ.

Eminescu a îndeplinit plenar cele trei condiții sau „căi” (conform lui Edgar Papu) ce integrează un poet în câmpul valorilor incontestabil universale. Mai întâi, el definitivează elemente existente deja în literatură, dar care nu au fost încă exploatate la maximul lor valoric. Apoi, el însuși creează idei și componente literare inedite, originale și pertinente și, în al treilea rând, poetul poate deveni universal, dacă opera sa este precursoarea unor concepții artistice ulterioare, dacă anticipează sau pune bazele unui drum balsamic spre eternitate.

Poetul Eminescu îl eclipsează pe prozator, deși proza acestuia este extrem de valoroasă, având un acut fundament filozofic, axat pe idei kantiene despre spațiu și timp, pe problematica metempsihozei și pe conceptele de arheu, avatar, anamneză și unitate primordială. În visul de iubire, ca și în visul social, se constată la Eminescu un elan titanic, aspirația spre totalitate și apetența pentru cuvântul care spune și transpune.

Ioana Em. Petrescu propunea ca definitorii ale creației lui Eminescu două modele cosmologice: platonician sau al armoniei și kantian, al înstrăinării. Primul relevă poezia juvenilă a idilelor, a visului romantic de iubire, iar cel de-al doilea reprezintă vârsta maturității sceptice și solitare, a retrospecției ce generează dor, a dezamăgirilor și tristeților metafizice. Eminescu se identifică în gândirea lui Kant, care în Critica rațiunii pure amintește două paradigme: una neproductivă și una productivă, poetul, prin puterea estetică a creației, realizând Marea Poezie.

Un prim element prin care se remarcă Eminescu în cadrul universal al literaturii sunt marile expresii dinamice, gesturile colosale proiectate în plan cosmic ce se văd difuzate în lumea modernă de către titanismul romantic. În Poezia lui Eminescu, Edgar Papu opinează că „maniera descriptivă a lui Hugo n-a putut atinge nici pe departe infinita forță sugestivă a evocărilor eminesciene”. Prin esența lor inextricabilă, marile gesturi cosmice, printre care se numără azvârlirea hartei lui Orfeu în haos, cuprinsă în Memento mori, fac din Eminescu unul dintre titanii literaturii.

O adevărată arhitectonică a cosmosului răsfrânge în creație tentativa continuă a poetului de a cosmiciza spațiul, de a-l organiza în trepte. La fel cum magul din Povestea magului

călător în stele, pornit, ca Hyperion, prin spațiile intersiderale, își construia luntrea de aur dintr-un nor, fantezia creatoare a poetului umple spațiile universului cu structuri originare, traducând transcendentul în contingent, trădând vocația lui de filosof, dar și de poet genial capabil să reprezinte în imagini concrete hotarul absolutului.

Schema impusă de tradiția, conform căreia Eminescu ar fi „un pesimist", este demontată de însăși prezența omului tragic în lirica eminesciană. Poetul urmează și întregește un întreg ciclu filozofico-literar persistent la nivel european. „Artistul tragic nu e pesimist, el spune da la tot ce e problematic și teribil..." este precizarea lui Nietzsche.

Omul tragic eminescian depășește fixitatea spiritului grec, mobilitatea celui german, indolența eliberatoare a spiritului indian: el încearcă să depășească „cercul strâmt" prin creație și jertfă, iar „Hyperion e imolat chiar în Cosmos, luându-i-se oglinda Celuilalt pământesc" (Mihai Cimpoi). Omului tragic i se refuză posibilitatea de a se reflecta într-un alter ego, iar oglinda îi este suprimată, cum afirma Albert Camus, el rămâne „cu adevărat" singur.

Etapa maturității este etapa cunoașterii, iar poeme precum Luceafărul, Odă (în metru antic), Floare albastră abordează incompatibilitatea geniu-iubire; în Scrisoarea I, dar și în prozele Sărmanul Dionis, Geniu pustiu descrie incompatibilitatea geniu-societate și geniu-mistere universale. Ceea ce particularizează aceste creații sunt sobrietatea, dispariția tentației confesive și, prin contrast, apar reflexivitatea, meditația socială (mai ales în Memento mori), precum și apetența pentru filozofie. Este observabilă o pierdere progresivă a credinței, a speranței, un mal du siecle activ, o atmosferă sobră și impersonală. Glossa cuprinde o sinteză filozofică a concepțiilor kantiene și schopenhaueriene, a pesimismului german: „Nu spera și nu ai teamă.../ De te-ndeamnă, de te cheamă,/ Tu rămâi la toate rece." Se recomandă, așadar, o obiectivare față de nimicnicia existențială, un abandon în meditație și în contemplație ce amprentează genialitatea. Teoria „vieții ca teatru" este recognoscibilă și la Shakespeare, dar și la Goethe. Soluția eminesciană survine ca reparatorie pentru criza geniului, ulterioară consumării iubirii efemere și a revelării incompatibilităților.

Eminescu, poet romantic prin excelență, propune o concepție inedită despre poezie și creator, o conștientizare acută a propriei valori: superioritatea generează inadaptabilitate și nefericire în ordinea fenomenală („nu are moarte, dar n-are nici noroc"), poetul fiind unicul care deține cheia nemuririi. Considerat poet al cuvântului, Eminescu a rechemat înțelesuri pierdute, cuvinte uitate pe care le-a transfigurat în artă veritabilă.

La Eminescu, peste elementele din mitologia românească se suprapun adesea elemente din mitologia antică, greacă, romană, indiană. În cadrul mitului, Eminescu obține o adevărată libertate și nelimitare a gândirii poetice. În istorie, mit sau în geografia magică, adevărul este reconstituit de artistul gânditor fragmentar, din vise, reminiscențele unei condiții ideale, originare, a lumii. Drept care, în imperfecta lume a creației decăzute, lucrurile visează la contrariul lor: negura visează lumină, neființa visează ființa, moartea – viața, demonul, pe înger.

Eminescu, prin excelență cuprins „de-adânca sete a formelor perfecte”, pe care le etalează în artă Rafael, Shakespeare, Dante sau Beethoven, îmbrățișează idealul antic al frumosului artistic: liniște, „calm divin”, „catharsis”, regularitate apolinică.

Se pot stabili corespondențe între Shakespeare, distinsa figură engleză a secolelor XVI-XVII, și marele poet român. Într-o notă din „Curierul de Iași”, Eminescu laudă dramele lui Shakespeare, dar și comediile lui Moliere, „pentru că se vor putea reprezenta și peste mii de ani și vor fi ascultate cu același interes, căci pasiunile omenești vor rămâne mereu aceleași”. Vraja personalității shakespeariene se exercită asupra lui Eminescu atât prin prisma unor idei romantice, cât și la nivel de „congenialitate a gândirii” (Mihai Cimpoi). Vorbind despre „singurele infirmități care nu jignesc spiritul dramatic”, orbirea și nebunia, Eminescu se referă la Shakespeare ca la „cel mai mare poet” al lumii. Credința în forța demiurgică, orfică, Shakespeare o exprimă pregnant în Visul unei nopți de vară, în timp ce la Eminescu se întâlnește în Epigonii, Memento mori și Scrisori. Alte analogii între operele celor doi scriitori pot fi evidențiate și în viziuni poetice precum „lumea ca teatru”, iubirea ca variantă de realizare umană supremă, evadarea timpului real în vis sub acțiunea lunii etc.

Universalitatea lui Eminescu poate fi apreciată și din perspectiva din care abordează acesta anumite teme, întărindu-le sau inovându-le cu idei de o certă originalitate.

În legătură cu supratema timpului, care este cea mai cuprinzătoare și integratoare a universului poetic, viziunea lui Eminescu depășește cu mult epoca lui de creație, anticipând marile teorii relativiste ale secolului al XX-lea și conceptele cosmogonice ale fizicii actuale. Conceptul de lume, de univers, presupune integrarea spațiului perceptibil într-un ansamblu de relații temporale (Elena Tacciu). Timpul, ca materialitate a succesiunii și a simultaneității, ca timp cosmic, atomic, biologic; dar și ca mare mister al trăirilor subiective, guvernează existența universală, infinitul mare și infinitul mic, unificând, dirijând, prin simetrie, toate procesele și metamorfozele.

Tema cosmogonică se întâlnește în poemul Scrisoarea I care cuprinde marile viziuni eminesciene asupra spațiului și timpului cosmic, asupra nașterii și stingerii lumilor, prelucrând poetic mari mituri ale omenirii, dar anticipând și teorii moderne din fizica secolului al XX-lea. Mitul creației, preluat din Imnul creațiunii din Rig-Veda, se suprapune peste imaginea modernă a Big-Bangului inițial, a marii explozii care a proiectat lumile în spațiu până la un punct inerțial, după care urmează prăbușirea, contragerea în neantul primar, antrenând anularea spațiului și a timpului.

Este individualizată și tema sociogonică. Nașterea și evoluția societăților umane urmează aceeași linie temporală ireversibilă, cu fenomene entropice, din poemele cosmogonice. Tema sociogonică eminesciană se susține prin motive poetice de mare efect și cu largă circulație în literatura lumii. Motivul ubi sunt, întâlnit încă în versetele biblice, la Lucrețiu (De rerum natura) sau în Viața lumii a lui Miron Costin, este ilustrat în trecerea succesivă în neant

a societăților umane din Memento mori și în filozofarea sceptică a poetului asupra destinului uman. Motivul „ubi sunt” se nuanțează prin variantele sale, „vanitas vanitatum et omnia vanitas” și „fortuna labilis”, al sorții schimbătoare, acesta ilustrat la nivel individual în O, rămâi… și în Revedere.

Universalitatea lui Mihai Eminescu este un subiect amplu, a cărui complexitate se poate bănui din multiplele eseuri și tratate scrise pe această temă. Fiecare critic și-a argumentat original punctul de vedere, însă toți au ajuns la aceeași concluzie: că valoarea lui Eminescu întrece granițele țării, este un poet universal. „Cu toată marea sugestibilitate a stilului lui Victor Hugo, aceea a lui Eminescu o întrece. [...] Considerând că cei mai mari poeți ai lumei se disting prin varietatea armoniei, și în fruntea tuturor punem pe Goethe, nu putem să nu vedem în Eminescu un mare poet, nu numai național, dar și universal”, opina Mihail Dragomirescu în Analele Academiei Române.

În consecință, rolul lui Eminescu în dezvoltarea literaturii noastre este colosal, fapt care ne îndeamnă să ne întrebăm, retoric, desigur, asemenea lui Emil Cioran: „Ce a căutat printre noi acela pe care și un Budha ar fi gelos?”

Bibliografie:

- Bărboi, Constanța, *Mihai Eminescu, o lume dăruită nouă*, Editura Meteora Press, 2001;
- Cimpoi, Mihai, *Lumea ca o carte*, Editura Eminescu, 1995;
- Papu, Edgar, *Poezia lui Mihai Eminescu*, Editura Minerva, 1979;
- Petrescu, Ioana Em., *Modele cosmologice și viziune poetică*, Editura Paralela 45, 2011.

Amintiri din copilăria lui George Enescu (1881-1956)

Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela,
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Dorohoi, Botoșani /
Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu” Dorohoi, Botoșani

Prima sa întâlnire cu muzica s-a petrecut la vârsta de 3 ani, când a auzit întâia oară un taraf de lăutari ce cânta într-o stațiune balneară situată în apropiere de Liveni, astăzi comuna George Enescu, satul cu dealuri domoale și șes din nordul Moldovei, unde s-a născut viitorul muzician.

Acest moment a produs un efect puternic asupra micului „Jurjac”, cum era alintat în familie, pentru că a început imediat să își construiască singur prima vioară:

„A doua zi dimineață încercam să întind un fir de ață pe o bucată de lemn și, crezând într-adevăr că făurisem o vioară, imitam ceea ce auzisem cu o zi înainte. Fluieram pentru a reda sunetul naiului, iar cu două bastonașe de lemn înlocuiam țambalul. Mi-am ascuns micul taraf în livada părintească sub un copăcel, în timp ce mama înnebunită mă căuta peste tot”.

Înclinația lui Enescu spre autodepășire este evidentă încă din copilărie, de la cea de-a doua întâmplare care se leagă de întâlnirea sa cu vioara, și care este în sine un moment anecdotic:

„Cum eram un școlar silitor care-și vedea de treabă, părinții mei, pentru a mă răsplăti, îmi dăruiră o vioară mică cu trei strune. Fără să stau mult pe gânduri, am luat-o și am aruncat-o în foc. Iată ce se întâmplă când îl consideri pe George Enescu drept un copil, oferindu-i o vioară de jucărie! Uitasem prima vioară făcută de mine și voiam una adevărată, cu un număr reglementar de strune [o vioară standard are patru corzi – n.a.]”.

Părinții cedează insistențelor și, la 4 ani, îi dăruiesc lui Jurjac prima vioară adevărată, pe care copilul a început să învețe... singur! Astfel că i-a cântat într-o zi tatălui său, cu un singur deget și pe o singură coardă, valsul Valurile Dunării (de Iosif Ivanovici). Apoi primele “lecții” de vioară le-a luat după ureche de la un lăutar bătrân din Dorohoi, poreclit, Lae Chioru, pe care familia l-a instalat într-o odaie de musafiri la Cracalia ca să fie tot timpul aproape. A plecat însă repede, după numai câteva săptămâni, motivându-i Conașului că nu mai are ce să-l învețe pe copil, că a prins deja toate “șmecheriile” viorii. Atunci, la sfatul unor cunoscuți, Costache îl duce la audiție la Eduard Caudella, compozitor și profesor la Conservator, fost copil minune și el. Enescu avea 5 ani. Dialogul lor a rămas de pomină. Caudella i-a cerut să cânte ceva. Iar Enescu, dezghetat, i-a spus “de ce nu îmi arăți întâi ce știi mata?”. Caudella îl ascultă cântând după ureche și, impresionat, îl trimite acasă să învețe notele, spunându-i tatălui să se reîntoarcă

după doi ani. Este momentul decisiv pentru Costache. Convins de talentul real al fiului său, va pune la bătaie întreaga energie pentru a organiza acasă, la Cracalia, o adevărată homeschool (școală la domiciliu).

Era un obicei curent al secolului 19 ca familiile boierești, cu sediile moșiilor departe de orașe, să-și angajeze pentru educația odraslelor profesori particulari, aduși special din străinătate. Așa a apărut în casa lui Costache Enescu, când băiatul avea aproape șase ani, o "guvernantă" franceză, Lydie Cèdre, recomandată de familia boierului Nicolae Vernescu. I se spusese că se va ocupa de un mic prinț, urmaș al domnitorului Calimachi. Curând, Lydie avea să devină un adevărat membru al familiei. Costache Enescu o adora, Maria Enescu o diviniza, iar Tinca Enescu, sora lui Costache, o socotea confidentă intimă. Și toate acestea pentru darul extraordinar al lui "Mam'zel Ledi" de a risipi tuturor, prin grija ei de mamă adoptivă, orice teamă de o nouă catastrofă. Era îngerul păzitor al celui mic. Ei i se datorează celebrul alint „Jurjac". Mama îl strigase în primii ani Cocuță, iar bunicul și unchiul Jorjâcă. Lydie nu putea pronunța Jorjâcă și, fiind convinsă că numele lui e, la origine, un nume francez compus, i-a zis Georges-Jacques (Jorjac). Domnișoara Cèdre era o profesoară foarte destoinică care l-a inițiat pe George în desen și pictură, în limbile franceză, germană și engleză, în golf, filatelie și muzeistică. A vegheat asupra bunelor lui maniere de societate, l-a dus la concerte, l-a ajutat să-și noteze primele creații camerale, pe care apoi le-a cântat cu el, la 4 mâini. A fost, pe scurt, martorul cheie al copilăriei lui George Enescu, o personalitate de excepție care va deveni apoi educatoarea copiilor fostului rege Nikita al Muntenegrului.

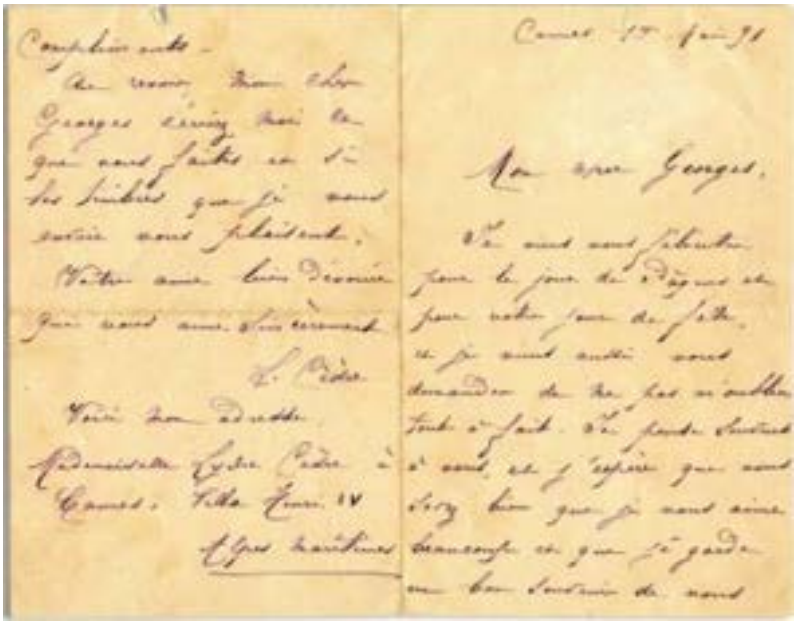

Scrisoare primită din partea guvernantei Lydie Cèdre, prin care îi ura felicitări cu ocazia sărbătorilor pascale și pentru Sfântul Gheorghe. Aceasta îl anunță că a aflat de succesul de care se bucură și de reușitele sale de la Costache Enescu, tatăl său, fiind foarte fericită de ceea ce i se întâmplă. Aceasta îl pune la curent cu situația în care a ajuns să fie guvernanta a două tinere din Muntenegru care sunt mult mai puțin docile decât fusese George. Scrisoarea cuprindea și un cadou pentru George, respectiv o serie de timbre, Lydie menționând în text că speră ca acestea să fie pe placul tânărului.

Textul este redactat în limba franceză, fiind datată „Cannes, 1 Mai 1891” și semnată în final, unde a fost redactată și adresa la care Enescu îi putea coresponda.

Fotografie-premoniție

Vedem imaginea unui copil extrem de serios, care, în mâna stângă, ține vioara lui Caudella și cu cea dreaptă pare că scrie o partitură. Este, de altfel, o imagine simbolică ce ne trimite cu gândul la lupta interioară care s-a dus toată viața în sufletul muzicianului, între compoziție și interpretarea la vioară.

La 5 ani, Costache Enescu îl duce pe micul George la Iași pentru a fi văzut de Eduard Caudella, profesor de vioară și director al Conservatorului din oraș. Îndrăzneț pentru vârsta lui, Enescu i-a răspuns lui Caudella după ce acesta l-a rugat să îi cânte ceva: „Mai întâi cântă dumneata, să văd ce știi”.

Caudella a simțit talentul copilului precoce, a sugerat ca acesta să învețe notele și apoi să revină la el. Drumul la Iași prilejuiește și realizarea unei celebre fotografii din copilăria lui Enescu: Caudella i-a dat una dintre viorile sale pentru a se fotografia la renumitul fotograf din capitala Moldovei, Nestor Heck, care l-a fotografiat pe nimeni altul decât pe Eminescu.

La 7 ani, Caudella îl reevaluează pe Enescu și emite un verdict clar: recomandă ca genialul copil să fie trimis mai departe la Conservatorul de la Viena, nucleul muzical al Europei Centrale – o decizie care îi deschide toate orizonturile micului Enescu și pentru care îi va rămâne toată viața recunoscător lui Caudella.

Copilul înzestrat cu un simț muzical extraordinar absolvă ilustra instituție de la Viena la doar 12 ani, urmând apoi Conservatorul de la Paris, unde ia contact cu o parte dintre marii compozitori ai epocii (Saint-Saëns, Massenet, Fauré, Debussy, Ravel etc., care i-au fost fie profesori, fie colegi) și se lansează el însuși în ipostaza de compozitor.

Muzicologul Viorel Cosma face, pentru cititorii revistei muzicale, dezvăluiri captivante, în pragul apariției volumului "Copiii minune ai muzicii românești".

"Dacă aș îndrăzni să mă plâng – îi mărturisea George Enescu lui Bernard Gavoty – aș face-o pentru a spune că nu am fost un copil răsfățat, ci un copil adorat până la exces, până la sufocare. (..) Când mă gândesc la copilărie, simt încă în jurul meu vigilența înspăimântată în care am crescut. Eram ferit de cele mai mici pericole, la cea dintâi alarmă tremurau pentru mine. În această căldură de seră, sufocantă și tensionată, m-am maturizat prea repede. Și, dacă astăzi sunt un bărbat hipersensibil, un fel de jupuit de viu, explicația cred că trebuie căutată în copilăria mea." Cu nervii încordați la maximum, Maria Enescu a luat drumul bisericilor și a îndeplinit toate ritualurile, dar și toate obiceiurile bătrânești, ca noul copil să supraviețuiască. Unii povestesc că, înainte să-l nască pe Enescu, Maria a visat că el va trăi și va deveni faimos, dacă va fi născut pe cuptorul din odăiță și va fi botezat de doi veri. A făcut întocmai. Toate hăinuțele cu care l-a îmbrăcat fuseseră mai înainte trecute pe sub altarul bisericii. Nu a dat voie nimănui să se atingă de leagănul copilului. Rudele îl admirau de afară, privindu-l prin ferestruică. La sfatul doctorului, a refuzat chiar să-l alăpteze, încredințându-l unei doici tinere și sănătoase, Anița lui Toader Ilcu. În primii ani a fost lipsit de orice tovarăș de joacă și nu a cunoscut pe niciunul din verișorii lui. A avut o copilărie "de seră", chinuită, dramatică. "Mama m-a îngrijit cu idolatrie – spune tot Enescu. Cea mai mică indispoziție a mea o prăbușea de durere și spaimă." Ba mai

mult, tot mama s-a opus vehement înscrierii copilului la școală, având ideea fixă că George trebuie să urmeze cursuri la domiciliu.

În concluzie, afirm cu certitudine că, opera lui George Enescu, cel mai mare compozitor român, se explică nu numai printr-o excepțională înzestrare nativă, ci și printr-o neobișnuită aspirație spre cunoaștere, printr-o rară capacitate de asimilare a valorilor spirituale, însușiri dominate de conștiința vocației sale de creator. În structura personalității lui se includ, ca elemente de bază, cunoașterea profundă, a tradițiilor și obiceiurilor, a mentalității propriului său popor, a psihologiei populare, impunând operei sale acea pecete națională, timbrul specific în cadrul valorilor muzicale europene și universale.

Bibliografie:

- Memoria.ro -Bibliotecă digitală de interviuri, memorii, istorie orală, cărți și imagini
- *Centenar George Enescu*, Editura Muzicală , București, 1981
- *Cunoaște-l pe George Enescu,* Editura Gama, 2016
- Cosma, Viorel, *De la Cantemir şi Enescu pana la Lipatti şi Ursuleasa: Copiii-minune ai muzicii românești (1673-2013)*, Editura Fundația culturală, 2015

Dincolo de NU POT...

Prof. Cerna Delia Elena,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

Stefan Luchian (1868-1916) a fost unul dintre cei mai importanți pictori români postimpresioniști. Născut în 1868 la Ștefănești, în județul Botoșani, Luchian a fost influențat de mișcarea artistică europeană a impresionismului, iar opera sa a evoluat către postimpresionism.

Luchian a avut o viață marcată de tragedii, fiind diagnosticat cu sifilis în 1909 și rămânând paralizat în 1912. Cu toate acestea, boala nu l-a împiedicat să-și continue activitatea artistică. Pictorul a continuat să lucreze în ciuda handicapului său, folosindu-și adesea degetele pentru a aplica culorile pe pânză.

Opera lui Luchian acoperă o varietate de subiecte, inclusiv peisaje, portrete și naturi statice. Unii critici de artă îl consideră unul dintre cei mai importanți pictori români din perioada sa. Printre cele mai cunoscute lucrări ale sale se numără portretele, naturile moarte și peisajele pline de culoare și lumină.

Omul de cultură Ștefan Luchian a contribuit semnificativ la dezvoltarea artei plastice în România și a avut un impact durabil asupra peisajului artistic al țării. Astăzi, lucrările sale sunt expuse în numeroase muzee și galerii de artă din România, iar moștenirea sa artistică este apreciată în continuare.

Există informații că a suferit de sifilis și că, în 1912, a devenit paralizat. Această paralizie poate fi atribuită complicațiilor legate de sifilis.

Sifilisul este o boală care, dacă nu este tratată, poate duce la complicații grave, afectând diverse organe și sisteme ale corpului, inclusiv sistemul nervos. În cazul lui Luchian, s-a spus că paralizia lui a fost consecința sifilisului.

Deși a rămas paralizat, Ștefan Luchian a continuat să picteze, folosindu-și adesea degetele pentru a aplica culorile pe pânză. Chiar și în condițiile unei sănătăți precare, a reușit să creeze opere notabile, demonstrând o puternică voință și dedicare față de arta sa.

Faptul că a continuat să picteze în ciuda paraliziei sale este considerat un exemplu de determinare și devotament față de artă. A reușit să-și mențină creativitatea și să producă lucrări semnificative chiar și în fața provocărilor aduse de starea sa de sănătate. Opera lui Ștefan Luchian rămâne un aspect important al patrimoniului cultural românesc.

Există mulți artiști plastici care au continuat să creeze în ciuda problemelor de sănătate sau a bolilor cronice. Iată câțiva exemple notabili:

Frida Kahlo (1907-1954): Celebră pentru picturile sale expresioniste și autobiografice, Frida Kahlo a suferit multe dureri în viața ei, inclusiv din cauza unui grav accident de autobuz care i-a afectat coloana vertebrală și pelvisul.

Henri Matisse (1869-1954): Matisse a fost unul dintre liderii mișcării artistice fauviste. La sfârșitul vieții, a suferit de cancer și a fost imobilizat la pat. Cu toate acestea, a continuat să creeze artă folosind o tehnică numită "pictura cu foarfece", realizând colaje cu hârtie colorată.

Vincent van Gogh (1853-1890): Van Gogh a suferit de probleme mentale și a fost internat într-un spital de psihiatrie. Cu toate acestea, în perioadele de liniște, a creat unele dintre cele mai cunoscute picturi ale sale.

Georgia O'Keeffe (1887-1986): O'Keeffe a fost cunoscută pentru picturile sale de flori și peisaje. A fost diagnosticată cu degenerescență maculară, o afecțiune care afectează vederea centrală, dar a continuat să picteze până în ultimii ani ai vieții.

Acești artiști au demonstrat că creativitatea și pasiunea pentru artă pot persista chiar și în condiții de sănătate dificile. Artiștii adesea găsesc modalități inovatoare de a-și exprima viziunea artistică, indiferent de obstacolele fizice sau mentale pe care le întâmpină.

Viața lui Grigore Antipa

Prof. Condrea Adina Silvia,
Școala Gimnazială nr. 1 Cristești, Botoșani

Cel mai mare povestitor nu întotdeauna reiese din lumea ficțiunii. Uneori, se petrece chiar în mijlocul vieții reale, cum este cazul celebrului Grigore Antipa. Acest remarcabil naturalist, biolog și etolog român a lăsat o amprentă adâncă asupra științei și conservării naturii în țara noastră.

De-a lungul vieții, Antipa a explorat sălbăticia României, descoperind și documentând numeroase specii de animale și plante. A transformat Muzeul de Istorie Naturală din București într-un adevărat tezaur pentru cercetători și iubitori ai naturii. Pe lângă contribuția sa științifică, Antipa a promovat, de asemenea, educația în biologie și a luat măsuri pentru protejarea și conservarea habitatelor naturale. Această poveste fascinantă a vieții și lucrării lui Grigore Antipa ne prezintă un om dedicat, pasionat și vizionar, care a reușit să lase o moștenire imensă și să inspire generații întregi de cercetători și iubitori ai naturii.

Grigore Antipa s-a născut la data de 27 noiembrie 1867 în localitatea Botoșani, dintr-o familie de intelectuali. Tatăl său, Dimitrie Antipa, era profesor și director al Școlii Militare de Ofițeri de Pe Lângă Corpul de Artilerie și Geniu din București. Această influență academică a jucat un rol important în dezvoltarea intelectuală a tânărului Antipa. La vârsta de șase ani, Grigore Antipa a fost înscris la Școala Militară de Ofițeri de Pe Lângă Corpul de Artilerie și Geniu, unde a primit o educație riguroasă și complexă. Acolo, a dezvoltat o pasiune pentru biologie și a început să studieze animalele și plantele din jurul său. Această pasiune timpurie și dorința sa de a înțelege și explora natura l-au marcat pe Antipa și l-au determinat să urmeze o carieră în domeniul științelor naturii.

După absolvirea școlii militare, Antipa a continuat să studieze biologia la Universitatea din București, unde a obținut licența și apoi doctoratul în științe naturale. Această perioadă de învățământ a fost crucială pentru Antipa, deoarece i-a oferit bazele teoretice și cunoștințele necesare pentru a-și desfășura ulterior cercetările și explorările în domeniul biologiei.

Grigore Antipa este considerat unul dintre cei mai importanți biologi ai României și a adus numeroase contribuții în acest domeniu. Una dintre cele mai semnificative realizări ale sale a fost transformarea Muzeului de Istorie Naturală din București într-un centru de cercetare și cunoaștere al naturii.

Antipa a colectat și clasificat sute de specii de animale și plante, contribuind astfel la dezvoltarea științei biologiei în România. El a fost primul care a descris și a documentat multe

specii noi pentru știință, iar aceste informații au fost ulterior utilizate de alți cercetători și biologi.

De asemenea, Antipa a efectuat numeroase cercetări și experimente în domeniul comportamentului animal și etologiei. El a studiat comportamentul diferitelor specii de animale și a elaborat teorii și ipoteze privind interacțiunile lor în mediul natural. Aceste cercetări au contribuit la înțelegerea mai profundă a lumii animale și la dezvoltarea domeniului etologiei.

Una dintre pasiunile lui Grigore Antipa a fost explorarea naturii sălbatice din România. El a petrecut multe luni în expediții în diferite regiuni ale țării, în căutarea speciilor rare de animale și plante. Aceste expediții au fost adesea aventuroase și periculoase, dar Antipa era hotărât să aducă la lumină bogăția și diversitatea naturii românești.

Unul dintre cele mai importante rezultate ale acestor expediții a fost descoperirea și documentarea speciilor de animale și plante endemice din România. Antipa a fost primul care a adus la cunoștința lumii științifice existența acestor specii, care sunt unice pentru țara noastră. Aceste descoperiri au consolidat poziția lui Antipa ca unul dintre cei mai importanți naturaliști ai timpului său și au contribuit la creșterea prestigiului științei naturii din România.

Grigore Antipa a fost unul dintre primii promotori ai conservării naturii și a luat măsuri importante pentru protejarea și conservarea habitatelor naturale din România. El a înțeles importanța menținerii echilibrului în ecosisteme și a promovat ideea că natura trebuie protejată și conservată pentru generațiile viitoare.

Unul dintre proiectele sale cele mai cunoscute a fost crearea Rezervației Biosferei Delta Dunării. Antipa a fost unul dintre principalii susținători ai acestei inițiative și a contribuit la elaborarea planului de conservare și protejare a Rezervației. Acest efort a dus la recunoașterea internațională a importanței Deltei Dunării și la protejarea acesteia ca zonă naturală de mare valoare.

De asemenea, Antipa a militat pentru introducerea unor legi și regulamente care să protejeze speciile de animale și plante aflate în pericol de dispariție. El a fost unul dintre promotorii primelor legi de protecție a naturii din România și a contribuit la dezvoltarea mișcării ecologiste în țara noastră.

Una dintre cele mai importante moșteniri ale lui Grigore Antipa este Muzeul de Istorie Naturală din București, care poartă acum numele său. Antipa a transformat acest muzeu într-un centru de cercetare și educație în domeniul biologiei și a adunat o colecție impresionantă de specimene și exponate. Astăzi, muzeul este un reper pentru cercetători, elevi și iubitori ai naturii din întreaga lume.

Grigore Antipa a publicat numeroase lucrări științifice și a contribuit la dezvoltarea cunoștințelor din domeniul biologiei. El a fost membru al unor societăți științifice prestigioase, atât în România, cât și în străinătate, și a participat la conferințe și simpozioane internaționale, unde a prezentat rezultatele cercetărilor sale.

Pentru munca sa de pionierat în domeniul biologiei și conservării naturii, Grigore Antipa a primit numeroase premii și distincții. El este considerat unul dintre cei mai importanți și influenți oameni de știință ai României și a fost un exemplu de pasiune și dedicare pentru generațiile următoare.

Deși a trăit o viață dedicată cercetării și conservării naturii, Grigore Antipa a avut și o viață personală bogată. El a fost căsătorit cu Virginia Antipa și a avut trei copii. Antipa era un om cu o atitudine jovială și avea multe interese în afara domeniului științific. El iubea muzica clasică, arta și călătoriile, iar aceste pasiuni l-au ajutat să-și păstreze echilibrul și să se bucure de viață în afara activităților profesionale.

Grigore Antipa a fost unul dintre cei mai remarcabili biologi și conservatori ai naturii ai României. Munca sa de cercetare și conservare a lăsat o amprentă adâncă în domeniul biologiei și a inspirat generații întregi de cercetători și iubitori ai naturii. Prin pasiunea și dedicarea sa, Antipa a reușit să aducă lumina asupra bogăției și diversității naturii românești și să promoveze ideea că natura trebuie protejată și conservată pentru binele nostru și al viitoarelor generații. Moștenirea sa continuă să trăiască prin Muzeul de Istorie Naturală care îi poartă numele și prin munca cercetătorilor și conservatorilor care îi urmează exemplul.

Bibliografie

- Costinescu, Petru; Mihăilescu, Nicolae M.; Olteneanu, Mihai, *Inventatori români,* edițiile I și a II-a, editurile AGIR și OSIM, București, 1999 și 2000
- Rusu, Dorina N., *Membrii Academiei Române 1866-1999*, Editura Academiei Române, București, 1999

Webografie:

- https://ro.wikipedia.org/wiki/Grigore_Antipa
- https://antipa.ro
- https://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Grigore_Antipa

Dragostea și natura în lirica eminesciană

Prof. Doroftei Doina,
Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Orhei, Republica Moldova

Mihai Eminescu este unul dintre autorii de valoare, clasicul literaturii române, care a scris poezii în care se împletesc armonios tema iubirii și a naturii. Eul liric eminescian se transpune într-o lume a feericului și trăiește din plin sentimentul de liniște sufletească și dragoste în sânul naturii.

În opera „Lacul” de M. Eminescu sunt la fel prezente aceste doua teme: iubirea și natura. Eul liric își așteaptă iubita în tăcerea nopții, se simte înconjurat de singurătate și sumbritate, iar sufletul lui suspină de dor: „ Și eu trec de-a lung de maluri,/ Parc-ascult și parcă aștept.” Pe lacul albastru plutesc nuferi galbeni, iar apa tresare în cercuri albe la trecerea bărcii, în care poetul ascultă și așteaptă cu emoție sosirea iubitei: „Lacul codrilor albastru/ Nuferi galbeni îl încarcă.” El își imaginează cum plutesc ambii pe lacul cel albastru, el este cuprins de nostalgie și ardoare: „Să sărim în luntrea mică/ Îngânați de glas de ape”. Eul liric simte o durere puternică în suflet, este nerăbdător, iar orice sunet este pentru el o alarmă despre Ea, fiind neliniștit: „Dar nu vine...Singuratic/ În zadar suspin și sufăr.” Așteptarea este un chin pentru el, așteaptă o minune, vrea să-și vadă cât mai repede ființa iubită pentru care își petrece nopțile nedormite în natură:, „Ea din trestii să răsară/ Și să-mi cadă lin pe piept.” Eul liric, totodată, admiră cadrul natural, aici el se simte în siguranță, este zona sa de confort: „Vântu-n trestii lin foșnească.” În această operă eul liric eminescian simte emoții și sentimente de: dragoste, melancolie și neliniște sufletească.

O altă operă în care sunt prezente temele: iubirea și natura este „Sara pe deal”. În această operă eul liric își petrece seara în natură, în mediul rural, sub vechiul salcâm alături de dealul cu turme de oi, ascultând sunetul melancolic al buciumului. Eul liric este înconjurat de o atmosferă de basm, imaginile vizuale ce creează această atmosferă sunt: „Luna pe cer trece așa sfântă și clară”, „Valea-i în fum, fluiere murmură-n stână” aceste pasaje sugerează luna argintie, care stă pe bolta senină, luminând cu mândrie chipul eului liric, în atmosferă se poate observa fumul care se lăsase peste noapte, auzindu-se doar fluierele din stână. Acel fum oglindește că satul adoarme, „amuțește”, iar sufletul eului poetic este cuprins de principala întrebare: Va veni?...Imaginile auditive din această operă sunt: „Buciumul sună cu jale”, „Clopotul vechi împle cu glasul lui sara” ‚Scârțâie-n vânt cumpăna de la fântână”. Imaginea tactilă este: „Ne-am răzima capetele-unul de altul” acest pasaj releva ca eul liric speră să-și revadă iubita și așteaptă cu nerăbdare sa-și petreacă nopțile alături de ea. Imaginea olfactivă

este: ,,Vechiul salcâm” acest pasaj relevă mirosul îmbietor al salcâmului în adierea ușoară a vântului de seară, iar el se simte nostalgic și visător, prezentându-se impunător relația om-natură. Eul liric eminescian în această operă este singuratic și foarte atașat de persoana iubită: ,,Sub un salcâm, dragă, m-aștepți tu pe mine”. Totodată eul liric își exprima emoțiile de dragoste și prin exclamația retorică ,,Ah!” care sugerează faptul că el are o dorință de a-și vedea persoana iubită, dar ea nu mai vine, astfel el simte emoții de atașament, ardoare și dor, el o cheamă, dar rămâne totuși fără de speranță, dezamăgit... El își imaginează o poveste frumoasă de dragoste alături de ea, acest vis este doar în imaginația sa, dar pare atât de real încât îi poate simți prezența: ,,Sufletul meu arde-n iubire ca para”.

O altă operă scrisă de M. Eminescu în care sunt prezente temele iubirea și natura, este ,,Fiind băiet, păduri cutreieram”. În această operă eul liric eminescian este îndrăgostit de o crăiasă simțindu-se atras de ea:,, Alături teiul vechi mi se deschise/Din el ieși o tânără crăiasă. El își imaginează chipul tandru al fetei, și pe care o compară cu un înger care îi apare în vis, trezindu-i emoții de fericire și fascinare. În această operă teiul are un rol semnificativ, el fiind o floare alb-gălbuie, cu un miros îmbietor din care iese tânăra crăiasă. Eul liric își petrece timpul în natură, fiind în liniște, având o conexiune strânsă cu aceasta: ,,Fiind băiet păduri cutreieram/Și mă culcam ades lângă izvor.” El își descrie iubirea vieții sale ca fiind cea mai frumoasă ființă din lume: ,,Cu fruntea ei într-o maramă deasă / Cu ochii mari cu gura-abia închisă / Ca-n somn încet-încet pe frunze pasă/ Călcând pe vârful micului picior.” Așteptarea este, oximoronic reliefat, acel „dulce chin”, pentru eul liric, este un sentiment pentru care își petrece nopțile în natură, imaginându-și povestea de dragoste fără de sfârșit. Atmosfera de basm și dragostea din sufletul lui Eminescu creează o imagine uimitoare, de care el avea parte pe tot parcursul copilăriei sale: ,,Fiind băiet, păduri cutreieram...

Un al miros al copacului eminescian, plopul, este oglindit în poezia ,,Și dacă...”. În această lucrare poetică, eul liric simte aceleași sentimente de iubire față de persoana iubită, uitându-se pe geam, privind copacii și aducându-și aminte de dragostea lui: ,,E ca în minte să te am / Și- încet să te apropii.” Eul liric simte o flacără a iubirii în sufletul său pe care nu o poate stinge, el dorește să-și aline durerea, iar natura corelează perfect cu emoțiile și sentimentele lui, natura simte și ea singurătate, melancolie, nostalgie: ,,E ca durerea mea s-o-mpac / Înseninându-mi gândul.” Această operă conturează faptul că nu trebuie să ne dăm bătuți în situațiile dificile, din viață, mereu vor exista și clipe de înălțare spirituală, de care mereu ne vom aminti: ,,Și dacă norii deși se duc / De iese-n luciu luna.” Un alt mesaj profund care promovează această operă este: și dacă iubirea pe care am avut-o în trecut nu mai avem parte de ea în prezent, nimeni nu ne poate lua amintirile de care am avut parte alături de persoana dragă și dacă vei primi o rază de speranță, sau dacă viața va deveni senină, este ca pentru să nu uiți pe cine ai iubit sau iubești cu adevărat.

În concluzie, pot spune că în majoritatea operelor de o valoare incontestabilă, scrise de Mihai Eminescu, sunt prezente emoțiile de dor și așteptare, dragoste și admirație față de persoana iubită, iar aceste emoții și sentimente iau amploare în cadrul natural, locul preferat, în care își petrecea majoritatea timpului, în liniște, înconjurat de întuneric sau de lumina „blândei lune”. Persoana iubită în schimb nu apare în nicio operă, ea a rămas în imaginația lui, fiind caracterizată ca o ființă gingașă, suavă, perfectă. M. Eminescu prezintă mediul rustic, fiind atașat de peisajul magic, pe care îl putea admira oricând... Operele acestui poet au un mesaj profund, pe care ar trebui sa le păstrăm în suflet ca un simbol al dragostei adevărate față de tot ce este sfânt pe acest pământ. Dragostea și natura corelează perpetuu în lirica poetului, creând sublima meditație idilică, cu pronunțate nuanțe de pastel.

Miorcanii de poveste, tihnă și inspirație pentru Ion Pillat

Prof. Gavrilescu Oana Mihaela,
Școala Gimnazială nr. 1 Rădăuți-Prut, Botoșani

Dacă veniți vreodată dinspre Dorohoi, opriți-vă în punctul cel mai înalt al dealului Cârjoaia și admirați priveliștea minunată a văii Prutului, ce se întinde până departe în zare! Din acest punct, putem vedea trei țări: România, Republica Moldova și Ucraina. Printre plopi, sălcii, stejari și iarba înaltă si deasă, șerpuiește mărețul Prut, formând în acest sector cele mai frumoase meandre ce se pot observa în rețeaua hidrografică a țării. Puțin mai în monte, pe raza localității Horodiștea, acolo unde s-a născut și a copilărit Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, s-a format un loc binecuvântat de Dumnezeu, care devine din ce în ce mai cunoscut și mai vizitat, așa numita „Delta Nordului", adevărat Rai al pescarilor, un loc care nu poate fi înțeles decât dacă este privit si simțit.

Continuăm călătoria și ajungem pe vechiul drum comercial domnesc denumit „Calea Hotinului", rută care trecea Prutul pe la Rădăuți-Prut și se continua spre Ștefănești și Iași. După ce trecem prin centrul localității, grav afectată de inundațiile din anul 2008, ajungem în dreptul bisericii din sat, construită în anul 1884, de Gheorghe si Ioan N. Pillat (tatăl poetului Ion Pillat), în memoria părinților trecuți la cele veșnice, moșierii Nicolae și Agripina Pillat.

Cu Prutul în stânga noastră, urmărindu-i curgerea lină și sinuoasă, ajungem în câteva minute în satul Miorcani, cel mai mare sat al comunei Rădăuți-Prut, învecinat cu localitatea de baștină a poetului basarabean Grigore Vieru, Pererita. Uneori, în timpul ploilor de vară, spun localnicii, se formează cel mai frumos curcubeu ce se poate observa vreodată. Cu un capăt pe un mal, iar cu altul pe celălalt, cupola multicoloră se arcuiește spre ceruri, unind parcă, cu o forță cerească, sufletele celor din satele vecine, despărțiți de Prut și de istorie.

Poetul Grigore Vieru, de pe prispa casei părintești din satul ce făcea odată parte din comuna Miorcani, își dorea "să pășească apa Prutului" și să se întâlnească cu frații de pe celălalt mal:

De-ai curge tu, Prutule,
De-ai curge pe Nistru,
Să nu mă mai desparți
De frații mei!

Pe acest tărâm privit cu dor și patimă de poetul basarabean, a trăit unele dintre cele mai frumoase veri ale copilăriei și apoi ale maturității sale Ion Pillat, om de cultură, poet și om politic important al vremii sale. Născut la București în anul 1891 ca fiu al lui Ion N. Pillat și

Maria, fiica marelui politician Ion C. Brătianu, poetul are rădăcini puternice în Miorcani. Bunicul său, Nicolae Vasiliu- Pillat, a fost un mare moșier, provenit dintr-o veche familie de boieri. Unchiul poetului, Constantin Pillat, a participat ca ofițer in Războiul de Independență, fiind decorat cu Steaua României și Virtutea Militară. Însuși tânărul Ion Pillat participă la campania din Bulgaria, în anul 1913, ca ofițer de artilerie, în timpul războiului balcanic. Reîntors la vatră, se căsătorește cu pictorița Maria Procopie-Dumitrescu cu care are un fiu, criticul și romancierul Dinu Pillat și o fiică, Pia, o femeie inteligentă și altruistă, de o noblețe rară.

Ion Pillat s-a implicat în viața politică a județului Dorohoi, fiind deputat de Dorohoi în parlamentul țării și făcând parte din delegația României la Conferința de Pace de la Paris. In anul 1937, grație intervenției sale, Guvernul României alocă fonduri importante pentru despăgubirea oamenilor din orașul Darabani (situat la 30 km de Miorcani, spre Dorohoi), afectați de un puternic incendiu.

Legăturile strânse cu satul Miorcani, vasta sa cultură obținută prin studiile la Sorbona și călătoriile în marile capitale europene, viața literară și publicistică, au avut un rol determinant în tematica poeziilor sale. Astfel, poetul a imortalizat în poeziile și însemnările lui lumea Miorcaniului de atunci (poeziile: „Satul meu”, „Toamna la Miorcani”, „Casa dintre ziduri”, „Jurnal de călătorii”).

Alături de familia sa, Ion Pillat venea la Miorcani însoțit adesea de oameni cunoscuți ai culturii și politicii românești: Horia Furtună, Adrian Maniu, Perpessicius, Vaida-Voievod, membri ai familiei Brătianu, prieteni de la Balcic și din Banat.

Priveliștea câmpului ușor ondulat din împrejurimile Miorcanilor, pădurile de luncă din lungul Prutului, munca țăranilor de pe moșie, s-au reflectat în opera sa în care pomenește permanent de acest ”paradis pierdut, unde inima nu minte, unde dorul nu înșală”. Așa cum mărturisește însuși poetul, ”aceste experiențe sufletești, mai mult decât oricare carte sau învățătură, m-au determinat și mi-au hotărât temelia poeziei”.

Imaginea satului milenar și sacru, a răsturnării brazdei, constituie tema pentru „Seara la Miorcani”, unul dintre cele mai apreciate poeme ale sale:

Ritmic, lanuri nesfârșite, mișcând lanul lor de spice,
Lin pornesc din capul zării, ca să-l frângă-n cap de sat.

Poetul știe locul ideal de unde peisajul rustic își dezvăluie toată frumusețea:
Ieși din satul alb și vino să vedem, ca de pe plajă,
Cum lățindu-și unduirea, urcă unduind pământul.

Iar toată splendoarea serii este așteptată și contemplată de sufletul poetului:
Suflete, privește bine si de-acuma ține straja,
Căci coboară înserarea si ne bate-n față vântul.

Când se întorcea la conacul bunicilor, simțea întotdeauna prezența celor dispăruți care au locuit în camerele frumoase și luminoase, păstrând intactă atmosfera familială:

La casa amintirii cu obloane și pridvor
Nu s-a clintit nimic și recunosc iatacul
Bunicului, pe care viu nu l-am cunoscut.
Rămase-i patul simplu și azi nedesfăcut
Și ceasul lui pe masă, și-a mai păstrat tic-tacul
Văd rochia bunicii cu șal și malacov,
Văd uniforma veche de „ofițer de modă” (Odaia bunicului)

Dragostea poetului față de satul bunicilor paterni, apropierea pe care a simțit-o față de natură, sat, râul Prut este relevată și în poezia „Seara la Stâncă”.

Pe-aleea ulmilor amurgul
Cum plouă cu bănuți de soare,
Ne cheamă șipotul sub stâncă
Din glas de umbră și răcoare.

Pe ramuri nalte turturele,
Tot guruie prin frunza rară,
Pe apa Prutului mai cântă
Un cântec adormit, o moară.

Nimic nu s-a clintit - nici satul
De peste Prut, cu case albe:
Aceiași nuci stufoși, aceleași
Căsuțe înflorind cu nalbe.

Mai toacă-n seară cocostârcul,
Îl știm - și câinii care latră...
Și apa vremii tot ne duce
Din mal în mal, din piatră-n piatră. (Seara la Stâncă)

Nostalgia lui Ion Pillat față de niște perioade frumoase ale copilăriei și tinereții lui, subliniază impresia puternică pe care i-au lăsat-o Miorcaniul și împrejurimile sale, legătura indestructibilă dintre el și aceste meleaguri.

Peste dealuri, peste ape, pretutindenea se lasă
O lumină învelită în marame de mătasă.
……
Mori de vânt nostalgic-nalță aripile călătoare

Și se lasă în durere să zdrobească grâul nou.
Pașii tinereții mele mă urmează în ecou,
……
Cine m-a legat de mine, de moșie și de sat?
Toamnă-amară, toamnă dulce pentru cine te-nțelege,
Pentru cine știe gândul ce-a sortit să se dezlege
Frunză galbenă și coaptă ca un rod cules de vânt,
Toamnă, care legi prin moarte cerurile de pământ,
Și sub foaia vestejită pregătești o primăvară,
Toamnă dulce ca iubirea, ca iubirea de amară. (Toamna la Miorcani)

Urmașii lui Ion și Maria Pillat (Dinu și Monica Pillat, fiul, respectiv nepoata), au revenit la conacul bunicilor lor o bună perioadă de timp, fiind sufletul șezătorilor literare ,,Zilele Ion Pillat", care se organizau periodic la Miorcani, începând din anul 1983. Veneau însoțiți de multe personalități ale teatrului, literaturii și filmului românesc: Constantin Ciopraga, Ovidiu Crohmălniceanu, Silviu Stănculescu, Florin Vasiliu, Doina Uricariu.

După moartea poetului, conacul a rămas moștenire fiului său, Dinu Pillat, care nu a apucat să se bucure de moștenire. În anul 1948, regimul comunist a naționalizat imobilul și l-a transformat într-o secție a spitalului Dărăbani. Între anii 1951-1995 spitalul rural din Miorcani, găzduit de fostul conac Pillat, a asigurat asistență medicală populației din zonă. În 1987, în anexele fostului conac, s-a amenajat la cererea familiei un mic muzeu, în care se regăseau câteva dintre obiectele personale ale poetului. Micul muzeu a fost vandalizat în mai multe rânduri, dispărând piese de mobilier, cărți, fotografii.

În încercarea de a salva conacul de la distrugerea sa totală, Monica Pillat împreună cu mama ei, Cornelia Pillat, au dat spre administrare, în anul 1995, întregul domeniu, inclusiv livada, curtea boierească și pădurea din afara localității (10 hectare de teren, dintre care 3,8 ha intravilan, situat în jurul clădirilor conacului și 6,2 ha de pădure, pe malul râului Prut) Mitropoliei Moldovei și Bucovinei. Actul de donație s-a încheiat în vara anului 2002 între moștenitoarele familiei Pillat și Arhiepiscopia Iașilor, pentru înființarea unui centru socio-cultural misionar „Ion Pillat din Miorcani"

Astăzi, conacul boieresc al familiei Pillat așteaptă să-și recapete măreția, fiind în proces de transformare și reabilitare, în cadrul unui proiect prin fonduri europene, prin care se va înființa un Centru de zi pentru persoane vârstnice. Locuitorii satului Miorcani așteaptă finalizarea lucrărilor și darea în folosință a centrului și speră că, prin implicarea celor ce administrează vechea moșie a boierilor Pillat, vechiul conac să devină un punct de atracție pentru turiști și pentru cei care doresc să cunoască istoria familiei Pillat.

Bibliografie:

- Prăjinaru, Ioan V.; Bobu, Valeria N., *Comuna Rădăuți- Prut, probleme de geografie fizică, umană și cultural sociale*, Editura Quadrat, Botoșani, 2008
- Ilie, Vasile; Drăgușanul, Ion, *Rădăuți- Prut, frânturi de legendă și istorie*, Editura Mușatinii, Suceava, 2009

Webografie:

- https://culturainiasi.ro/ion-pillat/
- https://www.globalinfo.ro/z/biografie_ion_pillat.htm
- https://ziarullumina.ro/societate/reportaj/biserica-alba-de-deasupra-prutului-185831.html
- https://visitbotosani.ro/2014/04/conacul-ion-pillat-azi-centrul-cultural-pastoral-misionar-miorcani/
- https://adevarul.ro/blogurile-adevarul/miorcani-ul-familiei-pillat-sau-livada-de-visini-1992346.html

Tema suferinței la Eminescu

Prof. Gonciar Radu,
Liceul Pedagogic „Nicolae Iorga” Botoșani

Tema suferinței în opera lui Mihai Eminescu este atât de vastă și de discutată, încât s-ar putea ca scurta noastră tratare să fie ori superfluă, ori un ecou al altor alegații pe subiect. Totuși, ne vom încumeta să purcedem în acest exercițiu cu o banalitate - un „gând fin și obscur”, demn de repertoriul caduc al greierelui din Melancolie (1876) afirmând că tema amintită străbate întreaga lirică eminesciană, sub o întreită influență: cea a romantismului, pentru care suferința e un blank al tuturor stărilor spirituale[1], cea a filosofiei budiste, pentru care suferința (duhkha) este simultană cu existența, și cea creștină, pentru care suferința este și leac al vindecării.

§1. Suferință și patologie

Sintetizând viziunile clasice asupra bolii, scriitorul francez Michel Tournier găsește două posibile definiții ale acesteia, una vizând aspectul cantitativ al acesteia, alta aspectul calitativ.

Cea dintâi definiție zice că boala denunță un dezechilibru intern, un exces sau, dimpotrivă, o lipsă. Această patologie are la bază un soi de cuantificare pe care o regăsim și azi sub forma buletinelor de analize. A doua definiție susține existența unui „agent patogen”: „Bolnavul este posedat de un duh necurat care îl privează de liberul său arbitru”. Deși într-o medicină seculară o asemenea definiție pare ieșită din uz, ea încă există, locul duhului necurat luându-l microorganismele, iar cel al exorcizării, vaccinarea; nu degeaba, spune Tournier, „Louis Pasteur trece în mod tradițional drept un mare savant creștin”.[2]

Patologia „cantitativă” nu e ignorată de Eminescu. Într-un articol din 1881, Eminescu se opune cu o vehemență bizară înființării de spitale sătești, afirmând că „o pușcărie în care să încapă xenocrația de toate categoriile ar fi cu mult mai practică”. El afirmă că remediul contra relelor fizice ar fi o viață echilibrată și sănătoasă: „Un medic cu minte care nu seamănă cu doftorii lui Molière, un medic modern știe că neputincioase sunt leacurile când regimul alimentar e rău; că nu există buruieni contra sărăciei, contra lipsei de alimente suficiente, precum nu există buruieni în contra uzurei, în contra semidocților, în contra postulanților, în contra Caradalelor, în contra cumulului. Sau, daca există în adevăr ramura de alun ori lujerul cânepei, ele sunt pentru uzul estern, nu pentru cel intern și curarisesc boale patriotice și

[1] Expresie preluată, cu sens schimbat, de la Emily Dickinson: *Pain - has an Element of Blank - / It cannot recollect / When it begun - or if there were / A time when it was not - / It has no Future - but itself - / Its infinite contain / Its Past - enlightened to perceive / New Periods - of Pain*. O analiză a acestui poem, la Cynthia Rogue (https://www.emilydickinson.org/titanic-operas/folio-one/cynthia-hogue).
[2] Michel Tournier, *Sănătatea, spiritul și corpul*, în: Arlette Boulomié, *Creație și maladie*, trad. Constantin Sfeatcu, Editura Artemis, București, 2006, p. 6-7.

reversibile, nu fizice. Deci, precum am zis, boalele fizice bântuie populațiile noastre din cauza regimului rău alimentar."[3]

Cât privește patologia „calitativă", pentru Eminescu, bolile fizice își au izvorul în răul spiritual, moral: „Prin ignorarea laturei educative a școalei, a bisericei, a vieții de stat, am ajuns a face dintr-o țară înzestrată cu atât de multe condiții de dezvoltare sănătoasă, această Americă dunăreană, în care totul e atins de morbiditate. Daca starea materială a populațiunilor noastre e rea, cea morală e aproape și mai rea. Cu toate acestea amândouă sunt într-o strînsă legătură și merită o egală atenție și egală solicitudine."[4]

§2. Suferință și existență

Suferința fizică este însă prea prozaică și de regulă nu e preocupantă pentru Eminescu. Mai presus de aceasta, stă o suferință metafizică: „Ș-apoi… cine știe de este mai bine / A fi sau a nu fi… dar știe oricine / Că ceea ce nu e, nu simte dureri, / Și multe dureri-s, puține plăceri. // A fi? Nebunie și tristă și goală; / Urechea te minte și ochiul te-nșală; / Ce-un secol ne zice, ceilalți o deszic. / Decât un vis sarbăd, mai bine nimic." Astfel tună poetul în Mortua est! (1871) și asemenea versuri nu sunt singulare în lirica sa, ba dimpotrivă.

Pentru Eminescu, întreaga existență, în toate cotloanele ei, ascunde suferința. Putem vorbi și despre o aprobare destul de fățișă a ideii budiste de duhkha – suferința legată de impermanența (a-nitya) existenței și de lipsa esenței, a sinelui (an-ātman)[5], de fragilitatea și versatilitatea acestuia, invocate de tristele versuri: „Și când gândesc la vieața-mi, îmi pare că ea cură / Încet repovestită de o străină gură, / Ca și când n-ar fi vieața-mi, ca și când n-aș fi fost. / Cine-i acel ce-mi spune povestea pe de rost / De-mi țin la el urechea – și râd de câte-ascult / Ca de dureri străine? Parc-am murit de mult" (Melancolie, 1871).

Omul, după cum arată Scrisoarea I (1881), vine la existență mulțumită unui „dor nemărginit" prezent pretutindeni ca o forță de atracție universală: „De atunci și până astăzi colonii de lumi pierdute / Vin din sure văi de chaos pe cărări necunoscute / Și în roiuri luminoase izvorând din infinit, / Sunt atrase în viață de un dor nemărginit".

Impermanența existenței îndurerează omul, chemat la existență spre a fi atras de veșnicia „dorului nemărginit" din care a purces. Iar cosmosul văzut și nevăzut, într-o stranie prietenie și solidaritate, i se alătură omului cu duioșie: „Iar doi îngeri cântă-n plângeri, / Plâng în noapte dureros, / Și se sting ca două stele, / Care-n nuntă, ușurele, / Se cunun căzânde jos" (Misterele nopții, 1866).

Pentru Eminescu, suferința este are drept cauză acest conflict, dintre cadrul efemer (chiar dacă gingaș și delicat) în care se manifestă existența și veșnicia către care însăși ea, existența, îl face să tânjească. Atunci când poetul romantic afirmă, prin gura Cătălinei: „Mă dor

[3] Mihai Eminescu, *Opere, vol. XII, Publicistică*, Editura Academiei, București, 1985, p. 299 sq. Articol din Timpul, 20 august 1881.
[4] *Ibidem*, p. 325. Articol din *Timpul*, 5 septembrie 1881.
[5] Pentru conceptul budist de *duhkha*, v. lexiconul sanskrit-englez Monier-Williams, https://www.sanskrit-lexicon.uni-koeln.de/scans/MWScan/MWScanpdf/mw0031-anIha.pdf. Pentru triada *a-nitya – duhkha – an-ātman*, v. *Aṅguttara Nikāya* III, 137 (https://web.archive.org/web/20080619002134/http://www.metta.lk/tipitaka/2Sutta-Pitaka/4Anguttara-Nikaya/Anguttara1/3-tikanipata/014-yodhajivavaggo-e.html).

de crudul tău amor / A pieptului meu coarde, / Și ochii mari și grei mă dor, / Privirea ta mă arde" (Luceafărul, 1883), el dă glas exact acestui conflict existențial.

§3. Suferință și vindecare

Poetul, deși aprobă duhkha, nu subscrie Celor Patru Nobile Adevăruri - circuitul budist care duce la nirvana. Suferința nu este absolvită prin Calea Octuplă, ci este ea însăși Calea, e acel φάρμακον ambivalent: și otravă, și vindecare[6].

Pentru Eminescu, imaginea cimitirului, răsunând de freamăt de frunze și salcâmi ce îngână glasul mamei, cu cât este mai dureroasă, cu atât este mai alinătoare: „O, mamă, dulce mamă, din negură de vremi / Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi; / Deasupra criptei negre a sfântului mormânt / Se scutură salcâmii de toamnă și de vânt, / Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău... / Mereu se vor tot bate, tu vei dormi mereu." (O, mamă..., 1880)

„Patima" și despătimirea, vuietul vieții și liniștea țintirimului, sunt fluxul și refluxul aceleiași mări, urmele acelorași patine pe una și aceeași bandă a lui Moebius: „Va geme de patimi / Al mării aspru cânt / Ci eu voi fi pământ / În singurătate-mi" (Mai am un singur dor, 1883).

O imagine puternică, de un misticism aparte, este conținută în versurile poemului Singurătate (1878): „Stoluri, stoluri trec prin minte / Dulci iluzii. Amintiri / Țârâiesc încet ca greieri / Printre negre, vechi zidiri, // Sau cad grele, mângâioase / Și se sfarmă-n suflet trist, / Cum în picuri cade ceara / La picioarele lui Crist."

Hristos, ca și îngerii Săi din Misterele nopții, vine să aline suferința și să o preschimbe în vindecare, prin însoțirea ei cu iubirea.

Potrivit unui cunoscut articol din 1881, această terapeutică a suferinței se reia în fiecare creștin care urmează modul de viață al lui Hristos:

„Învățăturile lui Budha, viața lui Socrat și principiile stoicilor, cărarea spre virtute a chinezului La-o-tse, asemănătoare cu învățămintele creștinismului, n-au avut atâta influență, n-au ridicat atâta pe om ca evanghelia, această simplă și populară biografie a blândului Nazarinean, a cărui inimă a fost străpunsă de cele mai mari dureri morale și fizice, și nu pentru El, pentru binele și mântuirea altora. Și un stoic ar fi suferit chinurile lui Hristos, dar le-ar fi suferit cu mândrie și dispreț de semenii lui; și Socrat a băut paharul cu venin, dar l-a băut cu

[6] Am ezitat a scrie φάρμακον din pricina biografiei prolixe a termenului. Platon definește scrisul ca otravă și leac: „Scrisul va aduce cu sine uitarea în sufletele celor care-l vor deprinde, lenevindu-le ținerea de minte; punându-și credința în scris, oamenii își vor aminti din afară, cu ajutorul unor icoane străine, și nu dinlăuntru, prin cazna proprie. Leacul pe care tu l-ai găsit nu e făcut să învârtoșeze ținerea de minte, ci doar readucerea-aminte" (Platon, *Phaidros*, trad. Gabriel Liiceanu, Editura Humanitas, București, 2011, p. 126). Jacques Derrida, în faimosul său eseu „Farmacia lui Platon", arată (repetând nostim: „scrisul, sau dacă vreți, pharmakon-ul") că scrisul se opune logosului, cuvântului vorbit, prin non-substanțialitatea lui, scrisul fiind în același timp prezență și absență (*Diseminarea*, trad. Cornel Mihai Ionescu, Editura Univers Enciclopedic, București, 1997, p. 112 și passim); cf. și Sf. Ap. Pavel: *„Litera ucide, iar duhul face viu"* (II Corinteni 3, 6). Eminescu afirmă în câteva rânduri că trăirea și „pătimirea" e superioară scrisului (d.ex. poemul *În zădar în colbul școlii...*, 1881) și că scrisul nu e un capriciu al său, ci un *modus vivendi* (cam cum va spune și Pessoa, mai târziu: „A fi poet nu e o ambiție de-a mea, / e felul meu de a fi singur", Fernando Pessoa, *Opera poetică*, trad. Dinu Flămând, Editura Humanitas, București, 2011, p. 67). Un citat în acest sens: *„Ah! de câte ori voit-am / Ca să spânzur lira-n cui / Și un capăt poeziei / Și pustiului să pui! // Dar atuncea, grieri, șoareci, / Cu ușor-măruntul mers, / Readuc melancolia-mi, Iară ea se face vers"* (*Singurătate*, 1878).

nepăsarea caracteristică virtuții civice a antichității. Nu nepăsare, nu despreț: suferința și amărăciunea întreagă a morții au pătruns inima Mielului simțitor și în momentele supreme, au încolțit iubirea în inima lui și și-au încheiat viața pământească cerând de la Tată-Său din ceruri iertarea prigonitorilor. Astfel a se sacrifica pe sine pentru semenii săi, nu din mândrie, nu din sentiment de datorie civică, ci din iubire, a rămas de atunci cea mai înaltă formă a existenței umane, acel sâmbure de adevăr care dizolvă adânca dizarmonie și asprimea luptei pentru existența ce bântuie natura întreagă."[7]

Nu știm dacă acestea ar putea fi concluziile. Totuși, așezarea suferinței „la picioarele lui Crist" („Dumnezeu și Om", potrivit poemului cu același titlu, c. 1872) este un indiciu clar că, pentru Eminescu, suferința vindecă și transfigurează, și că, deși nu mai ostoiește amintindu-i sărmanului om propriile limitări existențiale, îl determină, în același timp, să și le transceadă.

Bibliografie:

- Mihai Eminescu, *Opere, vol. I. Poezii tipărite în timpul vieții*, Ediție critică îngrijită de Perpessicius, Editura Vestala & Editura Alutus-D, București, 1994; *vol. II. Poezii tipărite în timpul vieții*, Ediție critică îngrijită de Perpessicius, Editura Saeculum I.O. & Editura Gemina, București, 1994; *vol. III. Poezii tipărite în timpul vieții*, Ediție critică îngrijită de Perpessicius, Editura Saeculum I.O. & Editura Gemina, București, 1994;
- Mihai Eminescu, *Opere, vol. XII. Publicistică*, Ediție critică îngrijită de Perpessicius, Editura Academiei, București, 1985.

[7] Mihai Eminescu, *Opere*, *vol. XII. Publicistică*, Editura Academiei, București, 1985, p. 134-135; articolul a apărut în *Timpul*, 12 aprilie 1881.

Istoricul Nicolae Iorga

Prof. Leonte Mariana-Liliana,
Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi" Iași

I. Personalitatea lui Nicolae Iorga. Date biografice

Personalitate marcantă a culturii naționale și universale, datorită unei activități fără precedent în istoria poporului român, covârșitoare prin uriașele resurse de energie și acumulare de cunoștințe, multilaterală prin diversitatea domeniilor de cercetare și manifestare—istorie, istorie literară, artă, poezie, critică, economie, publicistică, politică etc. — N. Iorga a fost considerat de către contemporani, ca și de posteritate, un adevărat fenomen. Pe parcursul a cinci decenii de activitate, datorită unei pregătiri permanente și diverse, datorită culturii sale enciclopedice, a cercetărilor efectuate n-a rămas domeniu al istoriei naționale sau universale, oricât de restrâns, pe care Nicolae Iorga să nu-l fi tratat, să nu-i fi deschis noi drumuri, dând adeseori soluții definitive.

În anul 1890, N. Iorga termină cursurile universitare ale Facultății de Litere din Iași, doar într-un singur an, obținând la examenul de licență cel mai înalt calificativ: magna cum laude. Tânărul candidat a impresionat comisia examinatoare prin cunoștințele sale și a câștigat admirația istoricului A. D. Xenopol și a profesorului Șt. Vîrgolici, ultimul caracterizîndu-1 ca fiind „un adevărat fenomen și ca memorie și ca putere de judecată"[1]. La scurt timp după trecerea licenței, N. Iorga a plecat în Italia, unde a cutreierat vechile centre istorice: Padova, Verona, Vicenza, Pisa, Veneția, Florența, Neapole și Roma. în oele mai multe locuri avea să revină, nu peste mult timp, pentru a efectua „răbdătoare cercetări de arhivă"[2]

Călătoria în Italia, a cărei puternică impresie o consemnează în „pagini pline de însemnarea zilnică a minunilor prin care acum ajungeam să văd multe lucruri cu totul altfel"[3], o curiozitate veșnic vie, îmbinată cu o putere neobișnuită de asimilare și analiză, ca și contactul direct cu Delavrancea, Caragiale și Vlahuță au fost factorii care au contribuit la formarea intelectuală a tânărului istoric. Vara anului 1890, când a avut „atâta timp la dispoziție, atâta bucurie de a învăța de la cei mai mari oameni ai lumii... care a contribuit așa de larg să-mi întregească sufletul"[4], 1-a hotărât să-și continue studiile în străinătate pentru specializare, în toamna anului 1890, obținând bursa „Iosif Nicolaescu", a plecat la Paris, unde va căuta să se instruiască în domeniul istoriei universale.

Aici, paralel cu audierea cursurilor la Școala de înalte Studii, începe munca de cercetare în arhive, descoperind la Biblioteca Arsenalului scrisorile lui Philippe de Mezieres,

[1] Barbu Teodorescu, *Nicolae Iorga*, București, 1944, p. 18, apud D. Ivănescu, *Nicolae Iorga, istoric al românilor*, în MMB, anul LXVI, nr. 5-6, octombrie-decembrie, 1990, p. 134.
[2] N. Iorga, *O viață de om așa cum a fost*, I, București, 1934, p. 187.
[3] *Ibidem*, p. 189.
[4] *Ibidem*, p. 190.

figură remarcabilă a ultimelor cruciade, care-i va reține o vreme atenția. în același timp, manifestând o constantă pasiune pentru cercetările documentare, Nicolae Iorga va încerca „să valorifice ... o scurtă călătorie la Roma și una tot atît de scurtă în Anglia, la Londra și Oxford"[5].

Nu se interesează numai de istoria universală, ci caută să culeagă informații noi și asupra istoriei românilor. Astfel, concomitent cu studierea epocii lui Philippe de Mezieres, descoperă interesante materiale privind istoria românilor la Biblioteca Națională din Paris. In autobiografia sa a consemnat astfel revelația descoperirilor: „Și un fior de bucurie, mai străbătător decât acela care întovărășea și descoperirile cele mai neașteptate și mai frumoase în alte domenii, m-a pătruns când între noile achiziții am găsit scrisori de ale pretendenților noștri domnești"[6]. La Paris, cercetând arhivele si bibliotecile, luând contact cu realizările școlii pozitiviste franceze ce avea în frunte pe reputații Ohv. Bemont, Ch. Monod, Ch. Langlois ș. a., N. Iorga a devenit adeptul acestei școli de la care a împrumutat, în primul rând, metoda folosirii documentelor.

Printre primele lucrări de acest gen sunt cele trei volume de Acte și fragmente cu privire la istoria Românilor, rod al cercetărilor sale arhivistice, tipărite în anii 1895-1897, în prefața cărora N. Iorga arăta că „dacă istoriografia română n-a luat un puternic avânt în anii din urmă, aceasta se datorește în parte și lipsei materialelor. Materialele acestea au început încet, dar continuu, a fi scoase la lumină și publicate"[7]. A specificat totodată că „publicația de astăzi e numai o parte din aceea, cu mult mai întinsă, la care lucrez" și care va forma „urmarea volumelor de față". Tot în 1895 prezintă Academiei Române rapoartele consulare prusiene din arhivele Berlinului, pentru a fi publicate în vol. X din cunoscuta colecție Hurmuzaki, începând cu aceasta seria celor șapte volume referitoare la istoria noastră în perioada secolelor XVI-XVIII.

II. Importanța Bisericii Ortodoxe în scrierile lui Nicolae Iorga

„Profetul național” Nicolae Iorga, deși scrie una din cele mai bune istorii a Bisericii Ortodoxe Române, iar cercetările sale privind Evul Mediu l-au făcut să cunoască ca nimeni altul viața bisericească a românilor, a fost destul de refractor la dimensiunea „spirituală”, fapt care i se va reproșa de către reprezentanții noii generații. Pentru marele istoric totul era subminat ideii de națiune. Într-un articol din 1924, intitulat Elementele culturii românești. Originea și caracterul lor, Iorga arată de unde provine cultura românească: „Din sufletul rasei adaptate la mediu și formate printr-o dezvoltare istorică de două mii de ani”.

Există la Iorga un pasaj revelator despre cum vedea el religia și raportul ei cu poporul roman: „Religia noastră este o religie de preoți simpli, este o religie de săteni, formate în împrejurările acelea smerite ale trecutului nostru. Ea s-a născut ca și civilizația noastră, ca și forma politică, s-a născut din acea viață adâncă a bietelor mulțimi românești. Am fost legați de Bizanț pentru că se cerea îndeplinirea unei forme. O parte dintre noi au fost legați pe urmă de Roma, fiindcă și legătura cu Roma era, într-o anumită contingență și împrejurări, îndeplinirea

[5] Eugen Stănescu, *Contribuții la biografia de istoric a lui N. Iorga*, în „Studii", nr. 6, 1965, p. 1279.
[6] N. Iorga, *O viață de om...*, I, p. 233.
[7] Idem, *Acte și fragmente cu privire la istoria Românilor*, I, București, 1893, p. 111, apud D. Ivănescu, *op. cit.*, p. 136.

unei forme…Dacă majoritatea poporului românesc este și va rămâne legată de credința care se numește ortodoxă, nu este pentru ceea ce ne dă nouă Ortodoxia, ci pentru ce am frământat din viața națională sub crucea ortodoxă a domnilor Moldovei și Țării Românești…Biserica Unită este un produs istoric și, dacă este ca vreodată această Biserică Unită să dispară, ea va dispărea prin jocul împrejurărilor istorice…Avem nevoie de legături cu Apusul…, legături care prin Biserica Unită se stabilesc între noi și între popoarele al căror sânge este și sângele nostru"[8].

Așadar, pentru Iorga, existau o „lege românească" (religie), parte a fenomenului creator al rasei, și formele suprastructurale ale influenței Bizanțului sau Romei, dezirabile prin efectele lor benefice de-a lungul istoriei românești. Rosturile Bisericii rămân și pe mai departe de ordin național și social. Este cazul pomenit al Bisericii Greco-Catolice, sau rostul Bisericii ca loc de adunare și coordonare a vieții satului sau a cartierelor din orașe, afirmat de N. Iorga cu ocazia unei conferințe ținute la Institutul Social Român[9].

Un capitol distinct în opera lui N. Iorga îl constituie articolele, studiile și monografiile dedicate istoriei ecleziastice. Numărul lor este de-a dreptul impresionant și acoperă câteva teme importante: trecutul instituțiilor ecleziastice, rolul Bisericii în istoria românilor, legăturile Bisericii românești cu alte Biserici.

Din prima direcție trebuie amintită, în primul rând, lucrarea în două volume, cu peste 900 pagini, Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor (prima ediție în 1908—1909 și a doua în anii 1928—1930), operă alcătuită pe baza documentelor și studiilor istorice ale autorului de până la acea dată, la care se adaugă consultarea arhivelor de la un „foarte mare număr de mănăstiri și biserici", care i-au dat „lămuriri bibliografice și note artistice".

Iorga a căutat să analizeze la un loc cele trei Biserici, din Muntenia, din Moldova și din Transilvania. „Istoria bisericească a românilor constă — afirmă N. Iorga — din necontenitul joc de înrâuriri culturale, de mișcări în domeniul ideilor, de schimburi de conștiință, de colaborarea pe teren cultural —cu țintă religioasă osebitoare, în tot cuprinsul neamului. E urmărirea pe bază națională, în hotare naționale, în condiții sufletești naționale a legăturilor acelora dintre oameni ca suflete vii răspunzătoare, dăruite cu nemurire"[10].

Vom aminti doar conferința ținută la Iași, în sala Teatrului Național, și publicată ulterior, în 1912, intitulată: Să părăsim Ortodoxia?, în care marele istoric respinge orice încercare de a merge pe drumul catolicismului, demonstrând cu noi argumente că Ortodoxia este parte componentă a civilizației românești. În cadrul studiilor de istorie națională și universală, a legăturilor și conexiunilor ce au existat între poporul român și popoarele europene, o atenție specială a arătat Nicolae Iorga studiului relațiilor ce au existat între Biserica Ortodoxă Română și celelalte Biserici[11].

[8] *Ibidem*, pp. 369-371.
[9] Nicolae Iorga, *Sat și oraș*, apud George Enache, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană*, Ed. Nemira, București, 2005, p. 466
[10] N. Iorga, *Istoria Bisericii românești și a vieții religioase a românilor,* București, 1928, voi. I, ed. II-a, apud D. Ivănescu, *op. cit.*, pag. 142.
[11] *Ibidem*, pp. 142-143.

Din această categorie merită amintite studiile sale dedicate Muntelui Athos în legătură cu Țările noastre (București, 1914), Ceva din legăturile domniilor românești cu Ierusalimul (București, 1932), Vieți de sfinți (București, 1934), Fundațiile domnilor români în Epir (București, 1914), Fundațiile religioase ale domnilor români în Orient (București, 1914), Portretele domnilor noștri la Muntele Athos (București, 1928), Legăturile românești cu muntele Sinai (București, 1932). Nu-i mai puțin adevărat că Biserica, cu rolul ei uriaș in viața Țărilor românești, se regăsește în toate lucrările de sinteză ale lui N. Iorga, atât de istorie românească, asupra cărora am insistat mai înainte, cât și de istorie literară[12].

Merită de asemenea de reținut care era opinia în general a istoricului român despre Biserica poporului său. „Tot ceea ce este frumusețe — spune Iorga — pictură și sculptură, natural și arhitectură, muzică și poezie, totul este adunat acolo, cum de altfel și în timpurile noastre chiar și în societățile care n-au avut această strălucire, pentru că n-au avut aceeași bogăție și liniște, cum este societatea noastră. Biserica este marea învățătoare prin aceea că ea înfățișează o artă cu mult mai frumoasă decât aceea cumpărată cu cinci lei de la piață și face să se audă o limbă cu mult mai frumoasă decît a întrunirilor publice și o muzică total deosebită de icnirile negro-americane care au înlocuit în mare parte cântecul”[13].

Un alt aspect important este prezentat de către Nicolae Iorga, în susținerea conferințele sale, și se discutau diferite probleme politice, sociale sau religioase. Poate cel mai interesant aspect al participării acestora este angajamentul religios sau politic total diferit al conferențiarilor, de la extrema stângă, până la cea de dreapta, acoperind practic întregul spectru politic din perioada interbelică. Acest lucru demonstrează, încă o dată, toleranța culturală, religioasă și politică încurajată de profesorul Nicolae Iorga în cadrul cursurilor de vară, indiferent de opțiunile adoptate la un moment dat de conferențiari.

Este limpede că Iorga era interesat, cu precădere, de participarea specialiștilor, a persoanelor calificate într-un domeniu sau în altul, pe linia specificității României, într-o Europă bulversată, în detrimentul discursurilor sforăitoare și ineficiente ale unor politicieni populiști. Printre conferențiari s-au numărat și nouăsprezece clerici, majoritatea ierarhi ai Bisericii Ortodoxe Române, dar și preoți de mir, mulți dintre aceștia viitori deținuți politici (șase persoane). Acest lucru ne poate pune pe gânduri, inclusiv pentru faptul că, dacă ar fi trăit, ar fi fost posibil ca și profesorul Nicolae Iorga să fi fost deținut politic. Nu de alta, dar și alți prim-miniștri, precum Iuliu Maniu și Constantin Argetoianu, au ajuns în închisorile comuniste, sfârșindu-și acolo zilele în condițiile cunoscute[14].

La fel de interesant este și faptul că, într-un fel sau altul, unii clerici au trecut printr-o experiență de ordin militar. În rândurile acestor clerici întâlnim: trei academicieni, un secretar de stat, doi secretari generali la Ministerul Instrucțiunii și Cultelor, un consilier cultural la Arhiepiscopia Bucureștilor, un prim-efor al Bisericii Ortodoxe Române, un mitropolit, doi arhimandriți, un director în cadrul Fundației Regale „Regele Mihai", iar dintre aceștia

[12] *Ibidem*, pag. 143.
[13] Nicolae Iorga, *Suflet și lucru*, București, 1937, apud *Ibidem*.
[14] Radu Petrescu, *Conferențiarii clerici invitați de Nicolae Iorga la Vălenii de Munte*, în *T.V.*, anul XXIII (LXXXIX), nr. 5-8, mai-august, 2013, p. 175.

paisprezece erau profesori universitari și patru profesori secundari. Iar ca tabloul să fie și mai semnificativ, numai doi dintre clerici erau preoți care slujeau în parohii rurale (Gheorghe I. Cotenescu și Florian Stănescu-Gighera).

Concluzii

În întreaga noastră istorie nu a rămas problemă la care Iorga să nu-și fi spus cuvântul, să nu trateze până în cele mai mici amănunte sau cel puțin să traseze jaloanele principale. Cronicar desăvârșit al timpului său, a scris numeroase studii asupra evenimentelor contemporane: Războaiele balcanice, primul război mondial, Marea Unire și altele. Conștient, așa după cum afirma, că „scrisul istoriei nu se poate izola, nu trebuie să se izoleze de viața care „gâlgâie", influențează, oare, impune".

Studiile lui N. Iorga, ce porneau de la cunoașterea documentelor și a realităților contemporane, nu aveau numai un scop științific, ci trebuia să aducă și un folos în marea luptă pe care o ducea omenirea pentru drept, și unele popoare pentru însăși existența lor. Recunoscut ca o personalitate științifică de talie mondială, datorită numeroaselor sale lucrări în domeniul istoriei naționale și universale, opera lui Nicolae Iorga rămâne un exemplu strălucit pentru generația tânără și un îndemn că, mai presus de noi și de toate, stă ființa nemuritoare a Patriei și a Neamului. Pentru meritele sale deosebite în domeniul istoriografiei românești, unde a avut o contribuție fără egal, numele lui Nicolae Iorga se înscrie în Pantheonul civilizației românești și universale.

Bibliografie

- *Biserica noastră și cultele minoritare. Marea discuție parlamentară în jurul Legii cultelor – 1928,* studiu introductiv de Constantin Schifirneț, București, 2000
- Metodiu, Drd. Florian, *Biserica Ortodoxă Română-Biserica națională în perioada interbelică*, în T.V., anul XIX (LXXXV), (2009), nr. 5-8
- Enache, George, *Ortodoxie și putere politică în România contemporană,* Ed. Nemira, București, 2005
- Iorga, Nicolae, *Generalități cu privire la studiile istorice,* ediția a III-a, București, 1944.
- Iorga, Nicolae, *O viață de om așa cum a fost,* I, București, 1934
- Ivănescu, D., *Nicolae Iorga, istoric al românilor*, în M.M.B., anul LXVI, nr. 5-6, octombrie-decembrie, 1990
- Oțetea, Alexandru, *N. Iorga, istoric al românilor*, în „Studii", tom. 18, 1965, nr. 6
- Petrescu, Radu, *Conferențiarii clerici invitați de Nicolae Iorga la Vălenii de Munte*, în T.V., anul XXIII (LXXXIX), nr. 5-8, mai-august, 2013
- Stănescu, Eugen, *Contribuții la biografia de istoric a lui N. Iorga*, în „Studii", nr. 6, 1965

Contribuții ale personalităților din Țara de Sus în domeniul muzical

Prof. dr. Postolachi Vasile, Prof. Sarafim Răzvan-Gabriel,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

„Lângă doină și izvor
Nu-i ușor să-ți fie dor,
Nu-i ușor să fii curat
Pe pământ înstrăinat.
Vă las dorul cel durut
Și nădejdea de la Prut.
V-am crescut, v-am ridicat,
Mă pot duce,
Mă pot duce împăcat"[1]

Spunea oarecând marele poet Grigore Vieru și nu întâmplător l-am ales chiar de la începutul discursului nostru, căci văzându-vă astăzi adunați, de pe ambele maluri ale Prutului, putem mărturisi că la Dorohoi, astăzi și acum, spre bucuria de dincolo de stele a poetului Grigore Vieru dar și a părintelui Constantin Muha, s-au unit, cultural, malurile de Prut spre a cinsti personalitățile culturale din Țara de Sus, a Moldovei.

În acest context și eu, alături de colegul meu, domnul profesor Postolachi Vasile am ales să conturăm câteva aspecte referitoare la *Contribuția unor personalități din Țara de Sus în domeniul muzical.*

Vorbind despre Țara de Sus, marele nostru Mihai Eminescu spunea: *Săracă Țară de Sus/ Toată faima ți s-a dus,/ Acum cinci sute de ani/ Numai codru îmi erai*"[2]. Paradoxal, această *săracă Țară de sus*, a fost și este atât de bogată cultural încât a umplut cerul țării noastre cu stele ale personalităților culturale din toate domeniile inclusiv și cel muzical, asupra căruia ne-am oprit noi astăzi. Și chiar referindu-ne doar la acest domeniu muzical, este dificil să prezinți în câteva pagini impactul personalităților din Țara de Sus asupra acestui domeniu. Și aceasta deoarece, în primul rând, aceste personalități nu sunt puține și în aceleași timp nu sunt personalități oarecare ci de renume mondial.

De aceea, împreună cu colegul meu, Vasile, am ales din acea salbă de personalități moldave, doar trei nume care au influențat drumul muzicii, de pe ambele maluri ale Prutului dar și la nivel internațional, la care am adăugat și un al patrulea nume, pe care pentru moment doar l-am pomenit în concluzia cuvântului nostru, cu promisiunea că vom reveni asupra acestui nume în edițiile viitoare.

[1] Grigore Vieru, *Testament,* în vol. *Acum și în veac: poeme, cântece, confesiunii*, Ed. Litera, București- Chișinău, 2001, p. 215.
[2] Mihai Eminescu, *Mușatin și Codrul*, în Asea Timuș, *Etinomologia între "operete" din Natură și somități istorice,* Ed. Lumen, Iași, 2009, p. 44.

I. George Enescu și frânturi de Țara de Sus în presa internațională de atunci și de astăzi

Cine nu a auzit de numele lui Jurjac de la Liveni și vioara lui fermecată? „***Prin Mozart sau Bach, Ceaikovski sau Verdi, Beethoven sau Enescu întreaga lume devine un singur neam integrat]n ordinea și cadența cosmică***”[3], spunea marele Grigore Vieru așezându-l pe George Enescu în rândul marilor compozitori ai lumii. *Ascultându-l pe Enescu*, este un titlu al uneia din frumoasele poezii pe care Vieru i-o închina, subliniindu-i profunzimile: „iar steaua din cer/ de izvor s-a lipit,/ de lacrima lui/ Ah, apă-vioară”[4].

Nu vom intra în detaliile legate de viața lui George Enescu deoarece timpul nu ne permite ci vom spicui din trei articole, unul contemporan lui, altul scris la 10 ani de la moartea lui și ultimul contemporan nouă.

I.1 România și muzicianul ei eminent: George Enescu. Triumfurile sale violonistice- compoziții ale cântului de la sat- dirijarea sa orchestrală

Articolul: ***Rumania y su musico eminente: Jorge Enesco- sus triunfos violonisticos- composiciones del canto aldeano- su direeccion orquestal” („România și muzicianul ei eminent: George Enescu. Triumfurile sale violonistice- compoziții ale cântului de la sat- dirijarea sa orchestrală”)*** **a fost scris de către Eduardo Maseras în ziarul La Prensa, ediția din 8 ianuarie 1938.**

„Călătorul care reușește să viziteze țări cu graiuri diferite, în special în Europa, înțelege ce reprezintă colecția de expresii caracteristice graiului pentru a identifica anumite superiorități între o regiune și alta. În Ungaria, Cehoslovacia, Iugoslavia și Polonia aceste contraste etnologice sunt vizibile din moment ce oamenii au trecut prin perioade nefaste de a fi conduși de alte guverne care nu au nicio legătură cu înclinațiile lor.

România se remarcă, în chip genial, și cu cântecele sale ale oamenilor de la țară ridicate la cel mai înalt respect. Ca remarcabil educator și director artistic inteligent, George Enescu ocupă astăzi cea mai înaltă treaptă de prestigiu și admirație în România. S-a născut la Dorohoi, pe 18 august 1881. Din fragedă pruncie, cântecele de la Biserică și ale țăranilor l-au impresionat cu particularități diferite față de alți copii, căci cu educația elementară pe care a primit-o , putea reda destul de exact cu micuța lui vioară, ceea ce auzea. De la 7 ani a intrat la Conservatorul de la Viena și la plecarea din el i-au fost acordate cele mai înalte onoruri. La Paris, realizând pregătirea sa în domeniile: violonistic, teoriei și compoziției, a primit învățăturile înțelepte a lui Masenet, Gedalge și Fauré și în plus la 16 ani a câștigat primul premiu la vioară și alte mențiuni onorifice. Dincolo de această excelentă pregătire și minunatul său dar pentru vioară cu care a triumfat prin toate națiunile, în mod special interpretându-l pe Mozart, înclinația sa a fost mereu spre compoziție. Astăzi triumfurile sale sunt triple: ca violonist, ca dirijor de orchestră și ca și compozitor.

În aceste două luni de când a ocupat conducerea orchestrei din New York (Philarmonic Symphony) a avut peste 48 de concerte și cererea sa este pretutindeni. Nu se oprește în temele și compozițiile sale: este ceva ce îl fascinează. În perioada acestei călătorii pe pământ american

[3] Grigore Vieru, *Rădăcina de foc*, Ed. Univers, București, 1988, p. 329.
[4] Idem, *Ascultându-l pe Enescu*, în vol. *Rădăcina de foc*..., p. 100.

a muncit mult pentru a completa o nouă Suită orchestrală pe care a dorit să o ofere publicului american. Este de o rezistență fizică de invidiat și cercetător constant prin intuiție. Căsătoria sa (vara trecută) cu prințesa Cantacuzino a fost ca o încoronare a unei idile pline de romantism după 30 de ani de când se cunoșteau. Soția lui îl însoțește în acest turneu artistic care va dura cel puțin până în următoarea lună a lui aprilie. Amândoi idolatrizează țăranul român, datorită căruia legăturile lor au fost atât de intime și tari pe parcursul acestei prietenii de atâția ani.

Între multele sale opere se distinge: *Poema Română*, pe care a prezentat-o pentru prima oară cu Orchestra de Colonne, în 1898. Este o compoziție energică și strălucitoarele sale cascade au adevăratul colorit românesc. În 1908, *Simfonia sa Concertantă* a revelat măreția ideilor sale de o înaltă prestanță Comparându-l cu alți muzicieni contemporani, se descoperă un anumit tip de personalitate, fără nicio influență externă ceea ce ne face să îl izolăm ca pe un suprem exponent între toți aceștia. Sunt foarte inspirate cele trei Simfonii ale sale, diferitele Suite orchestrale și faimoasele sale Rapsodii Române pe care ar trebui să le vedem cât mai des în programele orchestrelor simfonice. În muzica de Cameră are: octetul, cvartetul de coarde, *Chansons (Cântece) de C. Marot (pentru vioară și pian)* și diferite lucrări pentru pian. Sonata pentru vioară pe care Yehudi Menuhin a interpretat-o în America (pentru prima oară), cu ceva timp în urmă. Acesta din urmă, tânăr american, geniu al vioarei a primit măreț sfaturi de la Enescu și amândoi își purtau un mare respect și se apreciau reciproc. Enescu mai are în palmaresul său Opera *Oedipus* care te face să aștepți ceva mai concret în materia de teatru maxim, având o așa de mare tendință spre glorificarea folclorului românesc.

Enescu este de o nonșalanță surprinzătoare atât în viața personală cât și în modul în care îi judecă pe alți colegi-compozitori și alți muzicieni...Chiar dacă nu s-a dedicat (prin studiu particular) domeniului ce ține de pian, totuși îl atinge cu o uimitoare ușurință, mulți au fost cei care i-au recomandat să își finalizeze pregătirea, căci ar fi putut să se prezinte și ca un mare pianist. Totuși Enescu, dotat cu mare bunăvoință și arătând atenție tuturor, spune că pianul său îl încântă pentru a-și compune muzica și apoi să o interpreteze indiferent cum ar ieși. Suprema modestie a maestrului eminent! În concertele sale de la Carnegie Hall, fără îndoială își dovedește valoarea cu abilitatea suverană a baghetei, a inspirației și artei sale divine a vioarei[5].

I.2 Muzica în România

Articolul *Music in Rumania a fost scris de către compozitorul britanic Hugh Wood în revista The Musical Times*, Nr. 1510, anul 1968

„Dar în realitate ce cunoaștem noi (britanicii) despre acest colos, Enescu? George Enescu s-a născut într-un sat uitat, din îndepărtatul nord: talentul său și l-a dezvoltat la Viena și Paris și a fost și în cele cinci ipostaze ale rolului său de: violonist, pianist, dirijor, compozitor și profesor a urcat degrab pe podiumul lumii. Frumosul sau mai bine spus micul palat fantastic construit de soția sa, Prințesa Cantacuzino acum aparține Uniunii Compozitorilor. Influența lui este pretutindeni: în statui și monumente, în premii, concursuri, festivaluri, în articolele tinerilor compozitori care îi reinterpretează opera și într-o serie de evenimente intitulate: Omagiu lui Enescu. În Anglia nu cunoaștem despre el ca și compozitor mai nimic: dacă asculți de la început,

[5] Eduardo Maseras, *Filosofias Musicales*, en *La Prensa*, Sabado 8 de enero de 1938, p. 7.

Sonata a III a pentru vioară și Opera Oedip, începi să cunoști câte ceva din statura uriașă a acestei personalități”[6]

I.3 George Enescu- un gigantic ascuns de excesul de modestie

Articolul *George Enescu. Un gigante oculto por exceso de humildad* a fost scris de *către Enrique Camacho, în Blog de Ediciones Aulos*, din 13 august 2023, ISSN 2952-4148.

Muzician genial dar mai mult mai bună persoană

Pentru a înțelege geniul și sensibilitatea care au făcut din George Enescu un muzician de renume din prima jumătate a secolului al XX lea, trebuie să îmbrățișăm peisajele unice ale pământului său natal; *să zburăm peste* imensele câmpii ale României moldave, unde a petrecut primii ani ai copilăriei sale. În acea parte de lume a fost unde un copil- dotat cu condițiile adecvate pentru a-și dezvolta darul său natural- a găsit *adevărul său* în muzică. Avea trei ani când a ascultat o formație de lăutari la sărbătorile dintr-un sat vecin. În ziua următoare a început să se joace imitând pe muzicienii care îl impresionase atât de mult. Cu ce avea în mână a construit o replică a tuturor acelor instrumente pe care le folosea imitând pe acei lăutari și ritmurile lor atât de fermecătoare. Părinții lui văzându-l și date fiind rezultatele lui bune la învățătură, au hotărât să îl premieze dăruindu-i o vioară de jucărie.

Ce s-a întâmplat în continuare o va povesti în *Memorii*, ziaristul B. Gavoty care l-a încurajat să scrie la maturitatea sa. Fără îndoială, acea anecdotă a fost un semn clar al drumului rezervat compozitorului. Ceea ce a făcut acest copil de trei ani când a văzut acea vioară cu trei corzi, a fost să o arunce imediat în focul de la sobă (în propriile lui cuvinte el a zis: *așa se întâmplă când ei vor să mă trateze ca pe un copil*. El deja făcuse o vioară de jucărie și acum dorea una adevărată: cu 4 corzi. Acea claritate de idei se manifesta de mai multe ori deși era încă de o vârstă foarte fragedă. La 4 ani, George deja știa să citească și să scrie, ceea ce era o mare realizare pentru acea vreme. Era obsedat de muzică și datorită insistențelor sale, în cele din urmă, tatăl său i-a cumpărat o vioară adevărată. De unul singur a învățat să interpreteze o cunoscută melodie pe coarda Re. Tatăl său ascultându-l a rămas impresionat și și-a dat seama că fiul său va fi muzician.

Ce condiții au fost date pentru a avea dorințele sale atât de clar formate de la o vârstă atât de fragedă?

Motivul trebuie să îl căutăm în anii dinainte de nașterea sa. Familia Enescu au avut 7 fii care au murit timpuriu, ceea ce a fost o lovitură foarte grea pentru ei. Când toți urmașii le-au dispărut, soții Enescu trăiau o perioadă de agonie până când, după ani de rugăciuni, au primit răspunsul la acele rugăciuni prin nașterea lui George pe care îl vor răsfăța peste măsură. A fost un fiu foarte dorit care în primii ani nu a fost niciodată la școală. Nu a avut colegi și nici prieteni. Părinții lui nu doreau ca vreo boală sau vreun accident să îi pună în pericol viața acestui ultim fiu, după ce suferise pierderea amară a întregii sale descendențe. Acest ambient de bulă protectoare l-a impulsionat să crească foarte repede. Extenuanta situație în care și-a petrecut copilăria, îi va condiționa de asemenea și formarea sa, mai avansată decât în mod obișnuit unui

[6] Hugh Wood, *Music in Rumania*, în Rev. *The Musical Times*, vol. 109, Nr. 1510, dec. 1968, pp. 1116-1117.

copil de vârsta sa. De aceea primii ani din viața sa au fost esențiali în modul lui de a înțelege lumea.

A arătat genialitate și istețime când, la ai lui 5 ani l-a cunoscut pe Eduard Caudella, primul său profesor de vioară. I-a cerut să-i cânte ceva ca să vadă dacă poate învăța ceva de la el. Maestrul nu s-a simțit ofensat. A văzut imediat personalitatea puternică a copilului și performanța avansată. Doi ani mai târziu, Caudella nu mai avea ce să îl învețe și îi recomandă înscrierea lui la Conservatorul din Viena. Acolo a petrecut încă 5 ani până ce a terminat ceea ce avea de învățat. În acești ani de început a arătat o mare abilitate pentru vioară, adunând numeroase reușite în concertele sale, atât din partea criticii cât și a publicului. La 13 ani a ajuns în Franța pentru a-și continua studiile, în 1894, exact când centrul muzical european s-a mutat din Viena la Paris.

A scris prima sa mare operă la 15 ani cu un talent notabil și datorită a ceea ce a învățat de la maeștrii Hellmesberger (fiul), Massenet, Gedalge, Marsik, Fauré... *Poema Română* a debutat cu un enorm succes în *Concertele Colonne*, din Paris în 1898. A fost debutul său ca și compozitor. În același an, Enescu la doar 17 ani dirija deja orchestra și dădea concerte extraordinare ca solist în București. Regina Elisabeta a României îl admira profund și l-a invitat la palat în numeroase ocazii unde era foarte apreciat.

A debuta cu succes este o satisfacție pentru oricine, însă pentru tânărul compozitor s-a transformat repede în tristețe. Lucrările sale următoare nu au avut parte de aceeași primire și criticii și-au revărsat furia pe el. Așteptările aduse cu *Poema Română* au fost folosite de critici pentru a-i distruge reputația. Trebuie să fi fost foarte dur pentru un tânăr entuziasmat să primească comentarii precum*: este un fruct sec, ne-am dat seama imediat, sau: am bănuit noi... este doar o floare de o zi*. Prea tânăr pentru a fi luat în serios! Era o chestiune de timp pentru a fi considerat un adevărat compozitor. Dar de cât timp? Suficient pentru a-l opri pe George Enescu să fie tânăr...

A trecut peste situația dificilă cu o enormă modestie și axându-se pe formarea sa și căutarea identității sale de compozitor. Știa că nimic bun nu îi va aduce dacă se lasă influențat de criticile negative. A profitat de situație pentru a se axa pe intensificarea devotamentului și efortului său în studii. Magnific exemplu pe care ni l-a lăsat nouă ca să înfruntăm obstacolele din viață, valabil și atunci cât și astăzi.

Enescu a fost, pe lângă profesor renumit, director de orchestra, pianist, compozitor și maestru al vioarei. Cu instrumentul său a câștigat degrab prestigiu și faimă care i-au permis să colaboreze cu renumiți muzicieni ai vremii sale: Brahms, Casals, Strauss, Fauré, Ravel, Thibaud, Cortot... Compozitorii îi spuneau: *este un violonist* iar maeștrii răspundeau: *este un compozitor*, era binevăzut să aibă diferite funcții. Cu toate acestea, George era un extraordinar om bun la toate. Compoziția era pe primul loc la el până în punctul că a ajuns să se îndoiască dacă trebuia să continue cu vioara, dat fiind timpul mult pe care trebuia să i-l acorde. Era îmbătat

de muzică și mintea lui era o avalanșă permanentă de idei și proiecte. A-i învăța pe alții a fost ceea ce îi plăcea mai puțin din ceea ce făcea el, cel puțin în concepția tradițională a binomului: profesor-elev. Preferă să vadă acest binom ca pe o relație între un coleg mai mare (maestru) și colegi tineri (elevi). A fost un inovator în concepția sa nu doar estetică ci, de asemenea și mai important ca om.

Vom continua descoperind într-o a doua tranșă, alte aspecte necunoscute și interesante ale vieții și operei acestui geniu despre care se cunoaște puțin, astăzi și de la care, fără îndoială, avem multe de învățat pentru a aprecia mesajul său și nesecatul său torent muzical. Cheile pentru a asculta operele lui Enescu vor fi de asemenea un mod util de a ne apropia de creator care a ajuns prin muzica sa să fie, fără să o ceară, sufletul și esența spirituală a întregii sale națiuni.

Pentru mine, Enescu va fi mereu una dintre adevăratele minuni ale lumii. Caracterul său și figura sa au rămas în sufletul meu ca un copac sau un munte din Sinaia. Rădăcinile lui puternice și sufletul lui nobil provin din propria sa țară, o țară de-o frumusețe unică (Yehudi Menuhin)[7]

Ce au în comun toate cele trei articole? Toate trei articolele dincolo de elogiile deloc exagerate aduse acestui colos, gigant al modestiei, sunt legate de firul sacru al legăturii dintre Enescu și pământul său natal, legătură care este atât de bine conturată și în propriile sale cuvinte: ***„Îmi iubesc pământul natal, nu pot sta nicăieri, printre străini, mai mult de două luni, pașii mei pornesc singuri înapoi spre țara mea de care mi-e dor, mi-e dor***”[8].

2. Poeții: Sfântul Ioan Iacob Hozevitul și Grigore Vieru și impactul lor asupra muzicii

Într-un monolog imaginar pe care marele poet Grigore Vieru îl punea în gura lui Dumnezeu, afirma:

„Zisa-a Dumnezeu ca neam,
Las românului ce am,
Mureș, Dunăre, Carpați,
Să trăiască toți ca frați!
Îi las jocul legănat,
Ca să-l facă mai legat,
Îi las cântul luminos,
Ca să-l facă mai frumos!”[9]

Și pe bună dreptate așa, în poezie și în cântec poporul român și-a găsit alinare și mângâiere, în toate timpurile iar marele poet Grigore Vieru este un bun exemplu de armonie între cântec și poezie. Vorbind despre această armonie el spunea: „Poezia și muzica! Știu care-i mai tulburătoare dar nu știu care-i mai mare. Există cer fără pământ dar nu există pământ fără

[7] Enrique Camacho, *George Enescu. Un gigante oculto por exceso de humildad,* en: https://aulos.es/george-enescu-1881-1955-un-gigante-oculto-por-exceso-de-humildad/, Blog de Ediciones Aulos, ISSN 2952-4148.
[8] Apud. Ecaterina Chifu, *PĂMÂNT ROMÂNESC – SUFLET ROMÂNESC*, Revista A*rmonii Culturale*, ISSN: 2247-1545. Adjud, Vrancea, RO/ Ediția: 1 decembrie 2020.
[9] Grigore Vieru, *Las românului ce am*, în Natalia Corlean, *Nu uita că ești român*, Ed. Agaton, Făgăraș, 2013, p. 103.

cer. Buna înțelegere între cer și pământ- aceasta ar fi muzica”[10]. Ba mai mult, consideră el că muzica stă la temelia țării noastre: „Din muzică/ Și din străvechi cuvinte/ S-a revărsat pe locul ei/ Această Țară”[11].

Și continuă el, elogiind cântecul: „Cântecul este sufletul urgent al vieții omenești. Cântecul este posibilitatea și privilegiul artistului de a gândi auzit, cu voce tare, în mijlocul oamenilor. El este o forță miraculoasă: îndulcește clipa omului trudit și potolește pe omul cel rău. Cântecul seamănă copiilor: el nu poate stăvili răul, dar îl poate amâna”[12]. Scriitorului Spiridon Vangheli i-a dedicat un frumos catren în care sublinia importanța cântecului: „tu știi/ că un cântec frumos/ pentru copii/ poate salva în viitor, o patrie”[13].

Impactul său asupra muzicii de pe ambele maluri de Prut, nu constă numai în faptul că a vorbit elogios despre muzică ci mai ales în faptul că el a compus cântece. E imposibil de abordat acest aspect în câteva cuvinte. Elocventă este analiza fină pe care ne-o trasează Anastasia Moldovanu de la Biblioteca Municipală B.P. Hașdeu din Chișinău: „Îl redescoperim pe Grigore Vieru în calitate de textier, compozitor sau alcătuitor al edițiilor muzicale. Lista bibliografică prezentată și alcătuită în baza surselor din fondul de documente ce se află în gestiunea Bibliotecii de Arte „T. Arghezi” ne demonstrează rolul și importanța poetului Grigore Vieru în formarea unei culturi muzicale naționale deosebite, alimentată din izvorul sacru al folclorului popular. Versurile lui au inspirat în toate deceniile care au urmat pe compozitorii cu renume și tinerii interpreți, acest fapt de colaborare culminându-se în perioada mișcării de eliberare națională de la sfârșitul anilor ’80 ai secolului trecut. A avut un rol important în educarea muzical-artistică a elevilor, participând alături de muzicologi profesioniști la alcătuirea manualelor de educație muzicală a copiilor, a crestomațiilor pentru cursurile de muzică. În componistica muzicală națională Grigore Vieru a avut relații de colaborare cu mulți dintre compozitori, dirijori, profesori și muzicologi moldoveni care se ocupau cu studierea, înregistrarea și prelucrarea producțiilor muzicale. A abordat mai multe genuri: muzica sacră, muzica camerală, muzica corală, muzica populară, muzica de teatru, film, operă și balet. Lista conține 126 de surse”[14].

Dar Grigore Vieru nu doar a compus versuri pentru cântece ci a transmis prin cântecele sale învățături profunde, din care spicuim: „Ascultați-mă surori pe mine- îndeamnă el prin inegalabila voce a artistului Mihai Ciobanu-/ și voi frații mei ce v-ați sfădit/ e păcat, nu-i drept, nu este bine/ să vinzi casa care te-a-ncălzit”[15]. „Vom pleca și noi cândva din viață și părinții sus ne-or întreba:/ ce mai face casa lor cea dragă, cine are grijă azi de ea?”[16]. În cântecele sale, casa părintească e strâns legată de chipul mamei, pe care îl evocă nu de puține ori în cântecele sale:

[10] Idem, apud. http://www.interferente.ro/grigore-vieru-si-cantecul.html
[11] Idem, *Logosul și Muzica*, în vol. Grigore Vieru, *Cele mai frumoase poezii*, Ed. Junimea, București, 2009, p. 237.
[12] Idem, apud. *Rădăcina de foc*....pp. 345-346.
[13] Apud. Maria Ilievici, Tamara Maleru, *Grigore Vieru, Bibliografie*, Baștina Radog SRL, Chișinău, 2010, p. 5
[14] Anastasia Moldovanu, *Lista bibliografică - Poetul Grigore Vieru în muzică*, în https://bibliomusic.wordpress.com/2018/03/05/lista-bibliografica-poetul-grigore-vieru-in-muzica/
[15] Apud. https://www.versuri.ro/versuri/mihai-ciobanu-casa-parinteasca-nu-se-vinde/.
[16] *Ibidem.*

„ sub stele trece apa/ cu lacrima de-o seamă/ mi-e dor de-a ta privire/ mi-e dor de tine mamă”[17]. Cu aceeași dragoste el evocă și limba română în cântecele sale. „Dragu-mi-i a te cânta- spune el prin vocea lui Ion Aldea Teodorovici/ scrisule venit din stele/ orice literă a ta/ ca pe ochii maicii mele/ dornic o sărut”[18]. „Nani-na, în limba mea/ Maica legănatu-m-a/ Ca să cresc frumos și bun/ să știu cântece să spun/ Să cresc mare și voinic/ să știu doinele să zic”[19]. „Hai, hai- continuă poetul, elogiindu-ne limba-/ hora mare se rotește/ iar la mijloc strălucește/ floarea stăpână/ floarea ceea ce se numește/ limba română”[20]. „Pentru ea la Putna clopot bate/ pentru ea mi-i teamă de păcate/ pentru ea e bolta mai albastră/ pentru limba noastră[21]”.

Desigur tematica viereană e cu mult mai vastă și imposibil de cuprins în câteva cuvinte, dar putem aminti câteva motive prezente în cântecele sale, între care: copiii, dragostea, Basarabia, Eminescu, Putna etc. Toate sunt pătrunse de profunzimile mesajelor dar și de-o dragoste în Dumnezeu, despre care poetul spune între altele: Dumnezeu prima oară/ când a plâns printre astre/ El a plâns peste astre/ cu lacrima limbii noastre [22]”. „Doamne, intră și-n-a mea chilie/ Și amândoi, răniți și înghețați/ să ne-ncălzim cu bucurie/ unul lângă altul ca doi frați”[23].

Dacă poezia lui Vieru a îmbogățit domeniul muzical în multe genuri, poezia celuilalt poet de pe celălalt mal de Prut, Sfântul Ioan Hozevitul a îmbogățit domeniul muzicii bisericești. O parte din poeziile sale profunde au ajuns pricesne și până astăzi împodobesc slujba Sfintei Liturghii din Biserici.

Cele mai multe dintre poeziile devenite apoi pricesne, sunt închinate Maicii Domnului și acest lucru se datorează faptului că: „***Dorul de Maica Domnului, dor de a fi și de a deveni rudă a Maicii Domnului este unul dintre dorurile pe care le-a avut Sfântul Ioan Iacob de la Neamț… Intrând în obștea de la Mănăstirea Neamț, nu și-a găsit odihnă, deși era acolo o Icoană făcătoare de minuni a Maicii Domnului, care străjuiește mănăstirea până astăzi. A vrut să fie mai aproape de Maica Domnului și s-a dus la Ierusalim, ca să-și împlinească dorul. Acolo s-a așezat – așa cum citim în acatistul sfântului – în peștera Sfintei Ana, mama Preasfintei Născătoare de Dumnezeu. Acolo s-a nevoit, și-a sfințit viața, și a devenit rudenie cu Maica Domnului. Chemarea Sfântului Ioan Iacob la Domnul și pomenirea lui în perioada Postului Adormirii Maicii Domnului nu au fost rânduite la întâmplare. Dumnezeu i-a împlinit dorul mai cu adevărat! Acum, el sălășluiește, împreună cu sfinții, în Împărăția lui Dumnezeu, unde Maica Domnului împărătește***”[24].

---

[17] Idem, https://www.povesti-pentru-copii.com/poezii-pentru-copii/grigore-vieru/mi-e-dor-de-tine-mama.html#google_vignette.
[18] Grigore Vieru, *Răsai*, în vol. Grigore Vieru, *Învierea- Cântece Sacre,* Agenția ”Litera”, Chișinău, 1990, p. 9.
[19] Idem, *Nani-na în limba mea,* în vol. *Învierea..*, p. 42.
[20] Idem, *Graiul Neamului*, în vol. *Învierea..,* pp. 13-14.
[21] Idem, *Pentru ea*, în vol. *Învierea...*, pp. 17-18.
[22] *Ibidem,* p. 18.
[23] Idem, *Reaprindeți candela*, în vol. *Învierea...*, p.70.
[24] Arhim. Paisie Teodorescu în https://poruncaiubirii.agaton.ro/articol/4188/sfantul-ioan-iacob-rugaciuni-si-pricesne-inchinate-maicii-domnului

„Preasfântă Maică și Fecioară - imploră sfântul poet într-una dintre pricesnele sale-/ nădejdea sufletului meu/ tu ești a mea mijlocitoare/ La milostivul Dumnezeu/ de n-ar avea la ceruri lumea/ rudenie de pe pământ/ atunci ar fi pustie viața/asemenea unui mormânt”[25]. În altă priceasnă, el plânge durerea Maicii Domnului la Cruce: „Învie, Fiul meu preadulce/ și mângâie pe Maica Ta/ că iată Lazăr iar Te cheamă/ să mergi în locuința sa/ Vezi lacrimile cele calde/ și te ridică din mormânt”[26] iar la Învierea Fiului, el o invită la bucurie: „Bucură-te, Preacurată/ care ieri te-ai tânguit/ iată Fiul tău cu slavă/ din mormânt a răsărit”[27].

Atât de mare era dragostea Sfântului Ioan Iacob față de Maica Domnului, încât i-a compus și un *Prohod la Adormirea Maicii Domnului*. Datorită Sfântului, până astăzi în ajunul Adormirii Maicii Domnului prin biserici și mănăstiri răsună: „*Fiind Maica Vieții, îngropării te-ai dat/ și-ale îngerilor cete s-au înspăimântat/ Adormirea ta cinstind-o luminat*”[28]. La acestea se adaugă și Litaniile la *Mormântul Domnului*, respectiv La Mormântul Maicii Domnului, pe glasul al III lea în care sfântul poet pune în gura diferitelor personaje biblice, cuvinte de laudă în cinstea Mântuitorului și a Maicii Domnului: „(Petru a zis:)„Pogorârea cerului/ întru tine s-a lucrat/ iar astăzi din mormânt/ întru slavă te-ai mutat”[29]. De asemenea el a compus în cinstea sfinților și diferite tropare prin intermediul cărora cere mijlocirea lor: „din fundul pustiei ai alergat/ spunea el Sfintei Parascheva/ spre pământul nostru și Moldova te-a-îmbrățișat/ avându-te pe tine noian de îndurări/ la vremuri de necazuri și grele încercări”[30].

Concluzia noastră constă într-un singur nume care a întărit și susținut acest seminar și fără de care nu putem încheia acest referat, pentru că el însuși a avut un important rol în domeniul muzical. Deocamdată îi menționăm numai numele: Pr. Prof. Constantin Muha, iar continuarea se va realiza la următorul Simpozion al nostru, desigur bucurându-ne dacă vor fi și alții care să susțină lucrări legate de acest nume. Încheiem cu o reflecție pe care ne-o transmite una dintre personalitățile menționate în lucrarea noastră: „***dar de peste Prut ridică frate/ ochii tăi de-a dreptu-n ochii mei/ le vom face rând pe rând pe toate/dacă eu mai vreau și tu mai vrei***”[31].

Bibliografie:

- Camacho, Enrique, *George Enescu. Un gigante oculto por exceso de humildad*, en: https://aulos.es/george-enescu-1881-1955-un-gigante-oculto-por-exceso-de-humildad/, Blog de Ediciones Aulos, ISSN 2952-4148.
- Chifu, Ecaterina, *PĂMÂNT ROMÂNESC – SUFLET ROMÂNESC*, Revista Armonii Culturale, ISSN: 2247-1545. Adjud, Vrancea, RO/ Ediția: 1 decembrie 2020.

[25] Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, *La ușa milostivirii*, în vol. *Hrană duhovnicească*, Ed.„LUMINĂ DIN LUMINĂ”, București, 2006, p. 130.
[26] Idem, *Plângerea Maicii Domnului...*, p. 121.
[27] Idem, *Bucuria Maicii Domnului de Sfânta Înviere*..., p. 122.
[28] Idem, *Prohodul Adormirii Maicii Domnului*, în: https://sfioaniacobhozevitul.files.wordpress.com/2011/08/prohodulmaiciidomnului.pdf
[29] Idem, *Litania de la Mormântul Maicii Domnului*, în vol. *Hrană duhovnicească...*, p. 584.
[30] Idem, *Tropare de umilință*..., p. 588.
[31] Grigore Vieru, *Maluri de Prut*, în https://www.poezii.md/poezie/23020/maluri-de-prut--grigore-vieru/

- Corlean, Natalia, *Nu uita că ești român*, Ed. Agaton, Făgăraș, 2013.
- Ilievici, Maria; Maleru, Tamara, Grigore Vieru, Bibliografie, Baștina Radog SRL, Chișinău, 2010.
- Maseras, Eduardo, *Filosofias Musicales, en La Prensa,* Sabado 8 de enero de 1938.
- Moldovanu, Anastasia, Lista bibliografică - *Poetul Grigore Vieru în muzică*, în https://bibliomusic.wordpress.com/2018/03/05/lista-bibliografica-poetul-grigore-vieru-in-muzica/.
- Sfântul Ioan Iacob Hozevitul, *La ușa milostivirii*, în vol. Hrană duhovnicească, Ed. ”LUMINĂ DIN LUMINĂ”, București, 2006.
- Timuș, Asea, *Etnomologia între „operete” din Natură și somități istorice*, Ed. Lumen, Iași, 2009.
- Vieru, Grigore, *Acum şi în veac: poeme, cântece, confesiuni*, Ed. Litera, București-Chișinău, 2001.
- Idem, *Ascultându-l pe Enescu*, în vol. Rădăcina de foc, Ed. Univers, București, 1988.
- Idem, *Învierea - Cântece Sacre*, Agenția „Litera”, Chișinău, 1990.
- Idem, *Cele mai frumoase poezii*, Ed. Junimea, București, 2009.
- Wood, Hugh, *Music in Rumania*, în Rev. The Musical Times, vol. 109, Nr. 1510, dec. 1968.

Sfântul Ioan Iacob Hozevitul

Prof. Stana Coca
Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești, Dâmbovița

Ilie Iacob, devenit apoi Ioan Iacob Hozevitul, s-a născut pe 23 iulie 1913, în fostul județ Dorohoi, în localitatea Păltiniș (actualmente județul Botoșani), un sat cu o liniște patriarhală de pe malul Prutului, în nordul extrem al României. Deși familia dorea ca tânărul să fie preot și să urmeze Seminarul de la Cernăuți, Ioan Iacob Hozevitul a decis să plece la mănăstire și să se călugărească, la vârsta de 19 ani. Atât rudele sale în viață, dar și consemnările biografice arată că acesta și-a dorit încă din copilărie să aibă parte de o viață monahală. Prima experiență monastică a avut-o la Mănăstirea Neamțului. „Cerând binecuvântarea duhovnicului său, fericitul Ioan și-a luat cărțile sfinte, crucea și icoana Maicii Domnului din casa natală, fiind în zi de duminică, și, călăuzit de Duhul Sfânt, a intrat în obștea Mănăstirii Neamț. Starețul mănăstirii, Episcopul Nicodim, l-a primit cu multă dragoste și, după ce l-a trimis să se închine în fața icoanei făcătoare de minuni a Maicii Domnului din biserica voievodală, i-a rânduit ascultare la infirmerie și la biblioteca mănăstirii. Era foarte tăcut, ascultător și smerit“, arată Mitropolia Moldovei și Bucovinei.

Tocmai datorită ședерii în obștea monastică amintită, în calendarul ortodox este pomenit cu numele de „Sfântul Ioan Iacob de la Neamț“, deși cea mai mare parte a vieții monastice a petrecut-o în pustiurile Israelului. Este tuns în cin călugăresc pe 8 aprilie 1936 de către arhiereul Valerie Moglan, starețul mănăstirii Neamț. În cadrul mănăstirii îndeplinea rolul de bibliotecar și infirmier. Cu toate acestea, dorința lui Ioan Iacob Hozevitul era să urmeze calea Sfântului Ioan Botezătorul în pustiurile Palestinei. De altfel, a și plecat către Israel, la scurt timp după primirea în sânul mănăstirii, împreună cu alți doi călugări, Claudie și Damaschi. După ce trece prin Ierusalim, Ioan Iacob se duce alături de cei doi călugări și se stabilește în obștea mănăstirii Sfântul Sava din pustiul Iordaniei, situată între Betleem și Marea Moartă. Dacă ceilalți doi monahi se întorc după câteva luni în România, Ioan Iacob Hozevitul alege să rămână în deșerturile Iordaniei.

Însă Ioan Iacob Hozevitul nu a intrat așa de ușor în mănăstirea din „Țara Sfântă“. Mai precis, așa cum arată ucenicul și biograful său Ioanichie, călugărul român a fost refuzat de starețul mănăstirii, egumenul Nicolae de la mănăstirea Sfântul Sava. Motivul a fost simplu: Ioan Iacob era român, adică de un neam cu domnitorul Alexandru Ioan Cuza, cel care secularizase averile mănăstirești din Principate, inclusiv pe cele ale mănăstirii Sfântul Sava. Mai apoi, arată Ioanichie, erau și rațiuni ce țineau de grupurile formate în mănăstire. „În

mănăstire mai exista duhovnicul Sava, cuțovlah, care vorbea bine limba română, și încă un monah român și, împreună cu părintele Ioan, ar fi putut face partid, ceea ce nu s-a întâmplat totuși“, preciza Ioanichie. Cu toate acestea, patriarhul din Ierusalim i-a cerut egumenului să-l primească, argumentând că, fiind tânăr și evlavios, putea fi de mare folos obștii. În această mănăstire, dar și în pustiurile din Iordania, va sta Ioan Iacob Hozevitul timp de zece ani.

De altfel, aici avea să pună Ioan Iacob Hozevitul temelia reputației sale de sihastru, desprins parcă din alte vremuri, căci își petrecea mai tot timpul în rugăciune însingurată și meditație parcă venită de dincolo de marginile lumii materiale. Ioanichie scrie că românul era paraclisier, dar că se ocupa și de infirmerie, și de bibliotecă, acesta fiind motivul pentru care reușește să acumuleze și să desăvârșească o vastă cultură. Totodată, se spune că, urmând modelul cristic, monahul botoșănean a ajuns să fie apreciat inclusiv de arabi, mai ales pentru milostenia, dar și priceperea sa în domeniul medicinei.

Nu făcea diferențe între neamuri, etnii și confesiune religioasă, îi ajuta pe toți deopotrivă. „Părintele Ioan îngrijea și de bolnavii mănăstirii. Auzind arabii de el că este priceput, au început să vină și ei ca să-i ajute și să-i vindece și cu timpul este numit de toți ”Doctorul Mănăstirii“, adăuga ucenicul sfântului. Ioan Iacob Hozevitul dobândise cunoștințele medicale în timpul stagiului militar obligatoriu. Ca orice tânăr român, apt fizic, din prima jumătate a secolului XX, acesta făcuse armata, la 20 de ani, pe când se afla la mănăstirea Neamț. Acolo a servit la infirmerie. Tot infirmier, datorită cunoștințelor sale, a fost și la mănăstirea Neamțului. Ucenicul său, Ioanichie, povestește că-și va folosi toată viața cunoștințele medicale pentru a vindeca călugări, dar chiar și arabi răniți în războaie.

Traiul plin de privațiuni, dar și slăbiciunea dobândită în urma dizenteriei și a bolilor din prizonierat i-au curmat viața monahului român încă de tânăr, căci avea dor 47 de ani în clipa treceri la cele veșnice. S-a îmbolnăvit grav, de o boală necunoscută ucenicului său, care l-a vegheat, și a murit în chilia unde a trăit ultimii săi șapte ani. Ioanichie spune că românul s-a despărțit de lume cu o profeție, care nu a fost nici astăzi interpretată. Mai precis, Ioan Iacob Hozevitul a avut un vis cu două săptămâni înainte de a muri și pe care l-a împărtășit ucenicului său. „Ziua pe la amiază, a văzut pe cerul senin în partea dreaptă o cunună din frunze de finic și era scris: «Fericiți …» și alte cuvinte, iar în stânga: «Blestemați…» și alte cuvinte. Și fulgere și săgeți ca de trăznet. Temperatura îi creștea mereu și slăbea văzând cu ochii și nu a mai spus celelalte cuvinte din vedenie“, spunea Ioanichie.

Visul lui Ioan Iacob Hozevitul, așa cum arată biograful său, era sihăstria: însingurare și rugăciune. Tocmai acesta este unul dintre lucrurile care l-au făcut cunoscut pe sfântul român. Dorea să trăiască asemenea lui Ioan Botezătorul, să se roage și să predice în pustie. Așa se face că, la un moment dat, a plecat (însoțit de un călugăr român venit recent la mănăstire) către deșertul Qumran, ajungând apoi spre Marea Moartă, în peșterile de la Calomona.

Viața în deșert a fost marcată de privațiuni, boală, dar și de pericole. „Aici au stat un an și jumătate, în condiții de trai foarte grele. Părintele Ioan a tradus din limba greacă Acatistul Adormirii Maicii Domnului și l-a terminat în ziua de 5 August, ziua în care trebuia să fie și adormirea părintelui Ioan. Condițiile de hrană fiind nepotrivite, părintele Ioan s-a îmbolnăvit de dizenterie, de care a suferit un an și jumătate“, preciza Ioanichie.

De altfel, privațiunile traiului în deșert (lipsa de apă proaspătă, cea care a dus la îmbolnăvirea monahului român, era cea mai acută) erau înăsprite de insectele periculoase, șerpii veninoși, dar și de hienele care atacau în special noaptea. La toate acestea s-a adăugat cel de-Al Doilea Război Mondial, răstimp în care Ioan Iacob Hozevitul a fost luat prizonier de englezi, având în vedere că România era aliata Germaniei. A stat nouă luni bolnav, într-un lagăr de prizonieri, apoi a fost eliberat și s-a reîntors la mănăstirea Sfântul Sava. După o ședere de câțiva ani în sânul comunităților monastice din Israel, fiind în anul 1947 hirotonit diacon în Biserica Sfântului Mormânt, alege din nou calea sihăstriei, dornic să-și urmeze chemarea. Mai precis, în noiembrie 1952, acesta, împreună cu ucenicul Ioanichie, pleacă în deșertul Hozeva, pe valea râului Horat.

Din 1953, trăiește într-o peșteră, numită Chilia Sfintei Ana.

A rămas așa cum și-a dorit toată viața, în pustiu, până la moarte. A fost o perioadă de șapte ani de privațiuni și pustnicie, după modelul lui Ioan Botezătorul și al Sfintei Maria Egipteanca, așa cum consemnează Biserica Ortodoxă Română dar mai ales ucenicul său, Ioanichie. Mânca și bea foarte puțină apă, dormea doar câteva ore, în rest predica, scria și îndura. Se spune că patul îi era format doar dintr-o scândură și o piatră pe post de pernă. „La peșteră, unde cu greu se ajungea, pe o scară înaltă, nu primea pe nimeni, comunicând cu cei ce veneau mai ales prin rugăciune, prin unele scrieri sfinte și prin ucenicul său. În sărbători mari și în posturi, Sfântul Ioan săvârșea Dumnezeiasca Liturghie în paraclisul peșterii Sfânta Ana și se împărtășeau amândoi cu Trupul și Sângele lui Hristos, mulțumind lui Dumnezeu pentru toate. În timpul zilei și în clipe de răgaz, ieșea în gura peșterii, la lumină, unde scria versuri religioase și traducea pagini patristice din limba greacă. Mânca o dată în zi, pesmeți, măsline, smochine și bea puțină apă, iar noaptea dormea câteva ore, pe o scândură, având o piatră drept perină“, precizează Mitropolia Moldovei și a Bucovinei. Timp de șapte ani nu a părăsit peștera și, așa cum spune Ioanichie, a îndurat căldura, foamea și setea în dorința de purificare sufletească. „Hrana lui era posmag și pâine mai rar, când îi aducea fratele român Constantin, din Ierihon. Toată viața lui a trăit în mare sărăcie, ca să-l îmbogățească Dumnezeu după trecerea din viața aceasta“, preciza Ioanichie.

Era deseori căutat de pelerini, atrași de învățăturile pe care ar fi putut să le primească de la cel care urma modelul sfinților din primele secole ale creștinătății. Veneau să asculte liturghia oficiată din pragul peșterii, dar și pentru a asculta sfaturile de învățătură. Din dorința singurătății, de cele mai multe ori, sfaturile sau îndemnurile erau transmise prin ucenicul său,

Ioanichie. Era căutat de oameni de toate religiile pentru harul său profetic, dar mai ales pentru poveștele înțelepte și uneori chiar și pentru vindecarea trupului. Nu refuza pe nimeni, chiar dacă nu se înfățișa direct.

Webografie:

- https://ro.orthodoxwiki.org/Ioan_Iacob_Hozevitul
- https://adevarul.ro/locale/botosani/cel-mai-nou-sfant-roman-ioan-iacob-hozevitul-pustnicul-crescut-durere-suferinta-profetit-sfarsitul-lumii-1_575160f55ab6550cb8979394/index.html
- http://www.cuvantul-ortodox.ro/sfantul-ioan-iacob-hozevitul-micul-orfan-marturii-viata-minunile-interviuri-video-predici-cantari/

Nicolae Iorga

Prof. Șorop Livia-Maria,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

Motto: „Și în viață, în simțire, în scris, în gând, când te uiți bine, rămâne mai ales ce ai dat altora, ce ai lăsat de la tine, ce ai jertfit. Prin înstrăinarea de tine însuți capeți și consecvență, și stăruință, și caracterul, și iubirea oamenilor.” – Nicolae Iorga

Sâmbătă, 5 iunie, se împlinesc 150 de ani de la nașterea lui Nicolae Iorga, personalitate excepțională a evoluției noastre, istoric, profesor universitar, enciclopedist, poet, dramaturg, critic literar, memorialist, gazetar, publicist, om politic, membru titular al Academiei Române.

Cunoscut în întreaga lume ca medievist, bizantinist, romanist, slavist, istoric al artelor și filosof al istoriei, Iorga a avut o activitate științifică excepțională, fiind autorul a 1003 volume, 12.755 articole și studii, 4.963 recenzii, este autorul a numeroase sinteze, culminând cu Istoria Românilor în 10 volume, pentru care a fost numit cel mai mare istoric și savant al României din toate timpurile.

Nicolae Iorga s-a născut la 5 iunie 1871, la Botoșani, părinții săi fiind avocatul Nicu Iorga și Zulnia Aghiropol. Nicolae Iorga a mai avut un frate, George.

A demonstrat, încă de mic, o precocitate nemaiîntâlnită, la vârsta de șase ani, în 1876, a fost admis la școala primară a lui Marghian Folescu din Botoșani și citea în original literatură franceză.

La vârsta de 9 ani, profesorii i-au permis să le predea câteodată colegilor săi istoria României.

A parcurs, apoi, gimnaziul și liceul la Colegiul Laurian din Botoșani și, din anul 1883, a început să dea meditații colegilor pentru a crește veniturile familiei.

În anul 1886, a fost eliminat temporar din școală pentru că nu salutase un profesor și a decis să părăsească orașul și să se înscrie la Colegiul Național din Iași, fiind admis cu bursă.

Vorbea deja fluent franceza, italiana, latina și greaca.

Ajuns la vârsta de 17 ani, Iorga devine un rebel, este interesat de activitățile politice și se auto-declară marxist.

Va încălca și regulile Colegiului Național din Iași și este suspendat pentru a doua oară, tot temporar, pierzând bursa, dar, pentru a-și putea ajuta în continuare familia cu bani, continuă să acorde meditații.

A venit, apoi, și cea de-a treia suspendare din liceu, pe motiv că citea altceva în timpul unei ore.

În 1888, este admis la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași, ale cărei studii le încheie în doar un an, cu dispensă, cu diploma magna cum laude, prezentând o disertație pe tema literaturii grecești.

Reprezentanții Ministerului Educației i-au propus un program sponsorizat de stat care le permitea celor cu rezultate excelente la învățătură să studieze în străinătate.

În anul 1890, la doar 19 ani, Iorga se căsătorește cu Maria Tasu (1871-1954) care îi va dărui 5 copii, dintre care două fetițe au murit la vârsta de doi ani.

Cei doi au fost soț și soție timp de 10 ani, însă deplasările lungi ale lui Iorga peste hotare, lungile ore de cercetare, au cântărit foarte mult în compromiterea acestei căsătorii.

În perioada aprilie – iunie 1890, Iorga va studia pentru prima dată în străinătate, în Italia, apoi va merge în Franța, unde a urmat cursurile École pratique des hautes études, o perioadă în care va învăța engleza și germana.

În anul 1892, Iorga a studiat în Anglia și în Italia, iar în 1893, s-a înscris la programul de doctorat al Universității din Berlin, dar apoi s-a mutat la Universitatea din Leipzig, unde va obține doctoratul în filosofie (1893).

În octombrie 1894, Iorga revine în țară și se va stabili la București, într-o casă din zona Grădina Icoanei, obținând, la vârsta de 23 de ani, un post de profesor suplinitor.

În anul 1895, a vizitat Olanda și, din nou, Italia, în căutarea unor documente. După revenirea în țară, Iorga este numit curator și editor al colecției de documente istorice a fraților Hurmuzachi, post acordat de Academia Română la propunerea istoricului A.D. Xenopol și, din octombrie 1895, i s-a oferit un post de profesor titular de istorie universală la Universitatea din București.

Începând cu același an, Nicolae Iorga a început să colaboreze cu profesorul A.C. Cuza, alături de care a fondat grupul Alianței Antisemite Universale.

La 17 iunie 1900, va divorța de soția sa, însă Iorga se va îngriji de prima lui familie, cu toate că aceasta nu va mai ocupa un loc important în viața lui. Maria Tasu va fi o modestă funcționară în Ministerul Sănătății.

La 4 februarie 1901, Iorga se recăsătorește cu profesoara Ecaterina Bogdan, sora prietenului său, slavistul Ion Bogdan, la biserica Sfântul Nicolae din Șcheii Brașovului.

Ecaterina Iorga sau Catinca, așa cum o alinta savantul pe a doua sa soție, nu a fost niciodată doar mamă a celor șapte copii pe care i-au avut împreună. Femeie frumoasă, ardeleancă cu o personalitate puternică, i-a fost lui Iorga consilier intim și confident, a fost gazdă pentru regii României și a administrat toate afacerile soțului.

Nicolae Iorga a fost și un creator de publicații științifice și culturale, iar cea mai importantă este revista Sămănătorul, apărută la București în perioada 2 decembrie 1901 – 27 iunie 1910. Publicația va juca un rol important în viața literară a vremii și a constituit catalizatorul pentru înființarea curentului ideologic și literar care i-a purtat numele –

„Semănătorismul” – promovat de colaboratorii revistei, personalități de excepție ale momentului, și teoretizat de Nicolae Iorga, care susținea, printre altele, valorile naționale tradiționale și folclorice și necesitatea culturalizării țărănimii.

Unul din marii gazetari ai timpului său, Iorga a fondat, la 10 mai 1906, cotidianul „Neamul Românesc”, care va deveni oficios al formațiunii sale politice.

Împreună cu un grup de profesori, fizicieni și alți oameni de știință a ajutat la pornirea mișcării de cercetași din România și la dezvoltarea organizației „Cercetașii României”.

La 23 aprilie 1910, Iorga, un naționalist moderat și apărător al tradiționalismului rural, va fonda, împreună cu Alexandru C. Cuza, Partidul Naționalist-Democrat, care va milita pentru exproprierea tuturor moșiilor mai mari de 100 de hectare, impozit progresiv pe venit, descentralizarea administrativă, lărgirea dreptului de vot și asupra femeilor.

La 26 mai 1910, datorită activității sale prodigioase pentru dezvoltarea culturii românești, Iorga este ales membru titular al Academiei Române.

A avut o contribuție importantă la înființarea, în anul 1914, a Institutului de Studii Sud-Est Europene, apoi a Institutului de Studii Bizantine și a Institutului de Istorie Universală.

După Marea Unire, la 25 noiembrie 1919, Iorga a avut o contribuție importantă la formarea Blocului Parlamentar, o coaliție politică alcătuită din mai multe partide cu scopul de forma o majoritate parlamentară în susținerea noului guvern. După alegerile parlamentare din noiembrie 1919, s-a format un guvern de coaliție, iar Iorga a primit funcția de președinte al Adunării Deputaților.

Începând cu anul 1919, Iorga devine și președinte al Comisiei Monumentelor Istorice.

Din același an, 1924, Iorga va susține cursuri de vară la Vălenii de Munte.

În ianuarie 1925, Iuliu Maniu a adresat partidelor de opoziție un nou apel de a se uni pentru a pune capăt dominației liberale și a „reinstaura un regim democratic în România”, iar Argetoianu l-a convins pe Iorga să accepte fuziunea cu PNR. Pe 8 martie 1925, fuziunea dintre cele două partide a fost ratificată, iar Nicolae Iorga a devenit co-președinte al partidului. Însă existau divergențe de opinie determinate de fuziunea cu Partidul Țărănesc, ceea ce l-a determinat pe savantul român să își reînființeze vechea formațiune pe 28 septembrie 1926, sub denumirea de Partidul Național, rămas, însă, pe mai departe, o organizație politică minoră.

În perioada 1924 – 1927, Iorga este ales președinte al Secțiunii de Istorie a Academiei Române.

El a înființat numeroase instituții românești în străinătate, începând cu Școala Română de la Paris (1926), Casa Română de la Fontenay-aux-Rosses, Casa Română din Veneția și altele.

La 1 noiembrie 1928, Iorga este ales decan al Facultății de Litere și Filosofie, iar anul următor, pe 1 martie, este ales rector al Universității București.

La 10 martie 1929, Nicolae Iorga, cel mai de seamă conferențiar care s-a difuzat la Radiodifuziune, debuta în programele postului național.

Se înființa apoi, „Universitatea Radio”, o emisiune radiofonică zilnică de conferințe, pe deme variate, iar dintre personalitățile vremii care au prezentat prelegeri, Nicolae Iorga a avut impactul cel mai puternic asupra auditoriului de radio. Conferințele sale erau cele mai valoroase și mai actuale, iar câteva dintre temele pe care Iorga le-a abordat erau „Ce este o națiune?“, „Adevărata civilizație“, „Drept și morală la români“ sau „Noi hotare“.

Se spune că istoricul ajungea la porțile Radiodifuziunii fiind însoțit de admiratori, studenți și susținători politici, iar uneori era însoțit și de prietenul și stenograful lui, Henri Stahl, cel care avea grijă ca vorbele profesorului să nu se piardă în eter, ci să fie adunate în colecții ce urmau să fie publicate în volume.

Personalul de la prezentare îl prelua și îl conducea pe Iorga în cabina de înregistrări, fiind dese momentele în care marele orator improviza pe marginea unor subiecte din cele mai diverse.

În acei ani, Iorga era total decepționat de activitatea partidelor politice care s-au perindat la conducerea țării, în schimb era însuflețit de convingeri monarhice. Aceasta a făcut ca marele savant să se lase antrenat în manevrele lui Carol al II-lea care vizau instaurarea unui regim care să se situeze deasupra partidelor politice, prin formarea unui guvern de „uniune națională”, cu membri din cercul său apropiat, pe care să îi poată controla ușor.

Regele Carol l-a desemnat prim-ministru pe Nicolae Iorga, la 18 aprilie 1931, pentru a profita de prestigiul ireproșabil de care se bucura acesta în opinia publică și în străinătate. Realitatea de la guvernare s-a dovedit însă neîndurătoare cu marele om de cultură, într-un moment în care criza mondială ajunsese la punctul culminant, iar la 31 mai 1932, Nicolae Iorga va demisiona din funcție. În septembrie, același an, el va revigora formațiunea sa politică, sub denumirea inițială de Partidul Naționalist-Democrat.

Dezamăgit de politică, Iorga va acționa pentru educația morală, politică și culturală a poporului român, a desfășurat o luptă asiduă împotriva violenței de pe scena politică, în special împotriva Gărzii de Fier, mai ales prin intermediul „Neamului Românesc”, publicație devenită o adevărată tribună antifascistă a României.

În noaptea de 29/30 noiembrie, Corneliu Zelea Codreanu, împreună cu alți lideri legionari (printre care se numărau Nicadorii, asasinii lui I. G. Duca, și Decemvirii, asasinii lui Mihail Stelescu), au fost asasinați în timp ce erau transportați de la închisoarea din Râmnicu Sărat spre cea din Jilava. Acest moment va alimenta mânia legionarilor, care în perioada următoare au trecut la represalii, iar printre cei amenințați se afla însuși Nicolae Iorga.

După ce la 30 martie 1938, a fost adoptat decretul de dizolvare al partidelor politice, iar la 16 decembrie s-a format Frontul Renașterii Naționale sub conducerea supremă a regelui, după ce legea electorală din 9 mai 1939 a sporit prerogativele regale, Parlamentul jucând doar un rol decorativ, Iorga a continuat să sprijine instituția monarhică, mai ales în contextul în care integritatea teritoriului României era pusă în pericol.

În iunie 1939, Iorga a devenit senator numit de rege, iar pentru doar patru zile, a fost președinte al Camerei superioare.

Legionarii vor promova politici proprii, naționalizarea unor fabrici, crearea de instituții proprii, în paralel cu cele oficiale, sau forțe proprii de poliție, care i-au arestat fără mandat pe cei pe care-i considera adversari.

La sfârșitul lunii noiembrie, profesorul Nicolae Iorga se afla la Sinaia, lucrând la monumentala operă „Istoria românilor", deoarece reședința sa de la Vălenii de munte fusese grav avariată în cutremurul din aceeași lună.

La 27 noiembrie 1940, profesorul se găsea în biroul său din vila de la Sinaia, unde lucra. La ora 17:30, ușa de la camera doamnei Ecaterina Iorga s-a deschis și 3 persoane au barat ușa, iar alte 4 persoane se găseau în camera alăturată. Era „Poliția legionară a capitalei", care venise să-l ridice pe profesorul Iorga, „pentru un interogatoriu".

A doua zi, la 28 noiembrie 1940, corpul profesorului Iorga a fost găsit fără viață, într-un șanț de pe șoseaua Ploiești-Strejnic, la 1 km de Strejnic, pe partea dreaptă a șoselei, pe mirișe, la o distanță de 15 m de șosea, de către gardianul public Petre Zamfir. Fusese împușcat, iar lângă cadavru s-au găsit nouă tuburi de cartușe.

Numeroase personalități istorice au concluzionat că a fost „cea mai odioasă crimă de la tăierea capului lui Miron Costin încoace". Autorii asasinatului au fost identificați ca fiind Ion Tucan (secretar general al Institutului Național al Cooperației), Ștefan Cojocaru (consilier la INC), Traian Baicu (director la INC), Ștefan Iacobete (șofer INC) și Tudor Dacu (informator al Poliției Legionare).

Mihai Eminescu și rolul poeziei în dezvoltarea copiilor

Prof. Tudoroiu Anamaria Alexandra, Prof. Viezure Isabelle Elena
Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni, Vâlcea

Ziua Culturii Naționale se sărbătorește începând din 2011. Ziua Culturii Naționale este o zi în care celebrăm un mare creator, pe „Luceafărul" poeziei românești – Mihai Eminescu, dar și o zi de reflecție asupra culturii române, în genere, a proiectelor culturale de interes național.

15 ianuarie este ziua în care, în fiecare an, cadrele didactice îl omagiază la ore pe Mihai Eminescu, Luceafărul poeziei românești, personalitate marcantă în cultura română și universală. Poetul a fost al șaptelea copil al lui Gheorghe și al Ralucăi Eminovici. Mai târziu, numele său de familie a fost schimbat din Eminovici în Eminescu de către Iosif Vulcan, directorul revistei „Familia", care a publicat primele versuri ale tânărului de 16 ani.

Debutul său literar s-a produs la vârsta de 16 ani, inspirat de un eveniment trist: moartea profesorului Aron Pumnul. Poezia „La mormântul lui Aron Pumnul" a fost publicată într-o broșură comemorativă.

La Centrul Școlar pentru Educație Incluzivă Băbeni activitățile propuse au fost diverse și copiii/elevii au participat activ și cu plăcere. Au fost folosite metode activ-paticipative, copiii și elevii au interpretat roluri din poveștile românești ale lui Ion Creangă, au recitat poezii din opera lui Mihai Eminescu, au descoperi minunata lume a științei prin intermediul experimentelor propuse.

Copiii au realizat colaje și desene pe tematica operei marelui poet Mihai Eminescu.

Povestindu-le despre frumoasa copilărie a poetului, i-am ajutat pe copii să înțeleagă că și scriitorii au fost copii și că au trecut prin experiențe interesante. Iar cunoscând mai multe despre viața poetului, este mai probabil să devină interesați și de opera sa. În copilărie, natura a avut o mare influență asupra poetului. Citindu-i copilului poezii pe tema naturii, îi dezvoltați sensibilitatea și simțul frumosului. Ieșirile în natură sunt un bun prilej pentru lectura operei eminesciene. Îndrumați de cadrele didactice, copiii au realizat o mică expoziție pe tema operei eminesciene.

Concluzionând, putem spune că poveștile și creațiile lirice pătrund în viața copiilor încă de mici. Cu o valoare artistică și educativă deosebită, poeziile deschid calea micuților spre cunoașterea lumii în care trăiesc și pe care sunt atât de dornici să o exploreze și să o înțeleagă. Prin versuri și rime jucăușe, copiii învață arta exprimării creative, dezvoltându-și abilitățile verbale și de scriere. De asemenea, poezia îi ajută să-și antreneze simțurile, memoria și concentrarea, dar și să-și exprime emoțiile și trăirile. Când învață poezii, cei mici intră în contact cu metafore și expresii artistice deosebite, îmbogățindu-și vocabularul. Totodată, ei își dezvoltă gândirea abstractă. Și astfel, cu fiecare poem pe care îl citesc, îl recită sau îl ascultă, micuții sunt mai aproape de tainele lumii.

Webografie:

- https://www.katartis.ro/2023/01/06/despre-eminescu-si-rolul-poeziei-in-dezvoltarea-copiilor-la-ceas-aniversar/
- https://www.twinkl.ro/resource/ro2-lc-14-mihai-eminescu-plana-cu-diferite-dimensiuni

SECȚIUNEA
Simpozion
ELEVI

Hristos, doctorul sufletelor și trupurilor noastre

Elev: Albei Florin,
Prof. dr. Alexa Ana-Maria,
Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul" Timișoara, Timiș

Hristos, reprezintă persoana sau mai bine zis o componentă a Sfintei Treimi. Aceasta nu putem spune că mijlocește pentru noi, deoarece este el însuși mijlocirea. Persoana hristică, semnifică atât mijlocire, cât și vindecare și liniștire trupească și în primul rând, sufletească. Se poate observa în titlu, cuvântul „doctor", reprezentând faptul că Hristos este cu adevărat doctor, însă care este medicamentul? Medicamentul este conturat și totodată pregătit credincioșilor în Sfânta Liturghie, și anume dumnezeiasca euharistie, iar doctorul este întruchipat de către preot sau bineînțeles de către arhiereu, deținând deplinătatea harului. Întrebarea se pune la nivel de nume, întrucât persoana liturghisitoare este denumită preot sau arhiereu, dar ce reprezintă ei, consider că este destul de logic, adică ei sunt precum apostolii, în sensul în care ei sunt aleși de Dumnezeu, să propovăduiască cuvântul evanghelic, tuturor oamenilor și să le aducă prin aceasta, la cunoștință existența persoanei hristice, ce este mijlocitor și revărsător de har, de bunătăți, vindecări.

În sfânta scriptură, este observabil, sau mai bine zis sunt observabile nenumăratele vindecări, pe care Mântuitorul Iisus Hristos le-a săvârșit în diferite ocazii, anumitor persoane. De exemplu, avem momentul Învierii lui Lazăr; învierii fiicei lui Iair; vindecarea femeii gârbove; și multe altele. Din aceste câteva exemple, ne putem da seama de măreția iubirii lui Dumnezeu și tumultul de bunătăți, de care noi oamenii putem dispune în toată viața această efemeră. Hristos, se spune că el ne cheamă la medicament, la fel ca la nuntă, precum ni se vorbește în Evanghelia din Duminica a 14-a după Rusalii, când împăratul i-a chemat la nuntă pe oamenii din împărăția sa, iar respectivele persoane invitate nu au dorit să vină. În același mod, acționează și Mântuitorul Iisus Hristos, chemându-ne, iar noi invitații la ospăț putem accepta sau nu.

Este foarte important să ne învrednicim de acest mare dar, la care suntem chemați să ne bucurăm de singurul dar și totodată medicament, care ne asigură veșnicia și modalitatea noastră de a ne vindeca, doctorul așteptându-ne să ne luăm medicamentul veșniciei.

Sfinții tămăduitori fără de arginți de ieri și de azi

Elev: Camciuc Răzvan,
Prof. dr. Alexa Ana-Maria,
Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul" Timișoara, Timiș

Dacă stăm să ne gândim la Sfinții tămăduitori ne gândim la oameni cu viața aleasă, care au făcut aleasă chemarea Lui Hristos, pentru că știm de la Apostolul Pavel că avem toți chemarea de a ne asemăna cu Domnul, dar noi trebuie să facem aleasă chemarea să plinim cu ajutorul lui Hristos.

Urmând lui Hristos Oamenii aceștia au urmat mai ales milostenia Lui, căutând totdeauna să fie de folos darul, talantul primit de la Dumnezeu oamenilor aflați în suferințe.

Prin „tămăduitori" înțelegem că Dumnezeu lucra prin acești sfinți și tămăduia pe oameni, dar pentru a lucra prin aceeași sfinți, ei aveau nevoie de o anumită trăire, a dreptei credințe (Ortodoxe).

Dacă ne gândim la Sfinții tămăduitori „de ieri", adică din trecut, ne gândim la Sfinții Mucenici Chir și Ioan, la Sfinții Cosma și Damian cei din Roma și din Asia, la Sfânta Muceniță Paraschevi și desigur la Sfântul Pantelimon și la mulți alții. Iar dacă ne gândim la cei „de azi", contemporani, ne aducem cu dragostea aminte de prietenii noștri în necazuri și nu numai, de desigur și cei din vechime ne gândim la fel; de Sfântul Ierarh Nectarie din Eghina, de Sfântul Mucenic Efrem cel Nou, de Sfinții Mucenici Nicolae, Rafail și Irina din insula Lesvos, nu putem însă să se uităm nici de Mucenici și Mărturisitori României care au pătimit pentru Hristos Domnului în timpurile comuniste care fac minuni nenumărate nouă, de Sfântul Ierarh Luca al Crimeei și de alții mulți.

Acum în cele ce urmează voi continua a scrie despre doi Sfinți, unul de „ieri" și unul de „astăzi", Sfântul Pantelimon Mucenicul și Sfântul Ierarh Luca al Crimeei. Viețile lor ar trebui să le cunoaștem dacă suntem creștini, sau cel puțin așa nădăjduim, și vedem că erau tămăduitori de trup dar și de suflete, vedem că Sfântul Pantelimon a adus la creștinism pe tatăl său care era păgân iar Sfântul Luca prin lucrarea lui preoțească iar mai apoi cea de arhiereu a converti mulțimile de suflete la Biserica cea adevărată. Vedem că ambii Sfinții au putut devenii mari oameni din punct de vedere lumesc dar au ales amândoi să mărturisească pe Hristos înainte păgânilor, ereticilor, comuniștilor și prigonitori lor, ajungând la mare nevoință, Sfântul Pantelimon ajungând la mucenicie iar Sfântul Luca a ajuns la bătrânețe fericită, după timpurile de prigoană, dobândind mari harisme de la Dumnezeu.

Acești Sfinți au făcut mari minuni în viață, o minune comuna a acestora este dând vederea ochilor, de exemplu, dar mari minuni au făcut și după cinstitele lor adormiri, mari mijlocitorii avem acum noi care nu suntem vrednici de aceste daruri, dar să nu uităm însă cu ce putere au făcut Sfinții minunile și cine i-a ajutat în fața celor fără de lege, cu ajutorul lui Hristos.

Dacă ne gândim la aceea că au fost „fără de arginți" știm de ce spunem acestea deoarece Sfântul Pantelimon a refuzat averea de la tatăl său iar Sfântul Luca prin talantul său doctoricesc ar fi putut să ajungă cel mai bogat doctor din vremea lui, dar au ales să fie cei mai mari ajutători ai noștri, desigur după ajutorul Maicii Domnului și al Domnului.

Trebuie însă să nu uităm cuvintele Sfântului Pantelimon care zice că „Hristos Este cel mai bun Medic", de aceea trebuie pentru a ne vindeca trupește și sufletește ne rugăm Sfinților să fie mijlocitori ai noștri dar nu putem însă să fim vindecați fără să ne împărtășim cu Hristos, dar nu numai din când în când, ci să ne împărtășim cel puțin săptămânal, pentru a nu ne depărta de Medicul nostru, iar dacă ne unim cu Domnul Hristos vom fi cu desăvârșire tămăduiți, dacă desigur ne este de folos.

Să cerem dar ajutorul Sfinților, să ne rugăm Maicii Domnului care „este cu noi și nimeni împotriva noastră", de a pururi și să ne împărtășim cu Hristos pentru a putea ajunge să slăvim pe Domnul cu Sfinții Lui în împărăția Sa. Amin.

Sfinții Doctori fără de arginți și sensurile cinstirii acestora

Elev: Chebac Nicolae,
Pr. prof. Budacă Teodor-Cătălin,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

Sfinții Doctori fără de arginți reprezintă o categorie de sfinți învredniciți de cinstire în tradiția ortodoxă. Acești sfinți, printre care se numără Cosma și Damian, Chir și Ioan, Talaleu, Pantelimon și alții, sunt adesea reprezentați în icoane cu o cutie de medicamente și o linguriță în mână. Referatul urmărește să exploreze viața și faptele acestor sfinți, sensurile cinstirii lor în Biserica Ortodoxă și legătura lor cu practica medicală.

Sfinții Doctori fără de arginți în icoanele Ortodoxe

În icoanele ortodoxe, sfinții doctori sunt reprezentați, având în mână o cutie de medicamente și o linguriță, a căror semnificație este vindecarea atât a trupului cât și a sufletului. Această simbolistică reflectă misiunea lor de a trata suferințele semenilor fără a cere o recompensă materială, în conformitate cu porunca Mântuitorului Iisus Hristos „În dar ați luat, în dar să dați" (Matei 10,8)

Legătura dintre Rugăciune și Vindecare

Sfinții Doctori fără de arginți, în îndeplinirea misiunii lor de vindecare trupească și sufletească, puneau o accentuată importanță pe legătura strânsă dintre rugăciune și procesul de vindecare. Rugăciunea este considerată nu doar un act ritualic, ci o sursă vitală de putere și har divin, esențială în actul terapeutic.

Sfinții Doctori fără de arginți înțelegeau că procesul de vindecare nu se rezumă doar la competențe medicale sau cunoștințe științifice, ci necesită și intervenția divină. Rugăciunea lor era o exprimare a credinței în puterea vindecătoare a lui Dumnezeu. In timp ce tratau pacienții, acești sfinți se rugau pentru înlăturarea suferinței și pentru restabilirea sănătății.

Sfinții Doctori înțelegeau că vindecarea nu se referă doar la aspectul trupesc, ci și la cel sufletesc. Rugăciunea era mijlocul prin care se adresa atât nevoilor trupești, cât și celor sufletești ale pacienților. Ei vedeau suferința nu doar ca o afecțiune fizică, ci și ca o ocazie de purificare spirituală.

Pacienții care căutau ajutorul sfinților doctori primeau nu doar tratament medical, ci și o prezență caldă și reconfortantă. Rugăciunea era o formă de consolare pentru cei aflați în suferință, oferindu-le speranță și liniște în momentele dificile. Prin intermediul rugăciunii, sfinții doctori transmiteau pacienților că nu sunt singuri în lupta lor, ci că sunt susținuți de harul divin.

Sfinții doctori fără de arginți nu se rezumau doar la a-i îndruma pe alții să se roage, ei erau modele ale vieții de rugăciune. Își începeau și încheiau ziua cu rugăciune, căutând ghidare și binecuvântare divină în slujirea lor. Această practică constantă de rugăciune întărea nu doar credința lor, ci și influența vindecătoare a slujirii lor asupra celor cărora li se dedica.

Vindecările și minunile care însoțeau slujirea sfinților doctori fără de arginți erau privite ca răspunsuri la rugăciune. Aceste evenimente miraculoase erau considerate confirmări ale harului divin și semne ale binecuvântării lui Dumnezeu asupra slujirii lor. Rugăciunile lor nu rămâneau fără răspuns, iar vindecările trupești și sufletești serveau ca mărturie a puterii divine la lucru.

Respectul pentru Medici în Tradiția Creștină

Tradiția Creștină acordă un respect semnificativ domeniului medical și medicilor, reflectând valorile fundamentale ale compasiunii, ajutorului aproapelui și vindecării învățate din învățăturile creștine. Acest aspect se regăsește în învățăturile scripturistice și în viețile sfinților care au fost implicați în slujire medicală.

Un exemplu notabil este găsit în Cartea Înțelepciunii lui Isus Sirah, care îndeamnă la cinstea acordată medicilor „Cinstește pe doctor cu cinstea ce i se cuvine, că și pe el l-a făcut Domnul”(Cartea Înțelepciunii lui Isus Sirah 38,1).Acest principiu subliniază faptul că medicina și darul vindecării sunt considerate binecuvântări de la Dumnezeu, iar medicii sunt purtători ai acestui dar divin.

Modelul Sfinților Doctori fără de arginți, precum Cosma și Damian, Talaleu, Pantelimon și alții, a contribuit la dezvoltarea respectului pentru medici în tradiția creștină. Acești sfinți au arătat că slujirea medicală poate fi o expresie înaltă a iubirii creștine. Ei tratau suferințele semenilor, manifestând o dezinteresată și erau numiți „fără de arginți” deoarece nu cereau recompense materiale pentru slujirea lor.

Învățătura lui Hristos încurajează actul de a vindeca și de a îngriji. În multe pasaje ale Evangheliilor, Hristos este prezentat ca un vindecător divin, iar discipolii săi sunt îndemnați să urmeze exemplul său. În parabola Bunei Samaritene, Hristos subliniază importanța de a oferi ajutor celui în nevoie, întruchipând astfel și o formă de asistența medicală.

În tradiția creștină, slujba medicală este văzută nu doar ca o profesie seculară, ci și ca o formă de slujire creștină. Medicii sunt chemați să participe activ la lucrarea divină de vindecare a lumii, iar abilitățile lor sunt considerate instrumente prin care se manifestă harul divin. Această perspectivă adaugă o dimensiune spirituală la actul medical, subliniind importanța umanismului și compasiunii în slujirea față de pacienți

Respectul pentru medici în tradiția creștină nu se limitează doar la recunoașterea expertizei lor, ci include și dimensiunea spirituală. Mulți creștini consideră rugăciunea ca parte integrantă a procesului de vindecare, iar medicii care încurajează și susțin această dimensiune spirituală primesc, de asemenea, recunoaștere pentru abordarea holistică a sănătății.

Sensurile cinstirii Sfinților Doctori fără de arginți

Cinstirea acordată Sfinților Doctori fără de Arginți în tradiția creștină nu se rezumă doar la recunoașterea abilităților lor medicale, ci exprimă și sensuri adânci legate de spiritualitate și slujirea dezinteresată.

Sfinții Doctori fără de Arginți au practicat medicina ca o expresie a dragostei lor față de Dumnezeu și aproapele. Cinstirea lor reflectă slujirea neegoistă și disponibilitatea de a-și dedica darurile vindecării pentru binele celorlalți. Ei au oferit servicii medicale fără a cere recompense materiale, exemplificând dragostea creștină în acțiune.

Cinstirea Sfinților Doctori fără de Arginți evidențiază importanța vindecării integrate, care nu se limitează doar la aspectele trupești, ci include și dimensiunea sufletească. Ei nu au fost doar medici ai corpului, ci și vindecători ai sufletelor, oferind îndrumare spirituală și aducând credința în Hristos celor pe care i-au slujit.

Cinstirea sfinților doctori în tradiția creștină subliniază strânsa lor legătură cu rugăciunea și credința. În acțiunile lor vindecătoare, Sfinții Doctori fără de Arginți au integrat rugăciunea în slujirea medicală, recunoscând că vindecarea adevărată provine de la Dumnezeu. Ei au fost intermediari între știința medicală și puterea divină.

Cinstirea acestor sfinți reprezintă și un apel la dăruire și generozitate în slujirea aproapelui. Refuzul lor de a primi plată pentru serviciile medicale evidențiază generozitatea lor și dorința de a împărtăși darurile primite cu ceilalți. Ei sunt văzuți nu doar ca medici pricepuți, ci și ca modele de altruism și dăruire totală.

Cinstirea Sfinților Doctori fără de Arginți subliniază și mărturia lor pentru credința în Hristos. Prin slujirea lor, acești sfinți au atras mulți oameni către învățăturile Mântuitorului și au demonstrat puterea vindecătoare a credinței. Cinstirea lor reprezintă și o recunoaștere a mărturiei lor creștine autentice.

Sfinții Doctori fără de arginți: Chir și Ioan

Sfinții Chir și Ioan sunt cinstiți în calendarul ortodox în ziua de 31 ianuarie, reprezentând un exemplu notabil de Sfinți Doctori fără de Arginți, care au dedicat viețile slujirii medicale și spirituale în secolul al III-lea

Chir și Ioan au primit o educație solidă în medicină, studiind în prestigioasa școală medicală din Alexandria. Deși dobândirea cunoștințelor medicale era importantă pentru ei, accentul lor s-a pus pe slujirea umană, în special a celor aflați în suferință.

Acești sfinți doctori au fost cunoscuți pentru practicarea medicinei fără a cere vreun fel de plată. Similar altor Sfinți Doctori, Chir și Ioan tratau suferințele semenilor fără a căuta recompense materiale. Astfel, li s-a atribuit titlul de „doctori tămăduitori fără arginți”.

Viața lor a coincis cu perioada de persecuție a creștinilor sub împăratul Dioclețian. Cu toate că această perioadă era plină de dificultăți și primejdie pentru creștini, Chir și Ioan și-au

continuat slujirea medicală și spirituală, aducând alinare și vindecare în ciuda presiunilor politice.

Sfinții Chir și Ioan nu s-au limitat doar la tratarea bolilor trupești, ci au văzut în suferințele oamenilor oportunitatea de a transmite învățăturile creștine. Ei îi învățau pe pacienți despre legătura dintre boală și păcat, susținând că vindecarea trupească este strâns legată de vindecarea spirituală.

În final, sfinții Chir și Ioan au fost martirizați pentru credința lor creștină. Cu toate că au avut parte de suferințe și persecuții, moartea lor nu a încheiat influența lor benefică. Biserica îi cinstește în mod special în ziua de 31 ianuarie, recunoscând sacrificiul lor pentru credință și slujirea neegoistă.

Sfinții Chir și Ioan rămân un model de generozitate și caritate, subliniind importanța slujirii altruiste în numele credinței creștine. Exemplul lor inspiră mulți credincioși să trăiască virtuțile creștine în fiecare aspect al vieții lor, inclusiv în slujirea celor în suferință.

Sfântul Doctor fără de arginti Trifon

Sfântul Trifon este unul dintre Sfinții Doctori Fără de Arginți, cinstiți în tradiția creștină pentru contribuția lor semnificativă la medicină și pentru modul lor altruist de a trata suferința umană. Comemorat pe 1 februarie în calendarul ortodox, Sfântul Trifon a trăit în timpul secolului al III-lea, o perioadă marcată de persecuțiile asupra creștinilor.

Puține informații precise sunt disponibile despre viața personală a Sfântului Trifon. Cu toate acestea, ceea ce este cunoscut despre el este legat de dăruirea sa în slujirea medicală și misiunea de a vindeca trupește și sufletește pe cei aflați în suferință.

Sfântul Trifon a trăit într-o perioadă în care creștinii erau persecutați pentru credința lor. Cu toate acestea, a rămas fidel principiilor creștine, oferindu-și cunoștințele medicale ca o formă de ajutor și speranță într-un context dificil.

Sfântul Trifon a fost cunoscut pentru practica medicală desfășurată fără a solicita vreun fel de plată. A vindecat bolile trupești ale oamenilor, dar și bolile sufletești prin împărtășirea învățăturilor creștine și rugăciune. Într-un timp în care medicina era adesea însoțită de practici magice sau superstiții, Sfântul Trifon a adus o abordare bazată pe credința în Dumnezeu și iubirea față de aproapele.

Cu toate că a trăit într-o perioadă dificilă pentru creștini, Sfântul Trifon a continuat să-și exercite slujirea medicală și spirituală. Martirizarea sa a devenit o expresie supremă a credinței sale. Conform tradiției, Sfântul Trifon a suferit moarte pentru Hristos, fiind ucis pentru refuzul său de a renunța la credința creștină.

Martirizarea sa a întărit ideea că vindecarea nu se limitează doar la aspectul trupesc, ci implică și o dimensiune spirituală profundă. Sfântul Trifon a devenit un model de jertfă și credință pentru creștinii care au continuat să se confrunte cu persecuții și provocări.

Cinstirea Sfântului Trifon în Sinaxarul Ortodox reflectă recunoașterea contribuției sale semnificative la medicină și spiritul său de jertfă. În fiecare an, comemorarea sa în Biserica Ortodoxă oferă credincioșilor o oportunitate de a reflecta asupra valorilor creștine fundamentale, inclusiv a iubirii față de aproapele și a dăruirii de sine în slujirea altora.

Sfântul Trifon, ca Sfânt Doctor Fără de Arginți, rămâne un exemplu de generozitate și credință pentru comunitatea creștină. Viața sa dedicată vindecării și mărturisirii credinței, chiar în fața persecuțiilor, aduce un mesaj puternic despre puterea vindecătoare a credinței creștine și despre importanța practicării medicinei cu o inimă plină de iubire și jertfă.

Nașterea Domnului Iisus Hristos – naștere spirituală anuală

Elev: Doboș Georgiana,
Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela,
Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu” Dorohoi, Botoșani

Domnul Isus i-a prezentat pe larg acest subiect lui Nicodim, un fariseu care era fruntaș al Iudeilor. El a adresat unele din aceste întrebări, așa că cel mai bine va fi să urmărim discuția Mântuitorului cu Nicodim ca să înțelegem adevărurile esențiale despre nașterea din nou. Le voi aborda și eu sub formă de întrebări.

De ce trebuie să te naști din nou?

Capitolul 3 al Evangheliei după Ioan începe astfel:

Între farisei era un om cu numele Nicodim, un fruntaș al iudeilor. Acesta a venit la Isus, noaptea, și I-a zis: „Învățătorule, știm că ești un Învățător venit de la Dumnezeu; căci nimeni nu poate face semnele pe care le faci Tu, dacă nu este Dumnezeu cu el.” Drept răspuns, Isus i-a zis: „Adevărat, adevărat îți spun că, dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu.” Nicodim I-a zis: „Cum se poate naște un om bătrân? Poate el să intre a doua oară în pântecele maicii sale și să se nască?” Isus i-a răspuns: „Adevărat, adevărat îți spun că, dacă nu se naște cineva din apă și din Duh, nu poate să intre în Împărăția lui Dumnezeu. (Ioan 3:1-5)

Nicodim nu știa despre nașterea din nou și spre deosebire de autoarea întrebării, nici măcar nu adresase o astfel de întrebare. Dar, pentru că nașterea din nou este foarte importantă, Domnul Isus a mers direct la subiect și a punctat două lucruri majore despre importanța nașterii din nou și anume:

- dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu
- dacă un om nu se naște din apă și din Duh (naște din nou) nu poate să între în Împărăția lui Dumnezeu

Astfel, oricine dorește să moștenească viața veșnică în Împărăția lui Dumnezeu nu va ignora acest subiect, ci va face tot ce ține de el ca să cunoască…

Când Domnul Isus a spus că dacă un om nu se naște din nou nu poate vedea Împărăția lui Dumnezeu.

Nicodim I-a zis: „Cum se poate naște un om bătrân? Poate el să intre a doua oară în pântecele maicii sale și să se nască?” (Ioan 3:4)

El a întrebat așa pentru că s-a gândit că nașterea din nou este o naștere fizică sau similară cu ea. De aceea..

Isus i-a răspuns: „Adevărat, adevărat îți spun că, dacă nu se naște cineva din apă și din Duh, nu poate să intre în Împărăția lui Dumnezeu. Ce este născut din carne este carne, și ce este născut din Duh este duh. Nu te mira că ți-am zis: „Trebuie să vă nașteți din nou.” (Ioan 3:5-7)

Există două păreri cu privire la semnificația nașterii din apă. Prima susține că atunci când Domnul Isus a spus de apă se referea la Cuvântul lui Dumnezeu pentru că în Epistola lui Iacov scrie:

El, de bunăvoia Lui, ne-a născut prin Cuvântul adevărului, ca să fim un fel de pârgă a făpturilor Lui. (Iacov 1:18)

Și este adevărat că nici un om nu se poate naște din nou până nu cunoaște și nu crede adevărul Cuvântului lui Dumnezeu.

O altă părere este că nașterea din apă se referă la nașterea fizică, pentru că fătul se află într-un mediu de ape și când o femeie începe să nască prima vine scurgerea acestor ape care în popor este numită “ruperea apelor”. Cu siguranță însă că nu se referă în acest pasaj la botez, cum cred unii, pentru că botezul este cel care urmează nașterii din nou.

Un lucru este absolut clar și foarte important în acest pasaj și anume că Domnul Isus insistă mult la Nicodim să înțeleagă că nașterea din nou este naștere din Duh și această naștere din Duh o pune în contrast cu nașterea din carne. Tot despre nașterea din nou relatează Scriptura când ne spune despre venirea Domnului Isus pe pământ și despre oamenii care l-au primit în inimi:

Dar tuturor celor ce L-au primit, adică celor ce cred în Numele Lui, le-a dat dreptul să se facă copii ai lui Dumnezeu; născuți nu din sânge, nici din voia firii lor, nici din voia vreunui om, ci din Dumnezeu. (Ioan 1:12-13)

Deci, nașterea din nou:

- nu este naștere din carne (naștere fizică)
- este naștere din Duh
- nu este din sânge, nici din voia firii omenești, nici din voia oamenilor
- este naștere din Dumnezeu

Dacă am aflat ce este nașterea din nou, vom dori să cunoaștem…

Cum este omul născut din nou?

Domnul Isus i-a spus lui Nicodim astfel despre omul născut din nou:

Nu te mira că ți-am zis: „Trebuie să vă nașteți din nou.” Vântul suflă încotro vrea și-i auzi vuietul; dar nu știi de unde vine, nici încotro merge. Tot așa este cu oricine este născut din Duhul.” (Ioan 3:7-8)

Așa cum vântul nu poate fi văzut cu ochii cum și de unde vine tot așa este și cu omul născut din nou. Nu poate fi văzută nașterea din nou cu ochii fizici de către ceilalți oameni din jur, dar ei văd efectele nașterii din nou. Oamenii nu pot vedea cum un om a fost născut din Duhul Sfânt și nu pot vedea cum nașterea din nou îl duce în Împărăția lui Dumnezeu, dar ei văd

efectul nașterii din nou, pentru că viața omului născut din nou se deosebește total de felul cum a trăit înainte să fie născut din nou.

Creștinul se roagă pentru sănătatea trupească și pentru rânduială în această viață, ca să poată să placă și mai mult Domnului și să-și afierosească viața slujirii lui Dumnezeu și aproapelui. Sănătatea trupului își are rostul doar atunci când este folosită pentru veșnica mântuire a sufletului, pentru întărirea în credință și pentru bunele moravuri evanghelice, pentru adânca și necontenita pocăință. Bunăstarea scurtelor noastre zile pământești aduce folos duhovnicesc doar atunci când se împlinesc dumnezeiești porunci și avem ca țel dobândirea împărăției cerurilor. Însuși Hristos ne spune: Intrați prin poarta cea strâmtă.

Strâmtă este poarta și îngustă este calea care duce la viață (Mt. 7, 13, 14), adică drumul către viața cea veșnică și fericită a împărăției lui Dumnezeu trece prin multe necazuri și ispite în această scurtă viață. Iar noi avem nevoie de ajutor în aceste necazuri și ispite, ajutor pe care nici un om nu poate să ni-l dea. De aceea ne întoarcem către Dumnezeu, către Maica Domnului și către sfinți. Și cele pe care nu întotdeauna putem de unii singuri să le înfăptuim, acelea întru care nu întotdeauna pot să ne ajute medicii cei pământești și mai-marii zilei, pot întotdeauna să ni le dea sfinții lui Dumnezeu. Să alergăm deci către rugăciunea lor cea ocrotitoare.

În orice fel de boală să ne rugăm Sfântului Mare Mucenic și tămăduitor Pantelimon (27 iulie), către Sfinții Doctori fără de arginți și mari făcători de minuni Cosma și Damian (1 noiembrie) și la icoana Maicii Domnului „Tămăduitoarea” (18 septembrie).

Făclii de lumină din Țara de Sus
Familia Preotului Iconom Stavrofor Ioan Ionescu (1859-1945)

Elev: Dogotari Dionisie,
Prof. dr. Simiraș Constantin,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Vasile" Iași

Încă de la întemeierea Moldovei, a luat ființă ținutul Dorohoi, cu sute de ani mai înainte decât vecinul său Botoșanii.

În acest colț nordic al țării, în județul Dorohoi, au apărut mari personalități ale neamului nostru, în domeniul artei și al științei.

Repere biografice

În rândurile ce urmează voi evoca una din marile figuri ale istoriei Țării de Sus, de la sfârșitul secolului al XIX-lea și din prima jumătate a secolului al XX-lea, preotul iconom stavrofor Ioan Ionescu, având ca și principală sursă de inspirație *Însemnări istorice despre satul Vorniceni din Județul Dorohoi*, scrise de fiul său Octavian Ionescu, carte care a văzut lumina tiparului în anul 2022[1].

Preotul Ioan Ionescu era înzestrat cu cele mai înalte și nobile calități: înțelepciune și energie, credință și smerenie, tărie morală și bunătate, dragoste de semeni și seninătate în viață. A fost întotdeauna un bun Român și adevărat părinte al unei numeroase familii.

Avea un dar al vorbirii, ca al unui profet din timpurile biblice. De asemenea, avea harul slujbelor bisericești pline de cucernicie și de cântări, ce păreau a se urca la ceruri pe aripi de serafimi și de îngeri, prin notele limpezi ale glasului său cristalin și dulce de tenor. Și-a pus tot sufletul său pentru Biserică, rămânând întotdeauna în afara pasiunilor vieții și a luptelor politice.

Prin toate aceste calități, diverse și armonioase, Preotul Ioan Ionescu a fost nu numai veneratul conducător spiritual al satului Vorniceni timp de o jumătate de secol, dar în același timp una din figurile cele mai proeminente ale preoțimei dorohoiene și chiar ale celei din nordul eparhiei Moldovei și Sucevei.[2]

Datele biografice le avem consemnate într-o scurtă însemnare făcută pe un caiet de cântări bisericești, scris de el, pe când era elev la Seminarul Veniamin Costachi din Iași și care l-a dăruit apoi bisericii din Vorniceni.

[1] Ediție îngrijită de pr. Ioan Iordachi, consultant științific, prof. Univ. Dr. Marina Mureșanu Ionescu, Editura Lidana, Suceava, 2022.
[2] Octavian Ionescu, *Însemnări Istorice Despre Satul Vorniceni Din Județul Dorohoi*, ediție îngrijită de pr. Ioan Iordachi, consultant științific, prof. Univ. Dr. Marina Mureșanu Ionescu, Editura Lidana, Suceava, 2022, p. 379

Din însemnările ce se află în acest caiet de cântări bisericești se desprind datele principale biografice relative la viața preotului Ioan Ionescu și trăsăturile sale sufletești fundamentale.[3]

După stagii scurte făcute ca preot la parohia Carasa și apoi la parohia Vlădeni , ambele din județul Dorohoi, Preotul Ioan Ionescu se transferă în anul 1887 la parohia Vorniceni, în locul devenit vacant prin moartea fulgerătoare a cumnatului său în floarea vârstei - preotul Iordache Maxim.

Preotul Ioan Ionescu rămâne ca paroh al parohiei Vorniceni până la 1 iulie 1935, când - potrivit unei legi care, pentru prima dată în istoria Bisericii Ortodoxe Române, hotăra că sunt pensionați obligator toți preoții care au împlinit vârsta de 70 de ani (câteva sute în toată țara) - preotul Ioan Ionescu, în vârstă de 76, trece la pensie din calitatea sa de preot paroh. Rămâne însă mai departe, cu tot devotamentul, ca preot slujitor al bisericii din Vorniceni, până la moartea sa (8 octombrie 1945).[4]

Înzestrat cu o inteligență vie, cu un devotament fără margini pentru parohia sa și cu o energie mereu proaspătă până la sfârșitul vieții sale, preotul Ioan Ionescu a unit strâns în jurul său întreaga enorie a Vornicenilor, chiar la scurt timp după venirea sa ca preot paroh în acest sat (1887). Viața sa exemplară: de corectitudine și responsabilitate - atât în familie cât și în societate, fiind un model nu numai de preot, dar și de părinte - a fost pilda cea mai vie, în Vorniceni și în județ, de ceea ce trebuie să fie un om și mai ales un preot. Adeseori el spunea că nu vorbele frumoase fac totul, ci mai ales exemplul vieții. Preceptele religiei creștine ortodoxe: de credință, de dragoste și de milă pentru aproapele, au pătruns ca o sevă binefăcătoare în inimile curate ale poporănilor din Vorniceni și ele își produc și acum roadele, chiar în generația care nu-l cunoaște decât din povestirile părinților.

În toată activitatea pastorală, în predicile duminicale, în cuvântările ținute în împrejurări solemne nu numai în satul său, dar oriunde, în orice centru și în fața oricui, preotul Ionescu a arătat un talent oratoric care adeseori se ridica până la treptele elocinței, adaptate, ca și conținut și formă, la situațiile în care se găsea. Sunt de amintit înălțătoarele sale cuvântări la pioasele sărbători ale „Zilei Eroilor" (Înălțarea), în deosebi la Monumentul Eroilor de la cimitir ridicat din inițiativa sa, sau cuvântările ținute în alte împrejurări creștinești sau naționale; în biserică, în adunări ocazionale la școală, cuvântări ținute oamenilor maturi sau tineretului, celor

[3] De asemenea în decursul timpului, Preotul Ioan Ionescu a făcut câteva adnotări în acest caet privitoare la unele reguli de cântări ce se află în caiet, adnotări ce poartă datele: 1888 ianuarie 23, 1888 ianuarie 27 (miercuri), 1891 aprilie 19. Caietul mai cuprinde un număr de 15 însemnări, scrise într-o pronunțată limbă latinizată care era aceea a timpului - și în care colegii, amicii elevului Ionescu Ioan își manifestă sentimentele lor de dragoste și de apreciere înainte de despărțire. Caietul acesta se găsește, de atunci și până acum, în uz la biserica Sf. Dumitru a parohiei „Vorniceni I". În tot acest timp, de aproape 90 de ani, caetul acesta a fost și este încă culegerea de cântări bisericești de bază a bisericii din Vorniceni. El cuprinde principalele cântări ale muzicii pentru slujba bisericii ortodoxe. Notele muzicii bisericești și stihurile sunt așa de frumos scrise încât par a fi tipărite. De sigur că din cauza timpului îndeungat de când este întrebuințat caetul este destul de uzat.

[4] Octavian Ionescu, *Însemnări Istorice Despre Satul Vorniceni Din Județul Dorohoi*, ediție îngrijită de pr. Ioan Iordachi, consultant științific, prof. Univ. Dr. Marina Mureșanu Ionescu, Editura Lidana, Suceava, 2022, p. 381

învățați sau celor cu mai puțină cultură, celor veseli și celor îndureraţi, mulțimilor sau unor grupuri restrânse.[5]

Glasul preotului Ionescu părea să fie o trâmbiță a credinței, a adevărului dumnezeiesc, a convingerilor, a mângâierilor, a curajului, cuprinzând în el expresia mult optimistă. Vorbele sale erau pline de înțelepciune, de sinceritate, de adâncă pătrundere a lucrurilor, toate izvorâte din sufletul său curat și mare. De aceea ele aveau o deplină și binefăcătoare înrâurire asupra celor ce-l ascultau.

Preotul prof. și folclorist, Dumitru Furtună - atât de prețuit, printre alții, de Nicolae Iorga - director al acestui Seminar Teologic, dar și inspector general pe țară al învățământului seminarial aducea, într-un articol intitulat *Figuri de preoți*, publicat anul 1932, elogii la adresa pr. Ionescu:

„Aș face cea mai mare nedreptate dacă n-am aminti celor ce iubesc simțirea religioasă măcar două-trei cuvinte despre pilda vieții Părintelui Econom Stavrofor Ioan Ionescu din Vorniceni.

În timpul de față, Sfinția sa numără 50 de ani de preoție. Este vioi și cu dor de muncă pastorală, ca în anii dintâi. Este un adevărat chip de apostol al trecutului vremii; satul este strâns unit sufletește cu acest minunat sfătuitor, blând și bun povățuitor, păstor cu autoritate morală în adevăratul sens al cuvântului.

Înzestrat de Dumnezeu cu un glas dulce, de bun slujitor, a fost model printre preoții din partea locului. Totdeauna a avut preocupări de ordin bisericesc, iar nu de ordin politic sau material. Nu de mult citeam undeva că adevărata însușire a preoției noastre stă în bunătate și blândețe; când le avem pe acestea, numai atunci găsim înțelesul tainic al duhului bisericesc. Am cetit mai multe pagini despre acest adevăr. Cu mai mare plăcere însă am văzut și vedem cu toții aevea în persoana Părintelui loan Ionescu din Vorniceni că iubirea, bunătatea și blândeța dau poporului pe cei mai aleși slujitori ai altarelor străbune. Preot Iconom Stavrofor Dr. Dumitru Furtună. Dorohoi”.[6]

---

[5] Octavian Ionescu, *Însemnări Istorice Despre Satul Vorniceni Din Județul Dorohoi*, ediție îngrijită de pr. Ioan Iordachi, consultant științific, prof. Univ. Dr. Marina Mureșanu Ionescu, Editura Lidana, Suceava, 2022, p. 382

[6] „Articolul mi-a fost transmis de către domnul profesor din Iași Eugen D. Neculau, Doctor în Pedagogie cu următoarea mențiune personală: „Transcris de mine, azi 24 septembrie 1965. Despre marele preot" de la Vorniceni am și eu aceeași părere, ca și autorul acestui articol. Eugen D. Neculau de la Ungureni". Domnul Neculau este originar din Ungureni, județul Botoșani, localitate din vecinătatea Vornicenilor din județul Dorohoi, la distanță aproximativ de 15 chilometri. Ulterior profesorul Eugen D. Neculau a publicat, în revista Mitropolia Moldovei și Sucevei, nr. 9-10, Septembrie-Octombrie, 1967, pp. 616-625 (tipografia Centrului Mitropolitan Iași, Mănăstirea Neamț, sub rubrica: *Figuri din viața bisericească a Moldovei*, un articol evocator, foarte documentat, intitulat: *Preotul cărturar Dumitru Furtună*. După ce vorbește despre diversele și aprofundatele laturi publicistice ale cunoscutului cleric și folclorist din Dorohoi, Preotul Dumitru Furtună, autorul acestui articol, profesorul Neculau, continuă, la paginile 622-623: „Altă preocupare istorică importantă a teologului Furtună a constituit-o prezentarea personalităților proeminente din clerul nostru (arhierei și preoți). El a scris despre: Mitropolitul Veniamin Costachi, Chezarie episcopul Buzăului, frații Scribănești (Filaret și Neofit), Mitropolitul Iosif Naniescu, Arhimandritul Isaia Teodorescu (Popa Duhu). Episcopul lacob Ahtonovici, Popa Șapcă, Vasile Lucaciu, etc. A zugrăvit figuri locale de preoți fruntași: Const. Ciocoi din Dorohoi, Antonie Dubău din Molnița, Neculai Sandovici de la Probotești, Ioan Ionescu de la Vorniceni, Gh. Cărăușu de la Zvoriște, Gh. Mazăreanu de la Hănțești, I. Gheorghiu din Dumeni și alții". Același autor a publicat și în ziarul *Zorii noi din Suceava*, nr. 5937, din 5 ianuarie 1967, pp. 1 și 3, un

Sub conducerea spirituală și înțeleaptă a părintelui Ioan Ionescu, întreaga comună a primit o puternică îndrumare pe calea adevăratei credințe creștine, a unei morale sănătoase și a unui patriotism înțelept, încât acestea au întărit pe locuitorii vornicineni în timpurile grele prin care au trecut mai târziu, ei și țara. Aceste puteri sufletești nu numai că dăinuiesc în sufletele păstoriților dar s-au transmis și urmașilor care nu l-au cunoscut, dar care-l pomenesc totuși ca pe un sfânt.

Preotul Ionescu a avut și o bogată activitate didactică în școala primară din Vorniceni și la Căminul cultural, la a cărui înființare s-a implicat activ.

Pe lângă talentul predicării, preotul Ionescu își baza expunerile pe fondul bogat al cunoștințelor: teologice, morale, istorice, științifice. Studia necontenit, citea cu nesaț când celelalte ocupații îi permiteau.

Pentru a încuraja economia și a ajuta nevoile materiale ale sătenilor, pr. Ioan Ionescu a depus un deosebit efort la înființarea în Vorniceni – în anul 1900 – a cele dintâi instituții sătești de credit din județul Dorohoi: *Banca populară, Comoara plugarilor*.

Împreună cu neobosita sa soție, înzestrată cu cele mai înalte calități, Prezvitera Elena Ionescu, fiica preotului Constantin Gheorghiu și a presbiterii Maria din Vorniceni, preotul Ioan Ionescu a avut bucuria și grija de a crește și educa o numeroasă și aleasă familie. Aceștia având 9 copii.

Toți acești fii și fiice au căutat să-și ducă viața după sfaturile bune și sănătoase căpătate de la părinții lor. Și-au întemeiat ei înșiși familii, cu mlădițe tinere la rândul lor. Trei dintre ei au contribuit prin sacrificiile lor la biruința poporului românesc și la înfăptuirea României Mari.

Ca un stejar vânjos, deși rămas singur și adânc îndurerat după moartea iubitei sale soții, preotul Iconom Stavrofor Ioan Ionescu a condus mai departe, încă aproape un sfert de secol, parohia sa Vorniceni, cu aceeași nestrămutată credință, cu aceeași ardoare pentru tot ceea ce este bine, cu aceeași dragoste nețărmurită pentru sat și pentru păstoriții săi.

Ca un patriarh al locurilor acestora din nordul Moldovei, cu fața blândă și sufletul său senin, simțindu-se la vârsta sa de 87 de ani mai aproape de ceruri decât de pământ, preotul Ioan Ionescu „Naș Părintele" cum îi spunea poporul din Vorniceni a închis ochii, fără suferință, în seara zilei de luni 8 octombrie 1945, în casa sa de lângă biserică, înconjurat de familia sa dragă.

Slujba înmormântării a avut loc în ziua de joi 11 octombrie săvârșită de un sobor de preoți, în frunte cu Protoiereul Județului Dorohoi. Familia și satul i-au așezat trupul său, ce părea al unui sfânt așa cum era îmbrăcat cu odăjdii, în cripta pe care singur și-o pregătise, lângă biserica zidită de el, având ca strajă un tei din grădina pe care el o plantase, care să- i umbrească mormântul și să-i aducă adieri și miresme de viață, odată cu foșnetul frunzelor și al florilor sale. Pe piedestalul de piatră pe care se ridică crucea[7], chipul său reprodus în întregime după o

scurt articol intitulat Dumitru Furtună, scoțând în evidență personalitatea și aspectele esențiale ale activității acestui distins preot și scriitor dorohoian cf. Octavian Ionescu. *op. cit.,* p.384

[7] Pe o placă de bronz, creștinii veniți la slujbele bisericii citesc cu pietate slovele scrise de el însuși: „În acest cavou, la umbra acestei Sfinte Cruci, odihnesc robii lui Dumnezeu preotul Econom Stavrofor loan Ionescu, fondatorul acestei biserici de alături zidită în anul 1897 și soția sa Presvitera Elena Ionescu, fiica lor Eugenia,

fotografie din ianuarie 1909 – îl arată în ușile bisericii din Vorniceni, îmbrăcat în veșminte strângând la piept cu mâna stângă Evanghelia ferecată în horbote de argint, iar în mâna dreaptă, ridicată în sus ținând, ca pentru propovăduirea adevărului și a credinței creștine, crucea aurită de pe Sfânta Masă. Privirea ochilor săi catifelați este absorbită de ceva suprapământesc, părând a se îndrepta spre văzduhurile nevăzute ale Cerului.

„Acum însă, de altfel ca și în toată viața mea, spunea părintele în testamentul său, smerit și cu lacrimi, din adâncul inimii mele, fierbinte mă rog ca marea Sa milă, să fie cu mine nevrednicul și-n lumea cea viitoare (veșnică). Drept care, cu toată căldura, din tot sufletul meu, strig împreună cu Psalmistul și eu păcătosul: „Fie Doamne mila Ta spre noi precum am nădăjduit și noi întru Tine, Amin” [8]

Viața spirituală face din individ o persoană, dintr-o societate o comunitate, din comunicare o comuniune, dintr-un cuvânt o rugăciune, dintr-o activitate o Liturghie, dintr-un străin un apropiat, dintr-un dușman un prieten, dintr-un păcătos un sfânt, dintr-un chip uman chipul lui Hristos, din lume o Euharistie, din istorie, veșnicie.[9]

Bibliografie:

- Buchiu, Pr. Prof. Dr. Ștefan; Tulcan, Pr. Prof. Dr. Ioan, *Dicționar de Teologie Ortodoxă*, Basilica, București, 2019
- † Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Comori Ale Ortodoxiei*, Basilica, București, 2021
- + Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Teologie și spiritualitate*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2010
- Ionescu, Octavian, *Însemnări istorice despre satul Vorniceni din Județul Dorohoi*, Ediție îngrijită de Pr. Ioan Iordachi, Consultant științific, Prof. Univ. Dr. Marina Mureșanu Ionescu, Editura Lidana, Suceava, 2022
- Stăniloae, Pr. Prof. Dumitru, *Opere Complete, IX, Reflecții despre spiritualitatea poporului român*, Editura Basilica a Patriarhiei Române, București, 2018

socrii săi, Preotul Costachi și Presvitera Maria, cumnatul său ilustrul profesor Ioan Georgian. Dumnezeu să-i ierte și să-i odihnească întru veșnica Lui Împărăție în veci.

[8] Octavian Ionescu, *op. cit.* p.389

[9] Daniel, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, *Comori Ale Ortodoxiei*, Basilica, București, 2021, p. 273.

Suferința trupului, cale de vindecare a patimilor în gândirea Sfinților Tămăduitori ai Bisericii: Sfântul Luca al Crimeii

Elev: Filimon Eduard-Mihail,
Prof. dr. Gheorghe Butuc,
Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Apostol Andrei” Galați

Chirurg, profesor de geniu, dar, mai ales, om – Sfântul Luca al Crimeii.

Nu putem decât să ne minunăm de noblețea sufletului acestui om sfânt. Calomniile, suferințele, peripețiile incredibile, anchetele istovitoare, întemnițările, torturile, deportările, episcopul Luca le-a răbdat cu mare simplitate și încredere în voia lui Dumnezeu. Mai mult decât atât, arhiepiscopul Luca nu s-a resemnat, ci a acceptat suferințele, continuând cercetarea și fiind om de știință valoros și un chirurg de geniu. Împreună lucrător cu Hristos, chirurg al bolilor trupului și tămăduitor al bolilor sufletului, profesor universitar și păstor al creștinilor, Valentin Voino-Iasenețki, cunoscut nouă ca Sfântul Arhiepiscop Luca al Crimeei (1877-1961), a dorit Împărăția Cerurilor înaintea oricărui alt lucru. Tânărul Valentin era pasionat de pictură și literatură dar, dorind să se pună cu totul în slujba aproapelui, decide să urmeze calea medicinii. La terminarea studiilor, colegii și profesorii îi prevedeau un viitor strălucit ca savant de vocație, însă dragostea de semeni s-a dovedit mai puternică. „Am fost necăjit de faptul că nu mă înțeleg deloc, fiindcă eu studiasem medicina cu singurul scop de a fi toată viața medic de țară, pentru a da ajutor oamenilor sărmani” – notează Sfântul Luca al Crimeii în cartea sa autobiografică – *Am iubit pătimirea*[1]. *Deși nu reușește să ajungă medic la țară, din cauza izbucnirii războiului Ruso – Japonez, viața îi va fi legată pentru totdeauna de slujirea aproapelui aflat în suferință. Timp de 17 ani a câștigat faimă printre oamenii simpli, pentru că era un „doctor milostiv”, și apreciere în mediul universitar pentru lucrările sale de mare valoare științifică. În 1921, simțind chemare dumnezeiască, Valentin este succesiv hirotonit preot, tuns în monahism, primind numele Sfântului Apostol și Evanghelist Luca, și apoi hirotonit arhiereu. Din acel moment, numele lui Hristos a fost propovăduit cu tărie și fără încetare atât în predici, cât și prin întreaga sa viață reflectată în activitatea de profesor de anatomie topografică și de chirurg.*

[1] „Am fost necăjit de faptul că nu mă înțeleg deloc, fiindcă eu studiasem medicina cu singurul scop de a fi toată viața medic de țară, pentru a da ajutor oamenilor sărmani”, Sfântul Luca al Crimeii *Am iubit pătimirea* (https://doxologia.ro/chirurg-profesor-de-geniu-dar-mai-ales-om-sfantul-luca-al-crimeei) (08.02.2024, h. 20:17)

Părinții Bisericii în general - și cu precădere Sfântul Vasile cel Mare - mărturisesc că nu se poate spune că boala trupului este necreată, dar nici că este creația lui Dumnezeu: „E o nebunie să crezi că Dumnezeu este autorul relelor noastre; această blasfemie ... nimicește bunătatea lui Dumnezeu”[2]. Boala este o stare contrară firii, nefiind lucrarea mâinilor lui Dumnezeu. Dumnezeu nu a introdus în creația sa pătimirea, stricăciunea, boala, infirmitatea sau moartea. Omul primise de la Dumnezeu o fire bună și fusese înzestrat cu toate darurile spirituale și materiale. Toate ființele au fost create cu o structură naturală potrivit firii lor și au fost aduse la viață având desăvârșite toate mădularele. Ele se îmbolnăvesc când își pierd starea naturală de viețuire, pierzându-și sănătatea sau printr-o viețuire rea sau dintr-o pricină oarecare ce aduce îmbolnăvirea trupului. Deci „Dumnezeu a făcut trupul, nu boala; a făcut sufletul, nu păcatul; sufletul se înrăutățește când se îndepărtează de starea lui naturală”[3].

Starea de perfecțiune relativă a primului om, ajutat de harul divin, se referă atât la suflet cât și la corp. Perfect era primul om din punct de vedere intelectual, pentru că mintea sa se afla într-o stare curată, luminată, dreaptă și liberă de rătăcire, avea cunoaștere dreaptă, mai ales în ce privește cunoașterea adevărului suprem, care e Bunul Creator. Aceasta reiese din faptul că a pus nume potrivite tuturor animalelor, a înțeles drept poruncile lui Dumnezeu, cu care stătea în cea mai strânsă legătură, și a cunoscut pe Dumnezeu, pe cât îi era cu putință, precum și lucrurile din natură. Voia lui era străină de orice răutate, supunându-se voii lui Dumnezeu, căci nu exista luptă între simțire și duh. Starea de nevinovăție a primului om nu se mărginea numai la suflet, ci și la trup, căci corpul lui era sănătos, robust, plin de putere și necuprins de dureri, suferințe sau boli, de unde rezultă că durerile, suferințele și bolile nu sunt decât consecințe ale păcatului. Nici o slăbiciune, nici o durere, nici o suferință nu-l atinseseră și puteau să nu-l atingă vreodată și de aceea și trupul era destinat nemuririi, ca și sufletul. Mintea luminată, inima curată, voința ordonată și trupul sănătos țineau de însăși firea omului, adică erau însușiri ale lui, fără de care nu ni l-am putea închipui și fără de care n-ar fi fost superior celorlalte viețuitoare de pe pământ.

Atât timp cât primii oameni s-au bucurat de o viață de binecuvântare și de ascultare de Dumnezeu, ei erau liberi de tirania patimilor și imuni la suferință și moarte. Din pricina neascultării protopărinților s-a făcut lupta noastră față de cele de aici mai grea. Adam este alungat din raiul care este pentru el preînchipuirea vieții viitoare nedestrămate și o icoană a Împărăției veșnice și după a cărui amintire va păstra el și urmașii săi dorința înfocată de a se întoarce. De acum înainte el va parcurge un drum de suferințe, dureri, boli, de-a lungul căruia va purta în mod implacabil povara blestemului care cade asupra sa. În general, neajunsurile, necazurile, bolile, infirmitățile, suferințele, stricăciunea și moartea, ca și toate relele ce afectează acum natura omenească sunt consecințe ale păcatului originar și mărturia tristă, dar certă, a realității lui.

[2] Sf. Vasile cel Mare, *Dumnezeu nu este pricinuitorul relelor*, 2, P. G. XXXI, col. 332B *apud*, Pr Liviu Petcu, „Boala este o stare contrară firii” (https://doxologia.ro/boala-este-o-stare-contrara-firii), (08. 02. 2024, h: 20: 40).
[3] *Ibidem*, 6, col. 344B *apud*, *Ibidem.*

Numai în voința personală a omului, în reaua folosire a liberului său arbitru, în păcatul comis de el în Eden trebuie căutată originea primară a bolii. Sfinții Părinți susțin că în Adam a căzut toată firea omenească, urmările neascultării protopărinților fiind împropriate de noi toți. Însă Dumnezeu Fiul, prin Întruparea și Jertfa Sa, a întărit firea omenească, aceasta devenind mai puternică împotriva tentațiilor și a încercărilor vieții. Îmbolnăvirea firii noastre prin Adam s-a realizat fără noi, și natura omului s-a îmbolnăvit de stricăciune, iar Mântuitorul, prin voia Sa, a tămăduit și a întărit, fără aportul sau contribuția noastră, firea omenească, pentru ca tămăduirea și puterea Sa să treacă și la noi. Prin moartea Sa, S-a făcut biruitor asupra stricăciunii și a morții.

În Hristos, firea umană și-a redobândit sănătatea. Restaurarea firii umane prin Hristos este considerată de Părinții Bisericii drept o vindecare a acestei naturi. De aceea a venit Acela Care va mai veni, întrupat în biata ființă omenească, ca să ne întărească prin slava Sa. Căci nimeni în afară de Marele Artist nu stăpânește arta Sa, asemenea olarului, meșter el numai, să dea formă lutului. Și așa, El, Domnul tuturor, Cel Care pe toți îi făcuse, a binevoit să coboare în chip de om și să primească, prin ființa Sa, sufletele noastre, să ne facă din nou, prin desăvârșirea și puterea Sa, așa cum îl făcuse pe om de la început”[4]. Natura umană ce a fost căzută în Adam, în Hristos își redobândește toate privilegiile stării de dinainte de căderea primordială. Și nu doar natura omenească, ci întreaga creație se bucură de vindecare și restaurare în Hristos, reunită fiind în El cu Tatăl[5].

Boala - profilaxie a păcatului și mucenicie a sufletului

O primă cauză a tuturor acestor încercări și pătimiri fără de voie o constituie păcatele celor de un neam cu noi, slăbiciunile spirituale ale arborelui genealogic sau păcatele personale. Dacă în cel dintâi caz suferința curăță păcatele înaintașilor noștri, în cel de-al doilea caz, ea se datorează erorilor de viață fizică și duhovnicească ale persoanei. Atât într-un caz, cât și în celălalt, variatele necazuri constituie, după cuvântul Sfântului Ioan Gură de Aur un adevărat „bisturiu“ prin care sunt eliminate din viața celui suferind păcatele și efectele lui, spre însănătoșirea sa sufletească, sau, cum le numea Cuviosul Paisie Aghioritul, adevărate „note de plată”.

Suferința și boala sunt considerate o formă de îndreptare din păcat, o adevărată „profilaxie a păcatului“, o vindecare de el și o eliberare de efectele sale, „medicamente amare“ (Cuviosul Paisie Aghioritul), „antibioticul“ pe care omul îl primește fără voia sa, spre vindecare sufletească.

Sfântul Ioan de Kronstadt spune că „pentru plăcerile de voie, la tinerețe, vin bolile fără de voie, la bătrânețe“, iar Sfinții Varsanufie și Ioan socotesc purtarea crucii fără cârtire și clevetire și cu încredere în mila și mângâierea din partea lui Dumnezeu, cea mai înaltă formă

[4] *Harul și mântuirea*, trad. de Prof. Vasile Goras, în *Antologie din Scrierile Părinților Latini*, Ed. Anastasia, 2000, p. 131 *apud*, *Ibidem*.
[5] Pr. Liviu Petcu, „Boala este o stare contrară firii” (https://doxologia.ro/boala-este-o-stare-contrara-firii), (08. 02. 2024, h: 20:53).

de asceză, care compensează lipsa postului, a înfrânării și îngenuncherilor, a nevoințelor trupești și sufletești.

Demontând una dintre obiecțiile aduse Providenței sau purtării de grijă a lui Dumnezeu față de lume și față de om, Sfântul Ioan Gură de Aur arată că „Tatăl Ceresc pedepsește și nu pedepsește", în sensul că doar unii dintre cei păcătoși își trag păcatele în lumea aceasta, după cum mulți dintre cei drepți trăiesc în suferință, pentru ca pedeapsa celor dintâi, precum și răsplata celor drepți să fie depline dincolo, după judecata obștească. Din acest motiv, Sfântul Părinte spune că nu trebuie să ne mâhnim când suntem încercați, ci mai degrabă să ne întristăm când avem sentimentul aparent că toate ne merg bine, deși noi avem o viață păcătoasă.

Însă chiar și aceasta este o dovadă a iubirii, milostivirii și îndelung răbdării Părintelui Ceresc, Care ne cheamă și ne așteaptă, până în ultimul ceas al vieții, să ne întoarcem din păcat, la adevărata viață, cea virtuoasă și mântuitoare .

Webografie:

- https://doxologia.ro/chirurg-profesor-de-geniu-dar-mai-ales-om-sfantul-luca-al-crimeei
- https://doxologia.ro/chirurg-profesor-de-geniu-dar-mai-ales-om-sfantul-luca-al-crimeei
- https://doxologia.ro/boala-este-o-stare-contrara-firii
- https://ziarullumina.ro/actualitate-religioasa/an-omagial/cea-mai-mare-biruinta-asupra-bolii-este-insasi-acceptarea-ei-77927.htm.

Îngrijirea bolnavilor în lumina Sfintei Scripturi

Elev: Lup Sabina,
Prof. Șorop Livia-Maria,
Colegiul Național „Mihai Eminescu" Petroșani, Hunedoara

Introducere:

În Sfânta Scriptură, găsim învățăminte și exemple care ne îndeamnă să manifestăm compasiune și grijă față de cei bolnavi. Aceste principii reflectă atât îngrijirea divină, cât și responsabilitatea noastră față de semenii noștri. În acest referat, vom explora diverse aspecte ale pastorației și îngrijirii bolnavilor prezentate în textele sacre.

I. Vindecarea și Îngrijirea în Slujirea lui Isus:

Isus Hristos a fost nu doar un învățător și un lider spiritual, ci și un vindecător al sufletelor și al trupurilor. Evangheliile abundă în relatări despre vindecarea bolnavilor, vindecări care nu au fost doar acte de milă, ci și manifestări ale puterii divine. Prin aceste exemple, Isus a pus în lumină importanța îngrijirii active a celor suferinzi, invitându-ne să urmăm exemplul Său.

II. Învățătura Prin Pilda Bunei Samarine:

Pilda Bunei Samarine, prezentată de Isus în Evanghelia după Luca, reprezintă o lecție fundamentală despre îngrijirea aproapelui. Samariteanul, în contrast cu preoții și levitul care au trecut pe lângă omul rănit, a arătat compasiune activă, oferind îngrijire și sprijin. Această pildă servește ca îndemn la compasiune și implicare directă în îmbunătățirea stării celor în suferință.

III. Responsabilitatea față de Văduve și Orfani:

Epistola lui Iacov pune accentul pe religia curată, evidențiind vizitarea văduvelor și a orfanilor în necazurile lor. Această responsabilitate socială a fost văzută ca un aspect esențial al credinței creștine, reflectând preocuparea pentru cei vulnerabili și lipsiți de sprijin.

IV. Apostolul Pavel și Exemplul Personal:

În epistolele sale, apostolul Pavel a adus în discuție starea sa de sănătate precară și recunoștința pentru îngrijirea primită din partea altora. Prin aceste mărturii, el a subliniat nu doar vulnerabilitatea umană, ci și nevoia de a ne sprijini reciproc în vremurile de suferință.

Concluzie:

În lumina Sfintei Scripturi, îngrijirea bolnavilor devine o expresie a credinței autentice și a iubirii creștine. Exemplele oferite de Isus, pilda Bunei Samarine, învățăturile apostolilor și responsabilitatea socială reflectate în texte ne îndeamnă să fim agenți activi ai îngrijirii și compasiunii în comunitățile noastre. Astfel, îmbrățișând aceste învățăminte, putem deveni purtători ai luminii și vindecării într-o lume plină de suferință și nevoi.

Mântuitorul Hristos, doctorul sufletelor și al trupurilor noastre

Elev: Melinte Rareș-Mihail,
Prof. Iancu Dorin,
Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Nicolae" Râmnicu-Vâlcea, Vâlcea

„Doar cu Hristos putem ajunge de la suferință la biruință"
(Părintele Patriarh Daniel)

Omul, încă de la alungarea lui din grădina Edenului, a simțit o durere lăuntrică, o durere sub forma unei sfâșieri lăuntrice pentru căderea în păcatul neascultării. În continuare, ființa umană a căzut și s-a adâncit și mai mult în păcat, acest fapt fiind demonstrat și de necazurile societății din perioada următoare. Din acest motiv, Dumnezeu îi făgăduiește lui Adam un Mântuitor, adică pe Domnul Iisus Hristos, Care a răstignit păcatele lumii, prin jertfa Sa pe cruce, și a devenit astfel Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre.

Suferința, deși unii oameni o interpretează drept pedeapsă, iar alții, ca o binecuvântare, nu poate fi înțeleasă deplin cu rațiunea omenească, aceasta rămânând o taină mai presus de puterile create ale omului. În acest sens, putem spune că suferința este "un adevăr ascuns în Dumnezeu, a cărui cunoaștere ne poate veni decât pe calea Revelației"[1].

În Sfânta Evanghelie, pedagogia Domnului Iisus Hristos este una tainică. Acesta simte o compasiune aparte pentru cei aflați în suferințe, fapt arătat la întâlnirea Sa cu cortegiul funerar și cu văduva din cetatea Nain, care își plângea fiul mort: „Și, văzând-o Domnul, I s-a făcut milă de ea și i-a zis: Nu plânge!" (Luca 7, 13). Iar mila arătată femeii văduve s-a concretizat în învierea fiului ei. Așadar, ființa umană primește o suferință, pentru a se îndrepta, a se căi și a ajunge în Împărăția veșnică. De aceea, „suferința poate face o persoană să devină mai bună, dacă înțelege că Dumnezeu îi trimite aceasta pentru a aduce la suprafață ceva ce altfel ar fi imposibil de adus"[2]. Însă, omul contemporan, crezând că boala și suferința sunt o pedeapsă în sensul propriu al cuvântului, a ajuns să se îndepărteze de Dumnezeu și chiar să hulească la adresa Lui. Pentru a lămuri firea umană, Sfântul Ioan Hrisostom spune: „Dumnezeu ne trimite uneori încercări și suferințe, chiar dacă acestea sunt pedepse pentru păcatele noastre, ca să ne învețe să nu ne legăm de lumea aceasta, ca de ultima realitate"[3].

Mântuitorul Hristos Se întrupează pentru a aduce pacea pe pământ, acest fapt având un singur înțeles: El este Aducătorul compasiunii, al dragostei și al iertării: „Să nu se tulbure inima voastră, nici să se înfricoșeze" (Ioan 14, 27), arătând grijă pentru cei îngrijorați de viitorul

[1] A. Michel, Mystère, în Dictionnaire de Thèologie Catholique, Tome X, 2e, Partie, Paris, 1928, col. 2586
[2] Pr. Liviu Petcu, *Hristos, prietenul nostru în suferință*, Editura Doxologia, Iași, 2012 p. 27
[3] Î.P.S Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, "Fericit este medicul care simte că Dumnezeu lucrează prin el", în Gazeta Creștină, Anul IV (2000), nr. 73, p. 5

Său apropiat, înainte de rugăciunea Sa pentru Sine, pentru apostoli și pentru toți credincioșii. Așadar, Mântuitorul Hristos arată o mare dragoste pentru cei în suferință, pentru toți cei care cer ajutorul lui Dumnezeu.

Dumnezeu, prin pronia Sa, a dorit ca toți oamenii să se mântuiască încă de la început, dar acest lucru nu a fost posibil, El fiind nevoit să alunge din grădina Edenului pe primii oameni, în urma neascultării lor. Odată cu păcatul și cu înmulțirea relelor în creație, oamenii au început să se îmbolnăvească, boala fiind un efect direct al păcatului. În Vechiul Testament, psalmistul David, spune: „Pe cel ce curățește toate fărădelegile tale, pe cel ce vindecă toate bolile tale" (Psalmi 102, 3). Sfinții Părinți, tâlcuind versetul, spun: „Binecuvântează, zice, o, suflete al meu, pe Domnul, Care Se milostivește și îndelung rabdă spre fiecare nelegiuire a ta și nu te pedepsește de te vei pocăi pentru dânsele. Același vindecă și toate neputințele tale, și pe cele sufletești, și pe cele trupești, atunci când Îl vei ruga fierbinte pentru dânsele"[4]. Așadar, deși omul a fost supus păcatului, Dumnezeu nu a lepădat firea umană, ci S-a îngrijit de ea, milostivindu-se de aceasta în urma rugăciunii de pocăință. Un alt exemplu, pentru marea milostivire a lui Dumnezeu, se regăsește în cartea a patra a Regilor, unde se relatează istoria lui Neemia, căpetenia oștirii regelui Siriei (cf. IV Regi 5, 1). Acesta, fiind bolnav de lepră, în același timp fiind și păgân, face ascultare de proorocul Elisei, scufundându-se de șapte ori în râul Iordan, mai pe urmă fiind tămăduit: "Atunci, el s-a coborât și s-a cufundat de șapte ori în Iordan, după cuvântul omului lui Dumnezeu, și i s-a înnoit trupul, ca trupul unui copil mic, și s-a curățit" (IV Regi 5, 14). Așadar, observăm că Dumnezeu, prin marea Sa iubire de oameni, a vindecat trupul bolnav al omului, deși acesta era de altă credință.

În Noul Testament, când Dumnezeu-Tatăl își trimite Fiul în lume, firea umană era îmboldită de păcat și - ca o repercusiune - bolnavă. De aceea, Hristos Domnul se aduce, ca o jertfă vie, pentru păcatele omenirii (Isaia 53). Sunt remarcate numeroase minuni făcute de Mântuitorul Hristos în cele patru Evanghelii, însă cea mai structurată și totodată suport și model pentru îngrijirea bolnavilor rămâne Pilda samarineanului milostiv (Luca 10, 25-37).

Domnul Hristos relatează această întâmplare într-un context special, atunci când este ispitit de către un învățător de lege, care dorește să afle ce trebuie să facă pentru a moșteni viața veșnică. La întrebarea acestuia: „Cine este aproapele meu?" (Luca 10, 29), Mântuitorul Hristos răspunde printr-o parabolă deosebită. Astfel, El prezintă drumul unui om care cobora de la Ierusalim la Ierihon, care cade în mâna tâlharilor și este lăsat aproape mort. Deși, pe calea respectivă au trecut mai înainte un preot și un levit, omul rănit a rămas trecut cu vederea. Însă, un samarinean bun, care nu era de același neam și credință cu cel rănit, se oprește din drumul său și-l ajută pe cel căzut, ducându-l la o casă de oaspeți. Putem remarca faptul că, prin grija acordată celui suferind, și cel care oferă ajutorul urcă spre Ierusalim, pe calea care duce la Împărtășirea directă cu Dumnezeu.

Isaia Proorocul zice: "Domnul Dumnezeu Mi-a dat Mie limbă de ucenic, ca să știu să grăiesc celor deznădăjduiți" (Isaia 50, 4). Așadar, cel bolnav și cel în suferință trebuie încurajat în citirea Sfintei Scripturi de către preoții Bisericii, putând găsi în aceasta toată mângâierea

[4] *Psaltirea în tâlcuirea Sfinților Părinți,* trad. Ștefan Voronca, Editura Egumenița, București, p. 356

necesară sufletului, căci bolnavul, lăsându-se pătruns de Cuvântul dumnezeiesc, își va pune nădejdea în Dumnezeu, Cel ce ridică păcatele lumii. Un model concludent pentru cel bolnav este exemplul dreptului Iov, care și-a asumat în mod deplin suferința, nădejdea lui fiind în venirea Dumnezeului Întrupat: ”Dar eu știu că Răscumpărătorul meu este viu și că El, în ziua cea de pe urmă, va ridica iar din pulbere această piele a mea ce se destramă. Și afară din trupul meu voi vedea pe Dumnezeu. Pe El Îl voi vedea și ochii mei Îl vor privi, nu ai altuia. Și de dorul acesta măruntaiele mele tânjesc în mine” (Iov 19, 25-27). Așadar, boala este un mijloc de vindecare a bolilor sufletești, precum mândria și iubirea pătimașă de sine.

Trebuie înțeles faptul că Dumnezeu nu trimite boala pentru a-l pedepsi pe om, pe care-l iubește nespus, ci pentru a-l îndrepta spre dobândirea vieții veșnice, precum învață Sfântul Ioan Gură de Aur: „Pedepsește Dumnezeul trupul, ca să înțelepțească sufletul”[5]. Așadar, suferința nu este spre a batjocori omul, ci pentru a-l îndrepta, pentru a ajunge la desăvârșire.

Pentru a birui boala, este nevoie în mod clar și de răbdare, o virtute ce se dobândește cu greu de către om, ea fiind însușirea lui Dumnezeu, cum spune Tertulian: ”Răbdarea este firea lui Dumnezeu, urmarea și superioritatea calităților Sale”[6]. De multe ori, încercând să înțeleagă necazul prin care trece, omul ajunge să-și piardă răbdarea în așteptarea vindecării. Se deduce de la sine faptul că necazul, la prima vedere este o întristare, însă boala în esența ei rămâne o binecuvântare, ea făcând parte din pedagogia lui Dumnezeu. Pentru omul înțelept, boala se arată ca o piedică pe calea păcatului și ca un îndemn la smerenie.

Omul este supus păcatului în toate zilele vieții sale. De aceea, necazul trebuie înțeles ca o chemare la îndreptare. Astfel, din fiecare boală se poate trage o concluzie scurtă asupra patimii de care este stăpânit omul, cum învață Sfântul Ioan Hrisostom: „Ce, oare, veți zice voi: Așa-i că toate bolile vin din păcate? Nu toate, ci cele mai multe. Sunt care-și trag originea din mândrie, necumpătare, beție, lenevie, acestea nasc bolile trupești”[7].

Întrucât, anul 2024 a fost declarat de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române drept ”Anul omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor” în Patriarhia Română, trebuie evidențiat și rolul nostru, al elevilor seminariști în îngrijirea bolnavilor. Urmând modelul Samarineanului milostiv, avem datoria de a da dovadă de compasiune față de orice om încercat de boală. Având ca model pe Sfântul Paisie de la Neamț, întemeietorul isihasmului pe pământul românesc, trebuie evidențiat și rolul filantropic al acestuia: ”O grijă deosebită avea Cuviosul Paisie de la Neamț († 1794) și pentru cei bolnavi. În Mănăstirea Neamț, el zidi spital pentru cei bolnavi și case de oaspeți... Aceștia erau așezați în chilii, până la moarte”.[8]

În final, Fiul Omului, Mântuitorul Hristos îl binecuvântează pe cel bolnav și îl ridică, pentru a da slavă numelui Său, Care este Doctorul sufletelor și al trupurilor. Prin întreaga Sa

[5] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre mărginita putere a diavolului*, I, 4, trad. pr. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 2002, p. 15
[6] Tertulian, *Despre răbdare,* III, în PSB, vol 3, Editura IBMBOR, București, 1981, p.184
[7] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Comentariu la Evanghelia de la Ioan,* XXXVIII, 1, Editura Pelerinul Român, Satu Mare, 1997, p.180
[8] Arhim. Ioanichie Bălan, *Patericul românesc*, Editura Mănăstirea Sihăstria, p. 305

viață, El ne arată dragostea pe care o acordă față de semeni, ca Cel Care vrea ca toți oamenii să se mântuiască și la cunoștința adevărului să vină (I Timotei 2, 4).

Bibliografie:

- *Biblia sau Sfânta Scriptură,* ediția Sinodală, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2008
- Bălan, Arhim. Ioanichie, *Patericul românesc*, Editura Mănăstirea Sihăstria, 2011
- Î.P.S Daniel, Mitropolitul Moldovei și Bucovinei, „*Fericit este medicul care simte că Dumnezeu lucrează prin el*”, în *Gazeta Creștină*, Anul IV (2000), nr. 73
- Michel, A., Mystère, în *Dictionnaire de Thèologie Catholique*, Tome X, 2e, Partie, Paris, 1928, col. 2586
- Petcu, Pr. Liviu, *Hristos, prietenul nostru în suferință*, Editura Doxologia, Iași, 2012
- *Psaltirea în tâlcuirea Sfinților Părinți*, trad. Ștefan Voronca, Editura Egumenița, București
- *Sfântul Ioan Gură de Aur, Despre mărginita putere a diavolului*, I, 4, trad. pr. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 2002
- *Sfântul Ioan Gură de Aur*, *Comentariu la Evanghelia de la Ioan*, XXXVIII, 1, Editura Pelerinul Român, Satu Mare, 1997
- Tertulian, *Despre răbdare*, III, în PSB, vol. 3, Editura IBMBOR, București, 1981

Sfântul Pantelimon-ocrotitorul Paraclisului Seminarului de la Neamț

Elev: Morar Ioan,
Pr. prof. Laiu Viorel-Romus,
Seminarul Teologic Ortodox „Veniamin Costachi" Mănăstirea Neamț, Neamț

Printre sfinții tămăduitori, doctori, câțiva fără de arginți, vindecători, care în numele lui Iisus Hristos, au curmat, prin harul lor, felurite boli și suferințe din Biserica Ortodoxă Română se află și Sfântul Pantelimon.

În latura de apus a Seminarului, la etajul I se află paraclisul școlii cu hramul „Sfântului Mucenic Pantelimon. „Este o bisericuță, cu arhitectură deosebită și care a fost folosită ca paraclis încă de la construirea sa. Despre Sfântul Pantelimon se știe că este unul dintre cei mai cunoscuți si iubiți sfinți ai Bisericii lui Hristos. Pomenit în data de 27 iulie, acest sfânt este adesea numit "doctor fără de arginți", arătându-se prin aceasta cum că el n-a umblat după averi și s-a mulțumit cu ceea ce putea avea. Nu cerea de la nimeni să-i plătească pentru binefacerile făcute. Sfântul Pantelimon este considerat ocrotitorul medicilor și tămăduitor al bolnavilor, el este un model de doctor, slujitor și creștin următor. Sfântul Pantelimon a văzut lumina zilei în anul 284, în cetatea Nicomidiei, dintr-un tată păgân, senator la curtea împăratului Maximian Galeriu, și o mamă creștină. Primul său nume a fost Pantoleon, adică "cel în toate puternic ca un leu". Mama lui Pantoleon, Evula, Îl iubea pe Hristos în taină, numindu-se creștină. Adesea, mama îi vorbea lui Pantoleon despre mântuirea sufletului și despre tainele credinței în nemurire. Mama sa moare, iar tatăl îl trimite pe Pantoleon să învețe la școlile păgâne ale timpului. După ce termină Școala de Medicină din Nicomidia, tânărul Pantoleon este dat pentru ucenicie, medicului Eufrosin. Dobândind multe cunoștințe și o înțelepciune aleasă a practicării medicinei, el a fost remarcat de împărat, care l-a și ales medicul său personal. Momentul întâlnirii cu bătrânul creștin Ermolae, preotul unei biserici din Nicomidia, a produs o schimbare mare în viața Sfântului Pantelimon pentru că bătrânul îl învață că Hristos este singurul doctor adevărat, al sufletelor și al trupurilor. Se va boteza după o minune pe care o trăiește pe când se întorcea de la Eufrosin, când găsește un copil mort deoarece fusese mușcat de o năpârcă. Îl cheamă în ajutor pe Mântuitorul Iisus Hristos, iar copilul se ridică și năpârca moare. Impresionat de această minune, Pantoleon se va boteza, primind numele de Pantelimon, care înseamnă "cel cu totul milostiv". După ce primește Sfântul Botez, vindecă boli incurabile și tot felul de neputințe. Așa după cum Mântuitorul spune, Sfântul își împarte toată averea săracilor, tămăduind boli și neputințe, fără a primi niciun ban în schimb. De aceea, Sfântul Pantelimon este numit și "doctor fără de arginți."

Este supus unor chinuri groaznice deoarece medicii erau invidioși pe faptul că el vindeca boli grave și îl vor denunța împăratului Maximian. A fost legat de un stâlp, iar trupul i-a fost sfâșiat cu gheare de fier. Rănile i-au fost arse cu făclii aprinse, însă torțele s-au stins, iar rănile sfântului s-au vindecat. De asemenea, a fost scufundat în plumb topit și aruncat în mare, legat de un pietroi, aruncat apoi fiarelor sălbatice, din toate aceste încercări fiind izbăvit de Hristos. Împăratul se înfurie, văzând minunile întâmplate cu Pantelimon si ordonă să fie legat de o roată cu lame ascuțite, care, rostogolindu-se de la înălțime, în fața întregului oraș, să-l omoare. Hristos însă l-a eliberat pe sfântul mucenic, iar roata a ucis un număr mare de necredincioși. Maximian a dat atunci ordin ca Pantelimon să fie decapitat, iar trupul să fie aruncat în flăcări. În acel moment au răsunat din cer următoarele cuvinte: "Slujitor credincios, dorința ta va fi acum îndeplinită, porțile cerului îți sunt deschise, cununa ta e pregătită. Vei fi de-acum înainte adăpost deznădăjduiților, ajutor celor încercați, doctor bolnavilor și teroare demonilor. De aceea, numele tău nu va mai fi Pantoleon, ci Pantelimon." În momentul decapitării sfântului, din rana lui nu a curs sânge, ci lapte, iar măslinul de care a fost legat a rodit în acel moment. Pentru a-i împiedica pe creștini să ia trupul sfântului, păgânii l-au aruncat în foc, însă o altă minune a mărturisit vrednicia acestuia. Credincioșii au scos din cenușă trupul neatins de foc al lui Pantelimon și l-au îngropat cu mare evlavie, pe proprietatea lui Arnantios Scolasticul, în anul 303.

Capul Sf. Pantelimon se păstrează la Mănăstirea Sfântul Pantelimon ("Rusikon") de la Muntele Athos. Părți din moaștele sfântului Pantelimon se află și în România. Ele au fost aduse din Orientul apropiat de către preotul Dimitrie Popescu și donate, în anul 1931, catedralei episcopale din Constanța. Au fost așezate într-o raclă de argint, sub un baldachin, lângă Sfântul Altar. În anul 1950, sediul episcopal a fost mutat la Galați, și astfel, Preasfințitul Chesarie Păunescu, Episcopul Dunării de Jos, a dus moaștele Sf. Pantelimon la Galați, unde au rămas până în anul 1993, când, odată cu reînființarea Arhiepiscopiei Tomisului, IPS Lucian Florea a readus sfintele moaște la Constanța, în Catedrala Arhiepiscopală „Sfinții Apostoli Petru și Pavel".

Încă din secolul al XV-lea au existat, în mănăstiri, bolnițe și chiar spitale ce erau destinate pelerinilor și închinătorilor. „În anul 1735 găsim relatări despre existența unei bolnițe la Mănăstirea Neamț." Dar aflăm că starețul Ilarie în anul 1822 a ridicat un nou local pentru bolniță „un rând de chilii cu paraclisul Sf. Pantelimon în mijloc". Bolnița a fost distrusă de un incendiu, însă este reconstruită de starețul Neonil în anul 1843 pe locul actualului Seminar de la Neamț, în timpul domniei lui Mihail vodă Sturza, conform pisaniei care se află la absida altarului. Un alt incendiu din anul 1938 face din clădirea Seminarului „un morman de moloz". Mitropolitul Nicodim a reconstruit clădirea „ peste o parte din zidurile vechi ridicându-se etaj

cu paraclis, tot în cinstea Sfântului Pantelimon", cum , de altfel, se vede la intrarea în paraclis, icoana Sfântului Mucenic apare cu înscris chirilic.

Fiind singura biserică a Seminarului a fost permanent bine îngrijită de către directorii și profesorii Seminarului, dar mai ales a fost dotată cu veșminte și cărți de cult noi de către părintele prof.dr.Mihai Vizitiu, director al Seminarului de la Neamț în perioada 1976-1990.

Înaltpreasfințitul Daniel, actualul Întâistătător al Bisericii Ortodoxe Române a binecuvântat acest loc de rugăciune, pentru a se realiza pictura lui. Ea a fost făcută de un tânăr pe nume Hulașu Marian, ucenic al pictorului Vasile Buzuloi, care a mai pictat la Seminar. În ceea ce privește erminia icoanei sfântului, Dionisie din Furna arată că „Sf. Pantelimon se zugrăvește sub chipul unui tânăr, fără barbă, cu părul creț. Atunci când se zugrăvește mucenicia lui, Dionisie arată că Sf. Pantelimon se săvârșește tăindu-i-se capul; el este reprezentat ca un tânăr, fiind legat de un măslin înflorit, cu capul tăiat, și căruia îi curge lapte din grumaz." Așadar încă de la înființarea Seminarului nemțean, Sfântul Mucenic Pantelimon a fost ocrotitorul tuturor celor care s-au ostenit pentru el.

Părintele Teofil Părăian răspunde la întrebarea „Cum putem să ne asemănăm Sfântului Pantelimon?" astfel: „Nu suntem doctori, nu suntem tămăduitori, dar mângâietori putem fi, alinători de suferință cu puterea omenească, asta o putem face și noi. Și dacă facem cele ce stau in puterile noastre face și Dumnezeu prin noi cea ce noi nu putem face. Și atunci, iată că suntem și noi pe calea Sfântului Mare Mucenic Pantelimon."

„Purtătorule de chinuri Sfinte și Tămăduitorule Pantelimoane, roagă pe Milostivul Dumnezeu ca să dea iertare de greșeli sufletelor noastre". (Troparul Sfântului Pantelimon)

Bibliografie:

- Constantinescu, Prof. D.; Grigorescu, Dr. Aurelian; Grigorescu, Dr. Valentin; Miron, Dr. Sorin, *Din trecutul istoric al spitalului din Tg. Neamț și al ospiciului de alienați din Mănăstirea Neamț,* Bacău
- *Dionisie din Furna - Erminia picturii bizantine,* editura Sophia, București, 2000, p. 158, 201 și 210. ISBN 973-99692-0-8
- Ivan, Diacon Ioan, Porcescu, Pr. Scarlat, *Mănăstirea Neamț*, Iași, 1981
- Mihoc, Pr. prof. Ioan, Păvăleanu, pr. Prof. Vasile, Laiu, pr. Prof. Viorel-Romus, *Seminarul Teologic Ortodox „Veniamin Costachi" de la Mănăstirea Neamț-istorie și actualitate*, Editura Doxologia
- Nastasiu, Irina, *Sfântul Pantelimon, ocrotitorul medicilor și tămăduitorul bolnavilor*, 27 iulie 2015, Ziarul Ceahlăul
- Sauciuc, Arhim. Benedict, *Mănăstirea Neamț - Vatră de spiritualitate și cultură românească*, volumul I, Editura Doxologia , 2017

- Tomescu, Constantin N., *Scurtă povestire istorică despre Sfânta Mănăstire Neamțu și despre așezările monahale supuse ei* (Mănăstirea Secu și schiturile: Vovidenia, Pocrov, Sihăstria, Sihla și Icoana), Editura și tiparul Sfintei Mănăstiri Neamțu, 1942

Webografie:

- https://www.paginaolteniei.ro - articol *Sfântul mare mucenic Pantelimon, doctorul doctorilor - Viața, minunile și acatistul*

Prietenia în viziunea Sfinților Vasile cel Mare și Grigorie Teologul

Elev: Muha Claudiu Florin,
Prof. dr. Postolachi Vasile,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

„Prietenia, spunea marele Aristotel, cel supranumit și *filosoful prieteniei*[1] - este un sentiment nobil care presupune o bunăvoință reciprocă fiecare dorind binele celuilalt"[2]. „Prietenia - continuă și filosoful Cicero- nu este nimic altceva decât înțelegerea deplină unită cu bunăvoința și iubire în toate lucrurile divine și omenești; poate că afară de înțelepciune, zeii nemuritori nu au dat omului muritor nimic mai bun decât prietenia. Unii preferă bogăția, alții sănătatea, alții onoruri, alții puterea, mulți chiar plăcerile. Acestea din urmă se potrivesc de fapt dobitoacelor, iar cele dintâi sunt trecătoare și nesigure. Cei care pun supremul bine în virtute aceia fac într-adevăr foarte bine, dar tocmai această virtute creează și menține prietenia, căci fără virtute nu poate exista nicidecum prietenie…cât de mare este însă puterea prietenie se poate înțelege mai ales din aceea că din infinita comunitate a neamului omenesc, pe care însăși natura a stabilit-o acest sentiment s-a concentrate atât de mult încât toată iubirea se leagă sau între doi oameni sau în câțiva. Mai mult cei care îndepărtează din viața lor prietenia, care este tot ce ne-au dat mai bun și mai plăcut zeii nemuritori, parcă fac să dispară soarele din lume[3]. Nu întâmplător am început referatul cu acest citate profunde care aparțin celor doi filosofi ai Antichității: Aristotel și Cicero, deoarece acestea descriu perfect frumoasa prietenie dintre cei doi Sfinți Părinți despre care voi vorbi eu astăzi: Grigorie Teologul și Vasile cel Mare. Mai mult de atât, Sfântul Grigorie Teologul pleacă exact de la Aristotel și Cicero, atunci când evocă prietenia sa cu Sfântul Vasile cel Mare: „Ne luptam între noi nu pentru întâietate, ci ne luam la întrecere cum să ne-o atribuim unul altuia, întru cât fiecare socotea ca și a sa proprie, gloria dobândită de celălalt. *Se părea că aveam amândoi un suflet care punea în mișcare două corpuri*"[4].

De-a lungul timpului, mulți au vorbit despre prietenie, fie creștini, fie păgâni, mulți au pus în practică prietenia și au rămas peste veacuri ca modele de prietenie. Cine nu a auzit de prietenia lui Ahile și Patrocle? Sau de a prințului Ionatan și a tânărului David? Astăzi vă aduc înainte modelul a doi mari sfinți părinți care nu doar prin cuvinte au elogiat prietenia ci mai ales prin propria lor viață și anume: Sfinții Vasile și Grigorie Teologul.

[1] Rodica Pop, *Sensul căsătoriei la Platon și la Sfinții Părinți*, Ed. Doxologia, Iași 2012, p.13
[2] Aristotel, *Etica Nicomahică*., VIII: 1155 B, 1156 A, trad. Stella Petecel, Ed. Științifică și Enciclopedică, București 1988, pp. 185, 187.
[3] Cicero, *Despre Prietenie*, 6,5, trad. G. Guțu, Ed. Litera, București, 2004, p.6
[4] Sfântul Grigorie Teologul, Panegiric la Sfântul Vasile cel Mare, 20, Pr. Prof. Nicolae Donos, în *Cuvântare la Nașterea Domnului nostru Hristos, Cuvântare la Sfintele Paști, Panegiric la Sfântul Vasile cel Mare*, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2009, p. 90.

Ceea ce filosofi precum Cicero și Aristotel elogiau prin cuvinte alese, aceea au pus în practică cei doi sfinți. În acest sens, grăitoare este mărturia Sfântului Grigorie Teologul în Panegiricul său la Sfântul Vasile cel Mare: ,,Cu trecerea timpului, noi ne mărturiseam reciproc aspirațiile noastre cu privire la dorința comună de a studia filosofia. Invidia era departe de noi. Ne luptam între noi nu pentru întâietate, ci ne luam la întrecere cum să ne-o atribuim unul altuia, întru cât fiecare socotea că și a sa proprie gloria dobândită de celălalt. Se părea că avem amândoi un singur suflet care punea în mișcare două corpuri. Chiar dacă ar trebui să nu credem pe cei ce afirmă că toate sunt în toți, în cazul nostru este de crezut că fiecare dintre noi eram în celălalt și prin celălalt. Un singur lucru urmăream amândoi: virtutea... Și dacă nu ar fi prea mult din partea mea ar afirma că fiecare dintre noi, eram normă și îndreptar pentru celălalt, după care judecam ce este bun și ce nu... Numai două căi cunoșteam amândoi, cea dintâi de mare preț, cea de-a doua de-o valoare mai mică. Cea dintâi ducea spre casele noastre sfinte (Biserica) și spre profesorii care propovăduiau în ele și cea de-a doua la profesorii de științe profane”[5]. În vibranta sa mărturie, Sfântul Grigorie face o mărturie interesantă și valabilă în toate timpurile pentru prieteniile adevărate: ,,aveam în comun studiile, casa, gândurile și pot să mă laud că prietenia noastră era atât de faimoasă în Grecia: toate le împărțeam: un singur suflet unea două trupuri distincte. Ceea ce ne unea pe noi în chip special era Dumnezeu și iubirea de ce este mai bun”[6]. Mai mult de atât, Sfântul Grigorie afirma: ,,de fiecare dată când citesc o scriere de a lui Vasile, simt că Duhul Sfânt îmi transformă sufletul”[7]. De o rară frumusețe este și mărturia pe care o face în Poemul Autobiografic: ,,căci și în aceasta mi-a făcut bine Dumnezeu, căci m-a unit cu un bărbat preaînțelept, unic prin viață și mai presus de toți prin cuvânt. Cine e acesta? Dar îl cunoașteți foarte bine: era Vasile, marele folos al vieții de acum. Cu acesta aveam în comun: studiul, acoperișul și gândurile. Iar dacă trebuie să mă laud, eram o pereche nu neînsemnată în Elada, căci toate le aveam în comun și un singur suflet lega două trupuri distincte. Ceea ce ne unea îndeosebi era aceasta: Dumnezeu și dorul de cele mai bune. Căci de când am ajuns la atâta încredere, încât ne spuneam și adâncurile inimii, eram legați unul de altul de un dor și mai mare, întrucât comunitatea în intenții era garanția creșterii în comun”[8].

Dar nici Sfântul Vasile cel Mare nu s-a lăsat mai prejos. În scrierile sale vedem profundul respect și arzătoarea sa prietenie pe care i-o purta Sfântului Teolog. ,,***Cine îmi va da aripi ca de porumbel? Ca să pot trece peste întinderea care mă desparte de tine preaiubite ca să îmi astâmpăr dorul și să istorisesc supărările sufletului și să regăsesc prin tine o mângâiere oarecare în necazurile mele?”***[9]. Sfântul Vasile îi scria în termeni foarte elogioși: ,,n-am să uit niciodată, mai ales când scriam unui om luminat ca tine, că până și cea mai precisă

[5] Sfântul Grigorie de Nazianz, *Panegiric la Sfântul Vasile cel Mare*, 20-21, pp.90-91.
[6] *Ibidem.*
[7] Idem, apud. *Santos Basilio Magno y Gregorio Nacianceno. Doctores de la Iglesia*. en https://altmarius.ning.com/profiles/blogs/santos-basilio-magno-y-gregorio-nacianceno-doctores-de-la-iglesia.
[8] Idem, *Despre viața sa*, în Jean Bernardi, *Grigorie din Nazianz- Teologul și epoca sa*, trad. Cristian Pop, Ed. Deisis, Sibiu, 2002, p. 301.
[9] Sfântul Vasile cel Mare, *Epistola 47, Către prietenul Grigorie*, trad. Pr. Prof. Dr. Constantin Cornițescu și Pr. Prof. Dr. Teodor Bodogae, în Sfântul Vasile cel Mare, *Scrieri- partea a III a, P.S.B.* 12, Ed. I.B.M.B.O.R, București, 1988, p. 211.

definiție e mult mai neputincioasă decât gândirea celui ce vorbește”[10] iar capadocienilor le spunea: ***„căci am găsit acest vas ales și această fântână adâncă, vreau să spun pe Grigorie, Gura lui Dumnezeu***”[11]. Dragostea prietenească pe care Vasile i-o poartă lui Grigorie, îl face să treacă peste supărările provocate de ezitările celui din urmă de a se implica în viața Bisericii din Sasima: „Dar întrucât dragostea ce ți-o port o socot a fi ceva mult mai mare decât orice supărare, am primit tot ce mi s-a adus la cunoștință în modul în care se cuvenea să mă rog Bunului Dumnezeu ca nici în restul zilelor și ceasurilor vieții mele să nu-mi scadă prețuirea pe care ți-o păstram și până acum...iar dacă tu crezi, lasă-i pe oamenii aceștia în treaba lor și fă-mi plăcerea și vino să lucrăm împreună în lupta car ne așteaptă.. căci din darul pe care ți l-a dat Dumnezeule vei arăta că tu ești conducătorul luptătorilor noștri, închizând orice gură nelegiuită care grăiește fărădelege împotriva lui Dumnezeu. D aceea dacă dorești să ne întâlnim în interesul Bisericilor sunt gata să-ți ies întru întâmpinare până acolo unde dorești”[12].

Trebuie de reamintit faptul că Sfântul Vasile în colaborare cu tatăl Sfântului Grigorie l-a hirotonit pe Sfântul Grigorie episcop de Sasima, contrar voinței lui, lucru ce va pune în pericol frumoasa lor prietenie, după cum scria Sfântul Grigorie: „ Nu știu dacă să-mi reproșez mai degrabă mie însumi din pricina păcatelor celor multe care mă înspăimântau de multe ori sau pe tine cel mai bun dintre bărbați, din pricina înălțimii pe care ți-a dat-o scaunul, în celelalte, în studiile din tinerețe poate nu te-ai socotit superior și cu siguranță odinioară chiar nu te-ai socotit. Ce ai pățit deci? Cum m-ai putut abandona atât de mult încât să piară din viață o lege a prieteniei care-i cinstește astfel pe prieteni. Ieri amândoi eram lei, astăzi eu sunt maimuță, dar pentru tine și leul este mic...El, Vasile, m-a auzit adesea vorbind că dacă mi-ar muri părinții eu în chip neîndoielnic mi-aș părăsi viața activă pentru ca să câștig o viață fără cămin. Aceasta auzind și calculând cu a sa minte împreună, el și tatăl meu, pun stăpânire cu forța pe scaunul episcopal, călcându-mă în picioare a doua oară. Dar nu te tulburi înainte de a afla totul. Oricât de mult timp dușmanii mei de moarte ar fi pus la cale să mă dezonoreze”[13]. Dincolo de aceste cuvinte triste izvorâte dintr-o inimă sensibilă și dezamăgită, Sfântul Grigorie va trece peste în virtutea prieteniei care îi lega pe cei doi.

Grăitoare în acest sens este observația marelui patrolog: Ioan G. Coman care analiza: „Grigori a avut mulți prieteni din cauza bunătății sal înnăscute și a sufletului său sincer, deschis oricui. Dar nimeni nu i-a fost așa de apropiat, de fidel și de atașat ca Sfântul Vasile. Se cunosc vestitele versuri din poezia sa cea mai reușită (Despre viața sa), în car poetul celebrează cu un lirism incomparabil prietenia caldă și duioasă dintre el și Vasile în timpul anilor de studii de la Athena și după aceea. Această prietenie era celebră în secolul al IV-lea și Grigorie o subliniază în chip neîntrecut și în cunoscutul necrolog rostit la moartea prietenului său”[14].

[10] Idem, *Epistola 7, Către prietenul său Grigorie,* în *P.S.B. 12...*, pp. 129-130.
[11] Idem, *Epistola 8, Către locuitorii din Cezareea, pentru a-și justifica retragerea*, 1...., p. 132.
[12] Idem, *Epistola 71, Către prietenul Grigorie*...., pp. 242-243.
[13] Sfântul Grigorie Teologul, *Poem autobiografic*..., p.304.
[14] Ioan G. Coman, *Tristețea poeziei lirice a Sf. Grigorie de Nazianz,* Ed. Institutului Român de Bizantinologie, București, 1938, p. 10.

Cei doi sfinți părinți nu au scris tratate despre prietenie, nici discursuri în acest sens, însă prietenia care strălucește în viața lor este, peste secole, cel mai frumos model pentru un om care își caută prieteni adevărați. Pe bună dreptate este faptul că ei au pus în practică ceea ce filosofi precum: Platon, Aristotel, Cicero, Seneca au elogiat: virtutea dulce a prieteniei. Pe bună dreptate lor li se potrivește și ceea ce frumos lăuda și Sfântul Ioan Gură de Aur: ,,prietenul este mai plăcut decât viața aceasta pământească, mulți oameni după moartea prietenilor lor, se rugau să nu mai trăiască. Cu adevărat prietenul este mai dorit decât însăși lumina. Este mai bine pentru noi să se stingă soarele decât să fim lipsiți de prieteni. Mulți oameni cu toate că văd soarele trăiesc în întuneric, dar cei care au mulți prieteni nu vor avea vreodată această supărare"[15]. Pe bună dreptate, li se potrivește și ceea ce Fericitul Augustin afirma: ,,Bine a zis cineva despre un prieten al său: Jumătatea sufletului meu. Căci eu am simțit că sufletul meu și sufletul lui fusese un singur suflet în două trupuri și de aceea viața fără el pentru mine era o groază fiindcă nu vroiam să trăiesc, fiind înjumătățit și poate de aceea mă temeam să mor ca să nu moară cu totul cel pe care îl iubeam atât de mult"[16].

Trebuie de subliniat că în mod special datorită condeiului meștejugit al Sfântului Grigorie Teologul, această prietenie avea să devină model în literatura creștină[17] și mai ales un model pentru fiecare dintre noi cei care dorim să avem și să fim prieteni adevărați.

Bibliografie:

- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2008
- Aristotel, *Etica Nicomahică*, trad. Stella Petecel, Ed. Științifică și Enciclopedică, București 1988
- Bernardi, Jean, *Grigorie din Nazianz - Teologul și epoca sa*, trad. Cristian Pop, Ed. Deisis, Sibiu, 2002
- Cicero, *Despre Prietenie*, trad. G. Guțu, Ed. Litera, București, 2004
- Coman, Ioan G., *Tristețea poeziei lirice a Sf. Grigorie de Nazianz*, Ed. Institutului Român de Bizantinologie, București, 1938
- Fericitul Augustin, *Confesiuni*, trad. Prof. Dr. Nicolae Barbu, Scrieri partea I , P.S.B. 64, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1985
- Ion, Diac. Asist. Viorel, *Viața și activitatea Sfântului Vasile cel Mare*, în Ortodoxia, 1, 1979
- Pop, Rodica, *Sensul căsătoriei la Platon și la Sfinții Părinți*, Ed. Doxologia, Iași 2012
- Sfântul Grigorie Teologul, Panegiric la Sfântul Vasile cel Mare, Pr. Prof. Nicolae Donos, în Cuvântare la Nașterea Domnului nostru Hristos, Cuvântare la Sfintele Paști, Panegiric la Sfântul Vasile cel Mare, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2009

[15] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre dragoste și prietenie*, trad. Pr. Dumitru Fecioru, București 1945, p. 20.
[16] Fericitul Augustin, *Confesiuni*, IV: 7,12, trad. Prof. Dr. Nicolae Barbu, *Scrieri partea I* , P.S.B. 64, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1985, p.106.
[17] Cf. Diac. Asist. Viorel Ion, *Viața și activitatea Sfântului Vasile cel Mare*, în *Ort*., 1, 1979, p.17.

- Sfântul Ioan Gură de Aur, *Despre dragoste și prietenie,* trad. Pr. Dumitru Fecioru, București 1945
- Sfântul Vasile cel Mare, Epistole, trad. Pr. Prof. Dr. Constantin Cornițescu și Pr. Prof. Dr. Teodor Bodogae, în Sfântul Vasile cel Mare, *Scrieri* - partea a III a, P.S.B. 12, Ed. I.B.M.B.O.R, București, 1988

Modelul mitropolitului Veniamin Costache în educația tinerilor

Elev: Nicăi Andrei,
Prof. dr. Pintilie Ana-Maria,
Colegiul Național Militar „Ștefan cel Mare” Câmpulung Moldovenesc, Suceava

În perioada anilor de liceu, unde cunoașterea etapelor evoluției limbii române devine o prioritate în programa de studii, elevii intră în contact cu o bogată moștenire cultural-lingvistică. Este esențial ca aceștia să nu fie doar martori trecători ai acestor etape, ci și să identifice personalitățile remarcabile care au susținut educația în limba română. Acest aspect devine crucial pentru înțelegerea și aprecierea eforturilor depuse în formarea lor, iar cunoașterea luptătorilor pentru educație devine o sursă de inspirație și mândrie națională. Pentru elevii Colegiului Național Militar „Ștefan cel Mare” din Câmpulung Moldovenesc, Suceava, un bun model de personalitate istoric-religioasă este Mitropolitul Veniamin Costache, recunoscut pentru spiritul patriot, rolul în dezvoltarea educației în limba română sau pentru edificiile culturale cărora le-a pus bazele, din iubire pentru poporul tânăr pe care îl avea sub ocrotire, cum ar fi Seminarul Teologic de la Iași.

Realizând o paralelă între prezent, respectiv Colegiul Național Militar „Ștefan cel Mare” și perioada istorică, persoana mitropolitului Veniamin, consider că ambele entități au reprezentat un rol semnificativ în promovarea educației în limba română și în formarea tinerilor pentru a servi societatea. Ambele entități împărtășesc același angajament în cultivarea valorilor naționale și spirituale, colegiul câmpulungean punând accent pe dezvoltarea spirituală, astfel încât Armata Română să fie servită de militari cultivați din punct de vedere spiritual, iubitori de Dumnezeu și cu încredere în lucrarea Lui. În acest scop, personalitatea mitropolitului reprezintă un exemplu pentru întreg colectivul instituției de învățământ, având în vedere dorința lui de educare a poporului tânăr si munca de apropriere a acestuia de Biserica și Dumnezeu. Pe parcursul celor patru ani de liceu, elevii sunt educați spre o „iubitoare de Dumnezeu armată”, ghidați de învățături și decizii ale lui Veniamin Costache.

Viața mitropolitului Veniamin.

Se naște la 20 decembrie 1768, din părinții Maria și Grigorie Costache, primind la botez numele Vasile. Tatăl său provenea dintr-o familie veche din Moldova, iar alți strămoși din familie au fost ctitori de locașuri sfinte, sfetnici domnești și eroi în lupte purtate de domnitorii lor. Mama sa se trăgea din vechea familie Cantacuzino, care, de asemenea se va arăta o familie cu o mare implicare în viața politică. Educația și-a început-o la casa părintească a unui grec, după care a urmat cursurile Școlii de la Trei Ierarhi din Iași. La 15 ani a fost

călugărit la Huși de către episcopul (mai târziu mitropolit) Iacob Stamati, primind numele de Veniamin, urmând să fie hirotonit diacon. A slujit Mitropoliei ca ieromonah și mare ecleziarh și egumen la Mănăstirea „Sfântul Spiridon” din Iași.

În anul 1792, la alegerea lui Iacob Stamati ca mitropolit al Moldovei, a fost ales ca egumen Veniamin, în vârstă de numai 23 de ani, păstorind Episcopia Hușilor între anii 1792-1796, iar în ultimul an a fost ales episcop al Romanului, păstorind doar șapte ani, până în anul 1803, când a fost ales mitropolit al Moldovei. Ca mitropolit a slujit timp de 40 de ani, cu doua întreruperi (1808-1812, rușii au răpit Moldova din stângul Prutului (Basarabia), încât Mitropolia Iașilor și Episcopia Hușilor au pierdut sute de parohii și 1812-1822).

Veniamin Costache, numit și „Luminătorul Moldovei”, ce a cârmuit Biserica între anii 1803-1842, se arată a fi suflet zelos spre ridicarea mai multor instituții de învățământ, toate cu scopul final de a instrui, de a pregăti, și de a lumina clerul cât și persoanele laice din partea Moldovei. „În cazul său se poate vorbi de ctitor de școli, de contribuția decisivă în reintroducerea limbii române în cult și în școală și de impresionanta lucrare tipografică, multe dintre lucrări având prețioase prefețe pe tema educației semnate de mitropolit”[1].

Ctitor de școli

Seminarul Teologic de la Mănăstirea Socola, care a luat ființă în anul 1803, a fost ridicat din dorința de cultivare a poporului român și pregătirea clerului, la îndrumarea lui: „iar acestui seminar i-a purtat o grijă deosebită în tot cursul păstorii sale, încât în curând a devenit o școală superioară, cu opt ani de studii, în care se predau cunoștințe teologie și laice la un nivel ridicat”[2].

Școala pentru călugărițe de la Mănăstirea Agapia, sub administrația Ecaterinei, sora mitropolitului sau Școala de cântăreți bisericești de la Iași (1805) reprezintă alte două edificii culturale importante ce au luat ființă datorită mitropolitului Veniamin Costache, deoarece a considerat că îndreptarea tinerilor prin învățătură este nu numai foarte importantă, dar și singura modalitate de viețuire creștină; „de reținut că acum apare pentru prima oară într-un hrisov domnesc preocuparea pentru învățătura fetelor”[3].

După căderea regimului fanariot, din anul 1821, s-a început dezvoltarea culturii și a învățământului de toate gradele în limba română. Astfel, Luminătorul Moldovei, Mitropolitul Veniamin Costachi, împreună cu Gheorghe Asachi „au prezentat domnului un plan de organizare a învățământului din Moldova cu 2 tipuri de școli: o școală normală (cu 2 ani de studiu) și un gimnaziu (cu 4 ani de studiu)”[4] iar cursurile ambelor școli s-au deschis la începutul anului 1828.

Educația ia o mare amploare prin punerea bazei Academiei de la Iași, numită Academia Mihăileană, după numele domnitorului de atunci, Mihail Sturza, de către cei doi mari ctitori menționați mai sus. Deschisă la anul 1834, aceasta deținea facultatea de filosofie de 2

[1] Pr. Prof. Dr. Ion VICOVAN, *„Educația în gândirea mitropoliților Moldovei Iacob Putneanul, Iacob Stamati și Veniamin Costachi”*, în Revista *Teologie și Viață,* 5-8, 2016, p. 12.
[2] Pr. Ion VICOVAN, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, vol. II, Ed. TRINITAS, Iași 2002, p. 119.
[3] Pr. Ion VICOVAN, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*…, p. 119.
[4] Pr. Ion VICOVAN, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*..., p. 120.

ani, facultatea de drept sau juridică de 4 ani, „inaugurarea oficială făcându-se în iunie 1835, cursurile superioare ale Seminarului (de 4 ani) fiind considerate ca a treia facultate din cadrul Academiei. Din această facultate, în 1860 s-a dezvoltat Universitatea Al. I. Cuza”[5]. Nu departe de același an, 1834, Sfântul Veniamin Costachi colaborează cu același Gheorghe Asachi înființând la Iași „prima școală publică pentru fetele orășenilor”[6].

Interesul pentru formarea unui sistem de educație bazat pe spiritualitate si trăire duhovnicească poate fi observat prin cele menționate mai sus. Mitropolitul Veniamin Costache acordă atenție categoriei extinse de tineri, formând unități de învățământ pentru toți. Totodată, acesta realizează necesitatea educării și a tinerelor, decizie ce în zilele noastre ar putea fi interpretată ca revoluționare a gândirii si a sistemului favoritar masculin.

Implicându-se la nivelul statului și Bisericii, Venimanin Costache contribuie la conferirea unui prestigiu înalt acestora pentru educația tinerilor dedicați slujirii țării. În timpul arhipăstoriei sale, acest lider religios a direcționat numeroși tineri în Apus, oferindu-le șanse de studiu în diverse domenii. „În tot acest timp, mitropolitul Veniamin a dus o luptă dârză pentru păstrarea și promovarea limbii române în școlile întemeiate de el, împotriva unor boieri ce voiau păstrarea limbii grecești sau a celei franceze”[7].

Astfel, Veniamin Costache își ocupă un loc de seamă alături de personalități precum Andrei Șaguna, Simion Bărnuțiu, Titu Maiorescu, Ion Heliade Rădulescu și Mihai Eminescu în galeria celor care au susținut educația în limba română. Contribuția sa social- filantropică și implicarea în formarea tinerilor pentru slujirea țării îl așază în rândul acestor mari promotori ai culturii și educației românești.

Alegerea Mitropolitului Veniamin Costache în contextul elevilor militar se justifică prin activitatea acestuia ca patriot, fiind în două rânduri caimacam – locțiitor de domn. Mitropoliții aveau un rol important în conducerea țării, Veniamin Costache fiind „președinte al Divanului, de multe ori duhovnic al domnului, mitropolitul era «obrazul care poartă fruntea neamului»[8].

Pentru cine cunoaște istoria zbuciumată a țării, e fapt constatat că „în general mitropolitul era mai în serviciul țării decât domnitorul”[9]. Elevii militari îl au ca exemplu în dezvoltarea lor spirituală și patriotică, având în vedere dorința lui de a-și apăra ocrotirea, deoarece în mai multe rânduri „mitropolitul trebuia să apere interesele țării”[10]. Totodată, „o contribuție deosebită a avut marele mitropolit la întocmirea Regulamentului Organic al Moldovei”[11], dovedindu-se din nou patriotismul pe care îl transmite Veniamin Costache.

Trebuie precizat faptul că mitropolitul Veniamin Costache a manifestat o dorință activă de ajutorare al tinerilor în dezvoltarea lor spirituală: „Socotind că eu nevrednicul luând

[5] Pr. Prof. Dr. Mircea Păcurariu, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, EIBMBOR, București 2006, p. 436.
[6] Pr. Ion VICOVAN, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*…, p. 120.
[7] Pr. Prof. Dr. Ion VICOVAN, *„EDUCAȚIA ÎN GÂNDIREA MITROPOLIȚILOR MOLDOVEI*..., p. 17.
[8] Pr. Ion VICOVAN, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*..., p. 124
[9] Pr. Ion VICOVAN, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*..., p. 124
[10] Pr. Ion VICOVAN, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*..., p. 124
[11] Pr. Ion VICOVAN, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*..., p. 126

pe umere sarcina arhipăstoriei țării aceștia, de nu mă voiu sârgui de a depărta pre cuvântătoarea mea turmă de la niște prăpăsturi ca aceste, mai înfricoșat mă va mustra dreptul judecător pentru aceasta, decât pentru însuși păcatele mele. Deapururea nu am încetat și în parte și în obște a sfătui, a mustra și a dojeni din suflet jelind, neîngrijirea pentru christianiceasca creștere a tinerilor…”[12].

Așadar, la momentul începerii conducerii religioase, el conștientizează prăpastia în care tineretul ortodox român se află, însă la momentul acționării lui, activitatea a avut o amploare atât de mare, încât a reușit educarea spirituala a tinerilor prin ajutarea acestora de a înțelege învățăturile prin mod practic: „De remarcat faptul că marele mitropolit considera că în procesul de învățare nu este suficientă doar învățătura, teoria, ci și practica: «Fiește care știință sau meșteșug se câștigă prin teorie sau praxis. Și de a se face desăvârșit cinevași în vruna dintre aceste trebuie să fie și teoreticos, și practicos»”[13].

Având în vedere cadrul expus mai sus, un elev militar model se poate inspira și ghida în ascensiunea sa după modelul mitropolitului Veniamin Costache, acesta devenind valoros datorită învățăturilor sale potrivite pentru această etapă a vieții. Principiile sale axate pe educație, implicarea social-filantropică și promovarea limbii române pot servi ca piloni esențiali pentru formarea unui tânăr militar, oferindu-i nu doar cunoștințe, ci și valori fundamentale necesare în parcursul său de ascensiune. Astfel, integrarea în educație a modelului mitropolitului Veniamin Costache poate contribui la dezvoltarea unei generații de elevi militari pregătiți nu doar din punct de vedere tehnic, ci și în ceea ce privește responsabilitatea civică și spirituală.

Bibliografie:

- VICOVAN, Pr. Ion, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române,* vol. II, Ed. TRINITAS, Iași 2002
- VICOVAN, Pr. Prof. Dr. Ion, *‚Educația în gândirea mitropoliților Moldovei Iacob Putneanul, Iacob Stamati și Veaniamin Costachi*, în Revista Teologie și Viață, 5-8, 2016
- PĂCURARIU, Pr. Prof. Dr. Mircea, *Istoria Bisericii Ortodoxe Române,* Ed. Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București 2006

[12] Pr. Prof. Dr. Ion VICOVAN, *„EDUCAȚIA ÎN GÂNDIREA MITROPOLIȚILOR MOLDOVEI...”*, p 18.
[13] Pr. Prof. Dr. Ion VICOVAN, *„EDUCAȚIA ÎN GÂNDIREA MITROPOLIȚILOR MOLDOVEI...”*, p 14.

Vindecările săvârșite de Mântuitorul în zi de sâmbătă

Elev: Ochiană Dimitrie-Andrei,
Arhid. prof. dr. Hrișcă Bogdan-Mihai,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei" Suceava

1. Introducere

Tema aleasă, *Vindecările săvârșite de Mântuitorul Hristos în zi de sâmbătă,* mi s-a părut relevantă și mi-a stârnit interesul, având în vedere faptul că implica o analiză atât în plan scripturistic cât și în plan istoric, acestea fiind domeniile de cunoaștere pe care le îndrăgesc. Lecturând Sfânta Scriptură am remarcat că, nu de puține ori, vindecările săvârșite de către Mântuitorul au fost făcute sâmbăta. De ce? Iată, așadar, o întrebare de la care a pornit studiul de față.

Ziua de *Sabat* a avut din totdeauna un rol și o însemnătate aparte, atât în cultul mozaic cât și în cel creștin. Pe lângă aspectul concret și practic al zilei de odihnă, anume acela al repausului propriu-zis, Sfânta Scriptură ne învață și despre caracterul mult mai important al acesteia, adică cel al amintirii de Dumnezeu și de binefacerile făcute de El poporului omenesc. Totuși, unde își are ascunsă rădăcinile această reverență dedicată zilei a șaptea din săptămână? Prima referire biblică asupra zilei de odihnă se află tainic ascunsă în actul de creație a lumii. Vedem astfel că, după finalul zilei a șasea, Dumnezeu „S-a odihnit de toate lucrurile Sale, pe care le-a făcut." (Facerea 2, 2), sacralizând în același timp ziua a șaptea: „Și a binecuvântat Dumnezeu ziua a șaptea și a sfințit-o [...]"(Facerea 2, 3). Dar avea nevoie Cel Necuprins și Nematerialnic să se odihnească? Analizând textul original, verbul reflexiv „a se odihni" , care are la bază evreiescul „שכת", nu face o referire directă la persoana divină ci vrea să arate finalitatea actului creațional. „În primul rând aceste cuvinte arată că a pus un hotar lumii create; Dumnezeu nu merge la infinit cu creațiunea, sau cu aducerea la existență a lucrurilor care nu sunt din veci, ci au fost începute să fie făcute. [...] Desigur că această «odihnă» a lui Dumnezeu nu e o odihnă în toate privințele. Dumnezeu continuă să fie viu, iar aceasta nu înseamnă numai o lucrare în planul necreat, în relațiile iubitoare intertreimice, ci și o lucrare prin energiile Sale necreate asupra creațiunii"[1].

Noțiunea de *Sabat* este exprimată în mod concret abia pe vremea lui Moise care, scoțând pe poporul israelit de sub stăpânirea egipteană și ducându-l în Pustia Sinaică[2], le interzice să caute sau să prepare mana primită din cer în ziua a șaptea a săptămânii: „Iar Moise le-a zis: «Iată ce a zis Domnul: Mâine e odihnă, odihna cea sfântă în cinstea Domnului; ce

[1] Pr. Dumitru Stăniloae, *Sâmbăta, ziua morților - Duminica, ziua Învierii și a vieții fără de sfârșit,* în revista „Ortodoxia", nr. 2, 1981, p 130.
[2] *„Plecând apoi din Elim, a venit toată obștea fiilor lui Israel în pustia Sin, care este între Elim și Sinai" (Ieșirea 16,1).*

trebuie copt coaceți, ce trebuie fiert, fierbeți astăzi, și ce va rămâne, păstrați pe a doua zi»" (Ieșirea 16, 23). Și iarăși: „Vedeți că Domnul v-a dat ziua aceasta de odihnă și de aceea vă dă El în ziua a șasea și pâine pentru două zile; rămâneți fiecare în casele voastre și nimeni să nu iasă de la locul său în ziua a șaptea»" (Ieșirea 16, 29). Porunca Sabatului este dată de Dumnezeu clar și concis tot în vremea rătăcirii prin pustie, la momentul primirii Legii: „Adu-ți aminte de ziua odihnei, ca să o sfințești" (Ieșirea 20, 8).

Sărbătorirea acesteia consta în încheierea oricărei activități (în principal casnică, agricolă și economică), având reglementări până și pentru distanța ce putea fi parcursă[3], toate acestea cu scopul dedicării în mod complet zilei acesteia slujirii lui *Iahve*. Vechiul Testament nu restrânge utilizarea cuvântului Sabat exclusiv ultimei zile din săptămână, atribuind același termen mai multor sărbători, sensul de referință rămânând însă cel inițial.

Istoria poporului israelit ne demonstrează constanta răzvrătire, nemulțumire și împietrire de care dau aceștia dovadă, cât și nerespectarea indicațiilor din *Lege*, respectiv a cinstirii *Sâmbetei*. Drept pedeapsă, Dumnezeu îngăduie nenumărate necazuri, printre care și robia babilonică. După strămutarea din Babilon, un personaj cheie al reînvierii conștiinței poporului a fost Neemia[4]. Alternând starea de infidelitate cu cea de fanatism, evreii din generațiile următoare pornesc un lung proces de răstălmăcire a Legii, făcând din Sabat o adevărată doctrină: „Atît de mult s-au îndepărtat de sensul adevărat al legii, încît, mai bine lăsau omul să moară, decît să-i acorde sprijinul necesar în ziua sîmbetei."[5]. Aceasta era, din păcate, mentalitatea iudeilor privitor la Sâmbătă în momentul venirii lui Mesia.

2. Atitudinea Mântuitorului față de Sabat

Noul Testament, fiind desăvârșirea celui vechi, dăruiește *zilei de odihnă* o nouă dimensiune prin venirea Domnului. Mântuitorul Hristos, născut ca om „sub Lege, ca pe cei de sub Lege să-i răscumpere [...]" (Galateni 4, 4-5), recunoaște și ține ziua Sabatului, cu toate că, în calitate de desăvârșitor al Legii (Matei 5, 17), arată în nenumărate chipuri că, prin venirea Lui, Legea cea Vechea va fi desăvârșită, adeverind prin minuni că „Domn este și al sâmbetei Fiul Omului."(Matei 13, 8).

Vedem că Hristos propovăduia în zi de Sabat. „Și învăța Iisus într-una din sinagogi sâmbăta"(Luca 13, 10; Marcu 6, 2;), făcea minuni și vindecări, deci parte din activitatea Sa mesianică. Cu toate acestea, remarcăm și atitudinea fermă a Mântuitorului, Care mustră formalismul și învârtoșarea iudeilor. Aceștia, divinizând conceptul de *Sabat*, îl propovăduiau ca nucleu al Legii, scoțându-L pe Dumnezeu din el: „Că dați zeciuială din izmă, din mărar și din chimen, dar ați lăsat părțile mai grele ale Legii: judecata, mila și credința"(Matei 23, 23). Mântuitorul dorea să îi ridice pe iudei la înțelegerea adevăratei semnificații ale acestei sărbători,

[3] Aceasta era de circa 2.000 de coți (apx. 960 metri). Tocmai în acest sens Hristos face o remarcă în cadrul discursului său profetic despre Apocalipsă și dărâmarea Ierusalimului, care, conform unor tâlcuitori, are un profund caracter ironic adresat special iudeilor: *„Rugați-vă ca să nu fie fuga voastră iarna,* ***nici sâmbăta****" (Matei 24:20).*

[4] *„S-au unit cu frații și cu căpeteniile lor și au făgăduit cu blestem și jurământ și au jurat* ***să se poarte după legea lui Dumnezeu****, dată prin Moise [...]"* (*Neemia* 10, 29).

[5] Arhim. Veniamin Micle, *Duminica – Adevăratul Sabat*, în revista „Mitropolia Banatului", nr. 4-6, 1981, p 323.

însă, sufletele lor întunecate nu au făcut altceva decât să încolțească sămânța urii și a invidiei: „Pentru aceasta iudeii prigoneau pe Iisus și căutau să-L omoare, că făcea aceasta (adică dezlega) sâmbăta”(Ioan 5, 16). Ipocrizia lor merge într-atât încât, după ce săvârșesc cel mai mare păcat omorând pe Mântuitorul, se îngrijesc ca nu care cumva să rămână trupul Său pe cruce, pentru a ține astfel ziua sâmbetei aceleia: „Deci iudeii, fiindcă era vineri, ca să nu rămână trupurile sâmbăta pe cruce, căci era mare ziua sâmbetei aceleia, au rugat pe Pilat să le zdrobească fluierele picioarelor și să-i ridice” (Ioan 19, 31).

Sabatul își recapătă sensul său inițial prin venirea Domnului, dar într-un mod desăvârșit, superior, vrednic de Legământul cel Nou „Nimeni nu pune un petic de postav nou la o haină veche, căci peticul acesta, ca umplutură, trage din haină și se face o ruptură și mai rea” (Matei 9, 16). Punctul culminant în schimbarea acestei percepții constă, mai concret, în Moartea și în Învierea Domnului. Prin acestea, noțiunile de eliberare, odihnă și viață cuprind alte înțelesuri, mult mai tainice și mai adânci.

Vechiul Testament, înveșmântat în haina morții și a stricăciunii, învăța despre Sâmbăta eliberării de sub jugul egiptean, pe când acum se propovăduiește Duminica scoaterii de sub robia morții. Sabatul, timpul odihnei și al nelucrării, devine Ziua a opta, începătura veșniciei noastre. Sacrificarea iedului celui fără de meteahnă se desăvârșește în Jertfa cea Vie, în *Mielul cel nevinovat*[6], Izvorul Vieții, ce adapă întreaga lume cu Sângele Său cel Dumnezeiesc. „Ea e ziua eternă în care lucrează Hristos ridicarea și umplerea continuă a creațiunii de prezența Dumnezeirii Sale, care a copleșit desăvîrșit trupul Său cel înviat și va duce, prin învierea noastră, și trupurile noastre la această stare”[7].

3. Vindecările săvârșite de către Mântuitorul în zilele de sâmbătă

Condiția omului bolnav, regăsită de atâtea ori în cadrul Sfintelor Evanghelii, este reflecția cea mai concretă a consecințelor unei naturi umane căzute. În aceeași stare de boală îi regăsim și pe oamenii din aceste episoade biblice despre care voi vorbi în cele ce urmează.

Prima menționare despre *tămăduirea unui bolnav în zi de sâmbătă* săvârșită de Mântuitorul este vindecarea omului cu mâna uscată (Mt. 12, 9-14; Mc. 3, 1-6; Lc. 6, 6-11). Nu ne sunt menționate circumstanțele îmbolnăvirii și nici măcar perioada pentru care bolește. În schimb, prezența bolnavului în Sinagogă ne demonstrează credința lui în Dumnezeu, respectiv și speranța pe care o avea acesta în venirea lui Mesia. Mâna bolnavului, atrofiată și paralizată, este simbolul unei vieți fără roade duhovnicești, nemilostivă, însă pregătită spre tot lucrul cel rău. Astfel, cel ce are mâna dreaptă uscată (Luca 6, 6), „nu săvârșește nimic din lucrurile faptei celei bune, căci «mâna» este mădular al lucrării”[8]. Hristos, prin chemarea bolnavului să se ridice *în mijloc*, învederează *atât un mod prin care El dorea să stârnească mila fariseilor*[9], cât și

[6] *Acatistul Mântuitorului nostru Iisus Hristos,* Icosul 5.
[7] Pr. Dumitru Stăniloae, *Sâmbăta, ziua morților - Duminica, ziua Învierii și a vieții fără de sfârșit* , în revista „Ortodoxia”, nr. 2, 1981, p 131.
[8] Sf. Teofilact al Bulgariei, *Tâlcuirea Sfintei Evanghelii de la Luca*, Editura Sophia, București, 2007, p 81.
[9] „L-a pus în mijloc ca vederea lui să-i plece pe farisei spre milă; ca, înfrânți de înfățișarea bolnavului, să le scoată din suflet răutatea”; Sfântul Ioan Gură de Aur, *Omilii la Matei,* PSB 23, Traducere, introducere, indici și note de Pr. D. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 1994, p 482.

ridicarea bolnavului din starea de păcat. Și pentru a ne arăta că nu propovăduiește doar prin cuvânt ci și prin faptă, Îl vindecă pe bolnav: „Atunci i-a zis omului: întinde mâna ta. El a întins-o și s-a făcut sănătoasă ca și cealaltă" (Matei 12, 13). Astfel, Domnul ne învață că vindecarea sufletească este începutul însănătoșirii trupești, dar și că boala trupului este dată spre tămăduirea sufletului.

A doua menționare este cea a *vindecării femeii gârbove* (Lc. 13, 10-17). Menționarea prezenței unui „duh de neputință" o încadrează pe femeie nu doar în condiția omului suferind, ci și în cea a omului stăpânit și chinuit de diavolul. Sursa demonică a acestei boli este recunoscută și de către Hristos care spune că aceasta era legată de satana (v.16). Duhul neputinței, de care era cuprinsă femeia, simbolizează și lucrarea celui rău, a vrăjmașului mântuirii noastre. Acesta, cuprinzând pe omul cel căldicel[10] și nerâvnitor, îl gârbovește, nelăsându-l „să se uite în sus nicidecum" (Luca 13, 11), adică să se îndrepte și să cugete la cele Dumnezeiești. Însă, cel ce se dăruiește lui Hristos pe de-a-ntregul și îi urmează cu smerenie și credință, primește de la El putere să calce „peste toată puterea vrăjmașului" (Luca 10, 19).

A treia menționare este cea a *vindecării bolnavului de hidropică* (Lc. 14:1-6). Un amănunt important, prezentat în Evanghelie, este precizarea faptului că suferindul se dusese în fața Lui: „Iată un om bolnav de idropică era înaintea Lui."(v. 2). De aici putem extrage nevoia constantă a omului de a merge înaintea lui Dumnezeu, adică de a comunica cu el, în chip tainic, prin rugăciune. „«Bolnav de idropică» este și tot cel care prin viața cea desfătată și umedă cu sufletul, cumplit bolind, are trebuință de Hristos. Deci și se va tămădui, dacă «înaintea» lui Hristos va fi, căci acela care socotește că de-a pururea este înaintea lui Dumnezeu și este văzut de El, prea puțin va păcătui."[11].

A patra menționare este cea a *vindecării soacrei lui Petru* (Lc. 4:38-39). Cu toate că această minune este prezentă la toți cei trei evangheliști sinoptici, doar Evanghelistul Luca ne sugerează faptul că ea s-ar fi întâmplat sâmbăta. În desăvârșita Lui smerenie și dragoste, Mântuitorul nu Se rușinează să intre și să se odihnească în casa celor simpli. „Stăpânul tuturor pe la ucenici găzduia și Se hrănea, precum și acum, la Petru găzduind, o tămăduiește pe soacra lui, ca și pe tine să te învețe să nu te lepezi de primirile cele cu dragoste ale oamenilor simpli."[12].

A cincea și ultima *vindecare este cea a orbului din naștere* (In. 9). Hristos utilizează o nouă abordare în cadrul acestei vindecări, scuipând jos, făcând tină din scuipat și ungând cu tină ochii orbului (v. 6). Domnul își arată în mod tainic firea Sa cea dumnezeiască printr-o reluare a actului creațional. Marea credință a orbului este dezvăluită prin desăvârșita ascultare pe care el o oferă cuvintelor Mântuitorului, cu toate că ar fi avut atât de multe pretexte să nu o facă. Astfel, credința și smerenia au biruit rațiunea și egoismul, făcând din cel suferind adevărat model al ascultării de Dumnezeu, împlinindu-se cuvintele Domnului: „ca să se arate în el lucrările lui Dumnezeu." (v. 3).

[10] Apocalipsa 3, 16: *„Astfel, fiindcă ești **căldicel** - nici fierbinte, nici rece - am să te vărs din gura Mea."*.
[11] Sf. Teofilact al Bulgariei, Tâlcuirea Sfintei Evanghelii de la Luca, Editura Sophia, București, 2007, p 81.
[12] Sf. Teofilact al Bulgariei, *Tâlcuirea Sfintei Evanghelii de la Luca*, Editura Sophia, București, 2007, p 70.

Relația cu Dumnezeu este una personală. De aceea, în toate cazurile de vindecare pe care le-am prezentat, Hristos nu se arată distant față de cel aflat în suferință. Din contră, merge întru atât încât de identifică cu acesta: „[...] bolnav am fost și M-ați cercetat;”(Matei 25, 36). În fiecare dintre minuni Hristos săvârșește, în chip tainic, atât tămăduirea trupească cât și cea sufletească. De aceea doar Dumnezeu este adevăratul și singurul nostru doctor, El vindecând omul în deplinătatea lui dihotomică. „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău” (Ioan 5, 14).

Să ne facem și noi următori ai lui Hristos, alinând pe tot omul aflat în suferință, bucurându-ne cu cei ce se bucură și plângând cu cei ce plâng (Romani 12, 15), înțelegând că „ținta poruncii este dragostea” însă nu oricare, „ci cea din inimă curată, din cuget bun și din credință nefățarnică” (I Timotei 1, 5).

Bibliografie:

- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, editura EIBMO, București, 2019
- *Acatistul Mântuitorului nostru Iisus Hristos*
- Micle, Arhim. Veniamin, Duminica - *Adevăratul Sabat*, în revista „Mitropolia Banatului”, nr. 4-6, 1981, pp 322-326
- *Sfântul Ioan Gură de Aur, Omilii la Matei*, PSB 23, Traducere, introducere, indici și note de Pr. D. Dumitru Fecioru, Editura IBMBOR, București, 1994
- *Sf. Teofilact al Bulgariei, Tâlcuirea Sfintei Evanghelii de la Luca*, Editura Sophia, București, 2007
- Stăniloae, Pr. Dumitru, *Sâmbăta, ziua morților - Duminica, ziua Învierii și a vieții fără de sfârșit*, în revista „Ortodoxia”, nr. 2, 1981, pp 129-135

Sfinți tămăduitori în istoria Bisericii

Elev: Panțâr Ilie,
Prof. dr. Dascălu Daniel,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani

În acest secol al tehnologiei în care medicina a evoluat semnificativ din punct de vedere al remediilor se observă, cu părere de rău, că oamenii suferă de bolile sufletești mai tare ca oricând. În cartea Iov se spune despre acesta că : „Era om. Cum? Fără prihană și drept, se temea de Dumnezeu și se ferea de ce este rău. (Iov 1,1)[1]. Acesta este omul și trebuie accentuată această calitate a ființei care este supranumită coroană a creației deoarece pe cei ce nu sunt în acest chip, cu temere de Dumnezeu, chiar Sfânta Scriptură îi numește câini, vipere, șerpi și vulpi. Precum femeia canaaneancă (Matei 15, 26) sau fariseii (Matei 23, 34)[2].

Putem vedea că starea exterioară a omului este o dovadă a evlaviei care se află în inima omului. În momentul în care omul își pierde scopul, își pierde sensul vieții. Apar așa de multe cazuri de depresie sau sinucideri pentru că omul nu cunoaște înlăuntrul său pe Dumnezeu. Dacă Dumnezeu este scopul nu ar trebui să fie nimic care să te oprească să trăiești. Încercarea omului de a demonstra independența în zilele noastre devine o problemă generală. Pentru că omul nu mai vrea să fie parte din trupul lui Hristos și mădulare fiecare în parte (I Cor. 12, 27) și din această cauză fiecare vrea să fie cap, dar capul este Hristos. De aceea Dumnezeu este scos din viața omului contemporan și toate se denaturează de la sine[3].

Au fost însă în istoria Bisericii, oameni care și-au dorit să fie întru totul supuși lui Hristos, oameni care au fost mâini a lui Hristos și care au ajutat la rândul lor pe alții să devină mădulare vii a Bisericii. Ei au ajutat poporul să se tămăduiască nu numai rugându-se pentru ei ci și înmulțind talantul pe care l-au primit de la Hristos. Acești sfinți ocupă un loc de cinste în Biserica Ortodoxă Română și nu numai, anul 2024 fiind proclamat drept An omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și An comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți.

În acest sens, un exemplu în care se armonizează desăvârșit pronia divină împreună cu viețile a două mădulare vii ale Bisericii este viața sfinților Cosma și Damian din Roma (prăznuiți pe data de 1 iulie - diferiți de Cosma și Damian din Asia Mică de pe 1 noiembrie și de Sf. Cosma și Damian din data de 17 octombrie).

Crescuți de părinții lor în credința creștină, Cosma și Damian au dus vieți curate și cucernice, și așa s-au învrednicit a primi de la Dumnezeu darul vindecărilor. Cunoscând cei doi

[1] *Sf. Scriptură*, EIBMO, București, 2019
[2] Sfântul Ioan Gură de Aur, *Bogățiile Oratorice*, Editura Pelerinul Român, Oradea, 2002
[3] *Lumina Sfintelor Scripturi, Antologie tematică din opera Sfântului Ioan Gură de Aur*, Vol II, Editura Anestis, București, 2008

frați de unde vine darul, nu luau nici o plată pentru vindecările pe care le făceau; aducând pe mulți la credința întru Hristos din dragoste și recunoștința față de Stăpânul lor. Adeseori spuneau celui bolnav: „Nu cu puterea noastră te vindecăm, ci cu puterea lui Hristos, adevăratul Dumnezeu. Crezi deci în Dânsul și vei fi vindecat". Pentru că nu acceptau niciun fel de plată pentru vindecările pe care le făceau, cei doi frați au fost numiți „doctori fără de arginți".

Viața lor virtuoasă, dedicată celor din jur și marea lor influență spirituală asupra mulțimii au adus pe mulți în Biserică, atrăgând însă și atenția autorităților romane, care au trimis soldați care să-i aresteze pe cei doi frați. Aceștia au fost închiși la Roma și judecați înaintea împăratului roman Marcus Aurelius Carinus (282-284). Ei au mărturisit deschis credința în Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu, care a venit în lume pentru a salva omenirea și pentru a răscumpăra lumea de păcat și au refuzat cu hotărâre să ofere jertfe zeilor păgâni. Ei au afirmat că: „Noi nu am făcut rău nimănui, nu suntem implicați în magia sau vrăjitoria de care ne acuzați. Noi îi tratăm pe cei infirmi prin puterea Domnului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos și nu primim nicio plată pentru a acorda ajutor bolnavilor, pentru că Domnul nostru le-a poruncit ucenicilor săi: «în dar ați luat, în dar să dați» (Matei 10,8)"[4].

Totuși, împăratul Carinus a continuat cu pretențiile sale de a se aduce jertfe zeilor păgâni. După rugăciunea fraților sfinți, întărită de puterea harului, Dumnezeu l-a lovit brusc pe Carinus, orbindu-l, pentru ca și el să simtă puterea atotputernică a Domnului, care nu iartă blasfemia împotriva Duhului Sfânt (Matei 12:31). Poporul, văzând această minune, a strigat: „Mare este Dumnezeul creștin! Nu există alt Dumnezeu decât El!" Mulți dintre cei care credeau i-au rugat pe cei doi frați să-l vindece pe împărat și chiar acesta le-a cerut sfinților frați să continue convertirea la adevăratul Dumnezeu, Hristos Mântuitorul, astfel încât sfinții l-au vindecat. După aceasta, sfinții Cosma și Damian au fost eliberați în mod onorabil și, încă o dată, s-au dedicat tratării bolnavilor.

Dar, ceea ce nu a putut face ura păgânilor și asprimea autorităților romane, s-a realizat datorită invidiei, una dintre cele mai puternice pasiuni ale naturii umane păcătoase. Un medic mai vechi, cu care frații sfinți studiaseră arta medicinei, a devenit invidios pe faima acestora. Condus de nebunia invidiei și a răutății, el i-a chemat pe cei doi frați, care au fost cei mai buni studenți ai săi, propunându-le să meargă împreună pentru a strânge diverse plante medicinale. Mergând departe, în munți, el i-a ucis și le-a aruncat trupurile într-un râu. Astfel, acești frați sfinți, doctorii fără de arginți Cosma și Damian, și-au încheiat călătoria pământească ca martiri. Deși și-au dedicat viața servirii creștinești a semenilor lor și au scăpat de închisoarea și sabia romană, ei au fost uciși mișelește chiar de către profesorul lor.

Pentru zilele noastre este foarte important ca exemplele Sfinților Doctori fără de arginți să fie urmate. Într-o lume secularizată, este necesar să se ofere mărturia cea bună indiferent de mediile în care activăm. În orice lucru săvârșit pe pământ, dacă suntem creștini adevărați, trebuie să arătăm că nu am pierdut legătura cu Dumnezeu. Așa cum Sfântul Doctor Pantelimon a aflat că Hristos este singurul doctor adevărat, așa și noi trebuie să fim conștienți că numai în

[4] *Viețile Sfinților pe luna Iulie,* Editura Episcopiei Romanului, 2003

legătură cu Mântuitorul, profesia noastră, oricare ar fi ea, are un sens clar definit și numai așa știm că nu ne aflăm în rătăcire, ci în căutarea Adevărului.

Profesia medicilor contemporani trebuie făcută în folosul general al celorlalți, în spiritul iubirii creștinești, meseria nobilă de vindecare a aproapelui netrebuind să devină o afacere. Iar ca mari exemple în acest sens, pe lângă sfinții amintiți, stau și doctorii cei fără de arginți: Sfântul Pantelimon, Sfinții Chir și Ioan, Sfântul Trifon, Sfântul Iulian, Sfântul Mohie, Sfântul Talaleu, Sfântul Samson, Sfântul Ermolae, Sfinții Anechit și Fotie, Sfinții Cosma și Damian din Arabia, Sfinții Epictet și Astion și mulți alții. Ei tămăduiau neputințele pentru slava numelui Domnului lor, Care le-a dăruit puterea de a tămădui. Dar nu cu buruieni, ci cu numele Domnului izbăveau de boli, fără plată și fără să aștepte mulțumire, împlinind porunca Celui ce a zis: „în dar ați luat, în dar să dați”(Matei 10,8).

Ca niște buni creștini, ei arătau bolnavilor că uneori, boala este pedeapsă de la Dumnezeu pentru păcatele săvârșite. Mulți dintre cei tămăduiți primeau sfânta învățătură a Mântuitorului Hristos, Doctorul sufletelor și al trupurilor noastre.

Boala și suferințele care o însoțesc adeseori fac parte din multele necazuri prin care omul trebuie să treacă pentru a intra în împărăția lui Dumnezeu (Fapte 14, 22) ele constituie în parte crucea pe care el trebuie s-o ia și s-o ducă pentru a fi vrednic de Hristos, pentru a-L urma în calea mântuirii pe care El ne-a deschis-o (cf. Mt 10,38; 16,24).

Mântuitorul Hristos, Care a venit printre oameni pentru a vindeca bolile sufletești, n-a ezitat niciodată să-i ușureze de bolile și neputințele lor trupești pe cei ce-L rugau și a dat pildă în ce privește atitudinea pe care se cuvine s-o adoptăm față de aceștia[5].

Sfinții doctori fără de arginți nu au făcut altceva decât să continue această frumoasă și nobilă lucrare, oferind totodată un model cu adevărat demn de urmat.

Bibliografie:

- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă, București, 2019
- Larchet, Jean-Claude, *Teologia Bolii*, Editura Oastea Domnului, Sibiu,1997
- *Lumina Sfintelor Scripturi, Antologie tematică din opera Sfântului Ioan Gură de Aur*, Vol II, Editura Anestis, 2008
- *Sfântul Ioan Gură de Aur, Bogățiile Oratorice*, Editura Pelerinul Român, Oradea,2002
- *Viețile Sfinților* pe luna Iulie, Editura Episcopiei Romanului, 2003

[5] Jean-Claude Larchet, *Teologia Bolii,* Editura Oastea Domnului, Sibiu, 1997, p. 82

Sfinții tămăduitori în istoria Bisericii

Elev: Popovici Timotei,
Prof. dr. Alexa Ana-Maria,
Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” Timișoara, Timiș

Biserica ortodoxă ne învață că în creștinism au fost mai multe tipuri de Sfinți: Sfinții apostoli, Sfinții prooroci, Sfinți ierarhi, Sfinții preoți, Sfinți doctori fără de arginți. Dintre care sfinții doctori fără de arginți îi ajută foarte mult pe oameni deoarece în acele perioade mortalitatea e foarte mare și erau foarte puține leacuri.

Un loc aparte in sufletul poporului au avut parte sfinții doctori fără de arginți, oamenii fiind bolnavi dintotdeauna. De când a căzut strămoșul nostru Adam din rai, de atunci omul a avut nevoie de un doctor, un doctor care putea vindeca și bolile trupești și bolile sufletești, știau că Dumnezeu este Doctorul Suprem, dar aceasta știau ca Dumnezeu le va trimite câte un tămăduitor în situațiile cele mai grele.

Boala este privită în ortodoxie ca un examen, care Domnul Hristos ne dă nouă ca să ne putem curăța sufletul sau ca să ne cultivăm virtuțile. Aceste examene sau boli pot fi de 2 feluri: boli sufletești sau boli trupești. Rolul doctorilor este acela de a te ajuta cu bolile trupești, dar uneori Doctorul Suprem mai trimite și un doctor care să te poată ajuta și pe baza sufletească. Omul când este în suferință este foarte vulnerabil, pe lângă tratamentul medical pentru corp el are nevoie și de o vorbă bună și de un gând mângâietor. Și mai presus de toate acestea el are nevoie și de o rugăciune. Iată de ce erau așa de iubiți medicii creștini din popor.

De ce erau numiți în popor medici fără de arginți?

Pentru că așa cum spune numele ei nu luau plată pentru serviciile pe care ei le ofereau. Darul vindecărilor primit de la Doctorul Suprem era dat gratuit bolnavilor.

S-a dovedit științific că dacă bolnavul este optimist, are credință, procesul de vindecare poate să fie unul foarte rapid. Iată din această cauză acești doctori erau foarte iubiți de oameni.

Biserica ortodoxă amintește de mai mulți doctori fără de arginți: Cosma și Damian, Chiril și Ioan, Pantelimon si Ermolae, Samson și Diomid, Mochie și Anichit, Talaleu și Trifon.

Unul dintre doctorii fără de arginți care este mai de demult amintit este Sfântul Luca unul dintre cei patru Evangheliști. De-a lungul vremii au fost foarte mulți sfinții doctori fără de arginți doar că unii au fost scriși în sinaxar și alții nu. În fiecare generație, în fiecare țară din lumea aceasta care au fost luminați de Doctorul Suprem și înzestrat cu darul de a face bine altor oameni, un dar care este foarte prețuit de Domnul nostru Hristos, de Dumnezeul nostru.

Unul dintre cei mai noi doctori fără de arginți ar fi Sfântul Luca al Crimeiei. Acesta fiind unul dintre sfinții contemporani cu noi care a fost canonizat de Sfântul Sinod. Valentin Voino-Iasenetki de origine rusească, se spune că a fost fondatorul chirurgiei septice. După ce rămâne văduv cu patru copii el își dedica viața întru totul slujirii bolnavilor. Acesta mai târziu chemat și îndrumat de episcopul locului și se hirotonește ca și preot în anul 1921. În scurt timp după aceasta primește numele monahal de Luca. Și ajunge episcop al regiunii Taskent.

În scurt timp după hirotonia întru arhiereu acesta este luat și pus în închisoare. După mai mulți ani de exil, la terminarea perioadei de detenție datorită meritelor sale deosebite în studiul medicinei acesta primește Premiul Stalin. Sfântul Luca este numit arhiepiscop de Simferopol și Crimeea. Acesta se va osteni neîncetat să reînvie credința și viața duhovnicească. Predicile lui erau ascultate, pe lângă credincioșii de rând, de studenți intelectuali și chiar de oamenii de altă credință. Sfântul Luca al Crimeei va adormi în Domnul în data de 11 iunie 1961. Doctorul trupurilor și al sufletelor va fi canonizat în anul 1966, în ziua de 18 martie. Sfintele moaște fiind așezate în catedrala sfânta Treime, in localitatea Simferopol, în Ucraina. Acestea săvârșesc nenumărate minuni în trupul și sufletul celor bolnavi.

Viețile Sfinților doctori fără de arginți sunt cel mai concret exemplu de teologie practică deoarece ei au îmbinat slujirea lui Dumnezeu cu slujirea aproapelui privind și tratând omul alcătuit din trup și suflet si oferindu-i tratament atât pentru vindecarea trupului cât și a sufletului.

Biserica - spital duhovnicesc

Elev: Rădulescu Mihai Denis,
Prof. dr. Ionescu Marian,
Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Apostol Andrei” Galați

Pentru Biserica Ortodoxă, trupul uman este o creație pe care Dumnezeu a făcut-o, precum spunea părintele Stăniloae, „din cea mai fină țărână". Trupul uman nu a fost niciodată neglijat sau considerat drept un element inferior al naturii umane în Ortodoxie. De el omul trebuie să aibă grijă, să îl păstreze sănătos, integru și ori de câte ori acesta cade într-o suferință să îi aline durerea prin rugăciune, dar și pe calea medicinii[1].

Contribuția creștină în medicină s-a manifestat pe mai multe paliere:

1. atitudinea față de boală și bolnav,
2. crearea și dezvoltarea spitalelor,
3. implicare comunitară.

„De unde este boala ? De unde sunt vătămările trupești?
Domnul a zidit trupul, nu boala; sufletul, nu păcatul”
Sfântul Vasile cel Mare

Potrivit învățăturii Sfintelor Evanghelii și a Sfinților Părinți, boala este fie urmarea păcatului, fie o încercare permisă de Dumnezeu prin care dorește să ne întărească în virtute și să ne apropie mai mult de El.

Iată că o anumită suferință a omului poate fi ea însăși o măsură profilactică permisă de Dumnezeu pentru prevenirea altor suferințe mai mari și mai grave, sufletești sau trupești. În acest sens, Sfântul Tihon, episcop din secolul al XVIII al Zadonskului afirma: „Sănătatea trupului îi deschide omului ușa spre multe capricii și păcate, iar neputința trupului o închide”.[2]

„Boala este trimisă uneori spre curățirea de păcate,
alteori pentru a smeri mândria". (Sfântul Ioan Scărarul)

Boala poate fi îngăduită uneori și ca un rău preventiv, spre a nu aluneca în păcate mai mari. Acest lucru, lesne îl observăm și din epistola a doua către corinteni a Sf. Ap. Pavel: „Și pentru ca să nu mă trufesc cu măreția descoperirilor, datu-mi-s-a mie un ghimpe în trup, un înger al satanei, să mă bată peste obraz, ca să nu mă trufesc.” (II Cor. 12, 7-9).

[1] Dacă în Sparta antică, copiii cu deficiențe vizibile la naștere erau selectați și aruncați în prăpastie de pe muntele Taiget, creștinismul acționează invers, împlinind porunca iubirii lasată de Mântuitorul Iisus Hristos, atrăgându-i pe copii, săraci, văduve, bătrâni în centrul său de activitate.

[2] https://episcopia-italiei.it/index.php/ro/opinii-ortodoxe/1274-aspecte-privind-boala-i-slujirea-pastoral-a bolnavilor

Nevoințele celor aflați pe patul de suferință, care își asumă această cruce, sunt comparate cu nevoințele mucenicilor și ale marilor pustnici, iar grija arătată față de cei bolnavi este o jertfă bineplăcută lui Dumnezeu[3].

Îngrijirea celor bolnavi reprezintă nu numai o datorie morală a creștinului ca manifestare a dragostei față de aproapele, așa cum ne învață Mântuitorul Iisus Hristos în Pilda samarineanului milostiv, ci și o componentă a misiunii sociale a Bisericii.[4]

Creștinii din epoca primară a Bisericii au considerat ajutorarea săracilor, a orfanilor, văduvelor și bolnavilor, ca fiind cea dintâi datorie a lor, fiindcă această formă de filantropie a fost practicată la modul absolut, de Mântuitorul, iar ei, în calitate de urmași ai Săi, se simțeau datori să urmeze exemplul Învățătorului lor.

Astfel, de-a-lungul timpului, preocupările pentru înțelegerea cauzelor suferințelor și a bolilor, pentru tratarea cu respect a celor atinși de acestea, au îmbrăcat forme diverse, care au început cu crearea de spații sociale speciale puse în slujba bolnavilor. Prima care a făcut pasul în acest demers a fost Biserica.

De ce?

Pentru că Biserica și spitalul sunt două spații complementare sănătății ființei umane. Pe lângă Biserică, doar spitalul este spațiul cel mai propice de a percepe iubirea lui Dumnezeu, din perspectiva comuniunii. Aceasta și-a îndreptat atenția, încă din primele momente, asupra tuturor celor care aveau nevoie. Încet, dar sigur, au apărut numeroase instituții de binefacere, de vindecare, toate în folosul aproapelui și pentru câștig material. Dintre acestea amintim: vrefotrofiile sau căminul de zi pentru copii, orfanotrofiile sau reședințele orfanilor, gherontocomiile sau azilele de bătrâni, ptohiile sau azilele pentru săraci și Nosocomiile sau spitalele.[5] Legat de cele din urmă, în Imperiul Bizantin, instituțiile publice care au oferit ingrijire medicala celor bolnavi, ci si cele care au condus la crearea mediilor spitalicești din cursul Evului Mediu mai întâlnim și denumirea de „xenones”[6].

Aceste xenones au evoluat în timp, ajungând la situația în care și-au permis, prin finanțarea pe scara largă oferită de Biserică, să angajeze și să susțină mai mulți medici al căror rol era acela de a oferi anumite tratamente gratuite celor care aveau nevoie de ele, dar nu își permiteau să le plătească.[7]

Așadar, Biserica a stat la baza înființării și organizării primelor spitale – spitalele fiind punctul culminant al activității filantropice. Una dintre cele mai vechi forme de asistență creștină „spitalicească”, organizată din secolele al II-lea până în al V-lea, în jurul centrelor ecleziastice active, a fost diaconia. Diaconul, colaborând cu preotul și episcopul, avea datoria să ajute frații nevoiași și să le acorde asistență medicală în numele comunității creștine.[8]

[3] https://basilica.ro/ingrijirea-bolnavilor-o-datorie-spirituala-si-o-necesitate-sociala/
[4] Ibidem.
[5] Pr. dr. Ioan Ciprian Cândea, *Misiune și slujire în Instituțiile social-medicale,* Studii și articole, p. 67
[6] „*Ziarul Lumina*" din data de 15 noiembrie 2012
[7] Ibidem.
[8] Dr. Vasile Artărăstoae, *Medicină și creștinism*! la https://www.infobrasov.net/medicina-si-crestinism-spitalele-au-aparut-prima-oara-in-manastiri-sunt-in-proiect-si-alte-spitale-unul-dintre-ele-chiar-langa-catedrala-mantuirii-neamului-2/

Slujitorii bisericești, preoții și călugării erau singurii cărturari ce aveau preocupări și în domeniul medical. Însă cu timpul situația s-a schimbat. Modul în care călugării își îngrijeau proprii bolnavi a devenit un model pentru laici.

Deși majoritatea spitalelor funcționau în cadrul mănăstirilor, îngrijirea bolnavilor nu a fost lăsată niciodată exclusiv în mâna călugărilor fără ca aceștia să aibă o minimă pregătire medicală. A chemat și medici în ajutor. Ea a permis medicilor sa ii îngrijească pe cei bolnavi, nu pentru că și-ar fi pierdut credința în puterea rugăciunii sau în mila lui Dumnezeu și a sfinților, ci pentru că a considerat că medicina nu este un lucru contrar credinței, ci un element prin care Dumnezeu Însuși lucrează pentru a oferi alinare.

În primele secole creștine, majoritatea ierarhilor Bisericii au considerat medicina drept cale a împlinirii faptelor milei trupești și sufletești, calea cea mai directă a punerii în faptă a poruncii iubirii.

„Dacă toți și-ar împărți deopotrivă averile și le-ar da săracilor,
atunci fiecare ar putea primi puțin pentru îndestularea nevoilor lor. ...
Prin urmare, cu cât îți înmulțești avuția,
cu atât îți împuținezi dragostea de aproapele”
Sfântul Vasile cel Mare

Cel mai vechi și mai cunoscut spital a fost Vasiliada, fondat de S***fântul Vasile cel Mare*** (episcop al Cezareii) în anul 369 d.Hr.(sau după alți autori în 372 d.Hr.). Acesta a fost primul spital de mari dimensiuni (300 de paturi) pentru bolnavi gravi și cu dizabilități. Iar aici erau îngrijiți chiar și bolnavii de ciumă. Existau clădiri pentru unitățile de izolare, pentru tratarea persoanelor sărace sau în vârstă, pentru călătorii bolnavi și o casă de lepră. A fost primul dintre multele spitale construite de Biserica Creștină. Spitalele după modelul Basileias s-au răspândit rapid în Est și ceva mai târziu în Occident.[9]

,,Așezămintele sale, concepute ca un fel de cetate în marginea orașului, urmau să adune într-un loc pe toți acești dezmoșteniți ai sorții și să le asigure o viață cât de cât acceptabilă. Firește că nu se gândea să-i țină ca pe niște pensionari inactivi, ci imagină ateliere și alte forme de muncă în comun, pentru cei valizi. Mai mult, se gândise să înființeze și școli pentru cei apți în această direcție. Bolnavilor le asigura medici și medicamente, precum și personal de îngrijire.”[10]

Pilda Sfântului Vasile a constituit îndemn și pentru alți ierarhi, preoți și creștini de rând.

„Privește câți oameni bolnavi sunt împrejurul nostru;
ei bine, aceasta e de ajuns pentru a ne mișca sufletele.”
Sf. Ioan Gură de Aur

Pentru **Sfântul Ioan Gură de Aur** comunitatea model, spre care a tins în activitatea sa de păstor fie la Antiohia, fie la Constantinopol, a rămas cea din Biserica primară, descrisă de

[9] Ibidem.
[10] Mitropolit Antonie Plămădeală, „*Idei sociale în opera Sfântului Vasile cel Mare*”, în Sfântul Vasile cel Mare-Închinare la 1600 de ani de la săvârșirea sa, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 1980, p. 308-309.

cartea Faptele Apostolilor. De aceea, el dă mereu ca exemplu pe cei dintâi creștini, care au depus la picioarele apostolilor tot ce aveau, urmând să primească fiecare după nevoie. El spune că dacă bogații și-ar vinde bunurile lor, nu ei ar deveni săraci, ci săracii ar deveni bogați.

Ca episcop la Constantinopol în anul 397, a cerut conturile de cheltuieli ale reședinței episcopale pe care le-a analizat și le-a tăiat pe cele nefolositoare, atribuind surplusul în ajutorul săracilor și în spitalul pe care l-a organizat după exemplul Sfântului Vasile cel Mare.

Sfântul Efrem de Edessa, a clădit în 375 d.Hr. un spital cu capacitate de 300 de paturi pentru bolnavii de ciumă.

În anii 530, **Codul Justinian** stabilește că spitalul devine o instituție: există prevederi pentru o administrație, precum și legi care reglementează funcționarea acestuia. ***Spitalele*** sunt considerate drept persoane juridice reale plasate sub supravegherea administrativă și religioasă a episcopului.[11]

Sfântul Ioan cel Milostiv a ridicat în anul 610 d.Hr. mai multe spitale în Alexandria.

Primul spital din Occident a fost înființat la Roma. **Sfânta Fabiola** (o matroană romană creștină care și-a dedicat viața operelor filantropice) a fost cea care a înființat primul spital din Imperiul Roman de Vest (în jurul anului 400 d.H).

În Evul mediu timpuriu (476 d.H-1000 d.H), conducătorii influențați de principiile creștine au încurajat construirea spitalelor. Carol cel Mare (748 d.Hr. – 814 d.Hr.) a hotărât ca fiecare catedrală să aibă atașată o școală și un spital.

Iubirea față de bolnavi și asistența religioasă în mănăstiri dar mai ales în toate spitalele a rămas o datorie permanentă a Bisericii creștinii. Așa cum în biserici Dumnezeu lucrează prin slujitorii Săi, în spital, El lucrează prin medici la vindecarea celor aflați în suferință.

„Când treci pe lângă un spital, să îți faci cruce de trei ori.
O dată pentru bolnavii care zac în spital.
O dată pentru însoțitorii lor, cei dragi care sunt cu ei în spital.
Și o dată pentru tine, că ești sănătos și nu zaci în spital.”
Sfântul Paisie Aghioritul

[11] Dr. Vasile Astărăstoae, *Medicină și creștinism*! la https://www.infobrasov.net/medicina-si-crestinism-spitalele-au-aparut-prima-oara-in-manastiri-sunt-in-proiect-si-alte-spitale-unul-dintre-ele-chiar-langa-catedrala-mantuirii-neamului-2/

Părintele Paisie Olaru - model de trăire duhovnicească

Elev: Simean Emanuel-Petrișor,
Prof. Terciu Andreea-Mădălina,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

„Doamne, dacă mai am zile de trăit și îmi sunt spre mântuire, lasă-mă să trăiesc; iar dacă nu, ia-mă la Tine!". Aceste cuvinte le auziseră mama părintelui Paisie, de la un călugăr încercând să îl convingă prin acestea pe fiul ei să nu se retragă în mănăstire.

Părintele Paisie Olaru s-a născut la 20 iunie 1897 în satul Stroiești, comuna Lunca, județul Botoșani, fiind cel mai mic copil al familiei Ioan și Ecaterina Olaru și singurul care a primit îngerescul chip al călugăriei. Numindu-se Petru Olaru, se închinoviază în anul 1921 la Schitul Cozancea. Pe atunci, stareț al schitului fiind ieromonahul Vladimir Bodescu, ucenic al părintelui Calinic Șușu. A fost destul de mult încercat de către stareț, dar gândul întoarcerii în lume și celelalte ispite ale începătorului în viața călugărească s-au stins încet-încet, prin deasa spovedanie. La numai un an de la intrarea în mănăstire, fiind foarte bolnav, fratele Petru a fost tuns în monahism, primind numele de Paisie.

De mic având dor de viață pusnicească, dorința de a fi mereu cu Hristos a crescut și mai mult odată cu vizita sa la mănăstirile din munții Neamțului, între care și Sihla. Cuprins de acest dor, prin anul 1930 a venit la Sihăstria, cerând să fie primit în obștea mănăstirii sau să se retragă la Schitul Sihla. Neavând însă binecuvântarea egumenului său de la Cozancea, starețul Sihăstriei, Protosinghelul Ioanichie Moroi, nu îl primește.

În anul 1943 Părintele Paisie a fost hirotonit diacon, iar în 1947 preot și duhovnic de către episcopul Valerie Moglan, primind de la început ascultarea de a spovedi atât călugării, cât și credincioșii care veneau la mănăstire.

În toamna anului 1949, treizeci de călugări din obștea Sihăstriei, în frunte cu starețul lor, Părintele Cleopa, sunt trimiși la Mănăstirea Slatina cu misiunea de a reorganiza și revigora mănăstirea. Ca duhovnic, Părintele Paisie îl urmează pe Părintele Cleopa la Mănăstirea Slatina, întărind foarte mult obștea și povățuind credincioșii care începuseră să vină în număr mare. În primăvara anului 1953, Părintele Paisie Olaru se întoarce la Sihăstria. Persecuția împotriva monahismului din anii 1959-1964 lasă Mănăstirea Sihăstria fără stareț, pe atunci Protosinghelul Ioil Gheorghiu, fără Părintele Cleopa, care se retrage pentru a treia oara în munți, și fără mulți călugări îmbunătățiți. Slujbele bisericești se desfășurau cu anevoie, din lipsă de slujitori, și toata greutatea apăsa acum pe umerii bătrânului duhovnic Paisie, care spovedea ziua și noaptea

călugări și mireni, mângâia, îmbărbăta, dădea speranță tuturor, rugându-se lui Dumnezeu cu credință.

După 1964 situația mănăstirii s-a îmbunătățit foarte mult, Părintele Cleopa, întors din munți, s-a alăturat Părintelui Paisie și liniștea duhovnicească s-a pogorât din nou asupra Sihăstriei. Între anii 1972-1985 Părintele Paisie a fost rânduit să întărească viața duhovnicească la Schitul Sihla. De mult voia părintele să se liniștească în locurile unde a sihăstrit Cuvioasa Teodora și alte sute și mii de sihaștri. În acest loc de pocăință și de întâlnire cu Dumnezeu, Părintele Paisie Olaru și-a înmulțit nevoințele. Toți ucenicii săi de atunci vorbesc despre rugăciunea sa neîncetată, la care se adăugau privegherea necontenită, postul și înfrânarea sa dintotdeauna, toate acestea împletite cu dragostea, smerenia și blândețea sa desăvârșită.

Vestea sfințeniei vieții părintelui și ajutorul primit de credincioși în urma rugăciunilor sale ajunsese până departe și era căutat de mulțime de oameni. Cei care îl căutau – călugări, maici, oameni de diverse categorii, dar și clerici și ierarhi – veneau pentru rugăciuni, spovedanie, binecuvântări, atrași de darul său. Cei care veneau o dată, nu se mai puteau dezlipi de bătrân și aduceau și pe alții, căci blândețea, smerenia și dragostea sa mișcau inimile tuturor, iar harul Duhului Sfânt, care se sălășluise într-însul, mângâia sufletele credincioșilor; de asemenea, nu de puține ori, cei bolnavi se întorceau sănătoși. Iubea mult pe fiii săi duhovnicești, pe care îi primea la spovedanie la orice oră din zi și din noapte, și purta mare grijă de mântuirea lor. Ucenicii săi simțeau această dragoste a părintelui și îi purtau și ei, după Dumnezeu, o mare dragoste. Fiii săi duhovnicești de la Sihăstria nu îl părăsiseră, ci veneau la sfinția sa o data pe săptămână, vineri, pentru mărturisire. Părintele Paisie Olaru niciodată nu stătea fără lucru: se ruga, spovedea, mângâia, îmbărbăta sau lucra în grădină sau îngrijea vreo fântână, sau căuta izvoare cu apă bună de băut, lângă care punea câte o cruce și o cană, ca trecătorii să poată bea apă.

Anii de nevoință aspră, curăția sa, rabdarea, smerenia și alte virtuți însușite au făcut din părintele Paisie un duhvnic iscusit, plin de darul discernământului. Cunoscând aceste calități ale părintelui i-au călcat pragul oameni de stat și oameni simpli, patriarhi și monahi smeriți, preoți și dascăli, credincioși simpli și personalități cu o vastă cultură. Tuturor le-a dat răspunsul potrivit; unora chiar înainte de a lansa întrebarea. Fiecăruia îi hărăzea un colțișor de rai și adăpostirea sub omoforul Maicii Domnului: „Să ajungem până la ușa Raiului, iar dacă am ajuns la ușă, să ne ținem tare de clanță și să strigăm: «Ușa milostivirii deschide-o nouă binecuvântată Născătoare de Dumnezeu, ca să nu pierim cei ce nădăjduim întru tine…”. Înțelept și fără răutate, părintele Paisie îi ajuta pe mulți să-și schimbe viața. Toți simțeau în prezența lui iubirea părintelui față de fiii săi. Prezența lui în mănăstire îi motiva și îi liniștea pe toți. Se simțeau precum pruncii în prezența proniatoare a părinților. La despărțire, Părintele Paisie Olaru adresa obișnuitul său salut: „Să ne întâlnim la ușa raiului!” Unii dintre ucenici îl întrebau: „Noi vrem să ne întâlnim cu toții în rai. De ce doriți să ne întâlnim la ușa raiului?” Iar bătrânul răspundea

cu nădejde și blândețe: „Să ne vedem noi scăpați de viclenii diavoli și ajunși la ușa raiului, că aici strigăm la Maica Domnului, cerem ajutorul sfinților, plângem la ușa milostivirii Mântuitorului și nu ne lasă El afară. Până aici este greu!”

Părintele Cleopa Ilie (1912-1998), prieten de duh spunea despre ieroschimonahul Paisie: „Așa era părintele Paisie: smerit, tăcut, blând, înțelept la cuvânt, foarte milostiv și iubitor de aproapele. Întotdeauna căuta pacea cu toți și iubea liniștea. Nu-i plăcea să trăiască între mulți și își ascundea viața și nevoința. Nimeni nu știa cum se roagă în chilie, ce lucrare are mintea și inima lui, cât stă la masă și cât se odihnește. Plângea cu cel care plânge și se bucura cu cel ce se bucură. Nu ținea la haine bune, la bani, la nimic și fugea de cinste, de laudă, de multă vorbire, de clevetire și de oameni mari”.

Din anul 1986, luna septembrie, părintele Paisie primește o cruce grea suferinței, fiind imbolizat la pat. În această lungă perioadă de suferință, bătrânul spovedea numai părinții bătrâni din mănăstire, pe care îi avea de mulți ani la scaunul de spovedanie. Obișnuia însă să mai primească pe unii dintre cei mai aleși călugări, duhovnici, stareți, ierarhi și chiar mireni, care doreau stăruitor să-l vadă, să primească un sfat sau o binecuvântare. Memoria, graiul și mai ales starea interioară a părintelui erau foarte bune.

Părintele Paisie Olaru s-a mutat la Domnul în zorii zilei de 18 octombrie 1990, în vârstă de aproape 94 de ani. Un dor tainic de veșnicie cuprinsese pe toți, căci Părintele Paisie, care ne vorbise o viață întreagă despre Rai, despre bucuria unirii cu Hristos, mergea la cer, ca prin rugăciunile lui să ni se deschidă și nouă porțile cele încuiate ale mult doritului Rai.

Învățături și povestiri ale părintelui Paisie Olaru:

1. Iar despre ascultarea de duhovnic, a spus:

– Duhovnicia este cea mai grea ascultare din viața de mănăstire. De duhovnic depinde mântuirea sau osânda fiecărui suflet care îi este încredințat. De el depinde călugăria fraților de mănăstire. Cu dezlegarea lui se împărtășesc și călugării și mirenii și tot cu dezlegarea și pe garanția lui se hirotonesc candidații la preoție. Mare răspundere are un duhovnic și de aceea el se mântuiește mult mai greu decât un călugăr sau un mirean.

Ca duhovnic al Mănăstirii Sihăstria am avut multe bucurii duhovnicești, dar și ispite și uneori dezamăgiri. Am avut la spovedanie majoritatea părinților și fraților din obște. Cei mai mulți și mai râvnitori m-au ascultat, au ținut cont de binecuvântare, s-au spovedit sincer și și-au predat sufletul în mâna starețului și a duhovnicului. Aceștia m-au bucurat cel mai mult. Iar eu i-am primit ca pe copiii mei sufletești, i-am mângâiat, i-am împăcat când erau în ispită și i-am învățat să iubească cel mai mult ascultarea, slujba bisericii, tăcerea, smerenia și rugăciunea la chilii. Unii dintre frați însă veneau rar la spovedanie, iertau mai greu pe ceilalți, cârteau în ascultare și erau uneori nemulțumiți. Cu aceștia aveam mai mult de lucru. Îmi trebuia mai multă răbdare și meșteșug ca să-i câștig duhovnicește. Uneori mă duceam eu pe la chiliile lor. Alteori

le dădeam canon mai ușor, îi încurajam mai mult și mă rugam pentru ei. Pe unii din ei i-am folosit, iar pe alții măcar i-am menținut să nu cadă mai rău și să rămână în mănăstire. Cât am reușit, pe câți am dobândit sau pe câți i-am pierdut, știe numai singur Dumnezeu. Un lucru doar știu: că pentru toți pe care i-am avut la mărturisire și i-am povățuit, voi da socoteală în fața judecății lui Hristos.

2. Iarăși a zis:

– Dacă cineva se abate de la datoria lui și nu ascultă de sfatul duhovnicului, el singur va răspunde înaintea lui Dumnezeu. Duhovnicul însă este dator să se roage lui Dumnezeu pentru întoarcerea lui și să-l ierte.

3. Apoi a adăugat:

– „Peștele de la cap se strică!" spun bătrânii, că cea mai mare vină o poartă păstorii de suflete. Dacă am fi noi mai buni, s-ar schimba și creștinii.

4. Aceiași l-au întrebat și despre cugetarea morții și judecata de apoi.

– Vai de acel om care va cădea în mâinile Dumnezeului celui viu! De la o închisoare te mai scoate un avocat. Dar când se va umple cupa mâniei lui Dumnezeu, unde ne vom ascunde de la fața Lui? Să ne aducem mereu aminte de păcatele noastre și de ceasul judecății viitoare și în veac nu vom mai greși.

5. O femeie bolnavă s-a mărturisit la bătrânul și a cerut canon. Iar el i-a răspuns:

– Canonul bolnavului este patul. Patul suferinței! Să rabzi boala cu mulțumire și te mântuiești. Cât mai poți, zi „Tatăl nostru", rugăciunea „Doamne Iisuse", „Sfinte Dumnezeule", „Crezul", „Doamne, ajută-mi" și, dacă nu cârtești în boală și te spovedești regulat, dobândești viața veșnică înaintea multora.

6. Câțiva credincioși i-au cerut cuvânt de folos duhovnicesc. Iar Părintele Paisie, arătând pajiștea plină de flori și mireasmă, le-a spus:

– Să vă faceți niște albinuțe harnice, care adună nectar și miere din florile cele mai curate și binemirositoare, iar nu niște gărgăuni și bondari, care adună hrană din bălegar și din toate buruienile. Râvniți la faptele bune cele mai de preț și mai ușor de dobândit, precum dragostea, rugăciunea, mila și smerenia. Din acestea să vă hrăniți și am nădejde că, lucrându-le pe acestea, vom vedea pe Hristos, Mântuitorul lumii!

7. Iar despre sfânta rugăciune spunea iarăși Părintele Paisie:

– Primul folos al rugăciunii este pacea sufletului și mulțumirea duhovnicească. Oriunde ești, ești liniștit; orice faci, ești mulțumit, știind că toate sunt rânduite de la Domnul. Când este cineva în pace, vorbește blând, înțelept și liniștit, iar când nu are pace în suflet, este tulburat, cu chipul agitat și vorbește fără cugetare și cu păcat. Mare dar este pacea și mulțumirea sufletească! Să le cerem permanent de la Dumnezeu în rugăciunile noastre.

Din aceste scurte întâlniri cu Părintele Paisie Olaru multe suflete s-au liniștit, multe întrebări fără răspuns au fost dezlegate, mulți călugări și credincioși s-au luminat văzând

blândețea, liniștea, smerenia și înțelepciunea părintelui, căci îndelunga lui răbdare, tăcerea, rugăciunea de taină și lacrimile ajungeau până la inimile oamenilor.

La urmă a spus Părintele Paisie ucenicului său apropiat:

– Părinte Ioanichie, este timpul să pui în practică ceea ce ai scris și ai învățat pe alții; că nu cel ce învață este mare la Dumnezeu, ci cel ce va face și va învăța, acela mare se va chema întru împărăția lui Dumnezeu! Amin.

Webografie:

- arhiepiscopiasucevei.ro
- sihastria.mmb.ro
- doxologia.ro

Sfântul Vasile cel Mare - model pentru tinerii de astăzi

Elev: Ștefan Claudiu Alexandru,
Prof. Sarafim Răzvan Gabriel,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

„Învățătura faptelor este cu mult mai vrednică de crezare decât învățătura cuvintelor. Omul faptelor chiar când tace, chiar când nu e văzut, poate să instruiască pe unii din privire, pe alții din auz și are mare trecere în fața lui Dumnezeu pe care-L slăvește nu numai prin el însuși ci și prin cei ce privesc la el"[1], spunea oarecând Sfântul Vasile cel Mare auditoriului său, în Omiliile la Hexaimeron iar cuvintele sale rămân la fel de actuale și astăzi, la aproape 1700 de ani de când au fost rostite. Și nu întâmplător au fost așezate în fruntea acestei lucrări intitulate sugestiv: „Sfântul Vasile cel Mare-model pentru tinerii de astăzi". Legătura între titlu și motto e simplă: pentru a fi un model pentru un tânăr (și nu numai) este nevoie să existe o concordanță între cuvintele tale și faptele tale, iar Sfântul Vasile este un exemplu excelent în acest sens. Or, lucrarea de față, întocmită sub atenta coordonare a domnului profesor Sarafim Răzvan Gabriel, tocmai acest lucru își dorește: să sublinieze concordanța între viața și cuvintele Sfântului Vasile cel Mare, concordanță ce ni-l înfățișează ca pe un exemplu la fel de actual pentru tinerii de astăzi.

Însuși Sfântul Vasile ne precizează ce îl legitimează pe el pentru a sfătui pe tineri: „Vârsta pe care o am, multele încercări prin care am trecut și participarea din destul și la bucuriile și la neplăcerile vieții, dascăli în multe privințe, ***m-au făcut să am experiența lucrurilor omenești, așa că sunt în stare să arăt și celor care acum își încep viața care-i cea mai bună cale"***[2]. Iar aceste cuvinte, deloc exagerate, sunt confirmate de seriozitatea cu care Sfântul și-a urmat în tinerețe studiile în Cezareea, Constantinopol și mai ales Atena, îndemnându-ne peste veacuri și pe noi să urmăm cu seriozitate calea educației. Putem desprinde chipul studentului Vasile dintr-o scrisoare pe care i-o adresează mai târziu, un vestit orator al vremii, Libaniu (care i-a fost profesor și Sfântului Vasile și Sfântului Ioan Gură de Aur): „...Eu...chiar mai demult, **de când erai tânăr, te cinsteam în chip deosebit, pentru că te vedeam luându-te la întrecere în cumpătare cu bătrânii** (și aceasta chiar în orașul ispitelor, cel plin de plăceri, Constantinopol), având deja un mare bagaj de cunoștințe... .După ce te-ai stabilit în patrie (în Cezareea) m-am întrebat ‹‹Ce face acum Vasile al meu și ce chemare a îmbrățișat? Își va petrece viața cumva prin tribunale, luându-se la întrecere cu oratorii de altă dată sau va pregăti el însuși pentru oratorie pe fiii unor părinți fericiți?››. Când au venit apoi

[1] Sfântul Vasile cel Mare, *Omilii la Hexaimeron,* apud. Magistrand Vasile Prescură, *Personalitatea Sfântului Vasile cel Mare*, în *S.T.*., nr. 5-6, 1962., p.291.
[2] Idem, *Omilia XXII a Către tineri*, 2, trad. Pr. Dumitru Fecioru, în P.S.B. 17, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1986, p. 568.

niște oameni că urmezi o cale cu mult mai bună și că te gândești în ce chip ai putea ajunge mai curând prieten al lui Dumnezeu decât al celor care strâng bani, te-am fericit și pe tine și pe capadocienii tăi: pe tine pentru că vrei să fii și ca Acela, iar pe ei pentru că se pot lăuda cu un concetățean ca tine”[3]. De asemenea și bunul său prieten, Sfântul Grigorie Teologul se întreba retoric, subliniind astfel chipul intelectual al tânărului Vasile: „Cine a avut mai multă erudiție ca el? Care ramură a științei a fost neglijată de el? Care știință n-a fost studiată de dânsul cu prisosință ca și cum s-ar fi ocupat numai de ea? A studiat profund toate științele așa cum alții abia de studiază una singură, și pe fiecare din ele la culme ca și cum nu s-ar fi ocupat deloc și de celelalte. El n-avea nevoie de agerimea minții întrucât era înzestrat cu sârguința și nici de sârguință fiind înzestrat cu agerimea minții. În așa măsură poseda aceste două calități contopite armonic, întru cât ar fi greu de spus în care a excelat mai mult. Cine se poate compara cu dânsul în privința retoricii, știința vorbirii înflăcărate? Cine se poate compara cu el când este vorba de gramatică, știința care ne învață a vorbi corect grecește, de regulile povestirii legie metricii și ale poeziei? Cine se poate compara cu el când este vorba de filozofie, fără îndoială știința cea mai înaltă și care te învață – atât cea practică cât și cea speculativă, care ne învață argumentarea logică și arta combaterii numită dialectică întru cât era mai ușor să ieși din labirint, decât să te poți smulge din lanțurile argumentării lui, dacă ar fi avut nevoie și de aceasta? În ceea ce privește astronomia, geometria și matematica n-a învățat decât atât cât era necesar ca să nu poată fi pus în încurcătură de specialiști”[4].

Sunt de ajuns aceste două mărturii contemporane Sfântului Vasile, una de la un orator păgân-Libanius și alta de la un prieten sfânt- Grigorie Teologul, pentru a evidenția ceea ce îl certifică pe el să dea sfaturi atât tinerilor din vremea sa cât și celor din vremea noastră. El sfătuia, în Omilia către tineri să se cultive intelectual folosindu-se chiar și de opere păgâne, însă cu discernământ: „nu trebuie să dați cu totul acestor bărbați, cârma minții voastre, cum ați da cârma unei corăbii și nici să-i urmați oriunde v-ar duce ci să primiți de la ei atât cât vă este de folos și să știți ce trebuie să lăsați la o parte...După cum însușirea proprie a unui pom este de a face rod bun și frumos, dar și frunzele care se mișcă pe ramuri dau pomului o oarecare podoabă, tot așa și cu sufletul: fructul lui e mai cu seamă adevărul, dar nu e lipsit de frumusețe dacă e împodobit cu înțelepciunea profană așa precum frunzele oferă fructului înveliș și înfățișare frumoasă....Nu voi imita nici arta de a spune minciuni a oratorilor...vom primi însă acele scrieri ale lor în care au lăudat virtutea sau au osândit viciul. După cum celelalte ființe se bucură numai de mirosul sau de frumusețea florilor, albinele pot lua din flori și mierea, tot așa aici oamenii care nu caută în astfel de scrieri numai plăcutul și frumosul, pot să scoată din ele și un oarecare folos pentru suflet. Trebuie deci și voi să citiți scrierile autorilor profani așa cum fac albinele, acelea nici nu se duc fără nicio alegere la toate florile, nici nu încearcă să aducă tot ce găsesc pe florile pe care se așează ci iau cât le trebuie pentru lucrul, iar restul îl lasă cu plăcere. Noi

[3] *Epistolele 336, 338*: *Libaniu către Vasile*, trad. Pr. Prof. Dr. Constantin Cornițescu și Pr. Prof. Teodor Bodogae, în *P.S.B. 12*, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1986, pp.604-605.
[4] Sfântul Grigorie de Nezianz, *Panegiric la Sfântul Vasile cel Mare*, 23, trad.Pr,Prof.Nicolae Donos, în *Cuvânt la Nașterea Mântuitorului Hristos, Cuvânt la Sfintele Paște, Panegiric la Sf.Vasile cel Mare*, Ed.IBMBOR, București 2009, pp 93-94.

dacă suntem înțelepți, să luăm din cărți cât ni se potrivește nouă și cât se înrudește cu adevărul, iar restul să îl lăsăm cu plăcere. Și după cum atunci când culegem trandafiri, dăm la o parte spinii, tot așa și acum cu niște scrieri ca acestea să culegem atât cât ne este de folos și să ne ferim de ce este vătămător”[5].

Dar tânărul Vasile nu este un exemplu doar prin erudiția sa ci mai ales și prin modul în care și-a trăit tinerețea. Grăitor în acest sens este prietenul său, Grigorie care își amintea cu nostalgie de anii lor de studii în Atena: „ nouă (mie și lui Vasile) însă n-a putut să ne aducă nici o pagubă (Atena cu păgânismul ei) întru cât eram cu sufletele oțelite și bine apărați de această primejdie. Noi tocmai aici ne-am întărit în credință având prilej să cunoaștem minciuna și falsitatea păgânismului și disprețuind idolii tocmai acolo unde erau mai mult adorați. Dacă există sau se crede că există un fluviu care curge prin mare și totuși își menține apa dulce, sau o vietate care poate să se miște prin foc - care, se știe, consumă totul - apoi asemenea curiozității eram și noi printre colegii noștri. Ne luptam între noi nu pentru întâietate, ci ne luam la întrecere cum să ne-o atribuim unul altuia, întru cât fiecare socotea că și a sa proprie gloria dobândită de celălalt. Un singur lucru urmăream amândoi: virtutea... Și dacă nu ar fi prea mult din partea mea ar afirma că fiecare dintre noi, eram normă și îndreptar pentru celălalt, după care judecam ce este bun și ce nu... Numai două căi cunoșteam amândoi, cea dintâi de mare preț, cea de-a doua de-o valoare mai mică. Cea dintâi ducea spre casele noastre sfinte (Biserica) și spre profesorii care propovăduiau în ele și cea de-a doua la profesorii de științe profane”[6]. Credința și echilibrul, prietenia și devotamentul sunt câteva dintre virtuțile care reies din această minuțioasă descriere făcută de Sfântul Grigorie. Iar în insuflarea unor astfel de virtuți în viața unui tânăr, un rol esențial îl au părinții: „Căci natura părinților- spune Sfântul Vasile- este să se roage ca fiii lor să devină cât se poate mai buni și mai înțelepți, mai cinstiți și mai cumpătați, așa încât copiii să realizeze progrese, iar părinții să se mândrească prin raportarea către ei a virtuților copilului”[7]. De asemenea, Sfântul Vasile îi mai îndeamnă pe tineri la concordanță între faptă și cuvânt în ceea ce privește virtutea: „socot că înțeleptul care întărește prin fapte înțelepciunea sa se aseamănă cu un pictor care pictează frumusețea vrednică de admirat a unui om în așa fel încât modelul seamănă perfect cu cel înfățișat de pictor în tablou. A lăuda în public în chip strălucit virtutea, a ține lungi discursuri despre ea iar în intimitate a prefera plăcerea în locul castității și lăcomia în locul dreptății, înseamnă a te asemăna celor ce joacă dramele pe scenă. Adeseori aceștia o fac pe împărații și marii demnitari, dar ei nu sunt nici împărați și nici demnitari... Alt exemplu: muzicantul nu îngăduie de bunăvoie să-i fie dezacordată lira și nici dirijorul nu îngăduie să aibă un cor care să nu cânte cât mai armonios. Și fiecare e în dezacord cu sine dacă viața nu îi este la fel cu cuvintele”[8].

[5] Sfântul Vasile cel Mare, *Omilia XXII-Către tineri,* trad. Pr. Prof. Dumitru Fecioru, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2009, pp. 8, 13, 16- 17.
[6] Sfântul Grigorie Teologul, *op. cit,* 20-21, pp.90-91.
[7] Sfântul Vasile cel Mare, *Constituțiile ascetice*, XXI, 4, trad. Pr. Prof. Iorgu Ivan, în *P.S.B. 18,* Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1989, p.510
[8] Idem, *Omilie către tineri...*, IV, P.S.B. 17, pp. 572-573.

Într-un mod interesant Sfântul Părinte face legătura între tânăr și cântarea bisericească, arătând cum aceasta din urmă îi modelează sufletul: „Duhul Sfânt a văzut că neamul omenesc este greu de îndrumat spre virtute și că noi, din pricina înclinării spre plăcere, neglijăm cu totul viețuirea cea dreaptă. De aceea, ce face? A unit dogmele cu plăcerea cântecului, ca odată cu dulceața melodiei, să primim, pe nesimțite, și folosul cuvintelor de învățătură. Pentru aceasta, dar, ni s-au alcătuit aceste melodii armonioase ale Psalmilor, pentru ca a celor care sunt copii cu vârsta sau cei care sunt cu totul tineri cu purtarea să li se pară că ei cântă, dar de fapt își instruiesc sufletul. Dacă unul din cei care se sălbăticesc cumplit din pricina mâniei intră în biserică, ei bine, când începe să se cânte psalmul, atunci datorită melodiei, pleacă din biserică cu sălbăticia sufletului potolită”[9].

Dar pe lângă toate sfaturile prețioase referitoare la educație și importanța ei, la virtute și importanța ei, Sfântul Vasile rămâne pentru tânărul de astăzi și un veritabil model de bunătate și dragoste de aproapele: „Prin cuvântările sale- spunea Sfântul Grigorie Teologul- a deschis hambarele celor avuți și prin îndemnurile sale a realizat spusele Scripturii ‹‹a împărțit pâine celor flămânzi›› (Isaia 58,7), a săturat cu pâine pe cei săraci. Dar cum? A adunat la un loc pe cei bântuiți de foamete, căci erau care de abia își trăgeau sufletul bărbați și femei și copii și bătrâni, pe nenorociți ce orice vârstă, a strâns tot felul de alimente, care pot ajuta la încetarea foametei, oale pline de legume și alte verdețuri (...) Apoi a imitat slujirea lui Hristos, Care încins cu un ștergar nu s-a sfiit să spele picioarele ucenicilor Săi. Tot așa Vasile de-a valma cu servitorii, care-i erau colaboratori: îngrijeau trupurile care aveau nevoie de ajutor, dar totdeauna și sufletele lor, dându-le odată cu hrana și cinstea cuvenită, ajutându-i cu alte cuvinte din două părți.(...) Pe când Vasile era bun de fire, un împărțitor de grâu, total dezinteresat, neurmărind decât un lucru, ca prin milostenia făcută de el să dobândească și pentru sine mila de la Dumnezeu și prin această împărțire de hrană de aici să se facă părtaș bunurilor viitoare”[10].

Desigur este greu dacă nu chiar imposibil de adunat în câteva pagini mulțimea sfaturilor și virtuților prin care Sfântul ierarh capadocian se face un exemplu pentru fiecare dintre noi. Însă concluzionând, putem schița câteva dintre virtuțile cu care el rămâne un model pentru fiecare tânăr care dorește să meargă pe un drum bun în viață și anume: erudiție, echilibru, prietenie, credință, implicare și mai ales dragoste de aproapele. Să urmăm prin cuvânt și faptă exemplul Sfântului Vasile cel Mare.

Bibliografie:

- *Biblia sau Sfânta Scriptură*, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 2008.
- *Libanius, Epistolele 336,* 338: *Libaniu către Vasile*, trad. Pr. Prof. Dr. Constantin Cornițescu și Pr. Prof. Teodor Bodogae, în P.S.B. 12, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1986.
- Prescură, Vasile, *Personalitatea Sfântului Vasile cel Mare*, în Studii Teologice, nr. 5-6, 1962

[9] Idem, *Omilie la Psalmul I*, I, trad. Pr. Prof. Dumitru Fecioru, în *P.S.B. 17*..., pp. 183-184.
[10] Idem, *Panegiric la Sfântul Vasile cel Mare*, 34-36, pp.107-109

- *Sfântul Grigorie de Nezianz, Panegiric la Sfântul Vasile cel Mare*, trad. Pr. Prof. Nicolae Donos, în Cuvânt la Nașterea Mântuitorului Hristos, Cuvânt la Sfintele Paște, Panegiric la Sf. Vasile cel Mare, Ed. IBMBOR, București 2009
- *Sfântul Vasile cel Mare, Constituțiile ascetice*, trad. Pr. Prof. Iorgu Ivan, în P.S.B. 18, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1989
- Idem, *Omilia XXII a Către tineri*, trad. Pr. Dumitru Fecioru, în P.S.B. 17, Ed. I.B.M.B.O.R., București, 1986
- *Ibidem*, trad. Pr. Prof. Dumitru Fecioru, Ed. Arhiepiscopiei Sucevei și Rădăuților, Suceava, 2009.

Părintele Cleopa Ilie – tămăduitor sufletesc al poporului român

Elev: Tatarciuc Ioan-Matei,
Pr. prof. Chichioacă Petru-Georgel,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

Printre cele mai emblematice figuri ale ortodoxismului românesc, printre preoții cu har, blânzi și iubitori, pe care Dumnezeu i-a rânduit și hărăzit poporului român, se numără și Părintele Arhmandrit Cleopa Ilie, un om care se naște o dată la o mie de ani. Un suflet pur și milostiv care, prin sfatul și cuvintele date fiecărui pelerin care i-a trecut pragul, a îmbălsămat sufletele romanilor împovărate și necăjite, care au venit la chilia Părintelui spre a primi ajutor, sprijin moral și duhovnicesc.

Harul părintelui Cleopa s-a făcut vădit încă de când era mic, atunci când a fost închinat Maicii Domnului, Împărăteasa Cerului și a pământului la care, pe parcursul întregii vieți și activități pastorale, Părintele Cleopa a avut o mare evlavie.

Ajuns în Mănăstirea Sihăstria, Dumnezeu a rânduit ca Părintele să fie instituit, pentru calitățile sale, în funcția de arhimandrit și de-a lungul preoției și slujirii, a dat dovadă de abnegație, devotament și iubire față de aproapele, umplând fiecare gol sufletesc al creștinilor veniți la mânăstire.

În timpul vieții sale, Părintele Cleopa Ilie a rostit foarte multe predici ziditoare de suflet, fie în cadrul Sfintei și Dumnezeiești Liturghii, fie a anumitor slujbe bisericești și evenimente culturale și sociale. Acestea au fost înregistrate, multe materiale video și audio fiind publicate în mediul online. Dar o mare parte din ele au fost publicate în seria „Ne vorbește Părintele Cleopa Ilie" semnată de Părintele Ioanichie Bălan, cuprinzând o suită de 19 volume, împărțite în diferite teme.

Printre aceste diamante ale literaturii religioase, părintele Cleopa Ilie a avut mai multe publicații, dintre care amintim:

- Despre credința ortodoxă, București, 1981 (reeditată în 1985, apoi la Galați sub titlul: Călăuză în credința ortodoxă, 1991);
- Predici la praznice împărătești și sfinți de peste an, Ed. Episcopiei Romanului, 1986;

- Predici la Duminicile de peste an, Ed. Episcopiei Romanului, 1990;
- Valoarea sufletului, Galați, 1991 (reeditare la Bacău, 1994);
- Urcuș spre înviere (predici duhovnicești), Mănăstirea Neamț, 1992;
- Despre vise și vedenii, București, 1993;
- Cum putem intra în rai (împreună cu pr. Ioanichie Bălan), Vânători, Mănăstirea Sihăstria, 2004;
- Acatiste alcătuite de Arhimandritul Cleopa Ilie și Ieroschimonahul Paisie Olaru, Vânători, Mănăstirea Sihăstria, 2005.
- Numeroase articole în diferite reviste și ziare, predici în manuscris.

Părintele Cleopa Ilie nu a fost ctitor de biserici sau mănăstiri, nu a întemeiat centre de asistență socială și, evident, fiind monah, nu a avut fapte mari de milostenie și caritate; dar a înfăptuit mult mai mult decât atât: a zidit suflete, a întărit inimi și a sprijinit necontenit prin rugăciune poporul deznădăjduit.

A fost doctor duhovnicesc și spiritual al „pacienților" răniți sufletește, aplicând peste răni medicamentație de bună calitate: spirtul sfatului bun și bandajul blândeții și purtării de grijă, prin dialogul ce neîncetat îl purta cu Dumnezeu. Părintele Cleopa a primit darul vorbirii și al înțelepciunii încât, înmulțind talanții primiți, a avut o mare cinste din partea credincioșilor care, niciodată nu au plecat de la sfinția sa neajutorați, sau mai rău, deteriorați moral. Chiar si după mutarea sa la Domnul, Părintele Cleopa a vegheat asupra oamenilor, dovadă stând mărturia unei femei care, luând o bucată de pământ de pe mormântul Părintelui, grav bolnavă fiind, a găsit vindecarea ce părea a fi imposibilă.

Multe sunt minunile pe care părintele le-a săvârșit în scopul ajutorării oamenilor, atât în timpul vieții cât și după moarte. Toate acestea sunt păstrate în Cartea Vieții, conservându-i memoria părintelui Cleopa vie și neștearsă, pentru că însuși el nu a ascuns lumina sub obroc ci l-a mărturisit pe Dumnezeu Cel în Treime lăudat și pe Preasfânta Născătoare de Dumnezeu, în toate conjuncturile.

Mulți preoți și teologi s-au format în prezența Părintelui Cleopa, printre aceștia amintindu-l pe Părintele Profesor Dumitru Stăniloaie, multe dintre ideile și cuvintele acestuia, sintetizând concepțiile teologice ale dascălului și mentorului său.

Părintele Cleopa a fost un om smerit, simplu și umil, care nu le-a vorbit oamenilor în mod protocolar din amvon, ci le-a spus lucrurilor pe nume. Gura sa a devenit precum a Sf. Ioan Hrisostom... adică de Aur! Nu spunea lucruri flatante din punct de vedere catehetic sau dogmatic, ci oferea sfaturi pragmatice, simple și concrete.

Reputația sa a ajuns la urechile conducătorilor regimului politic din acea vreme, încât urmările vătămătoare la adresa sa nu au întârziat să apară. Prigonit, umilit și obidit de multe ori, Părintele Cleopa a fost forțat să se retragă în pustie, în sihăstria munților Moldovei, pentru a se reculege și pentru a lăsa Puterea lui Dumnezeu să echilibreze circumstanțele nefavorabile. Ceea

ce s-a și întâmplat! Toate necazurile și persecutările prin care a trecut sfinția sa au fost constructive și ziditoare în lucrarea și slujirea sa.

Poate oamenii se vor întreba: „Cum poate un om, un călugăr ce nu a avut familie și, categoric, nu știe situațiile lamentabile și critice ce pot apărea în mediu familial, să fie un sfetnic bun în acest sens, și să nu vorbească doar formal”? Însuși părintele afirma că sfatul dat cuiva, și netrăit, neexperimentat pe propria piele, se aseamănă „izvorului de apă pictat pe perete”. Într-adevăr! Părintele Cleopa a fost călugăr, monah; nu a avut soție sau copii! Dar aici, în mod sigur se adeveresc cuvintele Mântuitorului: „… să nu vă îngrijorați cum sau ce veți spune, căci vi se va da chiar în ceasul acela ce să spuneți! Căci nu voi sunteți cei care veți vorbi, ci Duhul Tatălui vostru este Cel Care va vorbi prin voi.” (Mt.10, 19-20) Cred, că nu mai am ce adăuga la acest cuvânt scripturistic, care ilustrează puterea oratorică cu care Dumnezeu îi împodobește pe cei ce-L mărturisesc!

Printre multele sfaturi și povețe pe care Părintele Cleopa le-a sădit în inimile noastre, merită reținute măcar 7 dintre ele, pline de învățătură și înțeles duhovnicesc pentru noi, creștinii ortodocși:

1. Nimic nu este mai ușor decât a învăța pe alții și nimic nu este mai greu decât a face ceea ce înveți pe alții.
2. Cine mulțumește lui Dumnezeu în boală, este un martir de bunăvoie.
3. Când vă treziți dimineața, să nu vă apucați de treabă întâi, că sunteți batjocoriți de satana! Ci să ziceți: „Slavă Ție, Dumnezeul nostru, slavă Ție!” Slăvește-L pe Dumnezeu, că apoi ai să ai spor la muncă în ziua aceea. Ți-ajută Dumnezeu, îți întărește și mintea și brațele ca să lucrezi cu spor, să te păzească de primejdii, de fulgere, de tunete, de accidente, de orice. Roagă-te lui Dumnezeu și pornește la muncă cu toată inima. Dar întâi roagă-te Lui și ai să vezi cu cât spor mergi în ziua aceea.
4. Postu-i maica sănătății și lungimea vieții!
5. Niciodată să nu dai sfat nimănui, până când nu l-ai trăit tu! Cel ce dă sfat, dar el nu l-a trăit, este ca izvorul de apă pictat pe perete.
6. Omul se mântuiește oriunde dacă are trei virtuți: credința dreaptă în Iisus Hristos, faptele bune și smerenia. Iar cine nu le are pe acestea nu se mântuiește nicăieri.
7. Când faci, mamă, pomelnic pentru ai matale, la Liturghie, pune și unul sau doi săraci, sau o văduvă pe care nu are cine o pomeni și a murit săraca. Este mare pomană. Asta se cheamă milostenie duhovnicească. Este mai mare decât aceea când îi dai o haină sau o mâncare omului, că-l ajuți dincolo, în veșnicie.

Părintele Cleopa a fost un adevărat medic! Un medic nemitarnic, care nu a vrut binele său, ci s-a jertfit în fața fiecărui om! Bolnav fiind nu a putut rămâne insensibil la suferințele fiilor săi duhovnicești, ajutându-i în parte pe fiecare și vindecându-i. În curând, cu voia Domnului, probabil că Părintele Cleopa va fi canonizat. Deci, prin rugăciunile sale, și noi să ne

încredem în milostivirea Doctorului sufletelor și a trupurilor noastre, care i-a înrăurit cu darul vindecării pe cuvioșii noștri preoți, iar aceștia, ascultând chemarea, au devenit doctori fără de arginți, plata lor fiind multă în Ceruri.

Bibliografie:

- Bălan, Pr. Ioanichie, *Viața și nevoințele Arhimandritului Cleopa Ilie*, Editura Trinitas, Iași, 1999

Webografie:

- https://basilica.ro/amintiri-despre-parintele-cleopa-2/
- https://basilica.ro/parintele-cleopa-ilie-24-de-ani-de-la-trecerea-la-cele-vesnice/
- https://doxologia.ro/arhimandritul-cleopa-ilie
- https://www.crestinortodox.ro/parinti/parintele-ilie-cleopa-69766.html

Vindecarea vine de la Dumnezeu

Elev: Tauș Andrei,
Prof. dr. Ionescu Marian,
Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Apostol Andrei” Galați

Dumnezeu îngăduie lipsurile și neajunsurile în viața noastră nu fără un scop anume; întotdeauna scopul lui Dumnezeu este întărirea relației noastre cu El. după cum ne învață Sfinții Părinți, suferința trupească are drept apropierea de Hristos. Nu trebuie să fim dezamăgiți dacă Hristos ne refuză ceea ce Îi cerem și ne dă altceva mult mai important - mântuirea noastră sufletească. Sănătatea sufletească este infinit mai scumpă decât cea trupească.

Ca să ajungem la însănătoșirea trupească, este necesar ca mai întâi minunea să se întâmple înăuntrul nostru. Adică, mai întâi trebuie să ne lepădăm de omul cel vechi și să ne îmbrăcăm cu cel nou.

De-a-lungul timpului, Biserica, împlinind porunca iubirii, s-a implicat în ajutorarea tuturor oamenilor. Toți cei defavorizați au fost permanent în atenția Bisericii și s-au bucurat de sprijinul ei. Această atitudine a Bisericii pornește de la adevărul că toți oamenii suntem egali în fața lui Dumnezeu, pentru că toți sunt purtătorii „chipului Său“. Bogăția și sărăcia nu sunt stări create de Dumnezeu. Acestea au apărut după căderea în păcat când s-a diminuat și capacitatea omului de a iubi pe aproapele său. Deși omului, prin creație, i-a fost încredințată întreaga natură înconjurătoare ca să o stăpânească și să folosească roadele ei, el, până la cădere, nici un moment nu a considerat-o proprietatea sa. Călcând porunca divină în rai, omul nu a mai fost recunoscut de stăpân și nu i-a mai oferit totul de-a gata, ci, cu osteneală, a trebuit să-și procure cele necesare existenței (Facerea 3, 17-19). Pe această treaptă a existenței omului apare instituția proprietății particulare, ca o încercare a sa de a redobândi demnitatea de stăpân pe care o pierduse din cauza păcatului, și care, acum, în zilele noastre, se manifestă în mod josnic, egoist, ca o dorință de a poseda totul, chiar și ceea ce nu i se cuvine, sau nu-i este necesar, fără a se mai gândi la cei din jurul său. Desigur, bogăția, ca stare, nu e rea în sine, dacă este adunată prin muncă cinstită, dar munca nu trebuie considerată doar ca un mijloc de a aduna avere, ci ca o necesitate pentru „activarea iubirii aproapelui”[1]. Fuga după avere aduce ură, invidie, furie, întunecare a minții, nebunie... toate acestea răsfrângându-se asupra sănătății trupești.

Boala, durerea și teama de suferință reprezintă un spațiu semantic foarte prezent în numeroase texte ale Sfintei Scripturi. Tema suferinței în textele Sfintei Scripturi este una foarte prezentată, atingând o problematică teologică foarte complexă și îmbrăcând semnificații neașteptate: suferința ca pedeapsă dată răului, suferința drept medicament atât pentru trup cât și pentru suflet, suferința ca o dovadă de credință drept purificare trupească și sufletească, suferința pentru sau în locul altuia, suferința lui Hristos, suferința drept mărturisire a lui Hristos, etc.

[1] Pr. Dumitru Stăniloae, „Învățăturacreștină despre muncă”, în revista Studii Teologice, V (1953), nr. 1-2, p. 28.

În **Vechiul Testament** se mărturisește constant că suferința cauzată de boală împreună cu moartea decurg din păcat, în primul rând cel strămoșesc, secondat apoi de cele personale. Păcatele au afectat și trupul omului, apărând boli crunte, precum lepra[2]. Dacă de cele mai multe ori, vindecările unor astfel de boli grele se făceau prin lucrarea lui Dumnezeu prin oameni aleși (Moise, Ilie, Elisei), cele mai ușoare erau încredințate medicilor. Medicii erau respectați asemenea leviților și preoților.

„Cinstește pe doctor cu cinstea ce i se cuvine, că și pe el l-a făcut Domnul”
(Isus Sirah 38, 1)
„Și doctorului dă-i loc că și pe el l-a făcut Domnul
și să nu se depărteze de la tine, căci și de el ai trebuință.
Că este vreme când și în mâinile lui este miros de bună mireasmă”
(Isus Sirah 38, 12-13)
„Cel care păcătuiește împotriva
Ziditorului său, să cadă în mâinile doctorului”
(Isus Sirah 38, 15)

După cum relațiile între oameni se deosebesc fundamental între lumea Noului Testament (guvernată de legea iubirii) și cea a Vechiului Testament(guvernată de cea a dreptății), tot așa se deosebesc între cea din perioada veterotestamentară și cea a lumii antice.

Lumea în care a apărut creștinismul a fost adesea crudă și inumană (nu cu mult diferită de societatea secularizată actuală). Cei slabi și bolnavi erau disprețuiți. Avortul, pruncuciderea și eugenia au fost practicate pe scară largă. Medicul era, adesea, un vrăjitor, fiind și vindecător, iar puterea de a vindeca îi conferea în același timp și puterea de a ucide. Dintre vindecătorii lumii clasice, numai școala hipocratică avea o atitudine diferită față de semenii lor. Aceștia au jurat să vindece, să nu facă rău și să își îndeplinească datoria de îngrijire a bolnavilor[3].

Creștinismul a adus o altă abordare medicală, aceea bazată pe iubirea aproapelui, pe solidaritate iubire, pe comuniune, pe devoțiune și empatie.

În **Noul Testament** aflăm cum Mântuitorul Iisus Hristos vindecă în mod direct pe cei aflați în suferință. de cele mai multe ori vindecarea trupească este strâns legată de cea sufletească. Termenii folosiți de aghiografi sunt păcat, suferință, boală și vindecare, tămăduire.

Evanghelia arată în multe locuri legătura dintre păcat și boală

- Vindecarea slăbănogului de la lacul Vitezda: „Iată că te-ai făcut sănătos. De acum să nu mai păcătuiești, ca să nu-ți fie ceva mai rău”, (Ioan 5, 1-14);
- Vindecarea paraliticului, căruia mai întâi i-a vindecat sufletul, iertându-i păcatele și apoi i-a vindecat trupul, tămăduindu-l de boală...),„Iertate sunt păcatele tale ..... Scoală-te, ia-ți patul și mergi la casa ta”(Matei 9,5-6)

[2] Pr. Prof. Dr. Petre Semen, „Sensul suferinței din perspectiva Sfintei Scripturi-cale de mântuire pentru cel credincios“, p. 40.
[3] Dr. Vasile Artărăstoae, *Medicină și creștinism*! la https://www.infobrasov.net/medicina-si-crestinism-spitalele-au-aparut-prima-oara-in-manastiri-sunt-in-proiect-si-alte-spitale-unul-dintre-ele-chiar-langa-catedrala-mantuirii-neamului-2/

Preafericitul Părinte Daniel, în predica la Duminica a XXIX-a după Rusalii (a vindecării celor 10 leproși) ne arată că „Mântuitorul spune: „Am fost bolnav și nu M-ați cercetat'" (Matei 25, 43). Nu spune că nu ați cercetat pe cei bolnavi, ci nu M-ați cercetat! Adică El se identifică cu acele persoane care au nevoie de iubirea semenilor lor - cu cel bolnav, flămând, fără haine, întemnițat. Tocmai unde demnitatea umană este umilită mai mult, acolo este Hristos prezent mai intens. Astfel, bolnavul devine un loc al prezenței lui Hristos. Aceasta a fost și motivația cea mai puternică a operei filantropice a Bisericii: întâlnirea cu Hristos în fiecare om suferind."[4]

După cum darul tămăduirii bolilor a fost dat și ucenicilor Săi: „Vindecați pe bolnavi și spuneți oamenilor: Împărăția lui Dumnezeu este foarte aproape de voi" (Luca 10, 9), atunci un mod în care un creștin l-a putut imita pe Hristos a fost prin a acorda ajutor celor bolnavi, împlinind astfel faptele milei trupești și sufletești (Matei 25, 35-40). și aceasta este lucrarea Bisericii. Nu doar de a vesti cuvântul lui Dumnezeu. Ea are Sfintele Taine ale vindecării, rugăciuni, dar și instituții unde prin doctori vin să aline suferințele celor bolnavi.

De la început rugăciunea a fost compatibilă cu medicina și practicarea vindecării prin rugăciune. Crezând că Dumnezeu este stăpân asupra vieții și morții și că Dumnezeu lucrează cel mai adesea prin mijloace naturale, ei au apelat pentru vindecare la folosirea medicamentului și la rugăciune. „Cei sănătoși nu au nevoie de medic, ci cei bolnavi" (Matei 9,12)

Hristos este numit Doctorul sufletelor și al trupurilor și pentru că El folosește medicul ca fiind mâna Sa vindecătoare. Hristos, ca să ajute pe unii oameni, folosește mâinile altor oameni. Astfel, omul împrumută mâinile lui, inteligența și priceperea lui lucrării milostive și vindecătoare a lui Hristos.[5] Astfel, atunci când doctorul lucrează pentru vindecare și pentru alinarea suferinței, el lucrează împreună cu Hristos.

Din primul secol, Biserica primară a organizat un efort sistematic de îngrijire a bolnavilor. Sfântul Grigorie din Nyssa, fratele Sfântului Vasile cel Mare, a arătat că îngrijirea bolnavilor este o datorie esențială a creștinului, chiar dacă este o muncă grea, chiar periculoasă, care necesită pregătire temeinică și rugăciune puternică. Dar prin aceasta arătăm că suntem creștini.

[4] https://patriarhia.ro/iisus-hristos-vindecatorul-sufletelor-si-al-trupurilor-7539.html
[5] https://patriarhia.ro/iisus-hristos-vindecatorul-sufletelor-si-al-trupurilor-7539.html

SECȚIUNEA
Creații literare
(poezie și eseu)
ELEVI

Lăudăm pe Eminescu

Elev: Alrahmo Lina,
Prof. Doroftei Doina,
Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Orhei, Republica Moldova

Luceafărul poeziei românești,
În inimile noastre tu trăiești,
Creator al tuturor,
Salvator al poeziilor...

Tu ne deschizi marea boltă
Să avem de cunoștințe poftă,
Poezii, basme, povești,
Ale tale vorbe românești.

Gândurile tale sfinte
Ne alină în cuvinte.
Luceafărul supremației,
Veghetorul poeziei...

Tu ești tatăl tuturor
Zeul cărturarilor.
Te slăvim cu bogăție,
Pentru a ta poezie.

Tu ești unic pe Pământ ,
Prin cuvântul spus cel sfânt
Vei rămâne-n inimile noastre
Prin poezii și multe basme.

Ești o stea ce luminează,
Ești îngerul ce ne veghează,
Eminescu, poet sfânt,
Ai fost unic pe Pământ.

Tu ești raza cea de dor,
Bunicul tuturor copiilor,
Sufletele tu ni le încălzești,
Cu ale tale versuri dumnezeiești.

Eminescu nostru drag,
Ai venit pe acest meleag
Glasul tău dumnezeiesc
Este graiul Românesc.

Eminescu, poet sfânt,
Ești un rege pe Pământ!
Poezia ta frumoasă,
Ea, fiind, cea mai aleasă!

O, dragă Eminescu,
Ești asemenea unui maestru,
Poeziile tale răsună,
Dincolo de stele și lună.

Talentul tău e îndrăgit ,
În toata lumea ești vestit ,
Imaginația ta bogata
Mereu va fia admirata.

O! Eminescu sfânt!
Ai adus fericire pe pământ!
Doamne, de ce l-ai luat ?!
Fără el, ce e poezie am uitat....

Eminescu drag și sfânt
Ești un înger pe pământ,
Ești steaua cea curată
Pe bolta întunecată.

Ești și vei fi un poet cu ani fără număr,
Păcat că Dumnezeu a vrut să sfârșești de tânăr.
Dar ce sa faci, așa e viața?!
Nu știi ce te așteaptă dimineața.

Eminescu, tu, luceafăr,
Ce-ai cântat al nostru dor,
Cine suntem fără tine?
Nici tu neam, nici tu popor.

În veșnicia cuvintelor

Elev: Amarine Denis,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

În veșnicia cuvintelor de aur,
Eminescu strălucește-n zori,
Cu ochi adânci, privind către nori,
El este poetul, eternului izvor.
Cu penelul său, în poezie înveșmântat,
A creat universuri, în cuvinte-născut.
Iubirea și dorul în versuri a cântat,
Așa că-n inimi, mereu, va fi ascultat.
Luna devine amicul său de plai,
Pe cerul minții sale răsare și apune.
În cuvinte-alese, cu har desăvârșit,
Eminescu rămâne veșnic, ca un făcliu lumește.
În versurile sale, cântecul ne încântă,
De-a lungul timpului, rămâne nemuritor,
Eminescu, poetul, în suflete plăsmuiește,
Cu gânduri ce răzbesc dincolo de orizont.

În ceruri veghează

Elev: Amarine Denis,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

În veșnicele scripturi, numele lor strălucesc,
Sfinții Trei Ierarhi, în ceruri veghează reci.
Basmele credinței pe versuri se despletesc,
În rugăciuni tăcute, inimile ni se leagă.
Cu plenitudine și iubire cerească,
În sărbătoarea lor, lumina se adună,
Ca trinitatea vieții, harul se întemeiază,
Credința noastră înflorind, așa cum soarele pune sămânța.
Dintre sfinți, în treimea cea aleasă,
Ierarhii stau, smeriți și ocrotitori,
Cu învățături Divine, lumea-i îmbrățișează,
Ca stele călăuzitoare, ne sunt păzitori.
Așadar, în cântec de slavă și bucurie,
Sfinții Trei Ierarhi, izvor de lumină,
În inimile noastre, să rămână vie,
Credința, nădejdea, iubirea, să ni-i închine.

Nicolae Iorga

Elev: Antoci Emanuela Petronela,
Prof. Bostan Anamaria,
Școala Gimnazială Nr. 1 Cristești, Botoșani

Un om deștept cu suflet bun
A împărtășit mereu
Cunoștințele sale
Cu ceilalți semeni,

Un bun activist social
Politician și scriitor
Va fi mereu printre
Oameni mari!

Un domn inspirațional
Dar și pasional
Va fi mereu recunoscut
De neamul românesc!

Din nou e ianuarie…

Elev: Aparascăi Anastasia Marina,
Prof. Bostan Anamaria,
Școala Gimnazială Nr. 1 Cristești, Botoșani

Cu mare dragoste în suflet,
Îți scriu o poezie scurtă,
Căci cuvinte sunt puține,
Dar sentimentul e-n căutare.

Noaptea te visez mereu
Cum intri în sufletul meu
Stai acolo mai mereu
Închis în sufletul meu.

Te aștept mereu acasă
Să te țin la mine-n brațe,
Să te strâng la pieptul meu
Să visăm iar împreună.

În ochii tăi găsesc lumina,
În zâmbetul tău, fericirea,
Ești raza mea de soare
Și dragostea mea răbdătoare.

A fost odată...

Elev: Armenciu Sonia,
Prof. Pop Emanuela,
Liceul Tehnologic Automecanică, Mediaș, Sibiu

A fost odată ca-n povești,
Un tânăr zeu al poeziei.
De el, cu dor, îți amintești
Căci scria sub aura fanteziei.

Și când codrul îl descria,
Părea un loc viu și feeric,
Care a păstrat, ascuns, istoria
Și a trăit adânc himeric.

Luna, seara, la închiderea pleoapei,
Când liniștea se lasă - n codru,
Ea tremura pe luciul apei
Și lumina discret, neutru.

Atunci un tânăr cu ochii vii,
Se înalță printre ramuri
Și prin versuri dă viață lumii,
Rămânând cu noi peste vremuri.

Cum să spun?

Elev: Bădic Raluca Oana,
Prof. Șorop Livia-Maria,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

Cum să spun?
Că mi-am greșit era,
Că sunt doar urmarea.
Cum să descriu ceva ce se poate doar simți?
Cum să te povestesc când ai plecat cât ai clipi?
Am avut speranțe de copilă inocentă,
Și astfel, așteptările au ucis-o pe toată.
Ai închis ușa după ce-ai plecat,

Atelierul de culori

Elev: Bădic Raluca Oana,
Prof. Șorop Livia-Maria,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

În atelierul cu culori bogat,
Stă Luchian, artist rafinat.
Cu pensula în mână și privirea aprinsă,
El desenează lumea în nuanțe minunate.

Prin lanțuri de umbre și raze de lumină,
Pe pânza sa prind viață flori și femei divină.
Culorile se amestecă sub măiestria sa,
Iar lumea înflorește într-o splendoare aparte.

Pe pajiștile verzi și sub cerul albastru,
Luchian colorează visuri și trăiri de-a pururi.
Fiecare tușă, ca o mărturie a vieții,
Se contopește în creații pline de armonie.

De-a lungul drumului, prin suferință și dor,
Luchian, cu forță, transformă totul în decor.
În ciuda bolii care-l apasă și-l încercă,
El pictează cu pasiune și suflet adânc.

Privindu-l în atelier, în lumina soarelui,
Vezi că fiecare tablou e un univers sublim.
Stefan Luchian, maestru al culorilor tale,
Tu ești poezia ce se desfășoară pe pânza cromatică a artei tale.

Așadar, în tăcere și sub cerul senin,
Stefan Luchian, geniu sublim, trăiești în culori divine.
Poezia ta nu îmbătrânește niciodată,
Rămânând în inimile noastre, mereu adorată.

Mihai Eminescu

Elev: Cernat Iasmina-Gabriela,
Prof. Gușe Mariana-Valentina,
Liceul Tehnologic „Costachi Conachi” Pechea, Galați

În versuri dulci pline de dor,
Eminescu s-aude-n zări ca un ecou.
Cu pana sa magică, cuvinte înflorite,
A scris poezii ce ne-au atins sufletele adâncite.

În nopți de vis, sub cerul clar, senin,
El a creat opere c-un har divin.
Cu rime împletite și metafore strălucite,
A pictat în versuri iubirea, natura cu emoții inedite.

Eminescu, poetul nostru iubitor,
Ne-ai învățat că versurile nu mor!
Ci strălucesc în noapte, mai departe, mai viu, mai pătrunzător ...
Tu ai deschis porți spre lumi de vis și de frumos,
Să îndrăznim, să ne dorim și să răzbim!

Στην πόρτα της Ευλογίας
ΆΓΙΟΣ ΙΩΑΝΝΗΣ ΙΑΚΩΒΟΣ (ΡΟΥΜΑΝΟΣ)
Poezia „La ușa milostivirii”, de Sfântul Ioan Iacob
Traducere în limba neogreacă

Elev: Ciobanu Roxana-Vasilia,
Pr. prof. Pristavu Cosmin Constantin,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Preasfântă Maică și Fecioară,
Nădejdea sufletului meu,
Tu ești a mea mijlocitoare
La Milostivul Dumnezeu.

De n-ar avea în ceruri lumea
Rudenie de pe pământ,
Atunci ar fi pustie viața,
Asemenea unui mormânt!

De nu erai Tu primăvară
A veacului înțelenit,
Ar fi rămas de-a pururi iarna
Și soarele n-ar fi zâmbit.

De n-ai fi revărsat Tu zorii
Peste pământul adormit,
Atuncea umbra cea de moarte
Ar fi rămas fără sfârșit.

Iar astăzi, Preacurată Maică,
Când toți ne-am abătut la rău,
De nu Te vei ruga fierbinte
Ne paraseşte Fiul Tău!

Trimite semn de pocăință
Poporului nedumerit
Și adă iarăși la credință
Pe sufletul cel rătăcit!

Dezleagă, Preacurată Maică,
Cătușele celor robiți
Și dăruiește-le răbdare
Creștinilor năpăstuiți!

„Αγιότατη μητέρα και Παρθένα
Ελπίδα της ψυχής μου
Μεσολαβήτρια μου
Στον ελεήμονα Πατέρα!

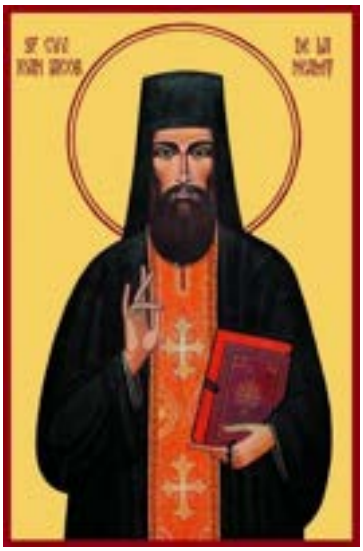

Αν δεν είχες ξεχυθεί η αυγή
Πάνω από την κοιμωμένη Γη
Τότε η σκιά του θανάτου
Θα ήταν ατέλειωτη

Αν δεν είχε στον ουρανό τον κόσμο
Συγγένεια στη γη
Τότε η ζωή θα ήταν άδεια
Σαν κρύπτη!

Αν δεν ήσουν εσύ άνοιξη
Του αιώνα ακίνητος
Θα είχε μείνει για πάντα χειμώνας
Και ο ήλιος δεν θα είχε χαμογελάσει

Και σήμερα, Πανάγια Αγνή Μητέρα
Όταν όλοι κατευθυνθήκαμε στο κακό
Αν δεν προσεύχεσαι θερμά
Ο Γιός σου θα μας αφήσει!

Στείλε του σημάδι μετάνοιας
Στο χαμένο άνθρωπο
Και δώσε ξανά πίστη
Στην χαμένη του ψυχή!

Λύσε, Πανάγια Αγνή Μητέρα
Τα δεσμά των σκλαβωμένων
Και δώρισε τους υπομονή
Στους ταλαιπωρημένους χριστιανούς!”

Nicolae Iorga - Lumina istoriei

Elevi: Ciocan Jessica, Sălcianu Giulia,
Prof. Gușe Mariana-Valentina,
Liceul Tehnologic „Costachi Conachi" Pechea, Galați

Nicolae Iorga, un om de înaltă ținută,
Un erudit, cu mintea mereu ascuțită.
În cărți și în cuvinte el a strălucit,
Un istoric, un scriitor, menit.

Cu pasiune și har, istoria a surprins
În versuri și în proză, istoric și critic.
Cu fiecare cuvânt, o lume deschide,
Cu al nostru trecut pe tineri surprinde .

Prin pagini de carte, a călătorit în timp,
Descoperind momente întunecate.
Cu grijă a adus la lumină poveștile uitate,
În scris le-a zămislit, cu literatura le-a împletit.

Nicolae Iorga, o stea ce va străluci mereu,
Cuvintele lui încântă și azi, deși e mai greu...
Dedicat culturii și cunoașterii, un spirit deosebit,
în inimile noastre un reper, foarte bine definit.

Lui Dimitrie Brândză

Elev: Cliveț Miruna-Nicola,
Prof. Ceică Cristina-Luminița,
Școala Gimnazială „Dimitrie Brândză” Viișoara, Botoșani

Născut pe plaiuri moldovene
Un botanist în minte neîntrecut,
Dimitrie Brândză, născut în Viișoara
A fost și este un ilustru cunoscut.

Dimitrie Brândză a iubit natura,
Și libertatea și știința și natura
Și inimile îndurerate
Și plantele lui minunate.

Avea o inimă curată,
Curaj știa să dăruiască,
Mai rar profesor așa să strălucească
De-a lui catedră înființată.

În satul Bivol, lângă Dorohoi
Ce mândri ne-a făcut el pe noi.
A noastră școală-i poartă nume
Ca multe muzee din lume.

În Paris el a studiat
Să fie medic a învățat
Și astăzi ilustrul său nume
E mare și e cunoscut în lume.

Lui Eminescu

Elev: Cobuz Iuliana Dumitrița,
Prof. Năpîrcă Felicia,
Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni, Botoșani

Cu versuri mărețe și in cuvinte de foc
Eminescu Strălucește, poetul are noroc.
Cu gânduri adânci și cu simțirea aprinsă,
El ne-a lăsat opere de frumusețe nesfârșită.

Mihai Eminescu, poetul nostru național,
Versurile tale sunt pline de pasiune și ideal,
Cu rimele tale, ne-ai cucerit pe toți,
Ești un simbol al culturii românești, fără egal.

Poet boem

Elev: Constantin George,
Prof. Ciurdea Elena Livia,
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Roman, Neamț

Cine mai poate azi să scrie,
Așa frumoasă și caldă poezie,
Despre Luceafăr, astru de sus
Care niciodată nu a apus.

De-aș putea să scriu și eu
Poezie minunată cu ecou,
Așa cum tu ai scris odată
Despre iubire, despre soartă.

Zică lumea ce o vrea
Eminescu-i geniu, e țara mea
Cunoscută în întreaga lume
Opera sa îi poartă al său nume.

Mihai Eminescu

Elev: Cosovanu Daria,
Prof. Budacă Corina-Mariana,
Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava

În umbra nopții, versuri se ivesc,
Eminescu, poetul care strălucește,
Cu gânduri adânci și simțiri interne
În versurile sale sufletul se ivește.

Pe aripile cuvintelor sale,
Ne poartă către lumi nemaivăzute,
Cu rimele sale ne deschide calea
Să visăm și să ne pierdem în infinitul tăcut.

În versurile lui natura prinde viață,
Cu flori și păduri, cu vântul și marea,
Simțim în adâncul inimii noastre
Frumusețea și misterul creației.

Eminescu, prietenul nostru drag,
Ce versurile sale ne-a lăsat moștenire,
Un univers de gânduri și trăiri
Ce vor dăinui mereu în veșnicie.

Acolo-i Rădăuți, de-acolo vin

Elev: Covaș Ștefam,
Prof. Covaș Simona,
Școala Gimnazială Nr. 1 Rădăuți-Prut, Botoșani

Acolo unde Prutul aleargă, șerpuind
Și cerul e albastru și dulce și senin
Și câmpul e scăldat de-un verde crud și blând
Acolo-i Rădăuți, de-acolo vin..

Acolo unde clopotul ne cheamă trist și lin
Spre falnica Biserică a marelui Pillat,
Și versul lui răsună și-acuma peste sat
Acolo-i Rădăuți, de-acolo vin

Acolo unde poetul cel divin
Scrie în frumoase versuri
A Prutului dor trist
Acolo-i Rădăuți, de-acolo vin.

Acolo unde Vieru cu versul lui ceresc
Se îmbrățișează în versuri cu marele Pillat
Și își discută dorul cu lacrimi mari udat
Acolo-i Rădăuți și acolo încă cresc.

Și între târgul mare a dulcelui Lipcani
Și a poetului Pillat, frumosul lui Miorcani
Se întinde mic, sfios și dulcele meu sat
Acolo-i Rădăuți și Domnul meu acolo pe mine m-a lăsat!

Și tatăl meu cel drag pe mine m-a învățat,
Și mama mea cea scumpă povață ea mi-a dat:
Să nu uiți nicicând grădina
Unde-ți-am pus rădăcina
C-acolo-i Rădăuți, de acolo vin și eu
C-așa a vrut și Sfântul și Bunul Dumnezeu!

Sună cerul

Elev: Dumitriu Maria-Rebecca,
Prof. Panica Nastasia,
Școala Gimnazială „George Enescu” Năvodari, Constanța

Nori cenușii între noi roiesc
Te schimbi pe zi ce trece!
Paginile trecutului în câmpie le răsfoiesc
De ce m-ai lăsat să-mi fie rece?

Sună cerul în pustiu,
În zadar, căci noi nu ne auzim.
Totul se întunecă, că-i târziu.
O iubire anostă călăuzim.

Las totul înecat în ploi,
Căci și norii nevoii plâng.
Codrul e gol, parcă e război
Imaginea ta la piept o strâng.

Am rămas doar eu cu ea,
Doar a apei strălucire
Doruri nerostite își aveau arderea
Unde este a noastră veche fericire?

Mihai Eminescu

Elev: Dutcă Raul,
Prof. Năpîrcă Felicia,
Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni, Botoșani

În versuri de aur strălucește
Mihai Eminescu, poetul ce ne încântă
Cu rimele sale, adânci și sfinte,
In inimile noaste mereu trăiește.

Cu harul său in versuri nesfârșite
A pictat natura în culori vii și pline,
Iar în sufletele noastre a pus rădăcini
Ca un izvor nesecat de frumusețe și măiestrie.

Dimitrie Cantemir

Elev: Gheorghe Alexandra,
Prof. Crișan Nela,
Liceul Tehnologic „Costache Conachi” Pechea, Galați

Dimitrie Cantemir, un om de mare cinste,
Cu minte strălucitoare și inimă fierbinte,
Scrieri valoroase, un izvor de învățătură,
Un geniu al culturii, o adevărată minune pură.

Călător prin lume, adunând cunoștințe prețioase,
Istoria și muzica, i-au fost pasiuni voioase.
Domnitor și savant, un erudit de seamă,
Numele lui strălucește, ca o stea pe cerul de seară.

Cu har și pricepere, a învățat și a predat,
Moștenirea sa, istoric ne-a transformat.
Dimitrie Cantemir, un nume de mândrie,
Un simbol al culturii noastre, o adevărată bijuterie.

Operele sale sunt de neprețuit,
Despre istorie și cultura popoarelor, el ne-a povestit.
Geografia și politica, de asemenea l-au inspirat,
Un om talentat, dedicat, într-adevăr admirat.

Ne aducem aminte de acest mare cărturar,
Dimitrie Cantemir, un nume în istorie scrijelit,
Să îi prețuim moștenirea și să o propovăduim,
Patria și cultura, comori pentru care merită să murim.

O stea

Elev: Hajdu Istvan Gabriel,
Prof. Șorop Livia-Maria,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

În lumina albastră a serii calme,
Se desprinde o stea, ca un farmec.
Eminescu, nume sacru în lumea noastră,
Cu pana lui, deschide poarta viselor.

Prin Codrii României, visele lui dansează,
Printre frunze, cuvinte înfloritoare rămân.
Versurile sale, ca o melodie veche,
Cu dorul de patrie, inimile ni le atinge.

Sub cerul înstelat, în taina nopții,
Eminescu cântă iubirea, dulce și sfântă.
Ca o lumină, străbate timpul și spațiul,
Cu fiecare strofă, ca un dar de la înger.

Așa cum luna oglindindu-se în apă,
Reflectă frumusețea cerului senin,
Eminescu, în versurile sale de nestins,
Oglindind sufletul, ne-a lăsat în dar.

Pe malul râului care curge în versuri,
Mihai privește cerul și stelele alină.
Poezia lui, o călătorie spre infinit,
Un univers de gânduri și doruri, nemuritor.

Așadar, în inima noastră el trăiește,
Eminescu, poetul ce străbate veacurile.
Prin poezia lui, rămâne etern,
În sufletele noastre, ca o stea ce strălucește.

Mihai Eminescu

Elev: Ichim Alesia,
Prof. Bostan Anamaria,
Școala Gimnazială Nr. 1 Cristești, Botoșani

Tu erai bun și amabil
Filozof voiai să fii,
Tu ai moștenit talentul
De la mama ta cea bună.

Tu cu gândurile alese
Făceai numai poezii
Ziua, noaptea, nu conta
Numai versuri tu scriai.

Lângă luminoasa lampă
Te adunai cu toată ființa
Și îți puneai pe foaie
Gândurile în versuri.

Ochii îți luminau frumos
De un albastru pătrunzător
Și sentimentele îți curgeau
În creații ce au cucerit lumea.

Omagiu pentru Eminescu

Elev: Ienulesc Sara,
Prof. Cerna Delia Elena,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

A fost odată ca-n povești,
A fost pe meleaguri românești,
Un băiat ce păduri cutreiera
Și sara pe deal adesea adormea,

Lângă izvorul cu apă cristalină
În codrul fără ploaie și fără vânt
Ce-și lasă crengile la pământ
Pentru raze de lumină.

A fost ca niciodată
O prea frumoasă fată
Căreia o floare-albastră
I-o aduce o pasăre măiastră

De la tânărul poet
Pentru a sa iubită
Ca un simplu duet
Să-i împlinească idila dorită.

Odă lui Grigore Vieru

Elev: Izman Adriana,
Prof. Doroftei Doina,
Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Orhei, Republica Moldova

Un iubitor de plai și mamă,
Un dor de patrie și neam,
O amintire veșnic neuitată,
Ce dăinuie în inimă de cetățean.

Îndrăgostit de-un vechi popor,
Iubindu-l pân-la ultima suflare,
Un dedicat și sincer scriitor,
Există prin operele sale.

Iar nelipsitul dor de mamă,
Durerea unei văduve femei...
Întins prin cele mai sincere cuvinte,
Pe foi albe ca fața și mâna ei.

Și mă străbate un fior
Citind un dulce vers,
Scris cu atâta dragoste și dor,
C-un univers de emoții, intens!

Dar astăzi nu mai ești cu noi…
Te invocăm prin poezii…
Vie-ți fie amintirea,
Pacea, liniștea, iubirea!

Lumea notelor divine

Elev: Laib Alina,
Prof. Șorop Livia-Maria,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

În lumea notelor, o creație sublimă,
George Enescu, un muzician desăvârșit,
Prin viori și compoziții, lumina-ți răspândești,
Păstrând eternă armonia ta divină.

Cu mâna ta măiestrită, dirijor desăvârșit,
Simfoniile devin povești de neuitat,
Viorile cântă sub vraja ta cu har,
Ca un magician al sunetului, veșnic venerat.

În paleta ta muzicală, culori nemuritoare,
Creații ce dansează în suflete curate,
Preludii ce plutesc precum aripi de zbor,
În universul tău sonor, o lume încântătoare.

Cu ochi adânci, privind în taina muzicii,
Ai străbătut văile timpului cu pasul ferm,
Învăluind lumea în sunete sublunare,
George Enescu, compozitorul suprem.

Din notele tale, se ivesc emoții,
Ce răsună în inimile celor ce ascultă,
O simfonie a vieții, a trăirii și visului,
George Enescu, etern în suflete să rămâi, ascultându-te.

O stea

Elev: Larion Patrisia Elena,
Prof. Vîrlan Daniela,
Colegiul Economic „Virgil Madgearu” Iași

România cea iubită,
Plină de oameni talentați
Doar cu oameni de elită,
Care merită aplaudați.

Mă-ndoiesc să nu cunoașteți
Cea mai mare stea din ea,
O persoană influentă,
Este chiar din țara mea!

O mândrie foarte mare
A luat viața în Gerar,
Dar regretul care doare,
El s-a stins prin Cireșar

Și v-ați prins cu siguranță.
Este chiar Eminovici,
Eminescu este aici!

Au trecut anii ca vântul,
Iar talentu-i ne-a vrăjit.
La el ne rămâne gândul,
Pentru noi el n-a pierit.

Ai plecat

Elev: Leahu David Laurențiu,
Prof. Ciurdea Elena Livia,
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Roman, Neamț

Ai plecat mult prea devreme,
Și ai lăsat tristețe în noi,
Azi printre amintiri frumoase,
Printre rafturi, tu mai stai.

Ești în orișice poveste,
Chiar dacă tu nu mai ești,
Eminescu ești cu mine,
Am iubit, la fel ca tine!

Eminescu, printre vise

Elev: Lupu Sophia,
Prof. Antoci Tamara,
Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași

Pe lângă plopii fără soț,
De mult nu mai trecusem,
Pe când teiul îmbătrânise,
La rândul meu, uitasem...

Uitasem de aripile tale,
Ce des mă purtau printre lumi,
De fie vânt, de fie ploaie
Glasul tău era plăpând.

De iubire înduioșată
Trecuserăm mult peste câmpii
Și de codrii iar văzută,
Înțelesesem de ce nu mai vii.

Iar apoi din nou sclipiră,
Multe dorințe arzătoare,
De îmi reamintii că-n tinerețe,
Durerea mea era mai mare.

Că n-am putut să te mai cuget,
Să încep să te povestesc,
Căci tu printre rânduri răsfirate,
Ai uitat că încă te mai iubesc.

Povestind cu amor și dor de viață,
Dulce cântec de jale,
Ai adus și ai aprins,
Lumini nemuritoare.

Dorința mare din cer căzută
Lângă lacul de altădată,
Ce acum e doar o amintire frântă
Pentru cei ce nu arată.

Nu arată bucurie
Pentru tot ce ai creat
Ei nu știu că din cer un astru vine,
Sub nume de luceafăr aninat.

Și iată…

Elev: Maxim Delia Antonia,
Prof. Bostan Anamaria,
Școala Gimnazială Nr. 1 Cristești, Botoșani

Și iată mi-au trecut și anii
Am trecut peste un chin,
Am ajuns să fiu închis,
Și-n versuri să mă exprim.

În casă să mă închid,
Pe fereastră să privesc,
Cum stelele îmi sclipesc
Și eu cum mă odihnesc.

Dor de Eminescu

Elev: Mocanu Claudia Georgiana,
Prof. Berilă Iuliana,
Colegiul Tehnic "Costin D. Nenițescu" Brăila

In albastru cerului culoarea ce transmite dor
Eminescu strălucește-n zor,
Versuri pline de culoare
În inimile noastre el este un poet plin de valoare.

Luna, soarele și stelele îl ascultă-n tăcere
Pe Mihai vorbind de iubirea ce nu o mai are,
Cuvintele lui Eminescu sunt ca fluturii în zbor
Găsesc iubirea în inimile tuturor.

În lumea de vis, sub cerul senin
Eminescu scria cu suflet creștin.
În strofe și versuri cu înțeles deplin
Mihai în inimi rămâne divin.

Drumul vieții

Elev: Moroșanu Alexandru,
Prof. Cerna Delia Elena,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

Să încep,
Eu nu știu cum,
Că în cele ce vor fii,
Despre viață voi vorbii.

La viață,
De stai să te gândești
Nu prea ai ce să vorbești,
Bună sau rea, cum o fi ea,
Nimeni n-o poate schimba.

Însă alții au îndrăznit,
Stând ei, astfel s-au gândit
Ce-ar fi bine pentru mine,
Să stau, să lenevesc
Sau în viață să trudesc,
Să-mi fac o cale,
Bună, rea,
Dar voi ști că-i calea mea.

De fapt, ce insinuez?
Trebuie să lupți ca să primești
Tot ce îți dorești.
Nu trebuie să renunți, fi tare,
Doar așa vei observa,
Că lumea asta mare,
Poate fi numai a ta.

Să nu uiți să crezi în tine
Astfel totul va fi bine,
Orice problemă vi avea,
Sigur vei trece peste ea.

Dar când îți vei aminti,
Cu zâmbetul pe buze vei fi
Și atunci te vei gândi,
Cât de tare ai putut fi,
Peste toate ca să treci
Drumul vieții să-l trăiești.

Cu întuneric de Psaltire

Elev: Muha Claudiu Florin,
Prof. Terciu Andreea-Mădălina,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Cu intonări de Psaltire, cu triluri și sunet
Spus-ai foii din tainele tale
Și până astăzi, gândirea ta răsună
Dar totuși rămâi un mister, o întrebare...

Ce ai lăsat în lume, noi știm..
Că numele tău stă scris în scrisori
Pe urmele tale citind, noi pășim
Și iar îți vorbim de atâtea ori.

Cu intonări de Psaltire, cu triluri și sunet
Sadoveanu își varsă pocalul de gânduri
Și tună, nu strigă în ceea ce spune
Semnat pe cuvine, semne sau rânduri.

Mihai Eminescu

Elev: Niță Rebeca,
Prof. Pop Emanuela,
Liceul Tehnologic Automecanică Mediaș, Sibiu

Mai trece-un an din sfera lumii,
Iar noi ne amintim de tine,
Hai, trimite steaua luminii!
Auzind de-un zeu în sine.
Ieri, citind din ale tale versuri,
Emoția s-a răspândit intens,
Mutându-ne prin ale tale sensuri,
Iar ne-a cuprins un dor imens.
Numele tău e coroana poeziei.
Ești luceafăr peste timpuri
Stârnind sămânța fanteziei
Cunoaștem ceea ce-ai fost, tu,
Un om numit.... Eminescu.

Despre tine

Elev: Patrick Sofia,
Prof. Ciurdea Elena Livia,
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Roman, Neamț

Un poet cu renume,
Eminescu pe al sau nume,
O comoara ne-a lăsat,
Poezii pe-îndestulat.

Sa citim, sa recitim,
Poezia sa o știm,
De cultura generala,
Despre literatura națională!

Mihai Eminescu

Elev: Peţenchea Viviiana Delia,
Prof. Condrea Adina Silvia,
Școala Gimnazială nr. 1 Cristești, Botoșani

În zori de zi pe-aleea sa târziu,
Un geniu s-a ridicat sub clar de lună,
Cu gânduri pure și-un suflet de minune,
Mihai Eminescu, poetul cel viu.

El a țesut în versuri de lumină,
Iubiri, tristeți și vise înălțătoare,
Și-a adus nemurirea prin cuvinte,
Ce rămân veșnice, ca o comoară.

Pe aripile de dor și de mister,
El a călătorit prin universul gândului,
Și-a lăsat în urmă opere de artă,
Ce învăluie inimile cu farmecul lor.

Cu ochi înfocați și cu suflet pur,
Mihai Eminescu, poetul național,
Rămâne veșnic în inimile noastre,
Ca o stea strălucitoare pe cerul cultural.

Răsare un suflet

Elev: Pingert Eduard,
Prof. Șorop Livia-Maria,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

În adâncul nopții, sub cerul înstelat,
Răsare un suflet, Mihai Eminescu numit.
Cu pana în mână și ochii luminând,
El cântă iubirea și dorul nemărginit.

În versuri întunecate și albe ca zăpada,
Eminescu pictează lumi de visare.
Cu umbre profunde și lumini nesfârșite,
El devine poetul, stea ce strălucește în arhitectura nopții.

Prin Codrii României, vântul bate lin,
Cu ecoul versurilor ce nu au sfârșit.
Mihai, tu ești cântecul străbunicilor,
Ținând în pumn povești și în versuri nesfârșite izvorând.

Pe malul de unda blândă a râului Moldova,
Eminescu dansează cu umbra lunii albe.
Sufletul lui, o arie de lumini și întuneric,
Povestește trecutul într-o melodie eternă.

Prin stelele lui, el zboară neoprit,
Cu aripile pătate de vise și fericire.
Poezia sa, un râu ce curge fără sfârșit,
În inimile noastre, mereu vie și iubire.

Așadar, în noapte și sub cerul senin,
Eminescu, poetul veșnic, trăiește în cuvinte divine.
Cu versurile sale, rămâne veșnic tânăr,
Purtând în gânduri povestea noastră și țara sa iubită, România.

Repet, Maestre...

Elev: Pomârleanu Dumitrița Elena,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Repet și, iarăși, repet:
iubesc stihul tău.
Gura mea îți tot pronunță numele,
a mea privire te tot caută,
chipul nu ți l-am pătat,
inima cioburi nu am făcut.
Umbră –mi ești mereu,
sprijinul meu ești Tu, Mărite Eminescu,
îndrăgostitul sufletului meu!

Culoare neîmpărtășită

Elev: Pribeagu Selma Adelina,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Mă uitam pe geamul terfelit
După tine să te văd cum intri;
Însă, în sufletul meu singur și chinuit
Știam că dragostea deja a împietrit.

Grădina din care trandafiri îți culegeam...
Acum... doar gardul îl mai cunoșteam
Toate poveștile de - amor
S-au dus odată cu venirea lor.

Albul ce mi se arată
Nu aduce decât amintiri...
În grădină nu a mai rămas decât o pată
Din ziua în care m-ai rupt ca pe niște fire de trandafiri.

Acum, plâng și suspin
Pentru că din floarea în care am crezut
Atunci când te-am cunoscut
Ai devenit ușor un spin,
Și penelul nu –l poate reda.

Rădăcini înțelepte

Elev: Prisacariu Denisa-Nicoleta,
Prof. Ceică Cristina-Luminița,
Școala Gimnazială „Dimitrie Brândză” Viișoara, Botoșani

Dimitrie Brândză, un om de valoare,
Un botanist tare renumit,
Cu pasiune în suflet, cu gândul senin,
Noi specii de plante a descoperit.

În grădina botanică, cu grijă și pricepere,
Flori și alte plante el a cultivat.
Descoperind noi specii, cu nume ce răsună,
Contribuții importante în domeniu el ne-a dat.

C-o inimă bună, plină de voință,
În grădina lui Brândză, plină de culoare,
Flori rare înfloresc cu o mare splendoare.

Cu ochi strălucitori și inima deschisă,
Copilăria în Viișoara el și-a petrecut,
Cu mâinile mici dar pline de har,
Dragostea pentru natură era un mare dar.

Viișorean cunoscut, cu multă răbdare,
Curios din fire și aventuros,
Studiază plantele și le dă nume,
Iar cunoștințele sale se răspândesc în lume.

Un om remarcabil și foarte priceput,
Cu care ne mândrim fără încetare.
Un nume de aur amprenta și-a pus
În Botanica de astăzi și-a generațiilor viitoare

Anemone albastre...

Elev: Robu Georgiana Natalia,
Prof. Antoci Tamara,
Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași

Un tablou mai prăfuit...
Și-un tânăr pictor chinuit.
C-o pensulă subțire în mână,
Picta pe un șevalet din lână.

„Zugrav” prefera să i se spună.
„Pictor” nu-i plăcea cum sună.
Deși făcea mare magie,
Cu acuarele pe hârtie.

Nici boala nu-l putea opri din a picta.
Deși, din ce în ce mai tare-l afecta..
Pensula de mână, începea s-o lege,
Și de pictură nu voia să se dezlege.

Poet al florilor supranumit.
Ajunge un pictor renumit.
Cunoscut în lumea toată.
Arta-i devine venerată.

De Ștefan Luchian am amintit!
Un tezaur al României de neclintit.
Ce a lăsat în inimile noastre,
O mulțime de anemone albastre.

Mihai Eminescu

Elev: Roșcăneanu Gabriella Maria,
Prof. Bostan Anamaria,
Școala Gimnazială Nr. 1 Cristești, Botoșani

Mihai Eminescu era și este
O stea în inimile noastre
Când el scria ceilalți tăceau
Și așteptau.

Să vadă
Cu nerăbdare
Ce scria
În scrisoare.

Glasul lui de poet
Inimile deschidea
Atunci când iubirea o spunea
Până-n suflet îți pătrundea.

El era cunoscut
De toată lumea,
Și poezii scria
Iar lumea le citea.

Poeziile lui câteodată lumea descria
Pe oameni nu
Le diferența și
Adevărul le spunea.

La lume spunea
Că adevărul câștigă mereu
Iar minciunile spuse
Trec la alt flăcău.

Unii oameni spun minciuni
Iar alții le cred
Dar el vede lumea
Ca o poveste mare

Cu mii de oameni răi,
Dar și oameni buni,
Cu sute de bătălii
Și împăcări.

Întrebări pentru Mihai Eminescu

Elev: Rusu Denisa-Andreea,
Prof. Muntianu Violeta-Ana,
Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași

O, Mihai Eminescu, poet de legendă
Ai versuri ce-au rămas în inimi peste vremuri
Îți adresez câteva întrebări cu dragoste-n gând
Aștept să mă luminezi cu răspunsuri din înălțimi.

Cum ai reușit să-ți înalți cuvintele-n poezii
Să ne faci să visăm și să simțim emoții pure?
Ce te-a inspirat să scrii despre iubire și tristețe
Să ne transmiți atâta frumusețe și mister?

Cum ai reușit să-ți conturezi universul poetic
Cu metafore și simboluri ce ne-au fermecat?
De ce ai scris atât despre natură,
Despre stele, păduri și despre marea învolburată?

Cum ai reușit să-ți expui atât de bine gândurile
Să ne faci să ne regăsim în versurile tale?
Ce ai dorit să transmiți prin cuvintele tale sfinte
Despre viață, moarte și despre trecerea efemeră a clipei?

O baladă a vieții – George Enescu

Elev: Sarariu Lorena-Ioana,
Prof. Zugravu Claudiu-Vasile,
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

Muzica iubește
Precum o muză a naturii,
Ne întregește în lacrimă și-n suflet.
Ritmurile-I alerte,
Armonice și de ambianță
Se contrastează
Cu paharul sumbru al tăcerii.
Căci nopți întregi descrie,
De o culoare flămând compusă, cu zilele,
Pura-I melancolie.

Sufletul său veșnic are să rămână
Pentru noi o desăvârșită taină,
O cărare doar din note așezate împreună,
Ce-și urmează drumul spre final și spre țărână.
Se aruncă iarăși către disperare
Și revine tot mai viu ca niciodată.
A lui muzică prin voi, dragilor, are să trăiască,
Nu-l lăsați să moare fără să-nflorească!
Un ecou, un suflet, blând ce-aduce a pian,
Se răsfrânge și se scurge printre ani.
Când veacul îl reface pe al nost botoșănean,
Îi dă viață și-o șansă furată de veterani.

Un poet în mile de zboruri,
De sunete în vibrații,
Ca un cadou înfipt în altele vre-o șapte,
Ce fără glas șoptesc tonalitatea următoare.

Se confruntă unul pe celălalt,
Se întrec în cursa muzicii grăbită-n așteptare,
Topesc o panorama aluzivă,
Se aud încet, în ecouri de speranță,
Unul pe celălalt.
Și suferă o transformare
După auzul autentic al fiecărei urechi muzicale,
Se scufundă întreaga piesă în schimbare.
Fiecare își aude propria chemare.
Nu e asta o desfătare?

Părintele Ilie Cleopa, Lumina Spiritualității Ortodoxe Românești

Elev: Stoicescu Eva Otilia Maria,
Prof. Călinescu Amalia,
Colegiul Național „Tudor Vladimirescu” București

În mănăstirea liniștită, cu gândul senin,
Cleopa Ilie, duhovnic divin,
Barbă albă, ochi blânzi, lumânare aprinsă,
Întreaga credință în el se împletește distinsă.

Cuvinte-nvățătoare, izvor de sănătate,
Ca un râu care curge, în inimi răzbate.
Adevăruri adânci, ca un cer senin,
Înțelepciunea ta, părinte, un dar divin.

În taina cărților sale, înțelepciunea dansează,
Povățuitor al sufletelor, cu blândețe veghează,
Ca un păstor bun, cu blândețe îndrumă,
Spre ceruri deschise a credincioșilor turmă.

Părinte drag, în rugă și-n meditație,
Liniștea inimii tale se revarsă cu adorație,
În fiecare slovă, credința tresare,
Cleopa Ilie, izvor de binecuvântare.

Amintirea ta, o stea pe cerul credinței,
În inimile noastre și-n sufletul voinței,
Părinte iubit, călăuză în noaptea vieții,
Izvor de iubire, simbol al blândeții.

Rugă domnului Ștefan

Elev: Surugiu Andreea Ştefania,
Prof. Dărîndău Arhip Felicia,
Școala Gimnazială „ Tiberiu Crudu” Tudora, Botoşani
Structură: Şcoala Gimnazială Nr 1

Cu vitejie și nădejde-n suflet
Mii de dușmani urlând ai pus pe fugă,
Nu te-ai temut nicicând să înfrunți războiul
Și cu credință ai înfruntat puhoiul.

În vremuri aspre de război
La Daniil Sihast ai mers spre îndrumare
Deci, roagă-te, acum și pentru noi
Plini de credință să înfruntăm durerea și amarul.

Peste Moldova ai domnit cu vrednicie
Țară bogată, plină de mândrie
Plină de munți, păduri, ape curate.
Ai grijă de noi astăzi și din necaz ne scoate!

Frumoase mănăstiri tu ai lăsat în urmă
Și pentru a tale fapte nu ai fost lăsat în umbră
Te-au respectat strămoșii și te-au numit cel Mare
Ești respectat și astăzi și îți cerem îndurare

Veghează cu iubire peste a noastră țară
Așa cum faci mereu… nu o lăsa să piară
Și nu lăsa în inimi să pătrundă
Frica, durerea și necredința multă.

La școala perfectă

Elev: Șchiopu Robert,
Prof. Cerna Delia Elena,
Colegiul Național „Mihai Eminescu” Petroșani, Hunedoara

A fost odată ca niciodată,
A fost o școală ca-n povesti
O minune de școală
Unde-ti plăcea să înveți.

Orele erau distractive,
Pauzele... Și mai și.
Când treceai de pragul ușii
Nu vedeai doar doi copii.

„ -Bună ziua, domn’ profesor!
-Bună ziua, măi copii!
Astăzi parcă-mi este dor
Să mai merg și eu la schi.

Haideți să ieșim afară!
Hai pe pârtie, hai la schi!
-Dar domn’ profesor, e vară!
-Doar ne imaginăm, copii!”
Avem nevoie de ajutor
Să scoatem ce-i bun din noi,
Toți avem talente ascunse,
Toți dorim să fim eroi.

Sfinții Trei Ierarhi

Elev: Șurubaru Ioan-Adrian,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

În lumea sfântă, Trei Ierarhi lumină-aduc,
Grigorie, Vasile și Ioan, pe calea credinței conduc,
În taina rugăciunii, înalță gânduri curate,
Cei trei ajungând să ducă o viață aparte.

Prin rugăciunea lor, izvor de har nemuritor,
Rămân lumină în inimile credincioșilor,
Sfinții Trei Ierarhi- îngeri pe pământ,
O binecuvântare, un dar divin, sublim și sfânt.

Ce păcat

Elev: Șurubaru Ioan-Adrian,
Pr. prof. Budacă Teodor-Cătălin,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Monumente distruse, sfărmate
Care în praf stau înecate
Și de oameni uitate, neglijate
Căci tradiția se pierde in totalitate,
Ce păcat!

Vechiul nu se îmbină cu noul
Și nu li se mai aude ecoul
Acelor artiști cărora li s-a arătat cavoul
Și nu mai țin în mână stiloul,
Ce păcat!

Arta veche stă să moară
Tinerii privind-o ca pe o povară
Și cine să păstreze această comoară
În afară de cei de la țară?
Ce păcat!

Când întrebi pe cineva de cei ce ne-au format
Devine ușor iritat
Că pe ei i-a uitat
Și la stilul nou s-au adaptat,
Ce păcat!

Unde e Bacovia cu textele lui sumbre?
Eminescu cu poeziile ce se pierd în umbre?
Unde e Rebreanu cu-a lui romane sociale?
Și Slavici cu nuvelele sale
Speciale?

Toate acestea au dispărut
Să le prețuim, n-am știut
Scriitorii s-au stins...au rămas în trecut
Dar istoria au schimbat-o într-un mod plăcut

Ce păcat!

Simfonie - George Enescu

Elev: Șurubaru Luana Ștefania,
Prof. Zugravu Claudiu-Vasile,
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

Prin corzi de aur și măiastră vioară
George Enescu, stăpân pe muzica noastră rară
Dirijor și compozitor, în genial simfonia,
Cântecul său străbate, atingând eternitatea vie.

Prin partituri, călătorim în lumi de vis,
Întrebându-ne „oare, cum le-a deschis?”
Dirijorul geniului, cu sunetul clar,
Enescu….simfonia ne-a lăsat-o-n dar…..

Gând despre Mihai Eminescu

Elev: Talpalariu Petruța,
Prof. Budacă Corina-Mariana,
Școala Gimnazială Zvorișstea, Suceava

Pe câmpii verzi și sub cerul senin,
Strălucește geniul, poetul divin.
Mihai Eminescu, inimă curată
Cu versuri ce-aduc eternitatea-n faptă.

Născut în Botoșani, într-o lume fermecată,
El a fost poetul ce a scris nemurirea toată.
Cu ochii adânci, ca stelele pe cer
El a scris iubirea cu-n albastru de mister.

Cu ochii ce pătrund tainele universului
A zugrăvit iubiri și doruri cu versul.
Prin codrii de aramă, prin văi și prin câmpii
Își caută inspirația, iar cuvintele-s magii.

În albastrul cerului, o stea strălucitoare,
Eminescu scrie versuri pline de splendoare,
Cu gânduri ce-n suflete pătrund adânc
Și-n inimi rămân ca un dulce avânt.

Astfel, Eminescu, în eternitatea sa,
Rămâne un far ce ne luminează calea.
Cu versurile-i pline de har și iubire,
Va rămâne mereu viu în amintire.

Preotul – vindecător de suflete

Elev: Tatarciuc Ioan-Matei,
Pr. prof. Chichioacă Petru-Georgel,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Cu har divin și prin cuvântul blând,
Preotul vindecă-n suflet și în gând;
În biserică sau în mănăstire,
El este-al credincioșilor izvor de miluire.

Cu rugăciuni și prin cuvinte sfinte
Alină suferința-n trup și minte.
În bolnițe și în spitale,
El este-al celor suferinzi salvare.

Cu smerenie și cu credință,
El îi ajută pe cei aflați în suferință.
Într-o lume plină de încercări și de durere,
Este al credincioșilor lumină și vedere.

Să ne rugăm pentru ai noștri preoți;
Să-i respectăm și să-i iubim cu toții,
Că ei sunt cei care ne duc spre Dumnezeu
Și ne ajută să avem credința vie mereu.

Poezie pentru Mihai Eminescu

Elev: Tofan Emanuela,
Prof. Muntianu Violeta-Ana,
Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași

Eminescu, drag poet,
Om frumos și înțelept
Pe tine te apreciez
Că viața îmi luminezi.

Când „Luceafărul” ai creat,
Bucurie tu ne-ai dat
Cu un număr mare de strofe,
Ne-ai surprins cu acele vorbe.

Mereu ai gândit perfect
Suflet drag și înțelept,
Ai împărtășit iubire
Până la a ta sfârșire.

Aș mai avea multe să-ți spun,
Dar trebuie să îmi iau rămas bun,
Te las să te odihnești
Până-n viața cea de veci.

Gânduri pentru Marele Poet

Elev: Ursache Vanesa,
Prof. Muntianu Violeta-Ana,
Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași

În noapte, gândurile se rotesc
Ca stelele în ceruri aprinse,
Iubit poet, în lumea ta adâncă
Se răsfrâng adevăruri și taine intense.

În versuri, aripile gândurilor tale
Străbat văzduhul ca păsări de lumină,
Sufletul tău adânc și vast
Se înalță spre eternul înalt de lumină.

Poetul

Elev: Urzică Alexandru,
Prof. Năpîrcă Felicia,
Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni, Botoșani

Într-o noapte cu stele luminoase,
Eminescu scria cuvinte frumoase.
Cu gânduri adânci și priviri senine,
A creat poezii, opere divine.

În lumea sa de versuri strălucitoare,
Gândurile sale, ca o floare.
În miez de noapte, sub cerul înstelat,
Cuvintele lui răsunau ca un cântec adânc înțesat.

Mihai, poetul cu ochi de visător,
Cu versuri ce dansează în albastrul decor.
Iubirea, melancolia, natura înfiorătoare,
Își găseau ecoul în versul său adevărat.

Eminescu, inima cuvântului românesc,
A lăsat amprenta în timp, nemuritor proces.
În fiecare strofă, un univers unic,
Cu poezii ce rămân veșnic.

Poem

Elev: Vieru Sebastian-Marian,
Prof. Ionescu Claudiu,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani

Tei lăsat în jos de vânt
Cum te scuturi pe pământ?!
Cum tot plângi așa mereu
După drag poetul tău?

Simt cum cazi ușor, plăpând
Cu crengile moarte-n vânt,
Iar tu stai și tot jelești:
„-Poetule, unde-mi ești?

Unde mi te-au îngropat
Și trupul ei ți l-au lăsat,
Să nu te mai văd vreodat'
Sub frunzaru-mi înghețat?

Cine îmi mai fuge lin
Și-mi adună flori de crin,
Să mi le așeze-n poale
Și s-asculte râul care

Nopți și veacuri, tot mi-a fost
Cântec fin și leac anost,
De când tu m-ai părăsit
Și nicicum n-ai mai venit...”

Teiul nu îmi răspundea,
Glasul fin și-l ascundea.
Și-l plângea, și-l tânguia
Pe cel care îi era

Fiu și strajă. Glasul lui
Va rămâne-n umbra lui,
Până va veni iar lin
Să-i aducă flori de crin.

În memoria marelui poet Mihai Eminescu!

Sus în Cer

Elev: Vițalaru Cezara,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Sus în cerurile pure
După porți de aur alb
Între suflete și îngeri
Dumnezeu stă așezat.

Pe Pământ, la muritori
Biserica e plină
Enoriașii s-au adunat
Și caută lumină.

Biserica s-a luminat
Cântările se auzeau,
Dumnezeu ne asculta
Iar noi ne rugam mereu.

Rugăciunile erau mai mari,
Bunătate căutăm,
Dumnezeu ne-a auzit
Toată lumea a zâmbit.

Fericirea veșnică în creația poetică a Sfântului Ioan Iacob

Elev: Aboşculesi Teodor,
Prof. Rusu Narcisa,
Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani

Motto:
„ Rămas de mic orfan pe lume,
Ca un copil al nimănui
Mi-am pus nădejdea mea spre Domnul
Cerând de-a pururi mila Lui.’’

Opera Sfântului Ioan Iacob, formată din versuri, proză, scrisori, culegeri din Sfinții Părinți, traduceri, descrie simbolic, dar pe înțelesul tuturor, taina pocăinței. Versurile operelor sale prezintă uitarea scopului omului creștin, reprezentată de îndepărtarea omului de Dumnezeu. În operele sale, Sfântul Ioan Iacob, pledează ideea că omul, îndepărtat de Dumnezeu își pierde adevărata însemnătate: „Ce sunt eu fără de Domnul? Sunt un praf de oase reci, Hrana viermilor din groapă Și a muncilor de veci!”. Totodată putem observa în operele Sfântului Ioan că omul este departe de mântuire, iar tot de pe Pământ este deșertăciune.

Poeziile Sfântului Ioan Iacob, simple ca formă, sunt veritabile izvoare de înțelepciune. Aceste opere reprezintă un dor sfânt de mântuire, dar și de țară. Poeziile, într-un sens mai larg, reprezintă sentimentele, trăirile sau stările de spirit ale autorului, în cazul poeziilor Sfântului Ioan acestea, având un caracter religios (creștin ortodox), reprezintă un îndemn la căutarea sfințeniei și a mântuirii care vin din dreapta credință. Sfântul Ioan Iacob, prin poeziile sale, îmbină cultura, reprezentată de caracterul cult al operelor, cu spiritualitatea, reprezentată, în poezii, de către o prezentare si exemplificare a vieții ortodoxe. Sfântul Ioan Iacob își caracterizează darul poetic astfel: „Mi-ar fi cu neputință să alcătuiesc stihuri până nu simt adânc în inima mea ceea ce scriu. Cuvintele stihurilor izbucnesc din inimă ca niște scântei dintr-o cremene; dar asta se întâmplă numai atunci când cremenea inimii este lovită de amnarul bucuriei sau al durerii, al mustrării pentru păcate sau al recunoștinței față de milostivul Dumnezeu. Ceea ce nu simt, nu pot cânta în versuri, adică nu pot împleti cuvinte în stihuri care să miște inima altora. Când scriu ceva mișcător simt o durere în inimă, ca și cum stihurile ar fi niște fărâmituri despicate din însăși inima mea zdrobită, de aceea și cuvintele curg însoțite de lacrimi uneori. Pentru asta adevăratele stihuri mișcă pe cititori aproape așa cum a fost mișcată și inima celui ce a scris.”

Poeziile Sfântului Ioan Iacob pot fi asemănate cu „Drumul Crucii” , pe care Domnul Nostru Iisus Hristos îl face pentru iertarea păcatelor noastre . În acest „Drum al Golgotei”, Sfântul Ioan, spre deosebire de soldații romani, nu face o coroana de spini, ci una de laude aduse Mântuitorului prin poeziile sale.

Sfântul Ioan Iacob s-a născut pe 23 iulie 1913 în comuna Horodiștea, cătunul Crăiniceni, raionul Dorohoi (Botoșani), din părinții săi Maxim și Ecaterina Iacob. La botez a primit numele de Ilie deoarece se născuse în preajma sărbătorii Sf. Ilie (20 iulie), în biserica satului Horodiștea fiind botezat de către preotul paroh Aristotel Popescu. La vârsta de 6 luni, mama sa Ecaterina moare. În 1916 tatăl acestuia moare pe front în Ungaria, astfel acesta rămâne în totalitate, până la vârsta de 10 ani, în grija bunicii. Școala primară o face în satul natal fiind un copil cuminte care învăța foarte bine. După moartea bunicii copilul este luat în grijă de către unchiul său Alecu Iacob care îl ajută să studieze gimnaziul la Lipcani și mai apoi liceul „Dimitrie Cantemir’’ de la Cernăuți, absolvind liceul în 1932, ca șef de promoție. Familia sfântului îl îndeamnă să continue studiile la Facultatea de Teologie din Cernăuți, pentru a deveni preot, numai că dorința sfântului era de a fi călugăr.

În vara anului 1933 într-o duminică pe când tinerii din sat se pregăteau să meargă la o nuntă, Ilie Iacob se hotărăște să plece la Mănăstirea Neamț. Acesta merge la biserica din sat, participă la slujbă și cu binecuvântarea preotului Aristotel Popescu pleacă spre Mănăstirea Neamț. Este primit în obștea mănăstirii pe 15 august de către starețul Nicodim Munteanu, viitorul patriarh al României. Aici este rânduit ca paracliser al mănăstirii, farmacist, datorită priceperii sale în prepararea medicamentelor starețul mănăstirii intenționa să îl trimită la facultatea de medicină. Mai târziu datorită cunoștințelor de limbă greacă, latina, franceză, primește ascultarea de bibliotecar. Între timp acesta merge într-un pelerinaj la mănăstirile din Oltenia (1934), căutând un loc de liniște sufletească. Se întoarce la Mănăstirea Neamț, dar este chemat să fie înrolat în armată, în regimentul Infanterie nr. 29 Dorohoi, unde este rânduit ca infirmier. După efectuarea stagiului militar se întoarce la mănăstire, acesta este tuns în monahism pe 8 aprilie 1936, primind numele de Ioan. Tânărul monah Ioan Iacob primește din nou ascultarea de bibliotecar al Lavrei Neamțului.

Printre părinții renumiți care l-au cunoscut pe Sf. Ioan se numără si părintele Ilie Cleopa, care la vremea acea era numit fratele Constantin, ce venea ocazional să împrumute cărți de la biblioteca mănăstirii. Părintele Cleopa mărturisește o amintire referitoare la Sf. Ioan: „Ai citit Patericul? Citește frate, cu luare aminte cartea aceasta, spovedește-te și nu lipsi de la biserică, și îndată vei primi liniște sufletească!”.

Iubind viața de liniște , o dorință arzătoare se aprindea în sufletul sfântului și anume să se închine la locurile sfinte de la Ierusalim. De aceea în toamna anului 1936 cu binecuvântarea Mitropolitului Nicodim Munteanu, tânărul monah Ioan pleacă în Țara Sfântă, la Ierusalim.

În 1937 cuviosul Ioan Iacob trimite un caiet cu impresiile sale din Țara Sfântă unchiului său Alecu Iacob care s-a pierdut. Între timp Sf. Ioan Iacob se închinoviază la Mănăstire Sf. Sava din Betleem. Aici împlinește mai multe îndatoriri, paracliser, infirmier, ghid. Aici la Ierusalim, a tradus din limba greacă în limba română Prohodul Maicii Domnului, alcătuindu-l în stihuri. În Țara Sfânta acesta alcătuiește mai multe imnuri adresate marilor sfinți din calendar: Maica Domnului, Sf. Teodosie cel Mare, Cuvioasa Maria Egipteanca.

„Prohodul Maicii Domnului”
Fiind Maica Vieții, îngropării te-ai dat
Și-ale îngerilor cete s-au înspăimântat
Adormirea ta cinstind-o luminat.
Născătoarea vieții și-al luminii izvor
La-ntuneric ucenicii cum te pogor?
Tu fiind lumina noastră-a tuturor!
Te mărim pe tine, Maica toatei zidiri
Și-nălțăm duios cântări Sfintei Adormiri
Întru care plată dai acestei firi.
N-a rămas în groapă preacurat trupul tău
Ci mutatu-te-ai cu dânsul la Dumnezeu
Ca să fi părtașă Slavei Lui mereu.
Iisus a toate Împărat prea slăvit
Te-a ales pe tine Maică și, negrăit,
Fără de prihană tu L-ai zămislit.
Stăpânul făpturii pe pământ pogorând
Cum venise întrupându-Se oarecând
Astăzi vine dornic duhul tău luând.
În chip tainic astăzi și noi toți ne-adunăm
Și cu Sfintele Femei jalnic îți cântăm
Dând înconjur năsăliei ne-nchinăm.

În 1947 Ioan Iacob este chemat la Schitul Românesc de la Iordan. La recomandarea arhimandritului Victorin Ursache, monahul Ioan este hirotonit ierodiacon pe 13 mai și preot pe 14 septembrie (Înălțarea Sfintei Cruci), de către Episcopul Epifanie , fiind rânduit preot slujitor la Biserica Sfântului Mormânt din Ierusalim. Mai apoi a fost rânduit egumen la Biserica Sf. Ioan Botezătorul de la Iordan. De aici acesta este rânduit egumen la Biserica Sf. Gheorghe Hozevitul (1952). Între timp este rânduit preot slujitor în peștera Sfintei Ana până la trecerea la cele veșnice în 1960. În zorii zilei de 5 august 1960 marele nevoitor Ioan Iacob trece la cele veșnice la vârsta de numai 47 de ani. Pe mormântul său de la Hozeva ucenicul său Ioanichie a scris o poezie testament, numită ,,Slove la mormântul meu’’:

„Slove la mormântul meu”
„Vor trece anii vieții
Și eu mă voi sfârși
Iar în pustia asta
Mai vrednici vor veni.
Văzând aici mormântul,
Mă vor cinsti cumva,
Necunoscându-mi viața
Și neputința mea.
Deci să cunoască frații
Că tot veleatul meu,
A fost lipsit de mirul
Plăcut lui Dumnezeu.
Căci cheltuind zădarnic
Vigoarea tinereții
Mi-am îngropat talentul
În toată vremea vieții.”

Deși Sfântul Ioan Iacob nu a trăit mulți ani pământești, acesta lasă credincioșilor o moștenire poetică inedită. Poeziile acestuia fiind compuse sub influența Sfântului Duh. Poeziile sunt ca o compensare a vieții scurte petrecute pe Pământ. „Sfântul Ioan a ridicat prin rugăciune și smerenie, prin nevoință și cântare, peștera sa către cer și a umplut-o de lumina Sfântului Duh, care i-a sfințit sufletul și trupul luminându-le și încălzindu-le cu dorul iubirii față de Dumnezeu. Prietenia cu Dumnezeu mai presus de orice altă prietenie, căutarea Împărăției cerurilor înaintea oricărei alte căutări fac din Sfântul Ioan Iacob de la Neamț – Hozevitul un poet duhovnic și un misionar statornic.” (Preafericitul Părinte Patriarh Daniel patriarhul Bisericii Ortodoxe Române)

Bibliografie

- *Dor de pustie, dor de cer*, Doxologia 2010
- *Sfântul Ioan Iacob Hozevitul. M-am ascuns în pustie și în lacrimi*, Editura Sofia 2022
- *Sfântul Ioan Iacob Românul - Hozevitul*, Editura Lumină din lumină

Webografie

- https://radiorenasterea.ro/sfantul-ioan-iacob-de-la-neamt-si-sensibilitatea-duhovniceasca/

Mihai Eminescu

Elev: Apostol Alexandra Maria,
Prof. Zugravu Claudiu-Vasile,
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

Dumnezeu a binecuvântat județul Botoșani cu multe personalități, oameni de cultură, pictori, actori, compozitori, scriitori, dar cel mai mare dar divin pentru județul nostru a fost marele poet- Mihai Eminescu.

Luceafărul poeziei românești s-a născut chiar aici, pe meleagurile noastre, la Ipotești, înfrumusețând și ridicând cultura românească la un rang înalt. Acest „Dumnezeu” al poeziei românești s-a născut la data de 15 ianuarie 1850, dându-i-se harul de a dăinui peste ani, peste generații și peste orice evoluție tehnologică triumfând în fața liricii indiferent de vremuri.

Înzestrat cu multă iubire și creativitate, viața poetului a fost in totalitate dedicată poeziei, transpunând în versurile sale multe aspecte din viața oamenilor din trecut, din natură, dar și din tainele sfâșietoare ale iubirii și dragostei față de țară și patrie.

Nimeni și nimic nu se poate compara cu ceea ce a creat acest mare poet. Ce ar fi cultura românească fără „Luceafărul” cu 98 de strofe, fără poeziile patriotice sau poemele pline de dor și romantism? Aceste opere cunoscute național și internațional rămân întipărite printre filele literaturii românești ca un valoros tezaur liric, bucurând în continuare multe alte generații.

Fiecare dintre noi trebuie să cunoască, să aprecieze și să promoveze aceste opere minunate, ajutând astfel la prețuirea acestei moșteniri culturale.

Mihai Eminescu (1850-1889)

Elev: Barabasa Eva-Elena,
Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela,
Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu” Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu reprezintă în literatura românească o întruchipare a absolutului, un reper mereu actual pentru creatori. Eminescu este cel mai mare poet național care exprimă cel mai bine și cel mai complet spiritualitatea românească. Este cel mai mare poet romantic din literatura română și ultimul în ordine cronologică. Prin varietatea temelor, motivelor, ideilor, prin profunzimea gândirii și perfecțiune, poezia lui Mihai Eminescu se constituie în primul mare model de univers poetic din lirica românească.

Data și locul nașterii într-un registru al membrilor „Junimii”, Eminescu însuși și-a trecut data nașterii ca fiind 20 decembrie 1849, iar în documentele gimnaziului din Cernăuți, unde a studiat Mihai Eminescu este trecută data de 14 decembrie 1849.

Își petrece copilăria la Botoșani și Ipotești, în casa părintească și prin împrejurimi, într-o totală libertate de mișcare și de contact cu oamenii și cu natura. Această stare o evocă cu adâncă nostalgie în poezia de mai târziu („Fiind băiet păduri cutreieram”, „O, rămâi”).

Studiile primare le face la Cernăuți, având șansa unui profesor de limba română cu o profundă cultură, Aron Pumnul, la a cărui bibliotecă bine dotată poetul are acces, prilej cu care citește „Lepturariul”, o antologie cuprinzătoare care conține numele și operele poeților români evocați ulterior în poezia „Epigonii”.

Mihai Eminescu avea o fire imprevizibilă, producând întotdeauna o impresie puternică și neobișnuită asupra celor care îl cunoșteau, atât prin înfățișare, cât și prin gesturile sau prin privirea sa „confundată-n ceruri-nalte, visătoare, solitară.

Detașat de lumea materială a intereselor meschine, Eminescu este totodată preocupat de starea de mizerie a societății în care trebuia să trăiască, iscând cele mai variate controverse. Imaginea lui s-a reflectat în conștiința publică în mod contradictoriu, boem și neînțeles, sociabil, muncind și citind enorm, poetul nu avea cum să se înscrie în cotidian, în obișnuit.

Definit ca „romantic întârziat” sau cum însuși se autocaracterizează în poezia „Eu nu cred nici în Iehova” („Nu mă-ntoarceți nici cu clasici,/ Nici cu stil curat și antic,/ Toate-mi sunt deopotrivă,/ Eu rămân ce-am fost: romantic”). Mihai Eminescu stă alături de cei mai mari romantici europeni: Novalis, Heine, Byron, Goethe, fiindu-i specifică ilustrarea condiției nefericite a geniului într-o lume superficială, meschină, neputincioasă să înțeleagă aspirațiile sale superioare.

Există, însă, multe laturi în care Eminescu depășește radical romantismul și devine unul din exponenții cei mai vii ai ultimei jumătăți din veacul al XIX-lea. Privit în expresia sa exemplară, poetul romantic se transpune integral într-o zonă ideală, fie ca mitul, ca la Haderlin, Fie visul, ca la Novalis, fie fantezia utopistă ca la Shelley, fie aventura spirituală a lui Byron ori, dimpotrivă, armonia liniștii interioare a lui Lamartine.

Numeroasele mărturii ale poetului demonstrează admirația și respectul față de limba română care o consideră stăpână absolută peste spiritualitatea românească: „Nu mai suntem stăpânii limbii, ci limba e stăpâna noastră". Valoarea națiunii române constă mai ales în bogăția și forța expresivă a limbii române, care este în viziunea poetului „o împărătească bogată căreia multe popoare i-au plătit dare în metal pur pe când ea pare a nu da nimănui nimic. A o dezbrăca de averile pe care , economica și chibzuința le-a adunat în mii de ani, înseamnă a o face din împărătească, cerșetoare.".

Mihai Eminescu este predestinat de a putea trezi la viață spiritualitatea românească autentică, din care și el s-a născut, „nu ne-am trezit noi- s-au trezit secolii din urma noastră și ne-au scuturat din somn" și se autodefinește ca având rădăcinile spirituale adânc înfipte în neamul românesc: „Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor, cum soarbe soarele un nour de aur din marea de amar".

Nicolae Iorga - o viață de OM

Elev: Butnariu Denis,
Pr. prof. Budacă Teodor-Cătălin,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

„Sufletul e ca fierul. Nu poți lucra cu el până nu l-ai încălzit"
(Nicolae Iorga)

Nicolae Iorga (n. 17 ianuarie 1871, Botoșani - d. 27 noiembrie 1940, Strejnic, județul Prahova) a fost un istoric, critic literar, documentarist, dramaturg, poet, enciclopedist, memorialist, ministru, parlamentar, prim-ministru, profesor universitar și academician român. După cum a afirmat George Călinescu, Iorga a jucat în cultura românească, în primele decenii ale secolului XX, "rolul lui Voltaire".

Primii ani: Iorga s-a născut, ca si Eminescu, Creanga sau Enescu, la Botoșani. Încă din școala primară și-a uimit profesorii cu calitățile sale. În anul în care se stingeau Eminescu și Creangș, Iorga era deja considerat un fenomen. Părinții lui Iorga au fost Nicu Iorga, avocat, și Zulnia Iorga (nascuta Arghiropol). Numele de botez este Niculae, acesta fiind și motivul pentru care, în marea majoritate a cazurilor, în timpul vieții s-a semnat N. Iorga.

Numele Nicolae apare târziu și rar din mâna sa, fiind covârșitor folosit ulterior, la reeditarea (cenzurată și parțială) a scrierilor sale. Soția lui Nicolae Iorga a fost Catinca.

Studii: După studii elementare și gimnaziale în Botoșani, termină Liceul Național din Iași în 1888. Absolvă Universitatea din Iași într-un singur an cu diploma "magna cum laude". Continuă studiile universitare la Paris, Berlin și Leipzig, obținând doctoratul (1893) la numai 23 de ani. Un patriarh al culturii române Iorga devine în 1893, la numai 23 de ani, membru corespondent al Academiei Române. În 1894, la 24 de ani, obține prin concurs catedra de istorie la Universitatea din București. Din 1911 este membru activ al Academiei Române.

A locuit și scris mulți ani în casa de la Vălenii de Munte, unde era de altfel și tipografia sa, „Neamul românesc". Din 1922, cursurile de vară de la Vălenii de Munte au luat denumirea „Universitatea populară N. Iorga", iar casa a devenit muzeu memorial, cu obiecte și mobile care au aparținut savantului. Dotat cu o memorie extraordinară, cunoștea istoria universală și în special pe cea română în cele mai mici detalii. Nu este cu putință să-ți alegi un domeniu din istoria românilor fără să constați că Nicolae Iorga a trecut deja pe acolo și a tratat tema în mod fundamental. În timpul regimului comunist opera sa istorică a fost în mod conștient ignorată,

istoria României fiind contrafăcută în concordanță cu vederile regimului de către persoane aservite acestuia. Iorga a fost autor al unui număr uriaș de publicații, cel mai mare poligraf al românilor: circa 1.250 de volume si 25.000 de articole.

Opera sa istorică cuprinde diverse domenii: monografii de orașe, de domnii, de familii, istoria bisericii, a armatei, comerțului, literaturii, tipăriturilor, a călătoriilor în străinătate etc. Câteva din publicațiile mai importante: Studii si documente cu privire la istoria românilor, în 25 volume (1901-1913), Istoria imperiului otoman în 5 volume (apăruta în limba germană: Geschichte des osmanischen Reiches, 1908-1913), Istoria românilor în 10 volume (1936-1939). Ca literat, Nicolae Iorga a scris poezii, drame istorice (Învierea lui Stefan cel Mare, Tudor Vladimirescu, Doamna lui Eremia, Sfântul Francisc din Asisi si altele), volume memorialistice (Oameni cari au fost, O viață de om, așa cum a fost).

În 1903 a preluat conducerea revistei Sămănătorul. Ca om politic, a fost cofondator al Partidului National Democrat, în anii 1931-1932 Prim-Ministru și Ministru al Educației Naționale. Membru al parlamentului în mai multe legislaturi, Iorga era un reputat orator, temut de adversarii săi politici. În 1894, a câștigat prin concurs catedra de istorie de la Universitatea din București.

A cutreierat marile metropole europene scotocind în arhive documente cu privire la istoria românilor. A cunoscut aproape toate limbile moderne, iar în multe din ele a și scris. În 1906 a înființat ziarul „Neamul românesc”, unde a scris zi de zi, până la asasinarea sa. Multe din piesele sale erau scrise într-un timp record. Uneori o piesă putea s-o scrie într-o singură noapte. Frazele erau savante și încărcate cu multă istorie. Una dintre piesele sale jucate la Teatrul National din București a fost "Doamna Irimia", prin anii 1931-1932.

Profesorul Iorga era prim-ministru și ca toți politicienii era urmărit să facă anumite greșeli pentru a-l compromite. Un grup de "amici" care doreau să dovedească opiniei publice că Nicolae Iorga nu este "ușă de biserică", și poate fi sedus de femei, i-a pregătit o capcană. "Amicii" au atras în "afacerea" murdară pe cea mai mare artistă dramatică a timpului, frumoasa Mărioara Voiculescu. Aceasta, la "sfatul" complotiștilor, îi telefonează lui Nicolae Iorga că dorește mult să joace rolul principal în piesă. Profesorul este încântat de colaborare. Numai că eroina noastră "pregătită" îi cere autorului să vină la ea acasă pentru o serie de discuții pe marginea regiei. Nebănuind absolut nimic rău, accepta invitația artistei la domiciliul acesteia.

ÎNVĂȚĂTURI
I.
Să te ferești de omul bun
El știe toate ce se spun,
El toate cursele le vede,
Se face toate a le crede.

Și, cum nu spune niciodată
Ce suferință i-a fost dată
Și nu se plânge în zadar
De tot ce-i poți da mai amar,

El cu acest blând chip al său,
Te face zilnic tot mai rău
Și peste capul vinovat
Adună tot ce a iertat.

Și, neînștiințat, te duci,
Mânat tu însuți de năluci,
Cu gândul la prostia lui

Pân și'n fundul fundului.

II
Norocul tău de omul reu:
El e trimes de Dumnezeu

Pentru a te înștiința
De tot ce-i greu în calea ta.
Pericolul el ți-l mărește,

Greșeala tot mai mult o crește:
Cu cât mai mult el te va bate,
Cu-atât de la păcat te-abate.

Și suferința ce ți-a dat-o
Prin daruri a răscumpărat-o,
Căci te-a făcut să știi mai bine
Ce-ți este gata pentru tine.

O, ce te-ai face fără ca
Să vie ura-i a cerca
Acele tainice comori
Cu care altfel poți să mori!

George Enescu. Viața unui geniu.

Elevi: Albu Andreea Lorena, Pațilea Diana Claudia,
Prof. Crișan Nela,
Liceul Tehnologic „Costache Conachi" Pechea, Galați

George Enescu s-a născut în comuna Liveni, localitate care astăzi îi poartă numele, județul Botoșani, pe 19 august 1881. Părinții săi erau arendașul Costache Enescu și Maria, fiica preotului Cosmovici. Fiind al optulea copil al familiei, el a fost primul care a supraviețuit copilăriei, ceilalți frați decedând în primii ani, în urma unei epidemii de angină diftерică.

La vârsta de trei ani, familia s-a mutat într-un conac la Cracalia, în satul vecin. La aceeași vârstă, George Enescu a avut o experiență muzicală semnificativă, ascultând un taraf într-o stațiune balneară apropiată. Această întâlnire l-a impresionat profund, încercând chiar să imite instrumentele cu o vioară improvizată. Descoperirea pianului a început în anul 1884 , la patru ani, George știind deja să citească, să scrie și să facă adunări și scăderi. În aceeași perioadă, a primit o vioară și a început să cânte sub îndrumarea tatălui său, apoi, după ureche, sub ghidajul vestitului lăutar din Dorohoi, Niculae Chiorul. La vârsta de cinci ani, în 1886, el și-a transpus visurile de a deveni compozitor în prima sa lucrare notată, "Țara Românească, operă pentru vioară și pian".

George Enescu a intrat sub îndrumarea compozitorului Eduard Caudella din Iași, marcând astfel începutul unei cariere muzicale impresionante. Părinții săi, mai târziu divorțați, îl numeau afectuos "Jurjac", un nume dat de guvernanta franceză Lydie Cedre, care a avut o influență semnificativă asupra educației sale începând cu vârsta de 6 ani. La sugestia lui Caudella, în 1888, Enescu s-a înscris la Conservatorul de Muzică din Viena, studiind sub mari profesori precum Siegmund Bachrich și Joseph Hellmesberger jr. (vioară) și Ludwig Ernst (pian). Aici a dobândit cunoștințe esențiale despre studiul instrumentului, interpretarea operelor lui Beethoven și Schubert și tehnica dirijării unei orchestre. În paralel, a participat la cursurile teoretice de armonie cu profesorul Robert Fuchs.

La doar 11 ani, Enescu a urcat pe scenă la sala Bösendorfer din Viena, acompaniat de Orchestra Conservatorului. A surprins prin polivalența sa muzicală, abordând diverse forme precum rondoul, sonata sau variațiunea, demonstrând o maturitate și virtuozitate deosebite pentru vârsta sa. Critica muzicală vieneză l-a numit "un Mozart român". La 13 aprilie 1892, în cadrul concertului "Fantasie" de Henri Vieuxtemps, și la 20 aprilie același an, înlocuindu-l pe concert-maistrul Fritz Strauss, Enescu a interpretat "Capriciu" de H. Vieuxtemps. În 1894, George Enescu a interpretat prima parte din "Concertul pentru vioară și orchestră în mi minor"

de F. Mendelssohn-Bartholdy la un concert de binefacere, marcând astfel încheierea perioadei sale la Viena. Revenit în țară, la 20 martie 1894, a susținut un concert ca violonist la Ateneul Român din București, acompaniat la pian de profesorul J. Hellmesberger Jr., interpretând lucrări de Mendelssohn-Bartholdy, Vieuxtemps, Benjamin, Godard și Sarasate.

Între 1895 și 1899, George Enescu a studiat la Conservatorul din Paris, avându-i ca profesori pe José White și Martin-Pierre-Joseph Marsick la vioară, Jules Massenet și Gabriel Fauré la compoziție, Ambroise Thomas și Théodore Dubois la armonie, și André Gédalge la contrapunct. La 11 iunie 1897, a susținut un recital la Petite Salle Pleyel din Paris, fiind primul recital de autor al unui creator român peste hotare. La 23 decembrie 1897, a interpretat pentru prima dată muzică de cameră, "Sonata op. 12" de A. Gedalge, în sala Pleyel din Paris. La această vârstă, Enescu compusese deja trei simfonii, debutând ca compozitor la 6 februarie 1898, în cadrul Concertelor Colonne din Paris, cu premiera Suitei simfonice „Poema Română”, obținând un succes excepțional. La 1 martie 1898, George Enescu a debutat la Ateneul Român alături de Orchestra Filarmonică, la vârsta de doar 17 ani, într-o performanță excepțională ca violonist, compozitor și dirijor. Eduard Wachmann, înțelegând potențialul remarcabil al tânărului artist, i-a cedat bagheta pentru a-și dirija singur "Poema Română", marcând astfel începutul unei legături durabile cu Orchestra Filarmonicii și Ateneul Român.

A urmat o subscripție publică pentru a-i achiziționa lui Enescu o vioară "Stradivarius", inaugurată într-un concert de binefacere la Ateneul Român la 17 decembrie 1898. La 24 iulie 1899, a absolvit clasa de vioară a Conservatorului din Paris, primind în dar o vioară Bernardel. Regina Elisabeta a României, cunoscută ca protectoare a artelor Carmen Sylva, l-a admirat, invitându-l frecvent să cânte la Castelul Peleș din Sinaia. Enescu a compus chiar lieduri inspirate de poemele reginei Carmen Sylva.

În februarie 1900, a debutat ca solist cu Orchestra Colonne din Paris, iar în aprilie a dirijat Orchestra Simfonică din București în primă audiție a lucrării sale "Fantezia pentru pian și orchestră", cu solistul Theodor Fuchs.

Până în acest moment, printre compozițiile sale simfonice se numărau două "Rapsodii" pe teme naționale românești, o "Suită de orchestră", concerte pentru pian și orchestră, pentru vioară și orchestră, poemul simfonic "Vox Maris", suite precum "Sătească", precum și lucrări pentru formații de cameră și alte compoziții vocale-simfonice. În 1901 și 1902, Enescu a compus "Rapsodiile române", iar în 1902 a fondat un "Trio instrumental", apoi în 1904 a înființat cvartetul de coarde "George Enescu". La 7 februarie 1904, a avut loc prima audiție a celei de-a doua rapsodii la sala Gaveau din Paris. La 22 martie 1908, Enescu a dirijat în premieră cele două rapsodii la Academia de muzică ”Santa Cecilia” din Roma, iar în țară, la 21 ianuarie 1912, a avut loc prima audiție a ”Rapsodiei române nr. 1 în La major” cu Orchestra ”Philharmonica” din Arad.

În 1909, Enescu l-a cunoscut pe Maruca (Maria Rosetti Cantacuzino) și a devenit oaspete periodic la Tescani, reședința familiei Rosetti-Tescanu, construită cu un an înainte de nașterea sa. În 1912, a fondat premiul național de compoziție „George Enescu" și a instituit Concursul Național de Compoziție pentru stimularea creației muzicale autohtone.

În timpul Primului Război Mondial, a rămas la București, susținând concerte pentru răniții din spitale. Între 1918 și 1920, a concertat cu Orchestra simfonică "George Enescu" din Iași, iar între 1920 și 1946, a fost dirijorul Filarmonicii din București. În 1920, a fost unul dintre întemeietorii Societății Compozitorilor Români și primul său președinte până în 1948. La 8 decembrie 1921, a dirijat "Lohengrin" de Richard Wagner la inaugurarea Operei Române din București. La 27 aprilie 1931, Enescu a finalizat orchestrarea tragediei lirice „Oedip", dedicând-o viitoarei sale soții, Maria Rosetti-Tescanu. Prima audiție a operei a avut loc la 13 martie 1936 la Palais Garnier din Paris și a devenit una dintre capodoperele muzicii dramatice din secolul al XX-lea. Despre această lucrare, Enescu a spus că i-a frământat mintea timp de un sfert de secol și că îi este cea mai dragă dintre toate lucrările sale.

Maria Rosetti, fosta soție a politicianului conservator Gheorghe Cantacuzino, și fosta amantă a filosofului Nae Ionescu, a fost una dintre doamnele de companie ale reginei Maria. După poveștile romantice, s-a automutilat, turnându-și acid pe față. La auzul veștii, George Enescu s-a întors de urgență de la Paris la București și a vegheat la căpătâiul doamnei de care era îndrăgostit. În urma acestui incident, Maruca Rosetti-Cantacuzino a rămas desfigurată toată viața și a apărut în fotografii cu un voal negru pe față.

La 13 martie 1936, opera „Oedip" a avut prima audiție la Palais Garnier din Paris și a devenit una dintre capodoperele muzicii dramatice din secolul al XX-lea. George Enescu a declarat că „Oedip" i-a frământat mintea timp de un sfert de secol și i-a luat zece ani de muncă. Primele note au fost scrise în Elveția, aproape de Lausanne, iar ultimele la Tescani, în Moldova. Despre această operă, a afirmat că este cea mai dragă dintre toate lucrările sale. Ulterior, Enescu s-a dedicat pedagogiei, susținând cursuri la Conservatorul de Muzică și în străinătate. A fost profesor de interpretare muzicală și compoziție la instituții prestigioase din Franța, Italia, Marea Britanie și SUA. Elevii săi au inclus violoniști celebri precum Christian Ferras, Ivry Gitlis, Arthur Grumiaux și Yehudi Menuhin, care l-a considerat părintele său spiritual.

În perioada celui de-Al Doilea Război Mondial, Enescu a rămas în București, susținând activitate dirijorală intensă și promovând creațiile unor muzicieni români. În aprilie 1946, a efectuat un turneu în URSS, intrând în contact cu personalități de primă mână ale muzicii ruse. În mai, a primit vizita lui Yehudi Menuhin la București. În aprilie 1946, George Enescu a efectuat un turneu în URSS, intrând în contact cu distinși muzicieni ruși precum Dmitri Șostakovici, Aram Haciaturian, Kiril Kondrașin, David Oistrah și Lev Oborin. În luna mai, a primit vizita lui Yehudi Menuhin la București. În septembrie 1946, alături de soția sa Maria, a plecat într-un turneu în Statele Unite ale Americii, iar la întoarcerea în Europa s-a stabilit la

Paris ca protest față de regimul comunist instaurat în România. În 1954, la Paris, a finalizat concepția "Simfoniei de cameră pentru 12 instrumente solo, op. 33". În iulie 1954, a suferit un atac cerebral.

La începutul anului 1955, i-a fost decernat Premiul "Paganini" din partea organizației "Association d'entraide des auteurs de musique professionnels de la SACEM". Această distincție s-a adăugat altor premii, recunoscând cariera muzicală excepțională a artistului. George Enescu a avut contribuții notabile până în ultimele sale creații, printre care se numără Cvartetul de coarde op. 22 nr. 2, poemul simfonic "Vox Maris" op. 31, și Simfonia de cameră op. 33, ultima având prima audiție la 23 ianuarie 1955, la Paris.

George Enescu a încetat din viață la Paris, la 4 mai 1955, fiind înmormântat trei zile mai târziu în Cimitirul "Pere Lachaise". În 1956, Muzeul "George Enescu" a fost inaugurat la București, în clădirea de pe Calea Victoriei în care marele muzician a locuit. La 4 septembrie 1958, a avut loc deschiderea primei ediții a Concursului și Festivalului Internațional "George Enescu" la București.

Bibliografie:

- Moceanu, Răzvan, *Portret: George Enescu – cel mai important muzician român din istorie*, 2022

Webografie:

- https://www.radioromaniacultural.ro/sectiuni-articole/muzica-dans-arte/portret-george-enescu-cel-mai-important-muzician-roman-din-istorie
- https://primariageorgeenescu.ro/2023/02/08/george-enescu/
- https://www.rador.ro/2020/08/19/portret-george-enescu-cel-mai-important-muzician-roman-din-istorie
- https://www.flickr.com/photos/radio_romania_international/5957559192/in/photostream
- https://www.voceanationala.ro/19-august-1881-s-a-nascut-george-enescu-un-geniu-al-muzicii-clasice

Mihai Eminescu

Elev: Alexa Giulia,
Prof. Lojniță Luminița,
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu, unul din cei mai mari poeți ai țării noastre, s-a născut la data de 15 ianuarie 1850, fiind al 7-lea copil dintre cei 11. A fost fiul lui Gheorghe Eminovici și al Ralucăi Eminovici. Și-a petrecut copilăria la Botoșani și la Ipotești, alături de dragii săi frați. A avut parte de libertate și de contact cu natura, iar noi regăsim toate aceste trăiri in poeziile sale: ‘’Fiind băiet păduri cutreieram’’, ’’Ce te legeni, codrule?’’, ’’Revedere”, ”Peste vârfuri”, etc.

Între 1858-1866, poetul începe clasele primare într-o școală din Cernăuți. Termină clasa a IV-a clasificat al 5-lea din 82 de elevi, după care face 2 clase de gimnaziu.

1866 este anul primelor manifestări literare ale lui Eminescu. În ianuarie moare profesorul său de limba română Aron Pumnul și elevii scot o broșură, “Lăcrămioarele învățăceilor gimnaziști”, in care apare si poezia “La mormântul lui Aron Pumnul”. La 25 februarie debutează în revista “Familia” din Pesta, a lui Iosif Vulcan, cu poezia “De-aș avea”. Iosif Vulcan i-a schimbat numele din “Mihail Eminovici” în ”Mihai Eminescu”.

Între anii 1869-1872, având 19 ani, acesta urmează Facultatea de Filosofie si Drept în Viena. Acolo a găsit multă inspirație, s-a împrietenit cu Ioan Slavici și tot la Viena, o cunoaște pe Veronica Micle, fata de care s-a îndrăgostit si căruia i-a dedicat multe dintre poeziile redactate. Începe colaborarea la “Convorbiri literare”; debutează ca publicist in ziarul ”Albina” din Pesta.

Între 1872-1874, la vârsta de 22 de ani, Eminescu își continua studiile in Berlin.

Între 1874-1877, la 24 de ani, poetul se întoarce la Iași, și devine directorul Bibliotecii Centrale, profesor suplinitor, revizor școlar pentru județele Iași si Vaslui și redactor la ziarul “Curierul de Iași”. Continuă sa publice în ”Convorbiri literare”. Devine bun prieten cu Ion Creangă, pe care îl determina să scrie și îl introduce la ”Junimea”.

În 1877 se mută la București, unde a fost redactor, apoi redactor-șef (1880) la ziarul ”Timpul”.

Epuizat de munca de zi cu zi, suferind probabil de tulburare bipolară, acesta s-a retras in iunie, 1883.

În urma unei căderi nervoase, în anul 1886, problemele sale de sănătate mintală au fost interpretate, ca simptome de neurosifilis, fiind tratat cu injecții cu clorură de mercur. Poetul a

părăsit această lume la 15 iunie 1889, iar după numeroase studii, asta s-a întâmplat din cauza unei intoxicații cu mercur.

Eminescu, poetul tuturor timpurilor, nu a avut o viață ușoară. A trăit puțin, doar 39 de ani. Deși, cu talentul său ne mai putea bucura sufletul cu multe alte poezii, acesta a avut parte de foarte puțină fericire. O bună perioadă a vieții sale este trecută sub tăcere, în special ultimii ani, când trece prin tot felul de centre de reabilitare a persoanelor cu probleme psihice.

Mihai Eminescu va rămâne în inimile noastre, ieri, azi si pentru totdeauna!

Nicolae Iorga - mare personalitate a românilor

Elev: Apetrei Mihai,
Prof. Lojniță Luminița,
Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani

Nicolae Iorga s-a născut la data de 5 iunie 1871 în Botoșani, într-o familie iubitoare de carte. Părintii lui au fost Nicu Iorga, avocat și Zulnia Iorga. Tatăl moare în 1876, lăsându-l pe Iorga la vârsta de 6 ani neîmpliniți, orfan. Copilăria lui s-a caracterizat prin sărăcie, erau nevoiți să se mute din locuință în locuință, în căutarea constantă a uneia mai ieftine. Mama lui cosea rochiile vecinelor sau traducea lucrări din franceză. Îi mai ajutau rudele, care erau avocați și negustori înstăriți, și care dădeau mai mult din silă decât din dorință de a ajuta. Nicolae Iorga a făcut studiile elementare și gimnaziale în orașul natal. Încă de la vârsta de 10 ani a fost nevoit să mediteze alți copii pentru a spori venitul redus al familiei. La vârsta de treisprezece ani, și-a făcut debutul în presă în ziarul „romanul", unde publica anecdote și editoriale despre politica în Europa.

La școală era un student eminent. În fiecare an a obținut premiul întâi. Totuși, nu a fost lipsit de provocări. În anul 1886 s-a petrecut ceea ce numește el: „catastrofa vieții mele de școlar în Botoșani". A fost eliminat temporar din școală pentru că nu a salutat un profesor. De rușine, a ales să părăsească orașul și să se transfere la liceul național din Iași, pe care l-a absolvit în anul 1888. Încă din timpul anilor de liceu era poliglot. Cunoștea greaca, latina, franceza și italiana. La un moment dat fost suspendat și și-a pierdut bursa pentru că citea în timpul unei ore. Până la urmă, și-a revenit. La absolvire a fost unul din cei mai buni studenți. A absolvit universitatea din Iași într-un singur an cu diploma „magna cum laude". După aceea continuă studiile la Paris, Berlin și Leipzig, luând la 23 de ani doctoratul.

În anul 1899 publică articole polemice în care critică activitatea colegilor din academie. Scrierile au caracter politic și insultătoare, prin urmare a cauzat un scandal uriaș. Pentru a domoli spiritele, savanții au hotărât să-l excludă pe Nicolae Iorga din academie pentru comportament nedemn. În anul 1900 se afla la BBudapesta, unde, împreună cu alți intelectuali români solicitau ca neamul nostru să aibă drepturi etnice egale cu cele ale populației maghiare.

În timpul primului război mondial a făcut parte din cercul privat de prieteni al regelui Ferdinand. În anul 1916, când armata nazistă a cucerit Bucureștiul și administrația românească s-a regrupat la Iași, Nicolae Iorga a trimis pamflete moralizatoare soldaților. Încerca să ridice moralul. De asemenea în timpul războiului a publicat mai multe studii despre Transilvania ca aparținând de drept românilor.

În anul 1921 își deschide cursul la Sorbona și înființează școala română de la Fonteney-aux- Roses lângă Paris. În același an și-a sărbătorit vârsta de 50 de ani. În anul 1923 a înființat „Fundația Iorga” pentru care donează casa și biblioteca sa din București. În același an fost numit doctor honoris causa la Lyon și a continuat să publice enorm de mult. În anul următor a organizat și condus primul congres internațional de bizantinologie, care a avut loc în București. Evenimentul a fost de mare anvergură.

În 1931 a devenit prim-ministrul României, la cererea regelui Carol al II-lea. A încercat (fără succes) să contracareze criza economică în care se afla România. Pentru insuccesul său a fost ținta batjocurilor. După numai un an, Nicolae Iorga și-a înaintat demisia și s-a întors la viața academică, în care era un geniu neîntrecut. A continuat să predea în universități din toată Europa. A fost cel mai prolific academician. În decursul vieții a scris peste 1300 de cărți și peste 10 000 de articole. Nici un universitar din lumea întreagă nu a ajuns măcar pe aproape de aceste valori.

După ce regimul regelui Carol al II-lea s-a prăbușit, Nicolae Iorga a fost asasinat pentru ca a dat plângere despre comandantul legionar Corneliu Zelea Codreanu, sub pretextul că ar fi vrut a fugi de sub escortă. În data de 27 noiembrie 1940 a fost ridicat pe sus de un grup de 7 legionari și împușcat de 9 ori.

Moartea marelui academician a consternat lumea academică. 47 de universități și academii din întreaga lume au arborat drapelul, pentru a plânge trecerea la cele veșnice a omului de geniu. La noi în țară, garda de fier a interzis plângerea marelui savant în public.

Mihai Eminescu – Luceafărul poeziei românești

Elev: Budacă Sofia-Ioana,
Prof. Lojniță Luminița,
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu a fost poet, prozator și jurnalist român, socotit drept cea mai mare voce poetică din literatura română. El, fiind născut la data de 15 ianuarie 1850 la Ipotești, județul Botoșani, a fost al șaptelea din cei unsprezece copii ai lui Gheorghe și Raluca Eminovici.

Și-a petrecut copilăria în casa părintească și prin împrejurimi, având libertatea de a socializa cu oamenii și de a face contact cu natura, toate acestea devenind inspirația pentru a putea crea cu nostalgie poeziile: „Fiind băiet...” sau „O, rămâi”.

Eminescu a fost activ în societatea politico-literară Junimea și a lucrat ca redactor la Timpul, ziarul oficial al Partidului Conservator. În 1867 a intrat ca sufleor și copist de roluri în trupa lui Iorgu Caragiale, apoi secretar în formația lui Emil Pascaly. La recomandarea acestuia, ajunge sufleor și copist la Teatrul Național, unde îl cunoaște pe Ion Luca Caragiale.

În timpul Facultății de Filozofie și Drept,se împrietenește cu Ioan Slavici, iar la Viena o cunoaște pe Veronica Micle. După scrisorile în care Mihai și-a pus toată dragostea, tânăra începe să-și dea seama că fiecare cuvânt o reprezintă, însă ea deja era căsătorită de 8 ani cu Ștefan Micle, așa că nu a putut să completeze sufletul poetului multă vreme. Dar în 1879, după moartea soțului, Veronica își continuă viața alături de Eminescu.

La 1 aprilie 1869 el a înființat, cu sprijinul a mai multor cooperatori, cercul literar Orientul, care avea ca scop strângerea basmelor, poeziilor populare și a documentelor privitoare la istoria și literatura patriei.

Trecând printr-o boală cumplită, jurnalistul român își pierde viața la 15 iunie 1889,la București, pe patul de spital. Ultimele lui cuvinte au fost „Sunt năriut”, cu semnificația „Sunt dărâmat”. Astăzi, mormântul său este în cimitirul Bellu, la umbra unui tei. Moartea lui a adus o mare tristețe în inimile românilor și nu numai. Sărbătorim la 15 ianuarie ziua lui de naștere, dar totodată și Ziua Culturii Naționale.

Marele poet, a lăsat în istorie operele lui literare și poeziile care, de fiecare data când sunt recitate, transmit diferite sentimente ce emoționează uneori până la lacrimi. Acum, mulți oameni doar înșiră cuvinte neînsemnate, crezând că reprezintă ceva, însă adevăratele opera sunt cele ale lui Mihail Eminovici (acesta fiind numele lui real), aducând o stare specifică în timpul citirii, astfel devenind modele pentru geniile tinere.

POEZIILE LUI MIHAI EMINESCU-PETELE DE CULOARE ȘI INSPIRAȚIE CARE NU AU SCHIMBAT UNA, CI MAI MULTE VIEȚI

Prin poeziile lui Eminescu, vedem un suflet pur care trecut prin multe pentru a ajunge unde este acum și de aceea avem mereu bucuria de a-i citi versurile.

Întâlnim printre operele sale:

~„Luceafărul” (cu 98 de strofe),
~ „Revedere”,
~ „Ce te legeni...”,
~ „Crăiasa din povești”,
~ „Scrisoarea 1,2,3,4 și 5”,
~ „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie”,
~„Geniu pustiu”,
~„Criticilor mei”,
~„Un farmec trist și neînțeles”

Și multe altele. În opinia mea, fiecare e minunată în felul ei noi avem păreri diferite, iar aceste poezii sunt dedicate tuturor personalităților. Ceea ce m-a făcut să-l admir mai mult pe Eminescu sunt vorbele de aur pe care le-a spus pe parcursul anilor lui de viață precum: „Citește! Citind mereu, creierul tău va deveni un laborator de idei și imagini din care vei întocmi înțelesul și filosofia vieții”, „Oamenii nu se deosebesc atât prin ceea ce zic, cât prin ceea ce fac”, „Menirea vieții tale e să te cauți pe tine însuți”, „Adevărul e stăpânul nostru, nu noi stăpânim adevărul” și așa mai departe. Respectivele citate trebuie citite și memorate cu atenție pentru a le înțelege, altfel nu ne vom putea desluși nedumeririle niciodată...Poetul ne arată tainele vieții prin gânduri, iar noi ar fi bine să le punem în minte și inimă ca mai apoi să putem spune „Eu sunt o persoană bună, cinstită și credincioasă”.

În tinerețe, Mihai Eminescu iubea să joace fotbal și era un înotător de excepție.

Deși avea o minte ageră, i s-a părut mereu că matematica este foarte grea. În copilărie, obișnuia să-și sperie tatăl aruncându-i în grădină șerpi adevărați. Iar în restul zilelor când era însetat de lectură, se încuia în cameră zile și nopți pentru a citi. Se observă cât de mult adora operele literare și pur și simplu uita uneori de igienă.

Așadar, ca să fii un om de succes, nu înseamnă că trebuie să ai 10 la toate materiile, să fii serios și să nu-ți placă să mai faci farse din când în când...Trebuie să râzi, să-ți exprimi pasiunile, să faci ceea ce te face fericit și să vezi partea plină a paharului. Eminescu ne arată cum era el înainte să devină cunoscut....era un tânăr normal, care știa ce-și dorea cu adevărat și nu a lăsat pe nimeni să-l oprească din a face ce îi place, în cazul lui este lectura. Așa că e nevoie de o persoană inteligentă care să trezească sentimentele oamenilor și acela este MIHAI EMINESCU și așa va fi mereu.

Bibliografie:

- Călinescu, George, *Viața lui Mihai Eminescu*, Editura Litera, Chișinău, 1998
- Eminescu, Mihai, *Poezii tipărite în timpul vieții*, volumul 1, Editura Vestala, București, 1994

George Bacovia-actor principal în propriul univers

Elevi: Bute Cristina-Anamaria, Dascălu Andreea-Simona,
Prof. Crișan Nela,
Liceul Tehnologic „Costache Conachi" Pechea, Galați

George Bacovia (George Andone Vasiliu) a fost un scriitor român format la școala simbolismului literar francez. Este autorul unor volume de versuri și proză scrise în baza unei tehnici unice în literatura română, cu vădite influențe din marii lirici moderni francezi pe care-i admira. La început văzut ca poet minor de critica literară, va cunoaște treptat o receptare favorabilă, mergând până la recunoașterea sa ca cel mai important poet simbolist român și unul dintre cei mai importanți poeți din poezia română modernă. S-a născut pe data de 17 septembrie 1881, în Bacău, în casa comerciantului Dimitrie Vasiliu și a Zoei Vasiliu, pe actuala stradă G. Bacovia nr.13 din Bacău.

Încă de la vârsta de doar 6 ani, copilul a început să învețe limba germană, iar mai apoi între anii 1889-1890 urmează clasa I la un pension din orașul său natal. În 1891 se înscrie la Școala Primară Domnească nr. 1 din același oraș. Trei ani mai târziu, acesta absolvă cursul primar și tot în același an se înscrie la Gimnaziul Ferdinand din Bacău. Toamna rămâne închis o noapte întreagă, din neatenția paracliserului, în turnul bisericii Precista. Acest eveniment va fi sursa de inspirație a poeziei Amurg violet, scrisă în anul 1899.

Anii traumatici de liceu și atmosfera sumbră îl inspiră în conceperea unui alt poem bine cunoscut de cititori, Liceu. Anul 1898 înfățișează talente noi ale lui Bacovia. Acesta pune pe note câteva poezii precum și altele de Mihai Eminescu și Ștefan Petică. Descoperă mare talent și la desen, la gimnastică, se dovedește totodată și un foarte bun executant la vioară plus alte instrumente din orchestra școlii, pe care o dirija la acel timp. În anul 1899 obține premiul I pe țară la concursul Tinerimii române pentru „Desen artistic de pe natură". Îi apare în Literatorul din 30 martie poezia Și toate, scrisă cu un an înainte, semnată V. George.

În 1900 se înscrie la Școala Militară din Iași, de unde se retrage în al doilea semestru, neputând suferi disciplina cazonă. Compune poezia Plumb, o va finisa totuși abia în 1902. În 1901 se înscrie la cursul superior al Liceului Ferdinand. Absolvă liceul din Bacău în 1903 și se va înscrie în cele din urmă la Facultatea de Drept din București. Colaborează la revista Arta, de la Iași. Se retrage de la facultate și se stabilește mai apoi, în 1905, la București, alături de fratele său Eugen. În 1914 se internează la sanatoriul Dr. Mărgăritescu din București.

Publică în suplimentul literar al ziarului Seara. Trimite la tipar volumul Plumb. În 1915 editează la Bacău, în colaborare, revista Orizonturi noi, publică poezii, proză, recenzii, sub mai

multe pseudonime. Strânge relațiile de prietenie cu Alexandru Macedoniski. În 1916 devine copist la Direcția învățământului secundar și superior din Ministerul Instrucțiunii. În iulie apare în librării volumul Plumb. În timpul războiului, în octombrie, este trimis cu arhiva direcției sale în evacuare la Iași. În perioada 1917-1919 este funcționar la București, iar mai apoi în 1920 devine șef de birou clasa a III-a în Ministerul Muncii. În 1921 este avansat șef de birou clasa I-a în același minister. Se îmbolnăvește de plămâni și demisionează, dar un an mai târziu se reîntoarce la Bacău. În 1924 apare la Râmnicu-Sărat ediția a II-a a volumului *Plumb*. Bacovia este numit suplinitor de desen și caligrafie la Școala comercială de băieți din Bacău. În 1925 devine primul director al reviste Ateneul cultural. În 1926 tipărește pe cont propriu volumul Scântei galbene, iar volumul Bucăți de noapte, editat de Agatha Grigorescu, își face apariția.

În 1928, ajuns la vârsta de 47 de ani, Bacovia s-a căsătorit cu poeta Agatha Grigorescu, o tânără născută la Mizil, care avea 33 de ani în acel moment și pe care o cunoscuse cu 12 ani în urmă. Agatha, care ajunsese la vârsta de 14 ani în Capitală, lucrase inițial ca funcționară, dar, fiind foarte ambițioasă. a absolvit Facultatea de litere si filozofie, a studiat mult, a scris, a început un doctorat și și-a publicat lucrările în mai multe volume. Pe George Bacovia, care era cu 14 ani mai vârstnic, l-a cunoscut pe când avea 21 de ani, în timp ce se plimba pe Calea Victoriei. Devenită soția poetului, Agatha și-a dedicat întreaga viață operei lui, fiindu-i secretară și asistentă și sprijinindu-l cu salariul de profesoară. La un moment dat a renunțat la propria ei carieră și și-a concentrat toate eforturile pentru a-l susține, iar în noiembrie 1930, când scriitorul a fost nevoit să se stabilească din nou în Bacău, pentru că rămăsese fără serviciu, l-a urmat. În 1931 a venit pe lume unicul lor fiu, Gabriel, iar în 1932 Societatea Scriitorilor i-a aprobat poetului o pensie lunară de 1.000 lei. Din 1933, familia Bacovia a revenit în Capitală, unde a rămas până la sfârșitul vieții poetului, perioadă în care a primit în continuare pensia care le-a permis să supraviețuiască.

George Bacovia este reprezentantul punctului cel mai înalt al simbolismului românesc, situându-se totodată, prin valoare, mai presus de simbolism și de oricare alt curent literar, în universalitate. Influența lui asupra poeziei sec. XX rămâne o pagină nescrisă a istoriei noastre literare. Această istorie este minunată, extraordinară, de neatins, dar implică un paradox: poetul cu cel mai profund ecou asupra literaturii române, a poeziei moderne, este izolat în propria-și minte frumoasă, care este capabilă de așternerea pe foi a operelor de artă.

George Bacovia se remarcă prin originalitatea sa, fiind considerat unul dintre marii poeți originali de după Eminescu. Manierismul estetic, ce definea atmosfera, cunoscut în istoria literară sub denumirea de bacovianism a fost discutat de toți marii critici. Atmosfera lăuntrică particulară este, după spusele lui E. Lovinescu, deprimantă: "de toamne reci, cu ploi putrede, cu arbori cangerați, limitat într-un peisagiu de mahala de oraș provincial, între cimitir și abator... atmosferă de plumb... în care plutește obsesia morții și neantului". De asemenea, în scrierile lui Bacovia regăsim influențe din Edgar Allan Poe și din simbolismul francez: Rollinat, Lafrogue,

Baudelaire, Verlaine- prin atmosfera de nevrozã, plăcerea pentru ce este sumbru, neortodox, satanic, ideea morții, cromatica, olfactivul, prozodia, predilecția pentru muzică, precum și temele urmate de motivele ce ilustrează și definesc acest curent: condiția poetului și a poeziei, solitudinea, melancolia, spleen-ul, misterul, evadarea, natura (cu motivul ploii dezintegratoare și al anotimpurilor nevrotice), iubirea deprimantă, orașul sufocant și lista poate continua. Impresiile sunt sugerate prin corespondențe muzicale, dar și prin culoare, poetul fiind influențat de pictori impresionanți, precum Renoir și Degas.

George Bacovia este poetul toamnelor melancolice, spulberante, dezolante; al iernilor ce dau sentimentul de sfârșit al lumii reci în care trăim; al căldurilor sufocante, toride, în care cadavrele se contopesc, făcându-se una cu materia solurilor aride; al primăverilor nevrotice și iritante ca un zumet etern al albinelor în căutare de nectar dulce și savuros. Cadrul este reprezentat de orașul de provincie, cu parcuri solitare, cu fanfare militare, cu cafenele sărace, cuprinse într-o realitate dezamăgitoare. Acesta este urmat de prezența figurilor reprezentate de: copii și femei tuberculoase, o palidă muncitoare, poetul însuși, rătăcind fără sens, făcând gesturi absurde. Totodată, toamna, somnul, plânsul, golul, frigul, tristețea, umezeala, răceala, nevroza, primăvara, devin la rândul lor personaje, fiind readuse la o viață deprimantă.

Poezia lui Bacovia nu este doar un produs organic al unei suferințe, sensibilități maladive, lipsită de retorică și de patetic, poetul compune propria-și mască, făcând din suferința sa un stil, o convenție. Bacovianismul este o haină de tatru ce strălucește când cortinele sunt trase, iar publicul așteaptă nerăbdător, cu gurile căscate și mințile tensionante, orice formă de mișcare ale acestui bolnav care nu ne oferă confesiuni, ne oferă ilustrarea sa drept personaj în propriul său univers. Acest admirat personaj al scenei literaturii devine un poet cu contur distinct de la publicarea primului său volum de poezii-Plumb, prin care se impune drept un scriitor autentic și original, cu o tonalitate cu totul nouă în poezia românească de până atunci. Cerul bacovinean este greu, ca "de plumb", sufocant; orizontul între marginile căruia această poezie își vibrează acordurile sumbre, este închis, cenușiu, străbătut de corbi negri, care taie văzduhul "diametral". În volumul Plumb se creează totodată și o viziune a infernului, prin evocarea ploilor lungi, reci, a zăpezilor nesfârșite care iarna îngroapă totul sub căderile lor continue, viziunea ospiciilor, abatoarelor. Cu volumul Scântei galbene (1926), orizontul pare să-și verse razele calde, luminând umbra continuă de plumb; în locul priveliștilor dezolante, se profilează burguri medievale și voievozi în haine violete, dintr-un îndepărtat sec. al XV-lea. Atmosferei macabre și apăsătoare i se substituie acum un aer de idilă primăvăratică, madgiarul în locul litaniei și ironia își schițează zâmbetul complice.

Primii ani după instaurarea comunismului în România, George Bacovia a intrat într-un con de umbră. Opera sa vorbea de decadență într-o perioadă a construcției socialismului. În 1950, la trei luni după ce primește funcția de consilier la Ministerul Artelor, are lor o

reorganizare și postul este suprimat. Bugetul familiei se reduce la leafa soției și mica pensie furnizată de Societatea Scriitorilor.

Partea financiară nu l-a afectat atât de mult cât necazul din familie. Fiul său, moștenitor al rezistenței la învățătură și a hipersensibilității tatălui, Gabriel, urca anevoie treptele școlii terorizat de programă, disciplină, examene.

În clasa a patra de liceu, amenințat cu repetenția, încearcă să se sinucidă. Altă dată, singur în casă, este surprins de niște hoți, care l-au imobilizat într-un scaun și l-au amuțit cu un căluș. Tatăl, ros de complexul vinovăției față de copil, se acuză în secret. Nu mănâncă, nu poate dormi. Totul duce la acutizarea tuberculozei din tinerețe. Asistența medicală susținută de Uniunea Scriitorilor stopează recidiva la bolnavul de 70 de ani. Cu timpul meritele literare i-au fost recunoscute și situația s-a schimbat într-o oarecare măsură și numele său revine în atenția publicului. A fost printre primii beneficiari ai pensiilor de onoare ca urmare a decretului dat pe 1 ianuarie 1956. La împlinirea a 75 de ani i se decernează Ordinul Muncii clasa I la cultură și pe 14 decembrie 1956 este sărbătorit de Uniunea Scriitorilor. Cel mai puțin solemn și mai puțin solemnizabil scriitor trăiește înfrigurat evenimentul. De câțiva ani nu mai părăsise nici cartierul, nici locuința și în ziua înmânării distincției, nu fusese în stare să se deplaseze spre a o lua personal.

Totuși, pentru întâlnirea fraternă de la Casa Scriitorilor, se gătește cu o pedanterie uimitoare, începând din dimineața zilei fericite, când a și cerut să fie plimbat cu mașina prin București. La ceremonia restauratoare, ritualul florilor, discursurilor de salut, îmbrățișările lui Tudor Arghezi, care a ținut să fie de față, își pierduseră convenționalitatea. Prezența ”poetului martir” a impresionat pe toată lumea. Anul 1956 a fost fast pentru poet, dar nefast pentru om. Crizele teribile de rinichi, ficat, intestine se precipită. Bolnavul respinge recomandările de internare în clinică, fiindcă este convins că va birui supliciile unei longevități sadice. În această luptă cu boala caută energie pretutindeni. Se alină cu ideea unei ediții complete, în vederea căreia cere Agathei, soția sa, să cerceteze la Biblioteca Academiei periodicele unde își publicase versurile și prozele. Schițează poezii, unele sub impulsul evenimentelor istorice (Egipet cu referire la criza Canalului Suez), răspunde cum și cât poate întrebărilor despre poezii și propia carieră, despre viața socială și internațională, puse de Cicerone Theodorescu, interpretează ca victorie a vitalității sale omagiile aduse de artiști ai creionului, pensulei, daltei, sunetului. În aceeași încordare a voinței de a trăi, se prinde cu amintirea de crâmpeie disparate ale vieții lui și cu privire la gesturile domestice ale soției.

”Îngerul negru”, cum numește el moartea în monologul oral indescifrabil, care îi întovărășește ultimele clipe, își strânge însă cercul și-și sapă sigiliul pe fața poetului, cu mult înainte de a-i lua sufletul. Observând că a ajuns să semene cu Cristul din reproducerea după tabloul lui Guido Reni la care ținea, nu mai rabdă duplicatul și-l răsucește cu fața la perete. În dimineașa zilei de 22 mai 1957, pe la opt și jumătate, întors cu capul spre zid, ar fi apucat

copilărește mâna Agathei și îngăimând: ”Vine întunericul”, a plecat în lumea celor drepți. În odaia unde s-a stins, nu s-a clintit nimic din decorul familiar: vitrina cu cărți, tablourile de intrior mic-burghez, scaunele cu spătare moi, taburetul. Pe cuier atârnă, într-o intimitate zadarnică, umilele componenete chapliniene ale siluetei lui de umbră: paltonul, pălăria, bastonul. Lipsește doar oglinda, îndepărtată de mult, la dorința sa. George Bacovia se eliberase în fine de povara existenței sale, de eul sfâșiat.

Webografie:

- https://ro.wikipedia.org/wiki/George_Bacovia
- https://ro.scribd.com/doc/72810679/George-Bacovia
- https://dosaresecrete.ro/agatha-si-george-bacovia-povestea-iubirii-si-a-sacrificiului/
- https://www.istorie-pe-scurt.ro/ultimele-clipe-din-viata-lui-george-bacovia/
- https://ro.scribd.com/doc/85980698/George-Bacovia-Fisa-Biobibliografica

Evocare. În amintirea lui Eminescu

Elev: Cătănescu Daria,
Prof. Bălan Georgiana Alina,
Liceul Tehnologic „Toma Socolescu" Ploiești, Prahova

Personalitate remarcabilă, din familia spiritelor enciclopedice, inaugurata de " printul Renașterii romanești" Dimitrie Cantemir, demonstrând interes pentru mai toate domeniile culturii (istorie, literatura română și universală, folcloristică, critica literara, publicistică, sociologie, memorialistică etc.), lui N. Iorga i se poate asocia, fără nicio urmă de exagerare, titlul de "geniu totalizant", înzestrat cu o "concepție asupra lumii monistă, totalitară și rotundă, cu o viziune armonioasă în care totul își are rațiunea și locul."

„În amintirea lui Eminescu" se constituie într-un text memorialistic selectat din celebrul volum "Oameni cari au fost", volum ce, în mod paradoxal, a revelat "aurul sufletesc" al uriașului om al cuvântului, într-o manieră mai transparentă decât în opera științifică "pretențioasă ", impozantă, marcată de "sinuozitatea" argumentației, de "mâlul citatelor".

Textul- panegiric selectat este dedicat lui Eminescu, " românului absolut" și comunică o temă simpla, dar de o maximă profunzime, în fapt, supratema acestei lucrări : prin opere de referință și fapte cu impact colectiv, izvorâte dintr-o adâncă dragoste de semeni și de viață, individul se poate eterniza, își poate depăși condiția legata de pământ. Fiecare personalitate reînviată de pana evocatoare a talentatului portretist și-a dedicat viața și opera semenilor, într-un efort dezinteresat, cu atât mai lăudabil, cu cât el trebuie căutat , în contemporaneitate, cu lumânarea. în plina zi.

Ceea ce reține atenția (și , până la urmă nu aceasta este definiția operei de artă- de lucrare capabilă să retina atenția, de a nu te lăsa să mergi mai departe, de a te zgâlțâi la evidența realului, orbitoare și atroce?) este tocmai calitatea panegiricelor " de a nu duce viața la mormânt", ci, dimpotrivă, de a le reînsufleți, de a reanima figurile oamenilor " cari au fost", faptelor care le eternizează amintirea.

Textul mai sus menționat se integrează în sfera discursului memorialistic ce își propune consemnarea retrospectiva a unui eveniment ce i-a marcat existenta, simțirea- " evenimentul" apariției celui ce ne-a învățat inefabilul sacru al verbului " a fi". Cu siguranță, în " ..sfintele mele cărți...pe care viața mi le-a scos înainte" , volumul evocat în textul memorialistic " Poesii" ocupă unul dintre primele locuri.

În elaborarea textului , Iorga respectă toate " maximele" acestui gen de comunicare : elimină elementele ce țin de domeniul fanteziei , al invenției, păstrând vie în minte porunca "

decalogului memorialistic" : " poți să percepi greșit un eveniment, să deformezi fară rea intenție, memoria poate să iți joace feste , însă este absolut nepermis să mistifici în mod deliberat adevărul."

Memorialistul își propune " În amintirea lui Eminescu" să comemoreze 20 de ani de la dispariția celui ce avea să devină un autentic mit cultural al românilor Însă, pe alocuri, textul capătă accente polemice la adresa unui popor incapabil să-l prăznuiască așa cum se cuvine, identificând și sursele acestei " neputinte la români": o structură morală gelatinoasă, o inconsistente etică , rezultat al lipsei de unitate a claselor sociale – pătura superioara a societății romanești se înstrăinase, luând calea străinătății, cea " de jos" își avea ochii acoperiți de solzii ignoranței, iar cea de mijloc, neputincioasă ,fiind prea slab reprezentată:" Nu suntem în stare încă a-l prăznui- când din punctul de vedere moral nu formăm încă un popor, căci prin înstrăinare ne lipsește clasa de sus, prin ignorantă cea de jos, iar clasa de mijloc românească, întrucât se poate încălzi de amintirea gloriilor noastre intelectuale, se reduce la un număr destul de restrâns de cărturari."

Nu se poate să nu remarcăm actualitatea, permanențele cercetării lui Iorga: lipsa de omogenitate continua să fie o tară a societății romanești contemporane, deplânsă și de jurnalistul Traian Ungureanu în lucrarea " Tehnica neputinței la romani": în absența legii , a unor valori universale acceptabile în toate straturile societății, în perioada postdecembristă , România a rămas în afara unor repere de grup, efectul fiind "anestezierea" dimensiunii revoluționare a elitei romanești și extinderea corupției, violențelor de tot felul și , implicit, " dorul după o mână de fier".

Observăm, astfel, funcția ética limpede, neechivocă imprimata scrisului iorghist , în conformitate cu triada platonică – Bine, Adevăr și Frumos-cu atât mai evidente cu cât atenția memorialistului se îndreaptă nu spre plăsmuiri imaginative, ci spre tipuri umane exemplare, pe care pare să le fi cunoscut în toate cutele sufletului și pentru care a nutrit evidente " afinități elective".

Pe de altă parte, Iorga este adeptul portretizării omului în legătură cu epoca, urmărind fuziunea unică între destinul uman și societate : o societate nu se schimbă prin programe, ci prin reforme morale, prin schimbarea omului dinăuntru.

Iorga înregistrează, de asemenea, câteva informații ce țin de incapacitatea în justa comprehensiune a operei eminesciene de către contemporani pe fundalul modei literare franceze sau a versurilor retorice și bombastice ale unui Dimitrie Bolintineanu, retine insolitul prozei fantastice eminesciene, componenta filozofică de factură germană a liricii, accentele pamfletare virulente ale " Scrisorilor" ce s-au lovit de opacitatea chiar a congenerilor junimiști care , uimitor, cu o maximă aroganță , îi ofereau marelui , dar modestului Eminescu , sfaturi reparatorii pentru " neglijentele stilistice".

Într-un paragraf autobiografic ulterior, N. Iorga reînvie anii 1886-1887, ani în care învățăceii cursului superior al liceului din Botoșani, apoi al celui din Iași ,se inițiază în poezia lui Eminescu. Astfel, nădejdile cărturarului se îndreaptă spre tânăra generație care, în căutare de modele culturale, s-ar bucura de mai mult prestigiu și de forță autentică cu condiția renunțării la disensiuni în interiorul grupului, în favoarea disciplinei și unității.

Memorialistul evoca urcușul pe Olimpul liricii eminesciene, al cărei imaginar, marcat de albele flori de cireș –“ Atât de frageda, te-asameni / Cu floarea albă de cireș...”-de miresme de tei – “ E-un miros de tei în crânguri, / Dulce-i umbra de răchiți / Și suntem atât de singuri / Și atât de fericiți!”-“ de chipuri blonde iubitoare –“Mi-oi desface de-aur parul..”- exercită o atracție vrajită ce nu își epuizează efectele nici la răscitiri.

În pasajele următoare, este imortalizat impactul uriaș al “ noii evanghelii”, al volumului editat de Maiorescu în 1883 –“ Poesii”- capabil să catalizeze latentele intelectuale și sufletești ale conștiințelor june:” Era prin 1886. Intre noi, școlarii de curs superior de la liceul din Botoșani, Neagu aduse cel dintăi vestea unei noi evanghelii pentru tineret...nu o cetire, întovărășită de simpatie, de entuziasm chiar, aunui poet , ci o inițiere aproape religioasa , o prefacere sufletească.”

Cu o delicatețe sufletească mișcătoare, consemnează Iorga, pe lângă valoarea artística a creației eminesciene,și rezonanța profund moral a operei, sursa unui autentic proces de “ neotenie”, de umanizare a sufletului savantului produs de revelația lecturilor eminesciene:” Daca e puțină bunătate în noi, daca prin valurile turburi ale unor timpuri de prefacere , ne-am păstrat cei mai mulți curați și nobili în viața noastră de simțire, aceasta lui i-o datorim..”.

În termeni filozofici, lui Eminescu pare să îi fi reușit reiterarea acelui “ kairos” de care vorbeau vechii greci, momentul propice realizării a ceea ce până la el era imposibil și în care , prin lucrarea sufletului omenesc, apare “ noua idee”care înainte lipsea de pe harta lumii reale.

Iorga evocă , de asemenea, întâlnirea care, desi se petrece într-un cadru banal- “ lângă piața cea mare”- are valoarea simbólica a unui schimb între generații , o predare a ștafetei culturii române: “ luceafărul” epuizat de muncă și de boală, abia mai licărind, ” s-a uitat lung “ la tânărul care avea să devina el însuși un nume redutabil pentru cultura neamului său, un” învățător” , un fondator de scoală (Iorga este cel care pune bazele unei fundații culturale în anul 1908, la Vălenii de Munte, cuprinzând o universitate populara, o editură și o tipografie proprie, unde scoate revistele “ Neamul românesc literar”în anul 1908 și “ Drum drept”, 1913; întemeiază Scoală Română “ Casa Română” la Veneția, 1930).

Pe de alta parte, Iorga demonstrează un acut simt al psihologiei vârstelor, o calmă înțelegere a ispitei adolescentine în preluarea unor modele facile : “ Tinerii altor generații pot fi robiți trecător de alte stele, mai apropiate de ei. Lumina lor nu ne e străină și o primim cu mulțămită, dar cât privește mângâierea, îndemnul , religioasa purificare și înălțare a sufletului pe care ai dreptul să o cei de la poezie, și pe care ea o dă așa de rar, noi, cari am fost tinerii de

acum douăzeci de ani, nu mai avem nevoie să căutam raze..", comunicând în subtext nădejdea în conștientizarea de către tineri a certudinii că numai " stelele " autentice au privilegiul de a ne lumina spiritele, printr-un real proces cathartic.

În ceea ce privește structurarea discursului descriptiv de tip portret, se poate remarca prezenta tuturor funcțiilor aferente : pe lângă prezentarea cadrului, a gros-planului(" odată...îl întâlni, târâdu-și greu picioarele bolnave, cu ochii pironiți în jos") , a impresiei de fantastic a unei lumi verosimile (" se porni o nemărginită milă pentru zeul tânăr care căzuse , fulgerat, din Olimpul luminos...") un crescendo al suspansului capabil să ridice receptorul la nivelul catharsisului eliberator și inspirator.

Funcțiile enumerate mai sus sunt actualizate, în contextul descrierii de tip portret, cu ajutorul unor elemente textuale specifice : a termenilor- cheie din câmpul lexico-semantic al literaturii, domeniul de excelență al geniului eminescian – " poezie minunată", " cetire", " cărticelei albe ", " poezie"" steaua noastră", alternanța indicativului prezent cu rol de eternizare a figurii uriești a literaturii romane-" se pomenește"," suntem în stare"," crește"-cu perfectul simplu-" pătrunse", " întâlnii"- cu imperfectul, marcă , prin excelență a textului evocator, prezența unor pronume ce denominează antitetic colectivitatea, națiunea mediocră incapabilă să-i ofere geniului jerba de gratitudine " mântuitorului limbii romane", frazarea amplă , solemnă, tonul anticipativ, oracular, profetic, similar celui maiorescian de la finele articolului " Eminescu și poeziile lui":"... neclintită și eternă ni le trimite și azi steaua noastră..".

În concluzie ,textul reținând " epura" morală a autorului " Glossei", dar și destinul fizic marcat de necruțătorul stigmat al cărnii , legitimează încadrarea lui Iorga în galeria marilor istorici ai literaturii române, istorici capabili să ne inspire și astăzi primirea lui Eminescu, interiorizarea modelului cultural eminescian- artistic și jurnalistic- în traseul vieții noastre , ajutându-ne să ne ferim de ispita " lăutarismului" strident și locvace.

Bibliografie:

- Călinescu, G., *Istoria literaturii romane de la origini până în prezent*, ed. aII-a, Ed. Minerva, București, 1982
- Eminescu, M., *Poezii*, Ed. Teora,București, 2006
- *Istoria filozofiei în texte alese*, ediție alcătuită de Ghe. Vladutescu, Ed. Paideia, București, 2004
- Noica, C., *Despre lautarism*, Ed. Humanitas București, 2006
- Pușcaș, F, *Comunicare*, Ed. Grinta, Cluj Napoca, 2004
- Râpeanu., V, *Cultura și istorie*, Ed. Cartea Românească, București,1981
- Ungureanu, T., *Tehnica neputinței la romani*, Ed. Humanitas, București, 2006

Țara de Sus, loc de tihnă duhovnicească

Elev: Cazaciuc Alesia-Anastasia,
Prof. Lojniță Luminița,
Școala Gimnazială „Spiru Haret" Dorohoi, Botoșani

În inima României, Țara de Sus strălucește ca o adevărată perlă a spiritualității și culturii românești. Această regiune măiastră, cuprinsă între dealuri blânde și vârfuri înzăpezite, nu este doar o simplă bucată de pământ, ci o comoară a tradițiilor ce au rezistat timpului și au crescut în rând cu veacurile.

Un personaj de seamă care își leagă numele de aceste locuri este Sfântul Cuvios Ioan Iacob, o figură spirituală venerată pentru viața sa dedicată credinței și învățăturilor pline de înțelepciune. Acest călugăr sfânt a pășit cu smerenie pe aceste meleaguri binecuvântate, lăsând o amprentă durabilă asupra sufletelor celor ce îl privesc ca pe un îndrumător spiritual.

Țara de Sus înflorește în culori vii ale tradiției românești. Bisericile vechi, înconjurate de păduri dese și ape cristaline, sunt locuri sacre în care se regăsesc istorii adânci și duhul credinței. În răcoarea mânăstirilor, se aud ecouri ale rugăciunilor și se simte prezența liniștitoare a unei spiritualități autentice.

Peisajul pitoresc se îmbină armonios cu meșteșugurile locale și tradițiile transmise din generație în generație. Prin folclorul bogat și dansurile autentice, comunitățile din Țara de Sus păstrează vie flacăra tradiției, iar sărbătorile locale devin o adevărată explozie de culoare și bucurie.

Școala vieții se desfășoară aici într-un ritm aparte, iar natura generoasă oferă lecții de respect și responsabilitate față de mediul înconjurător. Oamenii din Țara de Sus înțeleg că păstrarea tradițiilor este esențială pentru a asigura continuitatea și autenticitatea culturii românești.

Sfântul Cuvios Ioan Iacob, asemenea unui far al luminii spirituale, continuă să ghideze oamenii din aceste locuri spre o înțelegere mai profundă a credinței și a valorilor tradiționale. Învățăturile sale, transmise cu blândețe și înțelepciune, rămân o sursă de inspirație pentru cei ce călătoresc în căutarea sensului și a frumuseții vieții.

Încheind, Țara de Sus se dezvăluie ca o comoară națională, plină de spirit românesc autentic și de tradiții ce rezonează cu inimile noastre. Sfântul Cuvios Ioan Iacob, ca o stea strălucitoare în acest peisaj, ne amintește că rădăcinile noastre culturale sunt puternice și că valorile noastre autentice sunt demne de păstrat și transmis mai departe.

Mâinile care vindecă, dar nu cer - Leon Dănăilă

Elev: Cliveț Denisa-Alexandra,
Prof. Rusu Narcisa,
Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani

Cutreierând cu ochii minții cartografia României vom găsi spre miazănoapte un colț de țară binecuvântat de Dumnezeu. Pe hartă apare scris Botoșani, dar în sufletul românului este mai mult decât atât. Botoșaniul, leagăn al culturii, a dat "lumii nume multe", personalități care au marcat istoria României, dar și au scris-o. Plaiul botoșănean reprezintă un tezaur al personalităților ce au revoluționat domeniile în care au activat. Adevărate genii ale omenirii s-au născut aici și prin muncă și profesionalism, au reușit să schimbe cursul istoriei.

Aflându-ne pe tărâm medical, rândurile ce vor urma vor fi, în termeni de specialitate, o radiografie a vieții unuia dintre cei mai frumoși oameni dăruiți de Dumnezeu României. Deci, delimitându-ne, ne vom opri asupra unui exemplu de om pentru oameni, și anume asupra "sculptorului de creier", marele profesor și doctor Leon Dănăilă.

Ziua de 1 iulie 1933 reprezintă data la care la Darabani, în județul Botoșani avea să se nască un adevărat erou, profesorul Leon Dănăilă. Născut într-o familie de țărani, în care mama avea patru clase, iar tatăl nu știa să scrie și să citească, maestrul Leon Dănăilă este exemplul viu că, prin muncă și perseverență, oricine poate reuși. S-a născut într-o familie numeroasă, în care unul dintre frații săi a fost "vândut pe geam", un obicei practicat în Moldova pentru a-l scăpa pe copil de boli. Totodată, a fost supus muncii agricole.

A făcut primele patru clase la Darabani, iar când a fost întrebat de părinții săi dacă vrea să își continue studiile sau să rămână acasă să muncească, a preferat să meargă la liceu la Dorohoi. Aici, la Liceul "Grigore Ghica" Dorohoi, viitorul geniu în neurochirurgie a trebuit să lupte de unul singur. Domnia sa mărturisește că "La liceu aveam în clasă și pe fiul directorului, și pe cel al primarului și pe cel al cârciumarului, vorba lui Caragiale. Dacă știam toți la fel, lor le dădea 10, mie îmi dădeau 7, maximum 8." În ciuda acestui fapt, nu a renunțat și a continuat să învețe cu seriozitate. Mergea la biblioteca liceului și studia cărți de anatomie, de fiziologie, biografii ale lui Pasteur și Babeș. Dintotdeauna i-a plăcut să citească și să învețe și, chiar dacă, după cum spune acesta, nu i-a plăcut matematica, științele naturii l-au fascinat, studiind tot ce a găsit în bibliotecă din acest domeniu.

Dorința de a ajuta oamenii a fost prezentă încă de când a plecat din Darabani, fiind nemulțumit de faptul că, pe vremea respectivă, oamenii bolnavi erau descântați, iar cel care l-a încurajat să urmeze Medicina a fost profesorul de științe Florea de la liceu. Visul de a salva

oameni, dar și frica de a nu se întoarce la munca agricolă l-au determinat să învețe, astfel încât a reușit să încheie cu 10 la științele naturale. Înainte de a intra la facultate, a fost nevoit să meargă la secretarul școlii pentru a lua o adeverință, iar când a fost întrebat ce facultate vrea să urmeze, a fost privit, din nou, cu neîncredere și scepticism, ținând cont de faptul ca la facultate intrau doar cei cu 10 pe linie, iar acesta era încurcat de materiile care nu îi plăceau, precum matematica, și cei cu un statut în societate. A dat examen și, dintre toți, doar el a reușit.

Odată intrat la facultate, s-a izbit încă o dată de părerea critică a oamenilor, dar, ca întotdeauna, nu a luat în seamă vorbele aruncate în vânt, ci a rămas focusat pe visul său de a deveni medic. Asculta de profesori și petrecea mult timp în bibliotecă, fiind numit chiar "șoarece de bibliotecă". Învăța foarte bine, reușind să aibă și o bursă de merit. Acest bijutier de creier, Leon Dănăilă, povestește ca mereu a învățat ce i-a plăcut. L-a pasionat chirurgia, făcând studii amănunțite în acest domeniu. Nu a terminat facultatea cu media 10, ci cu 8,80. Doar membrii de partid aveau 10, însă niciunul dintre aceștia nu a ajuns să facă ceva mai departe.

După facultate, a început să profeseze la Comănești, în Bacău, unde s-a căsătorit cu Alexandrina, cea care l-a susținut, deopotrivă, în acest drum. După rezidențiat, a ales să meargă la București, considerând că aici avea mai multe posibilități de a evolua. A ales secția de Neurochirurgie, unde lucra profesorul Constantin Arseni, unul dintre cei mai buni medici neurochirurgi, care era cunoscut pentru severitatea sa. Datorită abilităților și cunoștințelor sale, Leon Dănăilă a reușit să își demonstreze potențialul și să îl impresioneze pe doctorul Arseni, chiar dacă acesta nu a recunoscut.

Profesorul Arseni opera cu degetul, ceea ce făcea ca rata de succes a operațiilor să fie foarte mică, motiv pentru care maestrul Leon Dănăilă și-a spus că nu va face niciodată așa ceva. După numeroase studii și cercetări, a reușit să revoluționeze neurochirurgia, introducând în țară microscopul operator, ceea ce a făcut ca rata de mortalitate să scadă de la 50% la 4%. Ulterior, a făcut și Facultatea de Psihologie.

Un erou, așa poate fi descris Leon Dănăilă, care alături de Einstein, se află pe lista celor 500 de oameni geniali ai istoriei. Un copil sărac ce a pornit de la coarnele plugului și a ajuns la coarnele neurochirurgiei.

În drumul său, dă dovadă de modestie și demnitate absolută. Casa natală a transformat-o în muzeu și, când a fost întrebat de ce a făcut această alegere, a spus "ca orice copil care îi trece pragul să știe că de oriunde, din orice colț de țară, se poate ridica un academician. Orice "opincar" poate ajunge academician.". Casa sa memorială cuprinde momentele principale ale vieții profesorului. Aici găsim premiile pe care le deține, dar și obiectele de valoare. Una dintre camere este Camera Credinței, având în vedere faptul că, în parcursul său, un pilon esențial a fost și este credința. El afirmă că "Un medic fără credință nu are nici o valoare. De fapt, Dumnezeu ajută pe bolnavi prin intermediul mâinilor noastre."

La fiecare apariție de a sa, s-a prezentat în redingotă, vorbind cu bucurie despre cea mai nobilă parte a ființei umane, creierul. Un suflet cald și mereu dedicat celor cărora îi deschid ușa pentru a-i cere ajutorul, "părintele neurochirurgiei românești", Leon Dănăilă s-a dedicat în totalitate meseriei sale. S-a dezis de partea materială, astfel încât și-a vândut apartamentul modest din București pentru a putea edita o carte. De asemenea, oferă consultații gratuite, considerând că "dacă aș primi bani de la săraci ,aș rămâne cu impresia că îi jefuiesc; dacă aș primi bani de la oamenii bogați, aș rămâne cu impresia că le sunt slugă."

Ajuns la onorabila vârstă de 90 de ani, când încă profesează, doctorul, profesorul, academicianul, dar mai presus decât orice, omul Leon Dănăilă a efectuat peste 40.000 de intervenții chirurgicale, dintre care 14.700 cu microscopul operator și 715 cu laserul, a ajutat o mulțime de oameni prin scrierile sale și este un model pentru fiecare dintre noi că nu contează de unde pornim, ci este important ceea ce facem pentru a ajunge unde ne dorim. În prezent, este Doctor Honoris Causa al Universității din Suceava, cetățean de onoare al orașului Darabani, cetățean de onoare al orașului Dorohoi, cetățean de onoare al municipiului Botoșani, autor a 60 de cărți și tratate medicale și a peste 400 de lucrări științifice. De asemenea, în semn de gratitudine, școala din Darabani poartă cu mândrie numele maestrului.

Mâinile care vindecă, dar nu cer - așa îl putem descrie pe cel ce a salvat sute de mii de vieți. Prin smerenie și blândețe, cu dragoste și dedicare deplină, a schimbat cursul istoriei. Un om care operează pe creier de mână cu Dumnezeu, Leon Dănăilă este și va rămâne mereu un model de grijă pentru oameni fără a aștepta nimic în schimb. Pentru el, viața înseamnă ceilalți. Pentru noi, ceilalți, Leon Dănăilă este întruchiparea ambiției și a seriozității, iar pentru întreaga sa activitate, prin care a luminat o lume întreagă, merită respectul și prețuirea noastră.

Webografie:

- https://adevarul.ro/stiri-interne/sanatate/acad-leon-danaila-medic-neurochirurg-cand-am-1699356.html
- https://www.youtube.com/watch?v=4qHf8OJRitY
- https://ro.wikipedia.org/wiki/Leon_D%C4%83n%C4%83il%C4%83
- https://mesageruldenord.ro/leon-danaila-un-medic-fara-credinta-nu-are-nicio-valoare-de-fapt-dumnezeu-ajuta-pe-bolnavi-prin-intermediul-mainilor-noastre/
- https://www.agerpres.ro/flux-documentare/2023/07/01/o-personalitate-pe-zi-medicul-neurochirug-academician-leon-danaila--1132761

Nicolae Pisoski – deputat, pașoptist și unionist român din Botoșani

Elevi: Constantinescu Eliza-Maria, Dubală Marius-Ștefan,
Prof. Apostol Alexandru,
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza" Dorohoi, Botoșani

Dintre botoșănenii unioniști, doi au jucat un rol crucial în realizarea Unirii Principatelor Române. Unul s-a manifestat împotriva Unirii, celălalt a jucat un rol esențial în alegerea lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor al Moldovei și, apoi, domnitor și al Țării Românești.

Colonelul Nicolae Pisoski s-a născut la Botoșani în anul 1812, data nașterii sale fiind considerată aproximativă pentru că nu s-au găsit documente oficiale care să ateste anul nașterii sale. În decursul vieții a fost pe rând sameș (administrator) al ținutului botoșănean, ispravnic al acestui ținut și, mai târziu, al ținutului Iași. Este activ în Revoluția din Moldova de la 1848, motiv pentru domnitorul Mihail Sturdza să-l trimită la o mănăstire. Activează în rândul emigranților, implicându-se în activitatea Comitetului revoluționarilor români din Cernăuți.

În 1849, după sfârșitul domniei lui Mihail Sturdza și instalarea pe tronul Moldovei a lui Grigore Alexandru Ghica, revine la Iași și se implică nemijlocit în realizarea idealului Unirii Principatelor Române. Primește gradul de locotenent colonel și devine un apropiat al colonelului Cuza, bun prieten cu poetul Vasile Alecsandri și bucovineanul devenit botoșănean Dimitrie Rallet.

Colonelul Nicolae Pisoski, un boier botoșănean cu origini poloneze, revoluționar pașoptist, a fost artizanul Unirii Principatelor Române și al alegerii lui Alexandru Ioan Cuza ca domnitor în 1859, dar și cel care a devenit umbra principelui de la încoronare până la moarte.

În Sala „Elefant" din clădirea Muzeului de Istorie Naturală a vechiului Iași, pe data de 3 ianuarie 1859, s-a întrunit adunarea Partidei Naționale, într-o ședință decisivă pentru nominalizarea candidatului Moldovei la tronul Principatelor Unite. În acea zi de 3 ianuarie, în întreaga sală de la actualul Muzeul de Istorie Naturală din Iași a răsunat vocea colonelului Nicolae Pisoski, cerând să se facă liniște, membrii Partidei Naționale certându-se pe nominalizări. Istoricii spun că i-a făcut un semn discret lui Lascăr Rosetti, care a închis ușile sălii cu cheia. A fost un moment decisiv. Au fost închise ușile sălii și nimeni nu mai putea ieși până nu era impusă clar o nominalizare, care să fie prezentată în adunare în marea ședință de pe 5 ianuarie. Circulă pe seama lui versiunea că la întrunirea secretă din acea zi, maiorul Nicolae Pisoski ar fi amenințat unioniștii din sală că îi va tăia cu sabia dacă nu îl vor alege pe Cuza

domn. Se mai afirmă despre el că în noaptea de 5 ianuarie ar fi pornit călare spre București, ca să anunțe alegerea lui Cuza ca domn.

Elena Cuza, soția domnitorului Alexandru Ioan Cuza, în memoriile sale consemnează rolul important jucat în viața lui Cuza, de către colonel: „Ca aghiotant, Pisoski l-a însoțit peste tot pe Cuza. Îl apăra de eventualele agresiuni, fiind mereu înarmat, îl apăra de scandaluri și îi era și prieten bun. Pisoski a fost genul de militar căruia îi plăcea să-și facă datoria, nu să strălucească în fața tutror".

Personalitatea și faptele lui Pisoski au atras laudele contemporanilor. Unul dintre cei care îl apreciau în mod deosebit a fost poetul Vasile Alecsandri. Între ei s-a legat o strânsă prietenie încă din perioada Revoluției de la 1848. Poetul, spun istoricii, îi aprecia seriozitatea și simțul datoriei. Tocmai de aceea, Alecsandri îl poreclea cu afecțiune „Moș Pisoi". În 1878, la 11 iunie, i-a dedicat și o poezie:

„Frate Pisoschi
A tale versuri prietinoase
În al meu suflet au deșteptat
Simțiri plăcute, simțiri duioase
Și un dor de viață îndelungat
Eu sunt ferice că Poezia
Mi-au dus la gură al ei pahar;
Și-n danț când intră azi România
Mi-e drag a zice ca-s lăutar.
Dar ce îmi place și mult și bine
E că în iarnă mă simt cu foc
Și că pot încă, frate, cu tine
Să intru-n horă, să salt în joc.
Sus, dar unchește, cu voie bună,
Sprinten și mândru dă din picior!
Ginta latină să readună.
Ca să-și croiască nou vitor!
Zvârle în aer sus pălăria
Împodobită cu scumpe flori
Și strigă: Vivat! căci România
E-ncoronată de-a ei surori!".

A fost ofițerul care a i-a asigurat ulterior protecția fizică a lui Alexandru Ioan Cuza, fiind îndepărtat în ajunul complotului de la 11 februarie 1866, complotiștii știind că era cel mai înfocat susținător al lui Cuza.

În anul 1866, după șapte ani de serviciu în slujba lui Cuza, avea să vină un moment pe care Pisoski nu l-a mai putut preveni. Istoricii spun că botoșăneanul a regretat mereu că nu a fost mai vigilent. Nu a putut afla nimic de complotul pus la cale de C. A. Rosetti și de Lascăr Catargiu. S-a învinovățit pentru asta. Dar pe nedrept. Era un complot cu adevărat secret și de o mare anvergură. Pisoski, cu tot devotamentul său, nu putea să facă nimic, îl depășea acest lucru. Ca om de încredere, a fost ocolit de complotiști. Nu știa absolut nimic. În plus, Cuza nu s-a opus acestei măsuri și chiar se aștepta. Este posibil ca să-i fi cerut lui Pisoski să accepte situația tocmai pentru binele țării.

A demisionat din armată și a plecat în exil cu fostul domnitor, până la moartea acestuia, în 1873. S-a întors apoi la Botoșani, unde era zărit adesea la balconul casei sale. Este descris de Nicolae Iorga ca fiind un „bărbat în vârstă, demn și cu un barbișon alb care ieșea la balconașul casei sale".

Familia Pisoski provenea din acele neamuri care au primit domenii în Moldova în timpul dinastiei Movileștilor, aliați de încredere ai polonilor. În timp, au reușit să își mențină rangurile boierești. Nu erau ranguri boierești foarte mari, dar suficient de importante cât să aibă un cuvânt de spus și o stare materială bună. Deși erau polonezi la origine, s-au împământenit repede și au ajuns să iubească locurile și oamenii între care stăteau.

Familia Pisoski este menționată și în „Arhondologia Moldovei", sau cartea familiilor boierești ale Moldovei, un document de o valoare biografică inestimabilă, scris de paharnicul Constantin Sion la începutul secolului al XIX-lea. Chiar și Nicolae Pisoski apare în această lucrare, fiind precizată originea sa. Viitorul unionist era fiul spătarului Costache Pisoski și al boieroaicei moldovence Marghioala, din marea familie botoșăneană Brănișteanu. Tânărul Nicolae Pisoski nu a continuat tradiția boierească a familiei sale și a preferat cariera militară, urmând cursurile școlii militare de la Iași, unde l-a cunoscut și pe Cuza, fiind „fratele său de arme", cum apare în mărturiile contemporanilor.

Nu se cunoaște cu exactitate cum a devenit Pisoski un patriot, dar știm că la 1848 era un om devotat trup și suflet țării sale. Dorea cu tot dinadinsul ca România să scape de tradițiile ei medievale, culmea, deși era copil de boier și, mai mult decât atât, împărtășea ideile lui Bălcescu, visând la unirea Moldovei cu Țara Românească. A fost un om luminat, un intelectual, dar și un om de acțiune fiindcă era militar. A pribegit, a fost urmărit și a suferit pentru țara lui, nu pentru a deveni faimos sau extrem de avut, ci pentru că avea un simț al datoriei față de țară și locuitorii ei.

Nicolae Pisoski a decedat în anul 1888, la vârsta de 78 de ani, și a fost înmormântat în cavoul Familiei Pisoski din Cimitirul Eternitatea.

Bibliografie

- Bejenaru, Ionel, *Doi revoluționari pașoptiști botoșăneni în Bucovina: Nicolae Pisoski și Dimitrie Rallet, Hierasus,* Nr. VI, Anuarul Muzeului Județean Botoșani, pag. 223-226, Botoșani, 1986
- Dogaru, Maria, *Din galeria participanților la lupta pentru Unire. Nicolae Pisoschi, Hierasu*s, Nr. VII-VIII, Anuarul Muzeului Județean Botoșani, pag. 405-414, Botoșani, 1989

Webografie

- https://luceafarul.net/in-amintirea-unirii-principatelor-romane-%E2%80%93-un-poem-al-lui-vasile-alecsandri-adresat-lui-nicolae-pisoschi , 01 februarie 2010
- https://newsmoldova.ro/national/unirea-de-la-24-ianuarie-1859/, 24 ianuarie 2021
- https://adevarul.ro/stiri-locale/botosani/mos-pisoi-pisoski-ofiterul-din-botosani-care-1600530.html, 7 august 2022

Nicolae Iorga – personalitate a culturii botoșănene

Elev: Culiceanu Luysa-Izabela,
Prof. Ciobanu Monica-Claudia,
Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani

Nicolae Iorga (n. 5 iunie 1871, Botoșani - d. 27 noiembrie 1940, Strejnic, județul Prahova) a fost istoric, profesor universitar, enciclopedist, poet, dramaturg, critic literar, memorialist, gazetar, publicist, om politic, membru titular al Academiei Române. Savant de renume mondial, a avut o activitate științifică prodigioasă, fiind autorul a 1.003 volume, 12.755 articole și studii, 4.963 recenzii. Nicolae Iorga este cel mai prolific istoric al românilor, autor a numeroase sinteze, culminate cu Istoria Românilor în 10 volume, pentru care a fost numit pe bună dreptate cel mai mare istoric și savant al României din toate timpurile.

Nicolae Iorga s-a născut la 5 iunie 1871, la Botoșani, părinții săi fiind avocatul Nicu Iorga și Zulnia Aghiropol. Nicolae Iorga a mai avut un frate, George. În 1876, pe când Nicolae Iorga avea numai 5 ani, tatăl moare din cauze necunoscute, lăsându-i pe Nicolae și pe fratele său mai mic George orfani de tată. Este o pierdere pe care istoricul o va aminti în scrieri, cuprins de imaginea pe care o avea despre copilăria sa: “Tatăl mieu era dintr’un neam de negustori români mai târziu boieriți, din Botoșani, iar mama mea ieste fiica scriitoarei române Elena Drăghici, nepoata de soră a cronicarului Manolachi Drăghici și nepoata de fiică a lui Iordachi Drăghici, mare Vornic al Moldovei. Cu tot numele de Arghiropol, tatăl mamei mele, dintr’o familie venită din Rusia, din Basarabia, era fiul unei Miclește din Ținutul Tartarei, rudă cu Mitropolitul Sofronie Miclescu la care a și locuit într’un timp, și cu Mitropolitul Calinic.” – cartea auto-biografică “O viață de om așa cum a fost”.

În anul 1890, la doar 19 ani, Iorga se căsătorește cu Maria Tasu (1871-1954) care îi va dărui 5 copii, dintre care două fetițe au murit la vârsta de doi ani. Cei doi au fost soț și soție timp de 10 ani, însă deplasările lungi ale lui Iorga peste hotare, lungile ore de cercetare, au cântărit foarte mult în compromiterea acestei căsătorii.

La 17 iunie 1900, va divorța de soția sa, însă istoricul se va îngriji de prima lui familie, cu toate că aceasta nu va mai ocupa un loc important în viața lui. La 4 februarie 1901, Iorga se recăsătorește cu profesoara Ecaterina Bogdan. Ecaterina Iorga sau Catinca, așa cum o alinta savantul pe a doua sa soție, i-a oferit șapte copii și i-a fost lui Iorga consilier intim și confident, a fost gazdă pentru regii României și a administrat toate afacerile soțului ei.

Nicolae Iorga, încă de foarte mic, era recunoscut pentru abilitățile sale speciale. La vârsta de șase ani, în 1876, a fost admis la școala primară a lui Marghian Folescu din Botoșani

și citea în original literatură franceză. La vârsta de 9 ani, profesorii i-au permis să le predea câteoată colegilor săi istoria României. A făcut gimnaziul și liceul la Colegiul Laurian din Botoșani și, din anul 1883, a început să dea meditații colegilor pentru a crește veniturile familiei. În anul 1886, a fost eliminat temporar din școală pentru că nu salutase un profesor și a decis să părăsească orașul și să se înscrie la Colegiul Național din Iași, fiind admis cu bursă. Vorbea deja fluent franceza, italiana, latina și greaca. Acesta a urmat studiile Facultății de Litere a Universității din Iași, luând examenul de licență cu magna cum laude, prezentând o lucrare pe tema literaturii grecești, o realizare care l-a consacrat în rândurile academicienilor și a opiniei publice.

A studiat pentru prima dată în străinătate, în Italia (aprilie și iunie 1890), apoi în Franța, unde a urmat cursurile École pratique des hautes études. A contribuit la Encyclopédie française, recomandat personal de slavistul Louis Léger. Reflectând asupra trecutului, a menționat: „Nu am mai avut niciodată atât de mult timp la dispoziție, atât de multă libertate de spirit, atâta bucurie de a învăța de la acele mari figuri ale omenirii [...] ca atunci, în vara anului 1890.”. În timp ce se pregătea pentru a-și lua a doua diplomă, Iorga a devenit și mai interesat în filologie, învățând engleza, germană și bazele altor limbi germanice. În 1892, a fost în Anglia și în Italia, căutând surse istorice pentru teza în limba franceză despre Philippe de Mézières, un francez care a participat la Cruciada Alexandriană. Între timp a devenit contribuitor al Revue Historique, un jurnal academic francez.

Oarecum nesatisfăcut de educația în Franța, Iorga și-a prezentat disertația și, în 1893, a plecat în Imperiul German, pentru a se înscrie la programul de doctorat al Universității din Berlin. Lucrarea sa despre marchizul de Saluzzo Thomas al III-lea de Saluzzo nu a fost primită pentru că Iorga nu a studiat trei ani înainte, așa cum se cerea. Ca alternativă, a spus că lucrarea este în întregime propria sa muncă, dar afirmația sa a fost invalidată tehnic, considerându-se că lucrarea sa a fost redactată de un mai bun vorbitor de limbă germană, ai cărui intervenții nu au modificat esențialul lucrării. I s-a permis să-și dea doctoratul la Universitatea din Leipzig; pentru lucrarea sa, revizuită de o comisie formată din trei savanți germani (Adolf Birch-Hirschfeld, Karl Lamprecht și Charles Wachsmuth), i s-a acordat diploma în august. Pe 25 iulie, Iorga a mai primit și diploma de la École pratique pentru munca anterioară depusă la Mézières, analizată de o comisie formată din Gaston Paris, Charles Bémont și alții. Și-a petrecut timpul chestionând surse istorice din arhivele din Berlin, Leipzig și Dresden. Între 1890 și sfârșitul lui 1893, a publicat trei scrieri: debutul în poezie (Poezii, Poeme), primul volum al seriei Schițe din literatura română (1893; al doilea în 1894) și lucrarea din Leipzig, tipărită în Paris ca Thomas III, marquis de Saluces. Étude historique et littéraire.

Iorga s-a întors în țară în octombrie 1894 la București. Și-a schimbat reședința de mai multe ori, până s-a stabilit în zona Grădina Icoanei. A fost de acord să participe la o societate de dezbateri, intervențiile sale fiind publicate de-abia în 1944. A candidat pentru un post la

catedra de istorie medievală a Universității din București, ținând o disertație în fața unei comisii de examinare care cuprindea istorici și filozofi (Caragiani, Odobescu, Xenopol, Aron Densușianu, Constantin Leonardescu și Petre Râșcanu), dar a obținut o medie de 7 care i-a permis doar obținerea unui post de profesor suplinitor. Repusă în context, această reușită este remarcabilă pentru o vârstă de doar 23 de ani.

Privind activitatea publicistică, opera sa istorică vastă cuprinde numeroase domenii: monografii de orașe, de domnii, de familii, istoria bisericii, a armatei, comerțului, literaturii, tipăriturilor, a călătorilor în străinătate etc. Câteva din publicațiile mai importante: „Studii și documente cu privire la istoria românilor", în 25 volume (1901 – 1913), „Istoria Imperiului Otoman" în 5 volume (apărută în limba germană – „Geschichte des osmanischen Reiches" -, 1908 – 1913), „Istoria românilor" în 10 volume (1936 – 1939).

Totodată, a scris poezii, drame istorice („Învierea lui Ștefan cel Mare", „Tudor Vladimirescu", „Doamna lui Eremia", „Sfântul Francisc din Asisi" și altele), volume memorialistice („Oameni cari au fost", „O viață de om, așa cum a fost", „Supt trei regi. Istorie a unei lupte pentru un ideal moral și național"). Alte volume publicate sunt, printre altele: „Cultura națională și politica națională", 1908, „Războiul nostru în note zilnice", 1914 – 1918, 1921 – 1923, „Dezvoltarea ideii unității politice a românilor", 1915, „Pentru întregirea neamului. Cuvântări din război" 1915 – 1917, 1925, „Doctrina naționalistă", 1922, „Politica externă a regelui Carol I al României", 1923, „Războiul pentru independența României. Activități diplomatice și stări de spirit".

Datorită activității sale prodigioase pentru dezvoltarea culturii românești, Iorga este ales membru titular al Academiei Române pe 26 mai 1910, iar în perioada 1924 - 1927, este președinte al Secțiunii de Istorie a Academiei. A conferențiat în marile universități ale lumii și a fost ales membru a zeci de academii și instituții specifice de peste hotare (Paris, Roma, Oxford, Lisabona, Stockholm, Praga, Aleger, Santiago de Chile etc.). Totodată, a înființat instituții românești în străinătate, precum Școala Română de la Paris (1926), Casa Română de la Fontenay-aux-Rosses, Casa Română din Veneția și altele. Nicolae Iorga a fost un creator de publicații științifice și culturale.

În privința carierei sale politice, fiind un naționalist moderat și apărător al tradiționalismului rural, Nicolae Iorga a considerat că trebuie să se implice activ în viața socială și politică a României. Pe 23 aprilie 1910, împreună cu Alexandru C. Cuza, a fondat Partidul Naționalist-Democrat. Acesta nu a avut o bază electorală de masă. Era perceput ca o formațiune personală a mentorului său, la care au aderat „învățăcei" ai săi. Iorga însuși nu a fost preocupat să dea partidului său o extindere deosebită. Întrebat ce reprezintă formațiunea sa politică, savantul a răspuns: „Paltonul, pălăria și bastonul meu sunt partidul"! PND reprezenta interesele unei părți ale intelectualității cu convingeri democratice, precum și a unor categorii ale micii burghezii rurale și urbane. Un accent deosebit se punea pe culturalizarea maselor și pe factorul

moral, considerat de Nicolae Iorga ca decisiv pentru evoluția României. În programul partidului erau înscrise deziderate ca exproprierea tuturor moșiilor mai mari de 100 de hectare, impozit progresiv pe venit, descentralizarea administrativă, lărgirea dreptului de vot și asupra femeilor.

După Marea Unire, Iorga a avut o contribuție importantă la formarea Blocului Parlamentar pe 25 noiembrie 1919. Acesta a fost o coaliție politică alcătuită din mai multe partide cu scopul de forma o majoritate parlamentară în susținerea noului guvern. Deoarece în alegerile parlamentare din 2 - 8 noiembrie 1919 (primele alegeri pe baza votului universal), nici un partid politic nu obținuse o majoritate parlamentară, iar noile partide, după cum aprecia Nicolae Iorga, „se simțeau observate și pândite din umbră de liberalii furioși de rezultatul neprevăzut al alegerilor", formula unui guvern de coaliție s-a impus cu necesitate. Conform algoritmului, savantul a primit funcția de președinte al Adunării Deputaților, însă lipsa de unitate politică a formațiunilor a permis destabilizarea guvernării condusă de Alexandru Vaida-Voevod (PNR), iar Ionel Brătianu, președintele PNL, cel care domina scena politică cu autoritate, a acționat pentru formarea unui nou cabinet condus de generalul Alexandru Averescu (PP), personalitatea politică cea mai populară din epocă.

De asemenea, revista „Sămănătorul”, apărută la București între 2 decembrie 1901 și 27 iunie 1910 a jucat un rol important în viața literară a vremii și a constituit catalizatorul pentru înființarea curentului ideologic și literar care i-a purtat numele - „Semănătorismul”. Acest curent, promovat de colaboratorii revistei și teoretizat de Nicolae Iorga, susținea, în special prin intermediul paginilor revistei, valorile naționale tradiționale și folclorice, necesitatea culturalizării țărănimii etc.

„Semănătorul” a publicat numeroase texte folclorice, documente istorice, pagini inedite din opera lui Mihai Eminescu, precum și comentarii privind clasicii literaturii române, traduceri din literatura universală etc. Printre colaboratorii săi s-au numărat George Coșbuc, Alexandru Vlahuță, Ștefan Octavian Iosif și multe alte personalități din literatura română a epocii.

În epocă, s-a numărat printre marii gazetari ai vremii, iar la 10 mai 1906 a fondat cotidianul „Neamul Românesc”, care a devenit oficios al formațiunii sale politice. Împreună cu un grup de profesori, fizicieni și alți oameni de știință a ajutat la pornirea mișcării de cercetași din România și la dezvoltarea organizației „Cercetașii României”.

Nicolae Iorga a avut un sfârșit tragic, fiind ridicat de la vila sa din Sinaia și asasinat la 27 noiembrie 1940 de legionari. Corpul său ciuruit de gloanțe a fost găsit în apropierea comunei Strejnicu (Județul Prahova). Membrii Gărzii de Fier îl considerau responsabil de uciderea comandantului lor, Corneliu Zelea Codreanu în timpul dictaturii regelui Carol al II-lea, când în urma unei scrisori deschise adresate de Codreanu către Iorga, acesta fiind și consilier regal, i-a intentat proces și liderul legionarilor a fost condamnat pentru calomnie. Ulterior Codreanu a

fost asasinat din ordinul regelui. După aflarea veștii despre asasinarea lui Iorga, 47 de universități și academii din întreaga lume au arborat drapelul în bernă.

Personalitatea sa a creat școală și a dat direcție culturii naționale, s-a implicat activ în viața social-politică a țării sale. S-a ambiționat nu doar să scrie istorie, ci să și facă istorie, într-o epocă de renaștere națională. Despre Nicolae Iorga nu se poate vorbi decât la superlativ despre grandioasele sale înfăptuiri, însă în politică s-a dovedit că nu sunt îndeajuns corectitudinea, entuziasmul și credibilitatea personală. El nu a fost un doctrinar sau ideolog politic. N-a fost preocupat în alcătuirea unor programe de guvernare, ale căror idei să înflăcăreze și să coaguleze forțele unui popor. Realitatea politică și socială a acelei epoci s-a dovedit implacabilă cu personalitatea savantului, astfel că a sfârșit nedrept și tragic, ciuruit de gloanțe, la margine de drum, într-o societate care nu a înțeles să aprecieze și să respecte valorile sale.

Bibliografie:

- Iorga, Nicolae, *Războiul nostru în note zilnice*, Ed. Paul Edition, București, 1938
- Iorga, Nicolae, *O viață de om așa cum a fost*, Ed. Minerva, București, 1976

Webografie:

- https://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Nicolae_Iorga
- http://www.ltnibr.ro/prezentare-nicolae-iorga.html
- https://www.travellerinromania.com/fig/nicolae-iorga/
- https://www.lecturadigitala.ro/ro/articole/biografii/121-nicolae-iorga

Actorul Dan Condurache

Elev: Doboș Georgiana,
Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela,
Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu” Dorohoi, Botoșani

Dan Condurache este un actor român cunoscut pentru talentul său în interpretarea diverselor roluri atât pe scenă, cât și în filme și seriale. A jucat în numeroase producții de succes precum „Filantropica”, „California Dreamin’”, „Moartea domnului Lăzărescu” și multe altele. Este considerat unul dintre cei mai apreciați actori din România.

Actorul român s-a născut la Dorohoi, reședința fostului județ cu același nume, azi in județul Botoșani, pe 26 iulie 1952, a copilărit la Stânceşti, în casa bunicilor și asculta cu mare plăcere piese de teatru radiofonic. De mic, visa să devină actor. În adolescență, pe când era în școală, Dan Condurache a continuat să fie pasionat de actorie și a participat la diverse activități teatrale în școală și în comunitatea locală. A explorat și alte domenii de interes/hoby-uri, cum ar fi muzica și sportul. A absolvit un liceu cu profil real în orașul natal și s-a hotărât să plece la București, să dea admitere la teatru. A fost admis din prima și în 1975 a absolvit Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică, la clasa profesorilor Octavian Cotescu și Ovidiu Schumacher, dar anii formării i-au fost marcați de influența marelui actor Octavian Cotescu. „Nostalgic, încă își amintește admirativ de mulți dintre profesorii minunați din timpul școlii, nu uită cum a luat nota 2 la muzică (deoarece nu a știut câte simfonii a scris Beethoven) și nici cum l-a pisat până în clasa a VIII-a doamna profesor Enescu cu gramatica limbii române.

Din 1975 a jucat la Teatrul Mic din capitală. Are zeci de roluri interpretate dar își amintește debutul ca actor în spectacolele „Nu suntem îngeri” de Paul Ioachim-rolul Petre, și „Galileo Galilei”, de Umberto Eco, în rolul călugărului tânăr. Alte spectacole în care a jucat în cei 35 de ani petrecuți în acest teatru: „Spionul balcanic”- de Dusan Kovacevici, „Peer Gynt”- de H. Ibsen, „Coriolan”- de W. Shakespeare, „Pluralul englezesc”- de Alan Ayckbourn, „Negustătorul din Veneția”- de W. Shakespeare, „Bigamul”- de Ray Cooney, „Jacques și stăpânul său”- de Milan Kundera, „Să-i îmbrăcăm pe cei goi”- de Luigi Pirandello etc.

La vârsta de 22 de ani, a absolvit Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică din București începând cariera de actor. Căsătorit cu soția sa, Creola, de peste 30 de ani, au împreună doi copii: Sebastian și Irina. Dan Condurache a devenit un actor de film apreciat, participând în numeroase producții românești și internaționale. Fiind recunoscut pentru talentul său și pentru varietatea de roluri pe care le-a interpretat de-a lungul anilor. De asemenea, a avut o carieră impresionantă în teatru, jucând în numeroase piese importante. Printre acestea se

numără „Hamlet” de William Shakespeare, „O scrisoare pierdută” de I.L. Caragiale, „Regele Lear” de William Shakespeare și „Tartuffe” de Molière, etc. Acestea sunt doar câteva exemple, dar Dan Condurache a avut o contribuție semnificativă în teatrul românesc.

„Actorul trebuie să se dedice în totalitate personajului pe care îl interpretează și să-i ofere viață prin propriile emoții și experiențe.”, spune faimosul actor. Acesta reflectă pasiunea și devotamentul său față de arta actoriei. Dan Condurache s-a căsătorit la vârsta de 26 de ani cu actrița Clody Bertola. Au avut împreună o fiică pe nume Ana. Deși, are 72 de ani, continuă să fie activ în industria teatrală și cinematografică. Apare în diferite producții și spectacole, etalându-și talentul și pasiunea în fața publicului, fiind un actor remarcabil, își menține prezența în lumea artistică.

A jucat și în piese de teatru radiofonic îndrăgite în vremea copilăriei: „Troilus și Cressida”, „Scorpia îmblânzită”, „Romeo și Julieta” de William Shakespeare, „Anonimul venețian” de Giuseppe Berto, „Gulliver în Țara piticilor” de Jonathan Swift, „Manechinul sentimental” de Ion Minulescu, s.a.. La televiziune a jucat în spectacolele: „Egmont”- de J. W. Goethe, „Moartea unui comis-voiajor”- de Arthur Miller, „Prizonier la Auschwitz”- de Alain Bosquet.

Primul rol într-un film de televiziune l-a avut în 1976, când a jucat rolul lui Ionel din „Domnișoara Nastasia”. Debutul pe marele ecran a avut loc în 1982, în filmele „La capătul liniei” și „Calculatorul mărturisește”. Au urmat multe alte pelicule, printre care: Întunecare, Furtună în Pacific, Bătălia din umbra, Drumul câinilor, Sezonul pescărușilor, Kilometrul 36, Balanța, Vulpe-vânător, Stare de fapt, Femeia visurilor, In fiecare zi Dumnezeu ne sărută pe gură, Nunta mută, Evadarea, Trădarea, Semnul dragostei și multe altele.

A jucat și in telenovele românești: Regina (Don Antonucci), Aniela (Iorgu Vulturescu) și de curând în serialul „În numele Onoarei” (Matei Știucă).

La 72 de ani, Dan Condurache spune că un actor trebuie să joace până în ultima clipă: „Mai bine mori tu, decât actorul din tine”.

Actorul Dan Condurache, face parte din distribuția serialului „Clanul”, interpretându-l pe Afganu, a mai jucat și în filmele „Aniela”, „Pariu cu viața” , „Iubire și onoare”.

Actor de primă mână (sau, dacă vreți, mare actor la Teatrul Mic), cu roluri spectaculoase în piese de mare anvergură, cum au fost „Diavolul și Bunul Dumnezeu”, „Maestrul și Margareta” ori „Yvona, principesa Burgundiei”, Dan Condurache, în cele peste patru decenii și jumătate de teatru și film, a fost în permanență în slujba meseriei alese (24h din 24h, după cum spune) ajungând să joace în peste 60 de filme, în teatru urcând pe scenă și de 600 de ori cu aceeași piesă.

Pe scenă debutează cu spectacolele „Nu suntem îngeri” de Paul Ioachim – rolul Petre și „Galileo Galilei” de Umberto Eco – rolul călugărului tânăr, și, chiar dacă are mare succes cu

zecile de roluri interpretate, nu ar sfătui pe nimeni (cu atât mai mult pe proprii copii) să se apuce de teatru.

Din interviuri...

„Actoria e un tărâm al căutărilor extrem de periculoase. Eu aș sfătui pe foarte puțină lume să îmbrățișeze profesia mea. Percepția că meseria asta e ca o sărbătoare, așa..., e greșită.

Meseria asta ucide în multe feluri. Ucide când joci puțin, dar și când joci mult, când nu joci deloc, dar și când joci mediu, când joci prost.”, scrie Paul Rogojinaru într-un interviu luat actorului Dan Condurache.

Într-un interviu la Adevărul, Dan Condurache spune: „Mi-am gestionat precar rolul propriei vieți“.

„Un actor de prima scenă, un om greu de pătruns, aparent fără adâncimi năucitoare, însă cu superbe priveliști, imediat ce îi ghicești profunzimea. Lui Dan Condurache nu trebuie să i te adresezi pompos și protocolar, cu apelative pretențioase, nu ai nevoie de supralicitări de cuvinte pentru a-l determina să vorbească despre teatru. Însă, dincolo de scenă, un singur loc pare să îl mai emoționeze profund: Dorohoiul cel din Țara de Sus!” Știri. Botoșani. Ro

„La puțin timp după ce am început "s-o zgudui" prin țară mi-am dat seama că nu voi fi niciodată și niciunde mai fericit decât acasă, la Dorohoi. Aici sunt cel mai aproape de stele, de tei și de castani. Aici, la noi, lumina soarelui cade și mângâie altfel. Un Dorohoi care adună în dealurile sale amintiri cu bunici, părinți, învățători, un Dorohoi care împlinește sentimental un actor aflat în deplină maturitate artistică.", povestește Dan Condurache într-un interviu.

"Dealul Polonicului și bunicii ne-au fost ocrotitori dintotdeauna. Gheorghe și Eugenia Ciobanu, părinții mamei mele, Lidia, m-au crescut cu toata istoria zbuciumată a acestor locuri. Le datorez totul. Bunicul Toader, din partea tatălui meu, Neculai, ne aștepta ca un uriaș blând de Sfânta Maria la Stânceşti, la hramul bisericii din sat. Ei, bunicii, m-au învățat să fiu drept cu semenii mei și că nimic nu se poate obține în viață decât cu lacrimi, sudoare și sânge. Încet, dar sigur, n-o să-mi rămână decât lacrimile la locurile unde se odihnesc, dar de unde mă veghează și acum", spune actorul.

Joaca pe marea scena a Teatrului Mic, instituție căreia i-a rămas fidel, a construit personaje în filme, este un extraordinar actor de televiziune și radio. În serialul "Aniela", a "trăit" ultimele clipe ale marelui Gheorghe Dinică. Despre rolul din "Aniela", spune ca a fost un fel de datorie fata de bunicii săi, care au trăit "La belle epoque".

"Sebastian și Irina, copiii noștri, ai mei și ai soției mele Creola, sper sa pastreze amintirea acestor locuri magice Dorohoi, Botoșani, Țara de sus...", ne spune actorul…

DAN CONDURACHE: "Nu voi fi niciodată și niciunde mai fericit decât acasă, la Dorohoi!"

Dor de Eminescu

Elev: Doroș Vitalina,
Prof. Doroftei Doina,
Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Orhei, Republica Moldova

Eminescu, poet atât de drag inimilor noastre. Fiecare operă scrisă ne face să simțim iubirea, care o avea pentru scris si pentru munca pe care o făcea. Părerea mea este că operele sale este depusă o parte din el.

Scufundându-te în operele sale pline de farmec, uneori e greu să înțelegi ce vrea să spună prin versurile date, însă după dezghiocarea amănunțită a acestor strofe, intri în esența lor și nu te mai poți trezi la realitate. Când vorbim despre Eminescu, mereu ne gândim la dragoste, despărțire și drama, însă din pasajul de mai jos înțelegem că Eminescu avea o atașare foarte mare față de patrie, neam și țară. „Ce-ți doresc eu ție, dulce Românie,/Țara mea de glorii, țara mea de dor?/Brațele nervoase, arma de tărie,/La trecutu-ți mare, mare viitor!” Din acest pasaj, vedem ca Eminescu ne aduce la cunoștință că anume neamul nostru a fost unul foarte puternic și noi, generația actuală trebuie să îl ținem în picioare. Despre Eminescu știm că a avut o legătură foarte strânsă cu natura, despre el mai știm că el a petrecut aproximativ toată copilăria în natură, exprimând asta în operele sale, cum ar fi „Ce te legeni”; „Fiind băiet, păduri cutreieram”; „Revedere”. În zilele noastre este foarte greu să ajungi la inimile oamenilor, deoarece această eră tehnologică s-a dezvoltat foarte rapid și cu un impact extrem de mare, tehnologia afectând asupra gândirii oamenilor, însă operele eminesciene oricum au rămas actuale și fiecare persoană care le citește capătă o experiență de neuitat.

Opera mea preferată din gama largă eminesciană este „Luceafărul”, deoarece este descris foarte atent si cu o finețe extraordinară iubirea.

În concluzie pot spune că Mihai Eminescu este un împărat al poeziei și operele sale sunt un dar pentru noi, pentru întreaga omenire, iar tot noi trebuie să o ținem în viața prin răspândirea următoarelor generații.

Mihai Eminescu - Lumina Poeziei Românești

Elev: Dulgheru Natalia Patricia,
Prof. Condrea Adina Silvia,
Școala Gimnazială nr. 1 Cristești, Botoșani

Mihai Eminescu, supranumit și "Luceafărul poeziei românești", a fost unul dintre cei mai importanți și influenți poeți pe care i-a avut România. Cu o viață marcată de geniu și suferință, Eminescu a reușit să lase o amprentă profundă în literatura română, devenind un simbol al culturii și identității naționale.

Născut la Botoșani în anul 1850, Mihai Eminescu a crescut într-un mediu familiar bogat în tradiții și cultură românească. De mic, el a manifestat o pasiune pentru literatură și a avut o capacitate remarcabilă de a exprima emoții și gânduri în versuri pline de sensibilitate și profunzime.

Eminescu a studiat la Viena și la Berlin, fiind un intelectual poliglot și având o cunoaștere vastă în domenii precum filosofia, istoria, limbile străine și literatura universală. Această pregătire intelectuală și culturală i-a oferit o perspectivă amplă asupra lumii, iar această bogăție interioară s-a reflectat în creația sa literară ulterioară.

Poeziile lui Eminescu sunt caracterizate de o profundă trăire a sentimentelor, de o sensibilitate copleșitoare și de o capacitate de a zugrăvi peisaje și stări sufletești într-un mod inconfundabil. El a abordat teme precum iubirea, natura, istoria și destinul uman cu o înțelegere și o profunzime remarcabilă.

Printre cele mai cunoscute poezii ale sale se numără "Luceafărul", "Scrisoarea III", "Doina", "Rugăciunea unui dac" și multe altele. Fiecare dintre aceste creații reprezintă o comoară a literaturii românești, iar versurile sale au rămas vii și actuale de-a lungul timpului.

Cu toate că viața lui Mihai Eminescu a fost marcată de suferințe și de o sănătate fragilă, el a reușit să lase o moștenire literară impresionantă, devenind un simbol al geniului artistic și al sensibilității poetice. Prin creația sa, Eminescu a adus o contribuție inestimabilă la patrimoniul cultural al României și a rămas în inimile oamenilor ca unul dintre cei mai mari poeți pe care i-a avut țara noastră.

Mihai Eminescu va rămâne mereu luminătorul incontestabil al poeziei românești, iar operele sale vor continua să inspire și să emoționeze generații întregi de cititori și iubitori ai frumosului.

Icoana eminesciană în inimile contemporane

Elev: Frunză Malvina,
Prof. dr. Bahrin Ana Daniela,
Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Iași

Când ne gândim la Mihai Eminescu, vedem nu numai un mare poet și o importantă personalitate, ci și un îndemn către sentimente de mândrie pentru patria noastră.

Considerat „Luceafărul poeziei românești" și unul dintre cei mai de seamă reprezentanți ai literaturii române, s-a născut pe 15 ianuarie 1850 în Botoșani și a devenit unul dintre cei mai remarcabili poeți și scriitori ai secolului al XIX-lea. Viața sa scurtă, dar plină de intensitate, a fost marcată de creație poetică, de jurnalism cu atitudine, dar și de lupta pentru idealurile romantice și pentru afirmarea identității naționale a poporului român.

Într-o lume modernă în continuă schimbare, figura și operele lui Eminescu reprezintă nu doar un loc de refugiu pentru iubitorii de literatură, ci și o sursă de conectare la rădăcinile culturale. Îndemnul către mândrie pentru patria noastră, propovăduit de Eminescu, continuă să aibă rezonanță în societatea de astăzi, amintindu-ne de importanța cunoașterii și aprecierii valorilor culturale proprii. Astfel, poetul rămâne nu doar un personaj istoric, ci și un ghid cultural și spiritual care continuă să ne inspire în ziua de azi.

Pentru adolescenți și copii, Mihai Eminescu devine adesea un ghid către descoperirea identității lor naționale și culturale. Prin versurile sale pline de emoție și simbolism, tinerii pot experimenta sentimentul puternic al conexiunii cu istoria și tradițiile românești. Poeziile îi pot inspira să exploreze și să își aprofundeze cunoștințele despre propria cultură, oferindu-le o perspectivă asupra valorilor și moștenirii literare care îi definesc ca popor.

De asemenea, poetul poate fi perceput ca un model de perseverență și dedicare față de pasiunile personale. Pot găsi în povestea vieții lui Eminescu motivație pentru a-și urma visurile și pentru a-și exprima creativitatea în orice domeniu aleg. Ei pot descoperi în opera sa un echilibru între pasiunea artistică și angajamentul civic, amintindu-le de importanța dezvoltării lor complete într-un mod echilibrat.

Cu toate că mediul lor de viață este diferit de cel în care a trăit Eminescu, copiii din ziua de azi pot găsi relevanță în temele universale abordate în creațiile sale. Dragostea, natura, frumusețea, pasiunea și căutarea sensului vieții sunt subiecte atemporale care continuă să capteze atenția noilor generații.

Astfel, Eminescu nu rămâne doar un nume din manualele școlare, ci poate deveni o prezență continuă în viața lor, influențându-i și încurajându-i să-și valorifice creativitatea, să se

conecteze la rădăcinile culturale și să-și cultive mândria pentru patria lor. Este o călăuză culturală și spirituală care, chiar și în epoca contemporană, continuă să inspire și să îndrume tinerele generații.

În lumina valorilor promovate de Eminescu, se deschide un univers poetic ce transcede timpul și spațiul, ajungând să fie perceput ca un far al cunoașterii și al conexiunii cu esența culturală românească. Prin versurile sale, poetul nu doar meditează la frumusețea și profunzimea sentimentelor umane, ci și îndeamnă la explorarea și aprecierea bogăției culturale naționale.

În adâncurile creațiilor sale, descoperim o viziune complexă asupra existenței umane și a lumii înconjurătoare. Poeziile sale reprezintă nu doar o formă de expresie artistică, ci și o fereastră către înțelegerea profundă a emoțiilor, a relațiilor și a tainei vieții.

Marele poet a fost un arhitect al cuvintelor, construind universuri literare în care dragostea se întâlnește cu melancolia, iar natura devine un tablou vibrant de simboluri și metafore.

Mihai Eminescu nu este doar un nume în literatura română, ci și un simbol al identității naționale, un catalizator pentru sentimentele de mândrie și respect față de bogăția culturală a patriei noastre. Prin operele sale, poetul nepereche a lăsat o moștenire durabilă care continuă să inspire și să unească generații de-a lungul timpului.

Bibliografie:

- Târziu, Claudiu, *În căutarea rostului pierdut - 20 de călăuze în cultura națională*, editura Timpul, Iași, 2007
- Călinescu, George, *Viața lui Mihai Eminescu*, editura Cartex, București, 2009

Mihai Eminescu, om de cultură

Elev: Ghiță Alexandra,
Prof. dr. Alexa Ana-Maria,
Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul" Timișoara, Timiș

Mihai Eminescu a fost un poet, prozator și jurnalist român, socotit de cititorii români și de critica literară drept cea mai importantă voce poetică din literatura română.

O personalitate care a făcut epocă, acea epocă pe care istoriile literare și manualele o numesc, pe drept cuvânt, a „marilor clasici". Puternica înrâurire a poetului, la îndemnul căruia au început să scrie cei doi prieteni ai săi, Slavici și Creangă, a făcut ca literatura română să cunoască, la sfârșit de secol XIX, momentul ei de clasicitate. La scurtă vreme după moartea sa, figura lui Eminescu a căpătat dimensiuni mitice, iar poezia sa a devenit, în mentalul colectiv al românilor, Poezia însăși.

Acesta a fost un elev strălucit la materiile umaniste, dar mai puțin priceput la materiile exacte, având o memorie incredibilă, care a absorbit in câteva luni de studii mai mult decât într-o viață studențească.

El s-a formează la universitățile din Viena și Berlin, depășindu-și întotdeauna condiția, încă din copilărie, prin cunoștințele pe care le-a deținut. Elegant, manierat și cu bun gust, și-a dorit mereu să își exprime trăirile și sentimentele prin poeziile pe care le-a scris și cu care a cucerit o lume întreagă. Eminescu a iubit cu multă pasiune și suferință, acest lucru fiind unul dintre motivele inspirației de a scrie poezii atât de profunde. Prieten cu un alt geniu al literaturii române, Ion Creangă, a absorbit orice tip de poezie. Tablourile idilice, copilăria petrecută în deplină libertate, le transpune în diversele poezii despre natură, cum ar fi "Revedere", "Codrule, codrutule", etc.

Un exemplu de poezie unde Mihai Eminescu dorește să transmită sentimentele proprii este creația "Floare albastră", unde acesta se încadrează în tipul omului de geniu, ce are o înțelegere superioară asupra lumii, însă este destinat să fie singur și nefericit. "Floare albastră" este o capodoperă a liricii eminesciene prin care autorul realizează o viziune despre lume tipic romantică. Această viziune este evidențiată prin tema iubirii în corelație cu natură și accentul pus pe plan sentimental. Accentul este pus pe sentimente, acest lucru reieșind din atitudinea fetei, care asociază iubirea împlinită cu sursă fericirii. A patra secvență a poeziei consider că exprimă stările de nostalgie și melancolie ale poetului, ilustrând scenă despărțirii celor doi. După sărutul oferit de către față și plecarea acesteia, atașamentul emoțional al băiatului persistă.

Mihai Eminescu este o personalitate care a lăsat amprente considerabile în literatură română, majoritatea persoanelor putând să se regăsească în poeziile, și, implicit, în trăirile diverse ale acestuia.

Rugăciunea inimii se îndeplinește atunci când crezi în *Rugăciunea lui Iisus*

Elev: Gingu Alexandru-Constantin,
Prof. Ardeiu Iulica Daniela,
Liceul Tehnologic Motru, Gorj

În lumea agitată în care trăim, rugăciunea lui Isus a devenit o cale prin care ne putem conecta cu divinitatea în orice moment și în orice loc. Ea reprezintă o rugăciune atemporală, prin care putem atinge în mod simplu și direct cele mai înalte taine ale contemplării spirituale. Rugăciunea lui Isus este practicată de călugării pustnici și sihaștri, dar este, de asemenea o rugăciune oferită și nouă, creștinilor de astăzi. Mai mult decât atât, rugăciunea lui Isus poate fi considerată o rugăciune "pasarelă" sau "de legătură", având o istorie lungă și bogată comună creștinilor copți, greci și latini. Această rugăciune înseamnă renunțarea totală la sine, atacarea profundă a egoului și nu doar a manifestărilor sale exterioare. Prin rugăciunea lui Isus, ne putem calma dorința noastră de independență și ne putem conecta mai bine cu harul divin.

Treptat, ne obișnuim să ne orientăm atenția dinspre noi înșine către Hristos. Descoperim prezența Sa și ne dezvoltăm o relație constantă și regulată cu Persoana Sa divină. Este o călătorie spirituală ce necesită efort și răbdare, dar care aduce roadele unei vieți mai împlinite și mai apropiate de Dumnezeu.

Cu mare drag prin implicarea Seminarului Teologic Liceal ortodox "Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, în perioada decembrie 2033-februarie 2024, participăm la Concursul "Țara de sus-vatră de spiritualitate și cultură românească". În acest context, suntem invitați să aducem înaintea lumii modele frumoase de spiritualitate și cultură, cu dragoste pentru oameni și deschidere către lumea înconjurătoare. Rugăciunea lui Isus devine astfel o unealtă prin care putem transmite luminași valorile spirituale și culturale românești către tineri. Prin exemplul nostru și prin practicarea rugăciunii în viața noastră de zi cu zi, putem inspira și influența pozitiv generațiile viitoare, aducând în prim-plan frumusețea spiritualității și culturii românești.

În concluzie, rugăciunea lui Isus este prețuită în vremurile noastre datorită ușurinței cu care poate fi rostită în orice context. Ea ne ajută să ne conectăm cu divinitatea și să atingem cele mai înalte taine ale contemplării spirituale. Este o rugăciune ce poate transforma viețile noastre și ne oferă oportunitatea de a fi modele de spiritualitate și cultură pentru tineri. Prin implicarea noastră activă în concursul-simpozion propus, putem contribui la promovarea valorilor românești și la îmbogățirea culturală a comunității noastre.

Theodor Balș - ctitor de biserică, școală și târg în secolul al XIX-lea

Elevi: Grigore Sofia-Elisabeta, Surdu Ștefan-Adrian,
Prof. Apostol Alexandru,
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza" Dorohoi, Botoșani

Theodor Balș (1790 – 1867), hatman și mare logofăt al Moldovei în vremea domniei lui Mihail Sturdza. Este întemeietorul târgului Darabani, ctitorul Bisericii „Sfântul Nicolae" și al conacului din localitate, precum și al primei școli sătești de stat din Moldova, tot la Darabani.

Theodor Balș s-a născut la Iași în 1790 într-o familie de mari boieri moldoveni, figuri importante ale scenei politice și sociale din acele vremuri:

- Constantin Balș (tată) - fost caimacam (locțiitor de domnitor) al Moldovei;
- Iordache Balș (unchi după tată) - fost mare vistier (ministru de finanțe) și mare vornic (ministru de interne) al Moldovei; proprietar al moșiei de la Dumbrăveni, județul Suceava, unde l-a avut ca administrator pe tatăl lui Mihai Eminescu, Gheorghe Eminovici;
- Lupu Balș (bunic după tată) - fost vornic (ministru de interne);
- Anița Catargi (mamă) - descendentă a familiei Catargiu.

Theodor Balș (cunoscut și sub numele de „Toderaș" pentru a fi diferențiat de Teodor „Toderiță" Balș, fostul caimacam antiunionist), și-a petrecut copilăria la Iași. A studiat tot la Iași, pregătindu-se pentru o carieră în administrație și în politică, asemenea înaintașilor lui.

În vremea lui Balș funcțiile în stat („dregătoriile") se moșteneau din tată în fiu sau puteau fi câștigate sau pierdute, după merite. Se pare că Theodor Balș a apărut pe scena politică a Moldovei în jurul anului 1815, pe când ar fi avut 25 de ani. A primit mai întâi responsabilități mai puțin importante în stat și, pe măsură ce a acumulat experiență în politică și în administrație, a fost pus în fruntea marilor dregătorii.

Theodor a purtat în epocă patru mari titluri nobiliare: mare logofăt (al treilea rang în stat după domnitor și mitropolit; echivalentul primului-ministru de astăzi), mare hatman al miliției, general al armatei și cavaler al mai multor ordine împărătești.

Scurta poveste a Bălșeștilor la Darabani a început în 1824, când Theodor, pe atunci mare logofăt al Moldovei, decide înființarea unui târg pe moșia familiei sale din Darabani și construcția unui conac în localitate.

Printre realizările lui Theodor Balș la Darabani:

1) 1824-1834 - construcția conacului Balș, care avea să devină, după plecarea Bălșeștilor din Darabani, sediul primăriei și al judecătoriei, iar – în prezent – al bibliotecii locale.

2) 1834-1840 - construcția bisericii „Sfântul Nicolae” din Darabani, după planul catedralei Sfânta Sofia din Constantinopol. În 1955 biserica a fost declarată monument istoric.

3) 1837 - obținerea, prin hrisov domnesc, a statutului de târg pentru Darabani, eveniment care avea să schimbe în bine pentru totdeauna soarta așezării.

4) 1841 - înființarea la Darabani, tot cu acordul și ajutorul domnitorului Mihail Sturdza, a primei școli sătești de stat din Țara Moldovei.

5) 1850-1860 - pietruirea Uliței Principale și aducerea telegrafului la Darabani.

În 1834, marele logofăt Theodor Balș, hatman al Moldovei, inaugurează la Darabani un conac cu 29 de încăperi, să-i fie reședință pe timpul vizitelor sale la moșia din Nord. Construcția „castelului” avea să dureze 10 ani, din 1824 până în 1834. Conacul era și locul de unde Balș împărțea dreptatea pentru dărăbăneni. Astăzi, găzduiește Muzeul Nordului, înființat în anul 2014, unde se pot regăsi aproape 500 de exponate, grupate în colecții reprezentative de istorie, arheologie, etnografie și folclor pentru regiunea Moldova de Nord (nordul Basarabiei și Bucovina de Nord). Exponatele provin din județele Botoșani, Suceava și Iași, din regiunea Cernăuți-Herța și din Basarabia.

Biserica „Sfântul Ierarh Nicolae” de la Darabani își spune povestea de 185 de ani. Construită între anii 1837 și 1840, a fost și atunci și rămâne și azi una dintre bisericile monumentale din această parte a Botoșanilor. „Se spune că ar fi fost construită după modelul Bisericii «Sfânta Sofia» de la Constantinopol și că Balș ar fi mers în persoană la Patriarhia Constantinopolului să ia autorizație. Poate e un lucru îndrăzneț, dar asta este consemnat și în monografiile vechi ale parohiei, iar modul în care arată cupola și turla pare să confirme aceste afirmații”, explică părintele Dumitru Avârvărei. Într-adevăr, detaliile arhitecturale, atât cele de interior, cât și înfățișarea turlei și a cupolei, constituie argumente valide pentru a legitima ceea ce tradiția orală a păstrat de generații. Eleganța pilonilor încorporați în exterior, ca și a celor ce creionează peretele despărțitor dintre naos și pronaos vorbesc, de fapt, nu doar despre uluitoarea asemănare cu Biserica „Sfânta Sofia” de la Constantinopol, ci și despre un cult pentru frumos al vechilor boieri moldoveni, vădit mai cu seamă în ctitoriile pe care le-au lăsat viitorimii.

Biserica a fost construită din piatră și cărămidă, este în formă de corabie, stil neoclasic, având la mijloc o cupolă, cu un singur turn. Nu are pictură murală, în schimb catapeteasma are pictură bizantină și sculptură aleasă, iar ornamentația în exterior este simplă. Clopotnița, tot din piatră și cărămidă, construită aparte, la intrare, este înzestrată de ctitori cu șase clopote: trei mari și trei mici, turnate la Kiev. Primele două clopote, în ordinea mărimii, poartă următoarele inscripții, identice, cu chirilice: „Acest clopot este făcut de marele logofăt și cavaler mai multor ordine, Teodor Balș și de soția sa Marghioala, născută Bogdan. Aceste clopote sunt vărsate de domnul meșter Pavel Romanovici clopotar, 1840 mai 10”.

De la Balș ne-a rămas moștenire și Școala din Darabani, înființată în toamna anului 1841 pe cheltuiala marelui logofăt. Aceasta a fost prima școală sătească din Moldova care nu

era administrată de curțile boierești, ci de Epitropia Școlilor din Moldova, un fel de Minister al Învățământului din zilele noastre. La început, școala servea nevoilor comunității dărăbănene, la descifrarea „buchelor" trudind în primul an aproximativ 14 școlari, sub privirile unui învățător înzestrat, Gheorghe Crudu.

Gheorghe Crudu, un om cu virtuți alese și dedicat meseriei pe care o practica, era bunicul celui ce avea să devină un mare cărturar al Moldovei, Tiberiu Crudu, care astăzi poartă numele școlii din Tudora, comună din sud-vestul județului Botoșani. Cu sprijinul Ordinului Arhitecților din România, al Societății de Studii Istorice din România, al Primăriei Darabani și al mai multor parteneri privați, în 2020 a început reconstrucția primei școli sătești de stat din Moldova. Noua clădire va fi ridicată pe conturul fundației sale originale, la care s-a ajuns în urma săpăturilor.

Poate că cea mai importantă realizare a lui Teodor Balș, este înființarea Târgului Darabani la data de 21 iunie 1837, prin care domnul Moldovei, Mihail Sturdza atribuia noul statut așezării din nordul țării. Dezvoltarea rapidă a Darabaniului a fost rezultatul acțiunilor întreprinse de familia Balș, influența acesteia fiind una benefică și cu viziune pentru viitor.

Numele lui Balș e trecut pe clopotele bisericii vechi din centrul târgului. Înăuntru, pe Evanghelia dăruită bisericii în 1848, și-a lăsat semnătura. Peste drum, urmașii i-au ridicat o statuie, iar de partea cealaltă au numit o stradă cu numele Theodor Balș.

Bibliografie:

- Zahariuc Petronel, *Orașe vechi, orașe noi, în ținutul Dorohoi. Catagrafia locuitorilor din târgurile Dorohoi, Târgul Nou (Mihăileni) și Săveni din 1831*, Analele Științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza"din Iași, Tom LX, 2014
- ***Bălinișteanu Otilia, Ziarul Lumina, Biserica „Sfântul Nicolae", centrul micii lumi a Darabanilor, Biserica „Sfântul Nicolae", centrul micii lumi a Darabanilor (ziarullumina.ro), 11 decembrie 2022
- ***Conacul Theodor Bals - azi Muzeul Nordului din Darabani: Obiective turistice Botoșani - Deștepți.ro (destepti.ro), Conacul Theodor Bals - azi Muzeul Nordului din Darabani: Obiective turistice Botoșani - Deștepți.ro (destepti.ro), 5 august 2016
- ****Prima școală sătească de stat din Moldova*, Prima Școală – Asociația Nord (nordul.ro), 2023

Webografie:

- https://www.darabani.org/2011/07/prima-scoala-sateasca-de-stat-din-moldova/,17 iulie 2011

Eminescu sub egida filozofiei existențiale

Elevi: Hanu Izabela, Radu Valentina,
Prof. Apolozan Georgeta,
Liceul Teoretic „Carol I" Fetești, Ialomița

Motto: "Singurătatea este soarta spiritelor superioare."
Arthur Schopenhauer

Mihai Eminescu este considerat de specialiști ultimul mare poet romantic la nivel European. Acesta are meritul de a fi ridicat poezia la valori estetice nebănuite. Aparține Epocii Marilor Clasici alături de Creangă, Slavici și Caragiale. Este, indubitabil, o emblemă a culturii române. Opera sa poetică de excepție, caracterizată prin profunzimea gândirii, sensibilitatea artistică și limbajul poetic elevat, a avut un impact semnificativ asupra dezvoltării literaturii române moderne.

Acesta a avut o afinitate deosebită în ceea ce privește cultura și filozofia germană a contemporanilor săi, în special Arthur Schopenhauer, ale cărei influențe ideologice se regăsesc profund în capodoperele eminesciene.

A interacționat cu societatea și cultura germană pentru prima dată la Viena (1869-1872) și Berlin (1872-1874) în timpul studiilor universitare

El a reprezentat un veritabil „magister vitae", contribuind la formația intelectual germană a poetului, ce a reconfigurat principiile filozofice pe fondul cultural autohton.

A abordat tema iubirii în numeroase poezii, reflectând diverse aspecte ale acestui sentiment complex. Cu toate acestea, trăirile din unele opere sunt reprimate de fondul filozofic al pesimismului promovat de Schopenhauer. Un exemplu notabil este, printre altele, poemul Luceafărul operă cu caracter universal.

În ceea ce privește hipotextul operei, se remarcă două elemente inspirate din folclorul românesc. Primul este basmul Fata-n grădina de aur cules de folcloristul Richard Kunisch care a călătorit în Oltenia. Eminescu recurge la un paralelism cu acest basm, întrucât zmeul vede trădarea fetei de împărat, după ce găsește dragostea alături de un alt muritor. Ea cere zmeului să renunțe la nemurire, el aruncă o piatră asupra feciorului de împărat: „Și pluti deasupra celor ce fugeau, deși calul lor îi ducea iute ca gândul.(…) El însă nu voi ca unul dintre ei să moară în brațele celuilalt pentru că tot iubea pe fata de impărat."

Cel de al doilea element este reprezentat de unul dintre cele patru mituri fundamentale ale poporului român, mitul Zburătorului. Este un motiv utilizat și în Călin (file din poveste).

Precum Hyperion, este o entitate lipsită de sensibilitate. Cu toate acestea, se îndrăgostește de o ființă umană, realizându-se în acest fel puntea dintre celest și teluric.

Pesimismul despre lume relevă faptul că fericirea este inexistentă, iar superficialitatea omului este avantajată. Un exemplu relevant este împlinarea în plan erotic a tinerilor Cătălin și Cătălina. Aceste concepte probează sistemul filozofic schopenhauerian, teoretizat în opera Lumea ca voință și reprezentare. Totodată, un principiu fundamental este „voința oarbă de a trăi", iar Eminescu demonstrează în poem că oamenii, ca ființe inferioare, sunt ghidați de dorințe culpabile, generate de inconștiență.

Evadarea din temporalitate a lui Hyperion îl aduce în punctul zero al creației. Acesta, în calitatea poziției omului de geniu, este capabil să se ipostazieze în situația de a face sacrificii pentru iubire, sentiment pur omenesc: „Cu vecinicia sunt legat,/ Ci voi să mă dezlege.", spre deosebire de Cătălina care nu a renunțat la amprentările umane: „Tu te coboară pe pământ,/ Fii muritor ca mine."

Însă, Demiurgul îl convinge că scopul său este mult mai profund decât iubirea, el fiind o entitate lucidă, fără drept de atașament, care nu poate atinge fericirea pe pământ. Acesta face referire la pesimismul schopenhauerian. Astfel, consideră că spre deosebire de oamenii care "toți se nasc spre a muri/ Și mor spre a se naște.", el este capabil să se obiectiveze și să cunoască noi orizonturi.

Prin contrast, omul stă sub semnul subiectivității, iar, în final, Luceafărul se obiectivează: „Căci eu în lumea mea mă simt/ Nemuritor și rece."

Conchizând, Mihai Eminescu lasă o moștenire culturală deosebită, în special datorită veleității sale de a îmbina substratul autohton cu principiile filozofiei schopenhauriene, rezultând opere pline de conotații inedite.

Bibliografie:

- Călinescu, George, *Istoria literaturii române de la origini până în prezent*, Editura Minerva, București, 1982;
- Călinescu, George, *Opera lui Mihai Eminescu*, vol. I, Ed. Hyperion, Chișinău, 1992
- Rusu, Liviu, *Eminescu și Schopenhauer*, E.P.L, 1966

Geniul, rodul unei bune maternități ...

Elev: Harcan Andreea,
Prof. Bălan Georgiana Alina,
Liceul Tehnologic „Toma Socolescu” Ploiești, Prahova

Povestea copilăriei poetului „redemptor absolut al românilor” începe cu „leagănul ” Ipoteștilor, cu toposul sacru al „permanentei reîntoarceri”, cu o mărunțică cetate de basm ,o căscioară văruită în alb ,animată de prezența Ralucăi Eminovici, o făptură de poveste ,care îmi amintește, din portrete, de poveștile cu zâne sau ,mai degrabă, de evocările Reginei Maria, ale altei mame, scriitoare de mari destine naționale. Cu rădăcini adânc implântate în pământul moldovenesc, mergând până în vremea lui Gheorghe Ștefan, voivodul Moldovei, cu o genealogie care se pierdea în vechimea câtorva secole până pe la 1600,Raluca Jurașcu amintește de portretele renascentiste ale lui Rafael, dincolo de alura romantică, visătoare, purtând un veșmânt somptuos din atlas sau velur, lăsând umerii goi străjuiți de dantele, încheiat probabil cu o largă crinolină. Mama poetului de geniu a plecat într-o lume eternă, după ce a ales ea însăși să se eternizeze printr-un fiu al românismului, sentiment cu siguranță nutrit de o maternitate bine înțeleasă ,poate de o zeitate divină, ce amintește de puritatea zorilor din prima zi a lumii, de însăși femeia -mamă, Zeiță a Pământului devenit roditor numai sub privirea etern-rugătoare din lumea veșniciei, în poemul „Pierdută pentru mine, zâmbind prin lume treci!”:

„Pe maică-mea sărmana atâta n-am iubit-o
Și totuși când pe dânsa cu țărână-a coperit-o
Părea că lumea-i neagră, că inima îmi crapă
Și aș fi vrut cu dânsa ca să mă puie-n groapă…
Când clopotul sunat-au, plângea a lui aramă
Și rătăcit la minte strigam : unde ești, mamă ?
Priveam în fundul gropii și lacrimi curgeau râu
Din ochii mei nevrednici pe negrul ei sicriu.”

Deși aflată sub blestemul bolii necruțătoare, Raluca Eminovici, aflată în permanentă grijă maternă în casa plină de copii, Raluca Eminovici a fost părintele blând și milos care, apărându-și adesea copiii de furia pedagogica a tatălui, îi inspiră poetului dezolantele versuri ale atât de cunoscutului poem „O, mamă” :

„O, mamă, dulce mamă, din negură de vremi
Pe freamătul de frunze la tine tu mă chemi;

Deasupra criptei negre a sfântului mormânt
Se scutură salcâmii de toamnă și de vânt,
Se bat încet din ramuri, îngână glasul tău...”

Însuși chipul mamei Raluca Eminovici, cautând echilibrul perfect, cu proporții alese, ce par să fi fost îndelung verificate de meșteșugărița zeiță a pământului, și-a exersat rigoarea divină și gustul dumnezeiesc, pentru a ajunge Mama marelui Zeu al Poeziei, lăsând, drept moștenire, alte ritmuri ontologice, profunde ritmuri românești încastrate în matricea firii , adânc implântate în ethosul nostru zilnic ce apără libertatea răscumpărată cu sângele sfinților români ,martiri ai crezului în noblețe și solidaritate umană. Probabil că Raluca Eminovici nu și-a bănuit niciodată, dincolo de existența anodină, contribuția la o Românie „schimbată la față”, la o nouă Românie - „grădină a Maicii Domnului”, aproape de Modelul matern sacru, de sursa primă a adevăratei feminități și maternități, căreia îi înălțăm rugăciuni de mijlocire :

„Crăiasă alegându-te
Îngenunchem rugându-te,
Înalță-ne, ne mântuie
Din valul ce ne bântuie:
Fii scut de întărire
Și zid de mântuire,
Privirea-ți adorată
Asupră-ne coboară,
O, maică prea curată,
Și pururea fecioară,
Marie!”

Mama Raluca Eminovici este chiar garantul veșniciei spiritului românesc,chibzuința sau buna socoteală cu gust de pâine caldă, este lumina din prima zi a nașterii noastre ca români , căci ei îi datorăm scrierea pe răbojul conștiinței noastre a „Rugăciunii”, poezia de căpătâi a copilăriei mele, textul sacru încărcat cu semnificațiile apofatice de mai târziu.

Făptură de lumină ce poartă chipul MAICII DOMNULUI din picturile lui Nicolae Grigorescu ,picturi ce zâmbesc blajin din icoanele mănăstirilor moldovenești unde Eminescu obișnuia să își odihnească adesea sufletul obosit și trupul bolnav, Raluca Eminovici ne va aminti mereu de Dorul de ACASĂ,de matricea care i-a clădit poetului caracterul, împiedicând amnezia ,fie și temporară, în perioada studiilor vieneze sau berlineze (1969-1874) : „Cu înduioșare numai de mama lui l-am auzit vorbind”, nota Ioan Slavici .

Mamă bună, matcă a destinului românesc, din care decurg meandrele unei vieți încă neștiute…dar care ne-a oferit în dar edenul ca stare de spirit, nu va pieri nicicând din nucleul memoriei noastre afective, va rămâne permanent garantul bunei maternități , modelul nostru de dragoste maternă, de limbă, nimic mai puțin decât incantația magică a sângelui

strămoșesc,chiar cântecul interior de luptă și de triumf al străbunilor , cântec pe care îmi e dat să-l ascult ori de câte ori grăiesc o limbă frumoasă ca „un fagure de miere” care să ”Spună lumii large steaguri tricoloare,/Spună ce-i poporul mare, românesc...”(„Ce-ți doresc eu ție, dulce România”)

Bibliografie:

- Chevalier, J., Gheerbrant, A., *Dicţionar de simboluri*, Ed. Polirom Iași, 2009
- Eminescu, *Poezii*, Ed. Teora, București, 1999

Webografie:

- https://www.autorii.com/scriitori/mihai-eminescu/raluca-eminovici-si-copiii-text.php

Mihai Eminescu – personalitate a culturii botoșănene

Elev: Hrișcă Mario-Ciprian,
Prof. Ciobanu Monica-Claudia,
Colegiul Național „Grigore Ghica" Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu, născut la data de 15 ianuarie 1850 în Botoșani, este considerat a fi unul dintre cele mai importante personalități românești din toate timpurile, în special datorită creațiilor sale literare, acesta punându-și amprenta în literatura română într-o maniera foarte mare, operele sale fiind chiar și astăzi apreciate de criticii literari și chiar predate în școli. Considerat de către critica literară, dar și de cititorii români precum și de cei internaționali a fi drept cea mai importantă voce poetică din literatura română, Mihai Eminescu a devenit un simbol al culturii românești.

Referitor la data nașterii acestuia, inițial, aceasta a fost disputată. Aspectele contradictorii și enigmatice ale datei și locului de naștere al marelui poet Mihai Eminescu adaugă o notă de mister în biografia sa. În cadrul unei conferințe susținute la Ateneul Român, un cercetător susținea că Eminescu s-a născut la Soleni, un sat din Moldova. În contrast, un registru al membrilor Junimii, societatea literară din care poetul a făcut parte, menționa Botoșaniul drept loc de naștere, fixând data la 20 decembrie 1849. Paradoxal, documentele școlare aduceau și ele confuzie, cu școala primară indicând 6 decembrie 1850, iar gimnaziul din Cernăuți specificând 14 decembrie 1849. Fratele lui Eminescu, Matei, a adus și el o variantă proprie, sugerând că poetul s-ar fi născut la Dumbrăveni, pe 8 noiembrie 1848. Cu toate aceste variante aparent contradictorii, o anumită convergență asupra datei de 15 ianuarie 1850 și a locului Botoșani pare să fi fost acceptată mai târziu. Acest consens se bazează pe înregistrările bisericii Uspenia (Domnească) din Botoșani, care consemnau atât data, cât și locul nașterii poetului. Intrigant este faptul că luna de naștere era notată ca "ghenar", o formă neobișnuită pentru "ianuarie" (Sinca, 2021).

Fiu al lui Gheorghe și al Ralucăi Eminovici, Mihai Eminescu a fost al șaptelea copil dintre cei 11 (Șerban, Nicolae, Iorgu, Ruxandra, Ilie, Maria, Mihai, Aglaia, Harieta, Matei și Vasile Eminovici) din familia sa care a fost în mare parte măcinată de boli și de alienare. Majoritatea copiilor căminarului Gheorghe Eminovici fie au suferit de boli, printre care și tulburări de natură psihică, fie nu au ajuns la vârsta maturizării din cauza problemelor pe care le aveau, mai mult decât atât, doi dintre frații săi (Iorgu și Nicolae) ajungând să se sinucide pe fondul degradării psihice, încă de tineri (Zamfirache, 2021).

Acesta și-a petrecut copilăria la Ipotești, în casa părintească și în împrejurimi. Nu se știe cu exactitate locul în care și-a urmat primele două clase primare, însă, conform surselor, începând cu anul 1858, el a început clasa a III-a la școala primară National Hauptschule la Cernăuți, pe care a terminat-o cu rezultate foarte bune, fiind clasificat la finalul școlii drept al 5-lea dintre cei 82 de elevi absolvenți. Între anii 1860 și 1861, Mihai Eminescu a fost înmatriculat la Obergymnasium din Cernăuți, un liceu german, unde a reușit să se evidențieze datorită unei administrări eficiente și unei rigori considerabile în procesul de învățământ. La data de 16 aprilie 1863, Eminescu a luat decizia de a renunța la cursuri, chiar dacă avea rezultate academice remarcabile, obținând note ridicate la toate materiile. Motivul pentru această decizie a fost plecarea în vacanța de Paște la Ipotești, unde nu s-a mai întors niciodată la instituția de învățământ. În 1864, Mihai Eminescu a încercat să obțină o subvenție sau o bursă de la Ministerul Învățământului din București pentru a-și continua studiile, însă cererea i-a fost respinsă, motivul invocat fiind absența locurilor disponibile pentru burse. Totuși, acest lucru nu l-a împiedicat să își continue studiile, în anul 1869, devenind student la Viena, unde a studiat dreptul și filosofia, iar în 1872 la Berlin.

Anul 1866 a marcat debutul lui Mihai Eminescu în lumea literaturii. În luna ianuarie a acelui an, moartea profesorului de limba română Aron Pumnul a stârnit o reacție în rândul elevilor, care au publicat o broșură intitulată „Lăcrămioarele învățăceilor gimnaziști”. Această broșură conținea și poezia „La mormântul lui Aron Pumnul”, semnată de M. Eminoviciu, primul pseudonim literar al poetului. În februarie, Eminescu a debutat în revista „Familia” cu poezia „De-aș avea”, sub îndrumarea lui Iosif Vulcan, care i-a schimbat numele în Mihai Eminescu.

Pe timpul în care era student la Viena, acesta a participat activ la societățile studențești legându-se totodată de Ioan Slavici și Veronica Micle. În acest timp, a început colaborarea la „Convorbiri literare” și a debutat ca publicist în ziarul „Albina” din Pesta, iar după ce a absolvit Universitatea din Berlin, a fost pe o perioadă de trei ani director al Bibliotecii Centrale, profesor suplinitor și redactor la „Curierul” de Iași. A continuat să scrie în „Convorbiri literare”, unde l-a întâlnit pe cu Ion Creangă cu care s-a și împrietenit, introducându-l ulterior în cenaclul „Junimea”.

În 1877, Eminescu s-a mutat la București, unde a lucrat ca redactor și apoi redactor-șef la ziarul „Timpul” până în 1883. În această perioadă, a creat operele sale majore, precum „Luceafărul” și „Scrisorile”, însă sănătatea sa a început să se deterioreze. În ciuda activității sale publicistice remarcabile, Eminescu s-a îmbolnăvit grav și a fost internat la spitalul doctorului Șuțu. În decembrie 1883, a apărut volumul său de poezii, cu texte selectate de Titu Maiorescu. Din păcate, la data de 15 iunie 1889, din cauza problemelor de sănătate pe care le-a avut, Mihai Eminescu se stinge din viață, urmând să fie înmormântat la Cimitirul Bellu din București.

Când vine vorba de realizările acestuia, se poate observa faptul că Mihai Eminescu a avut nenumărate realizări pe parcursul vieții sale. Pe lângă cele din domeniul literaturii, date de creațiile sale, de celebrele poezii de dragoste și de proza cunoscută nu numai la nivel național, ci și la nivel internațional, Eminescu s-a remarcat prin contribuțiile sale la nivel jurnalismului și a politicii. Prin abordarea cu inteligență și pricepere literară, acesta își exprima gândurile, părerile și atitudinile față de diverse aspecte ale vieții sociale contemporane, inclusiv istorie, religie, educație, cultură, economie și agricultură. El obișnuia să își exprime convingerile politice într-un mod ferm și persuasiv cu riscul de a deranja pe mulți dintre potentații de la acea vreme. Principala sa activitate de jurnalist politic s- a desfășurat la ziarul „Timpul" în perioada 1877-1883, ce reprezenta un organ de presă al Partidului Conservator, urmând convingerile conservatorilor conduși de Titu Maiorescu și P.P. Carp. (Grigorie, fără an). De asemenea, acesta a jucat un rol extrem de important în ceea ce privește viața culturală, implicându-se în Societatea Culturală „Junimea", devenind de un adevărat simbol național al României.

Cu toate acestea, pentru cele mai multe persoane, contribuțiile sale în domeniul literaturii sunt considerate a fi cele mai importante realizări ale acestuia. Chiar și așa, este dificil să identificăm o singură "cea mai mare realizare" a lui Mihai Eminescu, deoarece moștenirea sa culturală și literară este extrem de bogată și diversificată. Totuși, pentru mulți, opera poetică a lui Eminescu reprezintă punctul culminant al creativității sale și una dintre cele mai semnificative contribuții la literatura română. Poeziile sale sunt apreciate pentru profunzimea lor filosofică, simbolismul bogat și expresivitatea lirică. Dintre aceste poezii, "Luceafărul" este adesea considerată capodopera sa și una dintre cele mai complexe și profunde opere poetice din literatura română. Această poezie a fost începută de către marele scriitor încă din anul 1873, dar scrisă și finalizată pe parcursul mai multor ani, fiind publicată în 1883 în Almanahul societății studențești România Jună din Viena. După debutul ei, Luceafărul, considerată drept cea mai lungă poezie de dragoste, a fost republicată în 1883 în revista

„Convorbiri literare" și, într-un final în volumul „Poesii" în anul 1884 sub îngrijirea lui Titu Maiorescu. Opera literară ce are nu mai puțin de 98 de strofe, este considerată de către crtici ca fiind cea mai reprezentativă poezie opera lirică eminesciană. Motivul constă în capacitatea ei de a cuprinde întreaga gamă tematică a discursului liric eminescian, reflectând, totodată, ideologia romantică care a modelat gândirea poetului, inclusiv din perspectivă filosofică. Această operă monumentală explorează complexitatea sentimentelor umane și antiteza dintre cosmic și terestru, dezvăluind o profunzime intelectuală care a consacrat-o în literatura română. Eminescu, prin "Luceafărul," reușește să exprime o viziune romantică și filosofică unică, îmbogățind astfel peisajul cultural al epocii.

Tema poeziei este una romantică. Aceasta surprinde problema geniului în raport cu lumea, cunoașterea și iubirea, cea din urmă fiind prezentată în diferite ipostaze, terestră și cosmică. Structura poemului ilustrează antiteza dintre cele două planuri, prima și ultima parte

realizând o fuziune între cosmic și terestru, partea a doua fiind plasată în planul terestru, iar a treia în plan cosmic. Titlul esențial al poemului "Luceafărul" devine epicentrul, conturând o entitate solitară și nefericită în contrast cu omul obișnuit. Eminescu abil îmbină două mituri, cel al stelei călăuzitoare românești și cel al lui Hyperion din mitologia greacă, subliniind astfel dualitatea complexă a personajului. Luceafărul, perceput ca simbol al singurătății și nefericirii, devine o figură mitică care transcendă granițele timpului și culturii, adăugând adâncime și mister în opera poetică eminesciană. (Teodorescu, 2021)

Practic, putem vedea cum, poetul, cu rafinament și profunzime, explorează teme romantice și filosofice, evidențiind antiteza dintre cosmic și terestru. Titlul însuși devine emblematic, ilustrând singularitatea și dualitatea personajului. Prin cele 98 de strofe, poetul conturează nu doar o poveste de dragoste, ci și o incursiune în complexitatea umană și în misterul cosmosului. "Luceafărul" rămâne nu doar o operă literară remarcabilă, ci și o comoară culturală, transcendând granițele timpului și captivând inimile cititorilor cu puterea sa poetică atemporală. Astfel, celebrul poem de dragoste rămâne o bijuterie literară, prin aceasta, Eminescu devenind faimos nu numai la nivel național, creând una dintre cele mai complexe opere din literatura română, dar și la nivel internațional, dând nașterea celei mai lungi poezii de dragoste din toate timpurile.

Pe lângă toate aceste lucruri, un alt punct ce trebuie notat o constituie impactul pe care Mihai Eminescu l-a avut în societate. Datorită influenței pe care acesta a avut-o în lume, am ajuns să sărbătorim Ziua Culturii Naționale, în fiecare an, pe data de 15 ianuarie, dată ce face referire la ziua nașterii marelui poet.

Impactul pe care acesta l-a avut în lumea contemporană este unul semnificativ și se reflectă în mai multe domenii, dar mai ales în cel al literaturii și al culturii. Eminescu este a fi considerat poetul național al României, precum și unul dintre cei mai importanți scriitori de origine română, aducând în literatura autohtonă numeroase creații literare, cum ar fi de exemplu, textele în proză, precum și celebrele poezii, dintre care, cea mai cunoscută, „Luceafărul” ajungând chiar să doboare un record, cu cele 98 de strofe ale sale, devenind cea mai lungă poezie de dragoste din lume, potrivit World Records Academy. De asemenea, creațiile sale literare au influențat și alte domenii, ca de exemplu pe cele artistice (domeniul muzicii, al teatrului și al artelor vizuale), imaginile și temele din operele sale inspirând numeroase creații artistice ulterioare (de exemplu, poezia „Pe lângă plopii fără soț” a dus la crearea unor melodii cu același nume). Totodată, și domeniul educației a ajuns să fie influențat de celebrele sale capodopere, operele scrise de Mihai Eminescu, regăsindu-se în prezent în programa de literatură destinată ciclului secundar inferior și superior (mai precis gimnaziul și liceul) al învățământului românesc, și chiar în materie pentru literatura română din cadrul examenului de bacalaureat.

Totodată Eminescu a avut un impact uriaș în societate și datorită gândirii sale politice, acesta fiind de părere că „Omul are atâta libertate și egalitate , pe câtă avere are”. Prin scrierile sale, acesta a evidențiat prioritizarea conceptelor de societate, stat și națiune în raport cu indivizii și cetățenii, considerându-le cadrul esențial al manifestării umane. Această perspectivă sugerează un determinism sociologic în gândirea sa, asociat cu tradiția conservatoare, fără a impune totuși un determinism strict. Posibil influențat de școala istorică a dreptului și de cea "național-liberală" germană, Eminescu a adoptat o viziune care subliniază importanța instituțiilor sociale și politice în detrimentul individualului, dar fără a renunța la flexibilitatea interpretării acestui raport.

De asemenea. Eminescu condamna ferm corupția și considera că sărăcia reprezintă "izvorul aproape al tuturor relelor din lume". El evidenția în scris că substanța vieții de stat este munca, având ca scop asigurarea unui trai decent. El se opunea cu fermitate corupției și parazitismului în planul social, politic și cultural. În viziunea sa, cea mai mare nedreptate în societate era sărăcia, pe care o numea "izvorul aproape al tuturor relelor din lume". Eminescu sublinia relația dintre libertatea și egalitatea individului și averea sa, afirmând că cel sărac este mereu un sclav și mereu inegal cu cel care se află într-o poziție superioară. Astfel, poetul concluziona că "condiția civilizației statului este civilizația economică".

Totodată, rămâne un model de urmat pentru tineri din diverse motive, încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea până în prezent. Una dintre calitățile sale remarcabile este geniul său poetic, reflectat în operele sale literare. Tinerii pot găsi în Eminescu o sursă inepuizabilă de inspirație pentru exprimarea creativă și dezvoltarea sensibilității artistice. Prin el, descoperim o voce literară care transcendă timpul, reflectând preocupări și aspirații umane atemporale. Astfel, moștenirea lui Eminescu continuă să inspire și să provoace în moduri variate, impunându-se ca un pilon al culturii românești și un subiect esențial în studiul literaturii și al gândirii critice.

Webografie:

- https://romanialiterara.com/2019/04/eminescu-publicistica-politica/
- https://adevarul.ro/stiri-locale/targu-jiu/cat-de-complexa-a-fost-gandirea-politica-a-lui-1911593.html
- https://www.libertatea.ro/lifestyle/mihai-eminescu-biografie-3391645#cand-s-a-nascut-mihai-eminescu
- https://www.libertatea.ro/lifestyle/cate-strofe-are-luceafarul-de-mihai-eminescu-cea-mai-lunga-poezie-de-dragoste-3878432
- https://adevarul.ro/stiri-locale/botosani/boala-si-alienare-in-familia-lui-mihai-eminescu-2084005.html

Eminescu și folclorul

Elev: Matei Mihaela,
Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța,
Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

Dacă Alecsandri are meritul de a fi contribuit cel mai mult la formarea limbii noastre literare, făcând-o să-și tragă începuturile de la izvorul creațiilor populare, Eminescu a mers mult mai departe: continuând tradiția inițiată de ilustrul său înaintaș, el a creat limba artistică a poeziei culte românești pe temelii folclorice. Pe aceleași temelii, și-a așezat el și fondul poeziilor sale, care abundă în teme și motive epuizate din conținutul creațiilor poetice ale poporului. El le-a trecut, firește, prin filtrul talentului său, transfigurându-le și transformându-le în creații strict personale.

Folclorul artistic românesc, cu limba lui neaoșă, a fost marele dascăl al genialului nostru poet. De aceea poezia lui Eminescu este atât de greu de tradus în limbi străine. Acel specific național din ea și acele subtile armonii, intim legate de creația folclorică românească, nu-și pot afla cu ușurință echivalente în graiul altor popoare. Nu întâmplător, Eminescu scrie la 8 mai 1880, în ziarul Timpul, al cărui redactor șef a fost o vreme, că: „o adevărată literatură trainică, care să ne placă nouă și să fie originală pentru alții, nu se poate întemeia decât pe graiul viu al poporului propriu, pe tradițiile, obiceiurile și istoria lui, pe geniul lui. Tot ce-ați produce în afară de geniul într-adevăr național nu va avea valoare și trăinicie nici pentru noi, nici pentru străinătate”.

Tot folclorul a fost element fundamental în formarea și definirea personalității, legătura cu tradiția cea mai puternică și cea mai veche a literaturii românești dinaintea lui. Nu poate fi înțeleasă poezia lui Eminescu, nici lămurită dragostea oamenilor pentru ea, fără o cunoaștere temeinică a legăturii vii ce o are poetul cu țara și cu poporul nostru, cu literatura, arta acestuia, cu trecutul său istoric și cu cele mai bune realizări literare și culturale de la noi, anterioare activității poetice ale lui Eminescu. În concepția lui Eminescu, folclorul nu cuprinde doar cântece sau basme răzlețe, ci întreaga lume a poeziei populare ca parte esențială a tradiției literare, ca expresie a concepției poporului despre viață, a modului lui de trai. El este strâns legat de istoria consemnată în documente și cronici și de literatură veche a cărților populare. Este, apoi, sistemul mijloacelor de realizare artistică pe care poporul le-a elaborat prin veacuri și le-a păstrat prin transmitere necurmată, limba poeziei populare, graiul savuros, plin de locuțiuni al poporului. Eminescu însuși mărturisea într-o epistolă: „Trecutul m-a fascinat

totdeauna. Cronicile și cântecele populare formează, în clipa de față, un material din care culeg fondul inspirațiunilor”.

Orientarea lui Eminescu spre tezaurul creației populare a fost nu numai timpurie, ci și constantă, stăruind ca o preocupare de seamă în activitatea sa. Această apropiere de comorile folclorice a fost determinată atât de mediul cultural din țară (atenția acordată producțiilor populare de generația scriitorilor de la 1848), cât și de cel străin (interesul deosebit al romanticilor în acest sens), dar mai ales de înclinația naturală a poetului care, mai apoi, a devenit conștient de faptul că o adevărată literatură națională trebuie să se întemeieze pe specificul geniului popular.

Pasiunea pentru creația artistică a poporului se vede nu numai din bogata culegere de literatură populară efectuată de Eminescu sau din grăitoarele sale mărturisiri, ci și din atitudinea acestuia față de materialul adunat și din legătura intimă a fondului propriei creații cu elementele și viziunea folclorică.

Eminescu a prelucrat materialul folcloric în diverse moduri. Uneori a versificat fidel ori a imitat basme (Călin Nebunul, Fata din grădina de aur, Miron și frumoasa fără corp, Povestea Dochiei și ursitoarele, Mușatin și codrul și altele). Alteori a încrustat în poezia sa versuri populare sau în formă populară (Scrisoarea III, Luceafărul). Cel mai adesea a împletit elementul folcloric cu valorile propriei fantezii creatoare, fie modificând tema generală, fie dându-i alte sensuri, dar păstrând structura prozodică a versului popular (Ce te legeni…, Revedere, La mijloc de codru des) ori, în sfârșit, a plecat de la un model sau motiv popular pe care l-a supus propriului sistem de imagini, imprimându-i semnificații noi. De exemplu, în Ce te legeni… modelul este mult depășit prin amploarea și forța meditației care înscrie poezia într-un orizont al reflexivității, altul decât cel strict folcloric. În Călin (file din poveste), Eminescu a topit mitul popular al zburătorului, iar în Luceafărul, culme a creației acestuia, poetul a operat o uluitoare transformare, făcând din basmul Fata din grădina de aur o autentică expresie a originalității sale. Fata îl invocă pe Luceafăr rostind formule de descântec stilizate de poet („Pătrunde-n casă și în gând/ Și viața-mi luminează!”). La rândul lui, Luceafărul se reîntrupează de două ori, după vechile credințe ale filozofiei antice și ale mitologiei păgâne, o dată din cer și mare, căpătând o înfățișare neptunică (precum Neptun, zeul mărilor, purtând tridentul, semnul puterii lui, Luceafărul ține-n mână „un toiag/ Încununat cu trestii) a doua oară, din soare și noapte, luând de această dată, chipul demonic, mistuit de patimă, al unui tânăr „trist și gânditor/ Și palid e la față…”echivalând, în imaginația fetei, cu Zburătorul din mitologia noastră.

Atenția acordată înțelepciunii populare l-a ajutat pe Eminescu să refacă și să dea o nouă semnificație și dorului din poezia populară. Dorul devine dor de împlinire. Poezia este purtătoarea ideală a acestor doruri care dau sens vieții: „Dar când inima-ți frământă/ Doruri vii și patimi multe,/ Și-a lor glasuri, a ta minte/ Stă pe toate să le-asculte,/ Ca și flori în poarta vieții/

Bat la porțile gândirii,/ Toate cer intrarea-n lume,/ Cer veșmintele vorbirii". Dorurile toate – de libertate și dreptate socială, de cunoaștere, de perfecțiune umană, de iubire sau de realizare prin artă – cer împlinirea. În lirica eminesciană dorul iubirii este precumpănitor, fiind dimensionat grandios – așa cum spune Tudor Arghezi – „ca o dragoste de păsări albe, care străbat eternitatea și se întâlnesc în zbor în dreptul unei stele".

În opera sa, Eminescu pune larg la contribuție versificația populară, reprezentată prin metrul de opt sau șapte silabe și prin ritmul trohaic. Este versul luat tale quale de la popor. Eminescu mai folosește versul lung de 16 sau 15 silabe, cu cezură mediană, care, de fapt, e alcătuit din două versuri populare octosilabe puse cap la cap. Acesta este versul grav, solemn adesea, al celor cinci Scrisori și al multor altor poeme și poezii.

Toate acestea țin de farmecul poeziei, îndeobște al poeziei populare pe care poetul îl găsește în faptul că ea „este expresia cea mai scurtă a simțământului și a gândirii. Lăsând la o parte tot ce este nenatural, ea nu este decât limba simțământului și, pentru ca această limbă să fie totdeauna curată, adeseori se renunță și la rimă și, căutându-se cuvântul cel mai apropiat, nu se impune nicio silă la construirea versului" (M. Eminescu).

Unul dintre exponenții de frunte ai literaturii noastre de inspirație folclorică, Mihail Sadoveanu, recunoscându-și punctul de plecare în marele exemplu eminescian, afirma: „Poporul pentru Eminescu nu era cel convențional al patriotarzilor oamenii lui vechi ce-i hrăneau arta erau băștinașii din veac, de la Burebista și Deceneu, cei pe care-i vedem în lanțuri de robi pe columna lui Traian, cei care au luptat în vremea lui Decebal și au adăpat cu sânge pământul lor cotropit de imperialiștii timpului. Strămoșii lor erau pământenii de la Rovine. Dulceața din poemele Ce te legeni, codrule?, Codrule, codrușule, din Călin Nebunul și Miron… vine de demult și din străfundul nebiruit".

Bibliografie:

- Eminescu, Mihai, *Opere alese*, vol. II, Editura pentru literatură, București, 1964
- I. Druță, *Scrieri*, vol. 4, Editura Hyperion, Chișinău, 1991, pag. 320-322
- Eminescu, Mihai - *Originea orală a basmului Călin Nebunul în „Viața românească"*, nr. 4-5, 1964
- Rosa del Conte, *Mihai Eminescu*, în „Gazeta literară", nr. 24/11 iunie 1964

„Codrule, codruțule…”. Motivul codrului în lirica eminesciană

Elev: Mocanu Ionica Georgiana,
Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța,
Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

Poezia despre natură și dragoste a lui Eminescu, adică poezia a două teme dintotdeauna și mereu eterne, solicitând cu deosebire structurile artistice din epoca romantismului, evidențiază în Mihai Eminescu poetul de geniu care ridică comunul, cunoscutul la rang de unicat inimitabil și de necunoscut.

Eminescu a reușit să împletească plenar și surprinzător de original iubirea de natură și iubirea ca sentiment omenesc, teme care se completează și care nu pot exista singure, separat, care comunică în substanța intimă a liricii și în sensibilitatea fiecărui om, grație puterii de fascinație a interiorizării și aspirației către totalitate.

Neștiind unde sfârșește natura și începe dragostea sau invers, pentru a-l parafraza pe G. Ibrăileanu, în multe dintre poeziile sale – Dorința, Crăiasa din povești, Sara pe deal, Făt-Frumos din tei, Freamăt de codru, Revedere – Eminescu exprimă stări afective de profundă emoție în relație indisolubilă cu cadrul naturii, ospitalierul cadru al iubirii, participant la suferința sau bucuria eroului liric, liant și lumină între îndrăgostiți.

Elementele acestui cadru al idilei eminesciene sunt învestite cu simbolurile de esență ale naturii patriei însăși – codrul, izvorul, crângul, lacul, teii, plopii, salcâmii, ierburile înalte, chiar nuferii. Concretețea acestor elemente, manifestată prin ceea ce le este specific – foșnet, flori, murmur, arome, culori – se integrează în cadrul larg al Cosmosului, ale cărui componente, de asemenea, esențiale – luna, cerul, stelele, norii- iau parte la definirea sentimentelor, fie față de frumusețea însăși a naturii, fie față de frumusețea sau durerea în dragoste.

În Lacul, Dorința, Floare-albastră și în alte poezii, poetul își cheamă iubita în codrul cu verdeață sau pe malul lacului încărcat cu flori de nufăr; aceasta, la rândul ei, vrea să-l smulgă din nouri și ceruri nalte, adică din visări filosofice, și să-l aducă pe pământ, alături de ea. Multe dintre poeziile erotice eminesciene încep cu o chemare în această natură obișnuită („Vino-n codru la izvorul…”) și se încheie cu o stare de visare, de cufundare a gândurilor și a simțurilor în foșnetul frunzelor, în murmurul apelor, în „dulcea batere de vânt”. Iubirea e o formă de a participa la viața lumii, a Universului. Îndrăgostiții ce se lasă în voia dragostei lor au ajuns să se contopească cu ritmul neobosit al naturii însăși. Nu-și pun întrebări, nu caută răspunsuri, ci visează cu ochii deschiși , pătrunși de armonia codrului și de muzica astrelor. Pentru romantici, NATURA este eternă, spre deosebire de OM, care este muritor. De aceea, omul - prin iubire,

prin contemplație visătoare, prin somn – aspiră să se contopească cu natura. El vrea să-și uite condiția trecătoare, să se bucure de eternitatea lumii în care se află. Iar iubirea e o cale de acces spre eternitatea naturii.

Natura l-a fascinat pe Eminescu chiar și atunci când aceasta devenea un cadru trist, asemenea sufletului poetului: ”Dar nu vine…singuratic/ În zadar suspin și sufăr/ Lângă lacul cel albastru/ Încărcat cu flori de nufăr”. (Lacul) Dar natura nu e înfățișată ca una sălbatică, amenințătoare, ci, dimpotrivă, ca familiară și ocrotitoare. Perechea de îndrăgostiți află liniște în mijlocul ei. E un refugiu și un loc al visărilor. Iubirea și natura se întrețes intim, până ajung să se determine una pe alta și să se contopească și în inima poetului. Eminescu vede în natură cadrul cel mai firesc în care își poate afirma patosul vieții și aspirațiile personalității sale. În mijlocul naturii nu se simte niciodată singur, nici străin, ci, dimpotrivă, înțeles și ocrotit de elementele naturii în simțirea-i duioasă și calmă și în nevoia lui de mângâierile multiple ale iubirii, de împlinirile ei generatoare de viață, de forță creatoare, de încredere și lumină. Poetul poate depăși spațiul efemerității trecând prin starea de vis și somn în spațiul naturii veșnice sub ploaia florilor de tei ce se scutură înfiorate rânduri-rânduri: “Adormind de armonia/ Codrului bătut de gânduri/ Flori de tei deasupra noastră/ Or să cadă rânduri-rânduri”. Un asemenea eden se regăsește și în Sara pe deal unde eternitatea, vechimea și clipa se determină și se întrepătrund una pe alta. Ea îl așteaptă cu ochii mari, strălucitori ce cată prin „frunza cea rară”, iar frământarea poetului e amplificată de orgile înserării cu toate elementele ei încântătoare. Mișcării naturii îi răspunde mișcarea sentimentelor, obiectele sunt întrebări, sufletul răspunsul. Fermecați de tumultul naturii întregi, acolo unde iarba crește odată cu iubirea, îndrăgostiții învață lecția veșniciei.

Dar codrul i s-a relevat poetului încă din copilărie ca un loc fermecător cu puteri miraculoase: „Fiind băiat păduri cutreieram/ Și mă culcam ades lângă izvor…” Pădurea îi dezvăluie toate frumusețile și misterele ei, iar poetul trăiește din plin bucuria și armonia copilăriei. Profunzimea relației om-natură se reflectă dramatic în chemarea duioasă pe care pădurea i-o adresează: „O, rămâi, rămâi la mine/ Te iubesc atât de mult/ Ale tale doruri toate/ Numai eu știu să le-ascult”. Poezia Revedere este o continuare a dialogului cu pădurea/ codrul, dar de această dată nu de pe poziția copilului sau a tânărului îndrăgostit, ci a omului care a acumulat o experiență de viață profundă și semnificativă: „Codrule cu râuri line,/ Vreme trece, vreme vine,/ Tu din tânăr precum ești/ Tot mai mult întinerești…” Codrul apare în lirica eminesciană întotdeauna personificat: „Codrule, codrușule, / Ce mai faci, drăgușule?”

Protector e codrul întâi de toate prin șansa pe care o oferă omului trecător de a crede în veșnicia lumii (Revedere), apoi prin natura ei magică-paradisiacă (Călin…); în spațiul securizant al codrului eminescian par să încapă laolaltă și templul dacilor, și oștile lui Mircea și coliba împietrită unde se va naște un pui de prinț, și masa cu făclii prea luminate de la nunta lui Călin etc.

Codrul, marea, râurile, luna sunt metafore predilecte ale eternității în linia tradițiilor românești străvechi; comuniunea sufletească dintre OM și aceste elemente ale NATURII este atotcuprinzătoare. Invariabil, ființa ce nu moare este natura și tocmai ea rămâne martorul tristeții stingerii, invocată atât de tragic în Mai am un singur dor.

În România, țara pădurilor care alcătuiesc podoaba ei cea mai minunată, încununată de munți, rolul de simbol al codrului era așa de firesc să ne fie înfățișat artistic de pana măiastră a celui mai de frunte Poet.

Și…pentru că am învățat să iubim prin versurile lui Eminescu, SĂ OCROTIM NATURA, SĂ OCROTIM PĂDUREA și de dragul lui, a poeziilor sale care ne-au bucurat și ne-au mângâiat existența de peste un secol și jumătate! Codrul a fost și trebuie să rămână de-a pururi frate cu românul!!!

Bibliografie:

- Călinescu, G., *Istoria literaturii române de la origini până în prezent – compendiu*, Editura Minerva, București, 1983
- Eminescu - *Opera esențială, cu zece comentarii de C-tin Noica și Emil Cioran*, Editura Dionysos, Craiova, 1992

Eminescu și limba română

Elev: Morar Teodora,
Prof. Grigore Cristina,
Seminarul Teologic Ortodox ,,Veniamin Costachi" Mănăstirea Neamț, Neamț

Poetul Mihai Eminescu a apărut pe pământ ca o sămânță rodnică la o răscruce de timpuri, când limba română își căuta vadul ei spre modernizare.

Acest om și strălucit poet, reprezintă leagănul în care frumoasele cuvinte românești își găsesc odihna și din care se trezesc strălucite si line, făurite si așezate ca un șirag de perle ,de mintea unui geniu și de condeiul acestuia înmuiat în Luceafărul de pe cer.

Eminescu scria că ,,o adevărată literatură trainică, care să ne placă nouă și să fie originală pentru alții, nu se poate întemeia decât prin graiul viu al poporului nostru, pe tradițiile, obiceiurile și istoria lui. "

Poetul nostru național este întemeietor de limbă și cultură românească, însă un făuritor ,,sorbit din popor cum soarele soarbe un nour de aur din marea de amar" , un creator și un artist a cărui creație este ,,sursă de identitate "- așa definea Horia Bernea creația unui artist autentic.

Astfel, a cunoaște și a contempla acest tezaur neprețuit al nostru- opera sa- ca o componentă întemeietoare a ,,vistieriei" oxiologice a poporului nostru înseamnă a ne pătrunde de ,,muzica" limbii române, de frumusețea, unicitatea și bogăția limbii creatorului ca ,,expresie integrală a sufletului românesc" (Iorga). Cu alte cuvinte, a ne regăsi pe noi înșine și a ne recăpăta conștiința românească.

Când spunem artă, mintea noastră face o mulțime de asocieri cu acest cuvânt. Însemnătatea acestuia este foarte vastă pentru că arta este pretutindeni : în gastronomie, sport, literatură, muzică și în omul însuși. Arta înseamnă frumos și frumosul poate fi gasit oriunde. Eminescu a făcut din limba română o artă. I-a pătruns în frumusețe și a scos-o la iveală în toată splendoarea ei. A lăsat în limba noastră comori neprețuite prin operele lui. Sentimentele transmise prin acestea sunt unice căci în alte limbi nu pot avea aceleași profunzimi ca în limba română.

,,Măsura civilizației unui popor în ziua de azi, scria Eminescu, este o limbă sonoră și aptă de a exprima prin sunete, noțiuni, prin șir de accent logic, cugete, prin accent etic, sentimente. Modul de a înșira în fraze noțiune după noțiune, o caracteristică mai abstractă, ori mai concretă a noțiunilor în sine, toate astea, dacă limba e să fie națională, sunt ale limbii, căci de nu va fi așa, e prea lesne ca un om să vorbească nemțește, de exemplu, cu material lingvistic unguresc… "

Poetul spunea despre limbă că ,, dacă în limbă nu s-ar reflecta chiar caracterul unui popor, dacă el s-ar zice oarecum prin ea: ,,așa voiesc să fiu și nu altfel", oare s-ar fi născut atâtea limbi pe pământ? Prin urmare simplul fapt că noi românii, câți ne aflăm pe pământ, vorbim o singură limbă, una singură, ca nealte popoare, și aceasta în oceane de popoare streine ce ne încungioară, e dovada destulă și că așa voim să fim noi, nu altfel ". ,,Fiecare, susține Mihai Eminescu, are nevoie de un tezaur sufletesc, de un reazim moral într-o lume a mizeriei și durerii, și acest tezaur i-l păstrează limba sa proprie în cărțile bisericești si mirene. În limba sa numai, i se lipesc de suflet perceptele bătrânești, istoria părinților săi, bucuriile și durerile semenilor săi… Ioan Slavici, în ,,Amintirile" sale, capitolul "Eminescu și limba românească" arată că, după opinia lui Eminescu, ,,limba românească nu e cum se zicea fiica celei latine, și e mai veche decât aceasta", idee împărtășită azi de către unii specialiști români și străini. Precizări însemnate se refereau la originea, evoluția și unitatea limbii și a poporului român: ,,Legile după care cuvintele latine s-au prefăcut în cuvinte românești și-au sfârșit de mult evoluția lor; în momentul în care românii au primit cuvinte slavone, limba lor era formată, de secole deja". ,,Limba noastră e singura în Europa care se vorbește aproape în același chip în toate părțile locuite de români."

Mihai Eminescu a fost un om patriot care aprecia jertfa și multele sacrificii ale strămoșilor noștri pentru limba și identitatea română. A moștenit această limbă cu vrednicie, și-a asumat-o și a spus: ,,Limba noastră, pleacă-ne-o a crede are un trai lung și de aceea-i trebuie o dezvoltare lungă" ;,, El, poporul românesc, căruia nu-I datorăm nimic în schimb, păstreaza prin limbă și datini unitatea noastră națională" .

Limbajul a constituit și constituie adevăratul miracol uman și fără el nu e de conceput niciun act de cunoaștere. Limba națională imprimă structuri sufletești, orientează și organizează viziuni asupra lumii. Eminescu spunea că ,,spiritul și limba sunt aproape identice, iar limba și naționalitatea asemenea",,… și numai în limba sa omul își pricepe inima deplin",iar ,,copilul nu învață numai a vorbi corect, el învață a gândi și a simți românește. ,,Eminescu credea atât de mult în muzicalitatea limbii române, încât o identifica pur și simplu cu muzica : ,,Limba e muzica celui mai mare maistru al ei, muzica nu e decât limba română pusă în muzică. "

Cineva spunea: ,, Rănește un artist și ve vedea ce operă de artă ai făcut din el." Mihai Eminescu a suferit și el foarte mult în timpul vieții sale, atât din punct de vedere moral, sufletesc, cât și din punct de vedere social. Spiritul lui patriotic s-a regăsit în curajul cu care spunea adevărurile contemporane în fața societății. Bineînțeles că adevărul doare pentru unii si Eminescu a avut multe de pătimit din cauza sincerității lui. ,,A fi ,,naționalist " atunci însemna a lupta contra puterilor multinaționale înglobate, care îngrădeau folosirea limbii proprii, a religiilor și confesiunilor specifice, a tradițiilor popoarelor mai mici, oprimând sute de milioane de oameni. Prin prisma unor anumite curente contemporane, această atitudine poate părea demnă de condamnat, dar abordarea aceasta este complet falsă și arată lipsa unei gândiri

istorice", spune Ioan Aurel Pop , președintele Academiei Române. De asemenea, Veronica Micle și iubirea lui pentru ea au reprezentat o nemuritoare inspirație arzătoare.

„Eminescu a sintetizat toate marile valori ale creației spirituale românești. În centrul culturii noastre scrise se află limba. Să preamărim limba română așa cu a făcut-o și Eminescu, dar și cronicarii moldoveni, Kogălniceanu, Hașdeu, părintele Mateevici, Nichita Stănescu și mulți alții și să nu uităm niciodată mottoul pus de Duiliu Zamfirescu la ciclul Comăneștenilor: „Suntem datori să citim limba noastră. Popoarele mari nici nu cunosc alte limbi." Limba noastră este viața noastră ca popor. Nici iubirea de limbă nu mai este de ajuns. Este nevoie și de o veghe asupra limbii, pentru a o feri de poluare," spune președintele Academiei Române. „Să ne bucurăm- fără ranchiună, fără bravadă și fără resentimente- că suntem pe lumea asta ca români și că participăm la concertul internațional, adică la dialogul dintre națiuni. Datorăm acest dialog identității noastre naționale, pe care au exprimat-o toți marii creatori ai culturii române, în frunte cu „ cel mai mare poet pe care l-a ivit și-l va ivi vreodată, poate, pământul românesc. " a mai spus el.

Eminescu și limba română nu pot să meargă decât mână în mână. El a iubit și apreciat limba și națiunea noastră și a stat împotriva celor care doreau francofonizarea sau sofisticarea lor. Poetul are convingerea fermă că limba română este o limbă veche care s-a născut înaintea latinei, dar s-a înviorat odată cu apariția latinei populare pe teritoriile ocupate de români.

Bibliografie:

- Pop, Acad. Ioan-Aurel, *Eminescu și Transilvania (sau Elogiul culturii naționale românești)*, Conferință de 15 ianuarie, Ziua Culturii Naționale, 2016)
- „*Echilibrul*", articol publicat în 22 și 29 aprilie 1870, cu un an înainte de Serbarea de la Putna din august 1871
- „*Cuvinte de suflet*", Texte alese de ÎPS Pimen, Arhiepiscop al Sucevei și Rădăuților, Editura Sucevei și Rădăuților, Suceava 2006
- Gheorghiu, Mihai, *Viaticum. Un ghid intelectual al Muzeului Taranului Roman*, Editura Martor, 2014
- Ionescu-Bucovu, Ion, *Mihai Eminescu - creatorul limbii române literare* (I), 28 Iunie 2022

Webografie:

- *De ziua limbii române – Mihai Eminescu despre „limba românească".* gorjeanul.ro, august 2016

Pentru pace, pentru pace,
Mulțumim frumos

Elev: Munteanu Paula,
Prof. Doroftei Doina,
Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Orhei, Republica Moldova

Cât trăim pe acest pământ, este indispensabil să fim recunoscători pentru cele oferite de Bunul Dumnezeu. Printre toate valorile trimise de tatăl ceresc, se regăsește pacea. Trăim într-o lume în care pacea, o văd și o simt doar cei care poartă cu pietate în suflet inima lui Dumnezeu și gândirea lui Hristos. Mulțumim pentru natura verde, pentru părinții care ne oferă căldură, pentru pâinea caldă, pentru bisericile care ne așteaptă în zi de duminică și de sărbătoare. Prin fiecare vers, gând sau rugăciune mulțumim Domnului pentru pacea din casele și țara noastră. Nimeni nu știe ce se va întâmpla mâine. Doar prin rugăciune, Dumnezeu pătrunde în inimile noastre și seamănă acolo liniște, credință, iubire, sinceritate și iertare.

Poetul neamului, Grigore Vieru. și-a manifestat gândurile despre pace prin opera sa „Mulțumim pentru pace”, prin care ne îndeamnă să fim mai buni și mai recunoscători pentru tot ce avem. Bucuria ce azi o purtăm în inimile noastre, mâine se poate sfâșia, nu din cauza războaielor sau altui atac fizic, însă din cauza că oamenii din ziua de azi au uitat că există omenie și sentimentul de empatie și spiritul pacifist. Strămoșii noștri și-au sacrificat viața prin sânge și lacrimi pentru prezentul nostru. Împăcare va fi atunci când fiecare se va gândi la Dumnezeu, va fi liniște în momentul în care toți vor recunoaște faptele mai puțin bune desfășurate de sine în judecata de apoi.

Pasajul „Înfloresc în jur copacii, ceru-i luminos” sugerează că o mare fericire pentru un om este atunci când natura este vie și dă speranțe de viață. Acum unii luptă pentru a avea o casă proprie, pentru a nu se distruge lăcașele sfinte, pentru a trăi în împăciuire până în ultimele clipe de viață. Noi, suntem nemulțumiți pentru că părinții nu ne-au oferit cel mai scump telefon, cea mai scumpă haină, pe când, acum alți copii se roagă pentru pace, căldură și o bucățică de pâine. Marele poet manifestă iubire și admirație față de natură. Crescând, recunoaștem că ceea ce ne face fericiți cu adevărat sunt oamenii apropiați sufletului, este familia care mereu ne așteaptă acasă cu inima caldă și cu un sfat într-adevăr folositor. Acum ar trebui să ne rugăm cu toții pentru înțelegerea dintre statele alăturate. Grigore Vieru vrea să ne transmită că averile veritabile sunt valorile ce nu le putem vedea sau auzi, dar le putem simți, precum sănătatea, liniștea sufletească, înțelegerea, credința și desigur pacea.

În final, îmi exprim gratitudine, recunoștință profundă față de opera marelui poet Grigore Vieru, fiindcă a împărtășit certitudine, apreciere și a răspândit cât de important e să trăim în pace și în relație de prietenie și împăcare cu oamenii, cu natura, cu Dumnezeu.

Nicolae Iorga, o personalitate inspirând generații

Elev: Musulbas Popovici Sofia Ecaterina,
Prof. dr. Bahrin Ana Daniela,
Colegiul Național ,,Vasile Alecsandri" Iași

Nicolae Iorga (1871-1940) a fost una dintre cele mai remarcabile personalități ale culturii și istoriei românești din prima jumătate a secolului al XX-lea. Născut în Botoșani, marele Iorga a devenit una dintre cele mai prolifici figuri intelectuale, excelând în domenii precum istorie, literatură, filosofie, jurnalism și politică.

Moștenirea lui Nicolae Iorga rămâne relevantă și oferă o sursă de inspirație într-o varietate de domenii. Într-o lume modernă în continuă schimbare, unde trecutul și prezentul se întrepătrund, personalitățile care au modelat istoria devin surse de inspirație pentru adolescenți și copii. Nicolae Iorga, om de cultură, istoric și politician român, reprezintă o figură complexă și plină de învățăminte pentru tinerii de astăzi.

Una dintre lecțiile de viață pe care o oferă Nicolae Iorga este curiozitatea și setea neînfricată de cunoaștere. De la o vârstă fragedă, Iorga a căutat mereu să exploreze noi orizonturi intelectuale. Această dorință de a cunoaște l-a condus spre studii aprofundate în istorie și filosofie în universități prestigioase din Europa. Tinerii pot găsi inspirație în pasiunea lui Iorga pentru învățare, fiind încurajați să exploreze diverse domenii și să își descopere propria sete de cunoaștere.

Scriitorul a fost, de asemenea, un campion al limbii și culturii românești. Pentru adolescenți și copii, aceasta poate fi o chemare la iubirea pentru limba maternă și pentru identitatea culturală. Învățând despre contribuțiile sale la promovarea valorilor românești, tinerii pot simți un sentiment de mândrie și pot înțelege importanța păstrării tradițiilor și limbii proprii.

O altă învățătură importantă oferită de Nicolae Iorga e definită de angajamentul civic. Într-o perioadă în care participarea activă în comunitate și exprimarea opiniilor devin din ce în ce mai esențiale, tinerii pot fi inspirați de implicarea lui în politică și lupta pentru valorile democratice. Înțelegerea importanței implicării lor în procesele sociale și politice poate deveni o sursă de inspirație pentru a contribui la schimbarea pozitivă în societate.

Pe lângă aceste aspecte, tinerii pot învăța din exemplul scriitorului despre perseverență și determinare. În fața obstacolelor și a provocărilor, acesta a demonstrat că prin munca asiduă și hotărâre, orice obstacol poate fi depășit.

Printre aspectele notabile se numără abordarea sa incisivă față de cunoaștere și educație. Prin dorința sa neobosită de a explora noi frontiere intelectuale, Nicolae Iorga devine un promotor al valorii cunoașterii pentru tinerii de astăzi. Încurajarea lor de a îmbrățișa diverse domenii de studiu și de a cultiva propriul set de interese poate fi considerată o moștenire directă a personalității sale influente.

În ceea ce privește angajamentul civic, viața lui Iorga servește drept etalon pentru implicarea în comunitate și pentru apărarea valorilor democratice. Într-o eră în care tânăra generație este îndemnată să-și facă auzită vocea, exemplul său în politică și activism poate inspira implicarea lor activă în procesele sociale și politice. Înțelegerea profundă a importanței contribuției lor la societate poate fi oglindită în prisma viziunii sale privind angajamentul civic.

Nu în ultimul rând, spiritul de perseverență și determinare evidențiat de Nicolae Iorga rămâne o sursă nelimitată de învățăminte. Într-o lume plină de provocări, tinerii pot găsi inspirație în modul în care Nicolae Iorga a depășit obstacolele prin munca asiduă și hotărâre. Astfel, povestea sa devine nu doar o lecție de istorie, ci și un ghid motivațional pentru cei care își doresc să își croiască drum în lumea în continuă schimbare.

BIBLIOGRAFIE :

George Arhip „Nicolae Iorga - o bibliografie”, editura Taida Iași 2021

Nicolae Iorga

Elev: Mușat Bianca-Nicoleta,
Prof. Crișan Nela,
Liceul Tehnologic „Costachi Conachi" Pechea, Galați

Am ales să scriu despre Nicolae Iorga deoarece m-a impresionat modul în care s-a implicat în tot ce a făcut. Apreciez faptul că a avut dorința de implicare în bine pentru țara noastră.

Născut pe 5 iunie 1871, în Botoșani, Nicolae a fost primul copil al familiei Iorga, părinții lui fiind Nicu Iorga și Zulnia. În unele lucrări apare în mod greșit ca dată a nașterii 17 ianuarie 1871. Confuzie apărută, cel mai probabil, din cauza faptului că istoricul era sărbătorit și pe data de 17 iunie, după stilul vechi.

Nicolae Iorga a fost istoric, profesor universitar, enciclopedist, poet, dramaturg, critic literar, memorialist, gazetar, publicist, om politic, membru titular al Academiei Române. Savant de renume mondial, a avut o activitate științifică prodigioasă, fiind autorul a 1.003 volume, 12.755 articole și studii, 4.963 recenzii.

A făcut gimnaziul și liceul la Colegiul Laurian din Botoșani, unde a obținut rezultate excelente și, din anul 1883, a început să ofere meditații colegilor pentru a crește veniturile familiei. Anul 1886 a fost descris de Iorga ca fiind „catastrofa vieții mele de școlar în Botoșani", deoarece a fost eliminat temporar pentru că nu salutase un profesor. Este absolvent al cursului secundar de la Liceul din Botoșani și Liceul Național din Iași, apoi în numai un an termină studiile și la Facultatea de Litere și Filosofie a Universității din Iași (1889), cu diploma magna cum laude. Studiile superioare și le desăvârșește în străinătate, la Înalta Școală de Științe Politice din Paris (1892), apoi la Berlin și Leipzig, unde și-a luat doctoratul în filosofie (1893).

La vârsta de numai 23 de ani, Nicolae Iorga devine profesor suplinitor, apoi, din 1895 este titular la catedra de Istorie a Facultății de Litere și Filosofie a Universității din Iași. De numele său se leagă fondarea Institutului de Studii Sud-Est Europene (1914), al Institutului de Studii Bizantine, al Institutului de Istorie Universală. Pe 1 noiembrie 1928 este ales decan al Facultății de Litere și Filosofie, iar anul următor, pe 1 martie, este ales rector al Universității București. Din 1919 devine președinte al Comisiei Monumentelor Istorice, iar din 1924 ține cursuri de vară la Vălenii de Munte.

Naționalist moderat și apărător al tradiționalismului rural, Nicolae Iorga a considerat că trebuie să se implice activ în viața socială și politică a României. Pe 23 aprilie 1910, împreună cu Alexandru I. Cuza, a fondat Partidul Naționalist-Democrat. Acesta nu a avut o bază

electorală de masă. Era perceput ca o formațiune personală a mentorului său, la care au aderat „învățăcei" ai săi. Iorga însuși nu a fost preocupat să dea partidului său o extindere deosebită. Întrebat ce reprezintă formațiunea sa politică, savantul a răspuns: „Paltonul, pălăria și bastonul meu sunt partidul!" PND reprezenta interesele unei părți a intelectualității cu convingeri democratice, precum și a unor categorii ale micii burghezii rurale și urbane. Un accent deosebit se punea pe culturalizarea maselor și pe factorul moral, considerat de Nicolae Iorga ca decisiv pentru evoluția României. În programul partidului erau înscrise deziderate ca exproprierea tuturor moșiilor mai mari de 100 de hectare, impozit progresiv pe venit, descentralizarea administrativă, lărgirea dreptului de vot și asupra femeilor.

După Marea Unire, Iorga a avut o contribuție importantă la formarea Blocului Parlamentar pe 25 noiembrie 1919. Acesta a fost o coaliție politică alcătuită din mai multe partide cu scopul de forma o majoritate parlamentară în susținerea noului guvern. Deoarece în alegerile parlamentare din 2 - 8 noiembrie 1919 (primele alegeri pe baza votului universal), nici un partid politic nu obținuse o majoritate parlamentară, iar noile partide, după cum aprecia Nicolae Iorga, „se simțeau observate și pândite din umbră de liberalii furioși de rezultatul neprevăzut al alegerilor", formula unui guvern de coaliție s-a impus cu necesitate. Conform algoritmului, savantul a primit funcția de președinte al Adunării Deputaților, însă lipsa de unitate politică a formațiunilor a permis destabilizarea guvernării condusă de Alexandru Vaida-Voevod (PNR), iar Ionel Brătianu, președintele PNL, cel care domina scena politică cu autoritate, a acționat pentru formarea unui nou cabinet condus de generalul Alexandru Averescu (PP), personalitatea politică cea mai populară din epocă.

La sfârșitul lunii noiembrie, profesorul Nicolae Iorga se afla la Sinaia, lucrând la monumentala operă „Istoria românilor", deoarece reședința sa de la Vălenii de munte fusese grav avariată în cutremurul din aceeași lună.

În arhiva personală a lui Dudu Velicu, fost angajat al Serviciului Special de Informații, în cadrul Secției de cenzură a presei și corespondenței a fost găsit un text care relatează în detaliu momentul asasinării. În ziua de 27 noiembrie 1940, profesorul se găsea în biroul său din vila de la Sinaia, unde lucra. La ora 17:30, ușa de la camera doamnei Ecaterina Iorga s-a deschis și 3 persoane au barat ușa, iar alte 4 persoane se găseau în camera alăturată. Doamna Iorga s-a ridicat impresionată de la locul său și a întrebat: „Cine sunteți"? Unul din acești indivizi a răspuns: „Poliția legionară a capitalei. Am venit să-l luăm pe domnul profesor Iorga la București, pentru un interogatoriu". În vestibul, profesorul s-a îmbrăcat și în timp ce voia să-și pună galoșii observă că unul din cei 7 indivizi se uita curios la el. Iorga i-a spus soției sale să aibă grijă de notele de la istorie universală, la care tocmai lucra în acel moment. În drum spre mașină, grupul s-a întâlnit cu domnișoara Alina Iorga, fiica savantului, care auzind de la tatăl său că merge la București pentru un interogatoriu, a cerut să meargă și ea. Însă unul din cei 7 i-

a răspuns că nu are loc în mașină. Profesorul a fost așezat în față împreună cu șoferul și un alt individ. Cei care au rămas jos au salutat pe cei care au plecat cu salutul legionar.

A doua zi, 28 noiembrie 1940, corpul profesorului Iorga a fost găsit împușcat într-un șanț, „pe șoseaua Ploiești-Strejnic, cam la 1 km de Strejnic, pe partea dreaptă a șoselei, pe miriște, la o distanță de 15 m de șosea” de către gardianul public Petre Zamfir, aflat în serviciu la Chestura orașului Ploiești. Lângă cadavru s-au găsit nouă tuburi de cartușe, dintre care șapte de calibrul 7,65, iar două de calibrul 6,35. Avea 69 de ani. Potrivit afirmațiilor unor personalități istorice „a fost cea mai odioasă crimă de la tăierea capului lui Miron Costin încoace”. Autorii asasinatului au fost identificați în cele din urmă a fi: Ion Tucan (secretar general al Institutului National al Cooperației), Ștefan Cojocaru (consilier la INC), Traian Baicu (director la INC), Ștefan Iacobete (șofer INC) și Tudor Dacu (informator al Poliției Legionare). În aceeași zi a mai fost asasinat Virgil Madgearu în pădurea Snagov, modul de operare fiind asemănător cu cel în asasinatul asupra profesorului Iorga. De asemenea, s-a descoperit ulterior că cei doi au fost transportați spre locul respectivelor asasinate cu același autoturism. În noaptea precedentă au mai fost asasinați 64 de înalt demnitari ai statului din perioada regimului carlist, printre care fostul prim-ministru Gheorghe Argeșeanu.

Webografie:

- https://ro.wikipedia.org/wiki/Nicolae_Iorga#
- https://enciclopediaromaniei.ro/wiki/Nicolae_Iorga

Sfânta Teodora de la Sihla

Elev: Niță Ana Maria,
Prof. Stana Coca,
Colegiul Național „Vladimir Streinu” Găești, Dâmbovița

Multe ținuturi ale lumii s-au învrednicit să-i facă raiului belșug de suflete alese, care pururea se împărtășesc de neinserata lumină a lui Dumnezeu. Întru acesta, nici hotarele neamului românesc n-au fost mai sărace decât altele. În aghiologia ortodoxă, ca și în Dreptul bisericesc ortodox, prin canonizare se înțelege "actul prin care Biserica recunoaște, declară și așază pe eroii dreptei credințe adormiți întru Domnul, în rândul sfinților, pe care ea îi venerează, pe temeiul învățăturii sale dogmatice". În Biserica primelor veacuri, canonizarea s-a dezvoltat în strânsă legătură cu cultul martirilor, care a cunoscut o evoluție continuă și a dus la statornicirea unui cult al acestora. Cu sens apropiat este folosit și în Biserica apuseană, care înțelege prin canonizare actul sau sentința definitivă prin care Papa decretează că un serv al lui Dumnezeu, deja numărat printre fericiți, să fie înscris în catalogul sfinților și este venerat în Biserica universală prin cultul stabilit tuturor canonizatilor. La început canonizarile se făceau de către fiecare Biserică locală, care avea în fruntea ei un episcop și se bucură de libertate deplină în exercitarea cultului și a celorlalte activități pastoral-misionare și administrative. Acesta împreună cu clerul eparhiei sale recunoștea starea de sfințenie și randuiau trecerea în calendarul local a acelor martiri, cuvioși și drept-slavitori creștini care și-au încheiat viață în mod exemplar și au rămas în evlavia poporului că modele de viețuire și mărturisire a adevărului mântuitor, fapt pentru care poporul i-a cinstit prin rugăciuni și slujbe, considerându-i mijlocitori către Dumnezeu. Odată cu trecerea timpului, cu dezvoltarea organizării Bisericii în secolele IV-V, competența canonizării a revenit Sinodului fiecărei Biserici (mitropolitane, exarhale sau patriarhale), care comunică episcopilor vecini sau celui din capitală numele celor care s-au săvârșit în dreaptă credință ca martiri, mărturisitori sau cuvioși, extinzându-le cultul acestora și contribuind la afirmarea unității dogmatice, canonice și cultice a Bisericii noastre ortodoxe. Astfel, problema canonizărilor în primul mileniu era, în general, de competența fiecărei Biserici locale, care, atunci când găsea de cuviință, declara și introducea în rândul sfinților cuvioși, pustnici, nevoitori și apărători ai dreptei credințe, stabilindu-le cinstirea fie la nivel local-parohial, eparhial-regional, fie la nivelul întregii Bisericii locale sau al Bisericii ecumenice.În limba română termenul sfânt a fost preluat din limba slavă "sfiat" cu derivatele sale "sfiatoi", "sfiasenai", care înseamnă luminat, deosebit, sfințit etc, sfințenia fiind atributul prin excelență al lui Dumnezeu, în timp ce oamenii se pot împărtăși de sfințenia lui Dumnezeu în măsură în

care se sfințesc și ei, în măsură în care Hristos ia chip în ei. În general, în Biserica răsăriteană recunoașterea sfințeniei și canonizarea nu se făcea după criterii bine stabilite. De altfel, proclamarea unui sfânt era un lucru firesc și se făcea atunci când Dumnezeu dorea să preaslăvească vasul ales, candela cea frumos arzătoare a sfințeniei și să facă cunoscută lucrarea sa în lume prin descoperirea legăturii ce se stabilește între membrii Bisericii luptătoare și cei ai Bisericii triumfătoare. Abia târziu apar actele de canonizare solemnă, rânduielile speciale pentru sfinții cărora li s-au descoperit sfintele moaște, dar și pentru cei ale căror moaște nu erau cunoscute, slujbe în cinstea acestora, acatiste etc. și rânduieli prescrise de procedura actuală de canonizare, care nu fac altceva decât să confirme cultul acelor sfinți pe care poporul ii cinstea în evlavia sa. Cuvioasa Teodora de la Sihla este o sfântă importantă pentru credincioșii Ortodocși din România. Aceasta s-a născut la începutul secolului XVIII și a trăit o viață dedicată lui Dumnezeu și credinței sale.

Această floare duhovnicească și mireasă a lui Hristos, pe care a odrăslit-o pământul binecuvântat al Moldovei, s-a născut pe la jumătatea secolului al XVII-lea, în satul Vânători - Neamț, din părinți binecredincioși și iubitori de Dumnezeu. Tatăl ei, Ștefan Joldea Armașul, avea dregătorie ostășească, așa cum și numele îl arată, fiind paznic al Cetății Neamțului și armaș, adică făuritor de arme pentru cei ce apărau vestita Cetate a Moldovei. Mama sa, al cărei nume nu este cunoscut, se îngrijea de cele pentru casă și de buna creștere, în frică de Dumnezeu, a celor două fiice, Teodora și Maghița (Marghiolița).Fiica mai tânără s-a mutat curând la Dumnezeu, iar fericita Teodora a fost căsătorită de către părinți, împotriva voinței ei, cu un

tânăr evlavios din Ismail. Neavând copii, iar sufletul Teodorei fiind rănit de dragoste pentru Iisus Hristos și arzând de dorința unei vieți cu totul curate, închinate numai Lui, s-au învoit să îmbrățișeze viața monahală. Marii sihaștri, vechii ei sfătuitori, ce se nevoiau în acea vreme prin pădurile și munții din ținutul Neamț, precum și duhovnicul care îi cunoștea firea evlavioasă și râvna pentru rugăciunea de taină, o îndemnau spre viața de sihăstrie. Astfel, fericita Teodora a îmbrățișat cinul monahal la Schitul Vărzărești - Vrancea, iar după doi ani, soțul ei s-a călugărit în Schitul Poiana Mărului, primind numele de Elefterie. Așa a binevoit Dumnezeu să-i povățuiască pe amândoi pe calea sfințeniei și a mântuirii. Fiecare călugăriță din schit se nevoia cu mare râvnă pentru Hristos, însă Cuvioasa Teodora întrecea pe toate celelalte surori cu rugăciunea, cu smerenia și cu nevoința duhovnicească.

După câțiva ani, năvălind turcii în părțile Buzăului, au dat foc Schitului Vărzărești. Atunci toate surorile din obște s-au risipit în pădurile seculare din partea locului, așteptând să treacă primejdia și mânia lui Dumnezeu. La fel a făcut și Cuvioasa Teodora. S-a retras în munții Vrancei împreună cu starețа ei, schimonahia Paisia, a cărei ucenică era. Acolo se nevoiau singure, acoperite de mâna lui Dumnezeu, în post și rugăciune, răbdând multe ispite de la diavoli, foame, frig și tot felul de încercări.

Acolo s-au nevoit în post și priveghere câțiva ani, răbdând bărbătește foamea, frigul și alte negrăite ispite de la diavoli. Căci, intrarmându-se fericită cu rugaciunea cea de foc a inimii, pe toate le răbda și se împărtășea de mangaierile cele de taină ale Duhului Sfânt. Răposând în munte maica ei duhovnicească, prin anii 1670-1675, Cuvioasă Teodora a fost călăuzită de Dumnezeu către Munții Neamț, în patria ei. Aici, închinându-se la icoana făcătoare de minuni a Maicii Domnului din Mănăstirea Neamț, a fost trimisă pentru sfat la egumenul Schitului Sihăstria, ieroschimonahul Varsanufie. Acesta, înțelegând că dorește viață pustnicească și cunoscând cu duhul virtutea ei, a împărtășit-o cu Trupul și Sângele lui Hristos. Teodora a crescut într-o familie credincioasă și a început să manifeste interes pentru viața monahală încă din tinerețe. La vârsta de 18 ani, ea a intrat în mănăstirea Sihla, unde a petrecut restul vieții sale în rugăciune și slujire divină. Aici, Teodora a devenit cunoscută pentru puterea ei de a face minuni și pentru harul ei de a ajuta oamenii care veneau la ea în căutare de ajutor spiritual. Oamenii din împrejurimi erau profund impresionați de devotamentul ei față de Dumnezeu și de puterea ei de a ajuta oamenii. Cuvioasa Teodora este cunoscută pentru minunile și vindecările realizate în timpul vieții sale. Una dintre cele mai cunoscute minuni ale ei este vindecarea unei fetițe paralizate, care a fost adusă la mănăstire de părinții ei disperați. Teodora i-a acordat acestei fetițe atenție specială și, prin rugăciunile ei, a reușit să o vindece complet. Această minune a făcut ca cuvioasa Teodora să fie cunoscută în întreaga țară și a atras mulți credincioși la mănăstirea Sihla în căutarea ajutorului spiritual. Cuvioasa Teodora de la Sihla este considerată o sfântă importantă pentru credincioșii Ortodocsi și din România datorită devotamentului ei față de Dumnezeu și credința ei puternică. Ea este văzută ca un model pentru

credincioși, fiind un exemplu de viață dedicată lui Dumnezeu și de slujire a altora. În plus, faptul că Cuvioasa Teodora a realizat atât de multe minuni și vindecări în timpul vieții sale dovedește puterea rugăciunii și harul divin acordat acestei sfinte. În fiecare an, la data de 10 februarie, se sărbătorește ziua cuvioasei Teodora de la Sihla, iar mulți credincioși se adună la mănăstirea Sihla pentru a se ruga și a-și aduce aminte de acest model de viață dedicat lui Dumnezeu.

Pelerinajele la mănăstirea Sihla sunt foarte frecvente, iar credincioșii care vin aici speră să găsească pace sufletească și ajutor spiritual prin intermediul cuvioasei Teodora. La Mănăstirea Sihla a fost oficiată luni seară slujba Privegherii de toată noaptea, pentru a marca împlinirea a trei decenii de la canonizarea Sfintei Cuvioase Teodora. Mănăstirea este situată în apropierea chiliei în care cuvioasa a trăit în post, rugăciune și asceză. Sărbătoarea Sfintei Cuvioase Teodora de la Sihla a fost înscrisă în Calendarul Bisericii Ortodoxe Române în data de 7 august, după sărbătoarea Schimbării la Față a Domnului.

Decizia de canonizare a fost aprobată de Sfântul Sinod în data de 20 iunie 1992 și făcută publică prin Actul Sinodal din 21 iunie 1992, care generaliza cinstirea în întreaga Patriarhie Română a unui număr de 62 de sfinți români sau care au activat pe teritoriul României. Prin același act a fost instituită și Duminica Sfinților Români, celebrată în a doua duminică după Pogorârea Duhului Sfânt. Peștera Sfintei Teodora de la Sihla se află între stânci, nu departe de Biserica dintr-un brad și de chiliile vechi de sub stancă. În noiembrie 2011, schitul a devenit mănăstire.

Cuvioasa Teodora de la Sihla este un model de viață pentru credincioșii Ortodocși din România și este apreciată pentru devotamentul ei față de Dumnezeu și credința sa puternică. Prin minunile și vindecările sale, ea a dovedit puterea rugăciunii și harul divin acordat acestei sfinte. Sarbătorirea zilei ei și pelerinajele la mănăstirea Sihla sunt o continuă dovadă a importanței acestei sfinte pentru credincioșii Ortodocși din România.

Bibliografie:

- Pat*riarhia Bisericii Ortodoxe Române, Sfinți Români și Apărători ai Legii Strămoșești*, E.I.B.M.B.O.R., București, 1987, p. 399-405 Sfântul Mucenic Ioan Valahul
- *Viața și Acatistul Sfintei Cuvioase TEODORA de la Sihla*, Autor: Aprobarea Sfântului Sinod Sfântului Sinod,Ediția EIBMO, Editura Institutului Biblic și de Misiune Ortodoxă

Webografie:

- https://doxologia.ro/viata-sfintei-cuvioase-teodora-de-la-sihla-0
- https://revistamagazin.ro/cuvioasa-teodora-de-la-sihla-o-sfanta-importanta-pentru-credinciosii-ortodocsi/
- https://basilica.ro/priveghere-de-toata-noaptea-la-manastirea-sihla-30-de-an-de-la-canonizarea-sf-cuv-teodora-foto/

Lucian Blaga – viziunea adolescentină

Elev: Onofrei Sorina Adelina,
Prof. dr. Bahrin Ana Daniela,
Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Iași

Lucian Blaga (1895–1961) a fost un polimat român, distins prin contribuțiile sale remarcabile în domeniile literaturii, filosofiei și diplomației. Născut în Lancrăm, Blaga și-a desăvârșit studiile filosofice în străinătate, la Viena și Leipzig, obținând un doctorat în filosofie. Educația sa solidă a influențat substanțial operele sale ulterioare.

În calitate de poet, Blaga a creat poezii care reflectau o profunzime metafizică și o înțelegere a misterelor existenței umane. Colecțiile sale, precum „Poemele luminii” și „Pașii profetului”, sunt considerate opere monumentale în literatura română, evidențiind simboluri complexe și o viziune filosofică profundă.

În domeniul teatrului, „Meșterul Manole” este una dintre piesele sale celebre, reușind să îmbine dramaturgia tradițională cu teme existențiale, provocând publicul să reflecteze asupra dilemelor umane.

Contribuțiile sale filosofice au fost, de asemenea, semnificative. Scriitorul a dezvoltat conceptul de

„tehnici de consecință”, explorând relația complexă dintre individ și divinitate, o temă centrală în opera sa filosofică.

Cariera sa diplomatică a adus prestigiu culturii românești în context internațional, consolidându-l ca o figură respectată pe multiple planuri. Moștenirea sa culturală continuă să inspire și să influențeze, marcând un capitol esențial în evoluția culturii românești din secolul al XX-lea.

Viziunea asupra poetului Lucian Blaga poate fi percepută ca complexă și bogată în simboluri și filosofie. Acesta a fost un poet, dramaturg și filosof român, cunoscut pentru explorarea temelor metafizice și a conexiunii dintre om și univers. În poezia sa, el abordează adesea teme precum transcendența, misterul existenței și relația dintre om și divinitate. Poetul își extrage inspirația din natură, folclor, mitologie și, în special, din filosofia sa personală. Blaga a fost profund influențat de filosofia existențialistă, dar și de tradiția românească și universală. El își exprimă gândurile și trăirile printr-un limbaj poetic complex, plin de simboluri și metafore.

În poezia scriitorului, găsim o viziune poetică care îmbină armonios elementele tradiționale cu cele moderne. El explorează dualitățile vieții și ale cosmosului, punând accentul

pe căutarea sensului existenței umane. Poetul consideră că arta și poezia sunt mijloace prin care omul poate atinge o formă de cunoaștere superioară, transcendentă.

Prin viața și opera sa diversă, Lucian Blaga rămâne o figură semnificativă în inspirație și reflecție. Educația sa solidă în filosofie a fundamentat explorările sale în domenii precum metafizica și teoria cunoașterii.

Opiniile adolescenților despre scriitor pot varia în funcție de interesul și familiaritatea lor cu operele sale. Unii adolescenți pot aprecia profunzimea filosofică a poeziilor și dramelor sale, găsind conexiuni intelectuale și spirituale în explorarea sa a temelor existențiale. Pe de altă parte, unii ar putea găsi limbajul poetic complex și simbolurile abstracte mai dificile de înțeles sau mai puțin atrăgătoare în comparație cu alte genuri literare mai contemporane. Blaga abordează adesea subiecte profunde și abstracte, ceea ce ar putea să nu fie pe placul tuturor adolescenților, care ar prefera poate opțiuni mai accesibile și relevante pentru experiența lor de viață imediată.

În general, percepția adolescenților asupra acestuia depinde de sensibilitățile individuale, nivelul de expunere la literatura sa și deschiderea lor către explorarea temelor filosofice și artistice complexe.

Conchidem prin aceea că viziunea asupra poetului Lucian Blaga este una vastă, emanând dintr-o adâncime filosofică și spirituală. Poetul ”mut ca o lebădă” inspiră prin abordarea sa poetică complexă, în care se întrepătrund elemente tradiționale și moderne. Acesta se distinge ca un artist complet, cu o viziune complexă asupra lumii și a existenței umane. Educația sa solidă, prolificitatea sa literară și contribuțiile sale semnificative în domeniul filosofiei îl plasează în rândul personalităților de referință ale culturii românești, iar opera sa rămâne un monument literar care deschide uși către înțelegerea mai profundă a vieții și a misterelor universului.

Dimitrie Pompeiu, academician și matematician genial (1873-1954)

Elev: Pomîrleanu Dumitrița,
Pr. prof. Pristavu Cosmin Constantin,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

Unul dintre cei mai mari matematicieni români și unul dintre puținii recunoscuți pe plan internațional a fost Dimitrie Pompeiu. A fost un copil de țăran care, printr-o ambiție și o sete nemăsurate de știință, a reușit să ajungă un adevărat inovator, fiind responsabil inclusiv de organizarea școlii matematice în România, un personaj cu o poveste și o evoluție fascinante. Acum 144 de ani, pe teritoriul actual al județului Botoșani se năștea un copil de țăran care va uimi lumea științifică din Europa. Se numea Dimitrie Pompeiu și a fost unul dintre primii matematicieni români de importanță internațională.

Dimitrie Pompeiu se năștea pe 22 septembrie 1873, în satul Broscăuți, aproape de târgul Dorohoiului, în județul Botoșani. Era copilul unor țărani mai înstăriți și care doreau să-și trimită copilul la învățătură. Pompeiu a urmat școala primară și gimnaziul la Dorohoi. Încă din clasa a III-a se dovedea a fi genial la matematică. Mai precis puștiul din Broscăuți reușea să rezolve rapid probleme la care și profesorii pierdeau timpul să se gândească. Mai mult decât atât, tot din clasa a III-a ajunge să colaboreze cu revista de specialitate "Recreații științifice" din Iași.

Talentul său a fost imediat remarcat și trimis la Școala de Institutori de la București. Tânărul Pompeiu urma să devină învățător. Avea talent și la pedagogie, după cum au lăsat mărturii foștii săi profesori. Mai precis Alexandru Odobescu, membru al comitetului de perfecționare al școlii de institutori, l-a remarcat la lecțiile de practică pedagogică pe Dimitrie Pompeiu. Pentru Odobescu, elevul Pompeiu era bine documentat, avea ținută impecabilă și metoda potrivită de predare. Se spune de altfel că de la Odobescu a rămas Pompeiu cu distincția în societate și grija pe care o avea pentru ținută și bunele maniere.

În perioada 1893-1898 a funcționat ca institutor la Galați și apoi la Ploiești. În 1898 pleacă la Paris, unde își termină studiile secundare și se înscrie la universitate, devenind licențiat în matematici. În anul 1905 și-a susținut teza de doctorat: Sur la continuité des fonctions de variables complexes, sub conducerea lui Henri Poincaré. În toamna aceluiași an ocupă un post de conferențiar la Catedra de Calcul Diferențial și Integral a Facultății de Științe din Iași, iar din 1907 este profesor la Universitatea din Iași. În 1912 se transferă la București, ca succesor al lui Spiru Haret, iar din 1930 ca profesor de teoria funcțiilor, după pensionarea lui David

Emmanuel. În 1934 este ales membru al Academiei Române. A încetat din viață la 8 octombrie 1954.

Dimitrie Pompeiu primește diploma de institutor la 1 iunie 1893. Tot atunci este repartizat la Școala Primară numărul 5 din orașul Galați. Pompeiu însă visa la o carieră în cercetare matematică și dorea să fie cât mai aproape de București, în speranța că șansa îi va surâde. Tocmai de aceea s-a transferat în același an ca institutor la Ploiești, la Școala numărul 1, un oraș situat mai aproape de capitală. Între timp tânărul institutor se căsătorește cu institutoarea Aristița Dragomirescu, alături de care va avea trei copii. Pasiunea lui Pompeiu rămâne matematică și colaborează cu diferite reviste științifice. De altfel în 1896 a fost admis ca membru al societății ”Amicii științelor matematice”.

Totodată se dedică total activității științifice, reușind să scrie inclusiv studii de fizică și geografie. Visul cel mai mare al lui Pompeiu rămânea studiul matematicii la nivel universitar. Își dorea să ajungă la Universitatea din Paris. Cu o ambiție ieșită din comun și sprijinit de soție, Dimitrie Pompeiu a trăit auster și a strâns bani din leafa sa de institutor pentru a putea pleca la Paris. A reușit în cele din urmă să strângă o sumă suficientă pentru a sta măcar o perioadă în capitala Franței. Totodată este ajutat și de un unchi dar face și un împrumut rambursabil din drepturile salariale de institutori. Practic obține pentru un an de zile concediu plătit și pleacă împreună cu soția la Paris.

Terminarea studiilor la Paris a însemnat un efort uriaș pentru familia Pompeiu. Ambii soți trăiau în condiții austere, mai mereu fără bani și izolați. Mai mult decât atât la Paris s-au născut și doi dintre cei trei copiii ai matematicianului Pompeiu. Chiar și în aceste condiții, într-o sărăcie lucie, matematicianul române este decis să rămână la Paris până când va reuși să obțină și doctoratul. Pentru a-l sprijini, soția sa Aristița pleacă cu copiii la Ploiești, unde și-a reluat munca de institutoare. Pentru a-l ajuta pe soț să termine studiile, Aristița face un nou împrumut și trimite banii la Paris. Reușește să-și susțină teza în fața unei comisii formată din mari matematicieni ai vremii precum Henry Poincare, Koenings și Goursat. Teza sa este uluitoare pentru comisie. Conținea două părți și aborda un subiect din domeniul teoriei funcțiilor de o variabilă complexă. Profesorii i-au acordat doctoratul fără discuții. Eforturile lui Dimitrie Pompeiu și ale familie sale au fost răsplătite.

Un matematician se consideră realizat dacă a îndeplinit cel puțin una din următoarele condiții: (1) a introdus o noțiune nouă într-un domeniu al matematicii, fără de care acest domeniu suferă; (2) a elaborat o nouă metodă recunoscută și aplicată de specialiști; (3) a rezolvat o problemă importantă, care a fost abordată de mulți alți specialiști; (4) a enunțat o problemă nouă de larg interes în lumea matematică. Dimitrie Pompeiu a îndeplinit cu prisosință toate aceste condiții, remarcându-se ca cel mai strălucit reprezentant al școlii matematice românești de la începutul secolului XX. Celebritatea internațională a câștigat-o chiar cu teza sa de doctorat, dedicată studiului singularităților funcțiilor analitice. În această teză el

demonstrează existența unor funcții analitice având mulțimea singulară de măsură pozitivă și fiind continue pe această mulțime. Acest fapt matematic era cu totul surprinzător, mai ales că tot în acel an un alt matematician cunoscut, Ludovic Zoretti, într-o teză de doctorat a pretins că a demonstrat că mulțimea singularităților unei funcții analitice este discontinuă pe această mulțime, rezultat care era în acord cu o impresie larg răspândită, dar care s-a dovedit a fi greșit.

A adus numeroase contribuții în domeniul analizei matematice, teoriei funcțiilor de o variabilă complexă, mecanicii raționale s.a. În teza sa de doctorat (Paris, 1905), a demonstrat printr-un exemplu existența funcțiilor analitice continue pe mulțimea singularităților lor. Ideile, noțiunile și rezultatele discutate în teză au atras interesul matematicienilor contemporani: Painlevé, A. Denjoy, F. Hausdorff. A introdus noțiunea de distanță între două mulțimi (metrica Hausdorff-Pompeiu), putând fi astfel considerat ca unul dintre fondatorii teoriei hiperspațiilor.

Dimitrie Pompeiu a devenit cunoscut în toată Europa prin teoriile elaborate de el mai ales în domeniul analizei matematice, dar și al mecanicii. „Pompeiu este inițiatorul teoriei funcțiilor poligene, care constituie o extindere naturală a funcțiilor analitice. În acest domeniu a introdus noțiunea de derivată areolară și a extins celebra formulă a lui Cauchy, prin formula cunoscută ca formula lui Cauchy-Pompeiu. Într-o scurtă lucrare publicată în anul 1929, Pompeiu demonstrează că dacă integrala dublă a unei funcții continue în plan are aceeași valoare pe orice pătrat de latură dată, atunci funcția se reduce la o constantă.

Într-o lucrare publicată în anul 1929 – lucrare citată în peste 1000 de articole – Pompeiu demonstrează că dacă integrala dublă a unei funcții continue în plan este nulă pe orice pătrat de latură dată, atunci funcția este nulă. Aceasta a generat una dintre cele mai interesante probleme ale analizei matematice, cunoscută ca „conjectura lui Pompeiu”.

De numele lui Pompeiu se leagă organizarea învățământului matematic românesc la Cluj, după Primul Război Mondial. Este fondatorul seminarului matematic din Cluj (creat după exemplul celebrului seminar de la College de France) iar în 1929, împreună cu Petru Sergescu, înființează revista de largă circulație internațională „Mathematica”.

Lucrările lui D. Pompeiu (peste 150 de articole publicate) au atras atenția lumii matematicii, fiind în mai multe rânduri profesor invitat la Universitățile din Paris și Poitiers și ales ca președinte la mai multe congrese internaționale de matematică.

Pompeiu a decedat în București la 7 octombrie 1954, în vârsta de 81 de ani. El este singurul dintre cei trei inițiatori ai scolii matematice românești, cu o viață mai lungă. După moartea sa, Petre Sergescu a început să scrie un articol despre viața și opera lui Pompeiu. Redactase jumătate din articol la 20 decembrie 1954, urmând ca restul să-l continue a doua zi. Dar peste noapte moare subit. Articolul l-a terminat apoi Paul Montel și l-a publicat în „L'enseignement mathematique" din Geneva.

Geniu matematic fecund, Dimitrie Pompeiu exercită, prin importanța descoperirilor sale matematice, o influență considerabilă și în zilele noastre.

Webografie:

- http://150.uaic.ro/personalitati/matematica/dimitrie-pompeiu/
- https://www.rasfoiesc.com/familie/personalitati/Dimitrie-Pompeiu78.php
- https://adevarul.ro/stiri-locale/botosani/romanul-genial-care-a-trait-in-saracie-si-a-1811967.html
- https://www.cs.ubbcluj.ro/profesor-dimitrie-pompeiu/

Sofia Nădejde

Elev: Pomârleanu Dumitrița Elena,
Prof. Terciu Andreea-Mădălina,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

Sofia Nădejde (n. Băncilă) s-a născut pe 14 septembrie 1865, la Botoșani, într-o familie de țărani liberi. Părinții, Profira și Vasile Băncilă, au mai avut, în afară de Sofia, alți patru copii – Sofia era cea mai mare, iar cel mai mic a fost Octav, viitorul pictor. A fost publicistă, prozatoare, autoare de piese de teatru și activistă feministă.

După studiile de la Pensionul Glowaska din Botoșani, s-a căsătorit (doar civil, nu și religios), în 1874, cu Ioan Nădejde (1854 – 1928), cu care a avut șase copii. Alături de soțul său va desfășura o intensă activitate publicistică asumat politică, apărând drepturile femeilor, ale muncitorilor și ale celor defavorizați, într-o perioadă de radicale schimbări politice și sociale la nivelul întregii lumi. În 1876 se mută la Iași și începe tot atunci activitatea politică de stânga. Debutează în Femeia română, publicație ce apărea la București, și contribuie cu articole la Contemporanul. Se impune ca personalitate a mișcării feministe, intrând în dispute cu unele dintre cele mai cunoscute personalități ale epocii. De notorietate este o polemică cu Titu Maiorescu, purtată în paginile publicației Contemporanul.

Sofia Nădejde a fost prima femeie din România căreia i-a fost permis să susțină Bacalaureatul într-un liceu de băieți, prima femeie care a condus o revistă literară, prima femeie care a prezidat un congres al unui partid politic și autoarea primului roman feminist din istoria literaturii române. Opera sa literară și publicistică a fost redescoperită recent de cercetătorii și scriitorii mai tineri, care au început să-i studieze scrierile și să se ocupe de reeditarea acestora.

Izabela Sadoveanu i-a făcut următorul portret: „Coana Pica a fost în totdeauna simplă ca un copil, plină de bun simț ca o țărancă sănătoasă la trup și minte, personală, pasionată și excesivă ca o adevărată fire feminină în toate manifestările ei. Vasta ei cultură, interesul nesecat pentru știință și lucrurile intelectuale n-au făcut decât să ilumineze calitățile unei puternice, multiple și diferențiate individualități."

Primul ei articol, intitulat Cestiunea femeilor este de fapt o continuare a problematizării deschise de doamna Maria Flechtenmacher într-un număr anterior, cu privire la teoriile darwiniste ale vremii, care erau speculate de bărbați pentru a arăta inferioritatea femeii față de aceștia (Mihăilescu, 2000: 78-81). Bărbații susțineau că femeile au creierul mai mic decât aceștia, ceea ce ar însemna și o inteligență mai redusă, punând femeia pe o poziție inferioară bărbatului. Trebuie menționat faptul că în acel moment erau răspândite peste tot în

lume tezele lui Charles Robert Darwin. Naturalistul englez publicase deja până în 1878 Originea omului și selecția sexuală, operă care cunoscuse în trei ani încă o reeditare. Din păcate înțelegerea greșită a teoriilor sale a dat curs multor conflicte între popoare, clase sociale, între femei și bărbați. Cel mai grav lucru îl reprezenta încercarea de a aplica societății teoriile lui Darwin și a argumenta pe baza acestora sau a justifica diferitele inechități sociale.

Articolul Sofiei Nădejde vine să încurajeze femeile și să dezmintă concluzia bărbaților că femeia e incapabilă de orice dezvoltare. Denigrarea femeilor în mod public, prin articole care susțineau inferioritatea acestora față de bărbați, era cunoscută Sofiei Nădejde din presa străină; publicații precum Le Nord și La Liberté erau citite de către aceasta. În scrisoarea adresată Mariei Flechtenmacher (articolul reprezentând de fapt o scrisoare), Sofia Nădejde își exprimă sentimentele provocate de citirea unui articol denigrator la adresa femeilor, tocmai din aceste publicații străine: articolul Creierul femeilor din revista Le Nord, articol preluat din La Liberté.

Pentru dezmințirea concluziei bărbaților din acest articol, Sofia Nădejde aduce argumente atât științifice cât și de bun simț: inteligența nu e direct proporțională cu cantitatea creierului, deoarece asta ar dovedi că o maimuță Saimire ar fi mai inteligentă decât un bărbat; prostimea nu ar trebui atribuită în mod malițios femeilor căci fenomenul simplu al asemănării băieților cu mamele și a fetelor cu tații, arată că, prin alternanță, sunt generații de bărbați mai inferiori decât femeile.

În același stil și cu aceeași problematică, Sofia Nădejde va mai publica articole precum Starea femeilor și mijlocul prin care se pot emancipa, în Femeia Română, revistă care avea abonați în Austro-Ungaria, Italia și Franța. Impulsionată de mișcările literaturii occidentale cu privire la emanciparea femeii, Sofia Nădejde speră ca mesajul ei să se alăture scriitoarelor din țările menționate mai sus, colaborând la Femeia Română până în 1881.

În articolul Îmbunătățirea stării economice a sătencei, Sofia Nădejde nu realizează un portret idilic al femeii din mediul rural. Conștientă de schimbările care au loc în viața satului, aceasta militează pentru ajutarea femeilor cu îndeletniciri casnice de cusut și țesut, considerând «absolut trebuitor de a i se procura mașini de tors, de cusut și ateliere mecanice de țesut; i s-ar ușura mult munca și ar fi de adevărat ajutor economiei sătești» (Nădejde, 1937: 2). Această soluție este cea mai potrivită pentru stoparea emigrării sătencelor la oraș.

Când vorbim despre Sofia Nădejde ca precursoare a feminismului românesc, trebuie să acordăm atenție și traducerilor sale. Lucrarea tradusă în 1891, Chestia lucrătoarelor și a femeilor de acuma, aparține Clarei Zetkin, celei datorită căreia s-a serbat pentru prima dată ziua femeii, ca zi internațională. Această implicare a Sofiei Nădejde, de a spori șansele de emancipare a femeilor, alături de alte femei din întreaga lume justifică prezența ei într-o publicație recentă, Biographical Dictionary of Women's Movements and Feminisms in Central, Eastern and South Eastern Europe, 19th and 20th Centuries (Mihăilescu, 2006: 360-362), activitatea autoarei fiind reprezentativă pentru România în acest sens. Activitatea Sofiei

Nădejde a fost remarcată și în plan autohton, de numele acestei autoare legându-se o propunere legislativă dezbătută în Parlamentul României în anul 2006, în vederea înființării Premiului Național Sofia Nădejde, care ar fi fost acordat pentru activitățile deosebite în susținerea egalității în drepturi a femeii. Propunerea legislativă a fost inițiată de doamna deputat Gabriela Crețu, iar printre motivele enunțate pentru instituirea acestui premiu s-au enumerat: activitatea militantă a Sofiei Nădejde pentru emanciparea femeii și polemica acesteia cu Titu Maiorescu în susținerea aceleiași cauze.

Webografie:

- https://romatrepress.uniroma3.it/wp-content/uploads/2019/05/Publicistica-Sofiei-N%C4%83dejde-%E2%80%93-o-modalitate-de-sus%C5%A3inere-a-crezului-s%C4%83u-feminist.pdf
- https://www.cartepedia.ro/autor/sofia-nadejde-165883
- https://adevarul.ro/stil-de-viata/cultura/sofia-nadejde-un-soldat-al-emanciparii-femeilor-2005942.html

Ștefan Luchian, un simbol național

Elev: Pribac David,
Prof. dr. Alexa Ana-Maria,
Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul” Timișoara, Timiș

Ștefan Luchian a fost un renumit pictor român, care prin intermediul picturilor sale aduce mari inovații și contribuții în arta română, mai exact influențele curentelor artistice ce descriu cel mai bine începutul secolului XX.

Acesta se naște în anul 1868 în satul Ștefănești din nordul Moldovei, fiind fiul maiorului Dumitru Luchian și al Elenei Chiriacescu. Vocația viitorului pictor s-a declarat încă din copilărie, începând să picteze chiar din școala primară. Prima sa lucrare cunoscută este din anul 1884 la vârsta de 16 ani, fiind pictată în ulei și înfățișând o casă. În adolescența sa, acesta va studia la Școala de belle-arte din București. În ciuda posibilităților de a urma o carieră artistică în străinătate, așa cum au făcut-o alte personalități românești precum Mihai Eminescu, acesta alege să rămână în Capitală și să se facă cunoscut în cercurile artistice bucureștene.

La 26 de ani îi sunt expuse pentru prima oară opt lucrări în cadrul Expoziției artiștilor în viață. Pe parcursul vieții sale, artistul continuă să își expună lucrările în diverse expoziții.

În 1900, apar primele semne ale bolii care îl va chinui până la finalul vieții, mai exact scleroza multiplă. Boala îi va paraliza picioarele de la șolduri în jos și va rămâne imobilizat la pat. Se spune că durerea acestuia a fost accentuată de chinul interior al artistului care nu mai putea să iasă afară să admire natura, principala sa sursă de inspirație. În ultimele sale momente de viață, acesta va continua să picteze, chiar dacă scleroza îi va afecta și degetele. Pictorul a murit în noaptea dintre 27/28 iunie 1916, lăsând în urmă ultima sa creație neterminată: chipul unei femei.

Prin operele sale, Ștefan Luchian dovedește că este o personalitate artistică originală, afirmându-se cu o pictură vibrantă, colorată și generoasă, aducând o mare contribuție în arta românească. Artistul se remarcă și prin faptul că acesta a mers întotdeauna pe o traiectorie contrară concepției artistice a cercurilor artistice bucureștene, care erau reticente față de reprezentările realiste ale vieții de către artist dar și de inovațiile și înnoirile în artă. Astfel, se poate observa că pictorul rezonează mai mult cu cauza celor nevoiași și umili, aceștia fiind una din tematicile principale ale picturilor sale, alegând să reprezinte viața adevărată a multor oameni de pe atunci, o viață a cărei importanță nu era dată: truda muncitorilor și condițiile mizere din vechile mahalale. Unele din aceste picturi sunt: La împărțitul porumbului (1905), După muncă, spre casă, Mahalaua Dracului (1898), etc. Aceste rezonări cu cauza celor sărmani

provin și din faptul că acestuia i se va degrada starea materială, ducând-o foarte prost financiar și trăind în mizerie.

O altă pictură ce evidențiază foarte bine stilul lui Ștefan Luchian de a expune viața cea grea a oamenilor sărmani este chiar fidelul său autoportret Un zugrav (1906). Comparativ cu autoportretele anterioare, acesta arată suferința autorului măcinat de o cumplită boală și de o condiție precară, neputând a fi luat în considerare de către cei mai presus de el.

Atunci când boala sa a început să se agraveze, Luchian a început să își bazeze operele de artă în special pe flori, formându-și o pasiune pentru natură și viață. Acesta le dă un stil vibrant, intens și frumos colorat prezentând un conținut emoțional foarte mare pentru acesta. Neputând să mai admire natura și peisajele acesteia (sursa principală de inspirație a artistului) din cauza bolii sale cumplite, starea acestuia se va înrăutăți.

În concluzie, Ștefan Luchian a fost unul dintre cei mai importanți pictori români care au inovat domeniul și au deschis calea pentru alți viitori artiști talentați la fel cum a fost și acesta.

Amintiri din cultură

Elev: Pribeagu Selma Adelina,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

Ștefan Luchian a fost unul dintre cei mai importanți pictori români din perioada postimpresionistă. Născut pe 1 februarie 1868 în Ștefănești, județul Botoșani, el a fost unul dintre cei care au reușit să îmbine tradițiile artistice românești cu influențele europene, contribuind, astfel, la definirea unei identități artistice naționale.

Luchian și-a început cariera ca pictor în anii 1880, studiind la Școala de Arte Frumoase din Iași, iar mai târziu la Academia de Arte Frumoase din Iași și, mai apoi, la Academia de Arte Frumoase din București. În timpul ședерii sale la București, a fost influențat de lucrările altor artiști importanți ai vremii, cum ar fi: Nicolae Grigorescu. Mai târziu, și-a continuat studiile la Munchen, unde a fost expus la stilurile și tehnicile europene moderne, care au influențat în mod semnificativ evoluția sa artistică.

Unul dintre aspectele definitorii ale operei marelui pictor este utilizarea culorilor și luminozității pentru a transmite senzația de viață și mișcare în picturile sale. El a fost un maestru al culorilor și a reușit să creeze compoziții vibrante, care emană și vitalitate. De asemenea, tehnica sa de a aplica culorile în pete mici și distincte, cunoscută sub numele de „pata de culoare", a devenit emblematică pentru opera sa.

Ștefan Luchian a fost, de asemenea, cunoscut pentru abordarea sa inovatoarea în ceea ce privește reprezentarea naturii și a peisajelor. El a fost capabil să surprindă frumusețea naturală a peisajelor românești într-un mod care a captivat atenția publicului și a criticilor de artă deopotrivă. Prin abordarea sa distinctivă, el a reușit să aducă o nouă perspectivă asupra peisajului românesc, evidențiind frumusețea și diversitatea acestuia.

Pe lângă peisaje, Luchian a fost cunoscut și pentru portretele sale impresionante. El a fost capabil să surprindă expresiile și personalitățile subiecților săi într-un mod care a captat adesea atenția și empatia spectatorilor.

În plus, este important de menționat că viața lui Luchian a fost marcată de o serie de provocări și obstacole. La vârste de 28 de ani, pictorul a suferit un accident care i-a schimbat viața. Acest eveniment tragic l-a lăsat paralizat, însă a continuat să picteze, adaptându-și tehnica și stilul pentru a compensa această pierdere. Această determinare și pasiune pentru artă, în ciuda dificultăților fizice, demonstrează devotamentul și puterea sa interioară.

Ștefan Luchian este unul dintre cei mai fluenți artiști români ai epocii, reușind să inspire și să influențeze generațiile de artiști români de mai târziu. Prin contribuția sa la dezvoltarea artei românești, a rămas un simbol al creativității și determinării în fața adversităților. Moștenirea lui Luchian este celebrată în prezent în numeroase expoziții și în muzee din România și din întreaga lume.

Expoziții care îi sunt dedicate în prezent nu fac doar cinste memoriei sale, ci și aduc la lumină geniul și contribuția sa la patrimoniul cultural al României. Prin intermediul operelor sale, Luchian a reușit să transmită o gamă largă de emoții și să surprindă frumusețea din jurul său într-un mod unic și captivant.

În esență, Ștefan Luchian a fost unul dintre cei mai importanți pictori români, ale cărui contribuții au avut un impact semnificativ asupra artei românești, prin abordarea sa inovatoare, utilizarea culorilor, precum și prin capacitatea sa de a surprinde esența naturii și a subiecților săi.

Webografie:

- https://ro.wikipedia.org/wiki/Stefan_Luchian
- https://historia.ro/sectiune/portret/suferinta-lui-stefan-luchian-bolnav-de-scleroza-2182002.html

La un pas de cunoaștere...

Elev:-Pribeagu Selma Adelina,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu a văzut lumina zilei la 15 ianuarie 1850 este considerat poet național al României, care a lăsat o amprentă vrednică de aducere aminte în literatura română. Talentatul scriitor a avut numeroase tragedii personale, însă pe parcursul carierei sale a creat opere literare remarcabile, cu impact profund în cultura și literatură.

Cariera poetului a început încă din adolescență, arătând interes pentru poezie și literatură, devenind, astfel, un geniu timpuriu. Acesta a studiat la Viena și Berlin, unde i s-a oferit o perspectivă largă asupra culturii europene, operele sale fiind influențate de acest aspect. Cu toate că acesta a studiat domeniul filosofiei și științelor, a continuat studiul poeziei, fiind adevărata sa chemare, talentul său liric fiind evidențiat odată cu publicarea primelor sale versuri.

Printre cele mai cunoscute poezii ale sale se numără „Luceafărul", un lung poem romantic. Acesta explorează teme, precum: iubirea, natura, destinul și transcendența. Opera este de o complexitate profundă, fiind structurată în cinci tablouri în care sunt reflectate diversitatea talentului lui Eminescu, având teme filosofice, cât și pasaje de o frumusețe poetică uluitoare.

Alte opere arhicunoscute ale poetului sunt „Lacul",„ Doina", „Ce te legeni". În fiecare dintre acestea sunt subliniate elemente specifice, precum: romantismul, simbolismul bogat și explorarea intensă a emoțiilor umane. Adeseori, poeziile se regăsesc într-o melancolie profundă, conturând suferința și bucuria individului în fața destinului.

Mihai Eminescu a fost măcinat de probleme de sănătate, fiind influențat de dramele personale și de dragostea neîmpărtășită pe care a avut-o față de Veronica Micle de-a lungul vieții sale, având o viață plină de suferință și izolare . Cu toate acestea, suferința sa a fost un izvor neterminat de inspirație în creațiile sale literare. Geniul său artistic împreună cu tulburările personale a conturat un portret complex al poetului.

Eminescu a avut un impact semnificativ asupra limbii române, contribuind la dezvoltarea și rafinarea ei. Bogăția vocabularului și frumusețea expresivității au fost înalt apreciate de mulți alți scriitori ce au consolidat poziția mondială în literatura română.

Însă, acesta nu este doar un poet, ci și un arhitect al identității naționale românești. Vesurile sale au contribuit la consolidarea unui sentiment de unitate și la promovarea valorilor

culturale românești. Prin patriotismul său subtil a devenit un simbol al rezistenței culturale în fața influențelor externe.

Cultura lui Mihai Eminescu este omniprezentă în contemporaneitate . Numeroase monumente, instituții și evenimente literare îi poartă numele, amintind de impactul său pe care l-a a avut față de literatura și cultura română.

Cea mai realistă analiză psihologică a lui Mihai Eminescu i-o datorăm lui Ion Luca Caragiale care, după moartea poetului, a publicat trei articole despre acesta: „În Nirvana", „Ironie" și „Două note". Părerea lui Caragiale a fost aceea că pe Eminescu îl caracterizează „un temperament de o excesivă neegalitate". Viața lui Eminescu a fost într-o continuă oscilare între atitudini introvertite și extrovertite.

Mihai Eminescu, stâlpul versului românesc în general, dar și al Botoșaniului, rămâne un titan al literaturii române, care ne-a lăsat o vastă și adâncă moștenire. A sculptat într-o viață scurtă, marcată de dragoste neîmpărtășită și suferință, numeroase opere ce au luminat și au inspirat milioane de oameni. Creativitatea sa artistică, îmbinarea de elemente romantice și simboliste, dar și complexitatea emoțiilor umane reflectate în operele sale îl plasează în pantheonul marilor scriitori

Mihai Eminescu, poezia vieții

Elev: Rădulescu Teodora,
Prof. dr. Alexa Ana-Maria,
Liceul Teologic Ortodox „Sfântul Antim Ivireanul" Timișoara, Timiș

Mihai Eminescu, de profesie jurnalist, poet și prozator, este considerat de criticii literari poetul național al României, fiind supranumit „luceafărul poeziei românești", dar și cel mai important reprezentant al romantismului din literatura românească. Totodată, Eminescu s-a implicat în activitățile Societății literare„ Junimea" și a fost redactor-șef al ziarului „Timpul".

Poetul Eminescu a recunoscut de multe ori în poeziile și scrisorile sale influența deosebită pe care Veronica a avut-o asupra lui, astfel încât multe dintre poeziile sale fac referire la minunatul sentiment de dragoste pentru aceasta. În poezia „Lumea îmi părea o cifră" mărturisește că până când a întâlnit-o „n-aveam scop în astă lume, nici aveam ce să trăiesc", pentru că după aceea „începusem s-am în lume ceva ce plătea mai mult decât lumea".

Această poezie este un poem liric care exprimă sentimentul de singurătate și destrămarea lumii interioare a poetului.

În prima strofă, poetul își exprimă tristețea și dezamăgirea față de lumea din jurul său. El simte că această lume este lipsită de sens, făcând referire la lumea ca fiind „o cifră fără de rost". Poetul se simte singur și departe de tot ceea ce îi este drag. În a doua strofă, poetul face referire la o iubire pierdută și la dorința sa de a o reîntâlni. El simte că această iubire este singurul lucru care îi poate aduce alinare și bucurie. Însă simte că iubirea e prea departe și nu o poate găsi. În strofa a treia, poetul face referire la trecerea timpului. Simte că viața este trecătoare și că tot ceea ce a iubit și a prețuit este destinat să dispară. Poetul simte că este prins într-un cerc vicios, unde toate lucrurile se schimbă și dispar. Iar în ultima strofă, poetul se întoarce către natură pentru a-și găsi alinarea și pentru a-și vindeca suferința.

În concluzie, deși poetul își descrie starea de singurătate și se simte departe de tot ceea ce îi este drag, acesta găsește alinare în frumusețea naturii, care îi aduce pace și bucurie, în ciuda tuturor sentimentelor negative din interiorul său. Totodată putem observa cât de mult îi ducea lipsa iubirii sale, Veronica, fiind nerăbdător pentru a reîntâlni-o.

Lirica patriotică eminesciană. Poetica istoriei

Elev: Silvestru Andreea Iuliana,
Prof. Ardeleanu-Blaga Nicuța,
Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

Pasionat de istorie a fost Eminescu încă de când era student și mărturie stau numeroasele cursuri de istorie pe care le urmează în acest răstimp. Mai târziu, cunoștințele dobândite în această disciplină se vor concretiza în numeroasele articole politice, de foarte multe ori adevărate studii istorice, cât și în opera poetică unde caută să desprindă destinele civilizațiilor și unde făurește grandioase tablouri ale genezei, înfloririi și prăbușirii acestora. Imaginea genezei și a apocalipsului, atât pe plan cosmic, cât și istoric îl fascinează, căci Eminescu, poet romantic înainte de toate, privește melancolic spectacolul prăbușirilor inevitabile ale civilizațiilor de-a lungul desfășurării secolelor și pe această temă romantică el își concepe numeroase poeme: Memento mori, altfel numit Panorama deșertăciunilor, Veneția, În van căta-veți etc. Mai ales Memento mori, după înseși afirmațiile Poetului, este o istorie poetică a omenirii; pătruns „cu chei de aur” în templul „unde secolii se torc” - ai cărei stâlpi „nalți suiți în nouri” simbolizează aspirațiile cosmice ale civilizațiilor - Eminescu are viziunea succesiunii veacurilor. „Uriașa roat-a vremii” se întoarce desfășurându-i în fața ochilor întreaga panoramă a istoriei.

Din imensitatea fluxului istoric, Eminescu nu a reținut decât „pietrele de hotar” care înseamnă etapele majore de dezvoltare a umanității: „Și privesc…Codrii de secoli, oceane de popoare/ Se întorc cu repejune ca gândirile ce zboară/ Și icoanele-s în luptă – eu privesc și tot privesc/ La vo piatră ce înesamnă a istoriei hotară,/ Unde lumea în căi nouă, după nou cântar măsoară/ Acolo îmi place roata câte-o clipă s-o opresc!”

Ce reprezintă civilizațiile în viziunea eminesciană? Definitorii pentru răspunsul la această întrebare sunt următoarele versuri din Diorama: „…de gândiri am pus popoare,/ Ca idee pe idee să clădească pân’ în soare,/ Cum popoarele antice în al Asiei pământ/ Au suit stâncă pe stâncă, mur pe mur, s-ajungă-n ceruri.”

Cu alte cuvinte, popoarele – civilizațiile - sunt materializări de gândiri, de idei. Omenirea se zbuciumă zadarnic pentru dobândirea nemuririi: „…câte ființe/ Ar trebui să treacă pe-a ta cale/ Toate cerând brevet la nemurire/ Și toate strecurându-se cu toate astea/ Pe calea care duce la orașul/ Uitării, îngropat de vecinicie.” (O, te-nsenină, întuneric rece)

În opoziție cu ființele muritoare stă natura eternă care privește nepăsătoare inutilul zbucium al „efemeridelor”: „Dar deasupra-astei mulțimi pestrițe/ De gânduri trecătoare, vezi

departe/ Munții de vecinici gânduri ridicând/ A lor trufașă frunte către cer:/ Cu nepăsare ei privesc la toate/ Efemeridele ce trec în vale/ Cântând, vuind, certându-se și toate/ Aspirând la un lucru care-n veci/ Nu poate fi a lor – eternitatea."

În titanicul ei efort de a înfrânge inexorabila lege a morții, omenirea pune în calea acesteia tot felul de obstacole: piramidele, templele, într-un cuvânt toate creațiile umane, nu sunt decât baricadele ridicate de oameni în eterna luptă dusă de principiul vieții împotriva germenilor atotputernici ai distrugerii: „…viaț' omenirei lungă luptă e cu tine…/ Obeliscii în risipă, piramidele-n ruină/ Piedici sunt ce le-au pus omul l-al tău pas înfricoșat. (Scrisoarea I)

Civilizațiile constituie așadar în viziunea eminesciană încercările nereușite ale umanității de-a lungul existenței sale pentru dobândirea nemuririi. Rând pe rând se perindă prin fața ochilor poetului formele schimbătoare în care s-au înveșmântat ideile generatoare de civilizație: Mesopotamia, Egiptul, Palestina antică, Grecia, Roma, Dacia, etc. Spectacolul creșterii și descreșterii civilizațiilor îl duce la concluzia caducității lor și îl face să exclame împreună cu ecleziastul vanitas vanitatum et omnia vanitas.

Panorama deșertăciunilor, unul dintre titlurile asupra căruia se oprise Eminescu , sintetizează contrastul dintre aspirația de trăinicie a civilizațiilor și inevitabilitatea destrămării lor. Memento mori este imperativul care prezidează destinele tuturor civilizațiilor.

În universul creat, deci supus legilor devenirii, există o singură realitate eternă: moartea („căci eternă-i numai moartea, ce-i viață-i trecător"). Cosmosul însuși, creație a demiurgului, este supus acestei legi universale: „Stele cad și în cădere alte lumi rup cu lovire;/ Într-a cerurilor domă tunetele să vuiască/ Ca mari clopote de jale, fulgere să strălucească/ Ca făclii curate, sfinte pe pământu-nmormântat.//Moartea-ntindă peste lume uriașele-i aripe…"

În calitatea sa de observator al istoriei universale, poetul se află în fața unei alternative: de a privi treaz fluxul istoric sau de a se adânci în lumea visurilor. Prima posibilitate constituie viziunea realistă asupra istoriei. Concluzia pe care poetul o desprinde în urma analizei realiste este că în lumea pământească răul e permanent și de neînlăturat, că el constituie trăsătura definitorie a istoriei: „Căci ș-așa ar fi degeaba ca să văd cu ochiul bine/ De văd răul sau de nu-l văd el pe lume tot rămâne/ Și nimic nu-mi folosește de-oi cerca să rămân treaz."

Perenitatea răului în lume este un laitmotiv al filozofiei teoretice a lui Eminescu care își găsește originea în teoriile filozofului german Schopenhauer. (Lumea ca voință și reprezentare). Răul este generat de trăsătura dominantă a oamenilor și anume de dorința lor de mărire, dorința de a fi unici, aidoma lui Dumnezeu, cum rezultă din următoarele versuri ale poemului postum Demonism: „În van voim a scutura din suflet/ Dorința de mărire și putere,/ Dorința de a fi ca el în lume./ Unici. Și această dorință,/ Temei la state, națiuni și cauza/ Războaielor cumplite care sunt/ Pașii istoriei, acest…e răul."

În poemul dramatic Andrei Mureșan, Eminescu enunță în termeni de aforism că dispariția răului din lume ar avea drept consecință dispariția istoriei: „Rău și rău/Dacă nu sunt, nu este istorie.”

Ideea aceasta străbate întreaga creație eminesciană. Eminescu socotește că o cercetare realistă conduce în mod necesar la recunoașterea faptului că răul, generat de dorința de putere și de mărire, constituie o dominantă în dezvoltarea istoriei.

A doua concluzie la care ajunge, și care decurge logic din cea enunțată deja, este imposibilitatea omului de a curma răul din lume: „N-au mai spus și alții lumii de-a ei rele să se lase?/ Cine-a vrut să le asculte? Cine-aude? Cui îi pasă?/ Toate au trecut în lume, numai răul a rămas.” (Memento mori)

Demonul din Înger și demon e un răzvrătit dorind fericirea omenirii, dar, lucrul fiind cu neputință, el are la sfârșitul vieții conștiința tragică a inutilității acțiunii sale: „…să te simți nevrednic, mic,/ Să vezi marile-aspirații că-s reduse la nimic,/ Că domnesc în lume rele, căror nu te poți opune…”

Din același motiv acțiunea predicatorilor este deșartă și Dionis face următoarele amare constatări: „De două mii de ani ni se predică să ne iubim și noi ne sfâșiem. De mai multe mii de ani Budha-Cakya-Muni visează împăcarea omenirii, liniștea inimii și a minții, îndurarea și nepismuirea. Și cu toate astea, de tot atâtea mii de ani de la începutul lumii, războaiele presară pământul cu sânge și cu cenușă.”

Toate acestea îl fac pe Eminescu să afirme inutilitatea cercetării în stare de trezie a trecutului fiindcă răul durează cât omenirea și cum nu există practic nicio posibilitate de a-l înlătura, trecutul, prezentul și viitorul nu sunt altceva decât o monotonă și infinită repetare a acelorași mizerii omenești: „Dar la ce să beau din lacul ce dă viață nesfârșită,/ Ca să văd istoria lumii dinainte-mi repetită,/ Cu aceleași lungi mizerii s-obosesc sufletu-mi mut?/ Și să văd cum nasc popoare, cum trăiesc, cum mor/ Și toate/ Cu virtuți, vicii aceleași, cu mizerii repetate…/ Vrei viitorul a-l cunoaște, te întoarce în trecut.” (Memento mori)

Toată istoria este concentrată în prezent, și astfel pentru un observator atent trecutul poate fi descris prin cercetarea epocii contemporane lui. Trecutul și viitorul se găsesc în prezent, căci toate nu sunt altceva decât alte ipostaze ale aceleiași realități: „Viitorul și trecutul/ Sunt a filei două fețe,/ Vede-n capăt începutul/Cine știe să le-nvețe/ Tot ce-a fost ori o să fie/ În prezent le-avem pe toate…”(Glossă)

În acest context, efortul omenesc este zadarnic, deoarece lumea, după părerea poetului, nu poate fi schimbată. Materialul asupra căruia se exercită acțiunea unor iluzionari de tipul Demonului din Înger și demon este ingrat. E o iluzie a crede că din stâncă seacă poate fi stors lapte sau că viața poate fi orânduită în modul în care fierarul se străduiește să modeleze o bucată de fier aspru după propria sa gândire: „Asta-i lumea cea aievea, unde cu sudori muncite/ Te

încerci a stoarce lapte din a stâncii coaste seci,/ Alta unde cerci viața s-o-ntocmești precum un faur/ Cearc-a da fierului aspru forma cugetării reci.”(Memento mori)

Între universul gândirii și cel al realității prăpastia este deci de neîntrecut.

În urma acestor considerații, Eminescu afirmă că va recurge la cea de a doua metodă: el se va scufunda în lumea viselor. În acest fel răul devine invizibil: „Las să dorm…să nu știu lumea ce dureri îmi mai păstrează./ Îmbătat de-un cântec vecinic, îndrăgit de-o sfântă rază,/ Eu să văd numai dulceață unde alții văd necaz.”

Descifrarea sensurilor istoriei constituie pentru Eminescu un proces de introspecție spirituală: spiritul se concentrează și se cercetează pe sine însuși; poetul ascultă cu adâncime glasul gândurilor sale, ceea ce înseamnă că istoria se găsește în universul poetic, și pentru a o înțelege este necesar ca subiectul să cerceteze propria sa gândire: „Eu sub arcurile negre cu stâlpi nalți suiți în stele/ Ascultând cu adâncime glasul gândurilor mele,/ Uriașa roat-a vremei înapoi eu o întorc.”

Civilizațiile reprezintă așadar eforturile omenești pentru realizarea eternității. Eforturile sunt însă zadarnice pentru că legea morții este singurul lucru etern al universului. În procesul involutiv inevitabil oricărei civilizații se ajunge la un moment dat când vechile virtuți dispar, când străvechea lumină se metamorfozează într-un vis încremenit și atunci apare basmul care tezaurizează toate aspirațiile ideale dintr-un trecut îndepărtat: „…pe când lumina sură e-un vis încremenit/ E-un basm făcut de piatră, e-un veac înmărmurit,/ Ce secoli mai durează și ne aduce-aminte/ De oameni mai puternici, de vremi mai mari, mai sfinte.” (Mira, fragment dramatic)

Eminescu nu preia tale quale tema romantică a caducității civilizațiilor. Fiecare din etapele majore ale istoriei a avut un sens în infinitul război dintre principiul vieții și germenii distrugerii. Din punct de vedere gnoseologic, cercetarea trecutului în stare de trezie nu are sens, în timp ce cercetarea pe calea visului are avantajul eliminării răului, boală congenitală a omenirii, și de a oferi spectatorului panorama eforturilor popoarelor de a înfrânge legea inexorabilă a morții. Una dintre realizările cele mai de seamă ale omenirii a fost civilizația Greciei antice. Ea s-a născut din întunecata mare, simbol al haosului primar, a tins către armoniile celeste și a constituit puntea de legătură între mare și cer.

În meandrele istoriei, spiritul recunoaște propriile-i aspirații și înfrângeri. În toată opera lui Eminescu apare ca o trăsătură caracteristică aspirația către lumea transcendenței. El tinde către echilibrul spațiilor uranice, către eternitate, pe care însă nu reușește să le atingă: „Mă mișc ca oceanul cu suferinți adânci/ Ce brațele-i de valuri le-atârnă trist de stânci./ Se naltă dar decade și murmură întruna/ Când lunecă pe negre păduri de paltin luna.” (Gelozie)

Atât poetul, cât și popoarele se ridică aidoma oceanului, dar ca și acesta se prăbușesc înfrânți. Memento mori este poemul aspirațiilor către eternitate și al tragicelor prăbușiri, de neînlăturat, ale civilizațiilor de-a lungul istoriei.

Dacă moartea înfrânge până la urmă orice încercare a principiului vital de a o birui, totuși viața nu se recunoaște înfrântă, căci în ciuda grandioaselor prăbușiri ale civilizațiilor – idei, apar mereu noi civilizații – idei, și astfel lupta nu se încheie în ciuda bătăliilor pierdute. Din acest punct de vedere pesimismul eminescian nu este total, căci o bătălie nu se angajează decât atunci când există măcar speranța victoriei finale, or Eminescu constată că viața reia neîncetat lupta, cu toate înfrângerile suferite în decursul veacurilor.

Bibliografie:

- G. Călinescu, Istoria literaturii române de la origini și până în prezent, compendiu, Editura Minerva, București, 1983
- Ion Cârnu, *Drumuri eminesciene,* Editura Nona, Piatra Neamț, 2003
- Rosa del Conte, *Eminescu sau despre absolut*, Editura Dacia, Cluj, 1990

Sfântul Maslu, taină vindecării

Elev: Simean Emanuel-Petrișor,
Pr. prof. Pristavu Cosmin Constantin,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

Considerații introductive

Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române a proclamat anul 2024 drept Anul Omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor și Anul comemorativ al tuturor Sfinților tămăduitori fără de arginți, avându-se în vedere necesitatea unei intensificări a îngrijirii celor aflați în suferință sufletească și trupească.

Pastorația și îngrijirea bolnavilor în societatea contemporană se confruntă cu o serie de dificultăți, la care trebuie să găsim soluții adecvate. Bătrânețea, care, desigur, nu este echivalentă bolii, este însă o perioadă a vieții în care fragilitatea trupului îl expune pe vârstnic suferințelor fizice, iar acestea îl fac pe bolnav de foarte multe ori, mai ales în lipsa îndrumării duhovnicești potrivite, să se însingureze și să-și acutizeze starea, neînțelegând că suferința trupească îndeamnă și la căutarea sănătății spirituale.

Răspunsul la întrebarea „De ce îngăduie Dumnezeu suferința omului?" îi frământă pe mulți, dar răspunsul nu este întotdeauna pe măsura omului. Iar aceasta pentru că nu întotdeauna boala este în mod direct urmarea păcatului, cum spune Mântuitorul Hristos la vindecarea orbului din naștere: „Nici el n-a păcătuit, nici părinții lui, ci ca să se arate în el lucrurile lui Dumnezeu." (Ioan 9, 3), ci de multe ori boala face parte dintr-o tainică pedagogie a lui Dumnezeu. De aceea, omul trebuie să aibă încredere în Dumnezeu, precum învață Cuviosul Efrem Filotheitul: „Dacă Dumnezeu vrea să suferim, înseamnă că are un scop mântuitor, pe care noi, cei pământești, nu putem să-l vedem cu ochi proorocești de mai înainte". La fel învață și Cuviosul Dorotei: „Așa a știut Dumnezeu că e de folos sufletului meu și de aceea s-a și întâmplat. Nu e nimic din cele pe care le face Dumnezeu care să nu fie bun. Toate sunt bune foarte. Deci nimeni nu trebuie să se întristeze pe ceea ce se întâmplă. Ci pe toate să le pună pe seama purtării de grijă a lui Dumnezeu și să se odihnească în acest gând".

Putem spune chiar că boala șlefuiește sufletul. Orice boală ar fi ea nu este trimisă de Dumnezeu, ci doar El o îngăduie atunci când omul nu mai dă semne reale că dorește să pună început bun prin împlinirea poruncilor dumnezeiești. Tocmai pentru desăvârșirea lor duhovnicească au fost îngăduite bolile pentru ei și pentru sfinții lui Dumnezeu. Pentru a putea primi deplinătatea smereniei, a blândeții și a înfrânării. Boala îl ajută pe om să se adune întru sine, îl face mai puternic, mai statornic în lupta de a birui păcatul.

Dar cum ne putem întări în suferința bolii și prin ce mijloace ne putem vindeca? Vindecarea celor suferinzi este unul dintre actele însoțitoare propovăduiri Mântuitorului Iisus Hristos pe acest pământ, o împlinire a profeților Vechiului Testament: „Dar El a luat asupră-Și durerile noastre și cu suferințele noastre S-a împovărat. Și noi Îl socoteam pedepsit, bătut și chinuit de Dumnezeu" (Isaia 53, 4). Sfântul Evanghelist Matei mărturisește că Hristos „a scos duhurile cu cuvântul și pe toți cei bolnavi i-a vindecat, ca să se împlinească ceea ce s-a spus prin Isaia proorocul, care zice: <Acesta neputințele noastre a luat și bolile noastre le-a purtat>" (Matei 8, 16-17). De asemenea, tămăduirea bolnavilor este manifestarea puterii dumnezeiești a lui Hristos, Care a venit în lume spre a vindeca, prin Pătimirile, Moartea și Învierea Sa, întreaga umanitate căzută în boala păcatului: „toți câți aveau bolnavi de felurite boli fi aduceau la El; iar El, punându-Și mâinile pe fiecare dintre ei, îi făcea sănătoși. Din mulți ieșeau și demoni, care strigau și ziceau: Tu ești Fiul lui Dumnezeu" (Luca 4, 40-41).

Punând în evidență aceste aspecte, vom trasa câteva linii terminologice și definitorii despre mijlocul cel mai de seamă de întărire și vindecare a bolii, al Bisericii, care este Taina Sfântului Maslu, precum și despre efectele taumaturgice sau vindecătoare ale participării depline la lucrarea Bisericii.

Taina Sfântului Maslu: definiție, terminologie, instituire și efecte

Catehismul ortodox ne învață că „Sfântul Maslu este Taina care, prin rugăciunile preoților și prin ungerea trupului cu untdelemn sfințit, împărtășește credinciosului harul lui Dumnezeu pentru tămăduirea bolilor trupești și sufletești, pentru iertarea păcatelor și pentru întărirea sufletului". Sfântul Maslu este de la începuturile creștinismului o Taină a Bisericii, în care, prin rugăciunile preoților și prin ungere cu untdelemn sfințit, credincioșii aflați în suferință dobândesc vindecare de bolile trupești și sufletești. Cu alte cuvinte, în Taina Sfântului Maslu se împărtășește credinciosului bolnav, în chip nevăzut, harul tămăduirii sau ușurarea durerii trupești, al întăririi sufletești și al iertării de păcatele rămase după mărturisire sau nespovedite, prin actul vizibil al ungerii cu untdelemn sfințit însoțit de rugăciunile preoților.

Ungerea cu untdelemn a bolnavilor era o practică veche, cunoscută și practicată atât la păgâni cât și la iudei, întrucât untdelemnul era considerat ca fiind un foarte bun medicament pentru trup. Pe vremea Mântuitorului practica ungerii cu untdelemn era una frecvent întâlnită. De pildă, când Apostolii au fost trimiși la cea dintâi propovăduire, înainte de învierea Domnului, se precizează că „ungeau cu untdelemn pe mulți bolnavi și-i vindecau" (Marcu 6, 13), iar în istorisirea pildei samarineanului milostiv, Însuși Mântuitorul Hristos subliniază că peste rănile celui căzut între tâlhari s-a turnat „untdelemn și vin" (Luca 10, 34).

Cu privire la instituire, însă, un lucru este cert: nu cunoaștem împrejurările exacte prin care Mântuitorul Iisus Hristos instituie această Taină, întrucât Sfânta Scriptură nu conține nici un text în care să indice precis timpul și locul instituirii acestei Sfinte Taine. Dar subliniem că

Sfânta Scriptură conține mărturii indirecte din care se poate vedea clar că Maslul este o Taină instituită de Domnul Hristos. Bunăoară, practicarea ungerii cu untdelemn în timpul apostolilor se dovedește a fi o lucrare cunoscută și practicată de Biserică printr-un ritual poruncit de Mântuitorul, atestată în Epistola Sfântului Apostol lacob, care ține să sublinieze următoarele: „De este cineva bolnav între voi, să cheme preoții Bisericii și să se roage pentru el, ungându-l cu untdelemn în numele Domnului. Și rugăciunea credinței va mântui pe cel bolnav și-1 va ridica pe el Domnul, iar de va fi făcut păcate se vor ierta lui" (5, 14-15). Observăm că această lucrare se săvârșea „în numele Domnului", ceea ce înseamnă că El a instituit-o, iar scopul este unul mesianic, anume acela că tămăduirea sau vindecarea nu este cerută decât în cadrul pocăinței și al dobândirii mântuirii, și nu ca scop în sine. Indiferent de sfârșitul bolii ce pune stăpânire pe om, ungerea simbolizează iertarea divină, adică eliberarea din cercul vicios al păcatului, al suferinței și al morții care ține captivă umanitatea decăzută. Deci, instituirea Tainei Sfântului Maslu de către Mântuitorul Hristos trebuie văzută în darul acordat Apostolilor de a alina suferințele și a vindeca pe cei bolnavi, după Învierea Sa din morți.

Referitor la efectele Tainei subliniem pentru început că ea arată că Dumnezeu își manifestă mila Lui față de cei suferinzi care-și pun nădejdea în El, care apelează la El când ajung în aceste situații. Cu alte cuvinte, prin această Sfântă Taină, Biserica ajută pe credincioși să se comporte ca membri ai „trupului tainic" al Domnului și în situația de bolnavi. De pildă, în pripeala cântării canonice a lui Arsenie, de la sfințirea untdelemnului cu care urmează a se unge bolnavul, pripeală ce-se repetă după fiecare tropar, se cere: „Stăpâne Hristoase, Milostive, miluiește și tămăduiește pe robul Tău (robii Tăi)", iar in podobia glasului al IV-lea se cere sugestiv următoarele: „Doctorul si ajutătorul celor ce sunt întru dureri... dăruiește tămăduire neputinciosului robului Tău,; îndură-Te și miluiește pe acesta care mult a greșit și-l izbăvește de păcate...". Din această rugăciune, cum și din cuvintele Sfântului Apostol Iacov din Epistola sa sobornicească, desprindem îndoitul efect al acestei Sfinte Taine. Unul fizic, ce presupune vindecarea de bolile trupești, și altul spiritual, ce presupune iertarea păcatelor, adică vindecarea de boala spirituală - păcatul.

Primitorii, săvârșitorii și administrarea propriu-zisă a Tainei

Dintru început ținem să subliniem importanța administrării acestei taine bisericești asupra tuturor membrilor vii ai Bisericii, deopotrivă clerici și mireni, care sunt botezați în numele Preasfintei Treimi, pecetluiți cu darul Sfântului Duh și meniți a fi mărturisitori ai vieții și învățăturii mântuitoare a Domnului și Mântuitorului Iisus Hristos. Sfântul Apostol Iacob scrie: „Este cineva bolnav intre voi?" Se referă desigur la cei din rândul creștinilor, căci doar ei se pot împărtăși eficient de efectele restauratoare ale acestei Sfinte Taine. Când este vorba despre clerici, precizăm că Sfântul Iacob îî are în vedere cel mult indirect, întrucât el face referire doar la cei care se împărtășesc de această Taină „chemând preoții Bisericii". Efectul

Sfintelor Taine nu este doar asupra celor care se administrează Sfintele Taine, ci deopotrivă și în înțeles mai profund și asupra celor care le săvârșesc. Cuvântul apostolului Iacob: „să cheme preoții Bisericii" îi vizează în mod direct pe mirenii creștini și se referă mai mult la faptul că pentru săvârșirea Tainei Maslului e nevoie de mai mulți preoți. Biserica a stabilit numărul de șapte, dar acest număr poate fi și mai mic. În caz de mare nevoie, de necesitate grabnică, când e administrat unui bolnav grav aflat pe patul de suferință ori în spital, cum și în lipsă de mai mulți preoți, Maslul poate fi săvârșit doar de un singur preot. Un lucru important în actul administrării Tainei Maslului este ungerea celui bolnav de către preot (preoți) cu untdelemn a simțurilor principale, în semnul crucii, iar semnificația crucii în această ungere, o arată cântarea care se cântă în timp ce preotul săvârșește această ungere: „Doamne, armă asupra diavolului crucea Ta ai dat nouă, că se cutremură și se îngrozesc nesuferind a căuta spre puterea ei; căci morții i-ai sculat și moartea ai surpat. Pentru aceasta ne închinăm îngropării și Învierii Tale".

În ceea ce privește administrarea propriu-zisă precizăm că slujba are trei părți mari, aflate în strânsă legătură una cu cealaltă și dacă una sau alta nu e săvârșită, din punct de vedere liturgic rânduiala nu este completă. Așa cum Liturghia credincioșilor nu poate fi săvârșită în afara sau fără Liturghia catehumenilor, sau cum aceste părți integrante nu-și au înțelesul și nici rostul în slujirea liturgică propriu-zisă a Bisericii fără pregătirea darurilor de la Proscomidie, tot astfel nu putem desprinde intenționat una din aceste părți care alcătuiesc un tot unitar în slujba Tainei Sfântului Maslu.

Noțiunea de vindecare în Taina Sfântului Maslu

Rânduiala slujbei Sfântului Maslu are în componența sa câteva particularități teologice și spirituale, cu profund caracter terapeutic, menite să contribuie la restaurarea sau vindecarea completă a omului, și anume:

- pocăința profundă, cerută insistent în canonul liturgic alcătuit de Arsenie, întrucât dorința omului de vindecare trebuie conjugată cu mărturisirea integrală și sinceră a păcatelor, printr-o stare permanentă de pocăință autentică, de veghe duhovnicească, de dragoste reală pentru Hristos și de pace creștină, deoarece „fără dragoste nimeni nu poate fi creștin și fără pace nimeni nu se poate uni cu Dumnezeu";

- epicleza pentru sfințirea untdelemnului, este rugăciunea care reprezintă simbolul milei sau al îndurării dumnezeiești, al bucuriei credinței și al sfințeniei vieții, rugăciune care are în vedere vindecarea sau binecuvântarea omului credincios în numele lui Hristos;

- lectura a șapte pericope scripturistice, din Apostol și Evanghelie, dorește să scoată în evidență faptul că vindecarea nu este una medicală sau sanitară, ci un răspuns de iubire concretă a lui Hristos, la cererea noastră insistentă de a primi ajutor și tămăduire din partea Sa. Aceste lecturi biblice ne îndeamnă și ne cheamă în mod constant „să luăm aminte la cuvântul Scripturii, la cuvântul rugăciunii, fiindcă în el se găsește ascuns Izvorul vieții";

- rostirea a șapte rugăciuni, prin care se cere mila, îndurarea și iubirea Mântuitorului Hristos pentru cel bolnav ca, prin harul Său, să vindece pe cel care solicită și dorește acest lucru;

- ungerea cu untdelemnul sfințit, de șapte ori, a bolnavului, spre deplină sufletească și trupească sau o mângâiere și întărire sufletească;

- șapte preoți săvârșitori, care se roagă lui Dumnezeu și invocă mila Sa pentru vindecarea bolnavului respectiv.

Biserica, în calitatea ei de comunitate, stă alături de bolnav atunci când acesta se află în suferință, reintegrându-l în trupul lui Hristos. Acesta este unul dintre motivele pentru care și slujba este atât de lungă, odinioară toată rânduiala dura vreme de săptămână, acum fiind limitată la un timp mult mai scurt. Slujba străbate prin izolare, căci Hristos și Biserica stau alături de bolnav în acest moment critic al vieții sale – pe care fiecare om va trebui să-l înfrunte într-o bună zi.

Cu alte cuvinte, vindecarea are loc în cadrul unei familii ecleziale, spirituale sau duhovnicești, în care predomină iubirea tămăduitoare a lui Hristos și speranța în redobândirea sănătății paradisiace, iar familia de suflet a unui creștin autentic este întotdeauna Biserica.

Scopul principal al slujirii vindecătoare a Bisericii exprimate în slujba Sfântului Maslu este de a recunoaște, în mijlocul bolii și suferinței, „prezența lui Dumnezeu, începutul Împărăției". Boala și suferința, care se asociază direct sau indirect cu amenințarea morții „robia" noastră (Evr. 2, 14-15), sunt principalele distrageri care ne ispitesc să pierdem din vedere Împărăția. Frica de moarte, nevoia de a supraviețui, evitarea durerii - toate acestea sunt rădăcina păcatului care ne îndepărtează de Împărăție. Viața noastră creștină este o mișcare atât către, cât și în Împărăție, iar Tainele slujesc astfel ca „vehicule". Aceste vehicule ne permit să „trecem" (Pascha) de la moarte la viață.

Mai este benefică Taina Sfântului Maslu astăzi?

Întrebarea care, cu siguranță, mai persistă în gândul și inima omului contemporan este dacă rânduiala liturgică a Tainei Sfântului Maslu și participarea la ea mai sunt actuale și benefice pentru vindecarea credinciosului. Pentru a putea răspunde credibil la această întrebare trebuie să înțelegem că suferința și boala au o semnificație aparte în viața și dinamica Bisericii, în sensul că ele sunt strâns legate de păcat, iertare și mântuire. Creștinul autentic știe că sănătatea fizică nu-i folosește la nimic dacă ea nu este dublată de sănătatea spirituală, dacă ea nu este axată în perspectiva mântuirii sale, iar din acest punct de vedere boala nu trebuie să-l destabilizeze, deoarece ea îi afectează doar trupul, trecător și muritor, nu și sufletul, chemat la comuniunea veșnică de iubire cu Dumnezeu. Dacă Dumnezeu Se folosește de boală, o face într-un mod pedagogic, pentru că aceasta este un mijloc concret de a-l trezi pe om din nepăsarea față de păcat. Domnul știe ce este cu adevărat folositor pentru om și hotărește cu înțelepciune momentul în care credinciosul se poate bucura de vindecarea rănilor sale.

În concluzie, putem spune că Taina Sfântului Maslu este cu precădere Taina eclesială a restaurării integrale a firii umane decăzute, regăsite atât in binecuvântarea preoților din finalul slujbei („Dumnezeu să vă ierte și să vă binecuvânteze, sănătate sufletească și trupească să vă dăruiască!”), cât și în cea dintâi rugăciune tipiconală („Așa, Stăpâne Doamne, fă-ne și pe noi să fim slujitori ai legi Tale celei noi a Fiului prin untdelemnul acesta, pe care-l sfințește cu scump Sângele Tău, ca, dezbrăcându-ne de poftele cele lumești, să murim păcatului și să viem dreptății, îmbrăcându-ne în Domnul nostru Iisus Hristos”). Prin urmare, Sfântul Maslu este întotdeauna un eveniment în Biserică, prin Biserică și pentru Biserică, ceea ce înseamnă că exclude tot ceea ce izolează față de rezonanța ecclesială, fiindcă și ea este Taina bisericească prin care se administrează acele „epifanii cerești” acele limbi de foc ce vestesc celor ce se împărtășesc de ele puterea mântuitoare a harului sfintitor, deschizându-ne o cale fulgerătoare spre Împărăție.

Bibliografie:

- Bissias, pr. David G., *Sfântul Maslu, taina vindecării*, traducere de Dragoș Dâscă, Ed. Doxologia, Iași, 2012
- Meyendorff, Paul, *Taina Sfântului Maslu. Ungerea bolnavilor*, ediția a II-a, traducere, prefață și note de Cezar Login, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2012
- Necula, pr. conf. univ. dr. Constantin, *Porțile cerului. Cateheze radio-difuzate*, ediția a III-a, Ed. Agnos, Sibiu, 2016
- Părăian, arhim. Teofil, *Să biruim suferința prin credință, Editura Andreiană*, Sibiu, 2019
- Teognost, Monahul, *Taina Sfântului Maslu – Taina tămăduirii sufletului și trupului*, Ed. Credința Strămoșească, Iași, 2002

Webografie:

- https://doxologia.ro/sfantul-maslu-taina-vindecarii-restaurarii-noastre-trupesti-duhovnicesti
- https://www.arhiepiscopiasucevei.ro/taina-sfantului-maslu-cuvantul-insltpreasfintitului-parinte-calinic/
- https://ziarullumina.ro/teologie-si-spiritualitate/theologica/taina-sfantului-maslu-si-tamaduirea-celor-bolnavi-prin-rugaciunile-semenilor-186867.html
- https://www.crestinortodox.ro/dogmatica/sfintele-taine/sfantul-maslu-taina-tamaduirii-omului-141464.html
- https://ziarullumina.ro/regionale/oltenia/sfantul-maslu-taina-care-vindeca-trupul-si-sufletul-143552.html

Doamna Elena Rareș și Bisericile Botoșaniului

Elevi: Stoleru Ilona-Paula, Condurache Justyna-Mariana,
Prof. Apostol Alexandru,
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza" Dorohoi, Botoșani

Ștefan Elena (Ecaterina) Rareș (1490 - 1553) a fost o principesă sârbă și a doua fiică a prințului Jovan Branković, despot al Serbiei în perioada 1496-1502, și al nobilei Jelena Jakšić. A devenit soția domnului Moldovei Petru Rareș, iar sora ei vitregă, Despina Milița, a fost soția lui Neagoe Basarab, domn al Țării Românești (1512-1521).

După ce voievodul moldovean ajunge văduv, în urma decesului primei sale soții, Maria la 28 iunie 1529, Petru Rareș (fiul lui Ștefan cel Mare) și Doamna Elena s-au căsătorit și au avut împreună patru copii: Iliaș (n. 1531), Ștefan (n. 1532) și Constantin (n. 1542) și o fată (Ruxandra (n. 1538).

Elena i-a fost alături lui Petru Rareș în perioada celor două domnii ale acestuia, adică între 1527 și 1538 și între 1541 și 1546. Primul mandat al domnitorului s-a încheiat după ce sultanul Soliman Magnificul l-a impus la tronul Moldovei pe Ștefan Lăcustă (un nepot al lui Petru Rareș). Voievodul moldovean și-a trimis în aceste condiții soția și cei patru copii în Cetatea Ciceului din Transilvania, proprietate moldovenească aflată în mijlocul Ardealului. Deși se afla în posesia sa, fortăreața a fost în acea perioadă asediată de armatele lui Ioan I Zápolya, principele Transilvaniei, nemulțumit de exilul domnitorului moldovean.

Petru Rareș a fost ținut prizonier în propria cetate timp de un an și jumătate și, convins că nu are altă soluție decât să negocieze cu Imperiul Otoman. În ianuarie 1540 Petru Rareș a plecat la Constantinopol împreună cu secretarul său, Grigore Rosenberg din Hârlău, pentru a-și susține cauza, iar Elena Doamna și copiii au rămas într-o relativă siguranță la Ciceu. Voievodul a reușit să obțină sprijinul otoman pe care și-l dorea de-abia după un an, în primăvara anului 1541, timp în care a locuit la Pera, în cartierul genovez, și probabil a fost nevoit să ofere sume mari de bani pentru a facilita redobândirea tronului Moldovei, dar în cele din urmă și-a atins obiectivul. Prima măsură pe care a luat-o la începutul celei de-a doua domnii a fost să-i execute pe boierii trădători, apoi și-a recuperat familia de la Ciceu.

Petru Rareș nu a mai trăit însă decât cinci ani, moartea sa provocând o nouă criză la conducerea Moldovei. Domnitorul s-a stins din viață la Suceava, pe 3 septembrie 1546, într-o vineri, la miezul nopții. Pentru că primul său fiu, Iliaș, avea doar 15 ani în acel moment, Doamna Elena a preluat tronul Moldovei ca regentă, dar tânărul a abdicat după cinci ani, în 1551, s-a

convertit la islam și a plecat la Constantinopol, lăsând tronul fratelui său mai mic, Ștefan, pentru care Elena a devenit din nou regentă.

Această situație a determinat alegerea Botoșaniului ca loc ale cărui venituri să fie folosite în interesul personal al Doamnei. Fără îndoială că o pondere însemnată în această opțiune a avut-o potențialul economic al regiunii formate din Târgul Botoșanilor și satele din care Alexandru cel Bun și – mai târziu – Ștefan cel Mare, vor constitui ocolul corespunzător. În timpul domniei lui Ștefan cel Mare, Botoșaniul era deja un punct nodal în comerțul intern și de tranzit al Țării Moldovei. Poate tot din timpul lui Ștefan cel Mare, dacă nu chiar în perioada de dinaintea sa, la Botoșani se desfășura iarmarocul cel mare de vite, veniturile obținute de aici putând avea rolul determinant în alegerea sa ca târg al Doamnei.

De asemenea, populația de aici era majoritar necatolică, formată în cea mai mare parte din români și armeni, lucru care nu îl puteau lăsa indiferent pe Ștefan cel Mare, fervent apărător al credinței creștine-ortodoxe și domnul care – renunțând la tradiționalele alianțe dinastice moldo-polone – își va alege, de fiecare dată în cele trei rânduri când s-a căsătorit, doamnă de aceeași credință cu el.

Situat în apropierea Cetății de Scaun a Sucevei, Botoșaniul erau un oraș în care Doamna putea ajunge deseori, distanța neconstituind un impediment. Locul oferea și o anumită siguranță, fiind fapt constatat că aici atacurile dușmane își pierdeau mult din consistența inițială, stingându-se de cele mai multe ori în urma intervenției trupelor moldovene venite în ajutor dinspre Suceava.

După moartea soțului ei, în 1546, deși nu mai era soție a voievodului în scaun, singura calitate în care, potrivit regulii instituite de Ștefan cel Mare, putea avea Botoșaniul ca apanaj al său, doamna va continua să se considere protectoarea orașului. A contat foarte mult faptul că atât Iliaș Rareș, cât și Ștefan, fratele său, care i-au urmat la tron tatălui lor, erau necăsătoriți, așa încât Elena Rareș, care a și tutelat, de altfel, cele două domnii, continua să se considere Doamnă a Țării Moldovei. Iar faptul că bisericile pe care în această calitate le-a ctitorit la Botoșani au fost ridicate la cinci, respectiv șase ani după moartea lui Petru Rareș, constituie o dovadă indirectă că nu în timpul lui Petru Rareș Botoșaniul au devenit târg al Doamnei, Elena „moștenind" acest apanaj constituit în timpul domniei lui Ștefan cel Mare, pentru una dintre soțiile sale. După Elena Rareș, principiul pe care s-a întemeiat statutul deosebit al Botoșaniului va fi respectat, fără excepții, de către toți domnii și doamnele Țării Moldovei.

Elena Doamna este creditată cu ridicarea mai multor lăcașe de cult în Moldova, printre care Bisericile „Sfântul Gheorghe" și „Uspenia" din Botoșani și „Sfânta Înviere" din Suceava, dar este cunoscut și faptul că, din strădania ei, a fost realizat un Evanghelier prețios ce s-a aflat inițial la Probota, iar astăzi este păstrat la Biblioteca Patriarhiei din Ierusalim.

Biserica „Sfântul Gheorghe" este situată în zona centrală a orașului Botoșani. Despre ctitorul acestei biserici ne vorbește clar inscripția slavonă așezată deasupra ușii de intrare a

bisericii: „Elena, fiică de Despot, doamna răposatului Petru Voevod, a zidit acest hram întru numele Sfântului mare mucenic Gheorghe în târgul Botoșanilor, în zilele Domnului Io Ștefan Voevod și s-a săvârșit în anul 7049 (1541), luna octombrie". Anul este greșit în pisanie - este vorba de 7059 (1551).

A fost clădită după modelul bisericii lui Ștefan cel Mare de la Popăuți, în formă de cruce cu turnuleț la mijloc și cu intrare pe latura de nord. Este o construcție de proporții reduse, fără multe elemente decorative și fără picturi. Decorațiunea interioară este simplă, fără picturi pe pereți, iar pe jos a fost pardosită cu lespezi de piatră care au rămas până astăzi. Prima clopotniță a fost construită din lemn la poarta bisericii. Cu timpul, biserica a suferit unele transformări în urma reparațiilor ce i s-au făcut, fiind încercată adeseori de focuri și cutremure. Biserica „Sfântul Gheorghe" este o construcție de plan triconic, zidită din piatră brută și cărămidă; piatră cioplită s-a folosit doar la colțurile clădirii, la ferestre și contraforturi.

Turla bisericii, de formă poligonală, se sprijină pe două baze stelate; cea superioară are câte două ocnițe pe fiecare latură, unde de asemenea găsim firide oarbe. Firidele în care sunt ferestre (4 din 20 de firide) sunt mai late și se încheie prin arcuri duble. Ferestrele sunt dispuse în direcția punctelor cardinale și sunt cu chenarul dreptunghiular. În diagonale sunt patru mici contraforturi. Ușa de intrare este încadrată de un frumos chenar gotic în cerc frânt cu ramă exterioară dreptunghiulară, deasupra fiind pisania. O particularitate a chenarului sunt acele pietre cu câte un cerc însemnat care împodobesc cele două colțuri. Se observă că partea exterioară a chenarului are un rost în axa ușii pe când la rândul de pietre exterioare există o cheie.

Sfântul Mare Mucenic Gheorghe este declarat patronul și ocrotitorul orașului Botoșani.

Biserica „Sfântul Gheorghe" este legată de una din pecețile vechi ale orașului, sigiliul având simbolul „Sfântul Gheorghe călare pe cal omorând balaurul cu o suliță" pe un act din anul 1780 și poartă înscrisul: „Pecetea târgului Botoșani afierosit la Sfântul Gheorghe, 1780".

În anul 1552, în plin august, se termina construcția ultimei biserici înălțate de Doamna Elena Rareș. Biserica „Ospenia" – cum se numea atunci – a fost zidită, din piatră și cărămidă, cu acoperiș de draniță. La poartă, era amplasată o clopotniță de lemn, aproape de maidanul unde poposeau carele cu mărfuri în drum spre Polonia. E foarte posibil ca pe locul bisericii de piatră a „Ospeniei" să fi existat, anterior, o bisericuță de lemn.

S-a vorbit despre o perioadă nefastă a bisericii, ce ar fi stat pustie din 1655 până în 1725 reintrând în viața socială a orașului în 1759. În acest an Ioan Callimah Voievod a dat hrisovul care avea să fie „actul de naștere" al școlii de la Uspenia. După încetarea activității acestei școli, la care au predat preoți și psalți de la Biserica „Ospenia", orașul a rămas iar fără școală, fapt ce l-a determinat pe domnul Mihail Șuțu să emită un nou hrisov, pe 30 septembrie

1793 – de reînființare a unei școli cu dascăl elinesc, care să-i ajute pe „ucenicii săraci și iubitori de învățătură care vor răzbi la acea școală” .

Incendiul ce a cuprins centrul orașului în 1810 a afectat și Biserica „Ospenia”. Situația fiind tragică, botoșănenii au cerut domnului Mihail Șuțu, nepotul celuilalt Mihail Șuțu, sprijin pentru reînființarea școlii. Un nou hrisov dat la 5 martie 1820, de domnul de mai sus, hotăra reînființarea școlii și ajutarea ei.

La 21 ianuarie 1850, la „Uspenia” a avut loc botezul lui Mihai Eminescu, preotul Ion Stamate – ce a oficiat slujba religioasă – fiind duhovnicul familiei Eminovici, ce locuia nu departe de catedrală. Biserica „Uspenia” a păstrat singurul act de stare civilă a marelui poet, mai exact registrul de botez în care se arăta nașterea poetului – 15 ianuarie 1850 - și data botezului – 21 ianuarie 1850. Registrul a fost luat de Nicolae Iorga, împreună cu alte 21 de documente, și dus la Academia Română în 1925.

Biserica „Uspenia” („Adormirea Maicii Domnului”) este a treia biserică din oraș ca vechime, cunoscută și sub numele de „biserica albă” a fost ctitorită în anul 1552 de către Doamna Elena Rareș, soția Domnitorului Petru Rareș, în timpul domniei lui Ștefan, cel de-al doilea fiu al lui Petru Rareș.

Biserica „Uspenia”, zidită în 1552 este o replică a bisericii „Sfântul Nicolae” Popăuți din Botoșani, cu planul identic, cu același sistem de boltire, turla se sprijină pe o dublă bază stelară. Fără a aduce elemente noi față de construcțiile mai vechi, Biserica „Uspenia” prezintă interes pentru modul în care sunt redate în această epocă, formele consacrate ale arhitecturii moldovenești.

După întreaga activitatea ctitoricească, Doamna Elena a avut un sfârșit violent. A murit în anul 1553, la vârsta de 62 de ani, cu suferința de a-și fi văzut unul dintre fii turcit, un altul ucis, iar pe fiica sa căsătorită cu forța. Este omorâtă din porunca ginerelui său, Alexandru Lăpușneanu, pentru organizarea unui complot ce viza urcarea pe tron a lui Constantin, cel de-al treilea fiu. A fost înmormântată la Mănăstirea Probota, alături de Petru Rareș, pe piatra ei de mormânt fiind inscripționate cuvintele: „Această groapă e a roabei lui Dumnezeu Elina, doamna lui Petru Voievod, fiica lui Despot țarul, care s-a strămutat în acest lăcaș și în veșnicele lăcașuri. Veșnica ei pomenire”.

Bibliografie

- Gheorghiu Alexandru, Olinescu Marcel, *Botoșanii care se duc. Album istoric*, Editura Cartea Românească, București, 1927
- Gorovei Artur, *Monografia orașului Botoșani, Institutul de Arte Grafice „M.Saidman”* Fălticeni, 1926
- *Buletinul Comisiei Monumentelor Istorice*, Biserica „Sf. Gheorghe” din Botoșani, Anul V, 1912

- ***Monografia Bisericii „Sfântul Gheorghe” Botoșani, Istorie | Parohia Sfântul Gheorghe - Botoșani (mmb.ro), 29 martie 2014
- ***Digitizare Biserica „Sfantul Gheorghe” Botoșani, https://3dvirtual.ro/biserica-sf-georghe-botosani/, 2020
- ***Biserica „Uspenia” Botoșani, https://visitbotosani.ro/2015/02/biserica-uspenia-2/, 2015
- ***Ziarul Lumina, Fototeca Ortodoxiei Românești – Biserica „Sfântul Gheorghe” din Botoșani la 1900,, https://fototecaortodoxiei.ro/

George Enescu

Elev: Ungureanu Emanuel,
Pr. prof. Budacă Teodor-Cătălin,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

George Enescu (n. 19 august 1881, Liveni, Botoșani - m. 4 mai 1955, Paris) este considerat cel mai important muzician român. Personalitatea sa artistică s-a manifestat în multiple ipostaze: compozitor, violonist, pedagog, pianist și dirijor.

A început să cânte la vioară la vârsta de 4 ani, primind îndrumări muzicale de la părinții săi și de la un vestit lăutar, Niculae Chioru. De la vârsta de 5-6 ani datează primele sale încercări de compoziție. Studiul profesionist al muzicii i s-a datorat, pentru început, profesorului Eduard Caudella.

Între anii 1888-1894, studiază la Conservatorul din Viena, avându-i ca profesori, printre alții, pe Joseph Hellmesberger jr. (vioară) și pe Robert Fuchs (compoziție). La vârsta de 8 ani debutează ca violonist. Presa vieneză l-a numit „un Mozart român".

După absolvirea Conservatorului din Viena, își continuă studiile la Conservatorul din Paris (1895-1899) sub îndrumarea lui Martin Pierre Marsick (vioară), André Gédalge (contrapunct), Jules Massenet și Gabriel Fauré (compoziție). Printre colegii săi de la Paris se numără Maurice Ravel, Florent Schmitt, Charles Koechlin și Theodor Fuchs.

Debutul său componisitic în condiții excepționale, datorat în parte protectoarei sale Elena Bibescu, are loc pe 6 februarie 1898, la Concertele Colonne din Paris, cu Poema Română, op. 1.În același an, muzicianul în vârstă de 17 ani începe să dea lecții de vioară și susține recitaluri la București. Admirat de Regina Elisabeta a României (celebra protectoare a artei Carmen Sylva), este deseori invitat să cânte la Castelul Peleș din Sinaia. Enescu a compus mai multe lieduri, inspirat de câteva poeme ale reginei Carmen Sylva.

Din primii ani ai secolului XX datează compozițiile sale mai cunoscute, cum sunt cele două Rapsodii Române, op. 11(1901-1902), Suita nr. 1 pentru orchestră, op. 9(1903), prima sa Simfonie, în Mi b, op. 13 (1905), Șapte cântece pe versuri de Clément Marot, op. 15 (1908) Activitatea sa muzicală alternează între București și Paris. Întreprinde turnee în mai multe țări europene, alături de parteneri prestigioși, ca Alfredo Casella, Pablo Casals, Louis Fournier.

În timpul Primului război mondial rămâne în București. Dirijează Simfonia a IX-a de Ludwig van Beethoven (pentru prima dată în audiție integrală în România), compoziții de Hector Berlioz, Claude Debussy, Richard Wagner, precum și creații proprii: Simfonia nr. 2 (1913), Suita pentru orchestră nr. 2 op. 20 (1915). În 1913, are loc prima ediție a Concursului Național de Compoziție fondat de el cu scopul stimulării creației muzicale autohtone. Decernat din venituri proprii și constând din sume generoase, premiul oferea câștigătorilor șansa de a se specializa la Paris, precum și de a-și auzi interpretate în concerte piesele laureate.

După război, maestrul continuă seria turneelor atât în Europa, cât și în Statele Unite ale Americii. Peste Ocean a dirijat, începând din 1923, orchestre prestigioase, printre care Philadelphia Orchestra, Boston Orchestra, Chicago Symphony.

Activitatea sa de pedagog capătă de asemenea o importanță considerabilă. Printre elevii săi se numără violoniștii Christian Ferras, Ivry Gitlis, Arthur Grumiaux și Yehudi Menuhin. Acesta din urmă a păstrat un adevărat cult și o profundă afecțiune pentru Enescu. "Pentru mine, Enescu va rămâne una din veritabilele minuni ale lumii. (...) Rădăcinile puternice și noblețea sufletului său sunt provenite din propria lui țară, o țară de inegalată frumusețe." (Yehudi Menuhin)

În 1936, pe 13 martie, a avut loc la Paris premiera operei Oedip, pe un libret de Edmond Fleg, cu un succes răsunător la public.

În timpul celui de-al doilea război mondial, Enescu rămâne în București, unde se distinge printr-o activitate dirijorală intensă, încurajând totodată și creațiile unor muzicieni români ca Mihail Jora, Constantin Silvestri, Ionel Perlea, Theodor Rogalski, Sabin Drăgoi.

În 1946, în luna aprilie întreprinde un turneu în URSS, unde intră în contact cu personalități de primă mână ale muzicii ruse: Dmitri Șostakovici, Aram Haciaturian, Kiril Kondrașin, David Oistrah, Lev Oborin. În luna mai, primește la București vizita lui Yehudi Menuhin. În luna septembrie, împreună cu soția sa Maria (Maruca, născută Rosetti-Tescanu, devenită la prima căsătorie prințesă Cantacuzino) , pleacă în turneu în Statele Unite ale Americii. La revenirea în Europa se stabilește la Paris, din protest față de regimul comunist instaurat în România. Printre ultimele creații se numără Cvartetul de coarde op. 22 nr. 2, poemul simfonic Vox Maris op. 31, Simfonia de cameră op. 33.

George Enescu se stinge din viață în noaptea de 3 spre 4 mai 1955 și este înmormântat la Père Lachaise din Paris.

Geniul Eminescu: Lumina Poeziei în Inimile și Gândurile Noastre

Elev: Ureche Alina,
Prof. Doroftei Doina,
Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Orhei, Republica Moldova

Mihai Eminescu, bardul neuitat al poeziei române, ne întâmpină într-un univers lexical inedit, în care cuvintele devin pași de dans pe o scenă infinită. Scopul acestui eseu este să aducă cunoaștere și recunoaștere valorii remarcabile a personalității lui Eminescu, un vultur din Țara de Sus, ce poate deveni sursă de inspirație și temă de reflecție pentru tineri. Vom explora nu doar operele sale, ci și importanța sa în cultura românească, evidențiind cât de mult poate influența gândirea și creația artistică a noilor generații.

Eminescu, prin creațiile sale, oferă o incursiune într-un univers poetic bogat și complex, în care cuvintele devin pietre de temelie ale expresiei artistice. Cu expresii precum "verdețuri," "înfloriri," și "lucire," poetul redefinește limbajul românesc, oferindu-ne nu doar cuvinte, ci adevărate comori lingvistice care reflectă frumusețea naturii și profunzimea emoțională.

Opera "Luceafărul" este un exemplu elocvent al genialității lui Eminescu. În această epopee cosmică, poetul traversează granițele lumii (ne)cunoscute, imortalizând dorul într-o poveste ce devine imbold etern în "Dorința," iar "țelul" transcendental se conturează în "Rugăciunea unui dac." Aceste cuvinte devin portavocea experiențelor sale interioare și se reflectă în alte poezii, cum ar fi "Rugăciunea părintelui" sau "Înger și demon."

Relația cu natura devine o temă recurentă în poezia eminesciană, de la "La mijloc de codru verde" și "Cătălina" până la "Și dacă...". Eminescu devine ecoul naturii în limbajul său inconfundabil, transpunând armonia naturală în cuvinte care devin povești ale întâlnirii dintre uman și divin. Expresii precum "verdețuri" și "înfloriri" se integrează armonios în simfonia poetică, conectându-se cu poezii precum "Scrisoarea I" sau "Odă."

Misticismul se manifestă în mod sublim în poezia "Omagiu Orizontului," unde Eminescu îmbină misticismul cu simbolismul, creând un dans al cuvintelor. Expresii precum "orizonturilor" și "zărilor" devin chei de acces către universuri filozofice și metafizice, iar această dimensiune transcendentală se reflectă în alte poezii eminesciene, precum "Revedere", "Nunta Zamfirei" sau "Epigonii."

Măiestria lui Eminescu în jocul cu expresiile noi se dezvăluie în parcursul operei sale. Aceste cuvinte, cum ar fi "har," "îmbâlsămat," sau "viscol," nu sunt doar adăugiri lexicale, ci

pași de dans într-o simfonie de expresie artistică. Ele devin piatra de temelie a creației sale literare și se leagă de experimentele lingvistice din "Către filologi" sau "Scrisoarea a III-a."

Eminescu nu doar îmbogățește limba română, ci redefinește și îmbogățește prin expresiile noi precum "sufletească," "înfrigurat," sau "lucire." Aceste cuvinte devin instrumente de expresie și nu doar simple entități lingvistice în poezii ca "Doina," "Floare albastră" sau "Scrisoarea II."

Punerea în context cultural a cuvintelor eminesciene adaugă o dimensiune suplimentară în înțelegerea operei sale. Expresii precum "arvuna," "jale," sau "astăzi" în poezii ca "Mai am un singur dor" împrumută din folclorul și tradiția culturală românească, devenind nu doar pietre de temelie ale operei sale, ci și punți către identitatea și tradiția culturală.

Expresiile noi devin, astfel, modalități prin care Eminescu sugerează intensitatea emoțională în poeziile sale. Expresii precum "ardere," "strălucire" sau "nestăvilit" devin piese-cheie în construcția unei atmosfere lirice puternice în poezii precum "O, rămâi" sau "Și dacă..."

Analizând cu atenție, observăm că există și expresii întunecate în creația lui Eminescu, cu conotații precum "abur," "nor," sau "negru," contribuind la conturarea temelor melancolice și tragice din poezii ca "Noaptea pe covor" sau "Făt-Frumos din lacrimă." Aceste expresii devin arhitecte ale unui univers poetic marcat de suferință și tristețe.

Eminescu, prin utilizarea expresiilor noi, contribuie la evoluția limbajului poetic românesc. În explorarea vastului univers al lui Mihai Eminescu, îmbrățișăm cuvintele ca pe niște comori ce au supraviețuit trecerii timpului, dăruindu-ne o panoramă încremenită a geniului său literar. Expresiile noi devin pietre de temelie ale acestei lumi poetice, fiecare cuvânt descoperit fiind un portal către înțelegerea mai profundă a esenței creației eminesciene.

Prin dialogul cu natura, cu cosmosul și cu misticismul, Eminescu devine un călăuzitor prin culorile și nuanțele unui limbaj poetic în continuă evoluție. Întrebările adresate și expresiile descoperite împreună formează o călătorie în timp, revelând că geniul lui Eminescu nu doar a influențat limba literară română, ci a lăsat o moștenire durabilă în inimile celor ce îl descoperă și astăzi.

Mihai Eminescu, poetul național al României, rămâne un far strălucitor în peisajul cultural și literar, iar impactul său nu se limitează doar la contemporanii săi, ci se extinde și asupra tinerilor de astăzi. Într-o epocă marcată de schimbări rapide și globalizare, rolul lui Eminescu în dezvoltarea tinerilor depășește granițele timpului, oferindu-le oportunitatea de a se conecta cu rădăcinile culturale și literare ale României.

Unul dintre aspectele remarcabile ale contribuției lui Eminescu este capacitatea sa de a inspira și stimula imaginația tinerilor. Operele sale, precum "Luceafărul" sau "Doina," servesc drept portaluri către lumi fantastice și profunde. Tinerii pot descoperi în versurile sale nu doar poezie, ci și lecții de viață, explorând emoții, vise și idealuri într-un mod unic.

Înțelegerea identității culturale este un alt aspect esențial pe care Eminescu îl aduce în viața tinerilor contemporani. Prin poeziile sale ce reflectă peisajul și tradițiile românești, el devine un ghid către rădăcinile culturale. Tinerii pot afla că literatura nu este doar un exercițiu intelectual, ci și o cale de a se conecta cu identitatea lor și cu moștenirea culturală.

Eminescu oferă tinerilor nu doar o călătorie în lumea poeziei, ci și o incursiune în complexitatea sentimentelor umane. În poeziile sale despre iubire, dor și frumusețea efemeră a vieții, tinerii pot găsi oglinda în care să-și exploreze propria viață emoțională. Astfel, contribuie la dezvoltarea lor emoțională și intelectuală.

Un alt aspect esențial al impactului lui Eminescu asupra tinerilor contemporani este conștientizarea importanței limbii și literaturii române. Prin studiul operei sale, tinerii pot înțelege mai profund bogăția limbii române și influența pe care literatura o are asupra comunicării și gândirii critice.

Mai mult decât un simplu poet național, Mihai Eminescu devine astfel un mentor al tinerilor, oferindu-le nu doar cuvinte frumoase, ci și instrumente pentru a naviga în lumea lor interioară și în societate. Rolul său depășește limitele timpului, aducând în continuare lumina sa în viața și dezvoltarea tinerilor de astăzi.

Eminescu rămâne un far strălucitor al creativității, iar expresiile noi devin făclii ce aprind flacăra eternă a poeziei sale în patrimoniul cultural al României și al întregii umanități

Patria e ca un copil: dacă uiți de ea poate să plece de acasă – Grigore Vieru

Elev: Ureche Alina,
Prof. Doroftei Doina,
Instituția Publică Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu” Orhei, Republica Moldova

Ți s-ar părea că patria o fi un copil alintat, care cere mereu atenție?

În aceste vremuri sumbre, când mulți aleargă în alte țări străine după bogății, averi, agonisiri, lumea devine tot mai rece. Oameni cu frunțile încrețite, pe chipul cărora demult nu mai licărește zâmbetul, au plecat, lăsând în urmă o mamă fluturând o batistă udă, un pom solitar lângă portiță, o casă și o prispă străveche.... Acolo, peste zări e o lume aparte, una ademenitoare cu haine scumpe, mașini luxoase, parfumuri atrăgătoare, e o lume unde împărățește banul.

Casă, mamă, limbă, neam, popor - cuvinte pline de dor, simboluri mirifice, care încolțesc plenar în sufletul fiecărui român. Doar rostindu-le, simți cum inima se umple de căldură, tresare, apoi se strânge cât un ghemotoc, pulsând, de parcă ar sări din piept și ar zbura acolo unde dimineața te trezește cântatul cocoșului, iar duminica se aud clopotele bisericii. Zboară acolo unde viile sunt pline de struguri de chihlimbar, unde nucile se tăvălesc pe jos, jucându-se de-a v-ați ascunselea printre frunze arămii, unde pomii își întind brațele doldora de mere roșii, unde copiii aleargă veseli și dau binețe fiecărui om. Aici, acasă, iernile sunt mai blânde, chiar dacă gerul pișcă. Acasă soarele-i mai cald, iar ploaia e mai udă, pământul e mai moale, grădina-i mai bogată, acasă este mama, acasă este tata, acasă este istoria tumultuoasă a neamului românesc.

Patria este aidoma unui copil „flămând” de iubire și „însetat” de mângâiere. Acest „copil” pătrunde în cele mai adânci coarde ale fiecărui veritabil român. Acest „copil” are o „voce” inconfundabilă, care vibrează perpetuu în spiritualitatea autohtonă. Mama este patria și patria este mama, idee expresivă, desprinsă din afirmația MARELUI POET: „Mamă, tu ești patria mea...”. Precum Mama ne călăuzește pe calea bunătății, a smereniei, a credinței, a empatiei, așa și Patria (alături de cei mai valoroase personalități ale intelectualității) ne ghidează pașii spre conștiință liberă, spre unitate de neam, limbă și popor.

Când tu pleci de acasă, după iluzii, pierzi adevărata avere, care este patria ta și tot ce se găsește aici. Străinii ca niște lupi dau târcoale, acaparând teritorii, locurile pitorești, clădirile istorice, averea națională și bogăția natală. E posibil ca „oaspeții nepoftiți” să domine și să gospodărească în țara ta, iar TU te vei simți ca un venetic la tine acasă. Rămânând fără atenție, pe neobservate, patria ta poate pleca în inima altcuiva.

În concluzie, vă îndemn să ne iubim țara, limba, neamul, poporul, să luptăm pentru unitate națională, să avem o conștiință liberă, pentru a discerne adevărul de minciună și fericirea de manipulare. Fiți patrioți adevărați, în numele lui Dumnezeu!

Grigore Vieru: Lumina Poeziei în Vatra Spiritualității Românești

Elev: Vacari Artiom,
Prof. Seiciuc Gutiera, Prof. Iațeniuc Angela,
Liceul Teoretic Lipcani, orașul Lipcani, raionul Briceni, Republica Moldova

Grigore Vieru, poet emerit al lumii românești, străbate cu versurile sale ca o lumină în Vatra Spiritualității Românești. Într-un dans al cuvintelor, el sculptează poezie ce rezonează cu esența neamului, dezvăluind trăiri, mituri și iubiri. Fiecărui vers îi conferă o aură de înțelepciune angelică, aducând în prim-plan rădăcinile culturale și spiritualitatea profundă. Vieru devine astfel arhitectul unei realități poetice, împletind cu pricepere simboluri și metafore într-un tezaur literar ce strălucește în conștiința colectivă. Prin cuvintele sale, el aprinde flacăra poeziei, iluminând cu pasiune și sensibilitate sufletele celor ce îl citesc. Poeziile lui Grigore Vieru devin pelerinaje în universul sufletului românesc, deschizând ferestre către misterele istoriei și ale existenței. În cuvintele sale, se oglindesc valorile autentice, iar metaforele sale devin portale către o dimensiune spirituală profundă. Vieru devine poetul care redefinește identitatea culturală, întrepătrunzând tradiția cu contemporanul. Prin harul său poetic, lumina sa pătrunde în întunericul inimilor, inspirând o adâncă reflecție asupra vieții și destinului colectiv. Astfel, Grigore Vieru devine nu doar poet, ci și călăuză luminată, îndrumând cuvintele spre esența spirituală a poporului român. Fiind cel mai îndrăgostit de plaiul său ,,Pământule, eu dragoste îți jur...” a fost acel reunificator contemporan al datinilor lingvistice românești, pe meleagurile basarabene, luptătorul aprig al libertății naționale, și un sfeșnic lucitor în întunericul dominator, în care poetul și-a jurat credința nesfârșită ,,Pământ matern, și-al meu până la stele...”

În primul rând, copilăria sa în satul Pererâta a fost plină de bogăția tradițiilor, iar aceste rădăcini s-au transformat în fundamentul operei sale. "Eu cânt cu soarele și cu luna...", spunea poetul, subliniind conexiunea sa cu natura și ciclurile vieții. În această poezie, Vieru devine un poet al pământului, iar versurile sale sunt ca o rugăciune adusă la altarul naturii și tradițiilor locale.

Poezia lui Vieru nu este doar o oglindă a peisajului fizic, ci și a peisajului sufletului românesc. "Flori de mucigai" reprezintă o mărturie vibrantă a sensibilității sale, transmițând frumusețea dar și suferința existenței. "Cuvinte dulci sunt prea puține...", cu această frază poetică, el exprimă dificultatea de a exprima în cuvinte adâncimea trăirilor și a dragostei pentru neam. Astfel, Vieru devine un povestitor al istoriei, dar și un arhivar al emoțiilor umane. Nimic strident în lirica lui Grigore Vieru, nimic evaziv sau fals. Versurile lui se înscriu într-un program literar ce are ca element esențial apărarea și ilustrarea limbii române, integritatea acesteia într-

o țară în care s-a refuzat, decenii de-a rândul, dreptul de cetățenie al acestei limbi. Recursul la sentimentul patriotic autentic, starea de sinceră și ardentă implicare cetățenească în destinul propriei patrii, toate acestea au reprezentat imperative imediate ale creațiilor sale, cărora poetul li s-a dedicat cu dăruire, spirit al jertfei și credință. Cărțile de poezie ale lui Grigore Vieru (Numele tău, Un verde ne vede, Izvorul și clipa, Cel care sunt, Hristos nu are nicio vină, Rugăciune pentru mama, Taina care mă apără etc.) rămân repere fundamentale ale poeziei românești de azi. O poezie precum În limba ta ni se prezintă ca o profesiune de credință a unui scriitor cetățean, ce a așezat mereu, mai presus de propria ființă, idealurile neamului, celebrând, în versuri înfiorate de patos, limba română, limba în care a pătimit, a scris și a iubit: „În aceeași limbă / Toată lumea plânge, / În aceeași limbă / Râde un pământ. / Ci doar în limba ta / Durerea poți s-o mângâi, / Iar bucuria / S-o preschimbi în cânt. // În limba ta / Ți-e dor de mama, / Și vinul e mai vin, / Și prânzul e mai prânz. / Și doar în limba ta / Poți râde singur, / Și doar în limba ta / Te poți opri din plâns”. Acest om cu suflet de copil a trăit ducând pe umerii săi firavi crucea neamului nostru spre un viitor mai bun: ,,Doamne sfinte, auzi-ne,/ Cum ți-auzi albinele!/ Doamne sfinte, vezi-ne/ Cum îți vezi livezile.”

În al doilea rând, poezia lui Grigore Vieru poate fi privită ca o oglindă reflectoare a istoriei și tradițiilor noastre. Prin versurile sale, el explorează trecutul bogat al României, aducând la lumină episoade uitate sau eroi neînțeleși. Cu o măiestrie aparte, Vieru transformă cuvintele în fresce istorice, dându-le cititorilor ocazia de a simți pulsul țării și de a se conecta la rădăcinile lor. lumina poeziei lui Vieru se reflectă în capacitatea sa de a exprima sentimentele profunde ale poporului român. El devine, astfel, un poet al sufletului colectiv, transmițând bucuriile, tristețile și speranțele unei națiuni. Poezia sa devine un refugiu pentru cei care caută în cuvinte înțelegere și alinare, construind un pod între individualitate și comunitate. Dar lumina adusă de Grigore Vieru nu se oprește doar la dimensiunea temporală și emoțională; ea se extinde și asupra aspectelor spirituale ale existenței noastre. Prin versurile sale pline de subtilitate și sensibilitate, poetul atinge corzi adânci ale ființei umane, provocându-ne să reflectăm asupra sensului vieții, iubirii și eternității. Astfel, el devine un ghid în călătoria noastră către înțelegerea sinelui și a divinului.

În al treilea rând, Poezia lui Vieru devine adesea o rugăciune în cuvinte, exprimând credința și relația sa personală cu divinul. Prin metafore și simboluri, el conturează un univers în care spiritualitatea se împletește cu tradițiile noastre, construind un pod între cer și pământ. Astfel, poeziile sale devin incantații, chemări la transcendență și invitații la contemplarea sacralității vieții. În plus, Grigore Vieru a abordat în poezia sa teme precum iubirea divină, mila și compasiunea, contribuind astfel la conturarea unei imagini mai complete a credinței creștine în context românesc. El devine, prin intermediul cuvintelor sale, un evanghelist al tradițiilor noastre, subliniind importanța valorilor morale și spirituale în construirea unei comunități unite și înțelepte. Astfel, lumina poeziei lui Grigore Vieru nu este doar o iluminare a trecutului și a

sentimentelor, ci și o lumină spirituală care aruncă în relief aspectele cele mai profunde ale credinței noastre. În vatra spiritualității românești, el devine un călăuzitor, îndemnându-ne să căutăm înțelegerea divină și să cultivăm virtuțile creștine în inimile noastre. Grigore Vieru întrupează, în ansamblul literaturii române, destinul unui scriitor cu o înzestrare spirituală de excepție și, în același timp, o impecabilă conștiință a națiunii sale. O conștiință ce a dat seamă, de fiecare dată, de realitățile convulsive ale unei istorii adesea vitregi, de trecutul națiunii sale, de amprenta tragică pe care a căpătat-o adesea limba română, amputată, interzisă, pusă sub semnul întrebării de atâtea ori. Exemplaritatea destinului poetic al lui Grigore Vieru este dincolo de orice îndoială. După cum e dincolo de orice îndoială expresivitatea gravă a versurilor sale, solemnitatea muzicală a enunțurilor lirice, armonia frazei, precum în poezia intitulată sugestiv Ars poetica: „Merg eu dimineața, în frunte, / Cu spicele albe în brațe / Ale părului mamei. / Mergi tu după mine, iubito, / Cu spicul fierbinte la piept / Al lacrimii tale. / Vine moartea din urmă / Cu spicele roșii în brațe / Ale sângelui meu – / Ea care nimic niciodată / Nu înapoiază. / Și toți suntem luminați / De-o bucurie neînțeleasă”. Valoarea, adevărul și reprezentativitatea poeziei lui Grigore Vieru fac din regretatul poet o prezență emblematică a literaturii române contemporane. Spiritualitatea românească este străbătută de firul subtil al misticismului în creația lui Vieru. În "Rugăciune pentru părinți", el împletește cu pricepere elemente mitologice și religioase, creând un dialog sacru cu divinitatea și strămoșii. Astfel, poezia sa devine o punte între cer și pământ, între trecut și prezent. Implicarea sa în evenimente politice și sociale a transformat poezia lui Vieru într-o forță vie, un agent de schimbare. În "Noi suntem păsările libere", el devine glasul poporului, pledând pentru drepturile naționale și pentru libertate. "Eu cânt, tu ploiești", spunea poetul, reflectând dorința sa de schimbare și curajul de a lupta împotriva opresiunii. Moștenirea lui Grigore Vieru strălucește în continuare în cultura românească. Poeții contemporani se inspiră din el, iar festivalurile literare îi aduc omagii. El nu a fost doar poetul unei generații, ci și al posterității. Astăzi, când citim versurile sale, ne simțim conectați la o tradiție vie, la o spiritualitate care transcende timpul.

Încheind această explorare a operei lui Grigore Vieru, putem concluziona că el a fost cu adevărat o lumină a poeziei care a strălucit în vatra spiritualității românești. Opera sa vastă a funcționat ca un far, îndrumându-ne către trecutul nostru bogat, stârnind în noi emoții profunde și provocându-ne să ne întoarcem cu recunoștință către tradițiile noastre autentice. Însă, lumina sa nu se oprește aici; Grigore Vieru a deschis și o fereastră către dimensiunea religioasă a spiritului românesc, conturând astfel o imagine complexă și profundă a identității noastre.Prin poezie, el a reușit să fie, în același timp, istoric, filosof și călăuzitor spiritual. În cuvintele sale, trecutul a prins viață, emoțiile au devenit o simfonie și credința a fost exprimată într-un mod care rezonă cu inimile noastre. Grigore Vieru a fost un arhitect al văii spirituale românești, construind un edificiu literar care îmbină cu pricepere elementele istoriei, tradițiilor, sentimentelor și spiritualității. Astfel, moștenirea lui Grigore Vieru rămâne ca o comoară

neprețuită, un testament al bogăției noastre culturale și spirituale. Lumina poeziei sale nu se estompează odată cu trecerea timpului; dimpotrivă, ea continuă să lumineze cărările noastre, îndemnându-ne să cultivăm și să transmitem această lumină urmașilor noștri. Grigore Vieru rămâne astfel nu doar un poet al unui moment în istorie, ci un far care strălucește în eternitatea văii spirituale românești.

Bibliografie:

- Poeziile: ”Pământule” ”Flori de mucigai” ”În limba ta” ”Ars poetica”
- Eseul: ” Grigore Vieru – valoare și adevăr poetic” de Iulian BOLDEA, revista ”Limba Română”
- Articol: ” Grigore Vieru – pilonul de rezistență al culturii naționale” site-ul Biblioteca Ștefan cel Mare.

SECȚIUNEA
Desene – pictură
ELEVI

Mihai Eminescu
Elev: Barabasa Eva-Elena,
Prof. Botezatu Emanuela-Gabriela,
Școala Gimnazială „Mihail Kogălniceanu” Dorohoi, Botoșani

Părintele Iustin Pârvu
Elev: Olărașu Mara,
Prof. Măriuței Ioana,
Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași

Ștefan Luchian
Elev: Nechifor Adina,
Prof. Cozmescu Florina,
Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași

George Enescu
Elev: Lupu Ioana,
Prof. Cozmescu Florina,
Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași

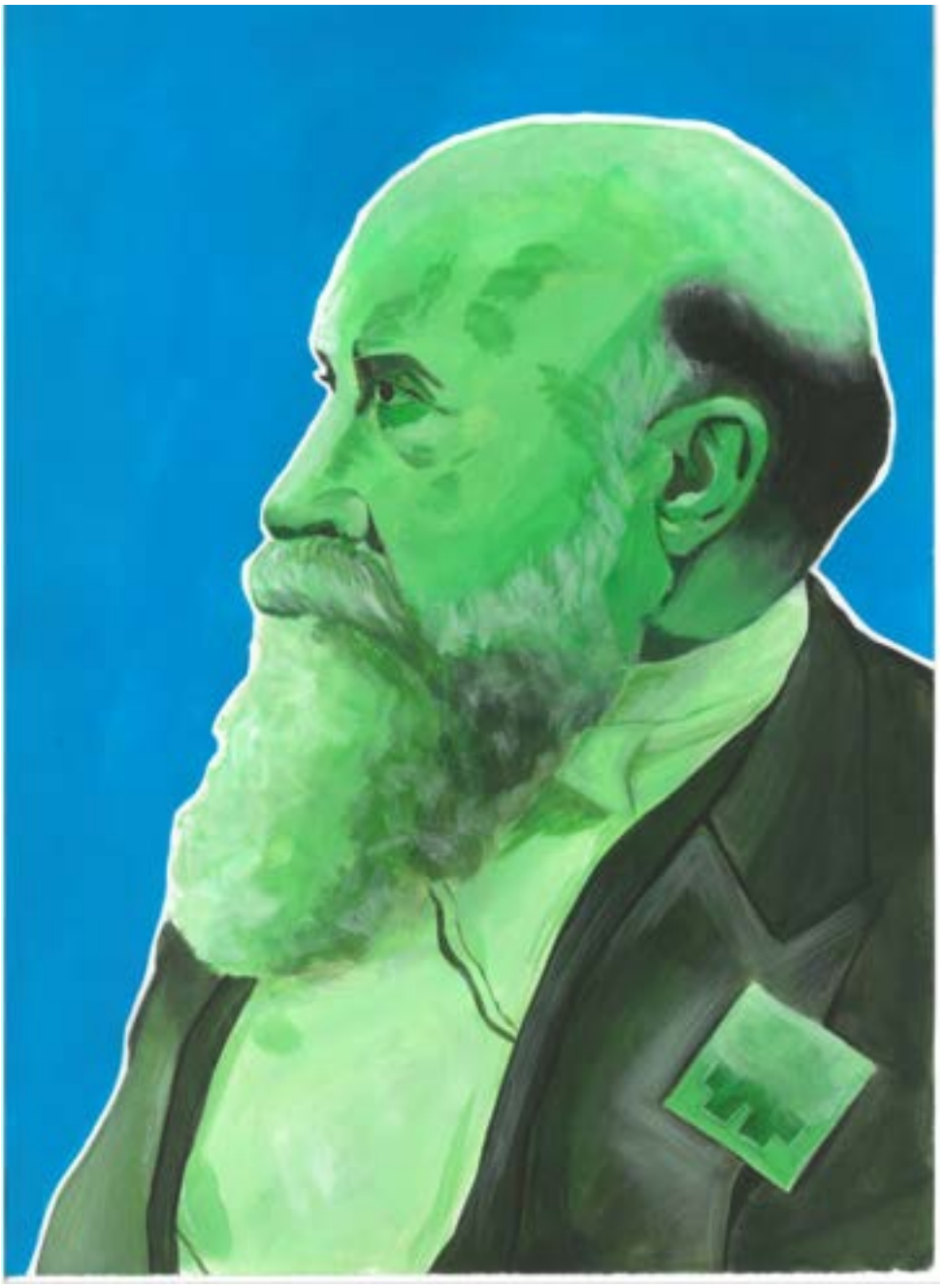

Nicolae Iorga
Elev: Bahrim Sofia,
Prof. Cozmescu Florina,
Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași

Patriarhul Teoctist
Elev: Ichim Mihaela,
Prof. Cozmescu Florina,
Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași

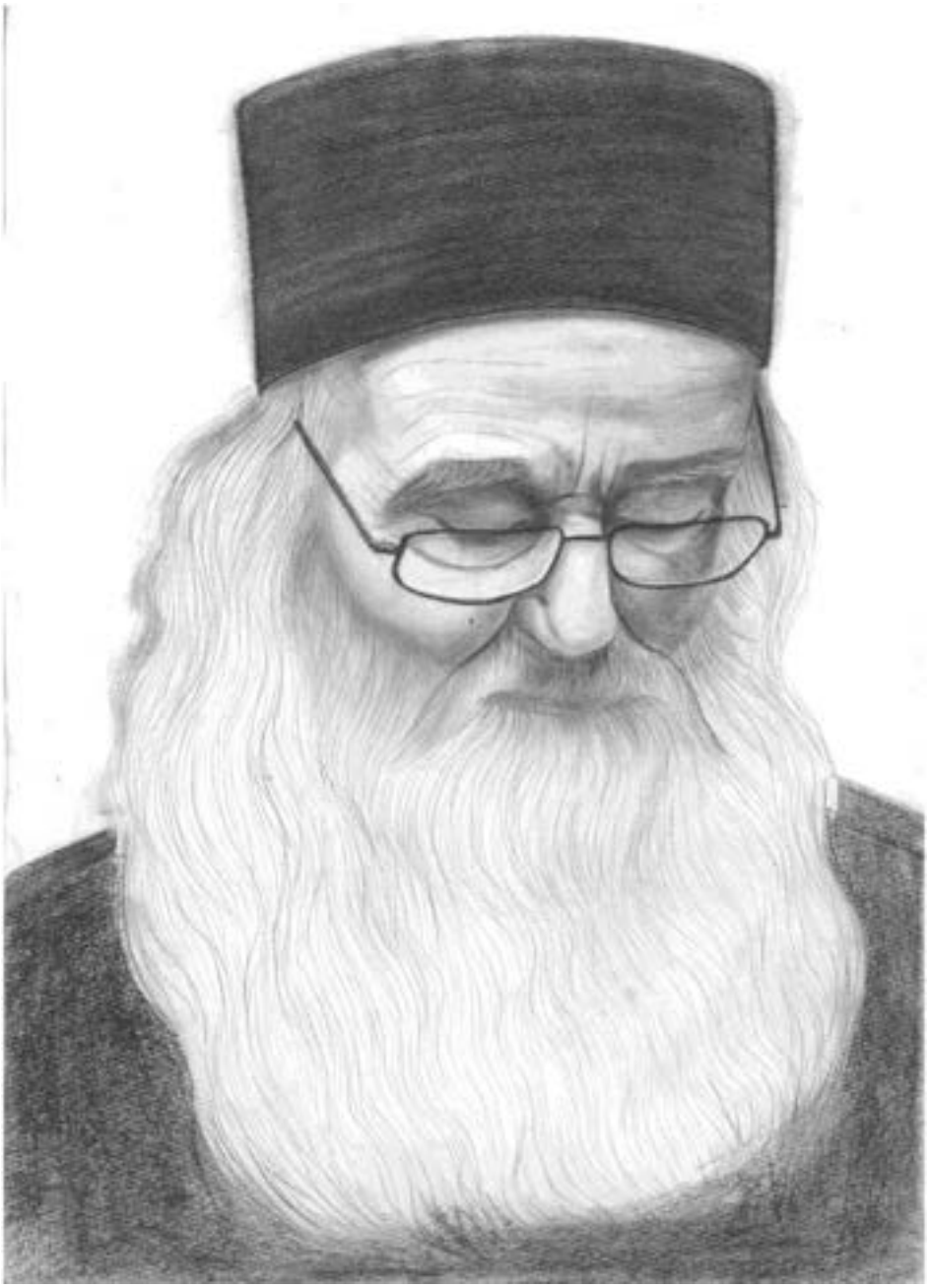

Pr. Iustin Pârvu
Elev: Olărașu Mara,
Prof. Măriuței Ioana,
Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Vasile cel Mare” Iași

Dimitrie Pompeiu
Elev: Stolniceanu Mihaela,
Prof. Șcarlii Ioana,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani

Petru al II-lea al Moldovei
Elev: Irimiov Alesandro-Ionuț,
Prof. Șcarlii Ioana,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani

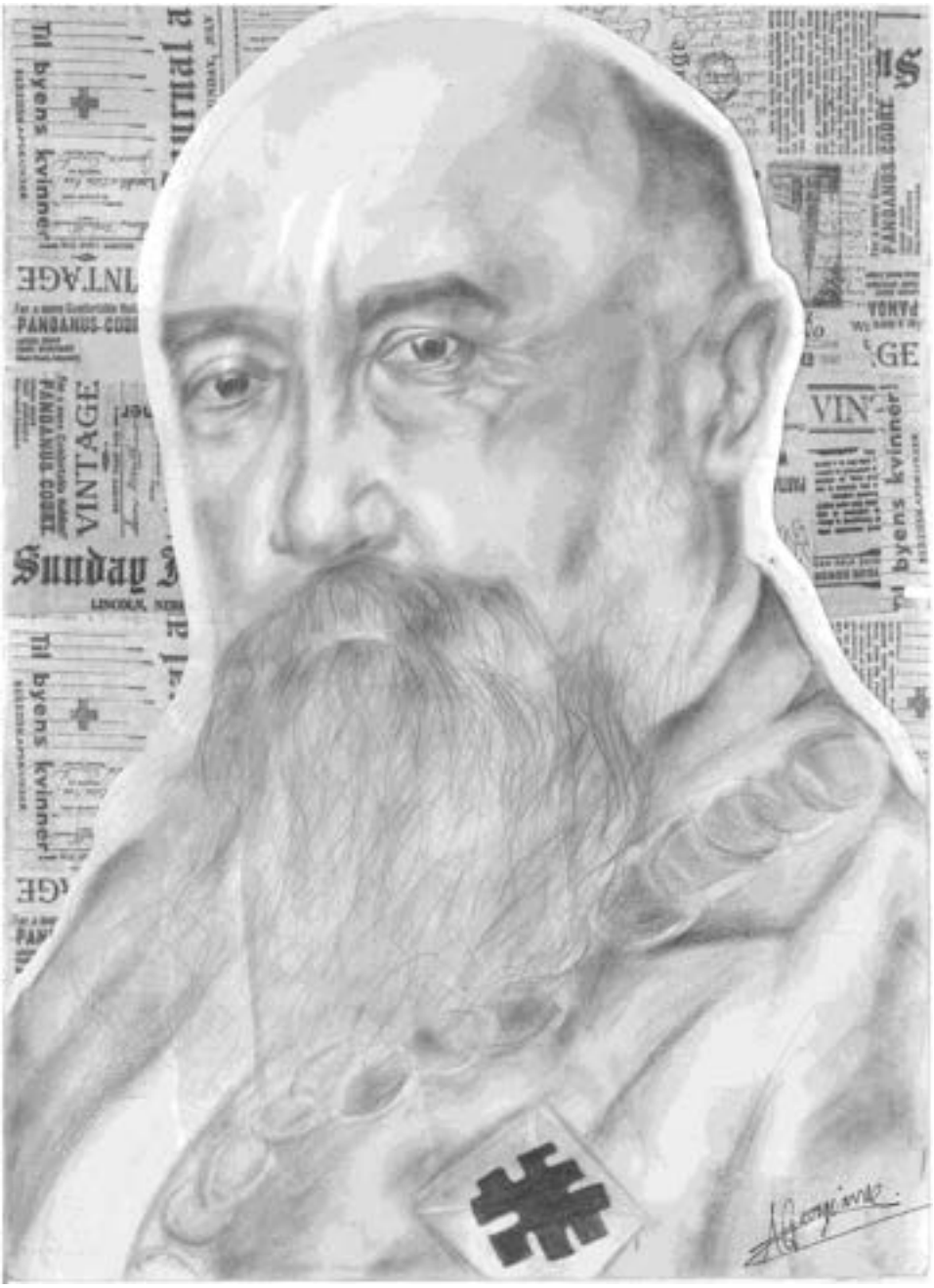

Nicolae Iorga
Elev: Alexa Georgiana,
Prof. Șcarlii Ioana,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani

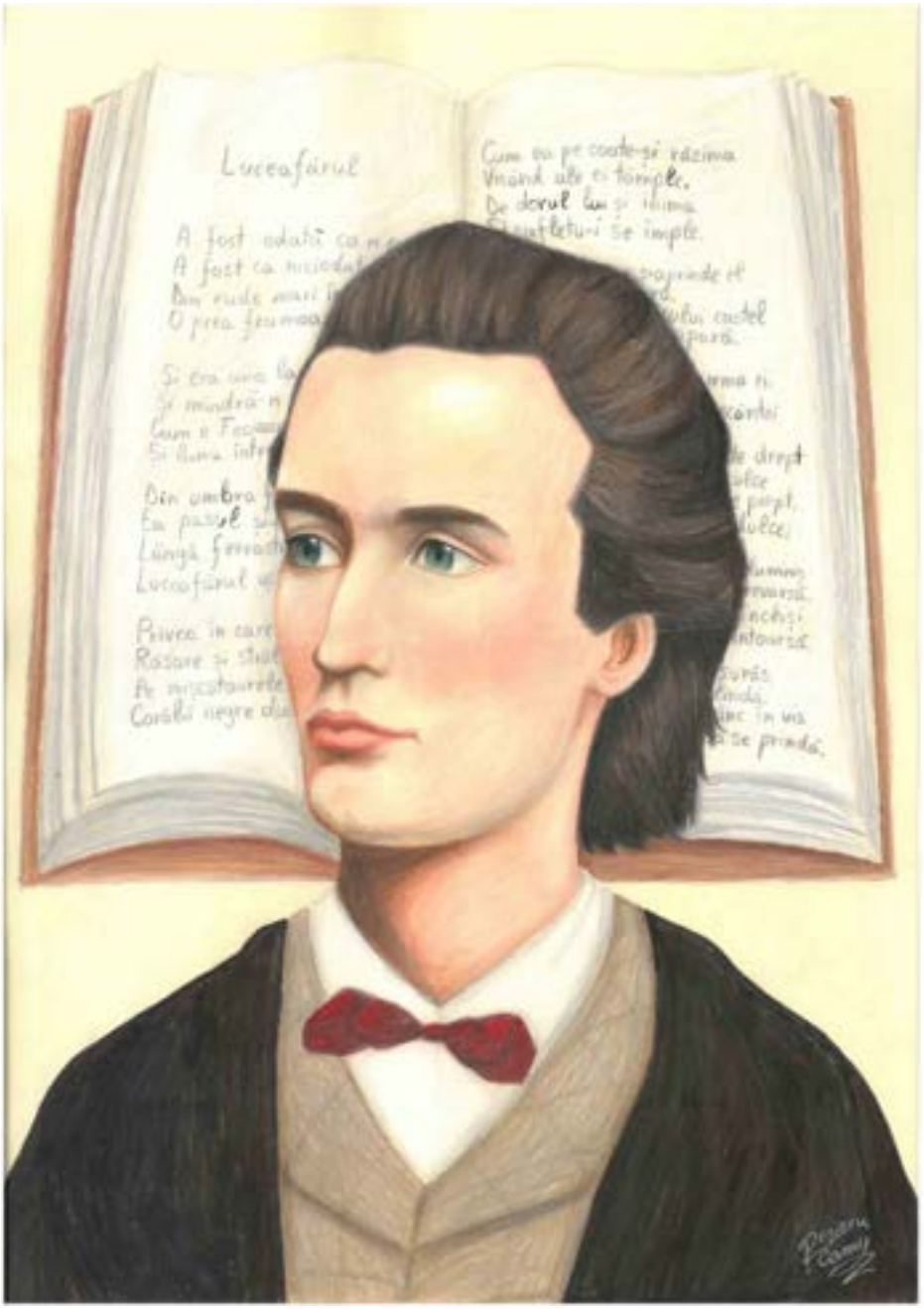

Mihai Eminescu
Elev: Roșioru Camelia-Andreea,
Prof. Vlad Alina-Mirela,
Colegiul Național „Gh. M. Murgoci” Brăila

Octavian Cotescu
Elev: Pădureț-Nechifor Ella-Alexandra,
Prof. Șcarlii Ioana,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani

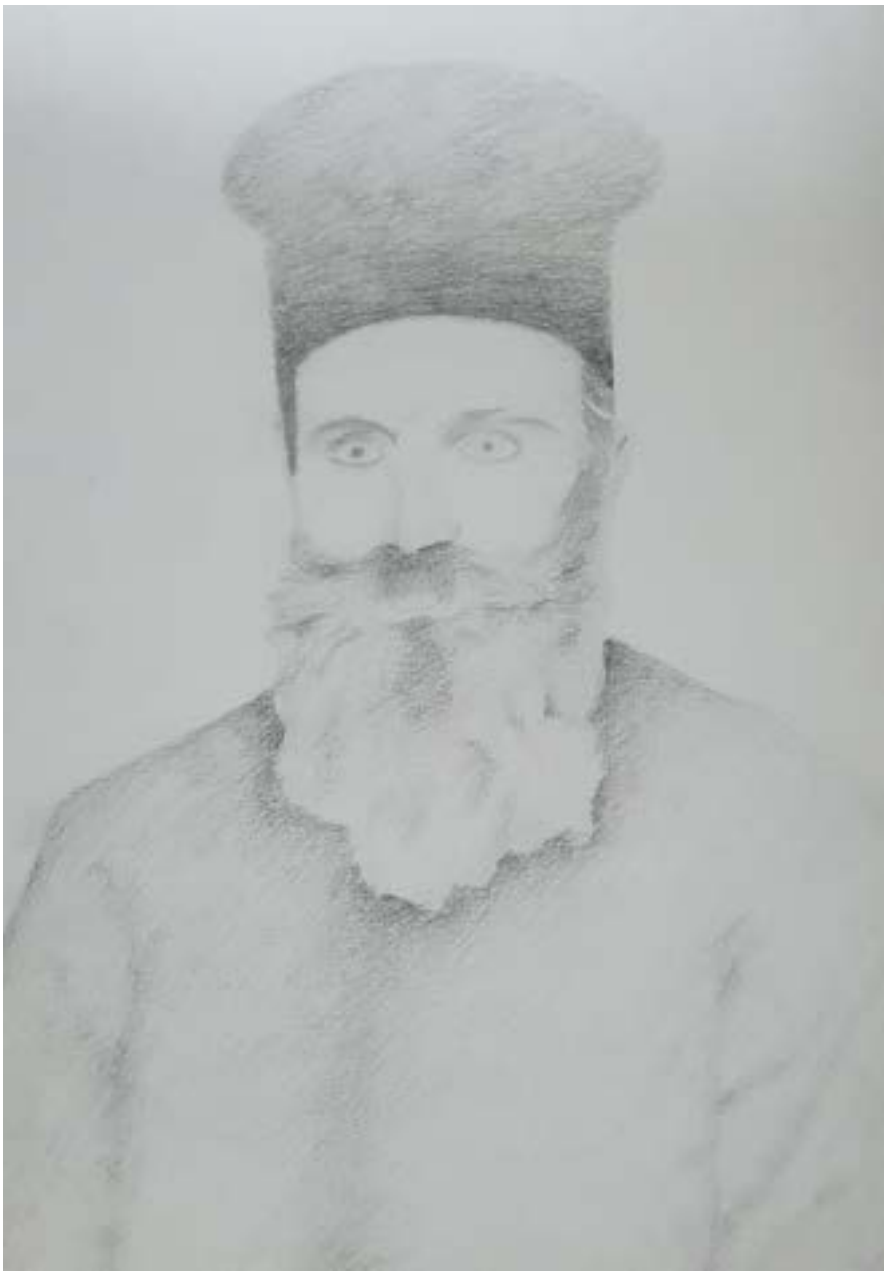

Sfântul Ioan Iacob Hozevitul
Elev: Ilucă Andreea-Ioana,
Prof. Lojniță Luminița,
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

Părintele Iustin Pârvu
Elev: Palievici Cristian Nicolae,
Prof. Țebrean Livia-Teodora,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Mitropolitul Dosoftei” Suceava

Mihai Eminescu
Elev: Popa Ștefania,
Prof. Berilă Iuliana,
Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu” Brăila

George Enescu
Elev: Dicu Nicoleta,
Prof. Huțanu Maria,
Școala Gimnazială nr. 7 Botoșani

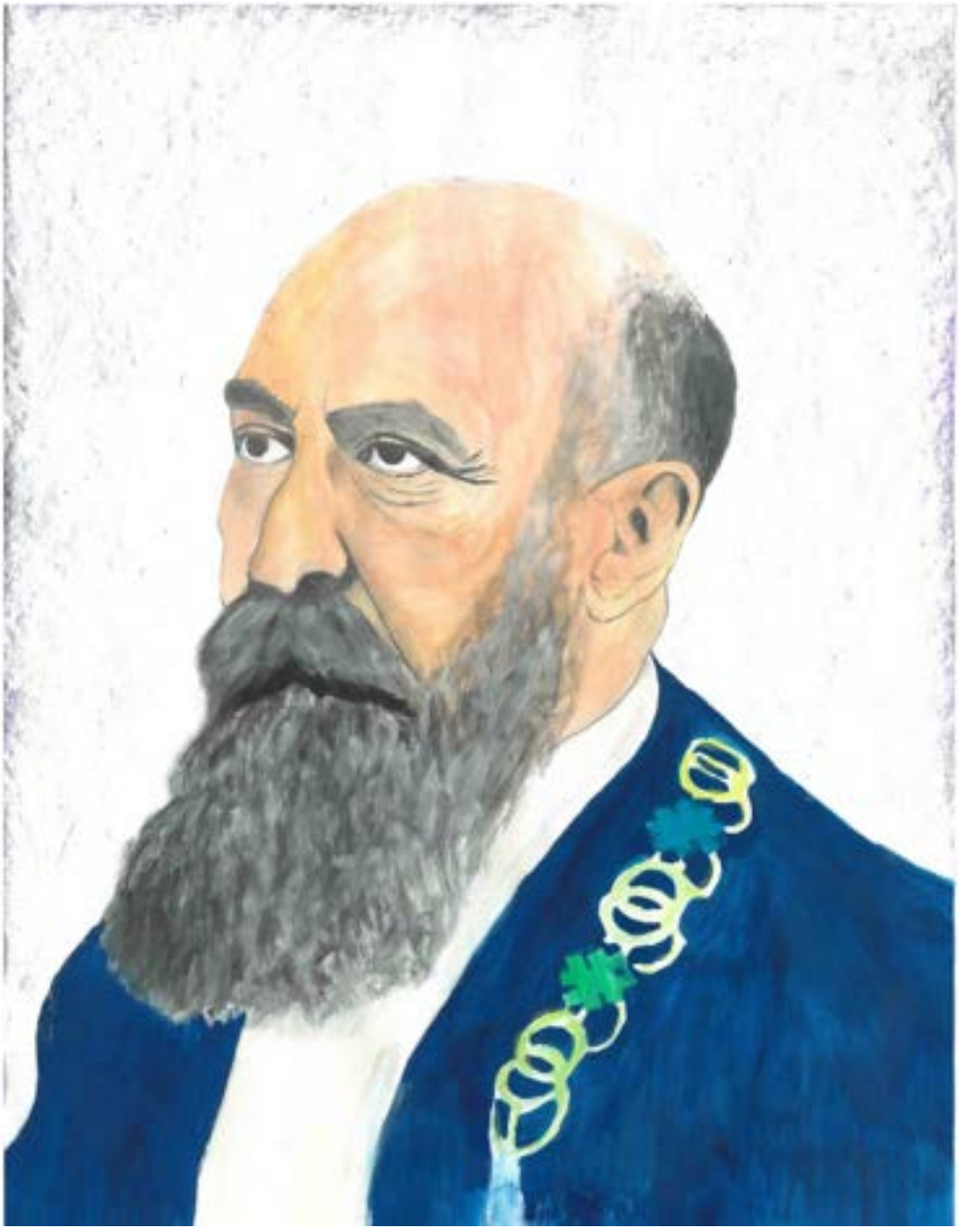

Nicolae Iorga
Elev: Vatavu Octavian,
Prof. Bodai Ana-Maria,
Liceul „Demostene Botez” Trușești, Botoșani

Părintele Ilie Cleopa
Elev: Leonte Teodor,
Prof. Bodai Ana-Maria,
Liceul „Demostene Botez” Truşeşti, Botoşani

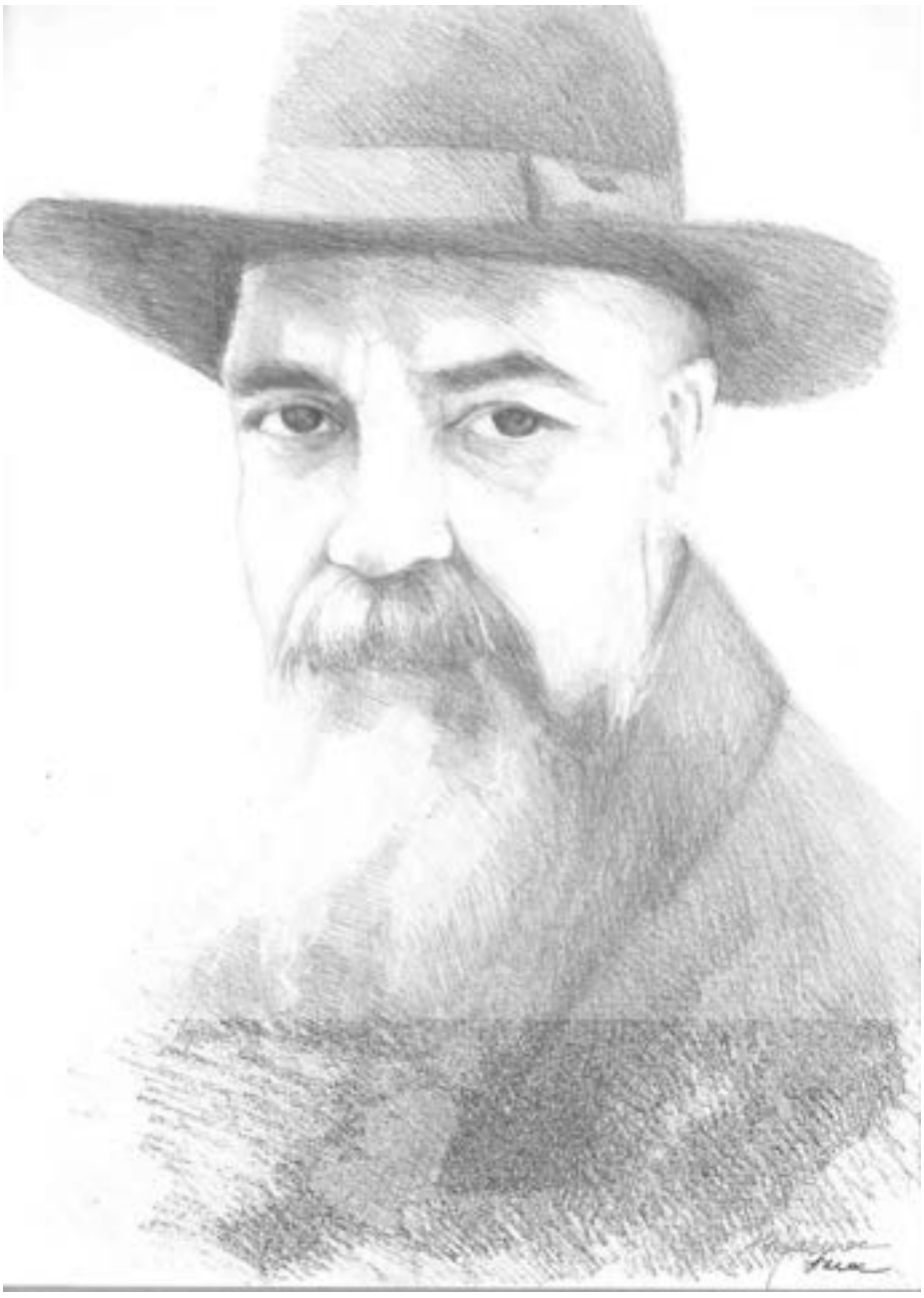

Nicolae Iorga
Prof. Altiparmac Anca,
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

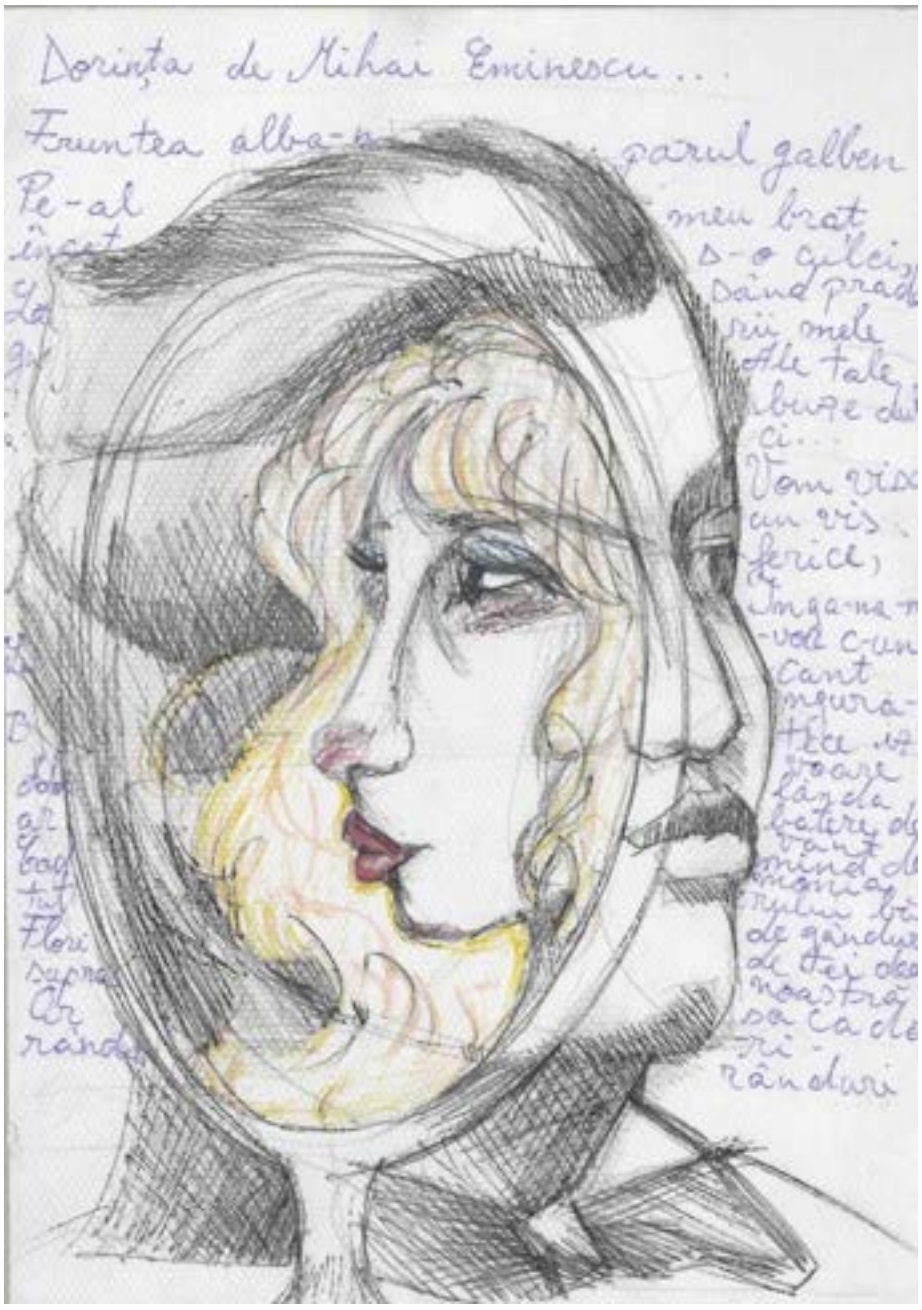

Dorința – Mihai Eminescu
Elev: Zota Elena-Alexandra,
Prof. Altiparmac Anca,
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

Mihai Eminescu
Elev: Dăscălescu Raisa,
Prof. Altiparmac Anca,
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

George Enescu
Elev: Miron Cezara,
Prof. Altiparmac Anca,
Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

Forme
Elev: Caliskan Azra,
Prof. Bahrin Ana Daniela,
Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Iași

Mundus
Elev: Caliskan Azra,
Prof. Bahrin Ana Daniela,
Colegiul Național „Vasile Alecsandri” Iași

Mângâierea sfântă
Elev: Ilucă Andreea,
Prof. Pușcașu Maria-Cristina,
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

Sf. Cuv. Onufrie de la Vorona

Elev: Robu Costel-Teodor,
Prof. pr. Chichioacă Petru-Georgel,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

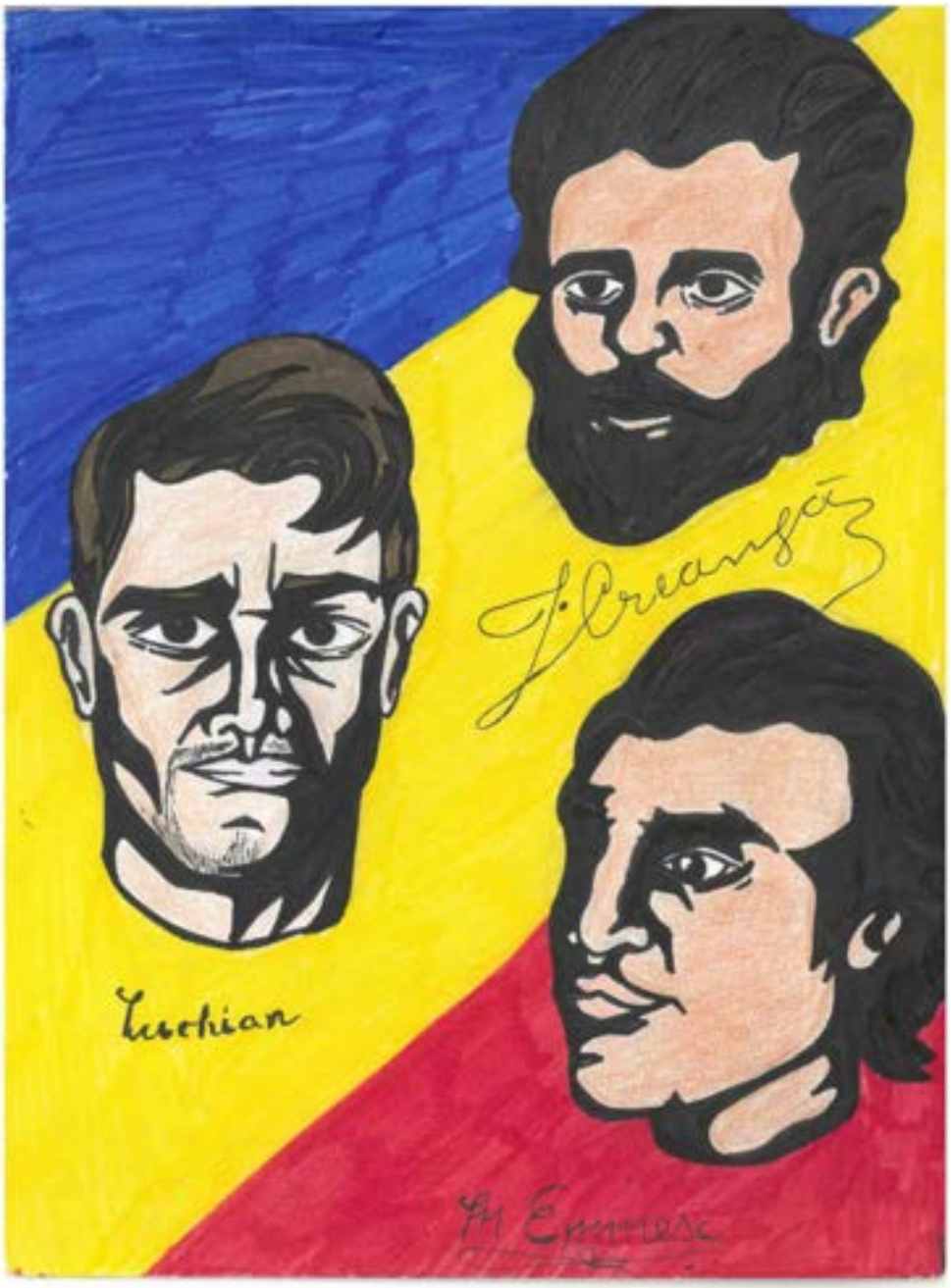

Mihai Eminescu / Ion Creangă / Ștefan Luchian
Elev: Marcu Maximilian,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

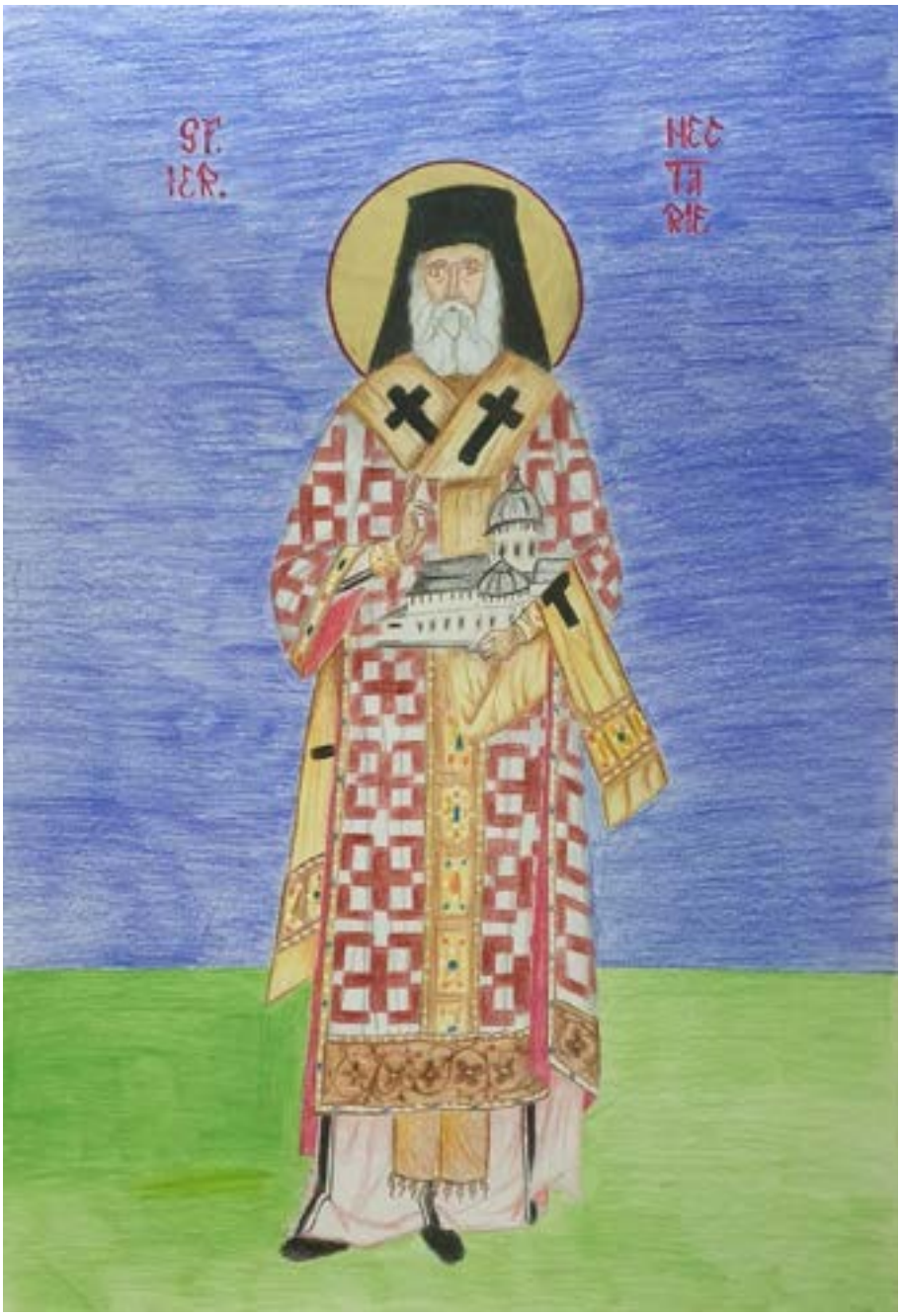

Sf. Ierarh Nectarie
Elev: Rus Robert-Mihail,
Prof. pr. Chichioacă Petru-Georgel,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Ștefan Luchian
Elev: Vieriu Georgiana,
Prof. Bodai Ana-Maria,
Liceul „Demostene Botez” Trușești, Botoșani

Sf. Ioan Iacob Hozevitul
Elev: Viţalariu Cezara-Petronela,
Prof. Istrate Vlad,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Ștefan Luchian
Elev: Moise Diana-Andreea,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Sfântul Ioan Iacob Hozevitul
Elev: Ferbei Bianca-Denisa,
Prof. Ignat Cristina-Ionela,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob" Dorohoi, Botoșani

Tei în noapte
Elev: Țăruș Daria-Elena,
Prof. Bahrin Ana Daniela,
Colegiul Național „Vasile Alcsandri” Iași

Noaptea Viselor
Elev: Foca Elena,
Prof. Bahrin Ana Daniela,
Colegiul Național „Vasile Alcsandri” Iași

Mihai Eminescu
Elev: Gherman Pintilei Luca Eduard,
Prof. Apetrei Irina,
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

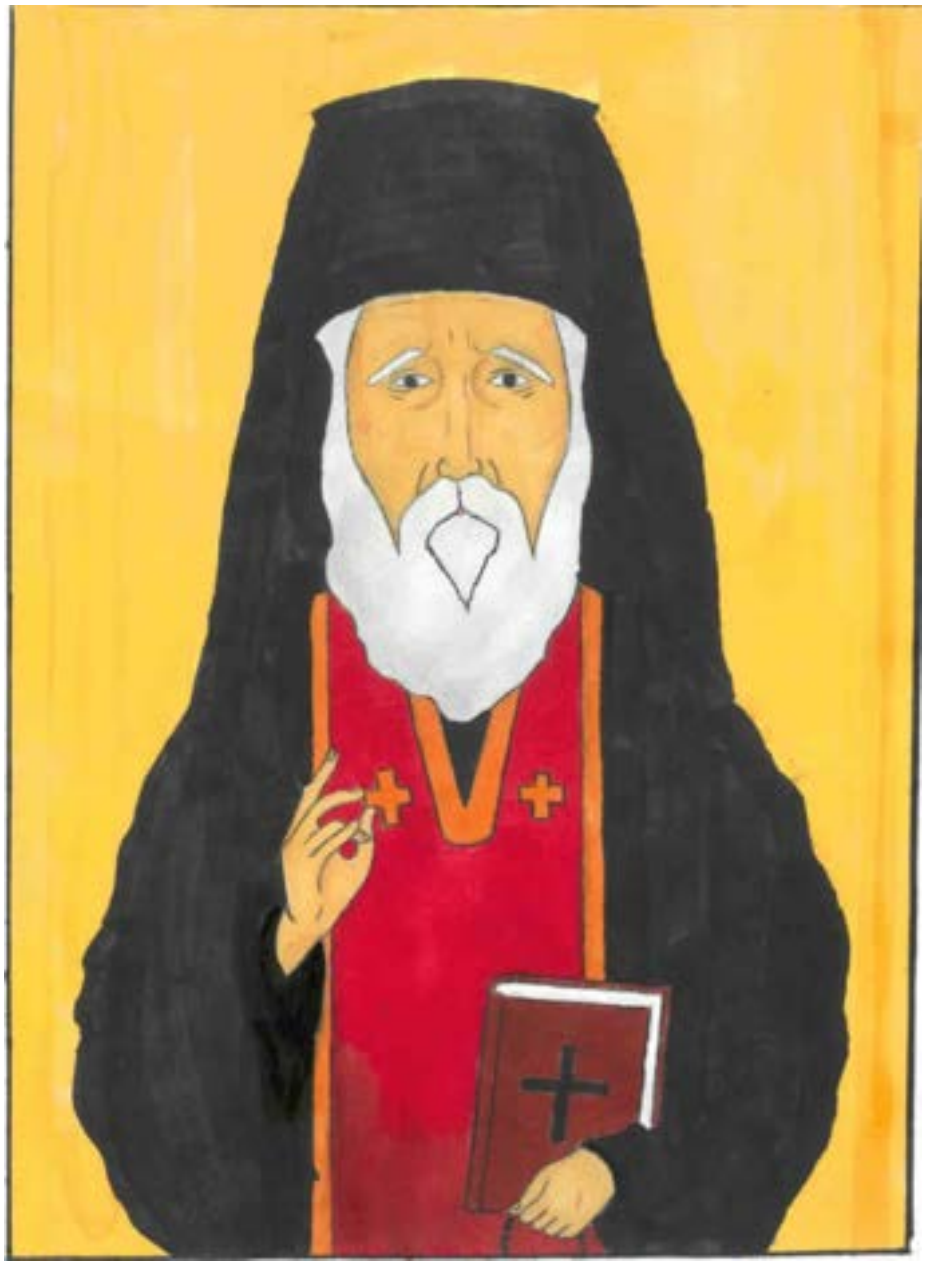

Cuviosul Cleopa de la Sihăstria
Elev: Alexandru Nicoleta-Elena,
Prof. Blănaru Florin-Robert,
Școala Gimnazială „Înv. N. Pâslaru” Cașin, Bacău

Nicolae Iorga-portret
Elev: Constantin Erika,
Prof. Irimia Denisa-Anca,
Școala Gimnazială „Radu Stanian” Ploiești, Prahova

Reformatorul școlii românești-Spiru Haret
Elev: Constantin Erika,
Prof. Irimia Denisa-Anca,
Școala Gimnazială „Radu Stanian” Ploiești, Prahova

Ștefan Luchian-pictorul florilor
Elev: Sima Iris,
Prof. Irimia Denisa-Anca,
Școala Gimnazială „Radu Stanian” Ploiești, Prahova

Nicolae Iorga-Privind spre viitor
Elev: Iliescu Tudor,
Prof. Irimia Denisa-Anca,
Școala Gimnazială „Radu Stanian” Ploiești, Prahova

Nicolae Iorga-patriarhul culturii române
Elev: Ionescu Clara,
Prof. Irimia Denisa-Anca,
Școala Gimnazială „Radu Stanian” Ploiești, Prahova

George Enescu
Elev: Gheonea Antonia,
Prof. Pană Andreea,
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Brăila

Mihai Eminescu
Elev: Craioveanu Sara,
Prof. Pană Andreea,
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Brăila

Mihai Eminescu
Elev: Aileni David,
Prof. Pană Andreea,
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Brăila

Mihai Eminescu
Elev: Cocianu Daria,
Prof. Pană Andreea,
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Brăila

Mihai Eminescu
Elev: Ghiță David,
Prof. Pană Andreea,
Școala Gimnazială „Vasile Alecsandri” Brăila

George Enescu
Elev: Tudor Ioana,
Prof. Burcea Năstase Ionel,
Școala Gimnazială nr. 2 Cartojani, Giurgiu

Mihai Eminescu
Elev: Pătrașcu Alin,
Prof. Burcea Elena,
Școala Gimnazială nr. 1 Mârșa, Giurgiu

Mihai Eminescu
Elev: Cochinescu Alexandra,
Prof. Burcea Elena,
Școala Gimnazială nr. 1 Mârșa, Giurgiu

53. Mihai Eminescu
Elev: Rapauzu Ana Maria,
Prof. Burcea Elena,
Școala Gimnazială nr. 1 Mârșa, Giurgiu

Mihai Eminescu
Elev: Videanu Irina,
Prof. Burcea Elena,
Școala Gimnazială nr. 1 Mârșa, Giurgiu

Ștefan Luchian
Elev: Ilaș Gina-Mariana,
Prof. Ciobanu Monica-Claudia,
Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani

George Enescu
Elev: Sandu Anamaria-Cristina,
Prof. Ciobanu Monica-Claudia,
Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu
Elev: Onciuleanu Simona,
Prof. Ciobanu Monica-Claudia,
Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani

Ion Creangă
Elev: Apostol Bianca,
Prof. Voinea Oana Cristina,
Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași

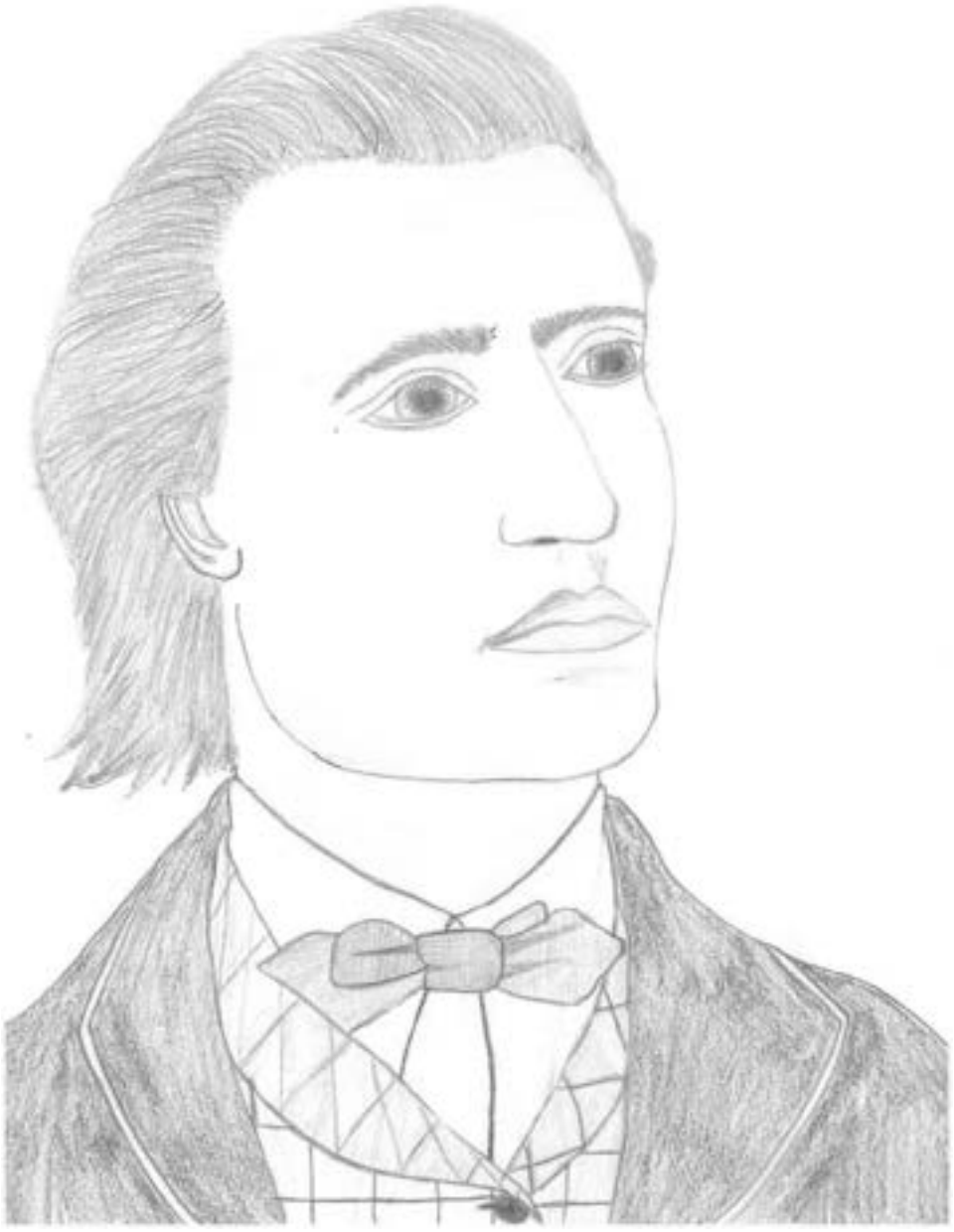

Mihai Eminescu-Lumina vieții
Elev: Apostol Bianca,
Prof. Ignat Eugenia-Corina,
Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași

Leon Dănăilă
Elev: Tobeșec Beatrice,
Prof. Zugravu Claudiu-Vasile,
Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu
Elev: Chilaru Timeea-Mirabela,
Prof. Zugravu Claudiu-Vasile,
Colegiul Național „Grigore Ghica” Dorohoi, Botoșani

George Enescu
Elev: Sarariu Lorena-Ioana,
Prof. Zugravu Claudiu-Vasile,
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu
Elev: Coțofrei Andreea,
Prof. Zugravu Claudiu-Vasile,
Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

George Enescu-Compozitorul din Liveni
Elev: Marcu Maximilian,
Prof. Sarafim Răzvan-Gabriel,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Ștefan cel Mare
Elev: Macuc Teodor,
Prof. Șcarlii Ioana,
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sf. Gheorghe” Botoșani

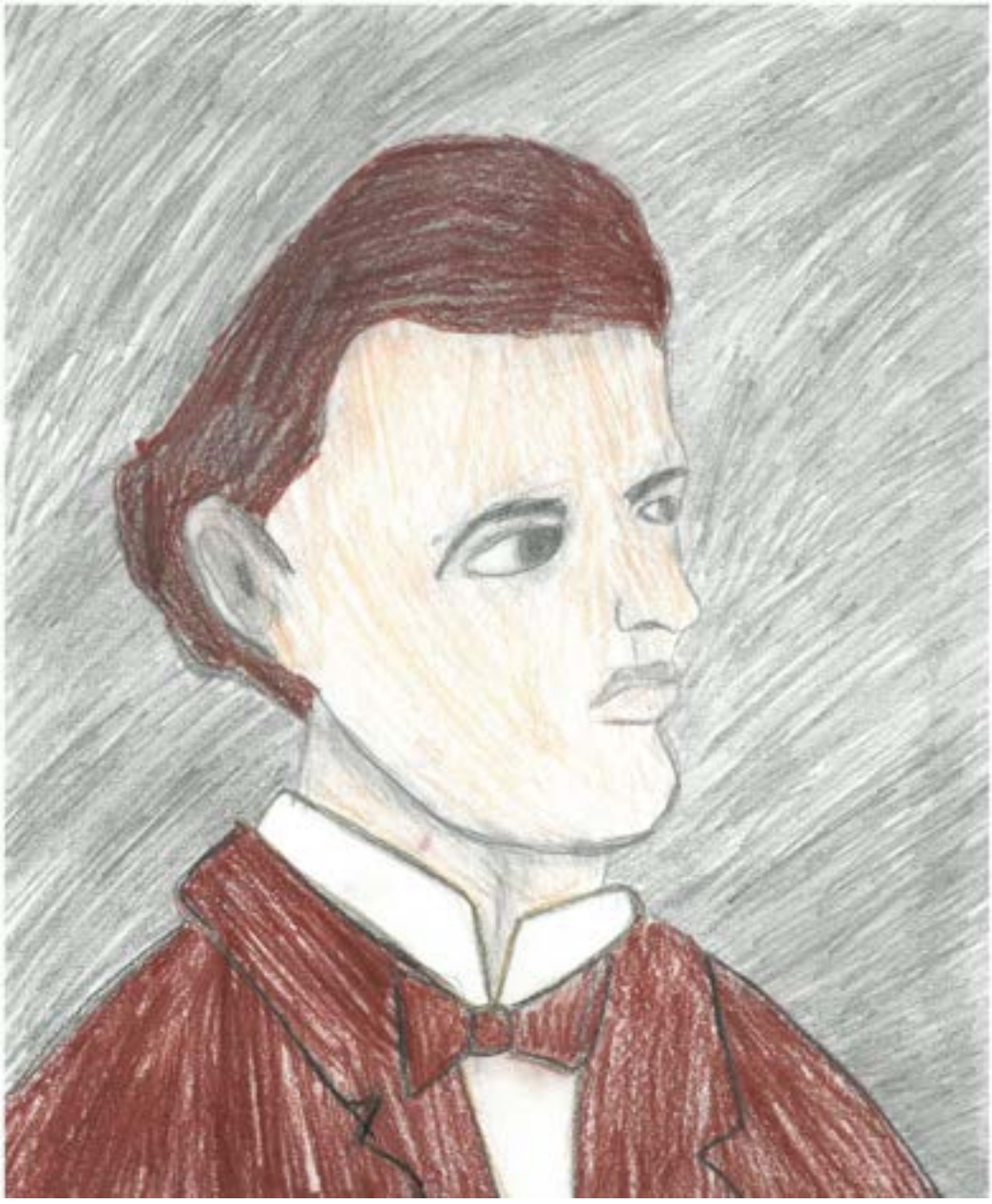

Ciprian Porumbescu-portret
Elev: Cazacu Eliza,
Prof. Ignat Gabriela,
Liceul Tehnologic „N. Bălcescu” Flămânzi, Botoșani

Mihai Eminescu-portret
Elev: Gheban Ana Maria,
Prof. Ignat Gabriela,
Liceul Tehnologic „N. Bălcescu” Flămânzi, Botoșani

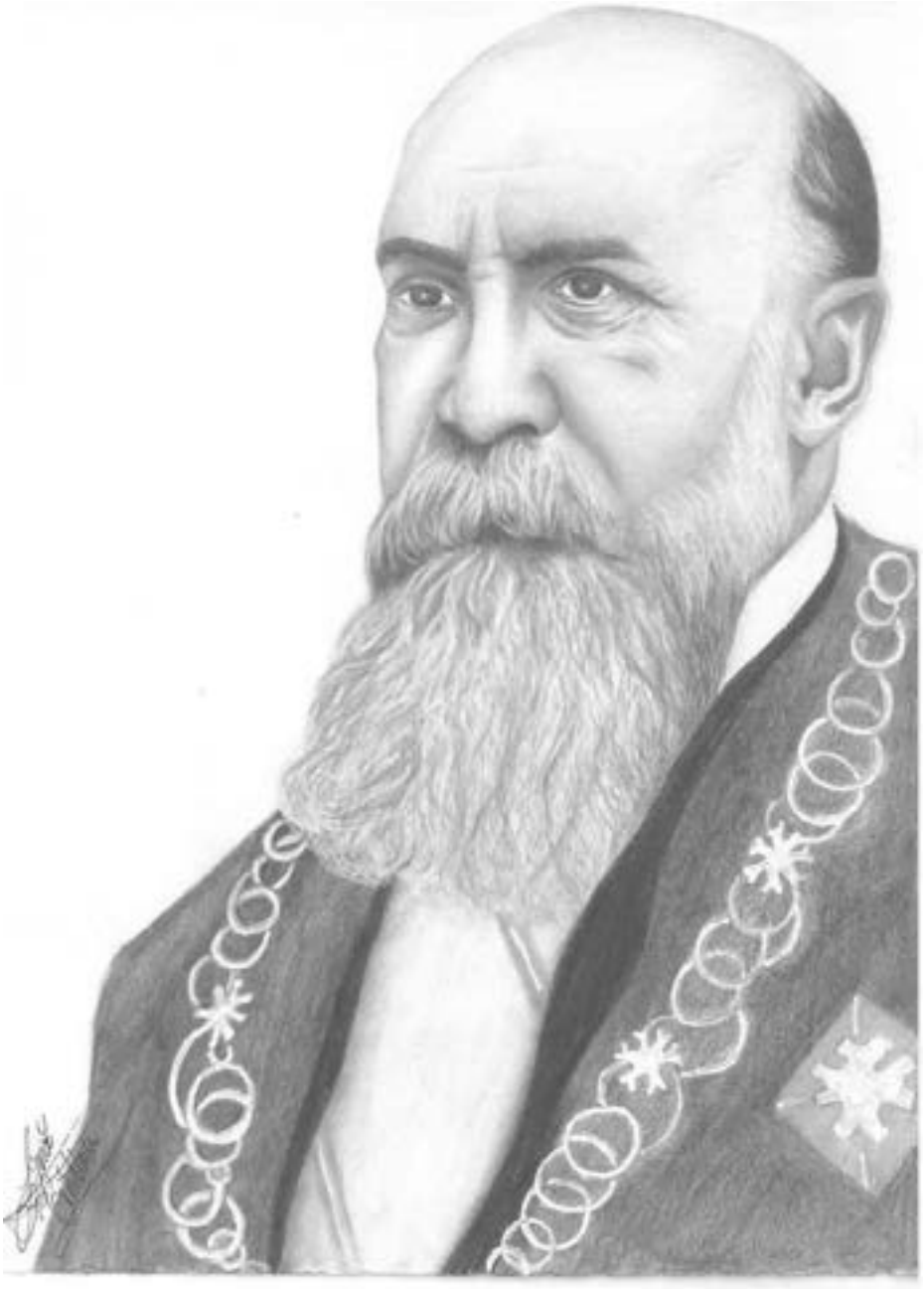

Nicolae Iorga-portret
Elev: Lînă Cristina,
Prof. Ignat Gabriela,
Liceul Tehnologic „N. Bălcescu” Flămânzi, Botoșani

Cuviosul Cleopa Ilie
Elev: Petchenko Snizhna,
Prof. Cîrlescu Anca-Nicoleta,
Școala Gimnazială „Titu Maiorescu” Iași

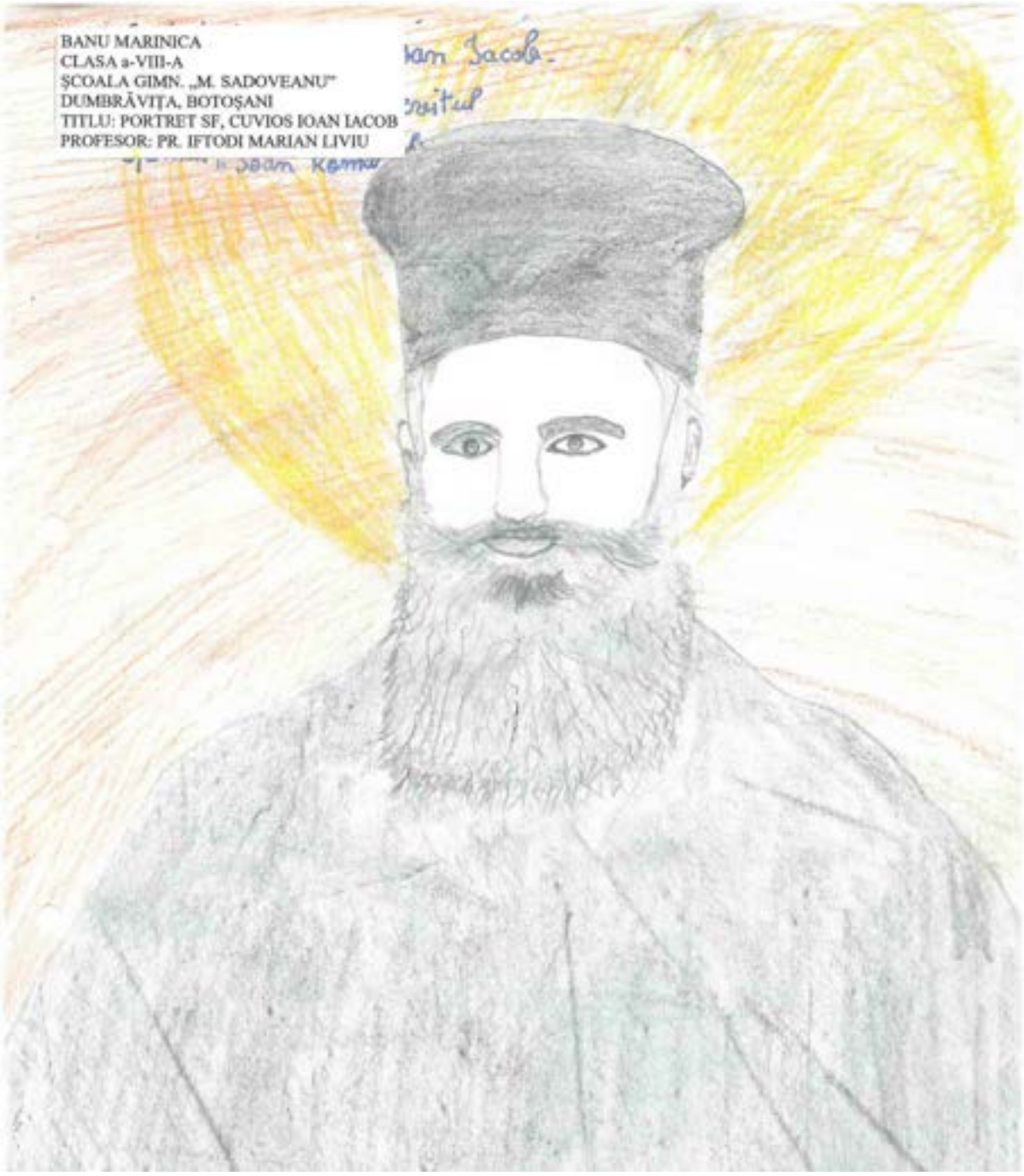

Sf. Cuvios Ioan Iacob

Elev: Banu Marinica

Profesor coordonator: pr. Iftodi Marian-Liviu

Școala Gimnazială „M. Sadoveanu" Dumbrăvița, Botoșani

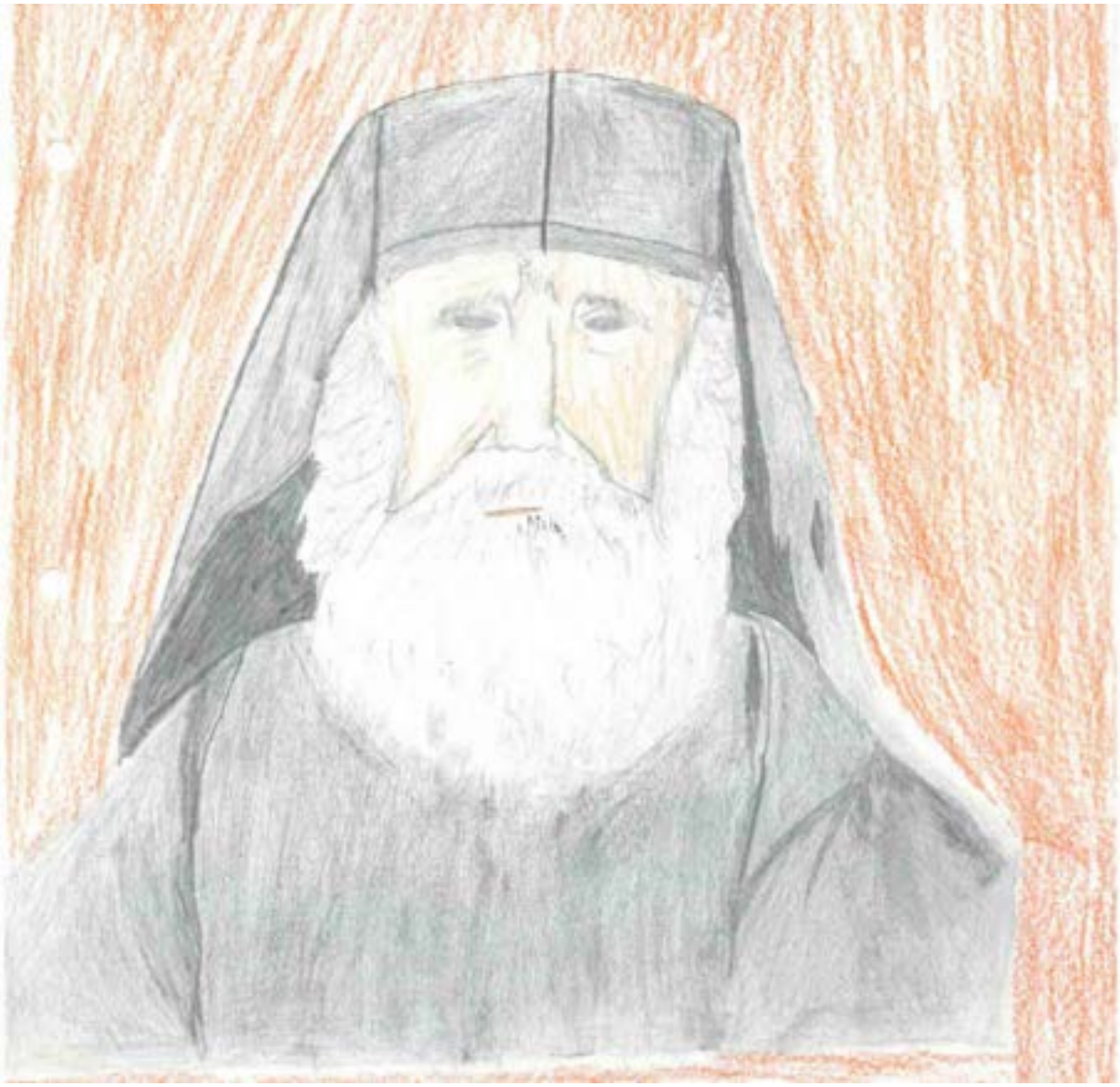

Arhimandrit Ilie Cleopa

Elev: Bulboacă Petronela

Profesor coordonator: pr. Iftodi Marian-Liviu

Școala Gimnazială ,,M. Sadoveanu" Dumbrăvița, Botoșani

George Enescu
Elev: Grigoraș Alexia-Ioana,
Prof. Cîrlescu Anca-Nicoleta,
Școala Gimnazială „Titu Maiorescu” Iași

Mihai Eminescu
Elev: Pelin Gabriela,
Prof. Cîrlescu Anca-Nicoleta,
Școala Gimnazială „Titu Maiorescu” Iași

Mihai Eminescu
Elev: Pricop Alexandru,
Prof. Cîrlescu Anca-Nicoleta,
Școala Gimnazială „Titu Maiorescu” Iași

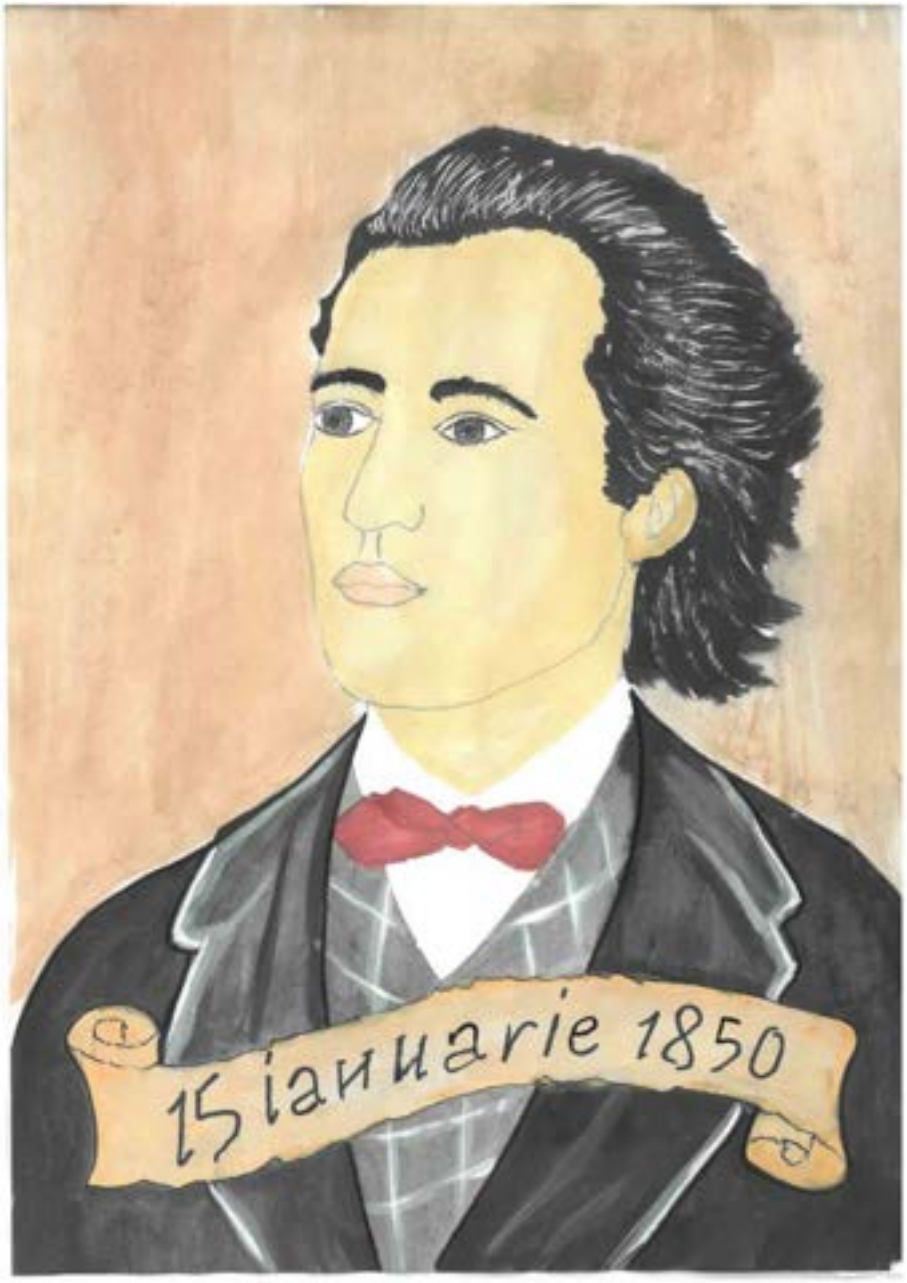

Mihai Eminescu
Elev: Colbu Alexandru,
Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin,
Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava

Mihai Eminescu
Elev: Bîrleanu Anca,
Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin,
Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava

Mihai Eminescu
Elev: Chișcă Elena-Valentina,
Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin,
Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava

Mihai Eminescu
Elev: Moisa Jasmine Ilinca,
Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin,
Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava

Mihai Eminescu
Elev: Epure Georgiana,
Prof. Dăscălescu Adrian-Florentin,
Liceul Tehnologic „Oltea Doamna” Dolhasca, Suceava

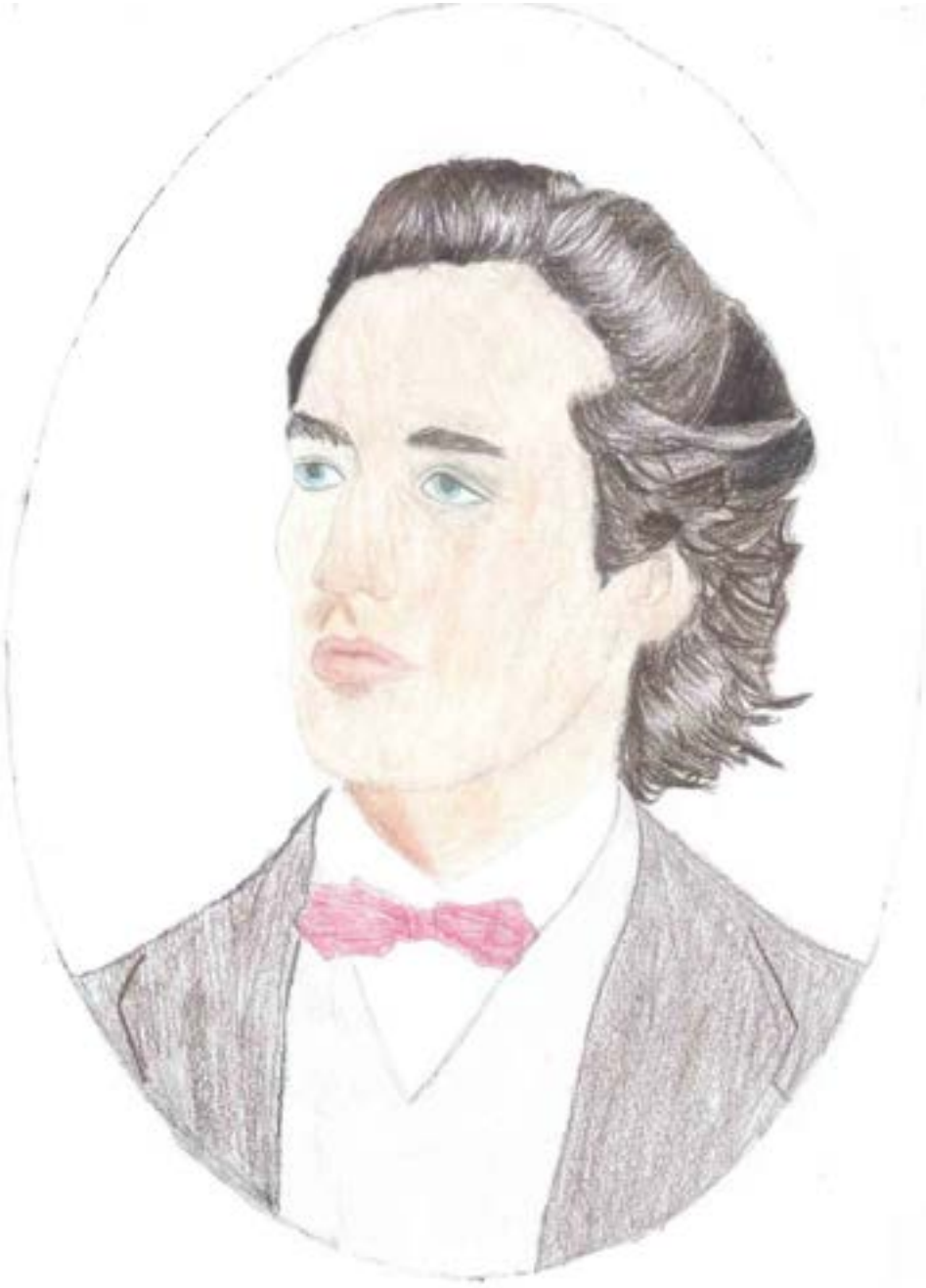

Eminescu-poet național

Elev: Arnăutu Andreea Lavinia

Profesor coordonator: Dărîndău Arhip Felicia

Școala Gimnazială „Tiberiu Crudu” Tudora, Botoșani

Eminescu-Luceafărul poeziei românești

Elev: Daicu Alesia-Adriana

Profesor coordonator: Dărîndău Arhip Felicia

Școala Gimnazială „Tiberiu Crudu” Tudora, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Chițan Mădălina Andreea
Profesor coordonator: Nicolovici Constantin

Liceul Mătăsari, Gorj

Mihai Eminescu
Elev: Doroftea Biatrice Alice
Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Balmuș Oana-Alexandra
Profesor coordonator: Puiu Ionela

Școala Gimnazială nr. 1 Todirești, Iași

Mihai Eminescu

Elev: Acostăchioaie Bianca-Maria
Profesor coordonator: Pascu Ana Maria

Școala Gimnazială Bârnova, Iași

Mihai Eminescu

Elev: Tudorache Daria
Profesor coordonator: Pascu Ana Maria

Școala Gimnazială Bârnova, Iași

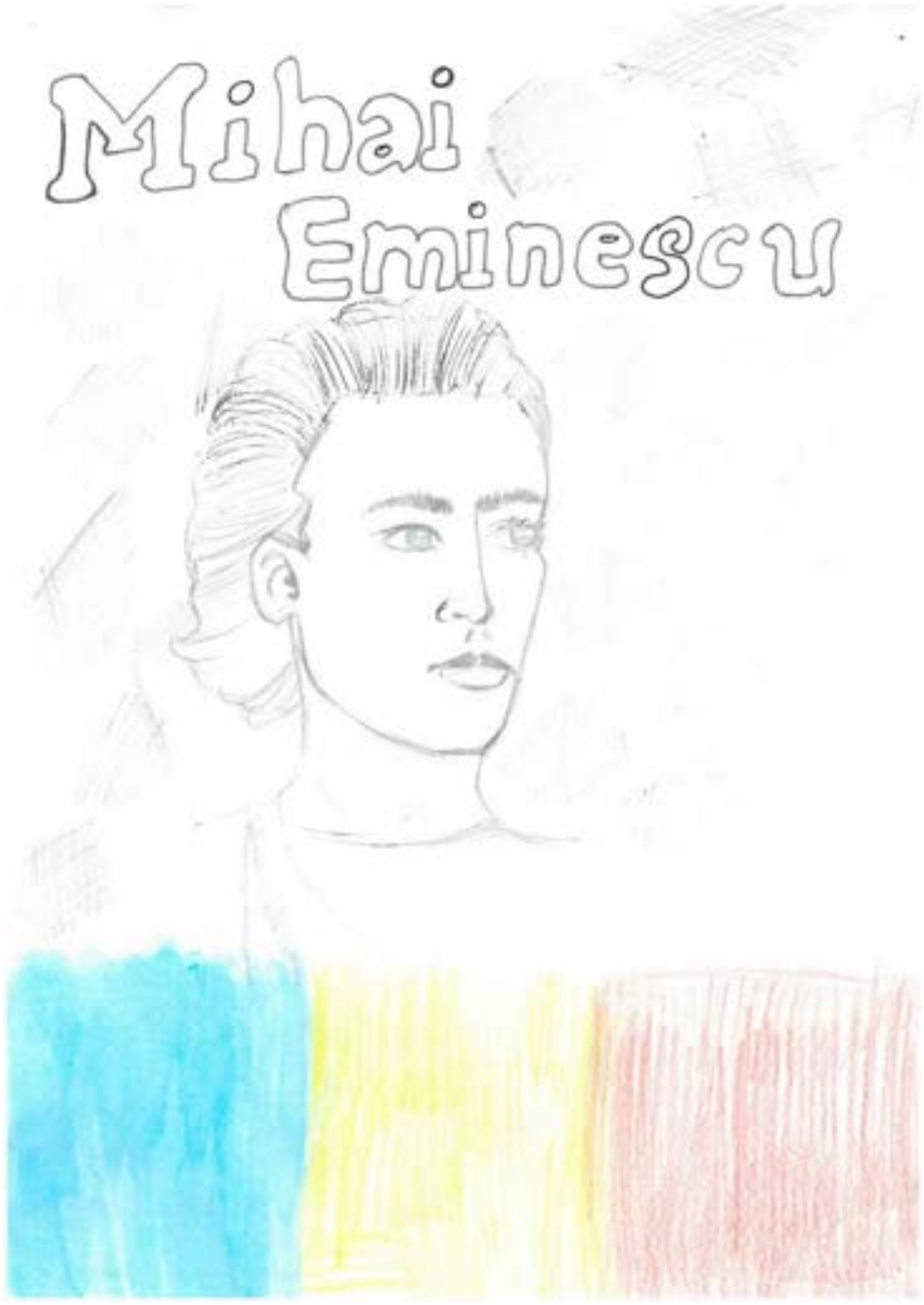

Mihai Eminescu

Elev: Manole Laura Andreea
Profesor coordonator: Pascu Ana Maria

Școala Gimnazială Bârnova, Iași

Mihai Eminescu

Elev: Vicol Elena

Profesor coordonator: Pascu Ana Maria

Școala Gimnazială Bârnova, Iași

Alexandru Ioan Cuza

Elev: Vorniceanu Costel

Profesor coordonator: Bîndiul Liliana

Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, Suceava

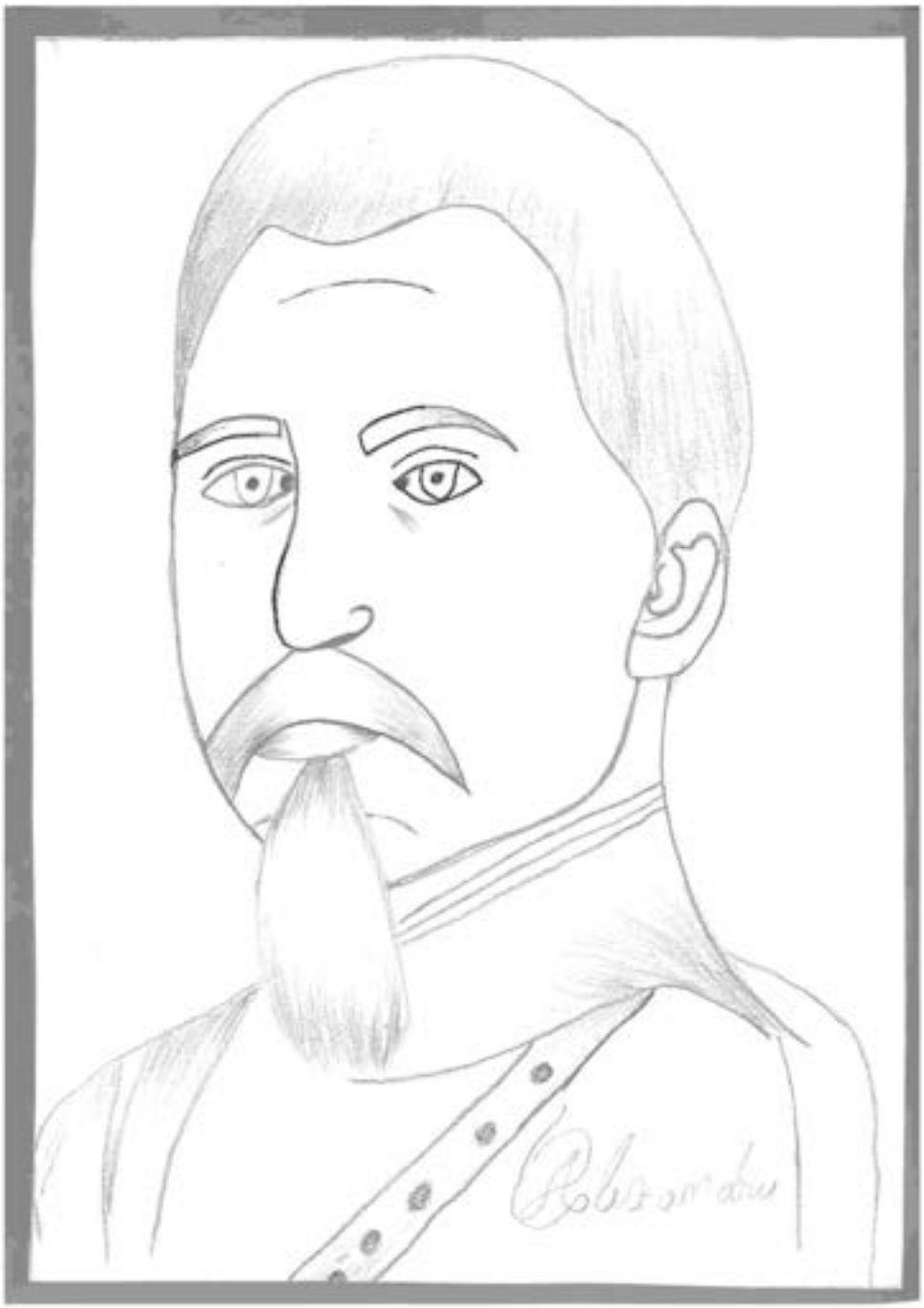

Domnul Cuza

Elev: Galea Constantin

Profesor coordonator: Bîndiul Liliana

Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, Suceava

Mihai Eminescu

Elev: Măcărăscu Vasile
Profesor coordonator: Bîndiul Liliana

Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, Suceava

Elena Cuza

Elev: Vorniceanu Sânziana
Profesor coordonator: Bîndiul Liliana

Școala Profesională Specială Câmpulung Moldovenesc, Suceava

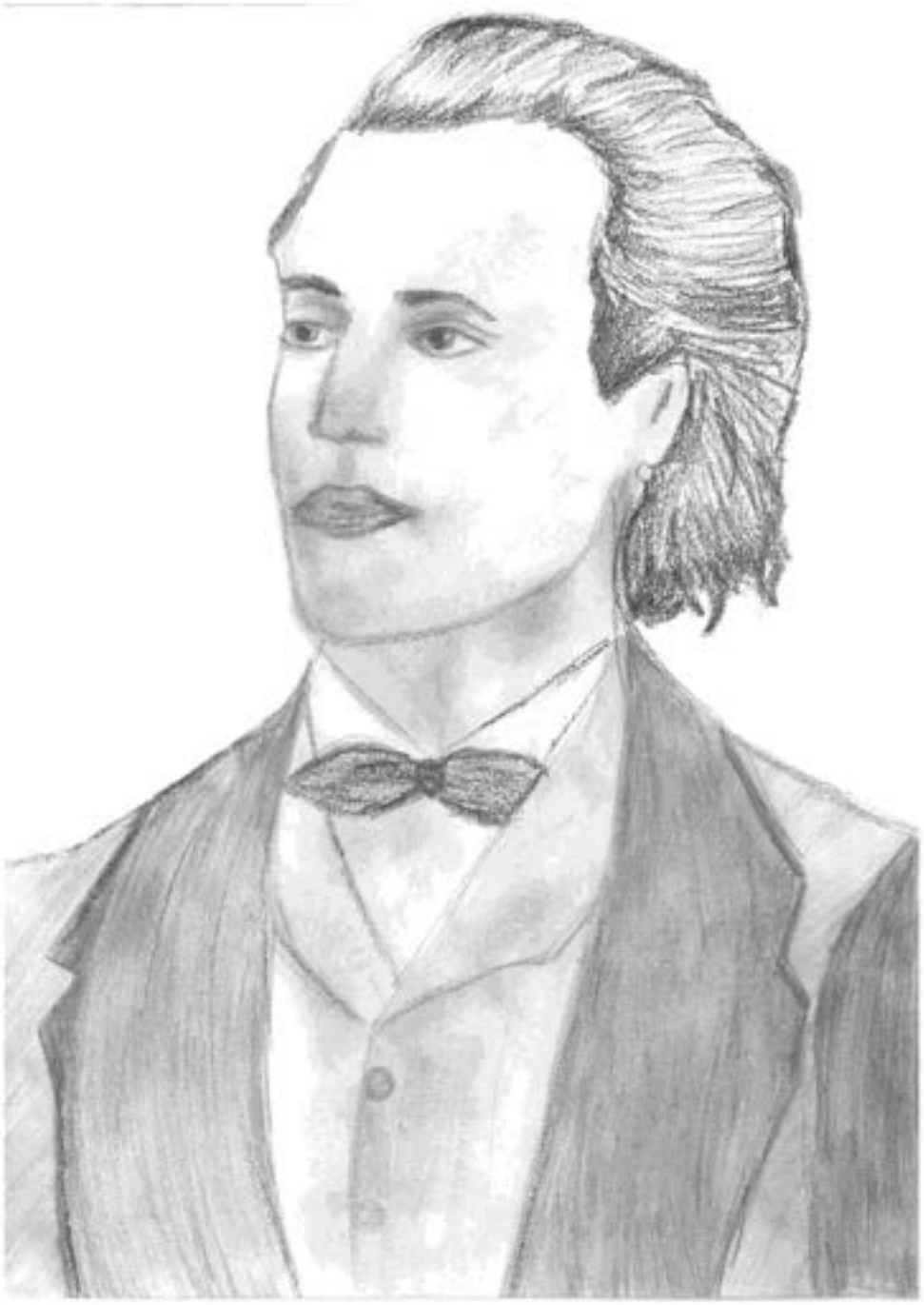

Geniul pustiu al poeziei românești-Mihai Eminescu

Elev: Hrimiuc Elena
Profesor coordonator: Dobrincu Alina
Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani

Simplitatea Părintelui Cleopa Ilie

Elev: Tanasă Casian-Laurențiu
Profesor coordonator: Dobrincu Alina
Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani

Lumina din ochii marelui istoric Nicolae Iorga

Elev: Tanasă Alice-Iuliana
Profesor coordonator: Dobrincu Alina
Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani

Muzicianul român-George Enescu

Elev: Hrimiuc Elena
Profesor coordonator: Dobrincu Alina
Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani

Luceafărul poeziei românești-Mihai Eminescu

Elev: Tanasă Alice-Iuliana
Profesor coordonator: Răileanu Manuela
Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani

George Enescu

Elev: Tanasă Casian-Laurențiu
Profesor coordonator: Răileanu Manuela

Liceul „Dimitrie Cantemir” Darabani, Botoșani

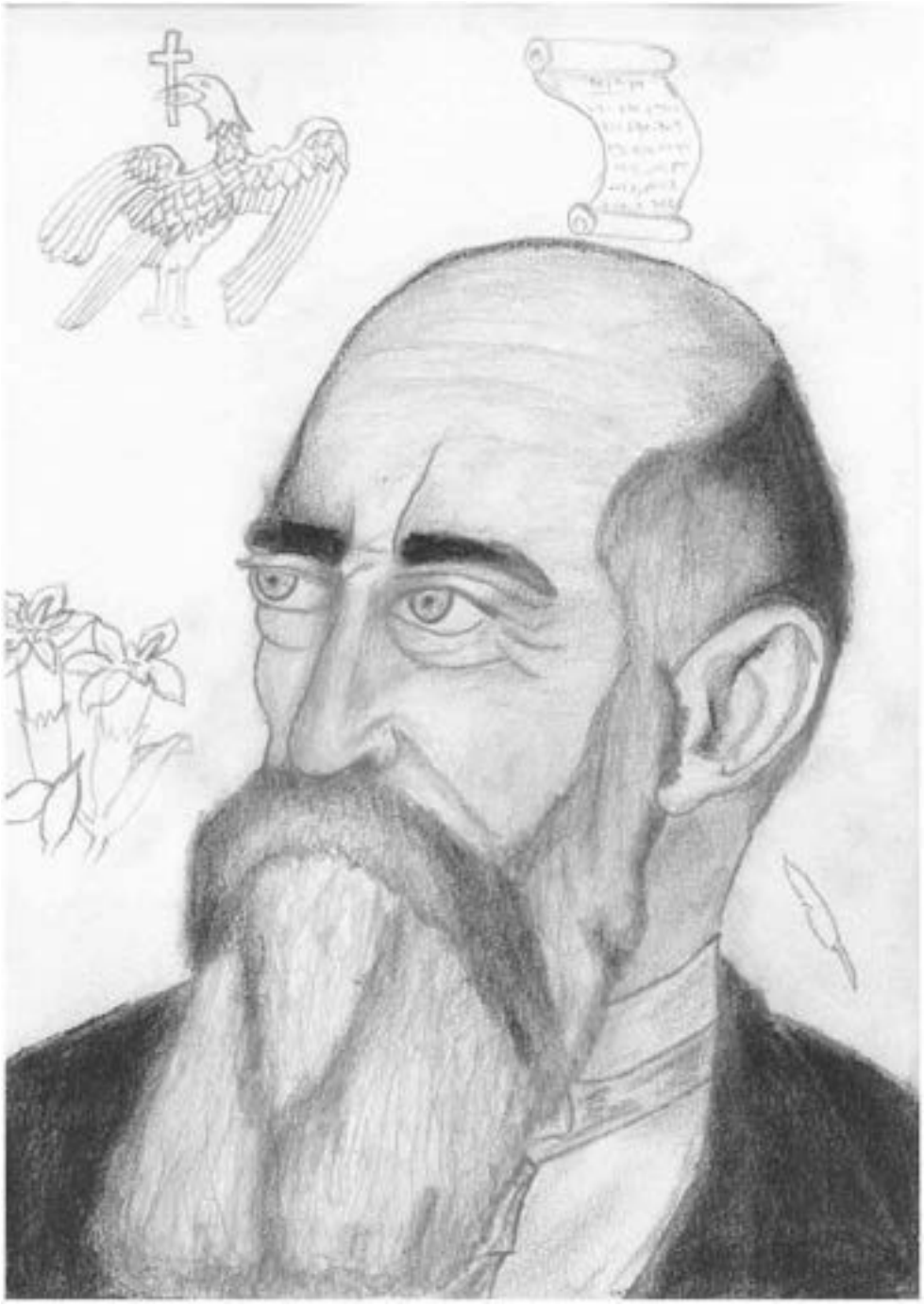

Nicolae Iorga

Elev: Rus Robert-Mihail
Profesor coordonator: pr. Budacă Teodor-Cătălin
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

George Enescu

Elev: Robu Costel-Teodor

Profesor coordonator: pr. Budacă Teodor-Cătălin

Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

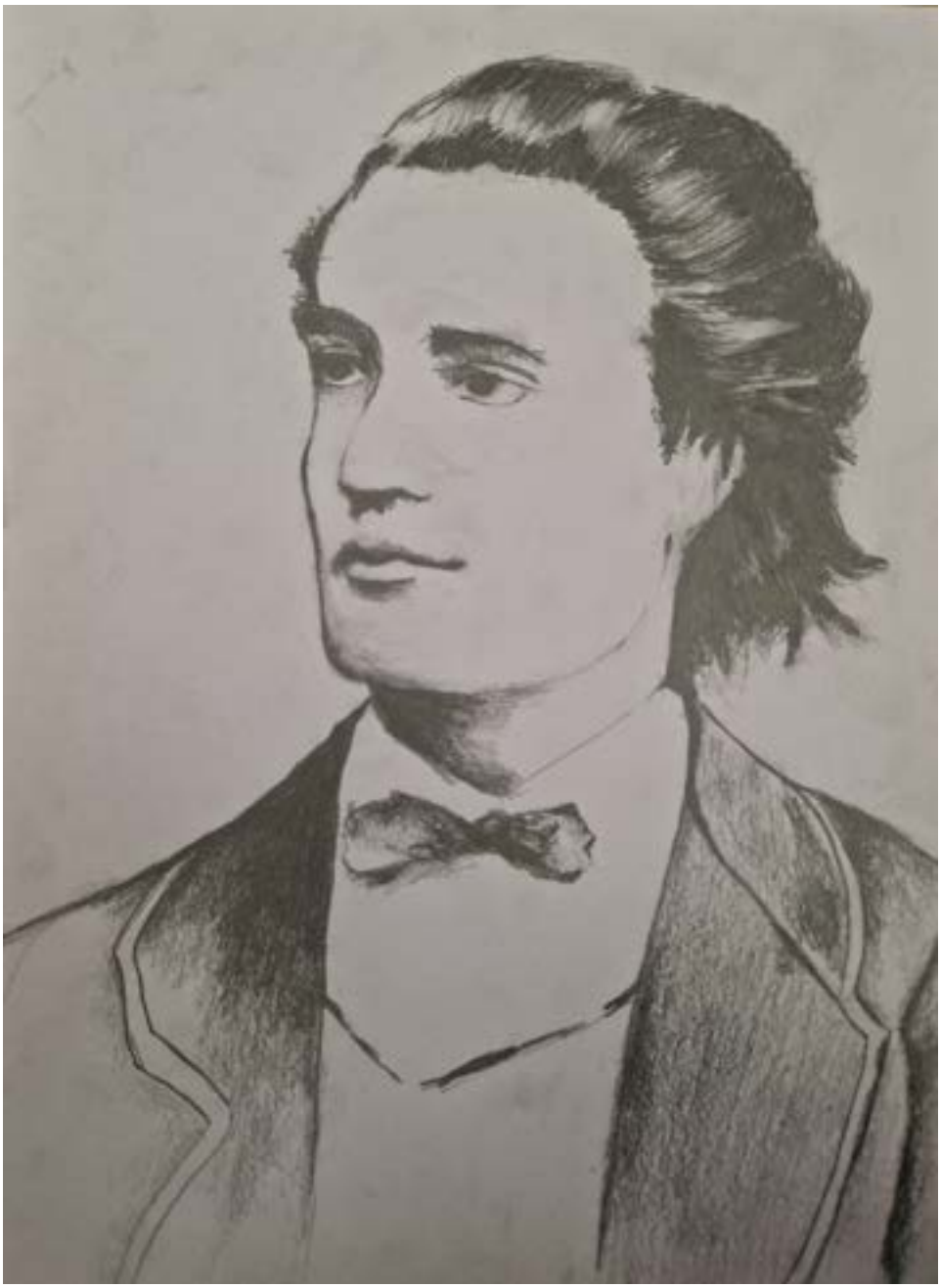

Mihai Eminescu

Elev: Panaite Irina

Profesor coordonator: Dolea Marian

Seminarul Teologic Ortodox „Sfântul Apostol Andrei” Galați

Cleopa Ilie

Elev: Pintili Teofan

Profesor coordonator: Zugravu Claudiu-Vasile

Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

George Enescu

Elev: Atomei Andreia

Profesor coordonator: Păvăleanu Magdalena

Școala Gimnazială „M. Sadoveanu” Dumbrăvița, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Cazacu Raluca

Profesor coordonator: Păvăleanu Magdalena

Școala Gimnazială „M. Sadoveanu” Dumbrăvița, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Farcaș Andrei

Profesor coordonator: Tulbure Claudia-Lavinia

Școala Gimnazială Gurasada, Hunedoara

Mihai Eminescu

Elev: Procopiuc Mario

Profesor coordonator: Tulbure Claudia-Lavinia

Școala Gimnazială Gurasada, Hunedoara

Mihai Eminescu

Elev: Bălășoiu Marian-Alexandru

Profesor coordonator: Tulbure Claudia-Lavinia

Școala Gimnazială Gurasada, Hunedoara

Ștefan Luchian

Elev: Popescu Bianca-Nicoleta

Profesor coordonator: Pădurariu Cristian-Vasile

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Caciuc Miruna-Elena

Profesor coordonator: Pădurariu Cristian-Vasile

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Apetrei Medeea

Profesor coordonator: Pădurariu Cristian-Vasile

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Lăbuscă Alexia

Profesor coordonator: Pădurariu Cristian-Vasile

Școala Gimnazială „Ștefan cel Mare” Botoșani

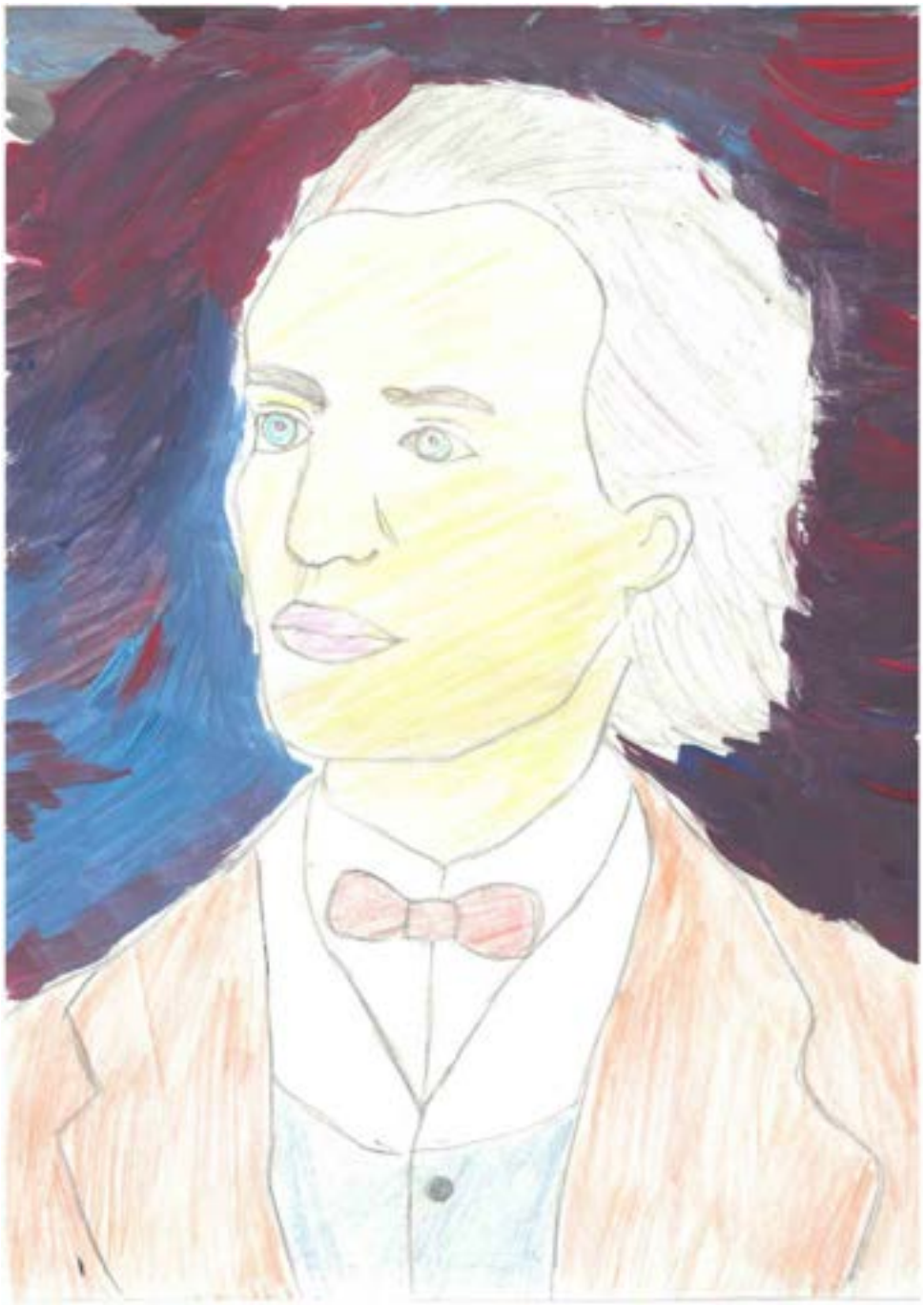

Mihai Eminescu

Elev: Teleguță Antonia

Profesor coordonator: Cioabă Cornelia Mădălina

Școala Gimnazială „Constantin Negreanu” Drobeta Turnu Severin, Mehedinți

George Enescu

Elev: Filip Patricia Karina

Profesor coordonator: Petrescu Letiția Paraschiva

Școala Gimnazială „Constantin Negreanu” Drobeta Turnu Severin, Mehedinți

Pr. Cleopa Ilie

Elev: Lozneanu Clara

Profesor coordonator: Lojniță Luminița

Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Ostafi Radu

Profesor coordonator: Altiparmac Anca

Școala Gimnazială „Alexandru Ioan Cuza” Bacău

Mihai Eminescu

Elev: Magopeț Maya

Profesor coordonator: Lojniță Luminița

Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Gherasim Amalia

Profesor coordonator: Lojniță Luminița

Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

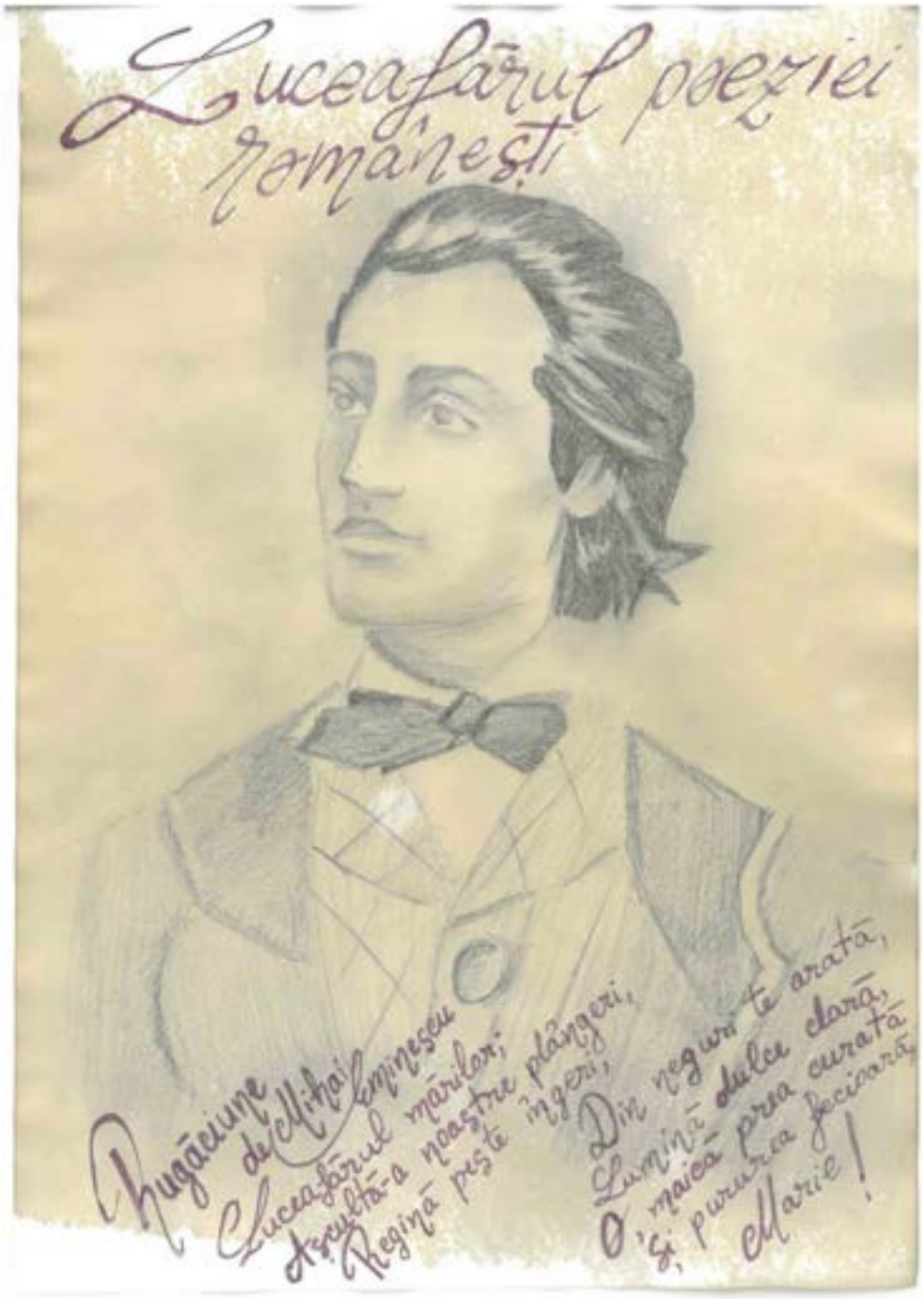

Mihai Eminescu

Elev: Lozneanu Clara

Profesor coordonator: Lojniță Luminița

Școala Gimnazială „Spiru Haret” Dorohoi, Botoșani

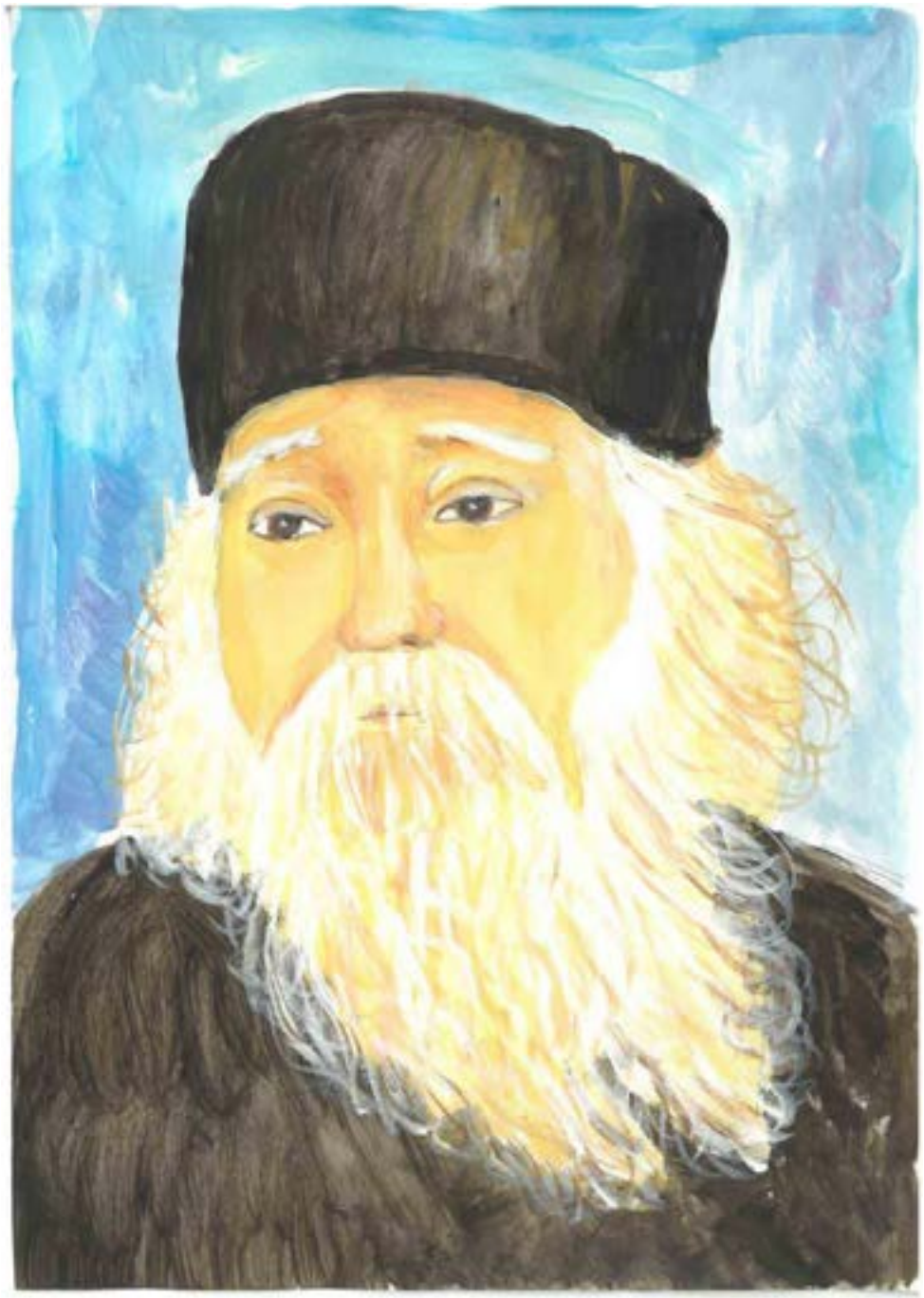

Marele duhovnic părintele Cleopa Ilie

Elev: Iliescu Anya

Profesor coordonator: Cosac Daniela

Școala Populară de Arte Giurgiu

Pictorul florilor Ștefan Luchian

Elev: Dobre Mihai

Profesor coordonator: Cosac Daniela

Școala Populară de Arte Giurgiu

Mihai Eminescu

Elev: Butnaru Diana

Profesor coordonator: Antoci Tamara

Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași

Mihai Eminescu

Elev: Dîrjan Florina-Elena
Profesor coordonator: Antoci Tamara
Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași

Mihai Eminescu

Elev: Ursan Xenia

Profesor coordonator: Antoci Tamara

Liceul Tehnologic „Petru Poni” Iași

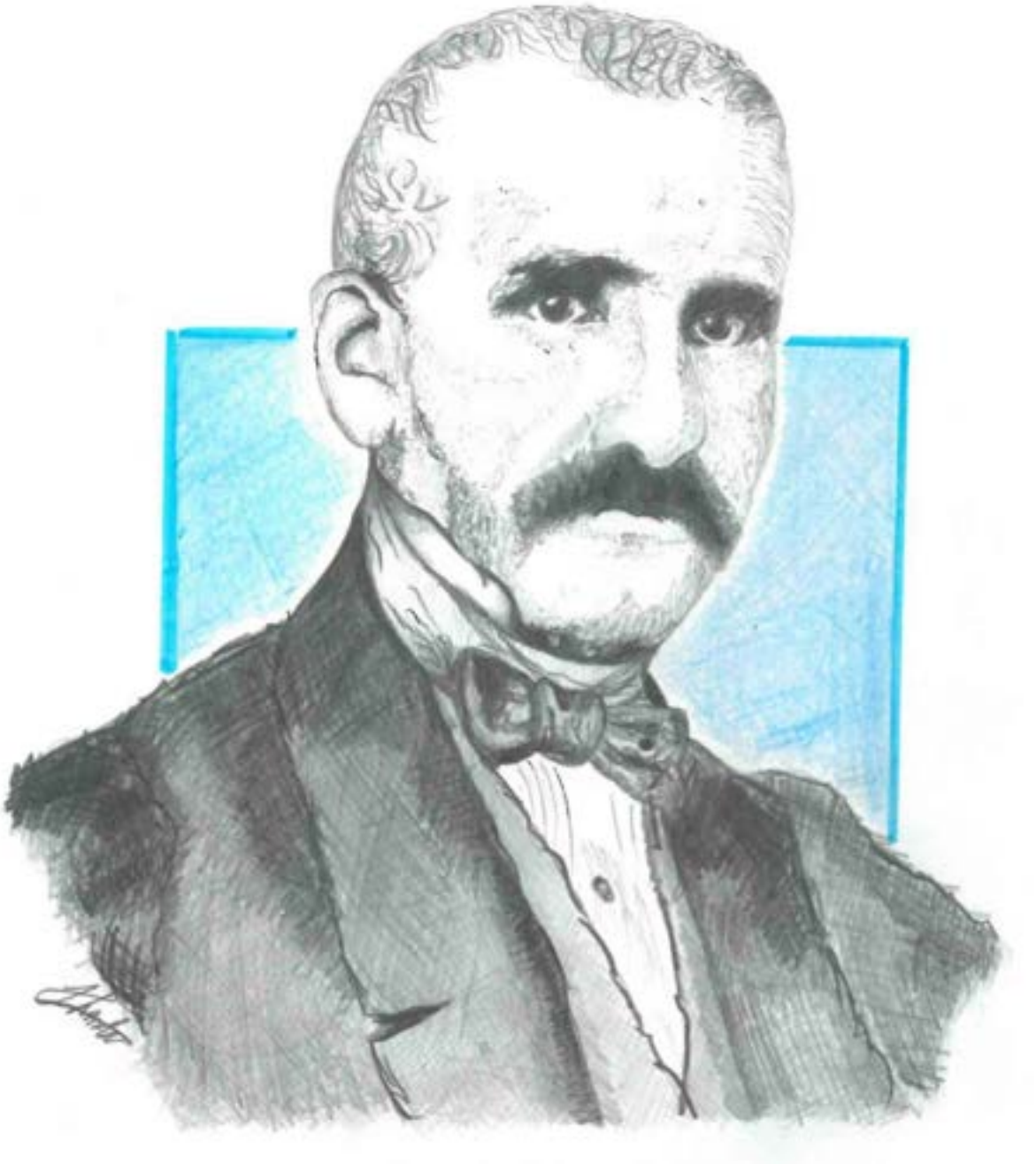

Aron Pumnul

Elev: Albulescu Petru

Profesor coordonator: Schiteanu Claudiu

Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Nicolae” Rm. Vâlcea

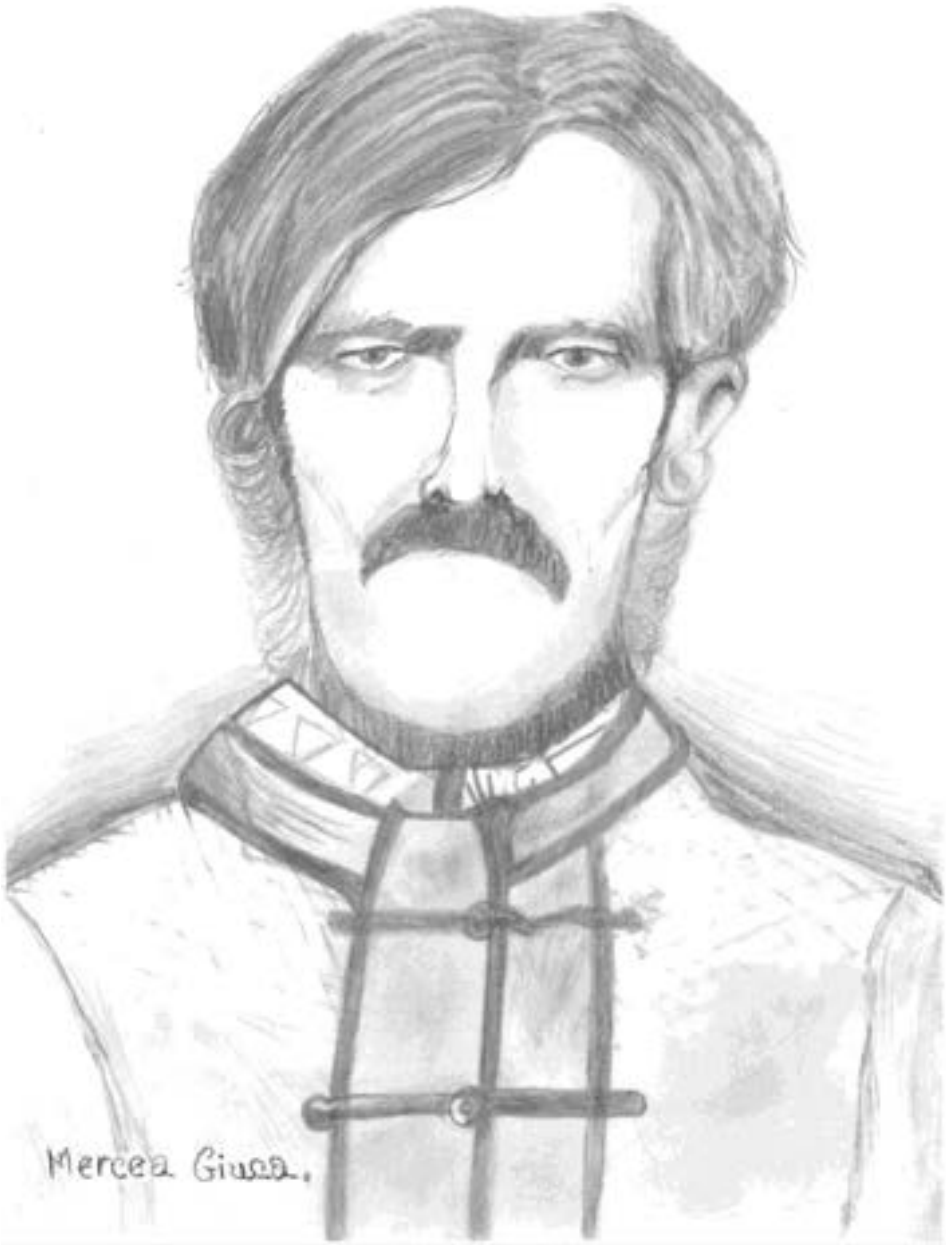

Mircea Giuca

Elev: Şerban Andrei

Profesor coordonator: Schiteanu Claudiu

Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Nicolae” Rm. Vâlcea

Gavriil Musicescu

Elev: Papa Luca

Profesor coordonator: Schiteanu Claudiu

Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Nicolae” Rm. Vâlcea

Ion Creangă

Elev: Văduva Sebastian

Profesor coordonator: Schiteanu Claudiu

Seminarul Teologic Ortodox „Sf. Nicolae” Rm. Vâlcea

George Enescu

Elev: Stancu Cătălina Georgiana

Profesor coordonator: Berilă Iuliana

Colegiul Tehnic „Costin D. Nenițescu” Brăila

Mihai Eminescu

Elev: Grigoraș Marco

Profesor coordonator: Timofti Maria-Valentina

Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Mihai Eminescu-poet gânditor

Elev: Alexandru Alexandra

Profesor coordonator: Timofti Maria-Valentina

Școala Gimnazială „Elena Rareș” Botoșani

Genialul Enescu

Elev: Alimănescu Denisa
Profesor coordonator: Cosac Daniela
Liceul Teoretic „Tudor Vianu” Giurgiu

Marele povestitor Ion Creangă

Elev: Bogatoniu Fabian

Profesor coordonator: Cosac Daniela

Liceul Teoretic „Tudor Vianu” Giurgiu

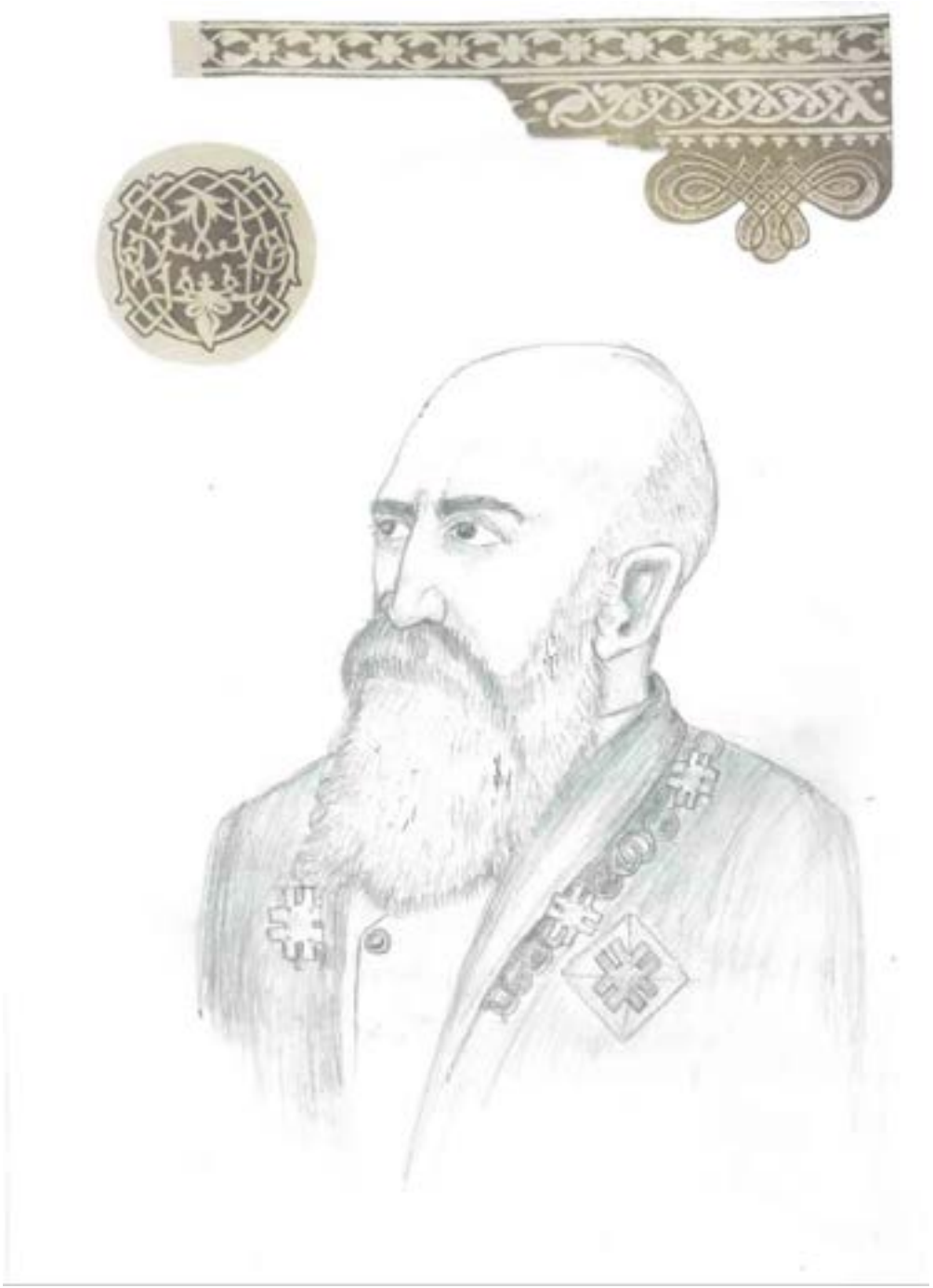

Istoricul savant Nicolae Iorga

Elev: Diți Erik
Profesor coordonator: Cosac Daniela
Liceul Teoretic „Tudor Vianu” Giurgiu

George Enescu

Elev: Trandafir Răzvan

Profesori coordonatori: Dulama Daniela, Sava Mădălina

Liceul Tehnologic Măcin, Tulcea

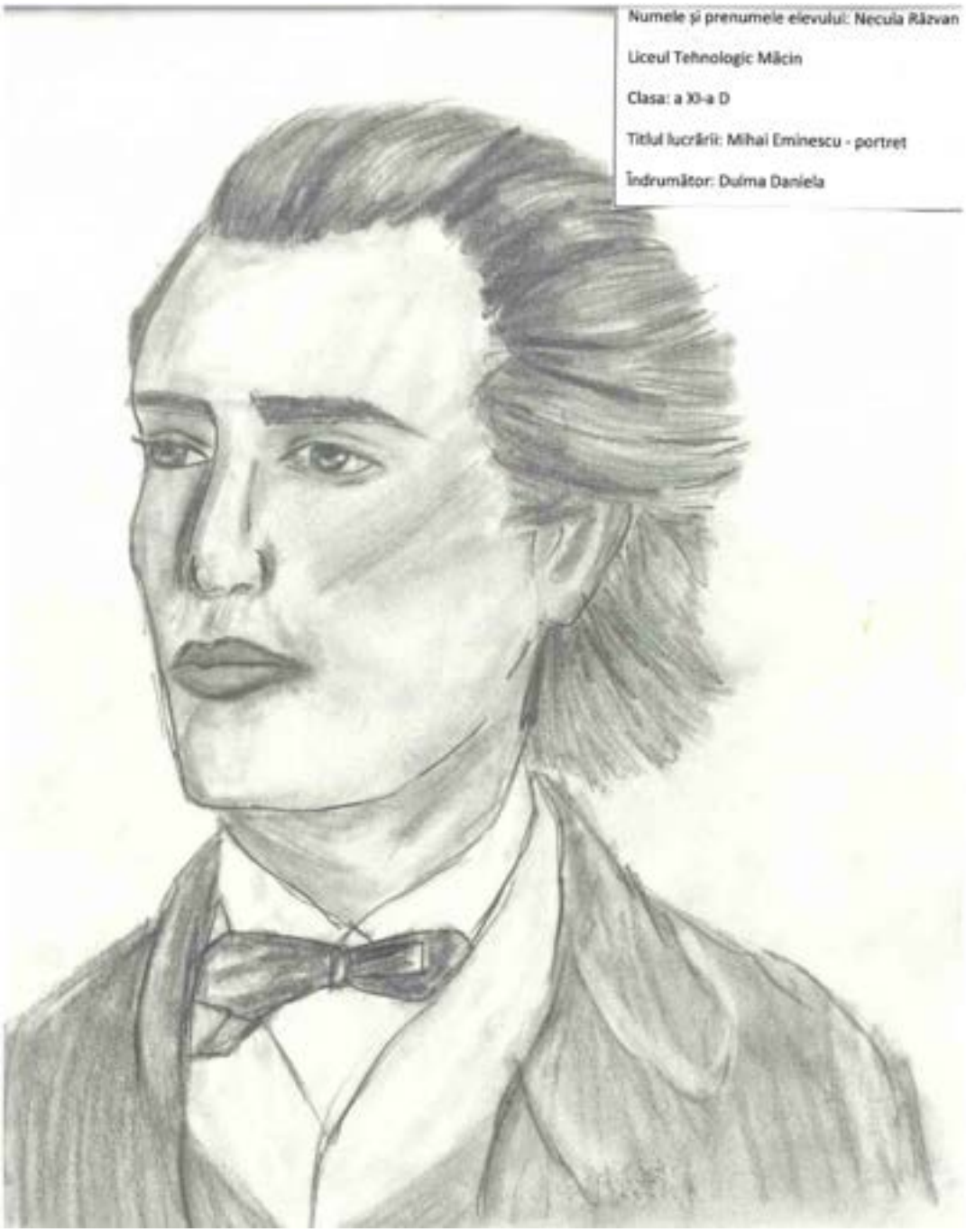

Mihai Eminescu

Elev: Necula Răzvan

Profesori coordonatori: Dulama Daniela, Sava Mădălina

Liceul Tehnologic Măcin, Tulcea

Ștefan Luchian

Elev: Trandafir Andreea

Profesori coordonatori: Dulama Daniela, Sava Mădălina

Liceul Tehnologic Măcin, Tulcea

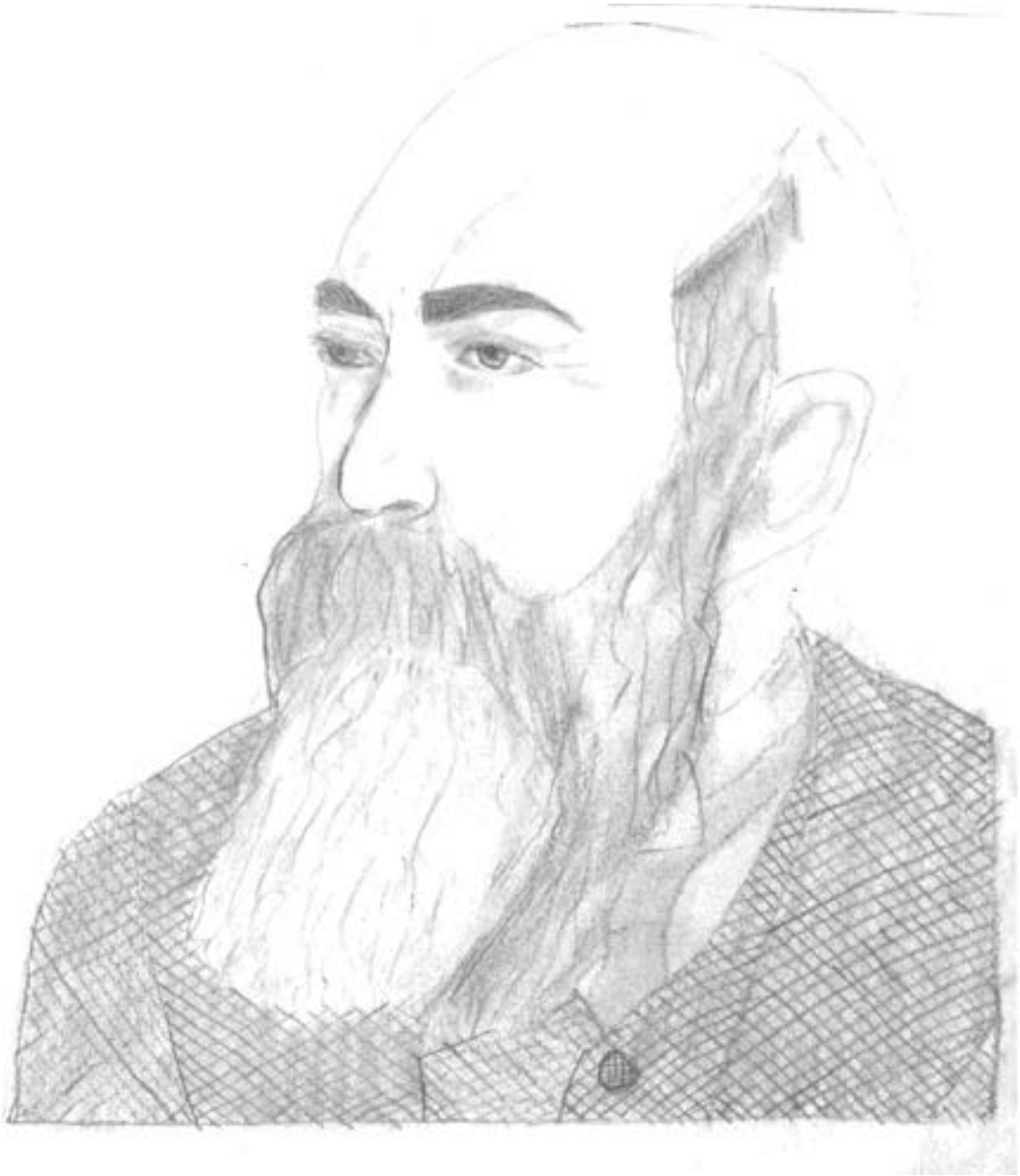

Nicolae Iorga

Elev: Caraua Valentin

Profesori coordonatori: Dulama Daniela, Sava Mădălina

Liceul Tehnologic Măcin, Tulcea

Ștefan Luchian

Elev: Palade Adrian

Profesor coordonator: Digrandi Nicoleta

Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați

Omul culturii - Nicolae Iorga

Elev: Palade Adrian

Profesor coordonator: Digrandi Nicoleta

Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați

Luceafărul nostru

Elev: Ignat Cosmin

Profesor coordonator: Digrandi Nicoleta

Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați

Nicolae Iorga

Elev: Ignat Cosmin

Profesor coordonator: Digrandi Nicoleta

Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați

Muzica și Enescu

Elev: Ignat Cosmin

Profesor coordonator: Digrandi Nicoleta

Liceul de Turism și Alimentație „Dumitru Moțoc” Galați

Mihai Eminescu

Elev: Hebliuc Raluca

Profesor coordonator: Moga Adina

Liceul Tehnologic Automecanică, Mediaș, Sibiu

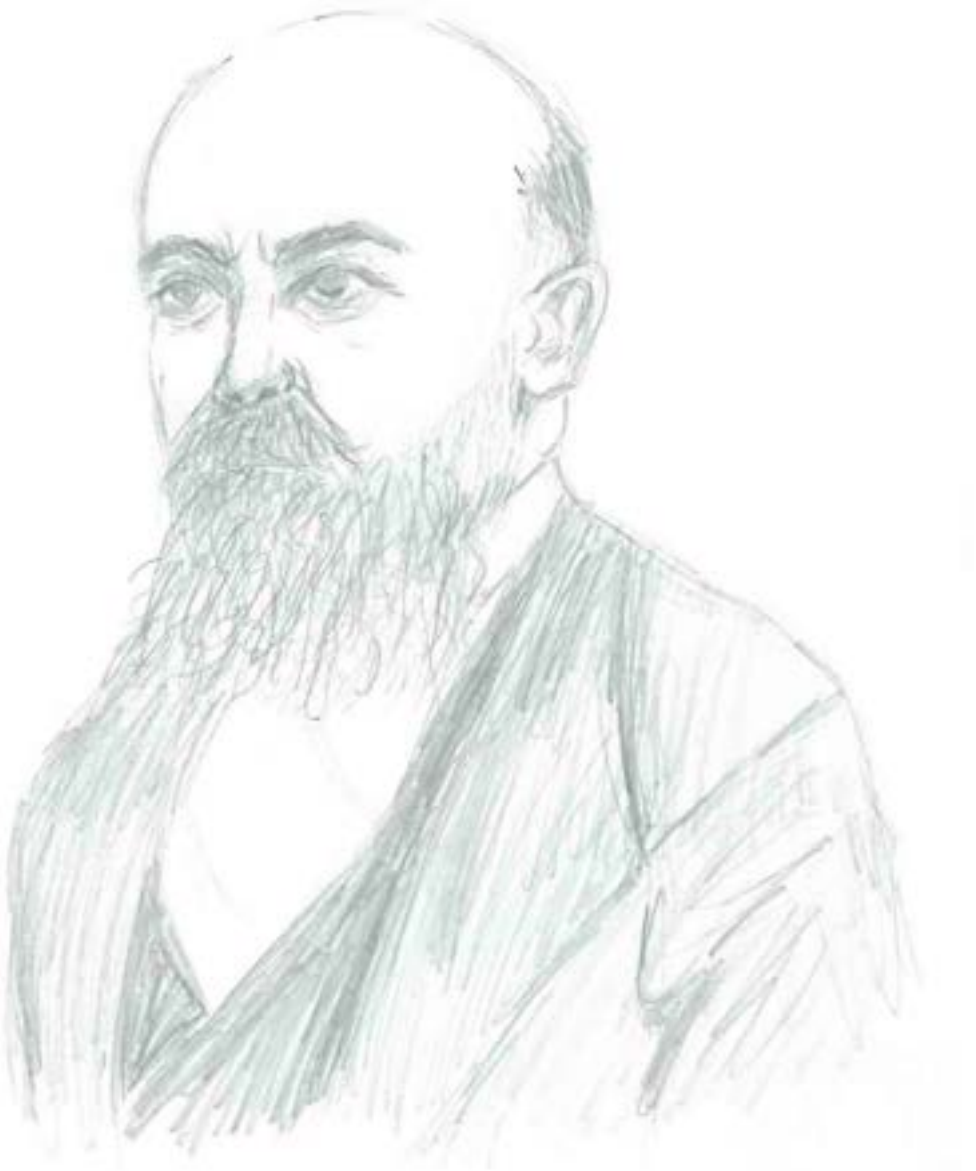

Nicolae Iorga

Elev: Hebliuc Raluca

Profesor coordonator: Szoke Daniela

Liceul Tehnologic Automecanică, Mediaș, Sibiu

Mihai Eminescu

Elev: Szabo Alissia Maria
Profesor coordonator: dr. Dumbrăvescu Nicolae
Liceul Teologic Greco-Catolic „Sfântul Vasile cel Mare” Blaj, Alba

Mihai Eminescu

Elev: Dondoș Ioana
Profesor coordonator: dr. Dumbrăvescu Nicolae
Liceul Teologic Greco-Catolic „Sfântul Vasile cel Mare”, Blaj, Alba

George Enescu

Elev: Năpîrcă Elena

Profesor coordonator: Năpîrcă Felicia

Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni, Botoșani

Mihai Eminecu

Elev: Lebădă Miruna

Profesor coordonator: Năpîrcă Felicia

Liceul Teoretic „Dr. Mihai Ciucă” Săveni, Botoșani

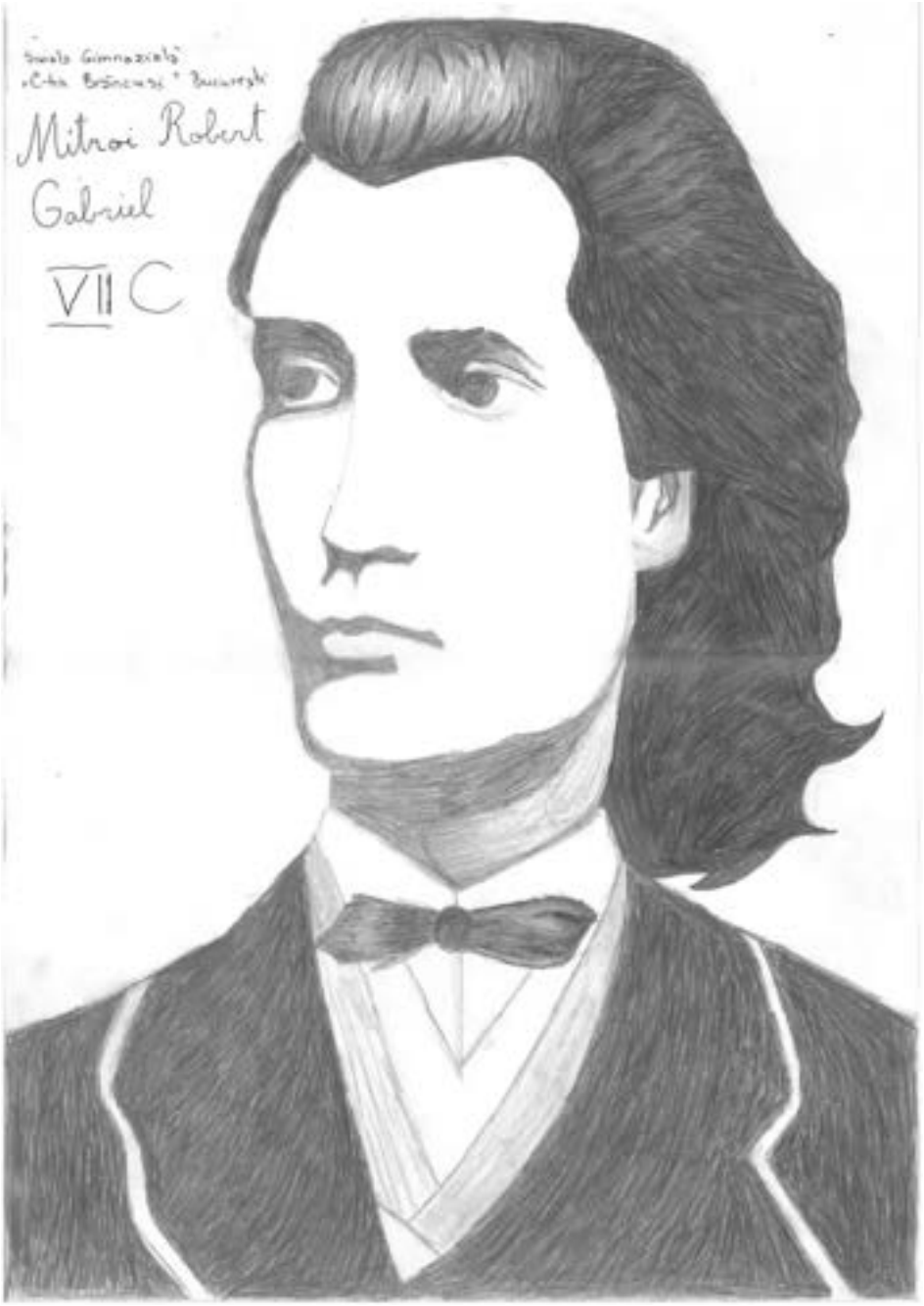

Mihai Eminescu

Elev: Mitroi Robert

Profesor coordonator: Șerban Mihaela Anca

Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși" București

Mihai Eminescu

Elev: Lazăr Ecaterina

Profesor coordonator: Șerban Mihaela Anca

Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși” București

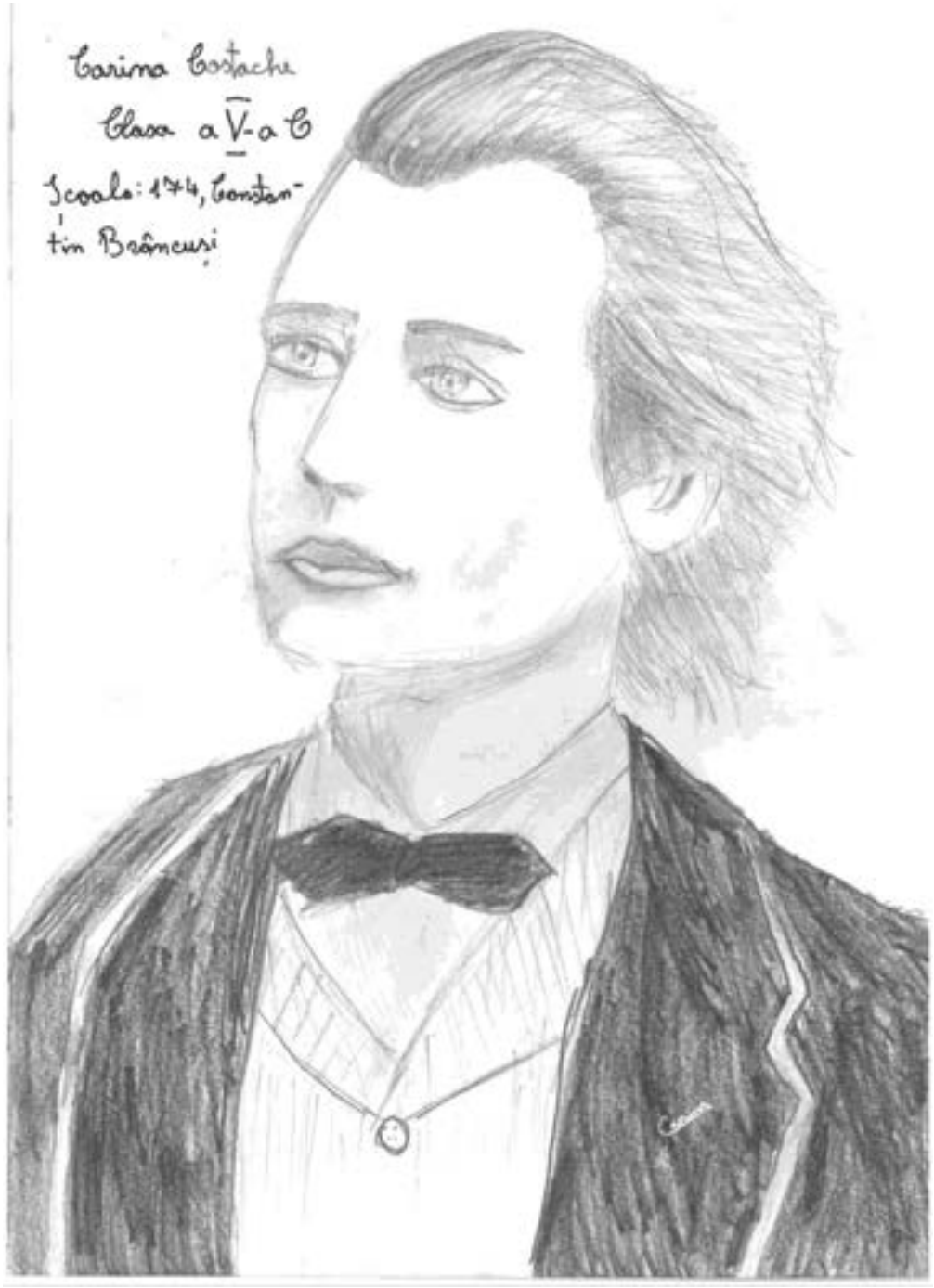

Mihai Eminescu

Elev: Costache Carina

Profesor coordonator: Șerban Mihaela Anca

Școala Gimnazială „Constantin Brâncuşi” Bucureşti

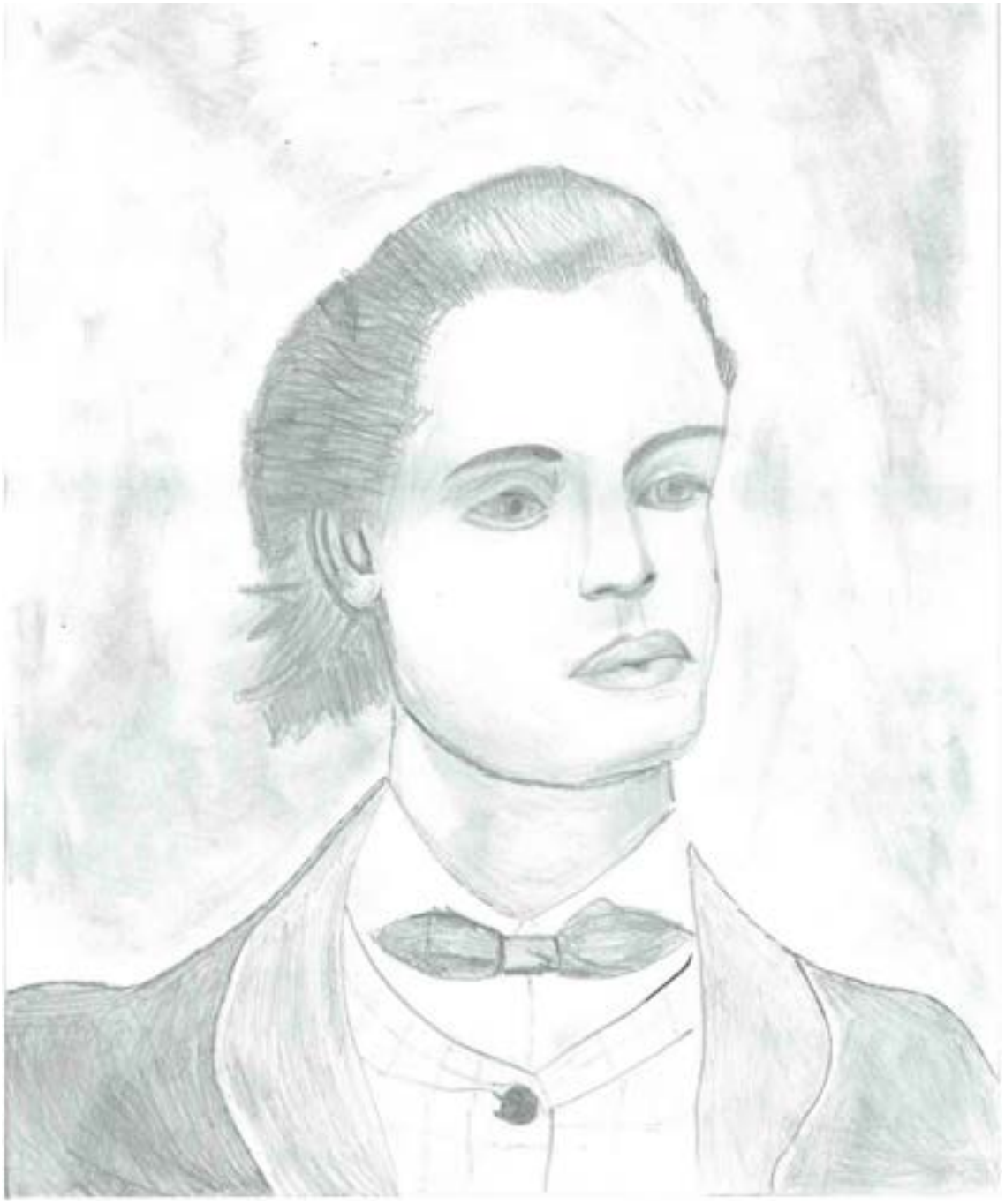

Mihai Eminescu

Elev: Mihai Anca

Profesor coordonator: Șerban Mihaela Anca

Școala Gimnazială „Constantin Brâncuși” București

Mihai Eminescu

Elev: Drenea Natalia Maria

Profesor coordonator: Șerban Mihaela Anca

Școala Gimnazială „Constantin Brâncuşi” Bucureşti

Ion Creangă

Elev: Marcu Maximilian

Profesor coordonator: Corduneanu Carmen

Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Marcu Maximilian
Profesor coordonator: Corduneanu Carmen
Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Ștefan Luchian

Elev: Marcu Maximilian

Profesor coordonator: Corduneanu Carmen

Seminarul Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Bejinariu Adriana-Emilia
Profesor coordonator: Corduneanu Carmen
Școala Gimnazială „Mihail Sadoveanu” Dumbrăvița, Botoșani

George Enescu

Elev: Olteanu Daria

Profesor coordonator: Dîrdea Anca

Școala Gimnazială nr. 1 Mioarele, Argeș

Grigore Antipa

Elev: Lungu Daniela Nicoleta

Profesor coordonator: Bojin Nicoleta-Maria

Liceul Tehnologic „Dacia” Caransebeș, Caraș-Severin

Mihai Eminescu

Elev: Petean Sara

Profesor coordonator: Bojin Nicoleta-Maria

Liceul Tehnologic „Dacia” Caransebeș, Caraș-Severin

Nicolae Iorga

Elev: Cocriș Bianca

Profesor coordonator: Budacă Corina-Mariana

Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava

Mihai Eminescu

Elev: Glodoreanu Rareș

Profesori coordonatori: Cocriș Alina, Aostăcioaei Laura, Șutac Larisa

Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava

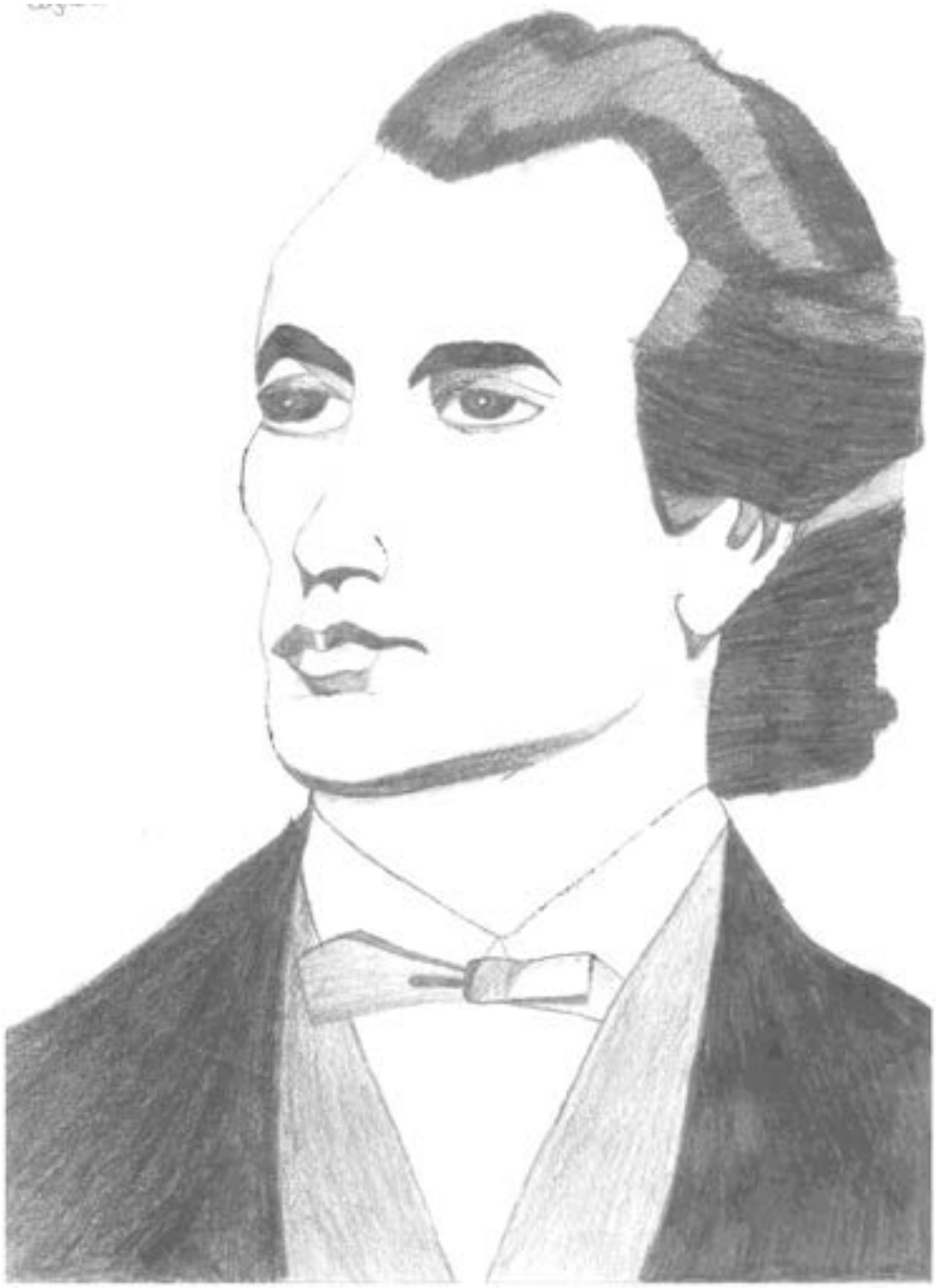

Mihai Eminescu

Elev: Cojocariu Andrei

Profesori coordonatori: Cocriș Alina, Aostăcioaei Laura, Șutac Larisa

Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava

Mihai Eminescu

Elev: Ilică Delia

Profesori coordonatori: Cocriș Alina, Aostăcioaei Laura, Șutac Larisa

Școala Gimnazială Zvorîștea, Suceava

Nicolae Iorga

Elev: Alecsa Ștefania

Profesori coordonatori: Cocriș Alina, Aostăcioaei Laura, Șutac Larisa

Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava

Nicolae Iorga

Elev: Romaniuc Tabita-Adina

Profesori coordonatori: Cocriș Alina, Aostăcioaei Laura, Șutac Larisa

Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava

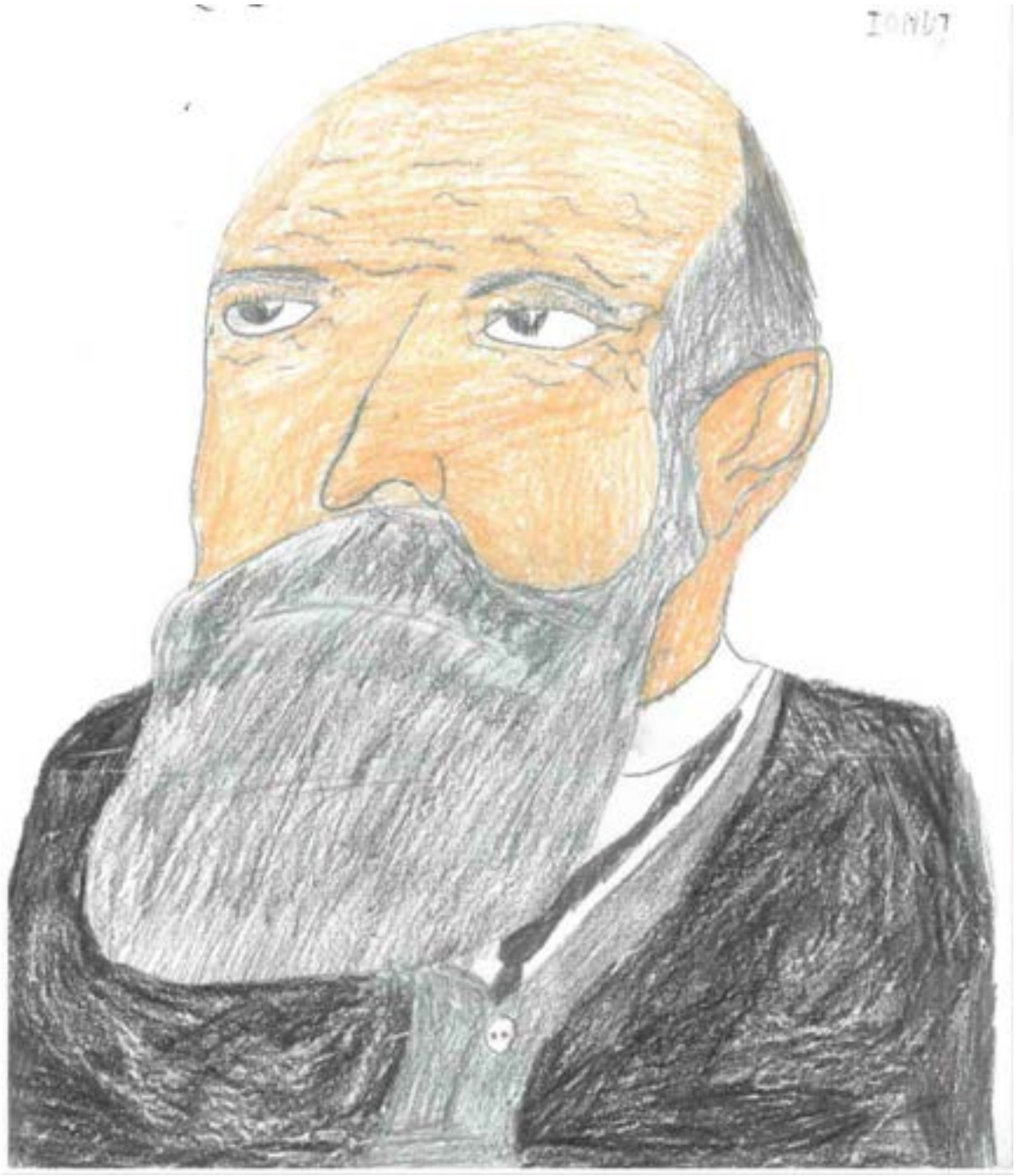

Nicolae Iorga

Elev: Ciobanu Ovidiu Ionuț

Profesor coordonator: Budacă Corina-Mariana

Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava

Mihai Eminescu

Elev: Zaharia Jasmina Maria

Profesor coordonator: Budacă Corina-Mariana

Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava

Mihai Eminescu

Elev: Cocriș Sebastian

Profesor coordonator: Budacă Corina-Mariana

Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava

Sf. Ioan Iacob

Elev: Bărbosu Anastasia

Profesor coordonator: Budacă Corina-Mariana

Școala Gimnazială Zvoriștea, Suceava

Ion Creangă

Elev: Iluc Alexandra Alesia

Profesor coordonator: Pr. Pleșca Florin

Școala Gimnazială „Nicolae Iorga” Dersca, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Avram Lavinia

Profesor coordonator: Muntianu Violeta Ana

Liceul Tehnologic „Petru Poni" Iași

George Enescu

Elev: Radu Andreea-Mihaela

Profesor coordonator: Crișan Nela

Liceul Tehnologic „Costache Conachi” Pechea, Galați

Ciprian Porumbescu

Elev: Radu Alexandru Costin

Profesor coordonator: Crișan Nela

Liceul Tehnologic „Costache Conachi” Pechea, Galați

Ștefan Luchian

Elev: Stan Giulia-Andreea

Profesor coordonator: Gușe Mariana-Valentina

Liceul Tehnologic „Costache Conachi” Pechea, Galați

George Bacovia

Elev: Lupu Robert

Profesor coordonator: Guşe Mariana-Valentina

Liceul Tehnologic „Costache Conachi” Pechea, Galați

Mihai Eminescu

Elev: Priputin Nazar

Profesor coordonator: Ștefan Simona-Luminița

Școala Gimnazială nr. 1 Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Damian Iuliana-Denisa

Profesor coordonator: Ștefan Simona-Luminița

Școala Gimnazială nr. 1 Dorohoi, Botoșani

Mihai Eminescu

Elev: Huşanu Ana Maria

Profesor coordonator: Ardeleanu-Blaga Nicuța

Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

George Enescu

Elev: Patriche Teodor Luca

Profesor coordonator: Ardeleanu-Blaga Nicuța

Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

Pr. Iustin Pârvu

Elev: Chirănuș Gabriel

Profesor coordonator: Ardeleanu-Blaga Nicuța

Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

Grigore Antipa

Elev: Papadopol Giulia Anamaria
Profesor coordonator: Ardeleanu-Blaga Nicuța
Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

Ion Luca Caragiale

Elev: Matei Mihaela

Profesor coordonator: Ardeleanu-Blaga Nicuța

Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

George Călinescu

Elev: Candachia Ciprian

Profesor coordonator: Ardeleanu-Blaga Nicuța

Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

Mihai Eminescu

Elev: Amarioarei Costela Cristina
Profesor coordonator: Ardeleanu-Blaga Nicuța
Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

Ion Creangă

Elev: Gheonea Marcella

Profesor coordonator: Ardeleanu-Blaga Nicuța

Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

Nicolae Iorga

Elev: Gheonea Marcella

Profesor coordonator: Ardeleanu-Blaga Nicuța

Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

Ciprian Porumbescu

Elev: Vizinteanu Andrei Iulian

Profesor coordonator: Ardeleanu-Blaga Nicuța

Colegiul de Industrie Alimentară „Elena Doamna” Galați

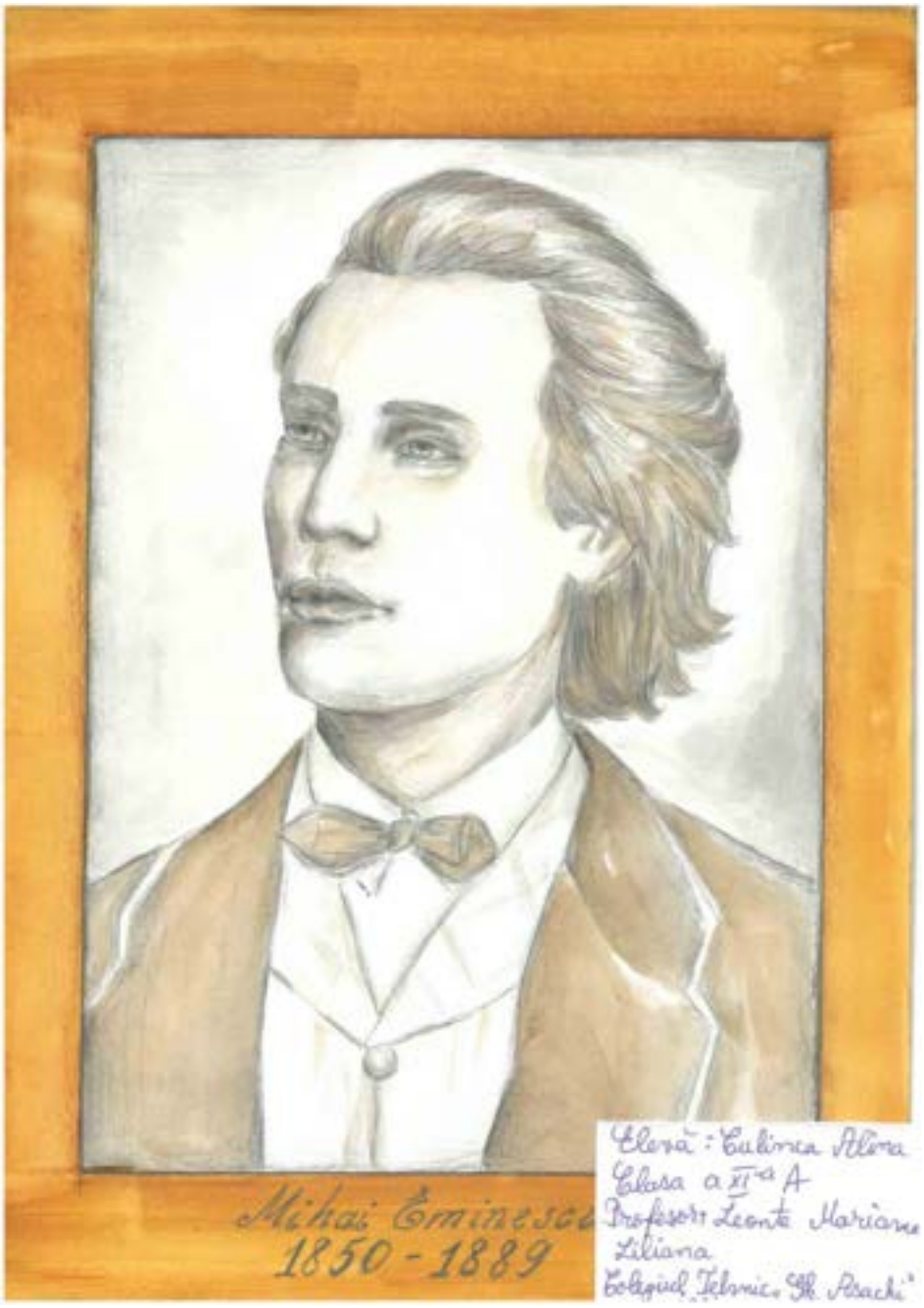

Mihai Eminescu

Elev: Culinca Alina

Profesor coordonator: Leonte Mariana Liliana

Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iași

Mihai Eminescu

Elev: Acostăchioaie Bianca-Maria
Profesor coordonator: Pascu Ana Maria

Școala Gimnazială Bârnova, Iași

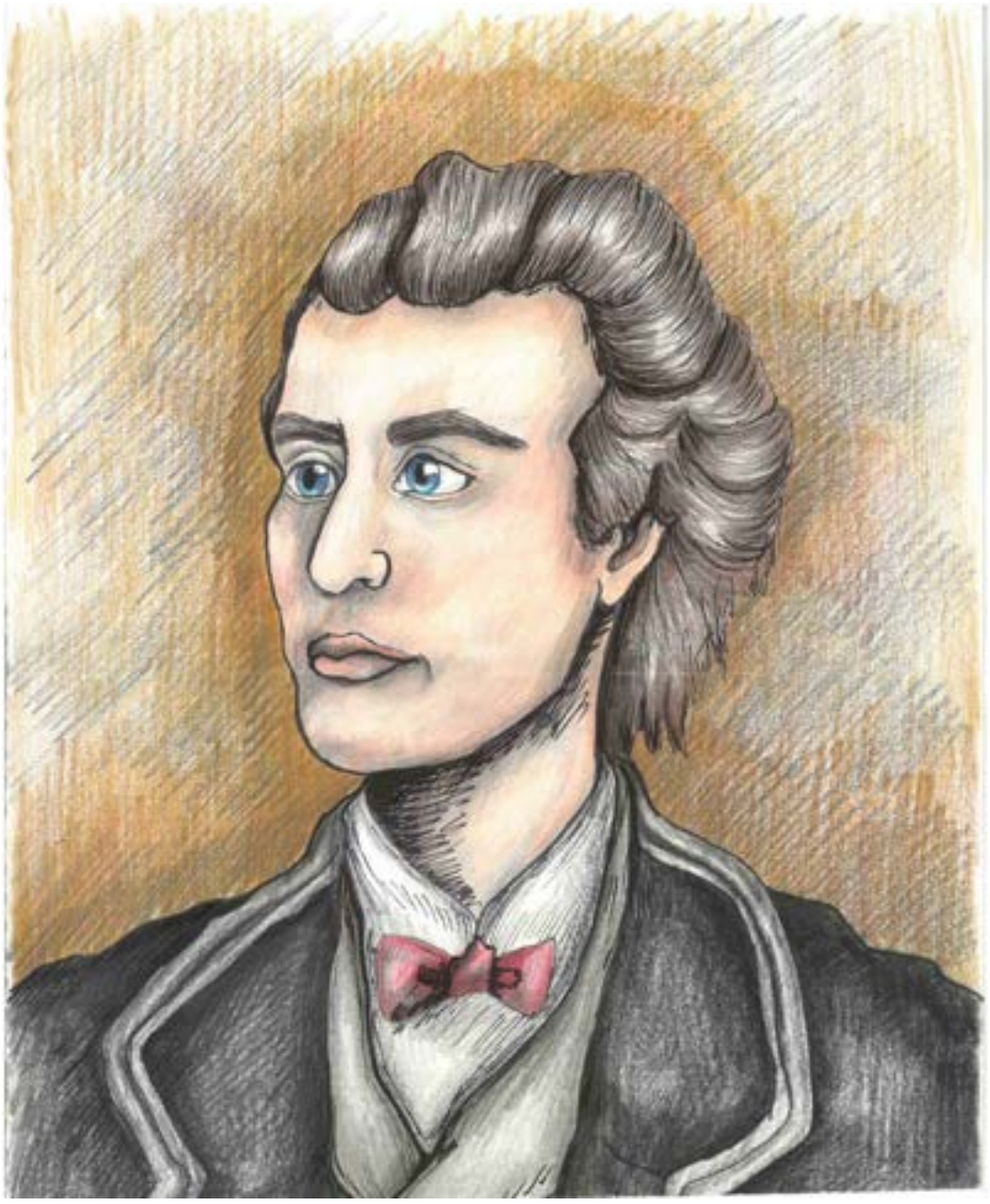

Mihai Eminescu

Elev: Chiriac Andreea-Ioana
Profesor coordonator: Leonte Mariana Liliana

Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi” Iași

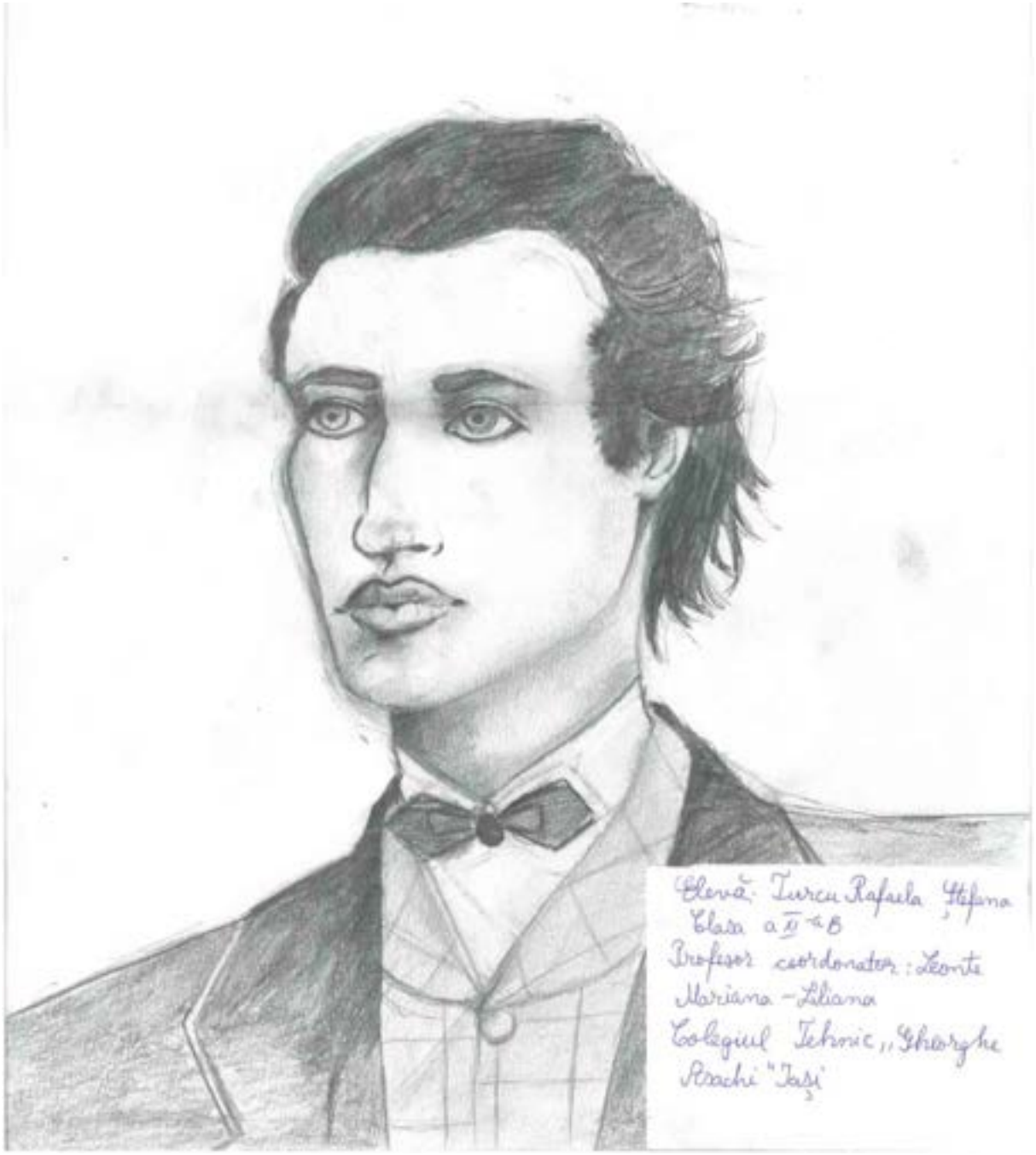

Mihai Eminescu

Elev: Turcu Rafaela Ștefana

Profesor coordonator: Leonte Mariana Liliana

Colegiul Tehnic „Gheorghe Asachi" Iași

George Enescu

Elev: Shishkova Diana

Profesor coordonator: Cîrlescu Anca-Nicoleta

Școala Gimnazială „Titu Maiorescu” Iași

Mihai Eminescu

Elev: Șulcă Eliza

Profesor coordonator: Dîrdea Anca

Școala Gimnazială nr. 1 Mioarele, Argeș

Sf. Cuvios Ioan Iacob

Elev: Samoilă Ionuț-Vlad

Profesor coordonator: pr. Iftodi Marian-Liviu

Școala Gimnazială „M. Sadoveanu” Dumbrăvița, Botoșani

Concluzii

„Perioada pe care o traversăm, caracterizată de o diluare a valorilor sau chiar de încercare a înlocuirii lor cu pseudo-valori, ne determină să înțelegem cât de mare este nevoia de a ne reîntoarce spre modele valoroase. Lucrările prezentate în cadrul simpozionului de astăzi, atât de către cadrele didactice, cât și de către elevii participanți, au evidențiat că trecutul, mai îndepărtat sau mai recent, ne oferă suficiente astfel de modele, care trebuie valorificate.

Evocând personalități marcante de pe meleagurile Țării de Sus, dar tratând și teme propuse de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române prin declararea anului 2024 ca și „an omagial al pastorației și îngrijirii bolnavilor” și „an comemorativ al tuturor sfinților tămăduitori fără de arginți”, participanții la Simpozion au inițiat un schimb constructiv de idei pe teme de cultură, istorie și spiritualitate. Astfel de proiecte reprezintă o oază de cunoaștere și de inspirație, contribuind la îmbogățirea noastră spirituală și la promovarea valorilor culturale.

Aduc sincere mulțumiri celor care au depus efort și dedicare în organizarea și desfășurarea simpozionului. În același timp, sper că această colaborare frumoasă cu Seminariile teologice, cu liceele și școlile partenere va continua și în viitor, cu atât mai mult cu cât ne propunem ca, de la ediția viitoare, acest proiect al Seminarului să devină unul de nivel regional/ interjudețean.”

Pr. prof. Petru-Georgel CHICHIOACĂ,
Directorul Seminarului Teologic Liceal Ortodox „Sfântul Ioan Iacob” Dorohoi

BORSEC
BORSEC

SEMINARUL TEOLOGIC
ORTODOX
"SF. IOAN IACOB"
DOROHOI

SEMINARUL TEOLOGIC
ORTODOX
"SF. IOAN IACOB"
DOROHOI